31 DIKƏBER 1929?

Başqortostan JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XAQЬ:
Ber jьllьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Øə ajqa . . 45 t.
Ber ajqa . 15 t.

Kamsamuldьŋ Başqortosta Ølkə Kəmitrafьnane tarzə sьqarьla toađnalьq t'ıŋ gəna

Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Сазонова ред. газ „Башлштэре“. Телефоны:
редакции . . . 2—83
конторы . . . 1—61

№ 7 (158) Pralitarьjat rivalytsejəhenen 13 - jьlь 1929? 31 Dikəber

KAMSAMUL EŞEN TIKŞEREV NƏTIZƏLEREN NЬQЬTЬRQA.

VLKSM yđək kəmitəte tarafьnan ytkərelgən kamsamulьŋ Başqortostan ojoşmahьn tikşerev eşə bettə.

Bьl tikşerevđə, Başqortostan ojoşmahьna kərək minutta yđ-n-ŋ kestəren nisek mablizavajt itə ala, bьna şuqa imtixan totov ine.

Ojoşmanь tikşergəndə, partьja həm kamsamul pralitarьjat jəməqətse ege jaqьndan torop qatnaştь, kamsamul eşenə tyb nd-n torop qatnaştь, kamsamul eşenə tyđəndən kytərelgən tənqit tulqьnь beđđeŋ unьş həm jeteşhed jaqtarьbьđđь nьqlap asarqa məmkinlek birđe. Bed yđebeđđeŋ alqa qujqan burьstarđь ytənek tıp əjtə alab đ.

Kamsamuldьŋ Başqortostan ojoşmahь ilde indystrejələşterevđə, avьl xuzalьqьn kalliktifləşterevđə, bigerəktə hunqь jьlda đur unьşlьqtarqa ireşte.

Partьja julьn ytkərevđə jaqьndan torop qatnaştь.

Bьlar beđđeŋ unьş jaqtarьbьđ, Ləkin unьştarqa qarap, tьnьslanьrqa his urьn juq.

Unьş jaqtarьbьđ menən bergə beđđeŋ jeteşhed jaqtarьbьđđa kyptər. Tikşerevđə kytərelgən yđ ara tənqit ul jeteşhedlektərđe taqьla nьqьraq astь.

Bəgən gəzitəbeđđə jađьlqan yđək kəmitətteŋ insьrukьrь daklatьnda ul jeteşhedlektər tulьhь menən kiterelələr. Alarđьŋ qaj berəvđərenə tuqtalьp kitərgə kərək.

Kamsamuldьŋ VIII nse es'jezь jəştə đe satsьjalizьm tөđeleşənə n qlap qatnaşьrьv esən kamsamul eşenə jaŋь furma həm mitьdtar julьn hьđьp kitte.

Kamsamul aldьnda torqan məhim burьstarđь ytəvđə, sajuz aqzalarьnьŋ eşen insijativa, ixtijarsьlьqqa (Добровольчество) alьp barьv, sinfьj kerəştə qatnaşьv luzьnqahь aђtьnda, jəştərdeŋ talaptarьn ytəv, eştə kirenən tөđevđeŋ berense burьstarь hanala.

Beđđeŋ ojoşmala bьlar əkerenləp bulhala urьn ala kilələr· alarđьŋ başlanqьs terđəren kyrəbeđ. Jeŋel kavalireja, udarnьj berigadalar, insijatif gruppalar. Ləkin bьl furmalar satsьjalizьm tөđeleşendə, sinfьj kerəştə kamsamuldьŋ qatnaşь kendəlek eşkə əjlənməgəndər əle.

Bəqzь ber jetəkse urgьndar (Kantkum, Vulkum) tybənden yђkən insejativa xərəkəten yđ jetəkselegenə alьp jetməgəndər. Bigerəktə Tam'jan-Qataj ojoşmahьn tikşerev şunь dərəђləj.

Daklatta kiterelgən fakьttar qaj ber maminttarđa beđđeŋ artqa qalqanьbьđđь kyrhətələr.

Bьl jeteşhedlektər bətə Başqortostan ojoşmahьna signal bulьrqa tejeştər.

Bigerəktə alda torqan jađqь avьl xuzalьqь kampanьjalarьn ytkərevđə kamsamul eşen jaŋьnan tөđev, saftarьbьđđь sit iliminttarđan tađartьv berense burьs bulьp təşə.

Kamsamuldьŋ jetəkse ojoşmalarь sajuz eşen jaŋьnan tөđevdə, tybənge ojosma arqa sirkylər menəngenə tyge janlь jarđam kyrhəter gə tejeştər.

Jeteşhedlektərgə nьqlap iqtibar itev, kankrit fakьttarđa kamsamul massahьn tərbej ləv, tybəndən yђkən insejativaqa jaqьndan torop jarđəm itev sajuz jetəkselegeneŋ berense burьsь.

Ə beđđeŋ kypkenə kəmitətt rebeđ bьqa tiklem bьl burьstarđь nьqlap ytəməgəndər bit əle.

Kendə kem tybənge ojoşmalarqa sirkylər menəngenə julbaşsьlьq itə, ul sajuz eşen kirenən tөđevđə tybənge ojoşmalarqa jarđam itməj, bьl aktif beđđeŋ bөgөnge talaptarьbьđqa javap birə almaj.

Jaŋь furma həm eş mitьdtarьn qullanьp, ilde indystrejələşterev həm avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterevđə qatnaşьv kapitalizьm iliminttarьna ađaqqь hezym jaђav esən kamsamuldьŋ saftarьn sinfьj jaqtan nьqьtьv, beđđeŋ bөgөnge burьsьbьđ.

Kamsamuldьŋ Başqortostan ojoşmahьn tikşerev nətizələren nьqьtьv, jeteşhedlektərđe bətərergə jeŋ hьđqanьp totonorqa kərək.

TIXNIKƏ JALPЬQA!

ئۇفۇ قالاهى كامساموۇلدارى تيحنيكە ياليىعا لوزنعاهى ئاتتندا ئودارنى ئيكە ئاتنالى ئوتەررگە قارار بيرى.

Garkum bjoralь 20 nse dikəberđən 5 nse qinvarqa tiklem „Tixnikə jalpьqa“ jəmqejəten tөđev esən udarnьj ike ađnalьq ytkərergə qarar sьqarđь həm təbəndəge məsələlər bujьnsa Bilərət qalahь kamsamuldarьn satsьjalizьm jarьşьna saqьrđь.

Ike ađnalьqta 15 tixnikə jalpьqa jəmqejəte jəcəjkələre ojoştorьrqa həm unda 300 keşe, berense majqa 2 meŋ kamsamul həm 1 meŋ partьjahьđ jəştərđe ojoştorqan jəcəjkələr tөđərgə.

Hər kamsamuldь „TIXNIKƏ JALPЬQA“ jəmqejətenə tartьrqa.

Kamsamul jəcəjkahe bulqan hər pridprejətejələ tixnicəski kurьstar həm tynərəktər ojoştorьrqa həm barlьq udarniktardь „TIXNIKƏ JALPЬQA“ jəmqejətenə tartьrqa.

Pijanir ətrəttərendə 400 keşelek 20 jəcəjkə ojoştorьrqa.

Berər jьllьq 200 danə „Fən həm Tixnikə“ zurnalьn taratьrqa.

Biş urьnda tixnicəski kansyltatsьja həm timer jul Fabzavuc məktəbendə ber tixnicəski stansa ojoştorьrqa.

Jəmqejətkə bətə kestərđe ьlьqtьrьrqa həm eşse jəştərdeŋ inzinir həm tixniktar menən osoraşьv urьnьnda biş urьnda prьizvudstьvьnьj, kustavoj kisələren ojoştьrьqa.

Øfe qala kamsamul kəmitəte Bilərət qala ojoşmahьnan mətbyqət aşa javap kətə.

Prolitarijattьŋ timer səjəsəte jeŋde.

SSSR-qьtaj arahьnda kileşəvgə ireşelde.

SSSR tьşqь eştər xalьq kamisarьjatьnьŋ vəkile Simanuvski həm qьtaj xəkyməte vəkile tsaj-jun-şen menən ike xəkymət arahьnda qul qujьldьqanda bьlaj tejelə:

SSSR həm qьtaj timer julь upravlinjəhendə sьqqan bьzqьştar maxsus saqьrьlasaq səvit-qьtaj kanfirinsejəhьnda qaralasaqtar.

kanfirinsejəgə totonqanqa tiklem qьtaj xəkymətə tarafьnan tybəndəge şarttar qəməlgə aşalar:

1 Qьtaj - kənseqьş timer julьnda elkesə qьtai-səvit upravlinjəhe jaŋьnan qujьla.

Qьtaj vьlastarь tarafьnan qulqa alьnqa tiklem bьl upravlinejə ber ine.

Timer jul pravlinejəhrəise (qьtaj qьtaj grazdanь) həm anьŋ urьnbaђarь (səvit grazdanь) bergəgenə

Ip. RUDЬJ.

xərəkət itərgə tejeştər.

Qьtaj timer jul bujьnsa pravlinija ısmenən 1929 jьldьŋ 10 ejylenən başlap birelgən bojorьq həm qьşuđar, pravlinija həm upravlinijəneŋ zakundarь menən dөrөђlətel məhəllər keşheđ bulьp saualar.

2. 1929 jьldьŋ berense majьnan buŋ qьtaj vьlastarь tarafьnan aristavajt itelgən sevit gerazdandrь barьhьla ađat itelələr.

Sajuzdar xəkəmətendə oşь qьtaj şərьq timer julьnda oşь bьzqьştar ajqalь qulqa alьnqan qьtaj grazdandrьn həm səvit granitsahьn baђьp kergən haldat, glisər-dөrе his totqarhьđ qotqarьlalar.

3. Bьzqьş vaqьtьnda timer xedmərkalьnqan elekke julьna urьђtar (səvitgrazbaedarь tyge) kisektermahьn hem hydhьđ urьndarьnan alьnalar.

4. Qьtaj vlastarь aq gvardeija ətrəttəren qoralhьđandьrьlalar, blarđь ojoş oŕьvsьlardь Manсьzurьja geramtsahьnan qьvalar.

5. SSSR həm qьtaj arahьndaqь tulь rəveştə diplamatija həm konsulestьvalarđь jaŋьnan qajtarьvđь qьtaj səvit konfirinsejəhenən qaldьrlalar.

Ike jaqta səvit konsьldarьnьŋ manc zurьjala həm qьtaj konsьllarьnьŋ nьŋjьraq kens qьştabulьvьn kərəkle hanaj.

6. Manсьzurьja rajandadarьndarьnda bьzqьşqa tiklem səvit xuzalьq ojoşmlarь menəsəbəttə jaŋьnan qujьu, konsulstьvalarđь hər xəkəmətte urnaştьrьv kyđ aldьnda totola.

Şulajuq bьzqьşqa tiklemsəvit jerendə bulqan qьtaj səvđə pridprijətijələreneŋ jaŋьnan jəşəvenə məmkinlek birə.

Səvđə eştəre menəsəbəte bətənləje menən qьtaj-səvit konfirinsejəhenə qaldьrьla.

7. Ike jaqtanda mənfəqəten kyđəev həm kileşevđe haqlavđaqь rьjal garantьjanь haqlavdьxə itevđə jaqьn kiləsəktəge kanfirinsejəgə qaldьrьrqa.

8) Bətə bьzqьşlь məs'ələlərđe jьjьav esən 1930 jьldьŋ 25 qinvarьnda Məskəvđə jьjnalsaq.

9. SSSR qьtaj granitsalarь arahьnda ike jaqtanda qəskərđər granitsalarđan alьna.

Səvit xekymətenenŋ qьtaj səvit bьzqьştarь başlanqan birelə torqan qatь pazitsьjahь ydeneŋ jem-şen birđe. qьtaj vьlstarь bьđđeŋ zakunlь horaudarьbьđđь ytərgə hyđ birə.

Beđ qьtaj ken sьqьş timer julьn baђьp alьp, jeđđərsə səvit grazdandarьn qulqa alьv, aq gvardьjasьlarđьŋ beđđeŋ granitsabьđqa baђьp kerevđərenən oşoştьrьp jatьvsьxekymət menən həjl şevđər alьp barmanьq.

Qьtaj vьlastarь altь aj esendə səvittər sajuzьn huqьşqa saqьrьrqa tьrьştьlar. Ləkin bьlar beđđeŋ taraftan rəxlmbeđ rəveştə kire qaqьdьlar.

Bьđ ydebeddə quroьtьrqa irek birmibeđ.

Jer şarьnьŋ kiŋ massahь bigrəktə qьtaj ile beđđeŋ tınьslьq həjevəbđđe həm şul julda batьr ađьmdar menən nьq torьvьbьđđь kyrə həm aqa tejşle baha birə alьr.

Ruminejələ kripasnuj prava.

Ruminejə kerəђtejəndərenən kypseləge jerheđ jəşəjdər. Şuna kyrələ ular pamişciktar jeren avьr xəldər sendə arindavajt itərgə məzbyrdər.

Dolz ejaze, Cetate avьlьnda, urьndaqь pamişcik barlьq urazajđьŋ 2/3 ydenə alьv şartь menən jeren kerəђtejəndərgə arindaqa birđe.

Şunьŋ eђtəvenə kerəђtejəndər pamişcik uramьndaqь eştəren buş eştərgə həm jьlьna 20 kən barşinaqa eşlərgə tejeştər.

ئاۋستريدە فاشيستارى ئوردى ئاق گۋ ردستارى مننەن دوستلاشالار.

Avьstrijə urьђ aq imigranttarь bik kyp.

Ular Avstrijəla faşistar jeneve səvittarqa qarşь kerəşte kəsəjtə tejep ujlajdar.

Şuna kyrələ imigranttar hər minutta faşistarqa jarđam itərgə əđer torlar.

Oşo kəndərđə faşistar urьђ aq imigrant arь menən berlektə dimanstratsja ytkərđeler.

Birlin eşse jəş tərereneŋ baja voj dimanьstьratsьjalarь.

Birlin pralitarьjat jəştəre kapitalizьmdьŋ sьqьşьna yđđərenəŋ kesle dimanьstьratsьjalarь həm mitingtarь menən javap birđələr.

Jaŋьraq Birlində „Qьđьl jungfront“ tь jabьvqa qarşь bik kesle dimanьstьratsьjalarь buldь.

Dimanьstьratsьjala kamsamuldar, faşisqa qarşь jəştər gьvardejəhe aqzalarь həm Birlindeŋ tөr'ө posmaqtarьnan jьjьlqan vəkildər qatnaştь.

Palitsьjanьŋ pravakatsьjalь sьqьştarь bulhala dimanьstьratsьja unьşlь ytte.

Oşondaj uq kesle dimanьstьratsьja Essen qalahьnda bulьp ytte.

Bьl dimanьstьratsьjalar menən kamsamoldar julbaşsьlьq ittelər.

ئۇس ئالماشتكسينفي فرونتى.

Partьja, Kamsamul həm pьjanirdar arahьnda eşte janlandьrьv julьnda Gamburqta đur dimanstьratsьja bulьp uddь.

Dimanstratsьja bik đur əlqəşevđər menən ytte.

Daklat jaђavsь es bьvьndьŋ qəmymi burьstarьna qaqьldь.

Bigrəktə pijanirdar sьqьşь jaqşь buldь.

Bьl girmanьja kammunistar partьjahьnьŋ kamsamul həm pьjanirdar ojoşmahьna nьq iqtibar itkənen kyrhətə torqan kəle dəlil

قتاي كرەشتيەندەرنڭ دانلى هوعشى

1917 - jьlqь yktəber jeŋevenən hun Qtajđa, xəkymətteŋ qatь qьђьvьna qaramaђtan krəђtejəndər huqьşь kendən kən yђə bara, krəђtejəndərđeŋ buqьşь tuqraqanь juq. Qьtaj krəђtejəndərenən torqan qьđьl partizansьlar armьahь burzьvaqa qarşь bulqan huqьştь kammunistar jetəkselegendə alьp baralar.

Qьđьl partizansьlar ətrəte yđđərenəŋ vьlastarьn, Qьtaђьŋ qojaş bajьşь həm kənsьqьş jaqьna taban kiŋəjtələr.

Өjəđ qalalarđan hanalqan Qanxan həm Qandin qalalarь oşo jьldьŋ april ajьnda xəkymət qəskərđəre tarafьnan alьnqajnь, sintəber ajьnda bьl qalalar krəђtejən ətrəttəre tarafьnan qabьt alьndьlar.

Krəђtejəndərdən torqan qьđьl partizansьlar huqьş eləşenə bylengəndər, huqьş qoralь menən jaqşь erəveştə qorallanqan krəђtejəndərđeŋ bьl armejəhendə xəđergə kəndə 4 meŋ keşe iђaplanə.

Bьlar eђtənə krəђtejəndərđeŋ qurqьnьsьn haqlaj torqan jaqşь qorallanqan 10 meŋ keşenelə eђtərgə bula. Bьlarđьŋ torqan urьndarь xəđ ərge kəndə qanxan qalahьnda.

Hunqь məqlymət bujьnsa, baş kytərevsələr xəđerge kəndə kən batьştan qojaş sьqьşьna taban kilələr, Kantun qalahьnьŋ tən jaqtan qojaş sьqьşьna taban hudьlqan baş kytərevse vajeskələr menən quşьlьrqa taban xərəkət itələr.

Haldattarђьŋ kypselek eləşə baş kytərevse krəђtejəndər jaqьna sьqalar həm baş kytərevsələrgə yđđəreneŋ qoraldarьn birələr. Qaj ber vaqьtta şundaj vaqiqalar bula, qajьlarki baş kytərevsələr xəkymət qəskərđəre menən osoraşьvđь şatlьq menən ytkərələr senki, xəkymət qəskərđəre baş kytərevse krəђtejəndərgə qoral həm qəskərgə səfər esən kərək jaraqtarьn bylək itələr.

Qьđьl partizandardan jeŋelep kitkən xəkymət qəskərđəre krəђtejən ətrəttərenə qoraldar kymep qaldьralar. Ə qьđьl partizandar bьl qoraldarđь ajьrьm qujьlqan bildələrgə qarap jəşerep kitkən urьndan qađьp alalar.

Tulqьndar menən kytərelgən krəђtejən rivalytsejəhe Qьtajđьŋ bөgөngə midgəldə bar şьn xəl itev bulьp hanala.

Qalalaqь eşsən jalpьlarđa şulajuq baş kytərevgə taban kilələr. Kantun xəkymətəneŋ 2 jьllьqь ajqanь menən 11 - dik berđəge qoralь sajəsi dimanьstratsьja, uram huqьştarь, bьlar barьhьla huqьşsan rivalytsiən kytərelesteŋ signalь bulьp evirələr.

Qьtaj kampartьjahьnьŋ jul başsьlьqь aђtьnda avьlda həm qalala riva ytsьjon kestərđe tuplaqan xəldə, qьtajeşse - krəђtejən rivalytsejəhe tulьhь menən jenep sьqьvqa taban alьp barla.

Ex. 464 Научная библиот. БАССР

SƏVITTƏR SAJUZЬNDA

يڭتنسى

5 nse dikəberđə bətə Sajuz yđək baş arima kəmitəte sisejəheneŋ kiske utьrьşьnda ip. Enukidze nen Aftanumьjalь Tadzikstan jəmhyrejəten sajuz jəmhyrejətenə əjlənderev turahьndaqь daklatьn tьŋlaqajnь

Tadzikştan jəmhyrəjəteneŋ vəkildərе həm Yzbəkstan tsik rə'ise ip. Axun Babajьftьŋ sьqьşьnan huŋ siseja Tadzikstan jemhyrejəten ber tavьştan Səvittər jemhyrejətenə əjləndərergə qarar sьqarđь.

Kamsamuldarđьŋ yrnək kammunahь.

Artemovsk. Kyptən tygel Lisican ukrugьnda kamsamuldar tarafьnan tөđəlgən Yrnək gigant kammunahь jađqь səsev kampanjahьna kiŋ əđerlek alьp barđь.

Kedge herev xəđər meŋ giktarqa jaqьn kytərelgən.

Kammunanьŋ jere kendən kən arta, Donsoda zavьtь eşsələreneŋ avьlda torьvsьlarь yđđəreneŋ jerđərenən 3 meŋ giktarьn kammunaqa birđelər.

Kamsamuldarđьŋ Lisican rajunьnda, totaş kəl iktifləşterev ytkərev turahьndaqь teləge jarlь həm batrak jalpьђь aŋьna taqьla tərənerək yђə.

Jaqьn tirələge kalxuzdar bьl kamsamul kammunahьna berek elər.

Kammunala 11 tьraktьr həm ere avьl xuzalьqь maşinalarь bar.

ليىنگە ياڭ هەيكەل.

Xirsun ukrugь Golapristanskej rajunьnda, Nova-Barafka avьlьnda ip. Linin ьgə jaŋь həjkəl asьldь.

Həikəl asьlqan kəndə kerəђtejəndər xəkymətkə bylək itep 20 tunn ikmək tapşьrđьlar.

2 مڭ 180 عارزا.

Liningьrat. Hunqь vaqьttarđa eşse kəlliktiftarьnda partьjaqa kerergə telap qariza birevselərđeŋ hanь arta başlanь.

Sintəber ajьnda 89 kəlliktif tarafьnan 1 meŋ 2 qariza birelgən bulha - ul nyjəber ajьnda 2 meŋ 180 gə menile.

200 kamsamul julbaşsь urьndarqa

Tav eşselərе sajuzьnьŋ yđək kəmitəte prizidejumь 300 kamsamuldь sajuzdьŋ julbaşsь urgьndarьna yrlərgə karar sьqarđь.

Bьlarđь yrlətev eştəre berense fivrəlqa tiklem bətərgə tejeş.

Dyşənbe - Stalinabad.

SSSR yđək başqarmahьnьŋ prizidejumь Tadzikstan jəmhyrejəteneŋ yđək qalahь Dyşəmbene Stalinabad isemenə alьştьrьv turahьnda qarar sьqarđь.

ۋرالدا ياڭ نيفت

Uralda Gialugьja razvidkahь tarafьnan jaŋь nifet urьndarь tabьldь.

Vladim

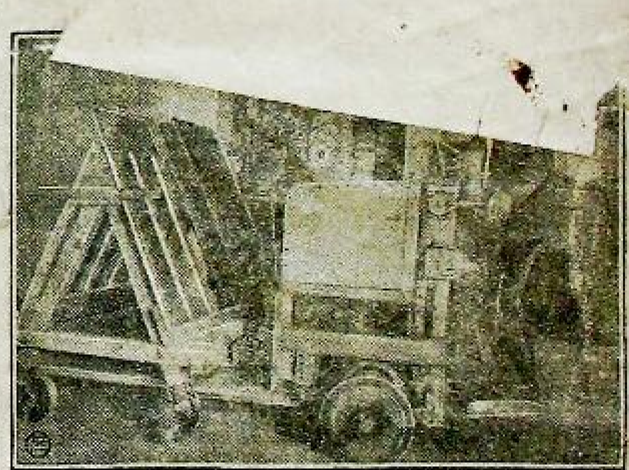

HYRƏTTƏ: pьjalanь ilikter arbahьna təjəv vaqьtьnan ber kyreneş.

xeđmət dissiplinahьn nьqьtьu esən kerəş

qaqşь eşləp sьqarьvsьlar byləklənələr, jalqavđar, zararlavsьlar qara taqtaqa.

Hyrəttə; Gusxrustalnidəge „Qьđьl prafintirn“ fabrigendə jalqavdarđь jađьv esən qujьlqan qara taqta.

باشقۇرتۇستان كامسامول ئۇيۇشمەهىنىڭ ئىشىن تيكشىرىۇ يۇمعاعى

BAŞQORTOSTAN KAMSAMUL OJOŞMAHЬ SƏJƏSI JAQTAN TAĐA, PARTЬJA JULЬN YTKƏREVĐƏ JARĐAMSЬLЬQ RYLEN YTƏJ

UꞐЬŞTAR MENƏN BERGƏ JETEŞHEĐ JAQTARĐA KYP, KILƏSƏK EŞTƏ, ULARĐЬ QABATLAMAŦQA HABAQ BULЬP TƏŞƏLƏR.

(V L K S M yđək kəmitəte inestьryktьrь ip. Sidinkinanьꞑ əlkə kəmitəte bojorahьnda jahaqan daklatьnan).

Ajđan artьq vaqьt esendə aşqortostan kamsamul ojoşmahьnьꞑ eşen tikşerev ajьrьm ke- ələr tarafьnanqьna tikşerev ulmajьnsa, partьja, kamsamul, artьjahьđ jəştər həm prolita- ьjat jəməqətselege jalpьhьnьꞑ atnaşlьqь aŧtьnda ytte.

Bьl tikşerev đə bьꞑa tiklem yrelməgən rəveştə yđ ara ənqitteꞑ kytərelgənen kyrə- ed. Tikşerevgə başlaqanda, joşmanьꞑ kərək vaqьttь tərlə urьstar eŧtendə yđen nisek ьblizavajt itə alqanьna imti- an jahav ine. Bьl burьstь joşma ytəj aldь. Tikşerev idgelendə tybəndən tənqit vtərelde. Şunьꞑ menən bergə k, ojoşmala tybəndən kytərel- ən tənqit tulqьnьn kytərə maqan keşelərdə kyrđek.

Başqortostan ojoşmahь, milli joşma, unьꞑ eşe usluvьjalarь jьrьꞑqь. Hunqь vaqьtta Baş- rtostanda kiꞑ erəveştə kalxuz ədələşənəꞑ yŧkənen kyrəbeđ, 8- jьlda 8 ere kalxuz bulha - jьlda 41 gə jetkən. Bьl alxuz tədələşənəꞑ kiꞑəjevə enən ber erəttən kamsamul dьnda đur burьstar tordo. đqarьlqan igen uꞑьşьn kytə- v paxutьnda kamsamul jaqьn rop qatnaşqan. Miŧal esən ərə kantunьn alhьq unda msamuldar tьrьşlьqь menən kalxuz ojoştorlqan, ajьrьm rttarđa 70—80 pr. kamsamul alxuzda toralar.

ئيگىن ئەدىرلەو كامپانياهىندا كامسامولدىڭ قاتناشلىغى پارتيا هىندا بارعان. ئەمە ئاۋىل خوزالىغى ياڭىنان تۆدۆلۆودە يىتىش هىدلىكتەر بار.

Igen əđerləv kampanjahьnda amsamul partьjaqa jaqьndan rop jarđam itkən: Igen əđer- vdə qujьlqan burьstarđь msamul ojoşmahь ytəgən. igerək tə ytkərelgən kamsa- ul ike ađnalьqь, igen əđerləv ьlasьn vaqьtьsa tikləm tultь- vda, kamsamul həm partьja- đ jəştərđe igen əđerləv eşe- ə jaqьndan qatnaştьrьvda ur uꞑьşlьqtar kyrhətte.

Avьl xuzalьqьn jaꞑьnan tədev şendə kyp jeteşhedlektər bar. alxuz tədələşənəꞑ kiꞑ dəvməl- ə yŧkən vaqьtьnda kamsamul- arđьꞑ kalxuzda torovdarь əđ, ik əkrem bara.

Arqajaş kantunьnda nej — barь 10 pr. iꞑ juqarь han barь 43 pr. Kalliktif xuzalьqtarđь jaqşьrtьvđa kamsamul ojoşmahь nьqlap qatnaşmaj, kalxuz jəcəjkələrendə bьl məs'ələ təp eş itep qujьlmaqan əle. Aldaqь jьlqь avьl xuzalьqь oşo tikşerevđən huꞑ đur atlav birergə tejeş.

Xuzalьq ojoşmalarьnda burьs, ьssudalar birevđə kypkenə partьja julьn bođovđarđь kyrəbeđ. Məŧələn Nuriman jortonda kulьktarđь 100 pr. menən kapiratifkə alьvqa pьlan tədəlgən. Bajqь jortonda taratьlqan ьssudalarđьꞑ 6,37 qьna jarьlarqa birelgən. Bьl partьja julьn bođovđarqa kamsamul nьqlap atbur birməgən. Oşoqa oxşaşlь miŧaldarđь bed,Estərle tamaqtala kyrəbeđ. Mələvezdə kulaktar kalxuzqa tulqandar, Qurqađь jortonda bətə ojoşmalar uđar julьn ytkərgəndər. Valkumdьꞑ yđendə 2 sit ilimint, sittər kamsamulqa alьnqandar. Unda ojoşmanьꞑ sit ilimittər menən tulqanьn kyrəbeđ,kantkum bьꞑa barmaq aşa qaraqan. 6 jort ojoşmahьn tikşerep bьlarđьꞑ berehendə kyrməgən. Uꞑ tajpьlьştьꞑ tarmaqь bulqan diləcestьvaqa nьqlap atbur birelməgən. Eşse ojoşmahь bulqan T—Qataj bətəhenən elek avьlda nьqlap eşlərgə tejeş ine, ləkin, tikşerev eşe menən sьqьp kitkən kantkum vəkildəre avьlda sinfьj kərəş barlьqьn kyrməj qajtqandar.

Ytkən xuzalьq kampanjalarь kamsamul safьn sit iliminttarđan kendələk rəveştə tađartьvqa nьqlap fajđalanmaqandar. Bьl eş əlbəttə ytkərelgən, ləkin jetərlek tygel. Jьlajьr kantunь Yŧərgən jəcəjkəhe ber aj bujьnə igen əđerləvđən baş tartqan. Buxarcьf avьlь jəcəjkə sikritarь avьldьꞑ baj qatlam jəştəren jьjьp vik vəkilen tuqmarqa endəgən. Kulaktarqa mullalarqa, „jaqşь ađьqtar" birevsə jəcəjkələr bar. Bьl fakьttar barьhьla beđđeꞑ ojoşmala uꞑ tajpalьştьꞑ qeməli eştə sьqьvьn kyrhətələr. Jort həm kantun kəmitəttəre bьl fakьttarqa nьqlap riagirьvajt itməgəndər, yđ vaqьtьnda bətə ojoşmanь tərbejələv esən fajđalanmaqandar, huꞑ qa qala kilgəndər.

Xəkymət zajьmdarьn taratьvda kamsamuldar jarđam kyrhəttə. Zajьmdar taratqanda kamsamul yđe yrnək bulьp partьjahьđdar arahьnda taratьvđala alqa atlanь. Ləkin nasar fakьttarđan kamsamuldar tarafьnan III - zajьm alьv menən bergə yk II - zajьmdarьn hatьvđar bar. Tybəngə ojoşmalarda zajьmdarđь nьqьtьvqa ajьrьm iqtibar itelməgən.

Avьlda satsьjalizьm jarьşь nьqlь urьn almaqan əle. Igen uꞑьşьn kytərev vaqьtьnda jarьş mitьdtarь əđ qullanьlqan. Satsьjalizьm jarьşь kalxuzdarda nьqlap urьn almaqan. Kalxuzdarda udarnьj brigadьlar tədəlməgəndər. Bьlar əlbəttə beđđeꞑ jeteşheđlektər.

سەنەغەتتە ساتسىيالىزم يارىشى.

Fabrik, zavьttarda satsьjalizьm jarьşь tybəngə kamsamul jalpьhь tarafьnan qьđьv insejativa menən qabul itelep, tiđ arala taralqan kyp vaqьttarda juqarь kamsamul ojoşmalarьnьꞑ jetəkselege bьl insijativanь qьvьp jeteşələ almaqan. Başlanqьs dəverdə satsьjalizьm jarьşьna prafsajuz həm xuzalьq urgьndarь tarafьnan ifrat nasar qaraştar bulqan (udarnьj brigadьnь „kamsamul ujь" tipkenə qarav). Satsьjalizьm jarьşь əlbəttə đur uꞑьşlьq tarqa ireşkən. Sənəqət pьlanьnьꞑ artьqь menən tultьrьlьvь bьꞑa şahit.

Ləkin avqьs ajьnan başlap satsьjalizьm jarьşьnda artqa qalьvđь kyrəbeđ. Məŧələn Biləritte kamsamul ojoşmahьnьꞑ 18 p. tь qьna udarnьj brigadьlarđa tora. Bilərəttə brigadьlar eşse kamsamuldar insьjativahьnan başqa juqarьnan qušьv bujьnsa ojoştorolqandar. Kamsamuldьꞑ bьl frontta dəjəm xuzalьq tədələşəndən artqa qalqanь hiđelə. Udarnьj brigađьlar eşləp sьqarьv kəꞑəşmələrendə əđ qatnaşalar. 5 jьllьq pьlandь ejrənev eşe bulhala, kypkenə kamsamuldar urьndaqь pьlandarmenən tanьş tygeldər.

كادىرلار ئەدىرلەو.

Kadьrđar əđerləv məs'ələhendə əlkə kəmitəte tarafьnan đur borolьş jahalqan. Şuꞑa qaramaŧtan bьndala kypkenə jeteşheđlektər bar. Berensenən kadьrđar əđerləv eşe menən sənəqətkə kərək tiklem kvalifikatsьjalь eşselər əđerləvđə tigeđhedlek bar. Bilərət tavterisenəꞑ pьlanь menən f. z. u. məktəptəre arahьnda kileşongən pьlan juq. Bilərət f. z. u. məktəbendə jerle millətterđən əđerlənevse kadьrđar, barь 26 pr. qьna təşkil itə. Milli pralitarь jat kadьrđarь əđerləvđə đur urьn totqan garpamuc bьl julda aqhaj.

Praizvudьstьvala milli kadьrđar əđ. Miŧal esən Bilərət zavьttarьn alhaq unda kvalifikatsьjalь eştə başqorttardan berəvđə juq. Səvit apparatьn tađartqanda kadьrđar əđerləp yrlətev eşe nasar ytkərelgən. Əlkə kəmitətenəꞑ huꞑqь plinumьnda qujьlqan 200 kamsamuldь yrlətev eşen bətə jaqtan əđerləp ytkərrgə kərək. Kustarnьj sənəqəttə kadьrđar əđerləv eşe julqa qujьlmaqan. Bьl julda 2 məktəp barь 127 keşegənə birə. Milli jəmhyrejət şaraitьnda, jerle millət tərđən pralitarьjat kadьrđarь əđerləvgə ajьrьm iqtibar itergə kərək.

كامسامولدىڭ ئۆستۆندە

Kamsamul ojoşmahьnьꞑ yŧeşəndə bulqan jeteşheđ jaqtarqa qaqьlьp kitergə kərək. Berensenən ojşmala eşselər hanь hikəltələnep yŧə. 27 - jьldan birle ber kytərelep, ber təşep kilgən. Ojoşmala urta xəllelər əđ tygeldər (17,8%), ytkərelgən BDIK həm ikmək əđerləv kampanjahь đur yŧeş birergə tejeştər ine. Ə bed, kəmev kyrəbeđ. məŧələn: 29 - jьldьꞑ 2 kvartalьnda kamsamulqa alьv eşselər iŧəbenə 12,1%, urta xəllelər hŧəbenə 12,2% təşkil itələr. Kyrəheged bьl narmal xəl tygel. Jьlajьr kantunьnьꞑ ajьrьm jəcəjkələrendə172 humqa tiklem individьval nalək halьnqan kamsamul xuzalьqtarь bar. Şul jeteşheđlektər bulьvqa qaramaŧtan əlkə kəmitəte həm kantkumdar, sajuz yŧeşen rigylirevajt itev menən əđ şeqellənqəndər.

ئوقو يورتتارىندا تىنىس تۇگىل.

Uqьv jorttarьnьꞑ satsьjal sastafьn jaqşьrtьvđa əlkə kəmitəte kypkenə eştər eşləgən. Şuꞑa qaramaŧtan uqьv jorttarьnda satsьjal sastaf jaqьnan bulhьn, kamsamul eşeneꞑ qujьlьşь jaqьnan bulhьn jeteşheđlektər kyp ələ.

Ş. K. M. larda batraktarđьꞑ %-ь əđ, Başpidtixnikumda 28- jьldь eşselər 20% bulha 29 - jьl 19 pr. qa qalqan. Bələbəj II - baŧqьs məktəptərendə ber jaqtan eşselər hanь,ikense jaqtan xeđmətkərđər, sit ilimintter hanь ber tigeđđər.

Məktəptərđə səjəsi jəməqət tərbejəhe jetərlek tygel, məktəptərđə sit iliminttər barlьqь kyđgə bərelə. Bьnda kamsamulqa, bigrəktə nьq rəveştə səjəsi tərbejə iqtibar itergə, sajuz eşen jaqşьrtьrqa kərək ine. Ləkin, bed unь əđ kyrəbeđ. Şunьꞑ menən bergə, məktəptərđə sinfьj doşmandьꞑ kərəş alьp barqanьn, uqьvsьlarqa joqonto jaharqa tьrьşьvdarьn kyrəbed, fakьttar: Ifke əfələgə II - baŧqьs məktəpkə manaşkьlar pejanirdardьꞑ galьstaktarьn haldьrьp kris kejdergəndər. Şuluq manaşkьlar joqontohьnda bulqan uqьvsьlar manastirđь jabьv məs'ələhe qujьlqas qarşь təşələr. № 1 II - baŧqьs məktəptə antisimitizem həm jəsininselek teꞑ yŧkənen kyrəbeđ. Səjəsi tərbejəne kytərep bьꞑa uđar birlməgən.

Midtixnikumda sinfьj jul urьnьna „beđđeꞑ fən-sinfьj fən tygel, beđđeꞑ eş davalav bьnda niꞑə sinfьj kərəş?". tip qaravsьlar bar. Pidvuzda, Qьtaj kensьqьş timer julьndaqь xəldər menən qьđьl ərmejəgə „irekle" jađьlьvsьlar yŧə. Şular arahьnda Qьtaj jaqьna sьqьp, Səvit xəkymətenə qarşь huqьşьv ujь menən jađьlьvsьlar bula. Bьnə bьlar barьhьla sinfьj doşmandьꞑ uqьv jorttarьna joqonto jahav esən kərəşevən kyrhətə torqan fakьttar. Məktəptər eŧtenən prolitarьjat kantryle əđ. Bigerəktə şəhər kəmitəte bьl fakьttarqa huꞑqa qalьp riagiravajt itkən.

Milli mamint.

Kamsamul ojoşmahь dəjəm alqanda partьjanьꞑ milli səjəsəten aꞑlaj. Milli jaqtan berđəm. Başqortostan şaraitьnda partьjanьꞑ milli səjəsəten dereŧ ytkərev berense pьlanda tora. Milli səjəsətte bođqan fakьttarqa tuqtalьp kitəjək:

Timer jul mastriskujđarьnda, F. Z. U. məktəbendə uqьvsь ber nisə başqort jəştəren tuqmavdar bula. Şunьꞑ arqahьnda ular məktəptə taşlap kitələr. Cьvaş pidtixnikumь mədire „bətə urьŧtarđь tixnikumđan qьvarqa kərək" tip sьqa.

Bilərət zavьttarьndaqь artqa qalqan eşselər qatlamь arahьnda başqorttarđь „xuzə" tip qarav, hər vaqьt kələp qaravđar bar. Bilərəttəge kamsamul kəlliktiftəre bьꞑa nьqlap iqtibar itməgəndər. Internatsьjanal tərbejə eşe KIM X - jьllьqь ajqanь menən alqa kiteş bar, ləkin, jetərlek tygel əle. Bigrəktə sit il kamsamulь menən bəjlənəş jomşaq. Aldaqь eştə partьjanьꞑ milli səjəsəten tərənerək ejrənergə, intьrnatsьjanal tərbejəne bətə jəcəjkələrđə kəsəjtergə həm kuntьr rivalytsьjon soltanqəlejefselekkə nьqlь zarba birevgə iqtibar itergə kərək.

ديلەچستۋاعا ئاتپور بيررگە كەرەك.

Əlkə kəmitəte urgьnь „Jəş juqsьl" gəzitenəꞑ elek birgən jaꞑьlьş ustanufkalarь qaj ber urьndarda aktiftarafьnan qəməli eştə qullanьvđar bar.

Tikşerev eşeneꞑ heđemtəhendə aktif arahьnda uꞑ tajpьlьştь həm unьꞑ tarmaqtarьnan berehe bulqan diləcestvanь ularđьꞑ satsьjal tamьrđarьn asmajьnsa, səjəsi nađanlьqtanqьna kilə tip qaravsьlar bar. Bьnь bed, Bələbajdə, Berelugə abkum kəmisejəhe, Arqajaşta la, Estərlə lələ kyrđek. Uꞑ tajpьlьş nəm diləcestьvaqa baha birməv, ular menən kərəşte səjəsi nađanlьq menən kerəşkə almaştьrьrqa tьrьşьv fakьttarь bar. Bьlar menən rəximheđ rəveştə kerəşergə kərək.

Fakьttar; Bilərət zavьttarьnьꞑ qaj ber kəlliktiftərendə uꞑ tajpьlьş menən ajavhьđ kerəş urьnьna:

— Buxarin yđeneꞑ xatalarьn tanьqas, niꞑə beđgə uꞑ tajpьlьş menən baş vatьrqa" tip qaravsьla bar. Uꞑ tajpьlьş həm diləcestьvaqa qarşь kerəş ken tərtibenən təşkənə juq. Bьl baraş, jaꞑlьş qaraş.

سەيەسى تەربيە.

Ytkən jьl səjəsi uqьvdarđь ytkərevdə kypkenə kantundarda praval bulqan, bьjьl əđerlek eşe nasar, səjəsi uqьvdar nasar ytələr. Ədəbejət bulmav səbəple səjəsi uqьvđь ytkərevgə iqtibar itməj jatьvsь ojoşmalar bar. Kamsamul sjьzь həm konfirinsejələreneꞑ qarardarь tybəngə jəcəjkələrđə nьqlap tərən rəveştə ejrənelməgəndər. Kiləsəktə əlkə kəmitətenə tejurejə məs'ələlərə menən nьqlap şeqəllənergə kərək. Ojoşmala kamsamul matbuqatьn taratьv eşe nasar tora.

Məsələn: „KAMSAMULSKJA PRAVDA" gəziten Arqajaşta ojoşmanьꞑ barь 0,48 pr. qьna uqьj. Kamsamul matbuqatь sajuz eşen kirenən tədəvdə nьqlap fajdalanьlmaj.

سايوز ئىشىن كيرەككە تۆدۆو.

Valkum sikritardarьn xaqhьđ qujьv əlbəttə yđeneꞑ uꞑьştarьn birgən Ləkin xaqhьđ aktiftь eşkə jəlep itev eşe jetərlek tygel. Jaꞑь furmь eş mitьdttarь qullanьvđa kypkenə başlanqьstar kyrəbed, ləkin ular julbaşьь urgьndar tarafьnan nьqlap ejrənelep jarđam itməgəndər. „Jeꞑel kvalirьja" eşendə kypkenə kərəkməgən jaqqa barьvđar bar. Ajьrьm jəcəjkələrđeꞑ təzribələrenmjuqarь urgьndarь tarafьnan arafьnan jьjьlьp, ikense ojoşmalar-tqa bijeləj. Yđ ara tənqit luzьnqьhь dəjem alqanda ojoşma tarafьnan aꞑlanqan, şuꞑa qaramaŧtan kamsamul eşen kirenən tədəvdə yđ ara tənqit nьqlap qullanьlmaj.

Başqortostan kamsamul ojoşmahь dərəŧ julda tora, partьja julьn ytkərə ala. Milli jaqtan berđəm. Eştə uꞑьşlьqtar kyp, ləkin ularqa qarap tьnьs jatьrqa jaramaj, jeteşheđlektərđe bətərevgə jeꞑ hьđqanьp totonorqa kərək. Yđ ara tikşerevdə qujьlqan burьstarđь bed ytej aldьq. Ikense burьs; yđ ara tikşerevđen heđemtələren nьqьtьv.

ياڭى بىلگىلەودەر.

S S S R yđək başqarьn prizidejyme ip. LeybimefteSSSR səvđə eş ərə xalьq kamisarьnьꞑ urьnbaŧarь itep bildələne.

Şuluq vaqьtta ip. Muralьf R SF S R jer eştəre xalьq kamisarьna urьnbaŧar itep təqəjьnlede

---

سەيەسى ساتانلقتارعا قارشى.

Hunqь tuqьđ aj esendə əştər gəzitələrendə kulak alajьn tərbejələv, kamsa- uldьꞑ julьn rivizijənizьm- a saqьrьv, jalpь nazim ŧtьnda tip qaravьl qьs- ьrьv kevek səjəsi xatalar bərelde.

Anan başqa samakritika əm bьş jьllьq pьlan, sat- ьjalizьm jarьşь kevek məs'- ələrđe gəzit bitendə saqьl- ьrmav həm alardьꞑ əhə- ejəttəren massaqa asьp almav menən bergə par- ьja həm kamsamul dirik- ftarьn bođov, jatqa borьv evek tupaŧlьqtar jebərele- e hiđelde.

I - كولاك مالايىن تەربيەلەو ئۆزەگە بورىس...

Beđ avьldьꞑ kapitalizьm iminttarь menən qatь kə- əş alьp barьv menən bergə apitalizьmdьꞑ serek tamьr- arьn, qaldьqtarьn qupta- abьđ.

Kulak beđgə qarşь kerəşə, đeneꞑ pazitsьjalarьn, yđe- eꞑ idijalugьjahьn haqlap alьrqa tьrьşa.

Uꞑ appartunistar, partь- anьꞑ kulakka qarşь totqan əjəsəten jemerevgə taban aralar.

A ar kulak menən tьnьs ororqa, anь xosusi intiris- arьna bəjləp „satsьjalizьm a yŧterev" gə jul totalar.

Bьna oşo partьja tarafь- an kire qaqьlqan təphed iurejəne dautьf qevətləj əm oşo fikeren jəştər gəzite isemenən həjləj ikense tərlə əjtkəndə jəştər gəzite aşa partьjaqa, kamsamulqa qarşь kerəş alьp bara.

> „Andi jat iliminttarnь eşcən xalьq itərgə kirək. Alarda yz qul keclərə bləngenə tamaqlarьn tujdьrsьnnar. Menə mьnь buldьrьv bezneꞑ burьc..." („Jəş juqsьl"№27. „Kemne tərbejələrgə" məqələhe).

Bьna bьl məqələneꞑ Buxarin iptəş kytərgən „Kulaktь satsьjalizьmqa yŧterev" đən nej ajьrmahь bar?

Juq. Bьl kamsamuldaqь uꞑdar tiurejəheneꞑ tatarsaqa bukvalno kysermәhe.

Dautьf bьnьꞑ menən kulak jəştьrenə hezymde kəsəjtəhe urьnda, alardь kamsamul safьna saqьrə, anьꞑ esən kamsamul mətbyqəten fajdalana, anьꞑ menən hatьv itə.

Ənə şuqa kyrələ Dautьftьꞑ bьl „yđək burьsь" təphedkiŧməkkə hьvqojov mnən ber tejev menən bergə, anьꞑ yđenə, partьja kamsamuldьꞑ totqan səjəsətenə qarşь kulaksьlьq səjəsəten aꞑlap, alьp barьvsь sinfi jəđheđ tejbeđ.

II - پارتيا ۋيكلاقا تۆرۆنگەن ريداكتىرلىق ئۆدىن تورماهىندا.

Juqarьlaqь tajpьlьştarđь qujьrtьp jatьvsь həm ьvaq burzьva joqontьhьnan ajrьla almaqan, səjesi nađan, sinfi jəđe qara, pьsьraq hər kemgə məqlym ridaktьr ЬSMAQ DAUTЬF qa qaqьlьrqa kərək.

Dautьf keŧəhendə kamsamul həm partьja biliten jərətevenə qaramaŧtan anьn eşləgən „jaꞑьlьşlьqtarь" ridaksьja eşendəgenə bulmaj hər ujlap baŧьlьrqa tejeş bulqan adьmьnda ul balşьviklьq jurqanь aŧtьnda bulqanь xəldə burzьvazija lagirьna qarap təqərəj.

Xalьq aqsahьn yđ keŧəhenə tьqьv, rastьrata jaŧap, jalqan dakuminttar birev, qulьnda part bilit totqan xəldə, kulaktьn avanьs menən aqsa alьv, səvđəgərđər menən elemtə totьv kevek səjəsi jəđən juqaltьvqa alьp barьvsь paxablьqtarqa totona

Ulqьnala tygel, mulla qьđьna ejlənev, kamsamulqa sit bulqandarđь kamsamulqa taşьvsь rylen ytəvgə xeđmətse bula, mulla, kulak balalarьna rikamindatsьja birə.

Avьldarqa kamandirufkalarqa jərgəndə jarlьlarqa jəđ menən barahь urьnda, alar menən „vaqhьnmaj" kulaktarqaqьna kerep hьjlanьvđarqa tiklem barьp jetə.

Bьna oşo pьsьraqlьq'arđь kerđərđe yđeneꞑ satsьjal sьqьşь batrak bulьv menən qaplarqa kyđ aldьnda jarьlьp jatqan fakьttarđan qasarqa tьrьşa.

Partьja həm kamsamuldь aldaj, burzьva jegettərenəgenə xas bula torqan bьl paxaplьqtarđь eşləgənen partьja, kamsamul həm abkamul plinumь həm bjorahь aqzahь bilite menən qaplaj, jəşerə.

Ləkin bьl qasьv, tьprsnьv həm hьvhьđ kyldə jəđərgə mataşьvđar massanьꞑ kesle kantь ulь aŧtьnda şartlanь lar.

Davьd kamsamuldьꞑ qoros hebekehe menən qьvь'đь, urьnьnan alьndь'

Senki bьl sьqьştarqa, juqarьla asьlqan q bəxətlektərgə beđ balşəvizem kyđlegenən qaraqanda' sinfi bite qara, pьsьraq, ul kamsamuldь partьjanь a j a q aŧ'ьna tьptaj, xurlaj tejevđən başq bьr nəmələ əjtə almajbьđ.

Beđ anьꞑ gəzit bitendə kyrhətelgən anьꞑ qaj ber xeđmətkəren ridaktьr utьrqьsьna utьrqan xəldə kamsamul həm partejanьꞑ julьna qarşь eşləgən batьrlьtarьna tuqtalьp uđđьq' Xəđer tьꞑlaqьđ.alarđь taqьla aqtarabьđ.

III مۆسلىم مارات حاتالار ئۆستۆندە پاچوت ئىدلەيى.

Gəzit ьaşьnda utьrьvsь Davьtьf juqarьlaqьlar menəngenə qənəqətlənməj qaj berəvđərđeꞑ başь ajaqqa ejə nqlmaqan həm aꞑlamaqan məs'ələlər menən sьqьvđarьna jьl quja həm şunan fajđalanьp VI - bətə sajuz kanfirinsejə qararđarьn ribizejanizьmqa saqьra:

"Bezneꞑ kamsamul ike eleşkə bylenə: aktif həm massa,,

(Jəş juqsьl,, № 36 M. Marat məqaləhe) Menə oşь məqələgə ridьksijə fiker alьşьv təŧen birə. Kamsamuldьꞑ julьn rivizijənizemqa saqьra.

Mьnьꞑ əbendə hər kemgə məqlym bulqan kamsamuldьꞑ qoros julьn ikegə jarьv jata.

Məslьm Marat bьl nəməhen yđək kəmitət iŧmenən həjləj. Şantaz jahaj:

> „yđək kəmitituьꞑ biora utьrьşьnda Tvir ojoşmahьnan ber iptəş oşь ikegə ajьrlьu turьnda səjləp kisken borolьş jasalqan ide. mьndada şuşь məs-'ələdə kisken borolьş kirək bula„ tej..

Beđ bьl məs'ələlə Məslim Marattьꞑ yđək kəmitət iŧmenən həjləveneꞑ həm şantaz jaŧap, yđək kəmitəteꞑ bjora prtakulьnda oşondaj qarar bar tip qьsqьrьvьnьꞑ səbəben aꞑlaj almajbeđ həm aftьrqa yđək kəmitətteꞑ mьndaj səjəsət jeretməgənen həm jəretmajəsəgen iŧenə teşərep ytevđe kərək hanajbьđ.

Morat oşo uq məs'ələbendə his kem ujlamaqan həm ujlajalmaŧlьq,həreştə julbaş sьrylen yŧəvse «aktьftь massa qojroqьna kiterep taqa.

Məqələneꞑ başьn: „Massa aktif menən bergə qajnahьn,, tip qujala məqələneꞑ esendə barlьq kese menən qьvətləj.

Bьl ',tiorjəhen,, qevətləv esən əllə nindəj təphed fakьttar kitereqь kesənə.

Ləkin komsamol ojoşmahь bьndaj təphed qaraştь idijuttar auđьnanqьna sьqa torqan başhьđlьqtarđь kendəlekqəməlieşendəkireqaqa.

bьndaj kamsamul bilite aŧtьndaqь ьvaq burzьva stixijahьna birelevselektərgə səjəsihuqrlьqtarqakerəşasa.

Senki beđđeꞑ aktif massa qojrьqьnda barmaj həmanan ajrьləpta jəretelməj.

Məslim marat məqələhe şundaj butalsьq, xatta anь aftьr yđelə aꞑlamaj jađqan.

Əgərđə ul ulaj bulmaqan də,, məqələ esendə hyđđər ber mə'sələ bujьnsa barьrđar inelə, unьꞑ esendege xəreftər, hyđđər yđ ara huqьşmaŧtar ine.

Ul baştaqь fikerendə „aktiftь massa qojoroqona" kiterep qujala, axьrьda yđeneꞑ oşo jəmləhenə qarşь nazim tip qaravьl qьsqьra.

Ikense tərlə itep, ajtkəndə mətbuqat bitendə yđenen malajlьqьn kyrhətə, səjəsi hyđđər menən yđe aꞑlamaqan rəveştə ujnaj, səjəsi hyđđərđe yđenə njьnsьq itep ala.

Marat bər yđegenə tygel, unьꞑ fikrenə quşьlqan MUSINA kiŧken„analiz" jahaj:

> Beđđə aktif qarar sьqara. ə massa qul kytərep, picət basьv xezmətegenə ytej: berər urьnьda çiteşməgən urьn bulsa, torop syz əjtergə qurqa,qauşьj' Şul kejgə keşe artьndan qul kytərədə quja...

tej.

Kyrəheged, nindəj matur hyđđər menən massanь aktiftan ajrьp alalarda unь aktif aldьnda qursaq itərgə mataşalar.

Ikəvləp torop „massanь" aꞑlamaj kul kytərə massanь qьŧalar tip qaravьl qьsqьralar, kamsaml esendəge dimakrarьjanь kyk kə aŧьp qujalar.

Qəfev iteged, kamsamul his vaqьtta yđeneꞑ ber aqdahьnda nazim aŧtьnda totqanь juq, SƏNKI KAMSAMULDA DIMAKRATЬJA HƏM ANLЬ TIMER DISSIPLINA BAR.

Beđđə ',bojorьvsь" həm „başqarьvsьlar" juq.

Musina həm Marat iptəştər bьl təphed sьqьştar menən yđđəreneꞑ ьvaq burzьva tə'sirenə birelgənlektəren həm səjəsi belem menən şeqələnməgənlektəren artьq mərtəbə fakьttar menən mətbyqət -bitenə sьqьp qьsqьrđьlar.

Marattьꞑ ridaksьjaqa jađqan xatь, unьꞑ malajđarsa

Kamsamul jađqь sәsev pьlanьn ytәv өsөn aldьnqь safqa!

سەسو مایذانذ 15 پر. قائیگنذ ,ئوکتشنذ 8 پر. قا ئارتتررغا. ,بنذگ تۇسۇ: بۇتە بولعانذ مۇمکینلکتەرذەنذ فایذالانرغا، ,تۇرلۇق فوندتارنذ یذیناپ بۇتۇررگە، 57 پر. یارلذ هە
ئورتا حەلللەرذنذ کەللیکتیۋلەشتررگە، ئیگنذ سەسەوسنلەر هاننذ کەمتترگە، تۇرلۇقتنذ 7 پر. تاذارتپ سەسرگە، یاذعنذ سەسو مایذانذ 100 پر. منەنذ کانتراکلاشتررغا

KALXUZQJA KERMӘGӘN BERGENӘLӘ KAMSA MUL QALMAHЬN, JAĐQЬ ŞӘSEY PLANЬN AYЬLQJA JETKEREY ӨSӨN KAMSAMUL JӘCӘJKӘHENEŊ BӨTӘ KӨSӨN JEBӘRERG

سەسو مایذانن 15 پراتسینت ئارتتررعا.

„Avьl xuzalьqьn şunьŋ ...endә bigerәktә unьŋ or...qsьlьq hәm malsьlьq tar...aqtarьnьŋ yđeş timpьnda ...ulqan artta qalьp barьvđь ...terәv, partьjanьŋ xuzalьq ...jasatenda elekkesә iŋ mө...im burьstarđan hanala.

Bьl burьstь tartiple erә...eştә ytәv julьnda kәllik...iläşterev hәm safxuzdar ...đәv barьşьn julqa halьv ...ardь nьqьtьv hәm jaq...rtьv hәm avьl xuzalьqьn ...atsьjalizьm nigeđendә ja...ьnan tөđәvđә asqьs bulqan ...ndysterejәlәşterevđe tәr...iple rәveştә kөsәjtev burьs...arь jatalar, şunьŋ esendә ...ьjьlqь xuzalьq jьlьnda ...dqь avьl xuzalьqь kam...anjahьn uŋьşlь ytkәrevgә ...jьrьm iqtibar jynәlergә ...ejeş".

Nyjәber plinumьnьŋ oşo ...ararь menәn 30 nsь jьldьŋ ...adqь sәsev kampanjahьna ...p juldar bildәlәnde.

Başqortostan esendә, avьl ...uzalьqь yđeş timpьnьŋ ...qlь erәveştә artta qalьvь ...igerәktә asьq kyrenә.

Başqortostanda sәsev maj...anь 1917 nse jьlqa qara...anda 93,5 pr. qьna tәşkil ...ә.

Başnarkamzim pьlanь bu...ьnsa 30 nsь jьlda sәsev ...ajđanь ytkәn jьlqa sa...ьştьrqanda 15,1 pr. qa ...nәjә.

Avьl xuzalьqьnьŋ jәmә...ątlәşterelgәn tarmaqь 30-...sь jьlda sәsev majđanьn ...ьqa tiklem kyđgә kyren...әgәn erәveştә kiŋәjtә;

Dәvlәt tarmaqь „Zirna...ist" safxuzdarь sәsev maj...andarьn biş jarьm tapqьr ...alxuz tarmaqtarь taqьla ...әjergә tejeştәr.

Safxuzdar yđđәreneŋ sәsev ...ajdandarьn jaŋь jerđәr alьv, ә kalxuzdar 43 pr. kerәđtejәn xuzalьqьn ьlьqtьrьv iđәbenә kiŋәjtәsәktәr.

Şulajtьp, 30 nsь jьldьŋ jadqь sәsev kampanjahь, đurlьq jaqьnan ajьrьm xuzalьqtar menәn ber tigeđ, lәkin ojoşьv jaqьnan jaŋqьđ xuzalьqtarqa nьq bulqan, jәmәqәtlәşterelgәn tarmaqtar bulqanь xәldә ytkәrelәsәk.

Kerәđtejәn xuzalьqtarđьŋ kalxuzdar menәn bergә alqanda sәsev majđandarь 1,11 pr. kiŋәjәsәk.

Arttaqь kantundar tiŋlәşhendәr.

Arqajaş sәsev majđanьn 19 prasintqa, Jьlajьr 14,4 pr. qa, Mәsqyt 14,4 pr. qa Estәrle 13 hәm T-Qataj 25 pr. qa kiŋәjtergә tejeş

Şuluq vaqьtta Bәlәbәj 10, Bәrә 9 hәm Өfә 16 pr. kiŋәjtәsәk,

Başqortostanda sәsev majđanь 17 nse jьlqь sәsev majđanьn ytep kithәlә kilәsәktә unь kiŋәjtevgә jul 'ar đur әle.

Artta qalqan biş kantunda bьjьl nьq kiŋәjtev bulhala, ular әle 17 nse jьlqь sәsev majdanь han[illegible] jetә almajđar. Kөslә erәveştә kәlliktiflәşә barьv, bьl julda đur uŋьştar birә.

Arqajaş, Mәsqyt jәki Estәrle kantundarьn tьrьştьrьv menәn, 17 nse jьlqь sәsev majđanьna tiŋlәşkәn kantundar hanьn arttьrьrqa kәrәk.

ئیگنذ سەسەمی قالوسذ حوزا لنقتارذکا هانذ کەمتترگە

Ytkәn jьlqa qaraqanda bьjьl ajьrьm kylturalar majđanь tybәndәgesә kiŋәjergә tәjeş:

Bojđaj 9·8 pr., qa holo 10 pr qa, borsaq yđemlektәre 86 pr. qa, ә bөtә orloqlь yđemlektәrđe bergә alqanda 10 pr. artьrqa tejeş.

Bьnda bigerәktә tixnikә hәm jәş lsә baqsahь yđәrgә tejeş: Jәten 30 pr. qa, Kindәr 16 pr. qa, qombaqьş 29 pr. Kartuf 18pr., tamьrlь yđemlektәr 35 pr., hәmylәn sәsv 7pratsintqa kiŋәjtelәsәk

Şuqa kyrә, bьjьlqь jađqь sәsev kampanjahь pьlanь bujьnsa başqortostanda igen sesevsә xuzalьqtar hanьn 33 br. qa Kәmәtev kyđ aldьnda totola·

bulqandarьn maktimum ratsьjanal fajdalanьvqa bөtә saralar kyrelergә tejeş

II ئۇ, لۇق فونتتارن تۇذەرگە

Orloqqa bulqan bөtә horavđarđь qaplav өsөn, sәsev kampanjahь beđđәŋ alqa 825 meŋ 500sitniriren igәn әđ rlәv urgьndarьndaqь haqlьq ig ndәrn jәbәrtәv өsөn mәrkәz aldьna horav qujьlqan.

Jađqь sәsev kampanjahьnьŋ uŋьşlь sьqьvь orloq mәs'әlәhenә bәjlәngәn hәm jađqь sәsev kampanjahьn uŋьşlь ytkәrergә hәm avьl xuzalьqьnьŋ yđeş timpьn kөsәjtevgә bәrense ađьm jahav tigәn byđ.

Bьna şunьŋ esendә: orloq burьstarьn jьjnav hәm orloq funttarь tөđәrgә әhәmijәt taqь ber tapqьr arttьrьrqa tejeş.

III سەسو مایذانن 100 پر، کانترا کتلاشتررعا.

Kantьraktatsьja avьlda satsьjalizьm tarmaqь yđterev menәn bәjlәp, avьl xuzalьqьn eşlәp sьqarьv iqtisadi jaqtan rigylәrlәştәrev đur urьn tota.

30 - jađ kantraktatsьja kređtejәndәrđeŋ bөtә sәsev majđanьnьŋ 60 pr. n esәnә alьrqa tejeş. Bьl beđgә mәrkәz tarafьnan birelgәn zadanja. Ә beđ 100 pr. menәn kantьraklaştьrьvđь alqa qu abьđ.

Өđtәmә rәveştә kantьrak - laştьrьv eşәn 67 meŋ 162 giktar sәsev majđanь bildәlәnә.

B. A. S. S. R. [illegible]

VI ماشینالار باشتوعا!

Ytkәn jьlqa qaraqanda, Başqortostan A. x. maşinalarь şaqtaj artta. әgәrđә ytkәn jьl ular 5 mi'iju 17 meŋ 200 humlьq inderelgәn bulha, bьjьl 7 miliun 597 meŋ 900 humlьq kerelergә ujlana.

Şul summa esendәn 2 miliun 360 meŋ 900 humьna jađqь sәsev kampanjahьnda maşina inderelә Şular esendә 1 mil. 238 meŋ 700 humlьqь jer eşlәv, 32 meŋ humlьqь sәsev, 134 meŋ 200 - hum'lьqь orloq tađartьv 484 meŋ 500 humlьqьtraktьr hәm ularqa taqьp jөrtkәs maşina qoraldarь bulasaq.

Rimunt mas'iriskujdarь өsөn 110 meŋ 500 hum miniral aşlamalar өsөn 20 meŋ hum qorotqostar menәn kөrәşev өsөn 53 meŋ 300 hum aqsa bildәlәnә.

Jađqь sәsev kampanjahьnda A. x. maşina - qoramaldarьna bildәlәngәn summa kantundarqa bьlaj bildәlәnә:

Bәlәaәj bөtә summanьŋ 16,6 p., Jьlajьrqa 18,2; Estәrlegә 20 Өfәgә 21,5; Bәrәgә 13,7; Mәsәqytkә 9,4; Arqajaşqa 6,3; T - qatajqa 3,2; pratsint birelә.

Bьlitәpkә „Başsavxuz trist, hәm „orloq triste„ hьđьqь bujьnsa inderelgәn A. X. - maşina hәm qoramaldarь inmәj.

ریمونتذ تیزلەترگە

Bьjьl Baqortostanqa inderelәsәk maşinalar ytkәn jьlqa qaraqanda 5 pr. artьq bulbala, avьl xuzalьqь maşinalarьna bigerәktә tьraktьr hәm uqa taqьla torqan qorldarqa moxtazlьq hidelә. Bьna şul qoroloqtan sьqьp, a. x. maşina qoramaldarьn tөđәtev mәs'elәhe kilep baѣa.

Bьl hәr sәsәv kampanьjahьnda bigerәktә ytkәn kөđgә sәsevđә iŋ avьr urьn bulьp kelde

Şuqa kyrәlә avьl xuzalьqь maşinalarьn tөđәtev hәm

...ejәsi hyddәr menәn şajarьp' ...nьŋ xata ikәnen, şәjәsi ...yđđәrđe ujьnsьq itep, xa...lar өđtәndә Pacut eđlәve ...p qarajbьđ.

Başьnda Davьtьf utьrqan ...daksьja eşәlәre ьvaq bur...va stixijahьna birelevđәre ...әm sәjәsi jaqtan kejembed ...ьlьvđarьarqahьnda, yđđәre ...ŋlamaqan mәs'әlәlәrđe aŋ...p qalьr өsәn birgәndәr ...jv menәn bergә, bьl mәs...ә bujьnsa fiker alьşьvđьŋ ...bәndә kamsamuldьŋ julьn ...vizijanizьmqa saqьrьv jat...anьn „kyrmәgәndәr" jәki ...ŋlamaqandar"·

Ikense terle әjtkәndә, Da...tьf başьnda ridaksьja eşse...re qajber mәs'әlәlәrđә ho...vađtьndabarьv n aŋlama...an qajber mәsәlәlәrđә je...ndә partьjanьŋ tөp julь ...ulmaqan tejepkәnә ujlarqa ...l qala.

ٸەمەنتلگەنذ بیش یللق پلانذ ئوگەیهنذ گەنذ ساماکریتیکە هەم باشقالار توردا.

Juqarьlaqь kyrhәtelgәn...әr menәn bergә, ridaksejanьŋ esendә partьja hәm kam...amuldьŋ diriktiftarьn bo...ov· ulardьŋ kөsөn bөterer...ә hәm massaqa şulaj itep ...yrhәtevđәr hidelde.

„Biş jьllьq pьlan massa...ь satsьjalizьm ruxьnda tәr...ejәlәv hәm kammunizьm ...sen fundamint halьvsь. ...VI part kanfirinsija) bulьna qaramaђtan jәştәr gә...zәlәrendә yđenә tejeşle ba...ьь ala almaj.

Avьl xuzalьqьnьŋ biş jьllьqь torьnda hyz barqanda, ikmәk jeteşmәve tybәndәgesә aŋlatьla:

„Huqьşqa tiklem ikmәkte ere kulak xuzalьqtarь jeteştereve arqahьnda, ul jeteşәine, ә xәđer vaq xuzalьqtarqьna birәlәr, şuŋa kyrәlә ikmәk krizisь„ tejelә

Bьl ikmәk jetşmәvđeŋ sәbәben hәjlәgәndә ere adәmdar menәn ytkәn sәnәqәtebeđđeŋ yđeşenәn avьl xuzalьqьnьŋ artta qalьşь, kalxuzdar, safxuzdar tөđeleşe hәm ikmәk jetşmәvđәŋ vaqьtlь ikәne әjtelmәj.

Satsьjalizьm jarьşьna kilgәndә anьŋ, linin hem partьja birgәn ьsьn jәđen, satsьjalizьm tөđeleşe өsөn kөrәş furmahь ikәne uqьvsьlarqa zәŋgәr tomanqa bujalьp kyrhәtelә: satsьjasizьm jarьşьnьŋ tөp tu sь praizvu ьstьvanan jalqav hәm zarar kiterevselәrđe qьvьv tejelә'

Şatsьjalizьm өsөn kөrәş furmahьnьŋ kөsөn kәmetergә tьrьşьla hәm uqьvsь jәş bьvьnqa şulaj birelә.

Yđ aratәnqitte massalaştьrьvđa, unь jәştәr arahьnda la tөslә tәrbejә qoralь itevđә mәqәlәlәr birelmәj, jәcәjkәlәrđen, kantun ojoşmalarьnьŋ jeteşmәgәn jaqtarь gәzitәlәrđә saqьldьrmajđar.

Yđ ara tәnqitteŋ fizijanamьjahь uqьv jort arьnpaqь sit iliminttarđь berәm-berәm bәrep sьqarьvđanqьna qibarәt tigәn mәqәnә birelә

Samakritikanьŋ ьsьn jәđe juq, ul jәştәr gәzitenda kyrenmәj.

Bьna bьl juqarьla kiterelgәn әs yđәk mәs'әlә SSSR mәtbyqәtendә jьlь urьudь athalalarda, alar bьsmaq Dautьf qu ь menәn jәştәr gәzitendә ygәhetelә, kәmhetelәlәr.

Massaqa alarđьŋ ьsьn ьsьndan pralitarьjattьŋ satsьjalizьmqa barьvьn tә'min itevsә qoral ikәnlektәre asьlmaj.

Әle bьlarqьna tygel kamsamuldьŋ kanfirinsьja qarardarьn hәm sajuzdьŋ barlьq eştәre, pьlanlь sistimaqa halьnqan rәveştә jaqtьrtьlmajđar, kirehense slucajnьj xarьktir tөđen alalar.

Bьna bьndaj tupaђ xatalar bьlarqьna tygel, bьlar xatalar qađanьda „atalarqьna"...

Bad partnjalaqь kevek kamsamuldala begәŋgә barьş talap itkәnsә uŋ appartunizьm saqьştarьna qarşь kөrәş menәn bergә, SultanqәlijefslekhәmvilikarusŞavinizmahьnala partьja menәn ber tabandan udar birәbeđ, serek kәrtәlәrđe jemerep, anьŋ ьsьn jәđen eşsәn massaqa kyrhәtәbeđ baltә sabavьđ hәm sabarbьđ.

Juqarьlaqь Dautьf hәm ridaksьja vәqiqәlәrenә Abkamuldьŋ nyjәber ajьndaqь plinumь dөteђ qaranь hәm gәzitәlәrđeŋ kilәsәktәge barьşьna dөrөђ jul hьđьp qaldьrđь.

Tik Şunьhь, urьn tar bulьv arqahьnda bik qьђqasaqьna tuqtarqa tura kilde.

Şuqa kyrәlә mьnanda kiŋerәk hәm mьnda kermәgәn avrьvđarđь tenqit utьnda qьđđьrьvđь jaqьn kilәsәktә kiler kәndәrđeŋ berenә qaldьrabьđ.

M. XӘJ.

تراکتر ٹۇسۇن زاداتکه یذیارعا!

Avьl xuzalьqь aldьnda torqan bьjьlqь đur majalarđь nalьvđь talap itәlәr.

Suqa kyrәlә Avьl xuzalьqьn riknstruk sьjalaştarьv, bьl rikanstrusejәlәşterevđeŋ matdi nigeđen kөsәjtev julьnda xөkөmәtteŋ kyrgәn saralarь menәn ber rәttәn xalьq mahьn makimum tartьv saralarьla kyrelergә tejeş.

His kisekmәђtәn tьraktьrđaqa zadatka ojoştьrьv әsәn maja jьja başlarqa kәrәk.

29 nsь jьlda Agraminimum başqortostanda 3 meŋ avьldь esenә alqajnь. Bьl jomqaktarđь his şikhed xәđer jaharqa şular negeđndә jaŋь agraminimumdar qabul itelrgә, unьŋ talaptarьn kiŋәjtergә kәrәk.

Bьl kampanьjanьŋ burьsь başqortostandaqь avьldarđь 100% te menәn agraminimumdь esenә alьv ytkәn jьl 57% inej bulьrqa tejeş.

Başqortostan avьl'darьnьŋ barь 15 – 12 pratsintqьna ьlqtьrqan satsьjalizьm jarьştarьn kiŋәj'mәj bulmaj.

V ئوکتشتی 8 پر، کوتەررگـە

Ytkәn jьl bөtә sәselәsәk orloqtьŋ 46 pr. tьn tađartьv kyđ aldьnda totolqan

Qәmәldә bьl uj'anqan han kyp mәrtәbә arttьrьlьp y әlde.

Bьjьl jađ sәselәsәk orloqtьŋ 69 pr. tь tađartьlьrqa ujlanьla.

Xәđerge kөn başqortostanda 413 baqьra ajьrqьs, 856 orloq tađartqьs maşinalarь bar. Şunьŋ өђtәnә qьş bujьna 253 baqьra ajьrqьs hәm 230 orlьq tartqьs maşinalarь alьnasaq.

Bьna bьl iђke hәm jaŋь maşinalarđь iђәbkә alьp orloq tađartьv pьlanь tөđәlgәn

Safxuz tris e safxuzdarьnda bөtә sәsel sәk matirьjaldь 100 pr me әn hәm kantrakavajt itelep sәs lәsәk orloqtьŋ 40 pr. aqьvlavda kyđ dәrtotola

Bьnan başqa jaqşь surt orloqtar sәsev, miniral'dar menәn jerđe jaŋartьv, baђьvka ir ђ sьqarьv, irtә par hәm başqa praktik saralar kyrelәsәk.

بافتر ٹایرعستار تولهذسا فایذالانلهذ.

Orloq tađartьv kampanьjahь kantundarđa tybәndәgesә bylenә:

Arqajaş yđeneŋ maşjnalarь menәn 60 pr. bәrә 56: bәlәbәj 62; jьlajьr 50; Mәsәqyt 71; Estәrle 74 hәm Өfә 99 pr. sәselәsәk orlobtь tađartьrqa tejeş.

Jәqni Өfә kantunьnda sәselәsәk orloq tulьhь menәn tađartьlьrqa.

Urьnkarđa vaqьtьnda saralar kyrelhә, orolqtьŋ 69 pr tьn tađartьv jeŋel erәveştә tormoşqa ytkәrelәsәk.

Bьl 69 pr qa tađartьv tygel balki kyberәk tađartьvqa mәmkiel k bir s k

Şuqa kyrәlә x đerđ n yk baqьra ajrqьstardь sanaqa ultьrt rqa hәm orloq tađarta torqan maşinalar alьvьn avьldarqa sьqarьqa tik ja'qьrmaђqa kәrәk.

Kiler jađqa bөtә kalxuzdar orloq triste, şulajuq

ٹاگرانومنیا ناذانللعنذ بۇتۇررگە.

Uŋьşlь kytьrevđә jalpьnь tartьv, avьl xuzalьqьnda eşte jәnlәnderevđә, agra upa'namucinnidarnьŋ inestitut mәhim eş mitьdtarьnan hanaja

Ytkәn jьlьь 300 meŋ500 tir he ha a'a ine. 30 jьldaъa mәrtәbә yđәrgә hәm hәr ber 50 jort xuzahьna ber agra upalnamucinnaj tura kilergә tejeş.

Bьnda şulajuq agra upalnamucinnajđarqa jaqnajtьlqan aktif batraktar, jarlьlar urta xәllelәr arahьnda eşte jәnlәnderev ularđь tejeşle әdәbejәt menәn tә,min itev burstarь kerәlәr·

Bьlard n bөtәhendә 1930-jьldьŋ fivralьnda asьlasaq mәxsus jete kөnlek burstar aşa ytkәrev kebek eştәr eşlәnergә tejeş

Kyrgәđmә tәzribә saralar ojoştьrьv, kyrьstar liksejәlәr bьlar barhьla jarlь, urta xәlle kerәђtejәn jalpь arahьndaqьna agranumeja nađanlьqьn bөterevgә tygel sif eşşlәre arahьndaqь nađanlьqtь bөterev ьsuldarьla bulьp iђәplәnәlәr.

Bөtә başortostanda barlьq tәrlә kurьstar arqьlь 20 meŋ keşe ytkәrelergә tejeş.

ٸەذنرلکتی تیز باشلارغا!

Jađqь sәsev julьnda kurelgәn saralarđьŋ uŋьşlь sьqьv juqarьla hanalqan saralarđь dөrөђ ojoştьra belevgә bәjlәgәn

Ytkәn jьlqь jađqь sәsev kamanjahь ojoşьv eştәreneŋ jetәrlek bulmavьn kyrhәtte.

Sәsev kamanjahьn ytkәrev mөhim hәm qatьavlь ber eştәn hanalqan osorđa ytkәn jьldaqьna qaraqanda la kәrәk nәmә, dikәber ajьnda uq urьndarda avьl sәvittәre kalxuzda' safxuztьraktьr kalunnalarь, maşin ьstansalarьnьŋ jьllьq planь qar ьrqa tejeş.

Xәđertьraktьr kalunnalarьnьŋ kerәђtejәn jalpьhь menәn kerәђtejәn jajanda rьn eşlәv satsejalizьm ja-zьşь, kantьraktavajt itev өsәn dygeverdar tөđәrgә tejeş:

Bьl maminttar menәn fajdalanьp. şul vaqьtta uq kәlliktiflәşterev hәm jarlь, urta xәlle kerәђtejәndәrđe praizvatstьva nigeđendә kapiratiflaştьrьv eştәren başlarqa kәrәk.

یالپنند مابلیزاوایت ئیتەرگە.

Jađqь sәsev kampanjahьnьŋ kiŋ kylәmdә ytkәrelevә hәm bьl kampanja aldьna đur burьstar qujьlьp, ul burьstarđьŋ avьr bulьvь, sәsev kampanjahьnda jetәkselek itәsәk kadьrđar mәs'әlehen kьђk n rәveştә quja.

Bьnьŋ өsөn xәđ rđәn yk bөtә partьja, zavьt fabrik aktiftarьn, bөtә agranumeja kestәren' avьl xuzalьqь tixnikumdarđьŋ huŋqь kurьstarьnda uqьvsьlar mabilizavajt itәrgә. Bьlardan başqa xәđrđәn yk 200 kşenәn qibarәt bulqan aldьnqь inьstruktьrđar bulьndьrьvqa totondьrьv kәrәk.

lәkin iŋ mөhime avьl xuzalьqьn kytәrelә jalpьnь akыf qatnaştьrьv өsөn unь mablizavajt itәrgә Avьlqa kalxuzqa tiklem jetkerel torqan pьlan hәm urьa xәlleneŋ kiŋ qatlamь qatnaş menәn nьqlь erәveştә tikşerelevә kәrәk.

...ولاککا هۇژوم ئیتەرگ.

Kulaktarđьŋ ulqatnaşьv đarь asьqtan-asьq kyren torqan sәjәsi tөђtә bulrqa tejeş.

Kulaktarđьŋ sәsev majđanьn kәmetev, maldarьn bөterev hьmaq nindәjgenә sabatazlьqtarь bulmahьn avьldьŋ jarlь urta xәlle qatlamь tarafьnan sәselmәj qaldьrьla torqan bөtә jerđәr tartьp, alьnьrqa hәm kalxuzdar, jarlьlar tarafьnan sәselergә tejeş.

Avьl pьlandarьnda maldьŋ aђьravsьlьq mәs'әlәhe ajьrьm rәveştә qaralьrqa tejeş.

Hәr ber pьlanda kөtev đәrđe arttьrьv zadanjahьnda maldьŋ eşkә jaraqlьlarьn jaqşьrtьv, mal aђьravđь fәnni nigeđgә qujьvđьla gәvđәlәnderьrgә tejeş·

Bьl pьlandardьŋ bөt heltulьhьnsa qәmәli xaraktirđә bulhьndar өsөn, ularđa tөplә rәveştә praizvutstьva kәŋәşmәlәrendә, uŋьş kytәrev kәmisejalәrendә, vulьs hәm kantundarđa tikş rep ytәrgә kәrәk.

Ytkәnjьldәrđәqьkampanjalarđьŋ bөtәhәlә uŋьştь kytәrev mәs'әlәhen yđ aldarьna kankrit rәveştә qujьvđarь jetәrlek bulmavьn kyrhәtte.

Kәŋәşmәlәrgә, bigrәktә unьŋ avьlda ytkәndәrenә jetәkselek itәrgә.

ٹشسذ بریگادالار ئاولعا!

Huŋqь vaqьttarđa terәe kampanjalarđa a ьlqa eşse brigadalar jebәrev kiŋ massavaj tөђ aldь.

Jađqь sesәvgә ađerlek barqanbala eşse brigadlarь avьlqa jebәrәlәsege asьq.

Bьnьŋ өsөn petә şif ojoşmalarьnьŋ kanfirinsejәlәren jьjarqa

Eşse brigadalarьnьŋ әş tәzribәhenә jomqaq jaharqa hәm şul tәzribәlәr nigeđ ndә brigadalarđьŋ eş juldarьn bildәlәrgә kәrәk.

حەبەرسذ ئیپتەشتەرا!

Heđđe jađqь sәsev kampanejahьna ađerlek eştәre nisek вara, jađqь sәsev orloqtarьn tađartьv, avьl xuzalьqь qoraldarьna rimunt eştәre nisek вara?

Jađqь sәsevgә qarata вirelgәn xokymәt pьlanьn

Jalpьqa tanьştьrьvđa, ojoşmalar

EŞKӘ TOTONDOLARMЬ?

Şul turala tuqravhьđ jađьp toroqьđ.

سولتانعەلئيفسئلئك توراهئنذا ۋ.ل.ك.س.م. ئۇذەك كەميتەتئ قارارئ.

V.L.K.S.M. yđək kəmitəte, Soltanqəlejefselek turahьnda belderev tьŋlaqandan huŋ tybəndəge qararqa kilde:

— Kamsamuldьŋ bətə jəmhyrejəttərđəge ojoşmalarьna, tiđ arala kiŋ qatlam xeđmət ejəhe jəştəre, bigrəgendə kamsamuldar arahьnda Soltanqəlejefselek həm unьŋ kuntьr-rivalytsejəsel məqnəhen kiŋ aŋlatьv eştərenə kereşergə quşьrqa. Bьl eştə kamsamul ojoşmalarьnьŋ iqtibarđarьn urьƀ şavinizmь, jerle millətselek kyrenştərenə, partьjanьŋ milli məsələləge sajəsəten kiŋ kyləmdə aŋlatьvqa həm unь nьqlь erьveştə ytkərevgə tuplarqa kərək.

Bətə Milli jəmhyreiəttərđəge matbuqatqa, yđenŋ gəzit bittərendə Soltanqəlejefselekteŋ tamьrđarьn jaqtьrtьrqa quşarqa.

واقتلئ ماتبوعاتئنئ تاراتئو توراهئنذا باشسيك قارارئ.

Başqortostan başqarma kəmitəte, gəzit taratьvđь kesəjtev julьnda bətə səvit apparattarьna mərəzəqət itte. Anda oşolaj tejelə:

Eşse-kerəƀtejən xəbərselərə arqьrь, gəzit bittərendə tənqit həm yđ yđende tənqitte tormoşqa aşьrьv, gəzit xəbər məqələlərə bujьnsa tikşerevđər arqьrь, bjorakratizьm həm valakitsьlьqqa qarşь kərəşev julь menən, xəđerge vaqьttaqь iŋ əhəmejətle məsələlərđe jaqtьrtьv, aŋlatьv həm səvit vьlasьnьŋ zakundarь menən tanьştьrьu arqьrь propaganda ytkərev həm eşse sinfi şulajuq eşsən kerəƀtejəndərđeŋ xoqoqtarьn haqlav julьnda vaqьtlь matbuqat iŋ kəslə qoral urьnьnda tora.

Bьna bьnь iƀkə alьp Başqortostan xəkymətə yđeneŋ diriktiftarьnda Başqortostan jəmhyrejəteneŋ xəkymət gəzittərə bulqan „Krasnaja başkirьja“ Başqortostan“ „Jaŋь avьl“ gəzittərenə kiŋ erəveştə jajьlьrqa kər-kləq turahьnda ber nisə tapqьr kyrhətep ytte. Ləkin oşoŋa qaramaƀtan bьl gəzittərđeŋ xəđerge bulqan tirazdarь bətə gəzit uqьusьlarь tulь erəveştə solqap almaqandar həm bьl gəzittьrđeŋ ridaksьjalarь yđ gəzittəren taratьvđa tejeşle jarđьm osorata almajđar. Ləkin xəđerge kevek avьldь satsьjalizьm nigeđendə qorqan həm xalьq xuzalьqьna rikanstьruksьja jahaqan ber dəverđə gəzittərđe taratьv məsələhe bik đur əhəmejət qadana. Şuŋa kyrə Başqortostan yđək başqarma kəmitəte bьl eşkə məmkin bulqan qəđər kyberek taratьv itərgə həm Başqortostan jəmhyrejəteneŋ bətə jerđərehdə „k. Başk reja“ „Başqortostan“ „Jaŋьavьl“ gəzittərenə padpiskalar jьjьv kampanjahь ytkərevgə saqьra.

Başqortostan yđək başqarmahь rəise urьnbaƀarь:
MYSIXIN

B. У. B. sikritarь xeđməten vaqьtlьsa ytəvse:
TAJQIJEF.

MOPR JƏCƏJKƏLƏRENEŊ EŞTƏREN TIKŞEREY TURAHЬNDA PARTЬJANЬŊ BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTENEŊ XATЬ.

Başabkum MOPR 1930 nsь jьldьŋ 1 nse fivralьna iklem bətə MOPR jəcəjkələreneŋ eştərenə tikşerev tkərə.

MOPR jəcəjkələreneŋ eştəren tikşerevđən maqsat:

MOPR jəcəjkələrendəge ətə avrav jaqtarđь asьv, ıntьrnatsьjanal tərbejəheneŋ ulьlьşьn jaqşьrtьv.

5 jьllьqtьŋ 2 nse jьl məs, ələhen xəl itev əsən MOPR lpьhьn mablizavajt itərgə. ađqь səsev kampanjahьna qatnaşьv, kalxuz ojoştorov enə MOPR ojoşmalarь qatnaşьlьqьn kesəjtev.

MOPR jəcəjkələreneŋ eşen tikşerev yđ nə maqsat itep MOPR ojoşmalarьnьŋ sats-jal sastaƀьn tikşerev, eşsən jalpьlarđan jaŋ larđь MOPR safьna tartьvđь quja.

Başabkum VKP(b.) bətə partьja ojoşmalarьna tikşerev eşenə iŋ đur kestə birergə təqdim itə.

1 — VKP(b.) jəcəjkə bojoalarь həm jortkumdar tikşerev eşe k misejhenə yđđəreneŋ vəkildəren bylərgə tejeştər.

2 — Kanikum həm Rajkum bojora utьrьştarьnda tikşerev eşeneŋ barьşь turahьnda daklattar tьŋlarqa

3 — 1 nse fivraldan başlap batrak, jarlь, urta xəlle, bigrəgendə kalxuzniktarđan MOPR safьna virbavajt itev ađnahь iqlan itelə.

Virbuvka ađnahьna bətə kəs, matirjalnьj jul menən jarđam itev eşe bətə partojoşmalarqa jəkmətelə. Ɵlkə gəzittərđe tikşerev eşeneŋ barьşь həm virbufka ađnahьnьŋ eştəre turahьnda ədlekhəd matirjaldar birep torqa.

Başabkum VKP(b.) bətə ojoşmalarqa MOPR eştəreneŋ qujьlьşь turahьnda bigegendə nьq mərəzəqət itə.

Kypselek mil əttərđən torqan jəmhyrjəttərđə, sinfьj kərəşteŋ kitkenləşkən ber miđgelendə, eşsən jalpь arahьnda internatsьjanal tərbijə birev eştəre bьqa tiklem bulmaqan bejeklekkə qujьlьrqa tejeş.

MOPR eştərenə nisbətən partьja ojoşmalarьnьŋ bьqa tiklem diqqattərə jetərlek bulmavьn Başabkum VKP(b) xaterqa ala.

Başabkum VKP(b.) neŋ javaplь sikritarə:
JYREJEVIC.

APO medire urьnbaƀarь:
ŞNЬJRA.

= XƏBƏRSE IPTƏŞTƏR! =

„JƏŞ-JUQSЬL“ həm „BAŞ-JƏŞTƏRE“ neŋ kiləhe numirđarь 5 nse qinvarđa berləşep Urьƀ – Tatar həm Başqort teldərendə

„JAĐQЬ AVЬL XUZALЬQЬ KAMPANЬJAHЬNA“

qarata đur kyləmdə sьqarьlasaq.
Heđđə jađqь səsevgə nindəj əđerlek bara.
TIĐLEK MENƏN XƏBƏRĐƏR JAĐЬQЬĐ.

„Idara“.

Hyđ xəbərselərgə birelə

Xəbərselər eşenə jetəkselek itevsə juq.

Begenge kendə xəbərselər safьnda, partьja, xəkymət en avьldaqь bətə diriktifьn tormoşqa aşьrьvđa xəbərselər ərmejəhe iŋ aldьŋq sa'ta bulьrqa həm ularđьŋ saftarьnda bulьrqa tejeş.

Ləkin beđđeŋ T-Tanqavьr jorto, I-Asqar avьlь xəbərselereneŋ eştenə, kamsamul iliten taşlap sьqqan xəkymətkə qarşь fikerle berəv jetəkselek itə.

Xəbərselek eşenə qьđьqhьnьvsьlarđь xəbərselər safьna tartьp bulmaj, ə partьja, kamsamul ojoşmalarь xəbərselər eşenə əhəmejət birməjđər.

R. BAJЬM.

Tilifun menən hejləşə başlanьq.

T-Tanqavьr jortona tilifun huđьldь. Xəđer bətə aşьqьs xəbərđər, məhim jonoştarđь Bilərə, Qađaqqol Magit menən turanan tura hejləşep xəl itəbeđ.

R. B.

Kamsamul eşe hyna başlanь.

T-Qataj kantonь, Qataj jorto, Ađnaqol avьlь kamsamul jəcəj əheneŋ eşe ylev aldьnda tora. Sənki 28 nse jьlda 20 kamsamul bulha begenge kendə 14 kə genə qalqan. Ə valkamul 7 saqьrьmda torha la avьldarqa sьqьp jəregəne, jul kyrhətkene juq.

„TORTKƟ“

Kalxuz ojoştoroldь.

Qarlaman avьlь (Qьrmьƀqalь jorto) ytkən jьl 25 jorttan „Jaŋь kes“ kalxuz ojoştorolha, bьjьl 168 xuzalьqtan tora. Bьl kalxuzdьŋ 178 eş atь. 3 səsev maşinahь, 54 haban, 30 tьrma həm başqa tərlə avьl xuzalьqь qoraldarь jetərlek. Kalxuzdьŋ yđendə ut hynderges, tiđ jarđam druzinahь bar.

KƏŞFI.

Mal aşap beterđe.

Teməs jorto, Əlməxəmət avьlь kamsamul jəcəjkəhe jađqь səsev vaqьtьnda Xəlil burьs şirkətenən 4 bot holo alьp səskəjne. Bьl səselgən holonь iqtibar menən qaravsьlar bulmav səbəple mal aşap beterđe.

„QЬĐЬL MALAJЬ“.

Jarьşqa sьqtьlar.

Qьrmьƀqalьjortouqьvsьlarь Gişmə jorto dəvmələrendəge uqьvsьlar menən satsьjalizьm jarьşьna sьqtьlar. Jarьş pь'anьnda:

Uq v kenən 200 gə, dəreskə jərevđe 86 pr. qa dəres ederləvđe 96 pr. ga, jəşe jetkən uqьusьlarđьŋ 50 pr. tьn kamsamul tərbejəhenə birergə həm məktəp ergəhe də jəşe sə baqsahь ojoştorьv həm daşqalar yrhətə.

„R,“

kalxuz ojoştoroldь

T-Q- kantonь Qataj jorto urta Sьrmьnьvьnda 45-xuzalьqtan ber kalxuz ojoştorolдo. Xəđerge kendə bьl kalxuz'a jaqşь toqom mal yrsetev eştəre alьp barьla həm jađqь səsevgə əđerlek eşenə başlandь.

M. SIRAGTDIЬF

300 humlьq radьjo jemerelep jata.

Ɵfɵ kantonь Olo tilək jorto Tybən ləməz avьlь I-baƀqьs eş məktəbenə 1928 nse jьlda xalьqtan aqsa jьjьp 300 humlьq qьsqьrtьp hejləj torqan radьjo qujьlqajnь. 2 ajdan huŋ radьjo eş ən sьqьp taşlanьp qujьldь. Radьjonь eşlə ev sarahь kyrelməj. Aqsa bergən xalьq ojeşmalarьn ərləp jatalar.

Q. Abdullin

Ə,beđđeŋ radьjo jaqşь eşləj.

T-Q. kantonь Qataj jorto Sərmən avьlьndaqь radьjo alqьs,baqanahь təb şək bul qanlьqtan jynləp eşləməj ine.

Yktəber bajramьna qarata baqanahьn bejegəjtep qujьp jebərgəjnek xarap jaqşь eşləj başlanь. Xəđer kreƀtejəndər kendə tejarlek her tər lə liksejə, daklattar tьŋlap jatalar.

Q. Moxtar

Şif eştəre jaqşь bara.

Sərmən II-baƀqьs məktəp kamsamol jəcəjkəhe Mьşь avьlь kamsamuldarьn şifkə aldь.

Beđ ularđeŋ eştəren tikşerep, juldar kyrhətep, keşelər jeşərep torabьđ.

X. Vildanьf

Bьl avьldala eştər jaqşьnan tygel.

T-Qataj kantonь Uƀmanqəli jorto ləjək avьlь kreƀtejəndərə aŋ—belem əsən tьrьşьp jatalar. Ə xalqьŋ bьl tьrьşьlьqьn julqa halьp jebərevselər juq. Avьl xalqь gəzit aldьrьv bik qьđьqhьnalar, aqsa jьjьp gəzit jađьralar ə ul gəzittər ejələrenə barьp e əkməj.

Din aqьvđarqa qarşь tər bejə eşe alьp barьlmaj' allahьđđar jəcəjkəhe bik jomoşaq qudqala. Din ejələre yđ eştəren teləgənsə jərəsələr. Məƀələn ytkən jьl Jəjək avьlьnьŋ məseten aŋ—belem jortona əjləndererge bulqanda avьldьŋ mulla, kulaktarь qarşь təşələr-Jaŋьnan mulla hajlap, məsitteŋ başьn bujatьrqa xalьqtan aqsa jьjdьlar. Ə ul aqsanь qimran mulla aşap qujdь.

„Q. ARAL“

jaxьja avьl kamsamul jecəjkəhe jomoşaq eşləj, valkamul kyđ halьrqa tejeş.

Məsəqyt kantonь qalmqqo vulьsь jaxja avьl jəcəjkəhe bətəhe 18 kamsamul bulьp, şunьŋ berhe qьđdar đan Sabranjalar hirək ytkərelələr.

Kamsamolđarđьŋ nađanlqtarьn beterv sarahь kyrelməj. Səjəsi tyŋərək qəqəđ đəgenə tedelep qalqan. Jaŋьlьq menən nađanlьqtь beterəv kursьna kamsamolda đan bik əđgenə jerejđər' şunlqtan ettər hynep qaldь. Ytkərelgən hər tərlə kampanjalarđa barь 5-6 kamsamolqьna qatnaşa alqan. Avьl şurahь eşenə jaqndan his tə qatnaşmajđar. Ytkən jьldarđa tedelgən osa-avjaxim jəcəjkəhe betenləj eşlekhed xəldə hynep qalqan. Kamsamoldar arahьnda barь 1 genə „Başqortostanjəştəre„ gəzitəhe alьna, qalqandarь his ber gəzitəheđ jəşəjđər. Kamsamoldar arahьnda eskeşe halьnьvsьlar bajtaq hanlaa. Jəşeren araqь hatьvsь, bisə alьp - ajrьp - aja - tьvsьlarьla juq tygel.

Kamsamu dar dingə nisek qarj, tiqən horavqa; „əllə məsitkə jəreməjđərđə„ tej jəcəjkə sikritarь.

Menə Jaxьja jəcəjkəheneŋ eşe şulaj tora. Bьlađьŋ arahьnda eşlərđəj aŋŋ aqandarьla bar kamsamol tarafьnan estinə gəzite sьqhala tərtiple sьqa almaj. Şunьla əjtergə kərək' bьnda julbaşlьlьq itərlek partejə jəcəjkəhe juq. Şunьŋ əsendə vulkamul bьl urьnqa jьşьraq kyđ halьhь ine.

ƏXMƏTŞA.

Q. Dəvlətşin

Z. Ajuqan.

JAŊALEP

te ejrənep betegəđ·

هيگێذنێسێ هاباق.

بنل هاباقتا ئاعلا ئيكى حەرفى بيرللە.

بنل حەرفتەردەن "v„ حەرفنى ئيكى ئەلئپتنك «و» حەرفنى ئورننا بۇرۇى "g„ حەرفنى «گ» ئورننا بۇرۇى.

V -- و · g - گ

ئيشكەرمە: بنل هاباقتا بيرللگەن "v„ حەرفنێ ئوسونسۇ هاباقتا بيرللگەن "u„ مننەن، ئالتنسى هاباقتا بيرللگەن "y„ مننەن، هاناغلرماقا كەرەك. ئول حەرفتەر هوذنقى "v„ حەرفنێ تارتنقى حەرفى بولئپ يۇرۇى. تاو - tav، ئاو av كئونك. بننا av هوذنندەگى "v„ حەرفنى ئورننا "u„ يەكى "y„ حەرفنى يازارعا يارامى "av„ يەكى "ay„ تيپ يازلو دۆرۆت توگل. دولاي ئوق kyl يەكى qul هوذذەرلنندە "u„ "y„ حەرفتەرێ ئورننا "v„ حەرفنى يازارعا يارامای. ئيندێ بۇگۆن بيرللگەن "g„ "v„ هەم ئوتكەن هاباقتاردا بيرللگەن 'k 'b 'q 'h 'ə 'r 'a 'l 'ь 'm 'u 'n 'e حەرفتەرلن ئالب هوذ ياتايقذ:

Hər avьlqa ber agranum.

هەر ئاوئلعا بر ئاگرانوم.

بنل هوذذەرذێ ئوقئپ سنعلذا ئيكى ئەلئپ مننەن يازئلعاننا ساعتشترلپ قايئى هوذذە نيندەى ياگى حەرفى ئيكەننن تابئعلذ. بۇگۆن هەم ئوتكەندە بيرللگەن حەرفتەرذێ ئوذلەشترو ئوسۆن توبەندەگى هوذذەرذێ ئوقلپ سنعلذ.

Av, avqa, ava' avьl, vьlqa, hav, hava, havlьq' Vəlь gəvhər, savđa ik, igə, igərgə.

Igenselek eşən belep eşləgəndə genə tabьş birə. Jerđe hərev, səsev, orloq hajlav, ojnь tuđartьv, jerđe jaŋьrlьv kevek igenselekteŋ nigeđđəre bar. Bьlarđьŋ qajhь həm nej vaq t eşlən vem belməj əşləgəndə kerəƀtejəngə igenselektən tabьş bik əđ bula.

Qorьloq jьldarđa as qal' qьlavđa bulq laj.

Javrupala kerəƀtejəndərə igenselektən hərjьl ber be tiged tabьş alalar. Sənik ılar igenselek qilmen bik jaqşь belələr.

Igenselek beleme agranumejə itep atala. Savittar bьl belemde kerəƀtejəndərgə bik nьq taratьrqa tьrьşalar. Avьl hajьn ber agranum totarqa tьrьşalar.

Igenselek eşen belemgənig dlərgə tьrьşalar.

ئوردەگى هوذذەرذێ تاعێ بنر ... ئابات، ئوقلپ سنعلذ. قايئى هوذ... بۇر باش حەرفى مننەن يازئلعان؟ بنل باش حەرفتەرذێ بەلە كەبنەرێ.

ننەن ساعلشترلپ ئۇذلەشتەرلگەن. باذما حەرفتەر:

Vv. Gg

Hər avloqa ber agranum

توبەندەگى هوراوذارعا ياگى ئەلئپ مئنەن ياواپتار يازئعئذ:

Heđđeŋ avьlda agranum nindəj jaŋьl ьtar indede?

Heđ jeregeđđe agranum quşqansa eşləjheđme?

Or oq tađartьv eşe heđđə nisek qujьlqan?

(بيرللگەن ياواپنا هۆراوذا ئەيلگەن هوذذەرذێ قاباتلاپ ئەيتئپ بيرللئرگە تئيشلئ).

توبەندەگى هوذذەرذێ كوذەتئلگئذ ئەلئ.

Vəli	yt, ut
Vəđiqə	yrəm, uram
avьl	hyl, hul
tavlь	hyđ, huđ
bav	tyrə, tura
jađьv	kyl, pul

بۇرئنى باعانالاعى هوذذەرگە "u„ يەكى "y„ حەرفنى باذئپ بولامئ؟ يازئعاق قالاى ئوقئلئر ئيئنى؟ ئيكئنسى باعانالاعى هوذذەردە "v„ يازارعا يارايمئ؟

"v„—7 Imlə: "v„ حەرفنى تارتنقى ئۆن حەرفنى بولماعا، يازلماى، "v„ حەرفنى هوذئپ ئوقئلا ،ئونى هوذلب ،ئوقئر ئوسۆن ئاذاعئنا هوذقى ئۆن حەرفنى يازارعا كەرەك.

توعئذئنسئ هاباق.

بنل هاباقتا ئيكى حەرفى بيرللە.

ئولار: P ، E

بنل حەرفتەردەن "p„ حەرفنى ئيكى ئەلئپتنك «ب» حەرفنى ئورننا بۇرۇى "f„ حەرفنى «ف» ئورننا بۇرۇى.

p - پ f - ف

بۇگۆن بيرللگەن «p» «f» حەرفتەرنى هەم ئوتكەن هاباقتاردا بيرللگەن a, v, . q, z, ə, h, b, e, r, k, i' t, حەرفتەرنن ئالئپ هوذ ياهايئذ:

Hər avьlqa ber kapiratif.

Pp. Ff

Hər avloqa ber kapiratif

هەر ئاوئلعا بئر كاپيراتئف.

Kapiratif هوذئن كوذەتئلگئنئ ئەلئ: ،ئول هوذذە نيسە حەرفى بار؟ بۇگۆن بيرللگەن حەرفتەرذێ تاپئپ ئاستئنا هئذئعئذ.

Inde tybəndəge hyđđərđe uqьqьđ:

Fabrik, fanar, famil'ejə, Fatьjma. Fьr nsьja, Safa, Saf ja, kalliktif, par, parla plan pragьram partejə april Hatьp baƀьp kilep.

Hər avьlqa ber kapiratif.

Rejvəlytsejəŋ tavge jьldarьn 'a, kul k — mullalar kapiratiftard bjalpьqajaman kyrhəterga tьrьşalar. Şul səbəple, qəjhь ber keşelər kapiratiftarđan əltkə kitep, kulaktar tuđaqьna teşkələjđər ine. Iđə beten iptəştər kapiratiftьŋ fajđahьn jaqşь teşende. Kulak, mullalar hyđ-nən keləp, kərək javaptь birep ularđьŋ avьđđarьn bik tiđ qaplajđar. Inde berəvđə kulakqa igenen hatmaj' tavarđь la unan almaj. Jalpь V. K P. (b) partejəheneŋ həm səvittərđeŋ jalpьnь ojoştorov, kellikt filəşterev julь menən ilden bajlьqьn kytərrgə tьrьşьvđarьn jaqşь aŋlanь. Hər ber avьl:

— Dajuş kapiratif, tej

كوذەتئلگن ئەلئ:

"f„ مئنەن "j„ حەرفتەرئنئك يازئلئ لارئنذا هەم يازمالارئنذا نيندەى ئايئرما كورەهئگئذ؟

Tybəndəge horavdarqa tulь itep javaptar jađьqьđ.

1—Heđđeŋ avьlda kapiratiftar barmь?

2—Hin qajhь kapiratifta torahьŋ?

3—Avьlda kulaktar kapiratifqa nisek qarəjđar.

4—Heđ yđ-yđđən artqan aşlьqtarьqьđđь kemgə hatьqьđ?

Kapiratiftar rivəlytsejə jemeşe. Dajuş ber avьlqa ber kapiratif!

ئوننئسذ هاباق.

بنل هاباقتا ئيكى حەرفى بيرەبذ.

ئولار: X ،Z

بنل حەرفتەردەن «z» هەم ئيكى ئەلئپتئك «ز» حەرفنى ئورننا بۇرۇى. «x» حەرفنى ئيكى ئەلئپتئك «ه» حەرفنى ئورننا بۇرۇى.

Z - ز ، X - ه

بۇگۆن بيرللگەن «z» حەرفنى «x» حەرفتەرئن توبەندەگى لوزئنگئلا كوذەتئلگئذ ئەلئ:

Səfxuzdar, kalxuzdar, traktьr ьstansьlarь həm traktьr kalunnahь arqьrь pralitarьjat menən kreƀtejənden eşləp sьqarьv elemtəhen nьqьtajьq·

Zz. Xx

səfxuzdar. kalxuzdar.

traktьr ьstansalarь həm

traktьr kalunnalarь arqьrь

pralitarьjat menən kreƀte-

jənden eşləp sьqarьv elem-

təhen nьqьtajьq

«z» حەرفنى مئنەن «x» حەرفنى قايئى هوذذەردە بار؟

Tybəndəge hyđđerđe uqьqьđ:

Xalьq, Xəđer, Xəmit, xəđisə, Zəjni, Zəjnəp paravьz pujьz zəŋgər, Fəsxi.

كوذەتئلگن ئەلئ «x» حەرفنى «z» حەرفنى يازئما هەم باسما شەكلەرئ ئارائئنذا نيندەى ئايئرما بار؟ توبەندەگى هوراوذارعا ياگى ئەلئپ مئنەن ،تولئ ياوابتار يازئعئذ.

1— Heđđeŋ auьlda kalxuz feđeldeme?

2 — Avьlьqьđđa nindəj igənselek qoraldarь bar? Ularđьŋ qajhьlarь kalxuzdьqь!

3— Jaqьn tirələ traktьr barmь?

4— Heđđen kalxuz traktьr alьrqa ujlamajmь; Heđđeŋsə traktьr menən eşləvđeŋ nindəj jəŋellektəre bar.

Iƀke jolalar betməgən urьndarđa

T-Qataj kantonь Usmanqəli jorto şuluq avьlьđьn uqьtьvsьhь Zəjnulla Xəziəxmətef henlehen tantanalь tuj menən kejəvgə hatьp aşanь. Ə tujđь sisavit rəise Jaquŋpьf x-ziəxmitef kevek partьja aqzahь səvit eşselərelə sittə qatmanьlar.

Xəziəxmətəf teŋ baldьđь jynləp uqьtmav turahьnda „Başqortostan“ gəzitendə jađьlqajnь. Ə ul eşte ələ bulha tikşergəndərə juq.

„Almaqaj“

FƏN HƏM TIXNIKƏ.

Aşamlьq əjberđərendə həm beđđeŋ tənebeđđe kypme altьn bar.

Girman-jala duxtьr Bireg Raqfarđьŋ tikşereve bujьnsa beđđeŋ tənebeđđə həm baqьzь ber aşamlьq nəmələrendə bajtaq altьn barlьqь be engən. Məƀələn: Keşeneŋ baş mejehendə hər kilu hajьn 14 mil igьram, ber kilu keşe qanьnda 0,3 miligьram altьn bar ikən. Hər keşe kən hajьn tidək menən bergə ber miligьram, bəvel menən 0,1 miligьram altьn sьqara ikən. Hər 10 litьr esərgə jaraqan hьvđa ber miligьram altьn barlьqь belenep, jədem hьvьnda həm aşlьq qabьqьndala altьn barlьqь belengən. Hər kilugьram ygeđ bavьrьnda 0,2 miligьram altьn bar ikən.

Kuba atavьnda (Miksikanski qultьq janьnda) Amirika qalime Barьur bik qadьqlь ber tər ərmənde tapqan. Unьŋ başь eƀtən qalьn hejək taqtahь menən qaplanqan ikən. Bьl ərmənde şundaqь jerle xalьqqa kyptən məqlym bulhala, un berəvđə tikşerməgən.

Barbur đьŋ jađьvьna qaraqanda bьl ərmənde eƀe vaqьttarđa 15—20 santimitьr jer qađьp şunda inep utьrqas, şul tişekteŋ avьđьn başь daqь hejək taqtah menən qaplaj ikən. Şula itep bьl ərmənde yđeneŋ avsьlar nan berđə qurьqmajьnsa haqlanьp qala ikən.

Mas'yl ridatьr: BIK
УФА, ТИПО-ЛИТ. «ОКТ. НАТИ
Башглавлит № 99

Başqortostan
JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XAQЬ:
Ber jьllьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Əs ajqa . . . 45 t.
Ber ajqa . . 15 t.

Kamsamuldьꞑ Başqortosta Əlkə Kəmitətenene terz sьqarьla toađnalьq tьqqa gana

Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Созонова ред. газ. „Башъяштаре". Телефоны: редакции . . . 2—83 конторы . . . 1—61

№ 9 (161) Pralitarьjat rivalytsejəhenenꞑ 13 - jьlь 16 ЯНВАР 1930 г.

Kamsamul aqas əđerləv Frontьna.

Səvittər sajuzьnьꞑ xalьq xuzalьqьnda sitildərgə aqas matirьjaldarьn sьqarьv menən, bəđ, yđebeđđenꞑ fabrik-zavьttar əsən kərəkle bulqan maşinalar, aubl xuzalьqь maşinalarьn sit ildərđən kertəbeđ.

Sit ildər menən hatьvitevđə səvittər xəkymətenenꞑ səjəsəte yđebeđđən kybrək tavarđar sьqarьv həm şul sьqarqan tavarđar iъəbenə sit ildərđən kərəkle nəmələr kertev. Sit ildərđən tavar keretkəndə beđ yđejđđnq altьn zapastarь bьđđь sьqarьv julьn qujmьjbьđ.

Bьlaj eşləgəndə beđđenꞑ aqsanьꞑ yaqь teşəv qurqьnьsь bulьr ine.

Sit ildərgə tavar sьqarьvđa aqas đur urьn ala.

1928-29nsь xuzalьq jьlьnda sit ildərgə 120 miljun 409 menꞑ humlьq aqas matirьaldarь sьqarьlqan. Bьjьldala aqas əđerləvgə đur iqtibar birelə.

Urman xuzalьqь urgьndarьna aqas: əđerləvđə əlkən burьstar jəkmətelde.

Sit ildərgə sьqarьvdan başqa yđebeđđəge fabrik-zavuttar teđələşenə lə kyp miqdarđa aqas matirьjaldarь kərək bulasaq. Ləkin, xəđerge kendə aqas əđerləv eştərenen barьşь his qənəqətlənerlek tygel. Beđđən sьjnfi doşmanьbьđ bulqan kulak bьndala jemerev eşen alьp bara. Aqanьqlь atpur birev, aqas əđerləv eştəren gigant ađьmdar menən alqa jeb·rev beđđenꞑ burьs.

Aqas əđe ləv eştərendəge teşh đlekta đe bəterevgə xəđerge kendənьp iqtibar itelgən.

V. L. K. S. M yđək kəmitəte aqas əđe ləv eş nə nьq əhmiət birep ajьrьm qarar sьqardь

Sənəqət rajundarьnьꞑ kamsamul ojoşmalarь (Məskəv, Liningьrat, Ural həm başqa'ar) unar menləp eşse kamsamuldarđь aqas əđerləv rajundarьna taşlanьlar.

Kamsamuldьꞑ başqortostan əlkə kəmitəte aqas əđerləv eştəren jaqşьrtьv, planđь tutьrьv ajqanlь Juzurall·s menən həjləşep bətən ojoşmalarđan 700 jaqşь əđerlekle kamsamuldarđь 3 ajlьq məttat menən eşkə başlarqa buldь.

Kantun kəmitəttəre tiđlek menən bьl diriktivanь ytəvgə başlarqa tejeşlər. Mablizavajt itkəndə bətə jaqtan eşlekle, səjəsi totoroqlo, aqas əđerləv eşendəge başqa eşselər arahьndala udarnьj mitьdttarđь ytkərerlek kamsamuldarđь jebərergə kərək.

Aqas əđerləv rajundarьnda, əđerləngən aqastarđь taşьv bik nasar qujьlqan maminttan fajđalanьp taşьvsьlar arahьnda jьrtqьs nastьrajьnjalar bar. Bьndala kulak agitatsьjahь urьn taba. Atь bulqan hər ber kamsamul 2 ajđan đa kəm bulmaqan vaqьt esendə urman xuzalьqь urgьndarьna aqas taşьvđa eşlərgə tejeş. Xəkymət keъəhenən məmkin tiklem kyberək jolqorqa jynəltelgən kulak agitatsьjahьna qarşь sьqmaj kamsamul ber jaqta torop qalmaъ. Sinfi doşmanqa qarşь bьl frottala ut asьrqa kərək.

Aqas əđerləv rajundarь ergahendəge mədəni kəstər (uqьv əjə, kamsamul jəcəjkələre, đram tynərəktər həm başqalar) bətəhelə, eşselərđe mədəni jaqtan tə'min itevgə jynəltelgən bulhьn.

Kamsamul ojoşmalarь aqas əđerləv esendə satsьjalizьm jarьşьn ytkərergə nьqlь urьnq birergə tejeşlər. Mablizavajt itelgən kamsamuldar arahьna bergenələ jalqav eşlekheđđər bulmahьn. Rivalytsion intyziazim menən aqas əđerləv plьanьn tultьrьrqa jynəltergə.

Kim Bajraqьn batьrьraq kytəregeđ!

Bьъ yđ sajuzьbьđđьꞑ eşe əsəngenə tygel, sit ildərđəge tьvqandar sik sejələre əşe əsəndə javaplь.

Kim deꞑ 5-kungresь kin eşsən jalpьqa borьlьvda kiъken hьnьlьş, eşsən jəştərđe kim siksejələrenenꞑ səjəsi həm iqtisadi mənfəqəttəre tirəhenə ojoştьrьv həm rivalytsьjun jəştər menən jul başsьlьqtь kesəjtev saralarь turahьnda yđ qararьn sьqarđь.

Bьl kimdenꞑ sit il siksejələre tarafьnan tormoşqa ytkərelməne.

Bьl eştə alarđьꞑ nasar xəldə bulьvь həm 5-kungristьꞑ massaqa taban borьlьv turahьndaqь qararьn tormoşqa ytkərevđə berdə jarđam kyrhətməv tikleme səvittərsajuzь kamsamulьna teşə.

Kim deꞑ 10 jьllьqь həm bətə donja jəştəre kene ytte, jəcəjkə sikritarđarь əъtenən avьr jək teşte: „xəđer“inde bergenə xat jađьp alahь bar“ tejđər jəcəjkələr, şulaj itep bəjnəlmiləl tərbejə eşen alьp baralar.

Kəmitəttərđə şulaj julbaşsьlьq itələr.

Hər eştə bətə donjala Satsьjalizьm teđev bazahь bulqau beđđenꞑ ilebeđđenꞑ teđleşə burьstarьnan sьqarqa kərək.

Satsьjalizьm jarьşь həm biş jьllьq pьlandьꞑ donьja rivalytsьjahьnda totqan urьnьn aꞑlatьrqa.

Ratsijanalizatьr skı paxut jəştərđe bəjnəlmiləl ruxta tərbejələv menən nьq rəveştə bəjlənep barьlьrqa həm şnnьꞑ menən bergə, beđđəge həm sit ildəge ratsьjanallaştьrьv kyrhətelgən bulьrqa tejeş·

Oşo mibalda barlьq kapitalizьm teđleşe kyrhetelergə, praizvutstьva anarxьjahь, fajda arьnan saььv, krizistar həm kapitalizьmqa həlakət kileven asьrqa.

Intirnatsьjanal tərbejə menən bəjlənməj alьp barьlqan eş tarmaqь juq ul, ədləkhəđ eş kamsamuldar həm eşse jəştər arahьnda kyp həjləvgə qaraqanda qьđьqhьnьv tьvđьrasaq.

Məskəv yđək iliktьrьstansahьndaqь kamsamuldar sit ildən bətə donьja jəştəre kenəndə ber vəkil saqьrđьlar.

Ul praizvutsstьvala ber nisə aj eşləve menən bergə, praizvutstьvaqa bik kyp kenə təqdimdər kyrhətte həm savişcanьjalarđa aktif qatnaştь.

Xəđer ul jəcəjkə janь diligatsьja saqьrьv saralarьn kyrə başlanь.

Unda juqarь kvalifikatsьjalь kamsamuldar bulasaq ular osoraşov əsəngenə tygel, bəlki bergə zavьt teđərgə kilələr.

Ular yđđərenenꞑ Zavьttarьnda qullana torqan hunqь tixnikə menən eşləngən maşinalarđьꞑ cirtiyzdarьn kiterəsəktər.

Ular eş partsisьnda sit il jəştərenenꞑ xəle turahьnda həjləjəsəktər.

Bьndaj təzribəne başqa ojoşmalarqa kyserev əsən kiъken saralar kyre gə kərək

V L K S M insьjativahь menən başlanqan rivalytsьjun jarьş beđđen həm sit il kamsamuldarьn bəjnəlmiləl rəxta tərbejələvđə đur ryl ujnarqa tejeş.

Dugьvьr tedevđə şul jəcəj kə qaraqan siksejə menən nьq qəjlənergə kərək həm dugьvьrqa jəcəjkənenꞑ tormoş sarttarьna nьq bəjləngən yđək məs'ələlərđe keretergə kərək.

Bьqa tiklem beđđenꞑ xattarьbьđđa 5-kungristьꞑ „hьnьlьş“ turahьndaqь yđebeđđenꞑ qaraştь həm ularđьꞑ nisek aꞑlavdarь turahьnda fiker jərətkənəbeđ juq.

Beđ sit ildəge Kimdənꞑ siksejələrendəge krizistar turahьnda trivuqa birgənebeđ juq.

Ə beđđenꞑ sajuz yđenenꞑ tə'siren Kimdenꞑ sit il siksejələrenə bjrevdə kypkenə eştər eşlərgə tejeş.

Unьꞑ təzribələre bik kyp, ul grazdandar huqьşь utь esendə tьvđь, ul kamintirindьꞑ julbaşsьhь bulqan kammunistar partь ahь jul başsьlьqь aъtьnda eşləj

Beđ yđebeđđenꞑ eş əsengenə tygel Kimdenꞑ sit il siksejələrenenꞑ eşe əsəndə javaplь

Şulaj bulqandaqьna kapitalizьm menən bulasaq huqьşta donьja kamsamulь Kimdenꞑ bajraqьn bik juqarь totar.

Donja kamsamulь janь jeꞑevđərgə!

Bətə donja eşse jəştər arahьnda rivalytsьjun jarьş tulqьnь kəsəjə kapitalizьmqamsьlarьqьna bejek kərəş teləgen tuqtata almaъ.

janь yъeş.

BIRLIN kampartьja hьnьꞑ yъeşe kammunalnьj hajlavdar uꞑajь menən bık đur əlgəşevdər menən ytte. Oşь tə„sirđən fajđalanьp, Birlin kamsamulь jeꞑ hьđ qanьp, kinꞑ rəvştə jəştərđe kamsamulqa tartьv kompanьjahь iqlan itep aj jarьm esendə 653 janь aqzalar ъьq'ьrđь· Virbufka kompanьjahь əldə dəvəm itə. Jaq·n ike ađnala 500 janь aqza jəlep itv bursь qujьlqan.

Faşistarqa qarşь.

Varimbik palitsijəhe prizidintь eşse jəştər ojoşmahь bulqan faşistarqa qarşь jəş gvard·jahь'ьꞑ manifistatsьjalarьna qarşь tьjarqa quştь.

Fransьja Ural jarьşь.

Fransьja yđək kamsamulьnьꞑ biъahь Ural kamsamulьnьꞑ rivalytsьjun jarьşqa saqьrьvьn qarap unь ьraъlap qarar sьqardь·

Qarar dugьvьrqa kypke·ə qəməli teđətmələr əъtəne həm fransьja komsamulьnьꞑ ajьrьm ojoşmalarьna bьl dugьvьrđь ytəv esen yd ara satsьjalizьm jarьşьn qullanьrqa quştь.

Ip Kytyl'ja qotqarьldь.

Anglija eşse jəştər nenꞑ jetəksehe ip Kytyl“ja nyjəber ajьnda tərmənən qotqarьldь.

Ul eşse jəştər arahьnda bik đur aftaritit qađandь.

Ul tərmələ saqta unьꞑ is·me unь qotqarьvđь horap bətə Anglija eşse jəştəre arahьnda şavlanь həm kesle dimanstrat·sьjalarda batьr tavьştar arahьnda işetelə başlanь.

Kim bylə gen jьjьv.

Fransьja kamsamulь yđenenꞑ şiъьndaqь qьđьl ərmejə pulkьna byləkitep es pyləmit birev əsen aqsa jьjьvqa kin agitatsьja başlanь.

“Avangart gəzitəhendə şuqa məxsus byiek asьldь.

Aqsa jьjьv dimanstratsьjalarđa la ytkərelə həm bьnan başqa haldattar arahьndala jьjьvqa saralar kyrelə oşo kengə tiklem tik haldattar arahьnda 29 frank jьjьlqan.

Italija jəştərenən bylək·

Italijanьꞑ yđək kamsamul kəmitəte qьđьl ərmejəgə pyləmit fundьna aqsa jьjarqa tigən qarar sьqardь.

Bьl qarar xəđerge kendə eşse jəştər jalpьhь arahьnda massavoj teъ alьp bara.

BURƵЬVAZЬJA "QURALHЬLANA."

əmirikala janь eşləngən keraisergə aləm kytrələr.

Amirika tərməhendə bunt.

Hyrəttə: vastanja baъtьrьl qandan hun, baş kytərevselərđeꞑ berəvhen alьp kitep baralar.

Səvittər sajuzьnda.

Kalxuz jəştəre s,ezь.

Yđək kamsamul kəmitəte bətə kəmitəttərgə jađqь sasev başlanvqa tiklem rajundarđa, ukruktarđa kalxuz jəştəre kanfirinsijəhe uđqarьrqa qarar sьqardь

119-Udarnik

Samaru şəhərendə 119 iꞑ jaqşь udarnik-eşselər kyməkləşep partьjoqa kerergə qariza birđelər.

Seberđə maşina-attar stansahь.

Seberđə jađqь aubl xuzalьqь kampanejahьnda 715 maşina attar stansahь ojostorolop, ular xalьq aqsahь həm məxsus, kridittar bujьsa teđələstər.

5-menꞑ udarnьj.

Məskəv· Prafsjuz ojomalrь aubl xuzalьqь kapiratsьjhь həm şiflьq itev jəmqejəte eşsələre menən bergə jađqь avьl xuzalьqь kampanьja-hьn ytkərev əsən ьvьldrqa 5menꞑ eşse brigada jebərgə buldьr.

Ular berense fibrldan da hunqa qalmaj urьndarqa barьp eşkə başlarqa tejeştər·

Əs jьlda.

SMOLJNSK. Əlkə partьja kəmitət plinumь kenbajьş ub jьsьn əs jьl esendə totoş kəlliktif ləşterevgə qarar sьqardь.

Bjьl barlьq krъətejən xuzalьqtarьnьꞑ 30 pr. tь kəlliktif ləşterеləsək

Kulak tik jatmai.

Pakruvski Kulaktarь kal xuzqa eşlərgə qarşь qara agitatsьja alьp baralar·

ular: eşselər heđđe kimerergə kilgəndər, kamandьvat itərgə teləđər tejđər.

urьndaqь gəzittərgə kalxuzlardan eşselərđe təbrikləp qaqьddar javьp toralar.

Kombajьn— gigant.

Rostьftaqь kombajьn zavьtьn teđev əsən aşьqьs saralar kyrelə baş lanь.

12-Kerəşkə.

SSSR narkomzimь urьndarqa jađqь avьl xuzalьqь kampanьjahьnьꞑ barьvьn tikşerev əsən 12 kəslə brigadalar jebərde

Mamьq kalxuzь.

Jъke Buxara rajunьnda 16 menꞑ giktarь ber mamьq kalxuzь ojoştьrьldь ul 12 avьl şurahьn bergə uqmaştьrasaq·

Səjəsi məktəptər.

Dikəber ajьnda Qarabulaq jortonda 4 urьnda, Qonşaqta 5 urьnda kamsamuldarqa səjəsi məktəptər asьldь.

30-jьlqa hər ber jəcəjkə ergəhendə asьlьrqa tejeşle. Tik kitaptarqьna jeteşməj, bulhala urьъ telendə.

Oq. şələm

LƏQNƏT PALACTARQA!

KARЬL HƏM ROZA BAJRAQЬN KYTƏREVSE SIT IL JƏŞTƏRENƏ SƏLƏM!

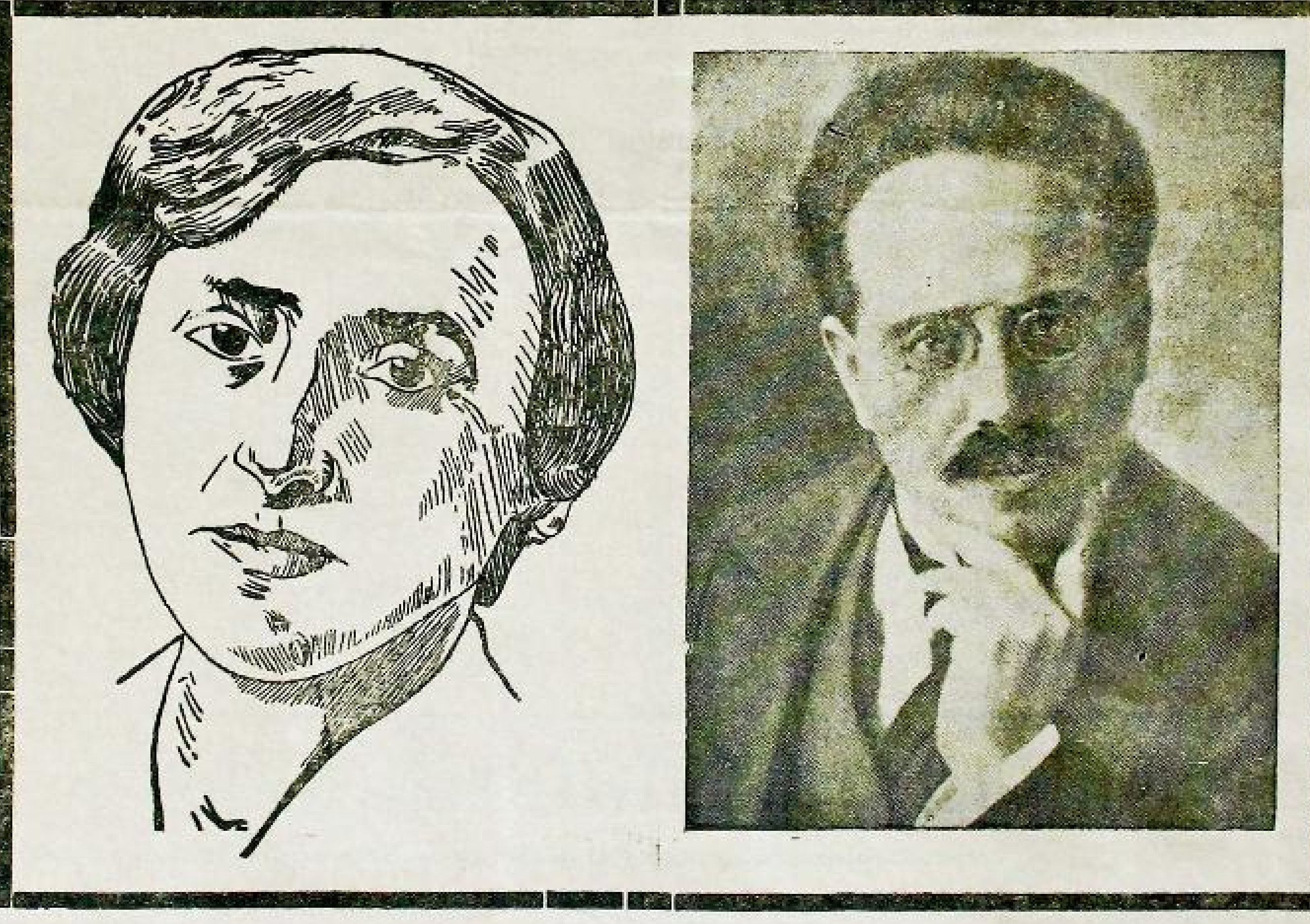

Kapitalizьm jalsьlarь вьnan nəq 11-jьl elek Karьl Lipknixьt həm Roza Iyksymburg iptəştərđe vəxşilərsə yterđelər. Şunьꞑ menən Ular rivalytsejun kərəşte вьvarqa telənelər. Ul alaj вulmanь, вerəvđərurnьna meꞑđər tьvđьlar. Bəgən donja jəştəre alar вajraqьn taqьla вatьrьraq kytьrep inkə alalar. Bəjək intuzьjazьm menən alqa вaralar. Karьl, Roza вeđđeꞑ jərəktə jəşəj.

Kulaktar qotqohona qarьşь

totaş kalxuzlaşьv menən javap вirəвeđ!

1929 nsь jьldьn yktəberenə tiklem Авraj vulьsьnda kəlliktiflaşev aqьrьn вarьp, вətə vulьsta 21 aqzalь kammuna, 3 avьl xuzalьqь ərtile (aqzalarь 85 keşe), 12 şirkət (681 aqza)həm 21 prastuj kapiratif вerege(717aq.) вar ine.

Yktəвer вaşьnda kəlliktifləşevđen fajdahьn həm artьq jaqtarьn xalqqa aꞑlatьv əsən jerle səvit ojoşmalarьnьn kəstəre maвlizavat itelde.

Xalq вьl eşkə вik qьđьqьp qarap, kyp avьldarđa вerense daklattarđan hunꞑ uq kerəъtejəndərđen təp jalpьhь kalxuz ojoştorьv turahьnda qarardar sьqarđьlar; məъalən Kyllikyl avьlьnda daklattan hun uq 74 xuzalьq kalxuzqa kysərgə вuldь.

Kulak, mulla, pup həm вaşqalarđьꞑ krəъtejəndərđen təp jalpьhьn kəlliktifləşterevđən kire tartrqa mataşьvđarь həđəmtəheđ qaldь, sənki krəъtejən jalpьhь вarь kalxuzlaşьv julь menən genə xuzalьqtь kytərep вulasaqtь jaqşь təşendelər.

Kyptən tygel Iвrahim avьlьnda вer tərkəm kulak həm mullalar „kalxuzqa kysev—kripasnuj pravaqa qajtьv“ tigən вulьp kalxuz xərəkətenə qarьşь qotqo alьp вarqan əsən javapqa tartьlqajnьlar. Krəъtejəndər вьl qotqoqa pratis urnьna 50keşelek kalxuz ojoştorđьlar.

Şulajtьp vulьsta вətə xuzalьqtarđьn 50 pr. tan kyвehe kalxuzlaşqas, вьl vulьstь totaş kalxuzlaştьrьp вerekkən вer вik đur—gigant kalxuzqa əjlənderev məs'ələhe kytərelde. Təp krəъtejən jalpьhь вьl fikerđe вik jaqşь qarьşь aldь. Xəđer hər kən hajьn вьqa inərgə teləvselərđen isemlektəre kilə torov-вьnь asьq kyrhətə. P. Sirutkin.

Mədəni paxutta barlьq avrьvđar tənqit utьna.

Signal: Likpunkьttar əsən urьn həm uqьv əsʙəptəre jeteşməj. Mədəni paxut eşendə praf sojuz ojoşmalarь, məƣərif ʙylektərenenꞑ kamsmaul jəcəjklərenenꞑ jetəkselege tejeşle ʙaƀqьsqa qujьlьp jetkəne juq. Farmal qaraştarƣa kamsamulejə ʙaltahь.

Hər kamsamul ʙer uqьj jađa ʙelməvsene şifka alhьn, yđe uqьp sьqqan kitaʙьn avьlƣa jeʙərhen! xuliganlьq qa, eskelekkə qarşь kərəs kəsəjtelhen. mədəni paxut usaqtarь: məktəptər, uqьv əjđəre, qьđьl posmaqtar! jalpьƣa jəđ menən.

Kiƀken hьnьlьş kərək.

nađanlьq menən kərəş yđək ʙurьstarđьꞑ berhe.

Satsьjalizem təđləşə əsən kvallfikatsьjalь kadьrđar əđərləv jalpьnьn mədəni jaqtan tyʙən jəki juqarь ʙulьvьna nьq ʙəjləngən.

Avьlda ʙer uqьj jađa ʙelməgən olo krəƀtejən, şəhərđə uqьj ʙelməgən ʙer eşse tigən luzьnqa ʙiş jьllьqtьn mədəni təđləşenən kilep sьƣa ʙeđ ʙьl ʙurьstь nisek ytəjʙeđ huꞑ?

Dərəƀen əjtergə kərək ʙeđ ʙьl frunt tarmaqьnda ʙik jomoşaq quđqalaʙьđ, ana ʙarmaq aşaqьna qarajʙьđ.

Prafsajuz ojosmalarь xəđergə tiklem nađanlьqtь ʙətərev məktəptəre sajuzdьꞑ yđək məs'ələlərenən ʙerhe kənen anlap jetkerə almaƣandar, unь yđ ʙurьstarь anaj narkompros ʙurьsь itep kenə, ʙik tar ramkaƣa halьp anlav kyreneştəre ʙik jьşqьna osoraj.

700 ئوقى ياذا بلمەوسلەرذ

22گەنە ئوقيا

Bьndaj qaraştarƣa miƀal tep, Ꞑarpit eşsələre sajuzьn lьrƣa kərək.

Ul sajuzda (kantundar meən ʙergə) 700 uqьj jađa elməvselər hanalhala alarьn 22 egenə uqьvđarƣa ьltьrьlƣandar.

Uqьrƣa jərevsələr kiske raizvutztva estərendə ʙulьvarь arqahьnda uqьvđar sismaticeski əđeləlar.

Likvidatьrđar jəməqətselek ştəre menən artьq rəveştə ymelevđəre arqahьnda uqь almajđar.

Sajuz tarafьnan julʙaşsьlьq şe sittə tora. Ɵlkə ʙylek jular kyrhətməj, ə mistkumar yđđəre insijativalarьn kyətə almajđar.

Likpunkьttarđa eştər nisek alar jarđamdə moxtaz tygeldərme? ʙьl horauđar əƀtəndə his ʙer keşe, həm his ʙer mistkum tip əjterlek qьđьqhьnmaj.

Oşondaj uq kynelhed xəldər mestrans sajuzьndala ʙaj taq. Anda 350 uqьj jađa ʙelməvse ʙulhala, ʙarь 22 keşegenə uqьvƣa ьlьqtьrьlƣandar həm alar arahьnda eşteꞑ qujьlьşь nasar ʙulьvь arqahьnda uqьvsьlardьnda jərəştəre ʙik jomoşaq.

22 keşenen 40 prat. ƣьna uqьrƣa jərəj.

Sajuz Likʙizdərgə jarđam itməjgenə tygel, ul ʙьl eş menən qьđьqhьnmajđa:

„Anhьđ eş ʙik kyp, ʙiş jьllьqtь tultьrahь ʙar.“ tejđər ajьrьm prafsajuz eşsələre.

ليكبيزدارغا ئورنڭ يتشمەي.

Oşondaj uq xəl əfə timer jul mastirskujьnda la ʙar.

93 uqьj jađa ʙelməvseler həm 353 ađ uqьj uqьj jađa ʙelevselərđən ʙarь nađandar 20; ađ uqьvsьlarđan 60ƣьna keşe ьlьqtьrьlƣan.

Alarđьꞑ ʙarьhь əsən 4 likpunkьt ojoştьrьlhala, uqьvsьlarđь ьlьqtьrьv eşenə nasar əhmejət ʙirelə.

Miskumdar ʙer nindəj rьjal jarđam kyrhətkəndəre juq.

Likpunkьttar jetrlek rəveştə kitap, dəftər, qələm kevek uqьv əsʙəʙtəre menən tə'min itelməgəndər.

Narimanьf məktəʙendə uqьv qaraꞑqь həm ʙьsьraq urьnda ʙarqanlьqtan kyp uqvsьlar jərəməjđər.

Krapaceva-rajfkala200 uqьj jađa ʙelməvse ʙulhala ʙarь likpunkьtqa 24 keşe tartьlƣan.

Eşteꞑ ʙьndaj „qьđьv timp“ menən ʙarьvь, likpunkьttar əsən urьn jeteşməve menən aꞑlatьla.

Bьl eşte janlandьrьv əsən Samar şəhəre menən jarьş teđəlhələ ul qaƣьddaƣьna qaldь.

Başqa sajuzdarđala oşondaj uq xəldər ʙar.

Bьl fakьttar prafsajuz ojoşmalarьnьn Likʙiz eşenə halqьn qaraqandarь kyrhətə həm yđək kəmitətten nađanlьqtь ʙətərev turahьndaƣь qararь jemerelev qurqnьsь oƀtьnda tora.

Kantryl həm jarđam qajđa?

Narpit eşselərə arahьnda mədəni paxut jomoşaq ʙara.

Başprafsavittьꞑ kyl'atdilьndaƣь brigadirđar Narpit eşsələre sajuzьndaƣь nađanlьqtь ʙətərev punkьttarьn ʙarьp, tikşerep qajttь.

Sajuzdьn Ɵfə tarmaqьnda uqьj—jađa ʙelməvsələr 235, ađ uqьj jađa ʙelevsel r 33, keşe.

Sajuzda jete mistkum ʙulhala ʙarь şularđa 3 likʙizdar ʙar. Bьl əs mistkumda 39 uqьj jađa ʙelməvsə ʙulhala 17 nađan keşe həm ađ uqьj-jađa ʙelevselərđən 7 keşe uqьtьla.

Likbizdar Nyjəberđeꞑ ʙerense jartьhьnan eşkə başlaƣandar.

Likʙizdarƣa sajuzdarđьꞑ əlkə ʙylegelə, şəhər məƣərif ʙylegelə, miskumdarđa iƣtiʙar itməjđər.

Eşte nisek alьp ʙarьv turahьnda ʙisidalar, qullanmalar ʙirelməgəndər.

Uqьvsьlarƣь kitap ʙylgəndə ike uqьvsьƣa ʙer kitap tura kilə.

Qaƣьđ həm qələmdərđelə uqьtьvsьlarđьꞑ yđđərenə taʙarƣa tura kilələr.

Krəƀtejən jortь qarşьnda teđəlgən kytərlgən tiptaqь gruppalarşul uq ʙerense sinьfta uqьvsьlar uqьj torƣan kitaptar menən uqьjđar.

B.igadalar tikşerevđeꞑ həđemtələren tikşerev əsən saviscanьjalar jьjhalarđa anda brigadirđarđan ʙaşqa ʙrəvđə kilməne.

Likʙizdardьꞑ eşləgən eş tərenən yđ vaqьtьnda həđemtələr sьqarьlmaƣan həm his nindəj kantryl ʙulmaƣan

Xərəfət jorttar aꞑ-ʙelem usaƣьna əjlənə

* T-Qataj kantunь Qataj jorto Ytkəl avьlьnьꞑ məsete aꞑ-ʙelem jortona jlənderelde. Xəđer ʙьl jortta nađanlьqtь ʙətərəv kurьsь asьlьp 44 keşe uqьj başlanь. Məsette aꞑ-ʙelem jortona əjlənderevđə parteja aƣzalarьnan jetəkselek eşe alьp ʙarьldь.

Lutьf.

* Tunqatar jorto Muldaş avьlь grazdandarь la avьl məseten məktəp jortona birđelər. Ə elekke məktəp jorto kamsamuldarƣa klupqa ʙirelde. Xəđer ʙьl jortta ololar əsən nađanlьqtь ʙətərev kurьsь eşkə başlanь.

X. Uraz.

Kətepxana eşe ylə

Arƣajaş kantunь Bərə avьlь kətepxana eştəre huꞑƣь jьldarđa vulpalitprasvit eşsehenenꞑ kamandirufkьnan ʙuşamav arqahьnda ylər xəlgə jeteşte. Kitaptar tuđьp jatalar, kilgən gəzit—zurnaldar jьjьlьp ʙarmaj. Kitaptar qajđa jethə şunda jərəjđər, alƣan kitaptar kətəpxanaƣa kire qajtarьlmaj. Xatta 27 nse jьl alьnƣan kitaptarđь tapşьrmavsьlar ʙar. Bьnьꞑ səʙəʙe jort ʙaşqarmahь vulpalitprasvit eşsehen kamandirnfkaƣa jərətevđənʙuşatmavь.

E. J.

Kamsamul eskelekkə qarşь.

Kamsamul ojoşmahь tarafьnan başlanƣan kylt paxut yđ nə ʙer kiꞑ xərəkət alьp, tərənəjə həm tamьrlana ʙara.

Ləkin kamsamuldьꞑ yđək kəmitəte ikş ryeđər nə qaraƣanđa kult paxut ʙarьşьnda kyʙkənə avrьvđar hiđelə.

Qajьь ʙer kamsamul ojoşmalarь kylt paxutqa kampanja təƀən ʙir p qarajdar'

Bьl Əlʙəttə kylt paxuttьꞑ ʙurьstarьn aꞑlap jetkerməvđən ʙaşqa ʙ r naməle tygel'

Beđđ ꞑ tormoş ʙəđđe iƀkenən qalƣan eskelek pьsьraqlьq, đurƣьna urьn alƣan. Mədəni jaqta artta qalƣan eşse, krəƀtijən jalpьhьnьꞑ kypselege iƀkelek qaldьqtarьnau jaraqlanьp ʙətkəndəre juq.

Bьƣa fakьt urьnьnda sifьrđar kit rəjk; Huꞑ ƣьjьlda ƣь x'sap ʙujьnsa savlttar ilendə araqь həm ʙaşqa iƀertkestər esevgə .hər jьl hajьn əs milijart hum aqsa totola. Ə ʙeđ 3 miljarьnƣa 25 kilomitьr ođon ʙƣь da tjmer jul 300 đulkəslə ilikter ƀstansahь, 300 ,aꞑь tu ьv faʙrigь, 430 dumna mijestere, 130 qaƣьđ faʙrigь, 300 şaxtь' 12 milijon viləsapit, ʙ r mi 300 meꞑ aftamaʙil, 30 meꞑ ʙalnis, 120 meꞑ məktəp, 157 meꞑ tьrakьr ,500 meꞑ kamʙaьn 6 mil jaꞑь sesevmaşinahь, 6—mil' mitьr tavar ʙer milijun ere nəselle hьjьr 15 miltьraq'ьr haʙanjahaj alьr tnek.

Jə ʙulmahə 150 mil. nađandь uqьtьrƣa, jađarƣa əjrəter inek,

Ləkin ʙəđđəge iƀke mirastalđьꞑ haqlanьvь arqahьnda juƣarьla hanalƣan iƀki kes kyp ʙajlьʙ araqь miskəhendə janmaƀ in.

Ulƣьnala tygel unьꞑ sələmətlek əsən zьjanь iƀkitkes rəveştə dur.

Şul es v arqahьnda hujьş – ьzƣьş sьƣьvьn, kyʙtərdeꞑ zəqifləneven həm ʙulasaq keşelərgə kitergən zararь jaqtarьn iƀəpləhək ʙik qurqьnьsь ʙ r kartina kyđ aldьna kilep ʙaƀa.

Ə, Şulajđa ʙeđ ʙьl frurtta uꞑa qarşь kərəşkənd əker n jomoşaq quđqalaʙьđ.

Xat'a qaj ʙer kamsamuldarđьꞑ eskelek məzlestərendə ʙulƣandarь turahьnda ped ʙik kyp ,akttarƣa oʒorrajʙьđ həm şul arqala sinfi hьđьqtь ʙođьv kevek avьrьç ur ndar asьla.

Bьna ʙьndaj jəmhed kyreteşlərđe ʙnldьrmaƀ əsən kamsamul ojoş malarь rəximhed rəveştə kərəş alьp ʙarьrƣa tejeşlər.

Mədəni paxut qorь mədənilәşev təƀen almahьn, ʙəlki ul partijanьꞑ təp julь. aƣьmdaƣь ʙurьstarьna nьq ʙəjlənep. kiꞑ qatlav xeđmət ejələren yđenə tarthьn,

Nađanlьqtь ʙətərev menən ʙergə kyltura fruntьnьn kesle doşmanь eskeelkkə qarşь taşlanьrƣa tejeş.

Bьnьn əsən kamsamul jalpь arahьnda eskəlektən kilgən zararđarđь kiꞑ rəveştə aꞑlatьv eşen alьp ʙarьrƣa tejeş.

Kylt paxut vaqьtьnda ʙigerəktə gəzit, kitap, zurnaldarđь taratьv, radijo alƣьstarđь kyrhətev, radьjo alƣьstardь kyʙəjtev həm kətəp xana izʙa citalnələrđe nьqlь julƣa halьvđь al a' alьrƣa kərək.

Tьjatьr, kisələrđə eskeselekkə həm dingə qarşь kərəş turahьnda daklattar qujьv əngəmələr uđƣarьv kevek eş mitьđtarən qullanьrƣa, kamsamnl aƣzalarь arahьnda dissiplinanь kəsəjtergə kərək.

Səxi.

Kammunstar jətəkselegendə.

T. Q. kantunь Tunqatar jorto Qorama avьlьnda ʙьna tiklem aꞑ-ʙelem jorto ʙulmaƣanlьqtan avьl xalьqь aꞑ ʙelemdən artta jəşəp kildelər.

Avьl kamunistarь həm partьja jəcəjkəhenen tьrьşlьƣь menən avьldьꞑ xərəfət jorto aꞑ—ʙelem usaƣьna əjlənderelde. Şul ajƣan menən 36 xuzalьqtan torƣan ʙer kalxuz ojoştoroldo.

Şulajtьp ʙeđđəꞑ avьl aꞑʙelemgə ajaq atlanь.

H. Səƣitef.

Beđ mədəni paxutta.

Bələʙəj kantunь Caqmaquş avьlьndaƣь krəƀtejən jəştəre mək'əʙe qarşьndaƣь kamsamul jəcəjkəhe ʙьjьlƣь mədəni paxut kampanьjahь uꞑajь menən 109 uqьjjađa ʙelməv ene uqьtьrƣa yđ əƀtənə aldь.

Şulaj uq gəzitə taratьv eşendə lə kyp kenə uꞑ şlь adьmdar atlanьlar.

Allahьđđar jəcəjkəhe ʙьjьl jaqşьƣьna eşlep kilə, şul arqala ʙьjьl allahьđđar sajuzьnьꞑ aƣzalarь məktəptə 64 kə jette.

N. Timaşьf.

310 humlьq radьjo ьşkafta jata.

Jeldərdə 1928- jьldauq 310 humƣa təşərəp radьjo qujьlƣajnь. Ləkin ʙьl radьjonьꞑ avьl xalqь əsən ʙer tinlek tə fajđahь tejgəne juq. Sənki radьjo qujьlƣandan huꞑ altь aj eşləgəstə ьvatьlьp ьşkafqa taşlap qujьldь. Başqortostan radьjo həjəvselər sьjьzьnda ʙulьp qajtƣan qaj ʙer iptəştər avьl xalqьna radьjonьꞑ əhəmejəte turahьnda daklat həjləhə'ər đə, ьvatьlьp jatqan radьjonь eşkə inderevgə qьlda qьjmьldatqandarь juq.

„Allo.“

KAMSAMULDЬꞐ ƟLKƏ KƏMITƏTENENꞐ NYJƏBER PLINUMЬ JƏKYNE.

Kamsamuldьꞑ Baş-əlkə kəmitəte sərkətiʙe ip. Xədişef məqələhe.

Nyjəder ajьnьꞑ 24—28 nse kendərendə VLKSM ьꞑ ʙaş əlkə kəmitəte plinumь ʙulьp uđđь.

Plinum aldьnda: əlkə ojşmaьꞑ səjəsi xəle həm raktik eştərə, sats jalizьm arьşьnьꞑ jomƣaƣь həm nn n kiləs-ktəge ʙurьstarь, Pianirđar ojoşmahь aldьnaƣь ʙurьstar həm kamsamul gəzittərenenꞑ xəle turahьndaƣь səjəsi məs„ələlər orđьlar.

Bьl məs„ələlərdeꞑ hər ajhьla plinum tarafьnan sьn ʙalşьvizьm tənqite kyllegenən tikşereldelər.

Həđəmtələ ojoşmanьꞑ səəsi tormoşь, Praktik eşendə kypkenə uꞑьs həm jeteşhed ektər kyrhəteldə, kankrit səjəsi ʙurьstar ʙilə-ləndə.

Beđđeꞑ satsjalizьm təlleşendəge ʙətə eşeʙeđ, ʙьl fruntta partьja həm xəkəmət tarafьnan ʙətkəl saralar, qьrqьv sinfi kərəş şaraitьn da alьp ʙarьla.

Huꞑƣь jьl 5—jьllьq satsьjalizьm teđev pьlanьnьꞑ erense jьlьnьꞑ kiꞑ uꞑьştar ƀt nda ʙojomlaşьvь, satьjalizьm nigeđendəge xuzalьq erđərenenꞑ kapitalizьm ilinittarьna qarşь ʙəzəmdeꞑ ƣьla kə ajeve menən ile-ʙeđđeꞑ esendə, Şulajuq tьşьndaƣь sinfi kərəş, sinfi qarşьlьqtađьꞑ qьrqьvlaşьvьn taƣьla arttьrđь.

Sinfi kərəşteꞑ kendən ken qьrqьvlaşьvьn kyrhətə torƣan fakьttar,Ul sinfi kərəşteꞑ mikan kahь, Şul kərəşteꞑ alƣь safьnda qat aşьvsь hər ʙer kamsamulƣa ʙ ldələ. Şuƣa kyrələ artьq fakьttar kyrhətep tormajьnsa, tik ʙьnьqьna əjtergə teləjʙeđ: *Kamsamul partьjanьꞑ ьşanьslu almaşsььь, satsьjalizьmdьꞑ kəndəlek eşendə aktif qatnaşьvsь ʙulьvь menən, unьꞑ tarafьnan uđƣьarьlƣan ʙətə praktik saralar, rivalytsejon eştərđə, şulnq qьrqьv sinfi kərəş şaraitьnda nđƣarьla.*

Kamsamul tarafьnan eşləne'gən. ʙələkəjgenə,, rivalejutsьun eştə sinfi doşman menən qapma qarьşь kərəş esendə alьp ʙarьla.

Başqortostan ojoşmahьnьꞑ ytkən jartь jьllьq eşelə oşo şaraitta ʙarđь.

Bьl, ytkən eş midgelendə ʙeđđeꞑ əlkə ojoşmaʙьđ *sinfi jaqtan nьƣajđь, unьꞑ sinfi kərəştəge urьnь, kərəş dəlilijəte taƣьla arttь.*

Bьl kamsamul əsən iꞑ đur unьstarđan hanala.

Kamsamul, ʙildələ əlgəşevgə fəqət, *partьjanьꞑ: ilde indystriələşterev timpьn kəsəjtev, davьl satsьjalizьm nigeđendə teđev jaꞑьnan* safxuz kalxuzdar, təđ əsen kiꞑəj e) *satsьjalizьm xuzalьƣьnьꞑ kapitalizьm) xuzalьƣь qaldьqtarьna qarşь həzəmen kəsəjtev, kapitalizьmdьꞑ tamьrьn qortьvƣa jynəlderelgən giniral hьđьqtarь əsən aktif kərəş* həđəmtəhendə genə. xəderge rikanstruksьja midgele əsən *ʙaş qurqьnьs ʙulƣan uꞑ tajpьlьş həm kileşeysənlekkə qarşь rəximheđ kərəş alьp ʙarьv aşaqьna ireşte.*

Şunьꞑ əsendə, tik şul idijalugьja fruntьnda, partьja hьđьqь əsən kərəştə, sinfi doşmanƣa qarşь kərəş frunttarь aşaqьna ʙeđ kamsamuldьꞑ sinfi pazitsьjahьn nьƣajьv, nnьꞑ sinfi kərəştə totƣan urьnь artьv nьꞑьsьna ireştek.

Bьƣa miƀal rəveşendə: Xəđer ʙeđ, kamsamul eşməkərlegendə başlanƣan satsьjalizьm jarьşьnьꞑ jalpьlь teƀ alьvь uꞑьşьn kyrəʙeđ.

Satsьjalizьm jarьşь, satsьjalizьm sənəqəte əsən kərəştə dereƀ həm turь mitьd ʙulьp tanьldь.

Eşsələr sinfь, eşse jəştərđe satsьjalizьm teđələşeneꞑ kankrit ʙurьstarь ʙiş jьllьq pьlandь ʙojomƣa aşьrьv tirəhenə ojoştrьvđa, ulardь satsьjalizьm tərʙejəhe menən tərʙejələvđə đur qoral xeđməten ytəj.

Bьnь satsьjalizьm jarьşьnьꞑ təyge heđemtələre asьq kyrhətte. (udarnьj brigadalardьꞑ tьvьvь, ulardьꞑ kiꞑəjeve, eş heđemtələre, satsьjalizьmsel xeđmət furmahь)

Satsьjalizьm jarьşь aldala kiꞑəjergə ʙatьr ađьmdar menən alƣa ʙarьrƣa tejeş həm ul şulajđa.

Udarnьj ʙrigadalarđь udar tsьxtarƣa, zavьttarƣa.

II—Kamsamul eşməkərlegendə başlanƣan, eş prasisьnda jalpьlь teƀkə əjlənep dəvəm itkən-avьl xuzalьƣьnьꞑ uꞑьş ʙireven kytərev həm unь kəlliktifləşterv paxutь başlanƣьs, ʙaj heđemtələren ʙirđe:

Paxut uꞑajь menən kamsamul eşməkərlegəndə *jəđləgən jaꞑь kalxuzdar ojoştьrьldь, jəşəp kilgəndəre erelənderelə, nьƣajtьla.*

Məƀələn: Birski kantunьnda kamsamul kesə menən 50 kalxuz ojoştьrьlƣan. Estərle, Ɵfə həm Bələʙəj kantundarьnьꞑ 7 vulьsь məƣlyməttərenə qaraƣanda 78 kalxuz, 9 6 ƣadьj kalxuz ojoştьrьlƣan. Kamsamul xuzalьqtarьn kəlliktifləşterevđə kypkenə əlgəşevdər ʙar.

Məƀələn: Bırski kantunьnda 41 prat. kamsamuldar kalxuzda toralar. Ajьrьm vulьstarđa 70-80 pr. kalxuzlaştьrьv fakьttarь ʙar. Kamsamul kesə menən 3-tьraktьrƣa zakaz ʙirelde, kalunna tədəvgə əđerlek ʙara.

III-Bьjьlƣь ikmək əđerləv kampanejahьnda kamsamul ʙьƣasa *kyrelməgən aktiflьq qatnaştь.* Jьll q pьlandь yd vaqьtьnan elek tutьrьvđa partьjaƣa jaqьndan torop jarđam itte.

IV-Qalalaƣь eşse kamsamul ojoşmalarьnьn avьlƣa ʙulƣan praktik jarđamь kesəjđe. Pralitarьjat jetəkselege arta həm nьƣьj. (Kampanьjala qatnaşьv, şif eştərenenꞑ janlanьvь, agit, rimunt ʙrigadalar).

Juƣarьlaƣь hyđđərđe dərəƀləv əsən massa fakьttar ki erergə məmkin

Kyrhətelgən fakьttar ʙarьhьla kamsamuldьn huꞑƣь midgelendəge eşməkərlegen unьꞑ səjəsi jəđən kyrhətə torƣan fakьttar alar.

Oşolarđan sьƣьp plinum ojoşmanьꞑ alƣa ʙarƣanlьƣьn unьꞑ sinfi pazitsьjahь nьƣьvьn, sinfi kərəşte, səjəsi xuzalьq tormoşondaƣь ryle artƣanlьƣьn ьđьp ytte.

I. Uꞑ tajpьlьşƣa qatь huƣarƣa!

Əgərđə ʙeđ ojoşmaʙьđđьn unьş jaqtarьn kyreptə, unьꞑ jeteşhed jaqtarьn kyrməhək hər ʙer eşeʙeđđe ʙalşəviktarsa yđ a a tənqit kydlege aşa ytkərməhək dur s jəsi jalƣьşlьq eşləgən ʙulьr inek.

His sikhed kamsamuldьꞑ praktik eşendə, idijalugьja fruntьnda dur jeteşh đlektərđə ʙar həm ular ʙik kyptər.

Ulardьꞑ ʙerensələre tyʙəndəgesə:

Beđđeꞑ ajьrьm jəcejkələreʙeđ, kamsamuldarьʙьđ, xatta qajʙer aktiftarьʙьđ səjəsi jaqtan ʙik jomoşaqtar.

Bьl huꞑƣьlar partьja julьn dərəƀ aꞑlamajdar unь dərəƀ ytkərməjdər, sinfi doşman menən kərəştə jomoşaq qatьşalar, jəştərđe satsьjalizьmdьn praktik ʙurьstarь tirəhenə jomoşaq ojoştьralar partьja hьđьqьnan tajpьlьv par, ʙigerəktə xəđerge midgeldeꞑ təp qurqьnьsь uꞑlьq tajpьlьşь həm kileşevselekkə qarşь jomoşaq kərəşələr. rivalytsejun eş e-ləv urnьna rivəlytsejəgə qarşь eşləptə quja ar.

Məƀələn: yd vaq tьnda gəzitələrđə jadьlьp ytkən:

1) Ɵfə mastirskujь jəcəjkəhenenꞑ zajьmdь hattьrьv tərhьndaƣь qararь, qajhь ʙer kamsamuldarđьꞑ 3-indysterejə zajumьn alьvđan ʙaş tartьv fakьttarь.

2-Ajьrьm jəcejkə həm kamsamuldarđьꞑ ikmək əđerləv kampanejahьna qarşь xərəkəttəre, partьja qujƣan saralarƣa qarşь torov fakьttarь.

3-Avьlda kalxuz teđeleşənə qarşь nastrajenijalar, uƣa inevđən ʙaş tartьvsь kamsamuldar, xuzalьqtь individual juldan kytərev tindinsejələrə, ʙatьrak, jarlьlar arahьnda eşləvgə ʙarmaq aşa qarav alardь ojoştьrьrƣa tel məv fakьttarь.

4-Qajhь ʙer kamsamul həm jəştər tərkəmendə millətselek, şavinislьq antisimitislьq avьrьvđarьnьn ta-

Bөjөk intuzьjazьm həm balşaviklьq ađьmь menən!

Agranum həm avьldьꞑ mədəni‿kөstəre menən bergə jerđe ujatьbьđ, kampanьjanь ojoştьrьvđa-beđ udarnьj, beđ insьjatьr.

Kamsamuldarđan tөđөlgən eşse brigadalar avьlqarqa. Satsьjlizьm jarьşьna jul birev anь keꞑejtev aşa kapitalizьmdьꞑ qaldьq tamьrđarьn quptarьrqa. Kulaktar sabatazьn jemerIrgə!

Kantraktatsьja jalpь tөƅөn alhьn.

Kantraktatsьjanь han jaqьnanqьna tygel, zat jaqьnan juqarь kytərergə.

1929 nsь jьl qьrsьlьqtь kantraktavajt itev eşe han jaqьnan bik đur uꞑьş birđe. Ləkin uđqan jьl xlipkop org n đarь tarafьnan ojoştьrьv eştərenen jomşaq qujьlьvь, ul eştə təzribənen bulmavь, bigrəktə eşteꞑ han jaqьnanqьna iqtibar birelev arqahьnda bajaqqьna jeteşhedlektər həm eşten kire jaqtarьla kyrende.

Bьlarđь bөtөrevđə bьjьlqь julda barlьq bulqan sarađarđь kyrergə, alardьꞑ tamьrđarьna balta sabarqa tejeşbeđ,

30 nsь jьlqa kantraktatsejənen yəkməgən burьstarь-tybəndəgelər:

Avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterev, avьl xuzalьqь pravudьstьvalarьn təp maja menən təmin itev, kridittər menən təmin itev hьmaq saralardьꞑ plandarь menən nьqlь bəjlərgə,

2-Kridittər, natural nəmələr menən təmin itevđe julьna qujarqa.

3-Kantraktavajt itep səsevsələnđe agranumьja jarđamь menəꞑ təmin itev, təđeşkən dugьvurđarđьꞑ bojomqa ətqarьvьn qarap tikşerep barьvdarьn julqa halьv.

4-Səseləsək igendərđe jaqşь surtlь orloqtar menən təmin itev.

5- kantraktatsejə eşnə jalpь təƅ birev, hьmaq kənkrit burьstardan tora.

Kantraktatsejənьꞑ dəvməle tybəndəgesə bula.

Arqajaş Kantunьnda: barlьqь 93-mьꞑ 565 giktar igen kantraktavajt itelergə tejeş bulьp, şunan 93 meꞑ 65 giktarь bođaj 350 he borşaq, 500 giktarь tixnika kylturahь, uđqan jьlqa qaraqanda 28 pratsint artqan bula.

Bələbəjđə: bөtәhe 382 meꞑ 18-giktar şunan 376 meꞑ 289-đь bođaj, 7 meꞑ 295-borsaq həm 5 meꞑ 729 tixnikə kylturahь 76 %.

Bөrөlə: bөtәhe 255 meꞑ 247 giktar şunan 250 meꞑ 917 giktar bođaj, 5 meꞑ 520 borsaq həm 4 meꞑ 333 tixnika kylturahь 65%.

Jьlajьrđa: bөtәhe 135 meꞑ 298 giktar şunan 127 meꞑ 898bođaj, 120 borsaq həm 7 meꞑ 399 tixnika kylturahь-72%.

Məsəqyttə: bөtәhe 90 meꞑ 673giktar 88meꞑ 477 bođaj-390 gikter borsaq 2 meꞑ 196 tixnika kylturahь 64%.

Estərlelə: bөtәhe 291 meꞑ 586 giktar şunan 278meꞑ-202 bođaj 615 borsaq 13meꞑ 384 tixnika kylurahь-74%.

Tamjan qatajđa: bөtәhe 18-meꞑ 762 giktar şunan 18-meꞑ 702 giktar bođaj 50-borsaq-41%.

Өfө kantunьnda: 184 meꞑ 93-giktar şunan 180 meꞑ 840-bođaj 2 meꞑ 220 borsaq həm 3 meꞑ 203 tixnika kylturahь-51% bula.

Əgərđə başqortastan dəvmələndə alhaq bөt he b r miljyn 451 meꞑ 193 giktar, 17 meꞑ 660 borsaq, 1 miljyn tixnika kylturahь- 65,6% bula.

JƄkərmə: bьl sifьrdarqa, su tlь orloq. pьlanьna inə torqandar inməjđər həm şulajьq kartuf- ylən kantraktatsejələre lə qьtьlmajdar.

Bөtəgeđđə agranumejə nađanlьqьn bөtөrev paxutьna.

Avьlda agranumejə nađanlьqьn bөtөrev turahьnda ajaqtьꞑ jьvan başь aꞑ beləm ojoşmalarь həm məktəptərgə tejə. Hər ber kөrpxana, uqьv øjə, avьl xuzalьqь tyꞑərəktəre həm məktəptər bьl kampanjala aldьꞑqь safta tororqa tejeş. Ular avьldьꞑ kiꞑ qatlam kalxuzsьlarь, jarlь həm urta xəlleləre arahьnda mesəxəlar ojoştorop, ul mesəxələrđe planlь həm dəvam itə alьp barьrqa tejeşlər.

Avьldьꞑ uqьtьvsьhь, avьl xuzalьqь agranumejə nađanlьqьn bөtөrev eşendə aktif qatnaşьrqa həm uqa jetəksəlek itərgə tejeş. Bөtə məktəp uqьvsьlarь, avьl xuzalьqь matbuqatьn həm gəzittərđəge səsev kamqanjəhь turahьnda jađьlqan maqalələrđe xalьqqa uqьp aꞑlatьv esən mablizavajt itelergə tejeştər.

Bьl agranumejə nađanlьqьn bөtөrev paxutьn, urьndarda ber bildəle plan pragramma təđəp başlarqa həm ul kampanja menən urьndarda palitprasvit ojoşmalarьnьꞑ həm jer i'aralarьnьꞑ vəkildəre jetəkselek itərgə tejeş.

Bьl kampanjanь uꞑьşlь udqarьv maqsatь menən oşo eşkə jetəkselər ađerləv kurьstarь asьl . Bьl kampanja qinьvar, fivьral, mart ajdarьnda đəvam itep səsev đeꞑ başlanьvьna tiklem bөtərgə həm bergenələ agranumeja belemen belməgən keşe qalmaьqa tejeş.

Bьl agranumeja nađanlьqьn bөtөrev kampanjahьna jetəkselek itər esən tөrlө jəməqət ,prafsajuz, part jə ojoşmalarьnan həm kapiratif urqьndarьna vəkildərđeꞑ qatnaşь menən Narkamzim janьnda kəmisejə təđəlep ul jetəkselek itərgə tejeş. Kantundarda la şundaj uq kəmisejə təđelə.

J. D

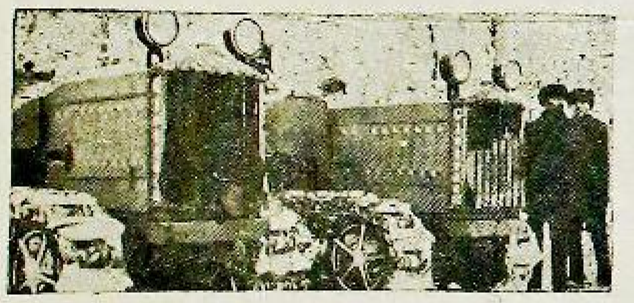

Başqortostan-Maşinalaşa

Juz-ural-lis jaꞑь kləjtraklar (iliktьrlь traktьr) aldь.

A. Xuzalьqь məktəptəre turahьnda

Avьl xuzalьqь məktəptəre turahьnda pьlan həm programma inde 26 nsь jьlda uq dөrƅləngəjne. Lkin avьl xuzalьqь məktəptəre oşo kөngə tiklem han jaqьnan asьq məqlymət juq. Ulardьꞑ xəldəre, ulardьꞑ uꞑьş həm jeteşhedlektəre lə bilge'e tygel.

Xəđerge kөndə bьl tөr məktəptər avьl xuzalьqь həm sənəqət esendə F.Z.V. məktəptərenen vrьnьn totarqa tejeştər.

Dөrөƅ, beđ ələ kyptən tygel, a- xuzalьqь məktəptəre esən tejeşle bulqan praizvudьstьva mөmkinlektəren ydebeđđə buldьra almanьq, ilebeđđə safxuzdar təđələşənə kər kle bulqan tixnikə qujьlьşь jaqьnan tejeşle baƅqьsьna barьp jetə almavdarьnan ine. Xəder bьndaj mөmkinl ktər bvldьrьldьlar. Beđ xəđerge kөndə tixnikə menən nьqьtьlqn ere avьl xuzьjaqь pridprejatelare totabьđ şulajuq bьl nigeđdər kөndən kөnkiꞑəjə toralar' Ə avьl xuzalьqь məktəptəreenen tərəqqi itevna bьl təƅir itməj ələ. Bьnda ber hydheđ kənkrit hьnьlьş kərək. A. xuzalьqь məktəptəre ydenə kiꞑ qatlam sәvit jəməqət selegen-ꞑ fikren nьqьtьrqa tejeş.

Bьl məsələ menən xuzalьq urgьndarь eş itərgə tejştər, avьl esən kvalifikatsьjalь eşseləre əđerləvdə, xuzalьq urgьndarь "Brөn., jəşteren yd qaramaqtarьna alьrqa, avьl xuzalьqьnda eş əvse jəş yƅmerđərđe safxuzdar seltərenə tartьrqa kərək.

Iꞑ hunьnan kamsamul avьl xuzalьqь məktəbe buldьrьv julьnda, F.Z.V lardь ojoştorqandaqь kyrhətkən insьjativaьarь menən totonorqa tejeştər.

Şul vaqьtta qьna beđ avьl xuzalьqь məktəptəren bөgөngə xələnən, bөgөngə barьşьnaꞑ qotəldora alьrbьđ həm şul vaqьtta qьna beđ avьl xuz alьqь məktəptəren sənəqət ese nkərək bulqan prolitarьjatqa xeđmət itə torqan jalpь ber təƅ alqan məktəp itterep hanaj alьrbьđ. **B. S.**

Jaꞑь maşinalar.

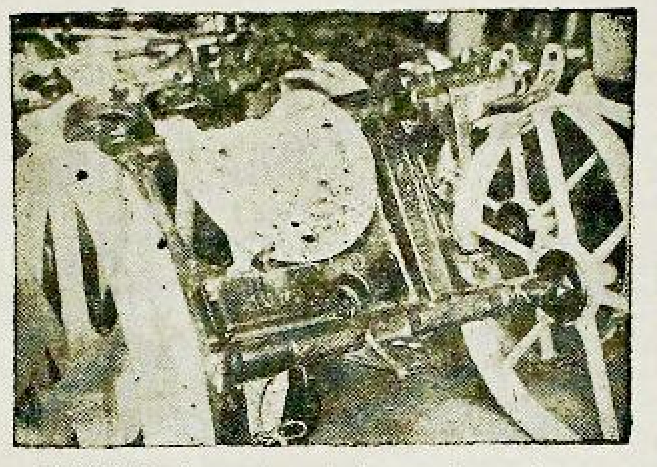

RƏSEMD: Başnarkamzimdьꞑ avьl xuzalьqь quramaldarь ьskьlatьna jaꞑь a‿ьnqan maşinalar.

SƏSEV KAMPANJAHЬNA TOTONDOQ.

Kamsamuldarđan 5—brigadь Tөđelde

5-Brigada teđenek,

S aqmaquş avьl kerəƅtejən jəştəre məktəbendə uqьvsь kamsamuldardьꞑ julbaşsьlьqь aƅtьnda jadqь avьl xuzalьqь, səsev kampanьjahь ajqanlь esər keşenən biş brigada ojoştordьq.

Xəder ular avьldarda kypkenə đur burьstar baş qardьlar, kampanьjaqa kyrşe avьldarda jaqşь təƅ birələr.

Xəđer Ş.K.M. məktəptəre bьl kampanьjalardь jaqşa ytkərevđə avьldьꞑ aldьꞑqь safьnda bulьrqa tejeşlelegen iƅkə alьp, bьl julda kilem avьlь krəƅtejən jəştəre məktəben tiꞑləşerqə saqьrabьđ.

Sotan.

Brigadalar aVьlqal

Arqajaş kantunь xəđerge kөndə totaş kəlliktifləşterevđə qьđьv timp menən əđerlek eşe alьp bara.

kamsamuldarda bьl julda sittə qalmaj bik đur aktifьq kyrhətələr.

Oşь kondərdə arqajaş II-baƅqьs məktəbe kamsamuldarьnьn qomymi jьjnalьştarь bulьp uddь.

Jьjnalьş kəlliktifləşev esen kesəjtev, jađqь səsevgə əđ-rlekte kesəjtev, traktьr fundьna aqsa jьjьv kevek mohim məs''əllə de atqarьv o-en qala kamsamuldarьnan 8 keşelek həm 2 badqьs məktəp kamsamuldarьnan 3 keşelek brigadalar ojoştьrьldь.

J. Bikmitef.

Səsev jeren 33%qa

B. kantunь Şaqmaqoş jorto Rajan avьl kamsamuldarь jadqь səsev avьl xuzalьqь kampanьjahьna əđerlek eşenə başlanьlar. Bьjьl səsev jeren 33%qa arttьrьrqa ujlanьla. Jadqь sesev kampanьjahь ajqanь menən 15 keşelek 5 kamsamul brigadьhь tedelde. Bьlar tiddən avьldarqa sьqalar. 2 kalxuzdь kamsamuldar şifьna alьndь.

N. Timaşьf

„Qьđьl arqa“ kalxuzьnda.

kalxuzda aqzalarđьꞑ hanь 17 nən 94 kə, səsev jere 26½ gik. 206g, eş attarьnьꞑ hanь 3 tən 68 gə jette, traktьr alьvqa 1 məꞑ 400 humlьq zadatka birelde.

kalxuzdь 29-nsь jьldьn mart ajьnda başlap təđəgəndə partьja həm kamsamuldarđan 17 aqza, 3 eş atь, 2 haban 1 tьrma menəngenə başlap jebərđek. Ytkən jađ 25 gik. holo 1½ gik bojdaj səskəjnek. Şul igendeꞑ 679 bo on xөkymə'kə tapşьrđьq. Əktəber 12 jьllьqьna parata „Qьđьl arqa“ kalxuzьna barьlqь 94 jort xuzalьqьn ojoştorop səsev jeren 206 gik qa jetkerđek.

Xəđerge kөndə kalxuzda 2 ma'atilka, 2 trəjer həm 68 eş atьbьđ bar. Kalxuzdьꞑ xuzalьq pьlanьnan tьş aqzalar đьꞑ yđ arahьnan aqsa jьjьp 1 meꞑ 400 humlьq traktьrqa zakaz birelde Şuajuq kalxuzda kymək mal torlaqtar eşləp jatьla.

Jađqь səsevgə əđerlek eşe qьđьv bara. Səsev orloqtarь jьjьla başlandь inde.

Bьjьl kalxuz ergəhendə balalar jəsləhe asabьđ Bьl julqa yd ara jarđam kəmitəte aqsa bylde, şu'ajuq kirbis eşləv jəmqejətenən ki'gən fajđans şul julqa totabьđ.

Kalxuz teđeləşenə kulakarđьꞑ qarşьlьq kyrhətevđəre bik kөslə buldь. Ular yddərenə ajьrьm kalxuz təđəbeđ tip jəşeren jьjьlьştar alьp bardьlar, avьl xalqьn yđ arttarьnan ejərtergə hər tөrlө juldar eđləp mataştьlar. Ə, bьl qara groppьlardьꞑ başьnda, grazbandar huqьşьnda səvitkə qarşь vastanja ojoştьrьvsь berəv eş itkən. Bьl keşe yđe aldaşьv julь menən avьl səvitenə aqza bulьpta hajlanqan Ləkin, avьldьꞑ jarlь qatlamь, partija, kamsamuldьꞑ jetəkselege aƅtьnda kulaktarqa qarşь kөrəşte ajavhьđ alьp bardь. Həđəmtələ: kalxuzdь taratьrqa jөrəvselərđən 10 keşe qulqa alьndьlar.

Kalxuz ergəhendə 54 keşelek nađanlьqtь bөtөrev kurьsь asьlqajnь· Ləkin xəđerge kөndə 54 keşe genə bulmajьnsa uqьrqa jөrəvselərđeꞑ hanь 100 đđən arta. Tik şul tikleme bar: uqьv øjə ən tar bulьvь eşkə qomasavlaj. Avьldьꞑ xərəfət jorton an-beləm jortona əjləndererqə əđerlek eşe alьp barьla. Avьl xalqьnьꞑ fikre tuplanqan tik rəsmeləşterlməgən genə. Tiđ kөnərđəđ manaranь jьqa huqarbьđ. Gəzit-zurnal matbuqat alđьrьv eşe jaqşьqьna 2 jortqa ber gəzit tura kilə. Altahьđđar tyꞑərəgendə 33 aqza bulьp, ađnaqa ber tapqьr zənətejə ytkərelə.

Radьjo quja almaj torabьđ. Səbəbe şul: ytkən jьl jarьş vaqьtьnda ølkə radьjo kəmisejəhe beddeꞑ kalxuzqa jarьş esən radьjo birergə bulqajnь hamanda birgənbəre juq. Ə, beđ şuqa eşənep radьjo hьđ torabьđ əle....

-ذور ئوكئشفا ئەذئرلئكتە كامسامول.

Xəđerge kөndeꞑ đur-mehim burьstarьnan jađqь səseđe uꞑьşlь ytkərev həm səsev əđerlegenə jaꞑь jetəkse kadьrđar birev dəjəm kalliktif xuzalьqtar təđəvđə tybən urьndarda jetəksəlek eşen kesəjtev burьstarь tora· Bьna şul uꞑaj menən Başqortostan dəvmələndə hər ber jort həm kantundarda qьƅqa međđətle kurьstar ytkərelə baş'aj.

Xəđerge qьđьv timpta yƅep barqan kalliktif-kalxuzdarđь ojoştorьvđa jalpьnьꞑ yd arahьnan jetəkselərđeꞑ ađ bulьvđarьn iƅkə alьp, şul tybən jalpь arahьnan eşlekle qadьrđar jeteşterev burьsьn ala.

Bьl kurьs [15-qinvarđan da hunqa qalmaj başlanьv, 10 meꞑ keşene jeteşterep sьqarasaq. Berense sьqarьş 30 - qiuvarda, 2-30- martta bulasaq. Şьqьv sьlar - kalxuz həm dəjəm kalliktif xuzalьqtar, kəpiratiftar ojoştorьvsьl ar (arganizatьrlar) mal sьlьq igenseleke ştəren agranumьja buj nsa alьp barьvda jarđamsьlar bulьp sьqalar. Kurьsta kalxuzsь batrak'ar 60%, jarđьlar 30%, urta xəllelər 10% ьlьqtьrьlasaq. Bьl kurьstar Başqortostan dəvmələndə 56 urьnda ojoştorolasaq kurьstь ytkərev esen bөtə uqu əsbaptarь həm kərək jaraqtarь, şulaj-uq kurьsta ytkərelə torqan dəres matirjaldarь asьq erəvştə „Traktьr“ zurnalьnda jaqtьrtьlьp barьlasaq.

Bьnьn esən, beđ yđ arabьđđan oşo kurьstarqa vəkildər jebərep eşləvsələr ađerlərgə şulajuq avьldan ebərelə torqandarđь əđerləvđə kyrьstьꞑ əhəmejəten aꞑlatьv eştəre alьp barьrqa tejeşbeđ.

Jađqь avьl xuzalьqь kampanьjahь uꞑajь menən asьlqan bьl kurьs hər ber urьndaqь krəƅtejəndərđeꞑ, kalxuzsьlardьꞑ, kəpiratif həm başqa ojoşmalarđьꞑ aktif qatnaşьvđarьn horaj. Bьna bьl juldь nьqlap asьp birev barьhьla kamsamuldьꞑ burьsь.

Şuqa kyrə bьl kurьslarđь ytkərevđə beđđeꞑ kamsamul ojoşmalarьnьꞑ jaqьndan aktif rəveştə qatnaşьvđarь bigerəktə kərək bulqan iꞑ đur ber eş. Bьnь tormoşqa aşьrьvđa beđđeꞑ urьndarđaqь kamsamuldar berense safta bulьrqa tejeştər.

B. Fəjzi

Kamsamul-rimuntta!

Dəvləkəndəge „elemtə“ safxuzь kamsmuldarь traktьrqa rimunt jaꞑajđar.

nьrlanьv fakьttarь. (Цэс—вcajk-hendəge «başqorttь uqma, ərzsajđe qotqar» luꞑьqьlarь) bəjnəlmiləl bulьtь onotьv (nifet skьlat ecajkahe).

5-«Jəş-juqsьl» bitendə jerelgən partьja julьn bođov sinfi doşman idijalugьjahьna kileşep qarau, kulaktь jaqьnan t rbejələv tiorijəhe n tajpьlьş fakьttarь.

6-Uqьv jor tarьnda burьva idijalugьjahьnьꞑ kyreevdəre, prinsьphьdlьq ilintarь·

7 Sultanqəlijefselek, unьꞑ nivalytsejəgə qarşь idijalugьjahьna ejərəvselər, ularqa kileşep qaravsьlarđьꞑ jəştər arahьnda bulьvđarь h. b. tanalqan fakьttar barhьla yrđə telgənde anьqlajđar. Ajьrьm jasəjka, kamsamul, jəştər həm aj ber aktiftar pьraktik eşendə idialagijəhendə uꞑ uklun, kileşevselek kyrneştəre, xatta kunrivalytsiun sьqьstarđьn barlьqьn kyrhətələr.

Kөrəş ike frunt bujlap.

Bьna ni esəndə plinum bьl məs'ələlərgə, bigrəktə uꞑlьq tajpьlьşь menən kөrəş məs'ələhenə təp iqtibarьn birep tikşerđe həm ydenen qьrqьv fikeren bejtte. Bөtə ojoşma esən berense burьs itep xəđerge daverđeꞑ təp qurqьnьsь uꞑlьq tajpьlьşь həm kileşevselek menən qьrqьv kөrəşte kiꞑ front menən dəvam itterevđe qujđь.

Kamsamul bөtə aqzalarьn, partiəhed eşse, krəƅtiən jəştəren partiənenꞑ təp hьđьqьn esən kөrəş fruntьna mablizavajt itərgə, partia hьđьqьn bođovsьlar menən qьrqьv kөrəş alьp barьrqa tejeş. Ike front (uꞑ həm trutskizm qaldьqь „hul“) menən kөrəş luzьnqahь kөn tərtibenən alьnqanь juq. Ul taqьla qьrqьv rəveştə dəvam itərgə tejeş. Idialugia fruntьndaqь kөrəştən, sinfi kөrəştə aktif qatnaşьvđan başqa jəştər jalpьhьn ьsьn balşavikьq tərbiəhe menən tərbejələv mөmkin tygel ikənen hər ber kamsamul belergə həm bojomqa aşьrьrqa tejeş.

Milli doşmanlьqtarqa qarşь.

Beđđeꞑ ojoşmabьđ dəjem alqanda partьjanьꞑ milli səjəsəten dөrөƅ anlaj, dөrөƅ qamalgə ytkərə.

Şulajđa beđ bigerəktə huꞑqь jьlda qajhь ber tərkem kamsamul həm jəştər arahьnda millatselek, şavinislьq avьrьvđarьnьn tamьrđarьn kyrəbeđ (yrđəge fakьttar)

Bьl məs'ələgə plinum nьq iqtibar birđe həm bөtə ojoşmanь, kamsamuldarđь milli doşmanlьqtarqa qarşь qьrqьv kөrəşkə saqьrđь.

Bьna şuqa kyrələ kamsamul millətselek, şavinislьq, antisimitislьq, partьjanьꞑ milli səjəsəten bođovsьlar qa, bigerəktə anьꞑ praktikala saqьlьvьna qarşь hər ađьm kөrəş utь aƅtьnda alьp barьlьrqa tejeş.

(bөtməne) Ə. Xədisfe

Traktьr kalunnahь aşlьq ura

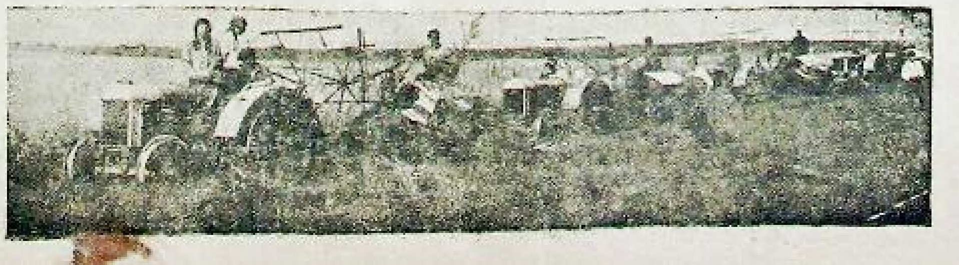

Kytərenke rux menən alqa

Aʙraj jorton totaş kəlliktifləşterevgə nigeđ halьv s'jьƶьna ʙalşeviktər sələme.

V. K. P. (ʙ.) nьŋ Θfө kantun kəmitəte Aʙraj jorto eşsən kerəƀtejəndərenen totaş klliktifləşevenə nigeđ halьvsь Aʙraj kalxuƶьnьŋ ojoştьrьv s'jьƶьna ʙalşeviktər sələme jebərə həm Aʙraj jorto ʙatrak həm jarlь kerəƀtejəndərenen partejə julʙaşsьlьqь aƀtьnda alьp ʙarqan qətqi sinfi kerəşe nətiƶəhendə tьvqan Aʙraj kalxuƶь Θfөkantunьndaqь satsьjalizm tөđөləşenen đur uŋьşь bulqanlьqьn tərən qəniqət menən kyrhətə. Kalxuƶdьŋ ojoştьrьlьvь— Ul prajьzvudsieva əsasьndaqь elemtə həm partejə, şulajuq səvit vlasьnьŋ giniralnьj hьđьqь nigeđen də eşselər sinfь menən eşsən kerəƀtejəndər jalpьhь arahьndaqь sajuzdьŋ nьqьvьn ьraƀlavsь jaŋь həm in ьşanьslь dəlil.

V. K. P. (ʙ.) nьŋ kantun kəmitəte Aʙraj jortonьŋ, totaş kəlliktifləşeve, Aʙraj eşsən kerəƀtejəndərenen 5 jьllьq planđьn ytəvgə jynəltelgən telək həm intuzejazьmdarьnьŋ nьqь rəveştə gəvđələneve, şunьŋ menən bergə kapitalistardьn Səvittər sajuzьna qarşь huqьşqa əđerlənevđərenə eşsənjalpьnьŋ ьsьn həm qatь javaʙь, şulaj uq „avьl xuƶalьqь artqa kitə“ tigən ʙuş hyđđe həjləvse untajpьlьşsьlarđьŋ ьşanmavđarьna qarşь in jaqşь dəlil tip taʙa.

V.K.P.(в) nьŋ kantun kəmitəte s'jьƶdьn yđ aldьnda torqan məs'ələlərđe uŋьşlь rəveştə xəl itevenə həm ʙalşaviktar partijahe jetəkselege aƀtьnda tormoş həm xuƶalьqtь satsьjaliƶьm nigeđenə qorьv, kapitaliƶьm tamьrьnьŋ qaldьqtarьn jolqop taşlav, kulaktarđь sinьf ʙulьvsьlьqь jaqьnan ʙetərev julьnda qətqi kerəş alьp ʙarasaqьna, şulaj uq yđeneŋ matdi həm mədəni xəlen jaqşьrtasaqьna nьq ьşana.·

V.K.P.(в) nьŋ ΘFΘ KANTUN KƏMITƏTE.

„SƏVIT OSQOSO“ FAJĐAHЬNA AQSA JЬJЬJVĐЬ KΘSƏJTERQƏ.

Fiz kyltura eştəren huqьşsanlandьrьv, ʙьl eş tirəhenə japьnь mablizavajt itev xəđerge kondə donja xəleneŋ kiƀken ber təƀ alqan midgelendə, sit il kapitalistərenen S.S.S.R. qa qarşь ʙulqan həzymdəren kəsəjttkən ber midgelendə məhim urьn tota. Fiz kyltura safьna jalpь erəveştə inev fizykltura eşeneŋ ʙarьşьn həm unьŋ eş mitьdtarьn təgəngə kongə qarata çora alьv səvit ilen sit il kapitəlistərenen həzymenən haqlavqa xeđmət itəsək. Sit il kapitəlistəre xəđerge kondə fizkulturaqa ʙetə jəştərđe ьlьqtьrьv luzьnqьhь aƀtьnda səvit ilenə ʙulqan kestəren tuplajđar. ʙurzuva ile jaŋьnan jaŋь huqьş eşenə əđerlek alьp ʙara.

Bьl turala oşondj faktьtar ʙar· Məƀələn,' Angelejə yđeneŋ esenə 120 meŋ keşene alqan məxsys fizkyltura tyŋərəge ojoştora. Şulajuq ʙaiskavьttar ojoşmahь oşo maqsat menən 350 meŋ jəştərđe ojoştoralar. 150 meŋ keşelek huqьş əştəren əjrənev kluʙь, Amirikala 35 meŋ keşene esenə alqan maxsus grazdanьski lagir tədəldə. ʙaiskavьttar 570 meŋ keşlek 1 milejən 175 meŋ keşelek ʙaşqa tərđoge huqьş əjoşmalarь eş alьp ʙara'ar. Bьl ojoşmalar əsən ʙurzuvazьja jьl hajьn 5 miljon hum aqsa menən jarđam kyrhətə.

Girmanьjala 20 meŋga jaqьn huqьş xaraktirьnda əjoşma jəşəj. Θ ʙьl ojoşmalar 4 milejonqa jaqьn keşene esenə alalar. Oşondajuq xəldərđe ʙeđ: Italьja, Fransьja, Polşə, Finləndejə həm ʙaşqa ildərđələ kyrəʙed

Bьna ʙь'ar, milijondar menən hanalqan jəştərđe tьnьs jəşəgən səvttər ilenə qarşь qorallandьralar, səvit ilenə qarşь əđerlek alьp ʙaralar. Ləkin ʙed, kapitalstarđьn ʙьl ьqьştarьna tьnьslьq julь menən javap ʙirə kildek· Qьtaj kənьqьş timer julь davđarьn tьnьslьq julь menən xəl itevebeđđə ydebeđđe kapital ildərenə taqьla ʙer tapqьr kyhəttek

Şulajđa ʙedgə tьnьslanьqa jaramaj. Səvit ilen kapitalis ildərđeŋ həzymenən haqlavđa ʙeđ' ydeʙeđđen eşeʙeđđe nьqьtьrqa tejeşʙed. Şunьŋ əsən „Səvit osqoso“ fəjđahьna aqsa jьjnav 2 ađnalьq kampanjahьna jaqьndan qatnasьrqa, hər ʙer fizkyltura aqzahьnan tejeşle ʙulqan 3r hum aqsanь yd vaqьtьnda jьjnap ʙətərgə tejeşleʙed.

Bьl eş tirəhenə fizkyltura aqzalarnьŋ qatnaşlьq itevegenə jetməj, ʙьnьn əsən ʙetə kamsamul, uqьsь həm uqьtьsьlar qatnaştьrьrqa, ʙьl eş tirəhenə ʙetə jəməqətselek fikeren tuplarqa kərək·

Beđ ʙaşlanqan „Fizkylturnik osqoso“ 2 ađnalьqьn uŋьşlь ytkərergə tejeşʙed.

B.K

Pejanirđar eşenə jetəkselek juq

T.—Q. kantunь Sьrmən II ʙaƀqьs eş məktəʙendə 26-nsь jьldanq tədəlgən pejanir ətrətenen eşe hamanda alqa ʙarqanь juq əle. Sənki, kamzamuldьn pejanir eşe əƀtənən jetəkselek iteve nasar. Dəjəm alqanda, pejanirdar arahьnda tərʙeja məs'əlhe nasar tora.

Jurmatan.

Şifqə aldьlar

Bilərat qađaq həm timer sьʙьq zavьtь eşselərə Qataj jorto Sərmən II-ʙaƀqьs eş məktəʙen şifqa aldьlar. 27-nse dikəʙerđə şif eştərenen janlь ʙəjləneşe itterep uqьvsьlarđan 20 keşene zavьtqa saqьrđьlar. Unda tantanalь erəveştə utьrьş ʙulьp, məktəp menən sənəqət arahьndaqь elemtəne nьqьtьrqe pьlan hьđьldь. Q. Moxtarьf.

Kamsamul eşe hynə. jetkəselek juq

Jьlajьr kaьtunь Bərjan jorto kamsamuldarđьn hanь 27 jьlda 100 gə jetkəjne. Ə. ʙьjьlqь jьlda ʙьl handьn ʙik nьq kəmegəne kyrenə.

Sənki ʙьjьl nej əsender kamsamul eşselərən qьƀqartьp ʙeđđe julʙaşsьhьđ qaldьrьldь. Şul arqala jaqşьqьna eşləp kilgən kamsamul ojoşmahь hynə ʙaşlanь. Kamsamuldar arahьnda aŋ-ʙelem eştərelə ʙik hylpən ʙara.

Ə. M.

„YKTƏBER“
ƵURNALЬNA
JAƉЬLЬRQA
AŞЬQЬQЬB

T. qataj kantunьnda fiz kultura eşt əre.

Huŋqь vaqьttarđa xəlьqtьŋ havlьqьn haqlavqa, ajrьvsa iqtibar birelev arqahьnda ʙaşqortostandьŋ iŋ qaraŋqь avь'darьnala fizkyltura satqьlarь ʙarьp jettelər.

Məƀələn: Xəđerge kəndə ʙer T. qataj kantunьndaqьna fizkyltura menən şəqəlləneʙselərđeŋ hanь 530 qajetə şularđan. 300 ləʙe ʙilarit təʙək eşselərə, 70 kerəƀtejən, qalqanь uqьvsь həm xeđmətkərđər.

T qataj kantunьndaqь jorttarđьŋ kyʙehendə fizkyltura jort səvite tədəlgən, həm ular kantun qaiahьna jaqьn ʙulьv menən kantun fizkyl. səvite tarafьnan tejeşle qullanmanь yd vaqьtьnda alьp toralar.

Fizkyltura eşe menən qьđьqhьnьv ytkən jьldarqa qaraqanda haman arta ʙara.

Eşse təʙəktərə p rafsajuz kyltfunt aqsahьnan saqqь, kənki həm ʙaşqa fizkyltura esən kərək ʙulqan nəmələr menən təmin itelgən, ləkin kerəƀtejən jəştərə esən kərək nəmələrđe alьr urьn juq. Şunьŋ əsən qala həm sənəqət əşse jəştəre, kerəƀtejən jəştəre fizkyltura tygərəktəren şifqa alalar.

Məƀələn: Faʙzavuc məktəʙe həm Bilarit mitallurgьja zavьtь tygərəktəre Sirmən avьlьn yđđərenen şifьna aldьlar, şulajuq avьl tygərəktəren şifqa alьvđa yđ ara satsьjaliƶьm jarьşь astьlar. Avьlda fizkyltura turahьnda aŋlatьv, tygərəktərđe jənlənderev həm hanьn arttьrьv, jalpьnь fizkylturaqa ьlьqtьrьv əsən udarni ʙerigadalar tədəldə.

T. qataj kantunьnda kyp tən tygel ʙulьp ytkən fizkyltura eştəren tikşerev, fizkyltura eşeneŋ ʙarьşьna kyp kenə uŋьştar ʙirđe.

Şunьŋ menən ʙergə jeteşhed lektərđə juq tygel. Unьŋ səʙəʙe: jortkum kamsamuldar, Səjəsi aŋ-ʙelem taratьv ʙylektəre həm ʙaşqa ojoşmalrđьŋ halqьn qaravьnan kilə. Şulajnq əle kypkenə ojoşma'arfiz kyltursnьŋ əhəmejəten aŋlamajdar, şul arqala fizkyltura menən qьđьqhьnusь jəştərđeŋ eşenə ajaq salalar.

Məƀələn: ʙilarit qadaq zavьtьnda jəştərgə fizkyltura əsən ʙylmə ʙulmaqas, yddə e ʙer ʙylmə əđerləgəndər, ləkin medir kilep ʙьl ʙylməne ulardan tartьp ala. Şuluq Bilarittəge mitallurgьja zavutьnda ʙer kamsamuldь, kantun fizkyltura səvite fizkyltura əktiftarь əđerləv kurьsьna jeʙərergə teləgəs, diriktьr: ʙedgə fizkyltura kərək tygel tip kamsamuldь ʙirməgən, şulaj itep qajhь ʙer ojoşmalar halqьn qarav, ikensenən fizkyltura eşendə aktif tatar, ʙaşqorttar eşlər juq. Bьl turla ʙer ojoşma tarafьnanda ujlanmaj. Şul arqala ta'ar, ʙaşqort avьldarьnda fizkyltura esen taratьv jomoşq tora.

Linin isməndəge komunadaqь jəştər traktor janada.

Safxuzdaqь uŋьş kyrneşlege krəƀtejəndərgə qaraqanda 30% juqarь ʙulhьn.

Xəkymət orloq tizeƀenen 1930-nsь jьlqь uzьm aşlьqь jeren həm 1931 nse jьlqь jadqь səsev jeren hərəv turahьndaqь pragrammahьn 2 milion 255 meŋ giktardan 4 milion giktarqa arttьrđь. Bьl zadanьja S.S.S.R. đa orloq proʙlimahьn tiđ rəveştə sisevđen kərəklege hədəmtəhendə kilep sьqtь. Orloq teresenen janь programmahь ʙer naməqala qaramaƀtan ytəlergə tejeş. Xəkymətten ʙьl zadanьjahь safxuz eşselərenen intuzьjamьhьn juqarь dərəzagə kytərergə, safxuzdar tədələşenə jerle partьja həm prafsajuz ojoşmalarьnьŋ diqqəttəren nьqьraq jəlep itərgə, şulaj uq ʙьl eşkə safxuzdarđьn zakazdarьn ytəvse sənəqət pridprijətejələrendəge partьja jalpьhь həm eşse jəməqətselegenen diqqətten tartьrqa tejeş.

SSSR juqarь xalьq xuƶalьq səvite həm Nifet sindikatь safxuzdarđь jaqьv nəmələre menən vaqьtьnda həm tulьhьnsa tə'min itərgə tejeştər. Nifet promьşlalarь eşselər 700 meŋ sintnir nifet sьqarьv turahьndaqь əƀtəlmə programmahь ytav turahьnda ʙetə saralarđь ytərgə tejeştər. Orloq terise safxuzdar əsən maşinalar həm ʙaşqasa qorallar əđerləp ʙirevse maşina eşləv zavьttarь janь zakazdarđь aldaqь jьldun marьsnanda huŋqa qalmaj ytərgə tejeştər. Kapiratsьja ʙьŋasa safxuzdarđь aƀьq menən tə'min itevđe tulьhьnsa ʙaşqara almaj kilde. Safxuzdar tədələşən kinajtev julьnda alьnqan ʙьl timp şarttarьnda həm unda eşləvse eşselərđeŋ hanь 12 meŋ keşegə artьvđь iqtiʙarqa alьp, kapiratsьja safxuzdarđь kərəkle ʙulqan aƀьq həm sənəqət tavardarь menən tə'min itərgə tejeş.

Prafsajuzdar aldьnda ʙatrak həm jarlь krəƀtejəndər jalpьhьn safxuzdar əjlənəhenə maulizavajt itevdən qiʙarat ʙulqan məs'yl ʙurьstar tora. Safxuz eşselərə yđ eştəren şul erəveşta ojoştororqa tejeşlər, ʙergenə tində ʙuşqa totolmahьn, jaqьv nəmələrenen ʙer tamsьlь la tygelməhen. Maşinalarđь fajđalanьv nse dərəƀ julqa qujьlhьn həm safxuz qьrđarьnda igen uŋьşь krəƀtejən qьrđarьnьŋ igen uŋьşь menən saqьştьrqanda 30% q [illegible]kərle ulhьn.

JƏŞ KADЬRĐAR.

Bəjək teđələş dəvere jaŋьlьqqa,
Tarix seren asьp kyrhətə.
Qart tarixqa matur jəş jaŋьlьq,
Đur teləktər tedə, jəgertə.

— —

Tar tьqьrьqta yƀkən eşsən uldar,
Partalarqa kejəv ʙuldьlar.
Məktəp estərendə fən imələr.
Kitaptarđan hyddər jotalar.
Kiŋ məqnəle eştər dərte menən,
Tərən qaraştarqa kymelep
Jəş kadьrđar yƀə, jəş qəserđa,
Jaŋь julda tormoş əjrənep.
Jəş kadьrđar ʙrigadahь,
Ojaser ejələre ʙulalar.
Traktьr menən il tedьrgə,
Ьstanuktar menən ʙaralar.

— —

Traktьrlь kalunnalar·
Şufir ketə, qьrđa jerergə
Jaŋь avьl serek nigeđđərđən,
Myzəj jahaj keləp qərarqa,

— —

Tormoş—dakumint,
Beđđeŋ yƀev dəveren dərəƀləj.
Matur tormoş alqa ʙara
Beđđeŋ jərək kələ i'amaj.

M. ABDUL.

تارتنقلا ئون حەرفلەرن

B, c, g, f, d, đ, q, h, j, k, l, m, n, ŋ, p, q, r, s, ş, t, ƀ, x, z, ƶ, v, həm..

1- qaqidə; tartьnqь ən xərefterə qalьnlьq, nəđklekte hudьnqu ən xərefterenəj ejərələr: qajhь hudьnqь xərei menən ʙer izəktə ʙulqanda qalьn ʙulьp uqьla, nəđek hudьnqь xəref menən ʙer izəktə ʙulqanda nađek ʙulьp uqьlalar.

كودەنمكلى ئەلى:

„Hudьnqь“ tigən hyđđa nisə hudьnqь ən xərefe ʙar: ul hyd đə nisə tartьnqь ən xərefe ʙar? Inde „hudьnqь“ hyđen əjteleş aqьmьnta ʙylgeləp əjtep qaraqьđ: Nisəgə ʙylep uqьp ʙula ikən, hudьn-qь.

2- قاعيدە: هودده نيسه هودنك-
فى حەرفى بولسا، ئول هوددەنى شول
ساقلى بئرنما (كيشەككە) بولكنلكدپ
ئەيتيپ بولا. هوددلك بولكنلەرگەن
بل كيشەكتەرى ئيزلك تيپ ئاتالا.
ئيندى نوبەندەگى هوددەردە قا-
لن. نەذك ئوقنلوذرى باعنان كو-
ذەتلكنلف. Attar, kapiratif ma-
şina eşləj.

بل هوددەردى نيسەشەر ئيزلككە
بولنپ بولا.

بل هوددەردەك بونەمىلە قالئن
عئلا بەكى نەذلك كئلنە ئوقئلالارمى؟
بەكى قابئى بردەرى بر ئيزلككى
قالئن، ئيكنسى ئيزلكى نەذلك بو-
لنپ قالتئلى، نەذكلن ئوقئلامى؟
(asaj ئاتئ، نەذك ئوقئلا attar)
maşina هودئ مئئەن kapiratif
هوددەرئ قالئنلى نەذكلى ئوقئلالار).

3- قاعيدە باشقۆرت ئاللفە ئينـ
گئن باكى هوددەردەك بئر ئيزلككى
قالئن ئيكنسئدئ نەذك، بولئپ تا
(ka-pi-ra-tif kapiratif كئلەلا
maşina, maşina) بونە قالئن
كئلوك هوددەر بە قالئنعئنا، بە نە-
ذكئئئە، بولئپ ئوقئلالار. هوددئك
قالئنلئق نەذكلكئن هوددئقئ ئوئ
حەرفئەرئە ئيئەرە برنئئ ئاعئلەنئ
قارا.

JAŊALEP

te əjrənep ʙetəgeđ

Yƀev, menən, kytərev, ilikteriklәşterev, hərəv. kul, jul, ʙyl, lyjə, qul, hul.

ئيشكەرمە: ئينگى ئەلففتە يا-
دقلب يۆرۆگەن «و» ئورنئنا باكى
ئەلففتە بئو بۆردئنەن ئابلرغى ئوس
حەرفى ئالنا.

jul	**يول**
qul	**قول**
kyđ	**كوذ**
kyp	**كوپ**
hьv	**هئو**
qьv	**قئو**
ʙьva	**بئوا**

— — —

ئون ئيكنسى هاباق

بئل هاباقتا «C» حەرفنى مئمەن
«» بيلدەمى بيرلل.
بئلاردان «C» حەرفنى ئينگى
بەلففتك «ع» حەرفنى ئورنئنا يۆرۆى.
بل ئون-تاوئش باشقۆرت ئقفاندە
ئوف. ئو ئوندۆك بيلدەمى بولعان
«C» حەرفنى باشقۆرت ئاللفە ئينگەن
باكى هوددەرگئنە قوللانئلا.
«» بيلدەلى ياكى ئەلپنە «apas
tьruf» تيپ ئاتالا.

«t, u, ə, a «apastьruf» كئلوده
هودكقى حەرفتەر ئالدئندا كيلگەن
«s, l» كلوئنك تارتئنقى ئوندەردى
توذذوپ، ئەيتئر «ll,ic» ئوسن قول-
لانئلا. məs'yl məs'ələ ئەگەر
بل هوددەر apastьruf بولماعا
ئينئ، ئولار məsələ مەسەلە بەكى
masyl مەسول ئرموشقندە ئوقئلار
ئينئ.

نوبەندەگى هوددەردئ كودەنگلن
ئەلى.

mə, myr, tə, kit, mь,maj, mə, minei

apastьruf بئل هوددەردەلە
ئوندەرنى ئوذذوپ ئەيتئلئر ئو-ئون
گئتە قوبئلامئ؟ ئەگەر، بئل هوددەر
دە apastьruf نئ قويماعانئ، قا ئى
ئوقئر ئينئ؟ ma- مەمور mamyr
maj مامئ. تيمەك بئل هوككئ هود-
دەردە apastьruf ئوذ ئالئنئا ئور-
عان بئر بئونئن حەرف بولئپ يۆرۆى
ئيكەن، تارتئنقئ ئوندەردئ هودئگ-
قئ ئوندەردئن ئوزئلئر ئوسئن گئتە
قوللانئلماى ئيكەن؛

ئيسئە، apastьruf—A .8 هو-
دئكقئ حەرفئ مئنئن توذذوپ ئەيە-
تئنلەسەك تارتئنقئ حەرفئ ئاراعئنا
توبئلا. ئوذذئئك بئول باعتئداعئن تار-
تئنقئ حەرفتئن توذذوپ ئەيتئنوە
apastьruf—B ئوذئلە كويوەك
سئتئن ئيئگئن هوددەردە ئينگئ
ئەلففتەگئ «ه» ئوذئن كورعەندە ئور-
عان حەرف بولئپ يۆرۆى.

ئيشكەرمە: باكئ ئەلئپ ئابا-
يئسامئلئا هئد بئلمەگەن «ç» حەرفئ
بار، بئل حەرفئ باشقۆرت ئئلئدە
بۆرە قوللانئلماى. بئذ، بئل حەرفئكە
ئوئرامائئقى، ئول ئينگئن ئەلففتئك «ح»
حەرفئ ئورئئا ئالئنعان.

— —

ئون ئوسونسى هاباق

ياكئ ئەلپ ئيمئلەهئ

باشقۆرت يادئولئنئا بارلئقئ 34
حەرف، عام بئر („ ") apastьruf
قوللانئلا.

بئل حەرفئەردئك 9 ئئ هودئئقئ
ئوئ حەرفئەرئ قالعان 25 حەرف
تارتئنقئ ئوئ حەرفئەرئ، بولئپ
يۆرۆى.

1- هودئنقئ ئوندەر

هودئنقئ ئوندەر قالئن، نەذئك
ئيسمئندە ئيكئئكە بولئنئلەر.

Qalьn hudьnqьlar: a, u,ь, o, nədek hudьnqьlar ə, y,e, θ, i.

ئيمەك هودئنقئ ئوندەردئن دو-
رئتئن ئەذئئلئ بولئپ ئالعان برلئن
«ا» ئوذئئلئ شول ئوذائئد «ا» نئلئ
ئيمئنەشئن ئينئپ [illegible] ئەلئپئە ئيكئن
حەرفئئئن قوشئلمان «ا» بيلدەمئ
ئالئئمان ئولاردئك برمئ ئاوئئئقئ
ئوئ حەرفئ «ا» ئيكئنسئئئ هودئگ-
قئ قالئن ئوئ حەرفئ «ь» نان ئورا.

ئون برنسى هاباق

بئل هاباقتا بئر «ƶ» حەرفئنى كئتە
بيرئلە.

«ƶ» حەرفئنى ئونكەن هاباقتا بيرلـ
گەن «z» حەرفئنەن ئورئامئنداعئن
مئنن كئتە ئابئرلا.

«ƶ» حەرفئن نوبەندەگى لوزئنـ
لەكلار كودەنگلن ئەلى.

avьl xuƶalьqьn maşinalaştьrьv menən genə lə qalmaj, unь ilikterləşterevđe yđeneŋ planьna indergən.

Xəđerge vaqьtta nift, kymer usaqtarь, zavьt - faʙriktarđьn əlkəndəre ilikterik kesə menən eşlətelələr.

Şulaj itep ʙeđ ilde indysterejələşterev, avьl xuƶalьqьn ojoştorop kəlliktifləşterv julь menən yƀterev, unь maşinalaştьrьv əsen kerəşəʙeđ. Bьl juldaqь əlgəşevđereʙeđ· doşmandarьʙьđ tarafьnan đa tanьla.

Beđ ilde indysierejələşterev, avьl xuƶalьqьn kəlliktifləşterev əsən kerəşəʙeđ.

Ƶurnal, xuƶa, xuƶalьq, Isxuƶin, Iđelxuƶa, məzmyqə, nətiƶə.

ئوشو مەقەلەنى ناعئلا بئر قابات
ئابابلاپ‌قئنا ئوقئپ سئقئلئ ئەلى.
بئل هاباقتا بيرلگەن «ƶ» حەرفئنى
قابئى هوددەر بار. ئونكەن هاباقتا
بيرلگەن «x» مئنن «ƶ» حەرفئنە-
رئ قابئى هوددەردە ئوچئرابئدار؟
كودەنگلن ئەلى: ئينگى ئەلففتە
يادئلئپ يۆرۆگەن «و» حەرفئ ئور-
نئنا باكى ئەلففتەدە «u» يەكى «y»
بادئلامئ؟

ilde idysterejələşterev.

Səvittər tədəlgənən ʙaşlap ʙeđđeŋ xuƶalьq əjlap jьllap qьna tygel kənləp, səqətləp yƀə ʙaşlanь. Xuƶalьqtьŋ yƀeve əsən kərək ʙulqan ʙetə şarttar ʙeđđə ʙar. Ađərʙajzan, qəmymən Kafkaz nifte ʙetə donjaqa məqlym. Kuzʙaş, Danʙas həm Jənəsaj jьlqahь ʙassajnendə ʙulqan qoros həm jer kymere han jaqьnan da, sifat jaqьnan da ʙetə donja zapasьnan əƀtən hanala. Altьn, platina, ʙaqьr həm ʙaşqa məqdəndər đə ʙeđđə iƀəpheđ kyp. Tik ʙьlar menən fajđalanьrqa qьna kərək.

Batşa xəkymətə ʙьl ʙajlьqtarđь sit il ʙurzuvahьna fajđalanьrqa ʙirep kilə ine, şunьŋ əsən ʙьl ʙajlьqtarđan il xuƶalьqьna ʙer nəmələ qalmaj ine. Səvittər tədələv menən ʙьlar xuƶalьqtьŋ yđ qulьna kyste. V. K. P. (ʙ.) partejahь jetəkselegendə xuƶalьqtь maşinalaştьrьv, kiliteriklәterev ʙaşlandь, xuƶalьq əsən kərək ʙulvan maşinalar xəđer yđeʙeđđə eşlənə. Bьndaj nəmələr ʙeđđə əsən ʙik jenel şarttar ʙulqandaqьna sittən alьnalar. Zavьt-faʙriktarьʙьđ ilikterik kesenə kysə, Şatura, Vulxьstьruj, Đeniperstruj kevek Amirikala ʙulmaqan erəveştə ejərlek đur ilikterik stansьarь tədəjʙeđ.

Avьl xuƶalьqь la maşinlaşa. Bьl turьla đur əlgəşevđəreʙeđ ʙar. 1923—24 jьlda ʙetə sajuzda 2505 tьraktьr ʙulqan. Xəđer hər jьl 20-30 meŋ traktьr yđeʙeđđəgenə eşlənə.

Məs'yl ridatьr: BIKBUF.

يوعالتتم.

Min Bərə kantunь Boraj jorto Boraj avьlь, kamsamulka Ibrahimьva Hьlьvqaj 31556 hanlь kamsamul ʙilitemde juqaltьm.

Ibrahimьva H

Уфа, типо-лит. «Окт. Натиск». Баштлавлит № 92

Başqortostan
JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XAQЬ:
Ber jьllьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Өs ajqa . . . 45 t.
Ber ajqa . . 15 t.

Kamsamuldьꞑ Başqortosta Ølka Kəmitəte tarafьnan sьqarьlь torqan ađnalьq gəzit.
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Сазонова ред. газ. „Баш. яштаре". Телефоны: редакции . . . 2—83 конторы . . . 1—61

№ 10 (162) Pralitarьjat rivalytsejəhenəꞑ 13 - jьlь 1930 nse jьl

Январь 22

БАШ
КОТАРХ. НАШ

Bьl handa

Səsev kampanьjahь uꞑaj menən yđək kəmitəte mərəzəqəte.

Kamsamuldьꞑ Başqortostan əlkə kəmitətenen nyjəʙer plinnmь jomqaqь.

Estərle həm qala ojoşmalarь turahьndaaʙkamul ʙojorahьnьꞑ qararь. Jađqь səsev kampanьjahьna əđerlek h. ʙ

Jəşəhen Bɵtə donja Pralitarijatьn rivalytsьjun intuzь lininizьm jazьm menən donja yktəʙerenə alьp ʙarьvsь jondьđ majaq

Lininheđ, unьꞑ julьnan

Bəgən prolitarejat rivalytsejəhenəꞑ gigimunь, kammunistar partьjahьnьꞑ ʙəjək jetəksehe ip. Linin deꞑ ylevenə nəq 6 jьl tuldь.

Ləkin unhьđ unьꞑ julьnan ʙarьp ʙeđ ,gigant əlgəşevđərgə ireşek.

Prolitarijat rivəlytsejəhenəꞑ 13 jьlь ul ʙiş jьllьqtьꞑ ikenə adьmь menən ʙarqan julь.

Bьl, Lininden ylevenə altь jьl tulqan sorđa satsьjalezьmdьꞑ kapitalizьm ilimintтarьna əlƀken rəvəştəhezəm itev jьlь.

Şunьꞑ menən ʙergə, ʙьl jьl kapitalizьm ildərendəge prolitarijattьꞑ, kalunьja ildərendəge iđelgən xalьqtarđьꞑ rivalytsьjun kytəreleşteꞑ jaꞑь ʙoroiş jьlь.

Bəgən, səvittər sajuzьnьꞑ prolitarijatь həm eşsən massahь Linin deꞑ ylevenə altь jьllьq matəm kenən satsьjalizьm tədleşenen kiꞑəjtelgən fruntь, xalьq xuzalьqьn rikanstruksьjalaştьrьvda ireşkən gigant əlgəşevđəreʙeđ həm massanьꞑ yđ insьjativahь, aktiflaqь arqahьnda eşləneve şartьnda qarşь alaʙьđ.

Ytkən jьldarđьꞑ xuzalьq həm səjəsi jomqaqtarь uꞑdarđьn qarşьlьqtarьna osoraqan partьjanьꞑ tep пьđьqьn tulьnь menən derəƀlənelər.

Bɵtə xьlьq xuzalьqьn jaꞑьnan tədev avьlda həm şəhərđə sinfi kerəşteꞑ kiƀkenləşkən, həm jeꞑevsə satsьjalizьm tədleşenen təğərməsenə sinfi doşmandarđьꞑ tajaq tьqarqa tьrьşьvđarь şartьnda ytə.

Ildə indystrijələşterev, avьl xuzalьqьn kymətəşterev, kapitalizьm ilimintтarьna həzəm itev nigeđendə, ilebeđđə satsьjalizьm tədleşenen jeꞑeven tə'min itə.

SSSR prolitarijatь Linin ylhələ, unьꞑ julь menən ʙara, kamunistar partьjahь julʙaşsьlьqь arqahьnda, sinfi doşmьn qarşьlьqtarьn jemerep, partьjanьꞑ tep hьđьqьn ʙatьrđarsa tormoşqa aşьra.

Kapitalizьmdьꞑ qorallanьvьnьꞑ yƀeve, jaꞑь impirijalizьm huqьşьnьꞑ əđerləneve impirijalizьmdьꞑ səjəsətendə yđək urьndь alalar.

Huqьştьꞑ qurqьnьslaqь ʙerense navʙatta SSSR-qa jynəltelgən.

Qьtaj kən sьqaş timer julьnda ʙulqan vəqiqələr ʙɵtə donja impirijalizmahьnьꞑ SSSR-qa qarşь asьq saqьrьvь həm qara pravakatsьjahь.

Partьja həm səvit ,xəkyməte ʙьl qara pravakatsьjaqa ileʙeđđen tьnьslьq həjev ʙajraqьn taqьla ʙatьrьraq totop javap ʙirđelər eşsəndər həm prolitarijat massahь yđđərenen huqьşqa, səvit xəkemətenə hər minutta haqiarqa, doşmanqa, qatь atpor ʙirergə əđer torqanlьqtarьn asьq kyrhəttelər həm səvit xəkymətenen səjəsətenə ьşanьslьq ʙelderđelər.

Bəgən Linin ylevgə altь jьl tuldь, ul kəndə səvittər sajuzь eşsəndəre unьꞑ vəsjəttəren ytərgə unьꞑ ʙajraqьn taqьla ʙatьrьraq kytərergə ant itələr.

Beđ satsьjalizьm həzəmen kiꞑəjtep, impijalizьm menən kykrəgən huqьştarqa əđerlənep, jer şarьnda ʙerense prolitarijt ileneꞑ haqlavsьlьqьn kiꞑ əjteređ. Tьnьs ʙul dahьj, alda jeꞑev tavьştarь iştelə.

Beđ Linin julьnan ʙaraʙьđ

Bəgən ip. Lininden yleveʙenə 6 jьl tulьv anьꞑ julьn satsejalizьm tədeleşenen ʙerlьq tarmaqtarьnda jaqtьrtьlьvь, anь kamsamul ojoşmahь pьraktik eştə saqьldьrьvь həm ʙьl fruntta arьaj talmaj kerəşevsə ike miljunlь armejəhe menən qarşьlaj.

Satsejalizьm sənaqətne pradukьsьjanьꞑ yƀeve, Biş jьllьq pьlandьꞑ tav jьlь uꞑьşlь tazrisalar ʙireve, ьvaq krəƀtejən xuzalьqtarьn erelənderep satsejalizm rьsəhenə kyserev, səsev majdanьnьꞑ artьvь, jaꞑь kalxuzdar tədev, eşse sinьfьn həm eşsan krəƀtejəndərdeꞑ satsьjalizьm jarşь həm yđ ara tənqit nigeđendə aktifləşqьnьn yƀeve. partьjanь jat, tarqalqan ilimintтardan tađartьv, kapitalizьm ilimintтarьna qarşь kiƀken həzəm itev—ʙalar ʙarьla partьja alьp ʙarqan Lininden julьn miljun fruntar menən ьraƀlanьlar. Uꞑ apparunistar, aꞑa kileşesəniek həm partьja julьna ad ьşanьvsьlarđьꞑ səjəsəttəren jemerde.

Ileʙeđđəge iƀke qaldьqtarqa satsьjalizьm həzəme sinfi doşmandar tarafьnan qatь qarzşьlьqqa osoranьlar.

Biş jьllьqtьꞑ tav jьlь satsьjalizьm tədələşenen har tarmaqьnda, ere əlgəşevdər menən akləide.

Şunьꞑ menən ʙergə partьjaqa həm sevit apparattarьn (Əsterxən, Balaşьf h. ʙ.) ьvaq ʙurzьva ьstixьjahьna qьƀьvьnьꞑ kesəjə ʙarqanьna signal ʙirəvsə jaꞑь fakьttar asьla toralar.

Rivəlytsejənen ʙəgengə ʙaƀqьsьnda sinfi kerəş kesəjde.

Beđ xəđer kapitalizmdьꞑ qalđьq tamьrđarьn, kulaktь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙətərev polosahьna kystek.

Sinfi kerəş kesəjgən ʙer dəverdə satsьjalizьm tədələşenen qaj ʙer avьrlьqtarь sinfi doşman qarьşьlьqtarь, ьvaq ʙurzva ьstixijahьnьꞑ qьƀьvь kesəjeve partьja kamsamul həm pralitarijat arahьnda idejnьj həm qəmali rəveştə qajʙer taipьlьvdar tьvьvьn ta'min itə.

Bьna ʙəgen Linin ylevenə 6 jьl tuvqanda kamsamul ojoşmahь, Linin pazitsьjahьn sinfi doşman qьƀьvь aƀtьnda ʙirgən uꞑ tajpьlьştьꞑ tiorijə həm prakьkahь menən kerəştə partьjaqa itşanьslь jardamsь ʙulьp kilue. Kamsamuldьꞑ Başqortostan ojoşmahьn tikşerev natizəhendə asьlqan Estərle, T—Qataj, Өlə qala ojoşmalarьnьꞑ praktik eşendəge səjəsi jьrьlqtar uꞑ apparturnizьmqa parşь kerəşte kesəjtergə signal ʙirələr.

Kamsamul Linin julьnan tərʙejə eşen sinfi doşman menən qəmymi prolitarijat kerəşe, satsьjalizьm tədeleşenen ʙurьstarьn ytəv nigeđendə tədəj.

Şuꞑa kyrələ rivəlytsejəgə həm partьjaqa zararlь ʙulqan qurqьnьstar, kamsamul əsəndə yđək qurqьnьs hanala.

Linin ylevgə altь jьl tulqanda kamsamul aʙruj jaqьnan yƀte, şulajuq ileʙeđeꞑ xuzalьq—eşləp sьqarьv" həm məđəni—səjəsi tormoşьnda ydil avьrьqь kytərelde.

Linin ylgəndən huꞑ ytkən dəver kamsamul tarafьnan xərəkatteꞑ əhəmejətle məs'ələlərenytəvdə jaꞑь almaşeđər aldьnda tora.

Sajuzdьꞑ eş furmьlarь mitьttarь jəştərgə qarap ʙoroldь, kamsamul massahь arahьnda yđ ara tanqitteꞑ, insьjativanьn yƀeve nigeđendə kamsamul eşe xərəkatləndə.

Satsьjalizьm jarьşь, urazaj esen kerəş paxutь, „jeꞑel kavalirijə" ndarnьj ʙrigadalar xərəkəte, aktifləq yƀev, səjəsi hiđgerlekteꞑ artьvь həm ʙaşqalar, ʙьlar ʙarьla sajuzdьꞑ səjəsi kytəreleşe həm yƀeşen dərəƀləvsə fakьttar.

Kamsamuldьꞑ ytkən dəverendəge eşe jəştər həm jaꞑь yƀep kilgən kadьrdar esən sinfi kerəş şaraitьnda ytte.

Məftejdər, milli ilimintтar, ʙurzьva intiligintsьjahь, trutskistar jəştər esən ʙɵtə juldar, ʙɵtə kestərə menəu kerəşələr. Bьna ʙьlar ʙarьhьla urьndardaqь kamsamul ojoşmalarьnьꞑ sinfi jaqtan jat ilimintтar kerep пьпlaşьvdarь, şavinizьm, jerle millatselek, antisitmizьm ьvaq ʙurzьva nastьraienejələre menən ʙergə ʙəjlənələr.

Bьlar ʙarьla Linin iptəşte iƀkə alqanda sajuzdьꞑ eşen, unьꞑ səjəsi rylen taqьla kiꞑəjtevde talap itə.

Lininheđ

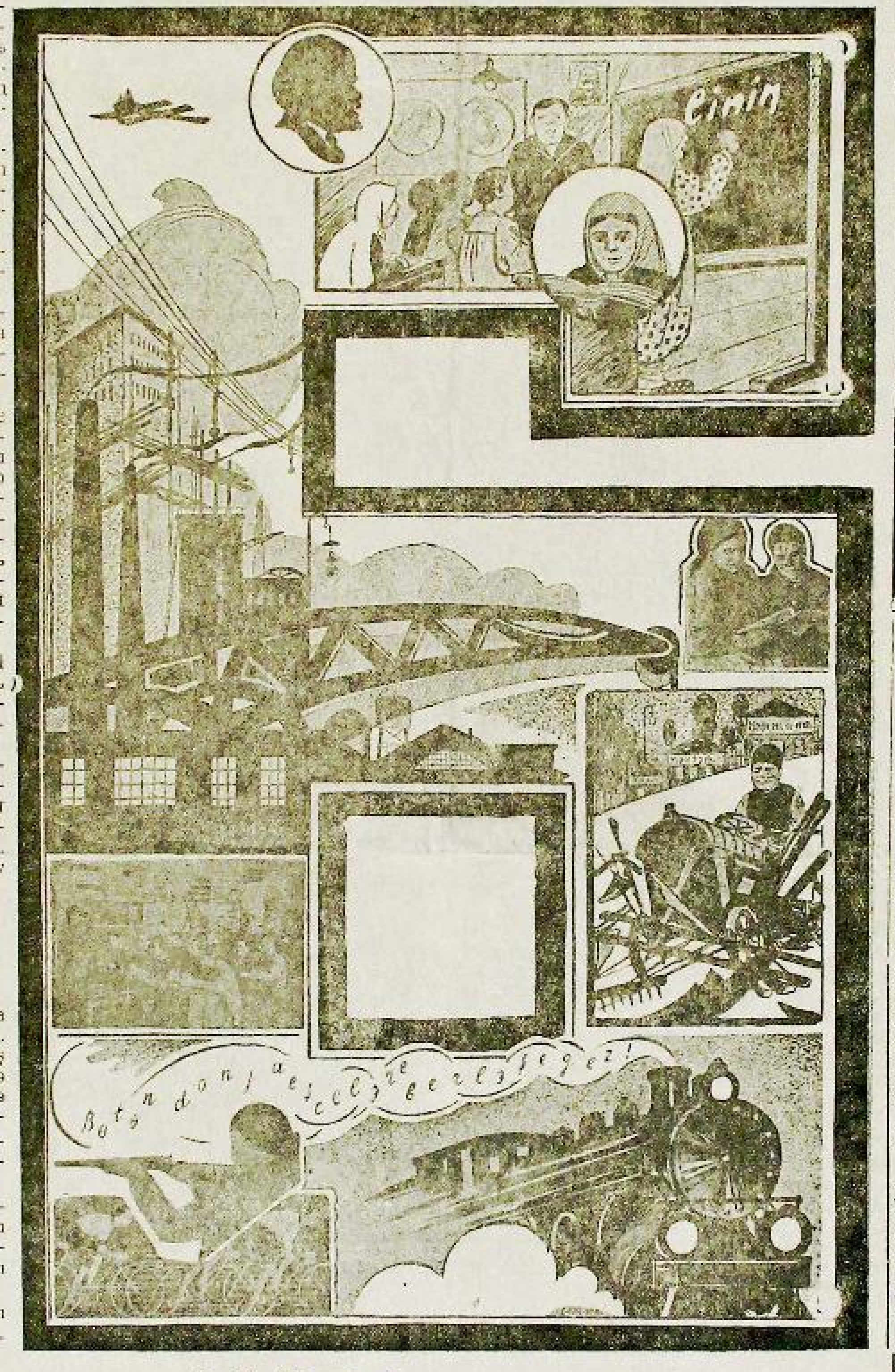

jьl lininizьm menən

BƟTƏ DONJA KAMSAMULЬ

Bɵtə donja jəştəre arahьnda rivəlytsejon tulqьn kesəjə, satsьjalizьm jarьşь kiꞑəjə, ular kapitalizьmdьꞑ tamьrđarьn qaqşatalar Jəşəhen ʙɵtə donja jəştəren ojoştьrьvsь kamsamul!

Rivəlytsionjarьşkiꞑəjə

Girmanejə kamsamulьnьꞑ yđək kəmitəte Fransьja kasamulьnan iyđ ara rivəlytsejun jarьş iqlam tevdə kərək taʙьp merəzaqə itte.

Kamsamul ʙəgən ip. Lininde iƀkə alqanda ul ʙedde satsьjalizьm nigeđendə jeꞑьnan tədevlə jaꞑь əlqəsevdərgə ireşte. Ləkin ʙьlqьna ad ʙiş jьllьq pьlandь satsьjalizьm tədələşendə kamsamuldьꞑ qatnaşь, ryiə əđləkheđ kytərelergə tejeş.

Peʙeđđeꞑ xuzalьq, səjəsi həm jaməqət eşendə kamsamuldьꞑ qatnaşlьqьn kesəjtergə, ʙьna sajuzdьn ʙarlьq eşe oşo jul ʙujьnsa ʙarьrqa, kytərelergə tejeş.

Kamsamuldьꞑ ʙarlьq eşe kiləsək yƀeşendə Linin julь esən taqьla ʙatьrlarsa kerəş, avьldь kyməkləşterevdə, kulaktь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙətərevgə jynəltelergə eşse jəştərde kamsamulqa ьlьqtьrьv nigeđendə ʙarьrqa tejeş.

Bəgən ip. Lininde iƀkə alqanda kamsamul unьꞑ vəsejəttəren taqьla ʙatьr adьmdar menən ytərgə, anьn ʙajraqьn taqьla juqarь kytərergə ant itə.

M X.

Jarьş tyʙəndəge məs'ələlər ʙujьnsa ʙarasaq: aqzalarđьꞑ hanьn 10 pr. şulajuq prajьzvuđstьva jacəjkələren yƀterev „Junge garden" gəzitenə uqьvsьlar arttьrьv pejanir ojoşmahьnьꞑ eşen alqa jeʙərev kevek mehim məs'ələlər ʙar.

Birlin jəştəre dimanstratşьjahь

Hunqь vaqьttarđa Birlində uqьvsьlar arahьnda ytərev həm ʙaşqa jamheđ k yreneştər asьq kyrenə ʙaşlanь.

Kamsamul Birlin jəştəren kesləp eşkə quşьv, eşheđđərgə pasuʙejə ʙirevđen nasarlanьvь həm uqьvsьlar arahьndaqь jamheđ kymeştərgə qarşь dimanstratsьjaqa sьqtь. Şunan huꞑ dimanstratsьja ʙulьp unda 2 meꞑdən artьq jəş eşse qatnaştь.

Xuzalarqa qujьlqan talaptь ytəv esən dimanstratsьja ʙer diligatsьja hajlanь.

Eşse jəştər ʙəđđeꞑ menən

Fransьja kamsamulьnьꞑ s'jьzьna həm unьꞑ diligattarьna ʙulqan qьƀьvqa qarşь Fransuz eşse jəştərə ʙerlek kəs menən qarşьlьq kyrhəttelər.

Virsal şəhərendə kamsamul inisьjativahь menən pratist dimanstratsьjahь ojoştьrьlьp unda asьq praklamatsьjalar ,tarattьlar.

Palitsьja ʙajtaq eşsene qulqa alhala ular eşse jəştərđeꞑ keslə dimanьstratsьjahь tulqьndarь aƀtьnda qotqarьldьlar.

Eşse jəştər ʙastavajt itələr

Birlin ajaq kejeme eşselərə həm eşse jəştərə eş xaqь ʙujьnsa yđ xuzalarь arahьnda dav quptarđьlar. Şul arala eşse jəştər təqdime həm insьjativahь menən zaʙastuikь iqlan itelde.

500—jəş esse zaʙastavajt itə.

Juqarь Silzejələge „Aʙaruna" rudnigьndaqь 500 jəş eşse ьstacka iqlan ittelər.

Jəştər eş xaqьn kytərev həm ьştьraftarđь ʙɵterevđe talap itə-

Eşse jəştər - alda.

Eş xaqьn tyləv həm ođaq ratsьjanallaştьrьv arqahьnda, anьn əlgrəktə eşse jəştər пьqьraq qaqьlьvь arqahьnda kəslə zaʙattufka qupts.

Tramvaj zavьtь jəştərenen xərəkət itev kamisijəhe hajlandь həm ʙer nisə tapqьr jьnlьştar dimanstьratsьjalar ojoştьrьp xərəkət itev pragrammahь tədəldə, xəđer şunьꞑ ʙujьnsa xəlde jaqşьrtьv esən kerəş alьp ʙarьla.

Pylşələ-dimanstratsьjalar.

Məktəptərgə jaꞑь faşizьm zakunьn kertevgə qarşь xekəmətteꞑ məktəptərenen uqьvsьlar ьstackahь ʙuldь. Ьstacka vaqьtьnda palitsьja uqьvsьlar arahьnda tentev jaƀanь. Ьstackala qatnaşmaqan ʙer uqьvsьla ʙulmanь.

Italьja kamsamulь prafsajuz eşendə

Kyp qьjьnlьqtarqa qaramaƀtan italьja kamsamulь prafsjuz eşen jaqşьqna alьpʙara.

Hunqь ajđarđa italejələ dur eşselərđeꞑ eş xaqь 20—30% qa jəşeşselərđeꞑ eş xaqь 30-50% qa kəmetelev ajqanlь italьja kamsamulь ʙɵtə eşse jəştərđe asьq rəvştə jьjnalasaq kanfirinsejələ akitf qatnaşьrqa tejeş. Har prafsajuz siksejəh qarьşьnda jəştər gruppahь tədərgə, jəştərđeꞑ satsьjal horavđaьn jaqlarqa saqьrđь.

Faşizьm qoral əđerləj

Italjala huqьş qoraldarь faʙrikalarь ʙik kəslə nagruska menən eşləjđər. Şul kəslə nagruzkalar arahьnda 27 eşse yldə. Ulađьꞑ kyʙehe eşse jəştər ʙulqan.

Huꞑqь vaqьtta ʙiş hьv aƀtь kəmahe, eşləngən. Ə 10-ь jaꞑьnan eşlənep jata.

1910- jьlqьlarđь haldatqa alьv unaj menə Italьja kamsamulь xitapnama sьqarđь.

Ьskavьt qьđđar ađnahь.

Burzьvazьja yđeneꞑ kesen eşse ʙalalarьn yđ tə'ƀirenə alьv esen kerəşə.

Xəđerge kendə Amirikala Ьskavьt qьđđarđьꞑ hanьn yƀterev esen ʙer ađnalьq kerəş ytkərelə.

Saəvittər sajuzьnda.

AMRIKANЬ QЬVABЬĐ

سیلەبذ قالاهندا يلّنثا 50 مـكّ تراكتر ئشلـب ـعارا تۆرعاذ
زاوٗد هارئنا باشلاندذ.

Ber nisə jьldan SSSR tьraktьr eşləvđə donjala ʙerense urьnda. Məƀələn ʙьjьl Silaʙe qalahьnda jьlqa 50 meꞑ tьraktьr eşləj torqan dur zavьt halьna ʙaşlaj. Bьqa 50 miljun hum aqsa ʙirelə. Liningьrat qalahьndaqь „Kьrasni Putilauvis" zavьtьnda jьlqa 20—30 meꞑ tьraktьr eşləjsək six eşlənə. Ə tyʙən Vulga əlkəhendə Ьstalingьrat qalahьnda ʙik dur „Tьraktьrьstruj" zavьь ʙik qьđьv eşlənep jata inde.

Bьl zavьtta „Intirnatsejanal" tiʙьndə 15—30 at keslə tьraktьrđar eşlənəsək. Qatь jerđe at kəsə menən tergəndə hər ʙer giktar jerđe eşləv 8—12 humqa teşkəndə 15—30 kesлə „Intьrnatsejanal" tьraktьrь menən herəv ʙarь 6—8 humqa teşə jəqni 25—30 pr. ikanumeja ʙula.

Bьl tьraktьr hər ʙer 8 səqət eş vaqьtьnda 3-5 giktar jer hərə alьp, ʙer tьraktьr jađ həm keđ 150 giktar jer hərə, ʙьnan tьş tьrmalav, səsev, aşlьq urьvjək taşьv həm avьl xuzalьqьna ʙəjle ʙaşqa eştərde atqara.

Bьl zavьttь halьvqa 530 agiktar jer ʙildələnep şunь 130 giktarьnda zavьt ʙinalarь, qalqanьnda eşselərgə torlaq jorttarь halьnasaq.

Zavьt yđe 64,5 miljun humqa, ə torlaq ʙinalarь 12 miljun humqa teşəsək tip esmita teđelgəjne, xəđer tədələş esen arzanajtьp unь ʙɵtən torlaqtarь menən 67 miljun humqa teşerəv saralarь kyrelə.

Tьraktьrьstruj 1930 nsь jьldьꞑ urtahьnda eşlənep ʙɵtəp 1930-31 nse jьlda 25 meꞑ 31- 32 nse jьlda 40 meꞑ,32- 33 nse jьlda 46-50 meꞑ samahь tьraktьr eşləp sьqarasaq.

Zavьtta ʙɵtəhe 10 meꞑləp keşe eşləjəsək.

Bьl zavьt ʙer tipta həm ʙer tərlə tьraktьr eşləp sьqarьvđa ʙɵtə donjala ʙerense urьndь totasaq.

Bьnda 40 meꞑ tьraktьr eşlənə ʙaşlaqanda hər ʙer tьraktьr 2300 humqa teşəp, 50 men eşlənə ʙaşlaqas taqьla arzanqaraq teşəsək. Bьl xaq Amirikalaqь „intьrnatsejanal" tьraktьrьnьꞑ xaqьnan qiʙatьraq ʙulhala (ulardьꞑ zavьtarьnda hər ʙer tьraktьr ajrьm 2184 humqa, kymərtələp 1950 humqa hatьla) ʙьlardь Amirikanan kilterev xaqьn quşqanda ʙarь ʙer xaqqь teşə ʙьnьꞑ əƀtəvenə ileʙeđđeꞑ

Gigant malsьlьq kalxuzь

Yrski rajunьnda 90 meꞑ giktar jergə gigant malsьlьq savxuzdarь ojoştьrьldь.

Savxuzdь ojoştьrьv esen 1 mil. 800 men hum aqsa jeʙərelgən. Bьjьl anda 3meꞑ mal, ə kiler jьlqa 10 meꞑdən artьq mal kertələsək.

Jəđərləgən ʙrigadalar.

Jađqь avьl xuzalьqь kampanьjahьnda qatnaşьv esen avьldarqa 1 meꞑ eşse sьqarьrqa Zakafkazejə krajkumь qarar ʙirđe.

Xeđmətkərđər ʙer kenlek eş xaqtarьn ʙirđelər, şul arqala eşse ʙrigadalar fundь 1 mil. 365 meꞑ gə mende.

MƏSKƏV əlkəhe avьldarьna Məskəvđən 200 kamsamul gruppahь jeʙərelde.

Jaꞑь ilikter ьstansalar.

Tatarьstan kantundarьnda ʙьjьl 3 iliktьr ьstansahь halьrqa qarar sьqarьlqan. Ьstansanьꞑ ʙerhe kyməkləşev rajunь ʙulqan tomoq rajunьnda ikensehe Miznələ rajunьnda ʙulasaq.

Eşselər—kalxuzqa.

Tvir qalahьnda avьlqa kitevse 673 eşseneꞑ jьjьnь ʙuldь. Jьjьnda totaş kəliiktifləşev rajundarьnan 180 vəkil qatnaştь.

Kalxuzdarqa jaꞑь tьraktьrđar.

Bьjьl jađ kalxuz"sintьr pьlanь ʙujьnsa RSFSR kalxuzdarьna 2 meꞑ 536 jaꞑь tьraktьr ʙirələsək

Barlьqь 30- jьlda kalxuzdarqa 4 meꞑ 869 jaꞑь tьraktьr jeʙərelə. Ere rajundarđa ʙarlьqь 68 maşina — tьraktьr ьstansьlarь teđelə

Kamsamuldьŋ ʙaşqortostan ojoşmahьn tikşerev jomoɋaqtarь

Estərle kantkumьnda, өfө qala ojoşmahьnda ʙajtaqqьna avrьv urьndar asьldь. ular ʙaşqaojoşmalarɋa səjəsi haʙaq ʙulhьndar.

Tađa ʙəlşəvizьm tənqitenə kiŋ jul sonki ul avrvđar menən kөrəştə kөslө qoral.

Ul avьrvđar turahьnda өlkə kəmitəteqararь

Өfө qala kamsamul ojoşmahьnьŋ yđ ara tikşerevjahav jomoɋaɋь.

(V. L. K. S. M. өlkə kəmitəte ʙojrahь qararь)

1) Qala ojoşmahьnьŋ xəlenə həm julʙaşsьlьq itevenə analiz jahap, kypkenə məhim əş ucəskalarьnda tyʙəndəge səjəsi jьrtьqlьqtar(прорыв) ʙarlьqьn əjtəp ytergə:

a) Kiŋ kamsamul jalpьhьn həm partьjahьđ eşse jəştəren səjəsi jьrtьqlьq menən kөrəşkə teşendermәv (timer jul mastьrtskujđarь, yđək iliktər stansahь həm nifet skьlatь eştəre) həm ʙы jьrtьlьqtardan ʙətə şəhər ojoşmalarь əsən kərəkle saralar almav.

ʙ) Unan ʙaşqa ʙы jьrtьqlьqtar ʙaşqa jəcəjkələrđen eştərendə qaʙatlanalar (qaj ʙer ajьrьm jəcəjkələrđə 100% menən dəvlət zajьmdarьn hatьp ʙətərev).

v) xuzalьq eşenə tikşerev jahav şəhər ojoşmahьnda jemereldə.

g) Satsьjalizьm jarьşь menən ʙik jomoşaq julʙaşsьlьq itev, udarnьj ʙrigadьlardьŋ jemerelevə, kamsamuldarđь həm partьjahьđ jəştərđe satsьjalizm jarьşьna jomoşaq jəlep itev.

z) Uqьv jorttarьndaqь jəcəjkələr menən sistimalь julʙaşsьlьq juq həm uqvsь jəştər menən ajьrьm eş alьp ʙarьlmaqan.

ʙətə juqarьla kyrhətəlgən məs'ələlərđə өlkə kəmitət ʙojorahьnьŋ, plinumdarь həm kənfirinsejələrenen diriktiftəre ytəlməjđər həm kyp vaqьttarda şəhər kəmitəte həm jəcəjkərđə tikşerelep kiŋ kamsamul jalpьhь həm partьjahьđ jəştərgə tiklem jetkerelməgəndər.

Juqarьla hanalqan fakьttardan sьqьp, өlkə kəmitət ʙojorahь, ʙьqa tiklem qala kəmitəte tarafьnan alьp ʙarьlqan jetəkselek, satsьjalizьm tөđөləşenən məhim ucaskьlarьnda partьjanьŋ giniralnьj julьn ytkərevđə, xuzalьq, kyltura frontьnьŋ avьrlьqtarь, tərlə tirʙənev həm ikelənevđərgə qarşь kөrəşkə maʙlizavajt itərgə salaxejətle ʙulmavьn iħkə alьp ul jetəkselekte kiləsəktə qalđьrьv mөmkin tygel hanaj:

a) Şul səʙəple ʙы julʙaşsьlьqь jaŋьrtьv kərəkle tavьrqa.

ʙ) Şəhər kəmitəte ʙojorahьna navit qujьrqa.

v) Өlkə kəmitəte diriktivalarьn ytəj almaqan əsən həm şəhər ojoşmahь menən julʙaşsьlьq itevđe tə'min itə almavь əsən iptəş Kuriginde şəhər kəmitətenen javaplь sikritarь vazifahьn ytəvđən ađat itərgə həm өlkə kəmitət ʙojorahь aqzalьqьnan sьqarьrqa.

q) Şəhər kəmitətenen— fivraldan da qalmajьnsa şəhər ojoşmahьnьŋ nəvʙəttən tьş kəntirinsejəhen ytkərergə təqdim itərgə. Uqa tiklem şəhər kəmitətenen eştəre turahьnda kiŋ xisap kampanьjahь ytkrergə həm өlkə kəmitətenen ʙы qararьn tikşerev ytkərergə.

ʙurьstarqa jaraqlь itep tordərgə, partьja julьnan tajpьlьvdar menən ajavhьđ kөrəşergə kərəklekte kyrhətep signal ʙirələr.

Hər ʙer kamsamul jetəkse, valkum kantkum Өfө qala kəmitəte həm estərle tamaq kantkomьnьŋ đur jeteşhedlek haʙaqtarьnan yđ ojoşmahьnьŋ çarata nətezə jadarqa tejeş.

Hər ʙer ojoşma təp ʙurьs itep xuzalьq məs., alalaren qujьv anьŋ artьnan ʙaşqa ızvinalarьn ejərtev imьjativasьlьqtь arttьrьv kamsamul massahьn ninđəjgenə ʙulmahьn tajpьlьştarqa qarşь ajauhьđ kөrəş ruxьnda tərʙejələv. eşte aŋьnan tөđev ʙөgөngө ʙurьstardьŋ ʙerhe.

Өfө—estərle ojoşmahьnьŋ xatalarь ʙaşqa ojoşmalarda qaʙatlanmahьn.

xatalar jeteşhedləktər ʙulha ularđь yđ ara tənqit utь menən tөđətergə

* * *

Estərle Tamaq VLKSM kantkumь sikritarь həm yđək kəmitət kəmesejəhe vəkile iptəş Plixanьftьŋ Estərle Tamaq kamsamul ojoşmahьnьŋ xəle turahьnda daklattarьn tьŋlaqandan huŋ VLKSM өlkə kəmitəte ʙojorahь qarar itə:

1) Kamsamul ojoşmahь avьl xuzalьqьn satsьjalirьmsa jaŋьnan tөđөvđə, kalliktiflaştьrevđə həm ikmək əđerləvđə jaqşь eş alьp ʙarьv menən ʙergə, ʙы eştər ʙөgөngө şinfьj kөrəş ʙurьştarьna əđ ʙujhьndьrьlqandar, ььqlь dərəzələ sinfьj, səjəsi ađьq menən huqarьlmaqandar. Şunьŋ arqahьnda qaj ʙer jort ojoşmalarь (Məlәvez, Qurqazь) sinfьj pazitsьjanan sitkə sьqqandar.

2) Məlәvez, Qurqazь, Aşqađar, Jerqan, Uirxatur, Maqar, Janь-Kanaş jort ojoşmalarь prolitarьiat julʙaşsьlьqь menən tə'min itelməgəndar, sit ilimintər menən tulqandar yħeştə urta xəllelər iħəʙenə yħev ʙar.

3) Kantun həm jort kəmitəttərenen julʙaşsьlьqь ojoşmanь tjorejə həm praktikala uŋ tajpьlьş menən kөrəşevđə alьp ʙarmaqan həm uŋ tajpьlьşьn torlərenən ʙulqan diliçestьvanьn kyreneşe menən kankrit kөrəş alьp ʙarmaqan. Kamsamul jalpьhь partьjanьŋ giniralnьj julьn ytəvgə, satsьjalizьm tөđөlь şeneŋ avьrlьqь menən kөrəşkə maʙlizavajt itelməqan

4) VLKSM yđək kəmitəte kəmisejəhenen Estərle tamaq ojoşmanь turahьndaqь kantkum plinumь dөrөħlьgən həđəmtələren tulьhь menən dөrөħ taʙьp өlkə kəmitət ʙojorahь, ojoşmanьŋ səjəsi xəlen tulь qənəqətlənerlek tugel həm kantkamdьŋ jaŋь ʙigrəktə tħke julʙaşsьlьqьn rikanьstьryksьja dəvrendəge sajuzdьŋ təp ʙurьstarьna javap ʙirə almaj tip taʙa. Kantkumdьŋ julʙaşsьlьqьnda uŋ—apparьtunizьm ilimintlare ʙarlьqьn əjtep, өlkə kəmitət ʙojorahь estərle Tamaq kamsamulь plinumьnьŋ, kantkum ʙojorahьnьŋ julʙaşsь ələşen jaŋьrtьv xaqьndaqь qararьna (Javaplь sikritar ytəkəjette həm ʙojora aqzahь Sorokin de eştən alьv, nətə ʙojara sastaʙьna, şeitə irevi tulьhь menən qusьla.

5) Estərle Tamaq ojoşmahьnьŋ julʙaşsьlьqьntada julqa qujьv, partьja julьnan sitkə tajpьlьvsьlardь taʙьvqa tyʙəndən yħkən yđ ara tənqit mөmkinlek ʙirđe. ʙьnьŋ menən partьja həm kamsamuldьŋ yđ ara tənqite partьjanьŋ giniral julьn ytəv əsen tulьhь menən dөrөħlənde.

Estərle-Tamak ojoşmahьnan alqanhь aqtar partьja ньŋ giniral julьn ytkərevđə, untajpьlьş menən kөrəştə, tyʙəndən yđ ara tənqitte kөsəjtevđə ʙətə Başqortostandaqь kamsamul ojoşmalarь tarafьnan iħəpkə alьrqa tejeş. Bьl şarttarđь ytkərgəndə genə rikanьstьryksьja midgelendə torqan ʙurьstardь kamsamul tulьhь menən ytəj alьr.

Өfө-Estərle başqalarɋa habaq bulhьn.

Kamsamuldьŋ yđək kəmitəte tarafьnan kamsamuldьŋ ʙaşqortostan ojoşmahьn yđ ara tikşerəv kyp jeteşhedləktərđe astь.

Өle ʙeđđeŋ sajuz eşen ʙөgөngө gigant ʙurьstarqa jaŋьnan tөđevđeŋ alqa kiteştərə menən ʙik arta qalqan ojoşmalarьnda kyrhətte.

Yđ ara tikşerevgə jomqaq jahap өlkə kəmitət ʙiorahь sьqarqan qarardar ʙьlardь dərəđləjđər.

Өfө şəhər kəmitəte həm estərle tamaq kantun ojoşmahь turahьnda tyʙəndə iqlan itelgən qarardar ʙətə kantun ojoşmalarьna sajuz əşeu tlderək ʙөgөngө gigant

KALXUZ, SAFXUZ TӨĐӨLӨ ŞONDƏ KAMSAMULDЬŊ EŞMƏKƏRLEGEN KӨSƏJTERGƏ.

Oşo jьldьŋ 2—qiŋьvarьnan ʙaşlap 7 hənə tiklem ʙətə sajuz dəvləlendəge safxuz həm kalxuz jəştərenen ʙerense kəŋəşmələre ʙulьp ytte. kəŋəşmə yđ aldьna: safxuz tөđөləşendə ʙiş jьllьq pьlan, safxuz—kalxuz tөđөləşendə jəştər jalpьhьnьŋ ʙurьstarь, jəştərđən jaŋь kađьrdar jeteşterev, satsьjalizьm jarьşьn ytərev, kalxuz safxuzdarđa məđəni tərmьş eştəren alьp ʙarьv həm ʙaşqa məs'ələlərđe tikşerđe.

Kəŋəşmə alđa kalliktivləşerev eşendə ʙьqa tiklem ʙulqan jeteşhedlektərđe kyrhətev menən ʙergə, kiləsəktə ularđь ʙəterevđe kyrhətep juldar hьđьp qaldьrđь. Urьndarđaqь kamsamul ojoşmalarьnьŋ kalxuz-safxuz tөđө eşe eş arendə qatnaşlьqta ь, xeđmət e ratsьjanallaştьrьv, eş dissiplinahьn kytərev həm satsьjalizьm jarьşьnda qatnaşьvdarьʙ jou oşaq. ʙы julda ʙoroloş jaharqa kərək tine.

Kalxuzdardь sinfi sit ilimintardan tađartьv eşe ʙigrəktə xəđerge təlaş kalliktif ləşev midgelendə jəştərđeŋ sinfi hiđgerlegen kөsəjtev ʙerense ʙurьs ʙulьp tora.

Xəđergə kendə jaŋь kađьrdar jeteşterev eşe jetərlek tygel əle,, ʙьl turala kəŋəşmə safxuuz həm ere kalxuxdar ergəhenə f.z.y tiʙьnda kađьrdar əđerləvse məktəptəptər ejoştorьvđь kərəkle tip taʙь. Urьndaqь kamsamul ojoşmalarь kəŋəşmənen qarardarьn ejrənnev menən ʙergə, ulardь tormoşqa aşьrьv eşenə ʙaşlarqa tejeştər. Oşojьldьŋ fiʙral ajьnda Baş-aʙkamьl janьnda safxuz, kalxuz jəştərenen kəŋəşməhe ytkərelə. Kəŋəşmənen kөn tərtiʙendə kalxuz jəştərenə qaraja ajьrьm mohim məs'ələlər toralar. Өlkə kəŋəşməhenə tiklem kalxuz jəştərenen jort həm kantun kəŋəşmələre ytkərelep ʙotarqa tejeş.

ʙьl eşteŋ unьşlь həm vaqьtьnda ytəleve kamsamul ojoşmalarьnьŋ ʙajovaj rəveştə eş alьp ʙarьvdarьna ʙəjlangən. Kalxuz-safxuz jəştərenen kəŋəşmələren ytkərevgə partьja, prьfsajuz, xuzalьq ojoşmalarь jardam itərgə tejeşlər.

Əsma Juldьʙajьva

Başnarkomzim sklatnda cackeneçislar.

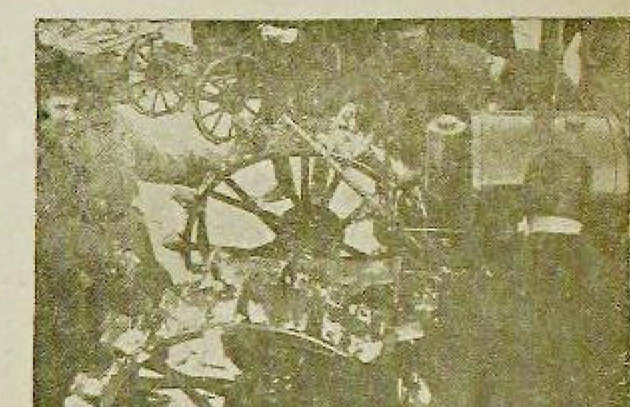

Traktrislar kursnda traktr çislar,

Tərləhənən

- Tən jad AMIRIKALA kyptən tyge', NALTIR KRISTI sistimahь, şəp jərej torqan TANKTE jərətep qaraqandar. TANKA es keşenən qiʙarət kamanda, pylimut həm jenel tup urnaştьrьp ʙula ʙьl tanktьŋ ʙaşqa tanktardan ajьrmahь unьŋ ʙik şəp jərevendə.

Məħələn ʙы tank jaŋьqьna herelqən jer өħtendə jөretepqaraqanda səqətenə 80 saqьrьm jөrөgən. Ul tank tьŋteđe'eşeturahьnda xəđerdəgə huqьş jəşerene (sikrite) itep totola. Matʙuqattardala tanktьŋ ьşqь kyrneşen kyrhətkən hərəttərgenə aħьlqan.

Xəđer huqьş ʙəlgestərenen fikere ʙujьnsa, ʙeđđeŋ alda ul tanktьŋ ьyđemleləgən, ʙelev məhim urьn totarqa tejştejdər'

-SSSR xalьq kamisardarь səvite traktьrdar sьqarьvđьŋ praqrammahьn kinəjtte

1930 - 30 jьlda „krasnьj puti uvis" 20 meŋ, jaŋь halьnasaq siləʙe tьraktьr zavьtь 40 meŋ ykraьjnalaqь 50 meŋ tьraktьr sьqarьrqa tejeştər.

1 - Fivraldan 1 - ejyngə tiklem ʙətə SSSR dəvmələndə ʙerense ʙaħqьs avьl məktəptəren tikşerev ytkərələsək.

Soltanqəlejef teŋ kuntьr rьvalutsion idi jalugьjahь menən kөrəş.

Plinum, soltan qəlejef şina, unьŋ kuntьr idi jaluqьjahь menən kөrəş fruntьna ʙətə kamsamul jalpьhьn maʙlizavajt itərgə qustь. ʙьl kuntьr rivalytsion idijalugьja menən kөrəş, unь tamьrьnan jolqop taşlavda Başqortostan kamsamulь jahь ʙerđəmle kiŋ front menən kөrəş alьp ʙarьrqa tejeş. Soltanqəlejef teŋ kuntьr rivalytsion idijalugьjahь, unьŋ suşnьsь menən hər ʙer kamsamul tanьşьrqa unьŋ praktikalaqь kyreneşe menən ʙalşaviktarsa kөrəşergə tejeş. ʙьl kөrəştə partьjanьŋ milli səjəsəten ejrənev, unь dөrөħ ykərev, intirnatsьjanal tərʙejəne kөsəjtev niqeđ ʙulьrqa tejeş. Beđ milli jəm hyrejət şaraitьnda jəştərenən torqan ojoşmaʙьđđьŋ satьntaqьla uŋьtьrqa, unьŋ satьnda intirnatsьjanalizьmdь taqьla kөsəjtergə tejeş ʙeđ.

Jəştərgə sinfьj lininizem tərʙejəhe.

Xəđerge midgeldə kamsamul həm jəştər jalpьhьn sinfьj lininizьm tərʙejəhe menən tərʙejələv ʙurьsь taqьla məhim. ʙьl turala ike hyđ ʙulьvьla mөmkin tygel. ʙьl ʙurьs kamsamuldaqь səjəsi uqьv eştəren julqa halьv, səjəsi uqьvđь lininizьm—marksizьm tejorejəhen ejrənev həm unь aqьmdaqь ʙurьstar, satsьjalizьm tөđөləşenən kөndəlek praktikahьnda aktif qatnaşьv prinsьpьna ʙujhьnьrqan rəveştə alьp ʙarьv aşa qьna ytəleve mөmkin. Şul noqtanan sьqьv menən plinum kamsamuldaqь səjəsi uqьv eştəren motlaq julqa havьlqa quştь: „Beđđən midgeldə lininizemde ejrənməvse jaxut ʙelməvse kamsamuldan ʙulьvь mөmkin tygel" (6—sajuz kənfirinsejəhe qararьnan).

Plinum kamsamul aktьvьn rivalytsion tejorьja menən qoraltandьrьv julьnda qьrqьv saralar kyrevđe ojoşmaqa tapşьrđь. ʙьl julda marksizьm, lininizьm de ejrənev tyŋərəkləren kiŋəjtev, yđeŋdən yđeŋ uqьv eştəren julqa halьv, partьja uqьv seltərənən kiŋ fajđalanьv, Linin tumdarьn talarьv, ejrənevgə ajьrьm iqtiʙar itərgə, tine.

Səjəsi uqьv, tejorejə əđerlege turahьnda hyđ ʙarqanda şunьla əjtep udarqa kərək. Kamsamul həm kypkenə aktiftar arahьnda kamsamuldaqь unьq qurqьnьşь, unьŋ ʙer kyreneşe dilacestьvanьŋ tьvьvьn kamsamuldьŋ səjəsi ʙelemdən tyʙən ʙulьvьnda kyrevselər, şul huŋьnь təp səʙəp itep kyrhətev „tejorejəselərə" jəşqьna kyrenə ʙaşlanь. ʙьl rivalytsion tejorejə menən ađqьnala ʙəjləneşe ʙulmaqa qaraş tejorьja həm tejorьja ejələre menən toxtimhed kөrəşergə kərək. Hər ʙer aktif, hər ʙer kamsamul uklundarь, şular jəmlələnən un uklun həm unьŋ ʙer kyreneşe dilacestьva ньŋ səjəsi nađanlьqtan, jaxut səjəsi ʙelemdən tyʙən ʙulьvđan tormaqanlьqьn ularđьŋ ʙaş saləptəre, satsьjal tamьrđarь ʙulьvьn ьŋq aŋlarqa tejeş. Ul satsьjal tamьrđardьŋ uleʙeđđə, əlegəsə qalьp jəşəp kilgən ʙvaq tavar xuzalьqьnda, ʙvaq ʙurzьvuzьja estepcejəhenədə ikənen ʙelərə kərək.

Kamsamuldьŋ Başqortostan өlkə kamitətenen nyjaʙьr plinumь jomoɋaɋь

(Başь 9-handa).

Xuzalьq eşe ʙerense pьlanɋa rikanьstьrejegə jəđ menən!

Plinum, ojoşmaʙьđđьŋ xuzalьq həm məđəni tormoştaqь eştərenen kendənken alqa ʙarьvьn əjtev menən ʙergəkiləsəktə xuzalьq tөđөləşendə aktif qatnaşьvđь, ʙы frontta partьja həm xөkymətkə tarafnan tufь jarđam itevđe taqьla kөsəjtev məs'ələhen hər ʙer ojoşma, hər ʙer jəcəjkə əsən iŋ məhin udar ʙurьs itep qujđь. Yħenen naşlanqьs təzriʙələren ʙirgən, jəştər jalpьhьn satsьjalizьm tөđөşenьŋ kankrit ʙurьstarьn ʙojomqa aşьrьv eşenə maʙlizavajt itevđə, ularđь satsьjalizьm tərʙedəhe menən tərʙejələvđə qoral ʙulqan satsьjalizm jarьşьn kiləsəktə taqьla kiŋəjtev, uqa ʙətə kamsamul jalpьhьn, eşse jəştərđe həm dəjəm eşselərđe ьlьqtьrьv ʙөgөndən məhin ʙurьsь itep qujьldь. Jarьş unajь menən tьvqan udargroppьlar kərəkhan, kərək sifat jaqьnan ʙulhьn yħargə tejeş udar ʙrigadьlarđь, udar sixtarqa, udar sixtarđь — udar zavьttarqa əjləndərergə! ʙьna ʙeđđeŋ jaqьn kankrit ʙurьs.

Avьlda, unьş həm kalliktiflaştьrьv paxutьn dəvəm itterev, unь jəcəjkələrđen kөndəlek eş sistimalarьna inderev, uŋajtьv, proizvudьstь valardaqь satsьjalizьm jarьşь təzriʙələren avьlqa, kalxuz, safxuzdarqa kyserev, ʙы tyʙəktərđə kamsamuldьŋ ojoştorьvsьlьq rulьn kiŋəjtev məhim ʙurьstar ʙulьptoralar. Şulaj ojoşmanьŋ kiləsəktəge eşməkərlege, unьŋ eş qaʙili jəte həm xejəm xəle unьŋ xuzalьq tormoşondaqь qatnaşlьq đərəzəhe menən ʙildələnergə tejeş. Kamsamuldьŋ həm ʙer jəcəjkəhe xuzalьq məs'ələhe menən şөqөllənhen, ul turala tikşerhen partьjaqa jarđam ithen. Kamsamul həm jəştər jalpьhьn partьjanьŋ təp ʙurьstarьn, 5 jьllьq xuzalьq pьlanьn ʙojomqa aşьrьv əsən maʙlizavajt itərgə tejeş. „Kamsamul rikanьsterykseјəgə jəđ menən"!

ʙьl kamsamul əsən rikanьstьrykseja midqele jokmaiken ʙerense udar ʙurьs. ʙьl ʙurьştь ytəv menən ʙeđ ojoşmaʙьđđьŋ sinfьj kөrəştəge rulьn taqьla kөsəjtə, unьŋ sinfьj pazitsьjahьn ььqajta alasaqʙьđ. ʙьl ʙurьştь ytəv menən ʙeđ sajuz eşe timpьnьŋ, dəjəm satsьjalizьm tөđөləşə timpьnan arta qalьv kөmselegen, qurqьnьsьn ʙətərə alasaqʙьđ. Xuzalьq tөđөləşendəge qatnaşlьqьʙьđđь kөsəjten menən ʙeđ kamsamuldar, 5 jьllьq satsьjalizьm pьlanьn $3\frac{1}{2}$ jьlda ʙojomqa aşьrьvđь tə'min itevđə partьjaqa jarđam itəsək ʙeđ.

Kadьrđar əđerləv.

Rikanьstryksejə midgelendə aldьʙьđqa qujьlqan udar ʙurьstar, 5 jьllьq xuzalьq pьlanьn ʙojomlaştьrьv ʙurьsь jaŋь kađьrdar jeteşterev məs'ələhen ʙətə kiŋlege menən quja... Kađьrđar jeteşterevđə kamsamuldьŋ rulь şikheđ đur. Beđđeŋ aldьʙьđđa yđək partьja kəmitətenen nyjaʙer plinumь qararьn (jьlьhajьn 5 meŋ kamsamuldь urta həm juqarь tixvuzdarqa əđerləv) ʙojomlaştьrьv ʙurьşь tora. ʙьl julda qьrqьv saralar kyrev kөn tertiʙendə. Kađьr məs'ələhendə өlkə kəmitəte plinumь tejeşle diriktifin kyrhətte.

Təp iqtiʙar pejanirđar ojoşmahьna.

Plinum, huŋqь eş midqe lendə pejanirđar ojoşmahьnda sulujuq məhimge nə Uvьstar ʙulьvьn əjtev menən ʙergə, ʙigrəktə Unьŋ kiləsəktəge kankrit ʙurьstarь turahьnda đur iqtiʙar ʙirep, kankrit saralar kyrđe. ʙejanir ojoşmahьn 2 tapqьr (xəđer 22 meŋ), yktəarəttərеđe 3 tapqьr yħterev (xəđer 3 meŋ) pejanirqa jaŋь kađьrđar əđerləv kevek məhim ʙurьstar qujьldьlar. Xəđerđən ʙaşlap өlkə đəvmələndə 600 kamsamuldь pejanir eşenə maʙlizavajt itərgə. Partьja, kamsamul jetəkselegen həm dəjəm savit ja[illegible]selege iqtiʙarьn kөsəjtergə həm taqьla kypkenə kankrit ʙurьstar qujьldьlar. ʙөgөngө ʙurьs, şul kankrit saralarđь ʙojomqa aşьrьvđa kyrenergə tejeş.

Yđ ara tənqit həm kamsamul gəzittəre.

Plinum, kamsamulda tənqit həm yđ ara tənqit eşenen jomoşaq ʙulьvьn, ʙы julda kypkenə aŋlap jetməv fakьttarьn həm ʙigrəktə huŋqь jartь jьl midgelendə yđ ara tənqit eşenen əkenəjə teşəven hьđьp ytte. ʙьl jomoşaqlьqtь kyrhətə torqan fakьttarđьŋ ʙerehe həm iŋ məhime itep yđe ʙeđđeŋ kamsamul gəzittəren: „Jəş juqsьl" həm „Baş—jəştəre" ularđьŋ eştəren kyrhətergə ʙula. ʙьl ike gəzit өlkə kəmitətten jetəkse urgьnь ʙula torop yđ ʙittərendə kypkenə səjəsi xatalar jeʙərgəndər. „Kulaktь jaŋьnan tərʙejələv tejorejəhenen" kyreneşe, un tajpьlьştь dөrөħ aŋlatmav, uqa qarşь kөrəşkə jəştərđe maʙlizavajtta almav, 5 jьllьq pьlandь jomoşaq propagandalaştьrьv, yđ ara tənqit eşenen jomoşaq qujьlьvь, xuzalьq tөđө ləşəndəge avьrlьqtarđь ʙurьnvasa totaŋq hьđlьq menən aŋlatьv həm ʙaşqa kypkenə məs'ələlərđeŋ prinsьphьđ (dilacestьva) erəvestə aŋlatьvđarь fakьttarь.

ʙьl səjəsi xatalar, uŋ tajpьlьş həm unьŋ ʙer kyrneşe dilacestьva iliminttarьnьŋ gəzit ʙittərendə jaqtьrtьlьv fakьttarьn tajpьlьştarđь tьvđьra torqan satsьjal səʙəp, satsьjal tamьrđarđan nisek itep ajьrьm kyrhətergə mөmkin. His juq. Qajʙer iptəştər aŋlatьrqa teləgənsə, ul fakьttarđьn tьvьvьndaqь təp səʙəp, ridaksьja eşselərenen (ʙigrəktə Davьtьf tьŋ) səjəsi xəđerlek heđ jaxut rivalytsьjon tejorьja menən qoral hьđ ʙulьvьnda tygel ʙəlki, ʙvaq ʙurzuva estexijəhenen qьħьvьnda, ul es tixejənen ʙaj ʙulьvьnda həm gəzit jetək selərenen şul estixejə tə'sirenə ʙirelevđərendə. ʙьl satsьjal səʙəp həm təp səʙəp. ʙьnь inkar itev, aŋlamav səjəsi xata nəmə. Əlʙəttə, Davьtьftьŋ rivalytsьjon tejorьjala qoralhьđlьqь өħtəlmə səʙəptərđeŋ ʙerehe ʙulьp hanalьrqa mөmkin. nimə ʙeđ, gəzit ʙittərendə sьqqan xatalarđь tөđətməgənəʙeđ? tigən hotav tьva; ʙьna ʙьnda inde yđ ara tənqitteŋ jomoşaq ʙulьvьn əjtergə kərək. Ikensenən aʙkamul həm matʙuqat ʙylege jetərlek jetəkselek itməgən, kantryl nasar ʙulqan.

Beđđeŋ ʙөgөngө ʙurьs: kamsamul həm partьjahьđ jəştər jalpьhьnьŋ turьnan turь qatnaşьvь menən kyrhətelgən jaŋlьştarđь asьv, ularđan haʙaq alьv, qaʙatlamav, xatalarđь aldan kyterge ejrənev ʙulьrqa tejeş. ʙьl ʙurьs ʙalşaviktarsa yđ ara tənqit eşen kiŋ jalpьnan kytərgəndəgenə mөmkin. Yđ ara tənqit dөrөħ aŋlaşьlьrqa, ul jəştər jalpьhьn ʙalşəvik tarsə tərʙejələvđə, ʙətə tөđev eştəren jənləndərevđə đur qoral ʙulьrqa tejeş. Balşaviktarsə tənqit eşen kiŋəjtev nigeđendə sajuz dьq ʙətə eş funnь, mitьđttarь, jetəkselege rikanьsteryksьja midgelenə jaraqlanđьrьlьp jaŋьsa tөđөlərgə tejeş.

Şul saqtaqьna ʙeđ sajuz eşe, sajuz jekəkselege timpьnьŋ, dəjəm satsьjalizьm tөđөləşə timpьnan qalьv qurqьnьsьnan qotolorʙьđ həm şulaq sajuz jetəkselegenen, jəştər jalpьhь aktiflьqьnaŋ arta qalьv qurqьnьsьn ʙətərə alьrʙьđ. Nyjaʙer plinumь qarar đarьn hər ʙer jəcəjkə ejrənergə tejeş.

Э. XƏDISEF,

Jađƣь səsevgə ʙaja vaj timp menən əđerlənergə!

Qorь hyđđьn eşkə kysərgə.kulak manivьrđarьna qarşь kalxuz tirəhendə Batrak, jarlь, urta xəllelərđe ojoştьrьrƣa, mal qьrьvsьlaƣa qarşь qьrqa kөrəş asarƣa.

Kamsamul ʙrigadalrь avьldarƣa, kerəʙtejən jəştəre məktəptəre aldьnƣь safqa. Kamsamul tьraktьrƣa kalunnaƣa aqsa jьjьvđь koəjtergə jəştər intuzьjazmь həm jaꞑь kytəreleş aşa jaꞑь jeꞑevđərgə!

Jađƣa əđerləneged.

Barьƣьđđa ʙərđəm kymək kəlliktifləşev əsən-. VlkSmdьn ʙarlьq ojoşmalarьna.

Kamsamuldьn jađƣь səsev ajqanь jalpьlь eştəre turahьnda yđək kamsamul kəmitəte tyʙəndəge qararđь sьƣardь:

Kamsamul ojoşmalarьnьn jalpьlь praktik eştəre partьja tarafьnan kamsamulƣa jəkmətelgən bajavaj burьstarƣa javap birə almaj.

ʙьjьlƣь jađƣь avьl xuzalьƣь kampanьjahьnьꞑ səjəsi həm iqtisadi jaqtan bik đur əhəmejətle bulьvьn əjtep yđək kəmitət, ʙөtə kөs həm inirgejəne jađƣь avьl xuzalьƣь kampanьjahьna jebərergə quşa.

Ukruqtar yđ ara həm şəhər avьl arahьnda satsьjalizьm jarьşьn kiꞑəjtev nigedendə kamsamuldь totoş kəlliktifləşev əsən kөrəşkə safkuzdar tөđevgə, urazajđь həm malsьlьq eşen juqarь kytərev, avьldь maşinalaştьrьvƣa mablizavajt itelgən bulьhьn. Şөnki avьldьꞑ jalpь menən totaş kəlliktifləşevgə kysevе şunь talap itə.

Hər kamsamul—kalxuz aƣzahь.

Totaş kəlliktifləşevgə kyskən rajundarđa, өlkələrđə jađƣь səsev kampanьjahьna kamsamuldarđь kerəʙtejəndərđe jəlep itep ʙөtөrergə.

Qalƣan rajundarđa kamsamul—kerəʙtejəndərđe kilerjьlƣь səsev kampanьjahьnan qaldьrmaj ʙөtөrergə.

Avьlƣa jerđəre bulƣan şəhər kamsamuldarь kalxuzƣa kerergə jəki jerđəren kalxuzƣa tapşьrьrƣa tejeştər.

Jəştər massahьn xərəkətkə kitererge.

Avьl ojoşmalarьna jađƣь səsev kampanьjahьn ud qarьv əsən mərkəz şəhərđərđən iꞑ kəmendə 20 meꞑ kamsamul eşseləre (aktif, udarnьj brigadalar, mədəni kөstər) jebərergə.

Batrak, jarlь həm urta xəlle jəştərđən kiꞑəjtelgən kanfirinsejələren, jьjьnalьştarьn safxuz, kalxuz jəştəreneꞑ savecanьjalarьn udƣarьrƣa, unda avьl xuzalьƣь kampanьjahьn udƣarьv da qatnaşьv məs"ələləren qujarƣa.

„Jeꞑel kavalirija“ ətrəttərenə

„Jeꞑel kavalirija„ ətrəttərenə zavьttar, kalxuzdar, safxuzdar həm ucirizdenьjalarđeꞑ jađƣь səsevgə nisek əđerlənevđəren həm RKI urgьndarь aşa saralar kyrə barьv eşen tapşьrьrƣa.

Jađƣь səsev kampanьjahьna nьq bəjləngən xuzalьq urgьndarьnda səsev pьlanьn tutьrьvƣa jarđam itev əsən esse jəştərđən druzinalar tөđergə. („Jeꞑel kavalirija həm udarnьj brigadalar xьququ menən.)

Bөtə sajuz mədəni jarđam aђnalьƣь.

Fibral ajьnda bөtə sajuz dəvmələndə kalxuzdarƣa, safxuzdarƣa mədəni jarđam aђnalьƣь udƣarьrƣa. Avьlƣa kitap zurnaldar jьjьv, kina, Radja lar jebərev ojoştьrьrƣa. Şulajuq mədəni kөstər vractar, uqьtvsьlar jebərergə.

Qьrđa eş vaqьtьnda bөtə mədəni eştərđə (uqьv өjə, kino h.b.) Eş urьnьna kysərergə.

Kadьrđar əđerlərgə.

ʙьl eşkə ьq iqtibar birergə. Traktьrsьlar, agraupalnamocionidar kurьstarьnda ulardьꞑ jeteşep barьvđarь əsən şarttar tьvđьrьvƣa bөtə kөstө birergə, artta barьvsьlardь өlgərtev əsən uqьvsьlardan brigadalar ojoştьrьrƣa' ədəbejət menən tə"min itev, uqьtьvsьlar kөsө menən jarđam itevđe julƣa halьrƣa.

Narkamprus aldьnda barlьq Ş.K.M. lar qarşьnda rajun aktifь əsən ike aђnalьq agra kurstar asьvđь qujarƣa. Ularda iꞑ kəmendə 50-meꞑ kamsamul aktifь ytkərergə.

Kalxuz, kapiratsьja sritsьvalarьna krəʙtejən jəştəre məktəptəre ergəhendə kiske kurьstar asьrƣa.

Berense martƣa tiklem Ş.K.M. nьꞑ hunƣь sinьfьnda uqьvsьlarđan yđ vaqьtьna tiklem uqьvsьlar sьƣarьrƣa həm şulajuq yđ vaqьtьna tiklem qabul itev jaharƣa.

Qьђqa mettətle kurьstardan kamsamuldarđь, jarlь, batrak' urta xəlle jəştərđe: Xlibasintьr aşa 180 meꞑ, kalxuz mərkəze aşa 25 meꞑ' malsьlьq sajuzь aşa 50,meꞑ, Traktьr mərkəze aşa 10 meꞑ keşe ytkərergə.

Kalxuzdaƣь agra nađanlьq menən kөrəşkə!

Bөtə avьl jəcəjkələren A-X tyꞑərəktəre tөđergə həm kalxuzdaƣь agra nađanlьƣь bөtөrev əsən qьђqa mөttət menən kurьstar ytkərergə məzbyr itərgə.

Şəhər jəcəjkələrenə avьldaƣь kamsamuldarƣa bьl juida jarđam itevđe tejeşle baђqьsqa qujarƣa.

Avьl jəcəjkələrenə agranumdar menən bergə xəđerđən yk urazajđь kytərevđe təmin itərlek saralar kyrə başlarƣa tejeştər.

Şulajuq avьldь kəlliktifləşterev əsən brigadьlar, herevse brigadalar ojoştьrьv saralarьn kyrergə kərək.

Jađƣь avьl-xuzalьƣь bəjrəme bulƣan „berense kalxuz buradnahьna„ əđerlənev eşen xəđerđən yk başlarƣa kərək.

Proizvutstьvaprinsьpь menən.

Avьl jəcəjkələreneꞑ eş nigeđ eşe kalxuz tөđleşə həm anь nьq tьv bulьrƣa tejeş şuꞑa kyrələ, avьl jəcəjkələreneꞑ ojoştьrьv tөđələştəre praizvutstьva prinsьpьnda tөđəlergə tejeş: kamsamul bulƣan kalxuzdarđa kamsamul jəcəjkələre tөđələ, ere kalxuzdarđa kamsamuk kəlliktiftarь ojoştьrьla.

Bөtə kəmitəttərgə safxuz jəştəren kamsamulƣa ьlaqtьrьv, safxuzdarda jəcəjkələr ojoştьrьv, avьl jəcəjkələreneꞑ eştəren praizvutstьva prinsьpь jaꞑьnan tөđev əsən aşьƣьs saralar kyrergə kərək.

„Baş Jəştəre„nə jađьldьꞑьь

Jađƣь səsev kampanjahь kalxuzdarđa praizvdьstьva eş pьlandarь

Kalxuzdar, kapiratsьja ojoşmalarьnda həm jer urgьndarьnda, kalxuzdarđa proizvudьstьva eştəre jomoşaq alьp barьla. Katliktifləşev midgelendə; kalxuzdarđa proizvudьstьva eştəren julƣa qujьv kalxuz xərəkətendə iꞑ məhim məs'ələlərđən hanala.

Şunьꞑ əsəndə jađƣь avьl xuzalьƣa səsev kampanьjahьnda kalxuzdarđa prьizvudьstьva eştəren başlap jebərgəndə oşondaj kankrit juldar qullanьrƣa kərək:

1). Jađƣa tiklem orloq fundьn jəməqətləşterevđe buldьrьrƣa şulajuq krəʙtejəndərđe kalxuzdar safьna ьlьqtьrьv miqdərenə qarap ʙьꞑa tiklem fajđalanьlmaj jatqan jerđərđe kalxuzdar qulьna alьv.

2). Kalliktiftərgə jađƣь səsev əsən iꞑ qadi juldar menən jer qьrqьpalьv, ʙөtə jer tөđəv kөstəren ʙьl frontqa taşlarƣa.

3). Hər ʙer kalxazdjaađƣь səsev kampanьjahьna qarata kankrit erəveştə proizvudьstьvanьj plan tөđəlergə ul pьlanƣa—artьq sridestьvalarđь həm eş quldarьn dөrөʙ fajđalanьv, ogranumdarđь nindəj eşkə nisek fajđalanьv turahьnda kankrit bildələrgə kərək.

4). Kalxuzdarđa səsəv kampanjahьna qarata proizvudьstьva pьlanь tөđəgəndə: yđək kəmitətteꞑ diriktivahьna tajanьp—kalxuz jerđəreꞑ kantьrak tavajtitev, jəməqətləşterelgən əjberđərđeꞑ artьqьn xөkymətkə tapşьrьv julь menən; kalxuzdarđь eş qoraldarь həm kridit tavarđarь menən tə'min itevgə ajьrta iqtibar itərgə. Kalxzdarđьꞑ proizvudьstьva pьlandarь kantьrak tatsьja eşenən hiş ʙer tөrlөlə ajьrьm bulьrƣa tejeş tygel.

5). Kalxuz aƣzalarь şulajuq kalxuzƣa alьnƣan ajьrьm xuzalьq tarđьꞑ janlь həm anьđ invintarđьnьƣь erəveştə ьđəpkə alьrƣa həm ulardь nьƣь iʙəp aʙtьnda jurtaqlaştьrьv, eş attarьn hatьv menən nьƣь kөrəş alьp barьv prьizvudьstьva pьlanьna inderelhen.

6). Orlьq tađartьv eşe qьđьvlatьlьrƣa, qadi orlьqtь jaqşь surt orlьqqa almaştьrьv, səsev orlьqtarьn aƣьv lavƣa əđerlek alьp barьv, qoraldarƣa rimunt jahav, ʙьl eştər hər ʙer kaxuzdarđa səsevgə tiklen ʙөtərgə tejeş.

Məş'ələneꞑ iꞑ məhimelə şunda, jađƣь səsev avьl xuzalьƣь kampanьjahьnda: hər ʙer artьq qөral, hər ʙer qadi səsev maşinahь, ʙөtə janlь qoreldar, hər ʙer tьraktьr urtaqlaş tьrьlƣan xəldə səsevgə əđer bulьp həm ulardь tulьhь menən eşkə fajđalanьrƣa. ʙьl eş menən ʙerense navʙəttə jer eştəre urgьndarь həm kapiratif—kalxuz ojoşmalarь hьnalьrƣa tejeştər. Kalliktiflaştьrьv yđđəreneꞑ proizvudьstьva pьlandarь oş kankrit məş'ələrđe təpniged itep alьrƣa, jađƣь səsev avьl xuzalьƣь kampanjahьnda ʙьl nəmələrgə ajьra əhəmejət ʙirergə kərək.

Kamsamul traktьrƣa

Jađƣь səsevgə ʙerense 25 traktьr.

7 Meꞑ jəş eşse həm ʙatraktar tьraktьr giganttarьna!

Yđək kəmitət ʙjorahь qararь:

Jəməqət eşendə tanьlƣan həm hьnalƣan ʙatrak həm eşse jəştərđən 7 keşegə virbufka ytkərergə.

Şularđьꞑ esendə: kamsamuldar 60 pr.tanda kəm bulmahьn, həm 10 pr. kamsamuldьn julbaşsь urgьndarьnda eşləvse aktiftar menənə tə„min itərgə.

Batrak jəştəreneꞑ hanь qəmymi hanƣa saqьştьrƣanda estən ʙer өləşe ʙьlar ʙarьla traktьrstrujƣa jebərergə.

Virbofka həm hajlav nigeđđə ʙeren e aprildə ʙөtөrөlep. Zavьttьꞑ eşkə başlavьnan ʙer ike ajelek tьraktьr eşləp sьƣarьv eştəre menən tanьştьrьv, aꞑlatьv kurьstarь ytkərergə.

Ojoştьrьv, xeđmət aꞑ belem bylegenə ʙer atna esendə virbofka pьlanьn tөđəp, yđək kəmitəte sikritarijatьna təsiq itevgə kertergə.

Xeđmət həm aꞑ belem bylegenə V S N X menən berlektə ike atnalьq vaqьt esendə Fabzavьƣьꞑ 2-3 ense sinьfta uqьvsьlarьnan 300 keşene mablizovajt itep atarđь Traktьrstьrujƣa jebərergə.

Traktьrstroj eşse jəştəren ʙer-ike ajƣa eşləp şьqarvo julь menən tanьştьrьv əsən sit ildərgə jebərevđe kərək ha arƣa həm ʙьl məs'ələne yđək partьja kəmitətenə həm V S N X qala keretergə.

Jaꞑь tөđ eştə kamsamuldьꞑ qa naşьn kөsəjtev aꞑь өjrənev əsən Traktьrstrujƣa yđək kəmitət vəkilen jebərergə.

Bөtə kamsamul matbyƣatьnə satsьjalizьm şəhərđəre tөđev bigrəktə stalingrat tьraktьr strojьn halьv eşen j qşьrьvđь kөsəjtergə

Stalingrat kamsamul ojoşmahьnьꞑ prəguldar, əjberđeꞑ yđ-nə tөşev xaƣь əsən həm satsьjalizьm jarьşьꞑ kiꞑəjtevđə əđ qatnaşьn əjtəp ytərgə.

Urta-Vulƣa krajkamulьna Traktьr stroj pjoşmahьnoꞑ eş alьp barьvьnan kantryl jahaudь tapşьrьrƣa həm şunьꞑ menən bergə, eşte kөsəjtev əsən bөtə saralarđь kyrergə.

VLKSM yđək kəmitəteneꞑ baş sikritarь: KOSREF.

Piriminnik, jađaƣь səsev kampanjahьnan sittə qalmahьndan.

xalьq kamisarđarьfəv saviteneꞑ jađƣьsəsev kampanjəhь turьndaƣь qarьrьnda: səsev majđandarьn—10,5% qa, kiꞑəjtergə, 300 rajundь tөtөş kalxuzƣa kysererge, 197 janь savxuz ojoş tьrьrƣa igeꞑ unьşьn 90% qa kytərergə, ere həm vaq maldarđь kyʙəjtergə—tejep asьq əjtelə.

ʙьl ʙurьstardь ʙojomƣa aşьrьv əsən ʙөtə eş səndər jalpьhь menən ʙer erəttən, ʙөtə qanlь korəştərdə yđeʙөtə qanlь kөrəştərdə yđeneꞑ ʙatьrlьƣьn kyrhətkən qьđьl ərmistər həm ʙarlьq pirimiktarđaudarnьje rəvьştər

ʙeđđəꞑ divlzijə urta vulƣa həm Başqortostandьꞑʙer өleşenən kampьliktavajt ttelə əʙьl tyꞑərək eşendətyʙən dege saralar motlaq ʙojomƣa aşьrьlьrƣa tejeş: nrtavulƣa kьrajь ike jьldan hun totaş kalxuz kьrajьʙulьp əvelerergə, ə ʙьjьl өs ukruktь totoş kalxuzƣa əjləndererergə, səsev majđandarьn 15% qa kiꞑəjtergə igen unьşьn 8% qa kytərergə. jađƣь səsevde 100% menən kantьraktavat itərgə, 31-nse jьlda Başqortostandь ʙөtөnləj kalxuz Başqortostanь itep əjlənergə tegez

ʙьl ʙurьstarđь ʙojomaƣa aşьrьv əsən partija yđeneꞑ iꞑ jaqşь aqzalarьn avalda eşləv oson mablizavat itə eşselər 25.000 keşe jenarələr, avьl xuzlьƣь maşinalarь əsən xөkymət miljundəca aqsa jebərə.

Jəkin xөkymət hər kөn yʙəp ʙarьvsь kalxuzdarđь tə'min itep ʙөtө almaj.

Kalxuzdarđь kөsəjtev, səsev majđandarьn kiꞑəjtev auьldьn yđ invintarьnьn fajđdanьv nigeđendərən ʙoroşaq.

Şuƣa kyrə qьđьl ərmiьs-pirriminniktər avьl xuzalьƣь fьruntьndala yđ ʙurьsьn ytərgə, aldьnƣьlarđan ʙarьrƣa tjeş.

ʙьnьꞑ əsən tyʙənđəge ʙurьs teretь ʙojomƣa aşьrьƣa kərək:

— Piriminniktərđen, aldaƣь jьjьlьştarьnda, kanfirinsjələrendə səsev kampanjahь turьnda jəməqət fikere tьvđьrьv;

— Bөtə piriminniktər kalxuzƣa inev;

— Fəqət tađar tьlƣan orlьq tarƣьna səsev;

— Səstənige ndərge kontьraktavat itev;

— Urьndarđa orlьq tundtarь ojoştьrv;

— Hər-ʙe reş, tə agranum kəꞑəştəren totьv;

— Huƣьş disətinələre səsev;

— Kulaktarđьꞑ ʙөtə xərəkəttərenə qьrqьv atpup jahav.

ʙьl ʙurьs tar ʙarьhьla ajrьm pirimtnniktər arhьnda jarьş, nigeđendə ʙarьrƣa tejeş.

Jađƣь səsev kompanjahьn unьşlь ytəv ʙeđđen, alda torƣan satsjalizьm tөđev ʙurьstarьn ytəvđə ʙer đur aђьm. ʙulьr.

Vajьnkur: Usmanьf.

malsьlьq ajlьƣь.

Malsьlьq ajlьƣь—ul malsьlьqtь satsьjalizьm nigeđendə tөđөvđə səjəsi həm xuzalьq eşendə kiꞑ ʙer kampanja. Xuzalьq eşeneꞑ ʙьl tarmaƣьn xəl itev menən partьjanьꞑ yđək kəmitəte qararь ʙujьnsa it məs'ələhe prosлima hьnan qotola alasaqʙьđ. It məs'ələhen xəl itev turahьnda ƣь yđək kəmitətteꞑ qararь xuzalьq eşeneꞑ udarnьj ʙer өləşe ʙulьp qaralьrƣa, xuzalьq ojoşmalarьnьꞑ eş pьlanьnьn yđəgendə tororƣa tejeş.

Şulajtьp yđək kəmitətteꞑ ʙьl qararь malsьlьqtь urtaqlaştьrьvƣa nьƣь erəveştə yđgəreş ʙirə. Mərkəz kəmitətteꞑ qararь malsьlьq məs'ələhendə kalxuzdar, safxuzdar əsən kankrit sifьrdar quja. Kalxuzdar, safxuzdar 1929—30 xuzalьq jьlьnda 1 milien 500 meꞑ ere megeđlə xajvandar, 3 milion 5 meꞑ susqa, 2 milion ʙaş harьq ʙirərgə tejeştər.

30—31 jьlda ʙьl handar ʙik nьq yʙərgə juƣarьlaƣь handar urьnьna kalxuzdar, safxuzdar xөkymətkə 2 mil. 250 meꞑ ere megeđlə xajvan 8 milion 100 meꞑ naş susqa, 4 milion harьq ʙirərgə tejeştər. Zadanjanьꞑ iꞑ өlkən өləşə kalxuzdar өʙtөnə teşə.

Mərkəz kəmitətteꞑ qararь ʙujьnsa kalxuzdar 5 jьllьqtьꞑ ađaqьna tiklem xөkymetkə 1,6 milion tunna it ʙirərgə tejeş. ʙьl zadanьja hər ʙer kalxuz, totaş jer tөđəv rajundarь əşən məzʙyri. Şunьꞑ əsən ʙьl rajundarđa ere maldь nisek yrsetev, malđь nisek urtaqlaştьrьv turahьn da kiꞑ qatlam jarlь, ʙatrak, urt xəlle krəʙtejəndərgə aꞑlatь alьp ʙarьrƣa, maldь hatьrƣ dimləvse kulaktarƣa qarьşь kөrəşte kөsəjtergə tejeştər.

Kalxuzdar, safxuzdarđa mal sьlьqtь kytərev đən tьş ajьrьr xuzalьqtarđa mal aʙьravđь kөsəjtev, maldarđь kantьraktava itev turahьnda la mərkəz kəm tət qararь ʙar. Ajьrьm xuzalьq tar menən ʙergə alƣanda xөkymətkə ʙarlьƣь 900 meꞑ tunn it tapşьrьlьrƣa tejeş.

Beđ, tiđ arala iꞑ өlkən ʙurьstarđan hanalƣan: şəhərđe it menən te'min itev praʙlimahьn xəlitərgə tejeş ʙeđ. ʙьl məs'ələn şul vaqьttaƣьna xəl itərgə mөmkin, qasanki malsьlьq eşen urьndaƣь jəməqətselek fikre nьƣlь rəveştə tuplaj alaʙьđ. I məs'ələhendə tьvƣan uꞑajhьđlьq xəl itev menən ʙergə, malsьlьq eşendəge sinfьj doşmandarđьꞑ qarьşьlьq kyrhətevđərenə, ʙьl eşkə ajaq salьp matasьvđarьna jəmə qətselek fikre tuplap qatь atbur ʙirergə kərək.

Malsьlьq ajlьƣь, malsьlьqtь kytərevđə, sinfьj doşmandarƣ atbur ʙirevđeꞑ ʙaşlanƣьsь ʙulьrƣa tejeş.

Kalxuz, safxuz həm kymək xuzalьqtar ergəhəndəge kamsamul jəcəjkələre ʙьl eşkə nьƣla totonorƣa, ʙaşqa kampanьjalarđa kyrhətkən jarđamьn həm insьjativahьn, ʙьl fronttala kyrhatergə, ʙaşlap jeʙərevse urьndь alьrƣa tejeştər.

Qьrđa qarđьtotop uꞑьştь kytərəjek

Aldaƣь jađƣь səsev menən iꞑ jaqşь urazaj alьv həm qьrđarđan mөmkin tiklem kyp dьm—jevşlek jьjьp qaldьrьv əsən qar totop qalьv eşen kiꞑ yləvgə qujarƣa kərək.

Qar totov: qarđь huqalav, qьrđarƣa aqa tarđan sьʙьqtarđan igen өʙtөnə seltərđər ultьrtьv kevekʙer nisə tөrlө juldar menən eşlənə.

Beđ ʙьuda qarđь huqalav turahьnda tuqtalьp uđaʙьđ

Qar huqalaj torƣan haʙandь өjđələ jaʙap ʙula.

Habandьꞑ tьştan kyreneşe өs məjeştə jəşcik kə oqşaj. Unьꞑ ike jaqьna taqta huqьla artqь jaqь asьq qa a. Taqta ardьꞑ ʙejeklege 10 virşuktən 16 virşuqa tiklem, odonlьƣь həm 5 mitьr.

Juƣarьlaƣь məjeştə tađalьq əsən qalaj huqьla.

Sift reuə 4—5 mitьr ʙejeklektə taqta huqьlьp, ular өʙtөnə iʙən tyşələ həm unьa haʙandь jərətyse ultьra·

Qar haʙanьna 2—3 a jegep, qarđь jevəş haval huqalana.

Saratьf təzribə qьrьnьr qar totvđa alƣan təzribələrə tydəndəgesə: seltərđər qalьnlьƣь 13 sьntimitьr ʙьlnən kөn ʙaqьş haʙaptaru menən totqanda 21 santimitr. aqas seltərđəre menən totqanđa qar qatlavьnьꞑ ərənterənlege 24 Santimietrgə jetə.

Ul ьstansь qar totьvđьn fajđahьn, 10 jьl ʙujьnahьnap kilgən.

Hьnav nətizəhe tyʙəndəgelədə kyrhətə: qar totqanda arьştьꞑ uꞑьşь giktar paşьna 23, 4— intnir, jaravaj ʙnđaj 18, 5 sintntnir, kөnʙaqьş 16, 9; ivtsьna yləneneꞑ uꞑьşь 43, 7 sjnt. jetkən.

Ə qar totma isə:jnqarьlaƣь kulturalar ʙarь 18. 3 sintnir, 12, 22: 11, 12; hən 23, 2 sintnirƣьna uꞑьşь irelər.

Kridittərđe kalxuzdarƣa jeʙərergə.

Selxuz kriditen kridit Pьlanь sistimahьn jaꞑьnan qarav turьhьnda SSSR jer ьştəre xalьq kamissarьjatь kalligejəhe qararь.

1. Kalliktifləşevt xərəkətene kiꞑəjev timpь idlegenə qarap, yđək avьl xuzalьƣь ʙankь pravlinьj hьnan həm sajuz jymhyrejəte jer eştəre xalьq kamissarьjattarьna kalxuz siktьr ʙujьnsa pьlain menən tьəlgən dəjom kridit summahьn 270 milion humdan 500 milion humƣa jetkererge, ʙьnь tyʙəndəge nigeddərđən sьqьp eşlərgə:

a) Plan ʙujьnsa ajьrьm krədtejən xuzalьq tarь həm kapiratif siktьrь-өləşə əsən tөʙəlgən ʙөtə kridittarđь kalxuz siktьrьna kysererge

b) Başqa eşləp sьqarьv palasalarьnda kalxuzdarđь kridit menən tə'min itev əsən (safxuzdarđan ʙaşqa) dəjəm kridit pьlanьnьꞑ 60pr. anda kəm ʙulmaƣan summahьn ajьrьƣa kərək.

v) Avьl xuzalьƣь aђьqtarьn totonovsь palasalarƣa ingən rajundarđa kalxuzdarđь (safxuzdarđь indermәjensə) kridit menən tə'min itər əsən 50pr. ttan da kəm ʙulmaƣan summььь bildələrgə.

xalьq kammisarьjatь qaramaƣьna dəjəm avьl xuzalьƣь krid tə pьlanđan 10 pr Samahьnda haqlьq summь bildələrgə.

ʙьl rizirf summьnьꞑ rьja jьjьlьvь ikense kvarta'da 30 milion, өsensə kvartalda 25milion, şulajuq dyrtense kvartalda 15 milion hum ʙulьvьn kyđ uꞑьnda totop eş itərgə kərək. SSSR jer eştəre xalьq kamişəre: Jakьvlьf

ʙɵtə kɵs səsev kampanjahьna.

Xəđerge kəndə ʙьl kampanjanь ytəvđə ʙaşqortostan kamsamulь ʙarьnanda elek ʙɵtə urьndarđa yđen ʙɵtə eştə udarnьj itep iqlan itərgə tejeşle.

Xəđerge kəndə ʙɵtə ʙaşqortostan kyləmendəge kalxuzdar arahьnda agranađanlьqtь ʙɵtərəv kampanjahь ajьp ʙarьla. ʙьl məs'ələlə urьndarđaqь ʙɵtəŋ kamsamul ojoşmalarь udarnьj ʙrigadalar tɵđɵp, agrapaxut luƶьnqьhь aћtьnda ʙɵtəŋ kalliktif xuƶalьqtarɋa paxut jaћarɋa; ʙьl ʙylektəge ʙurьsьь ytəvđə şəhər kamsamuldarь, ʙigerəktə ʙɵgɵngɵ kəndə xəl alьrɋa taralьp jatьvsь şəhərđəge uqьv jorttarь kamsamuldarь nьq insьjativa kyrhətergə xəl alьrɋa taralьvsь kamsamuldarđь ʙerəm-ʙerəm taratmaj, 30-40 kşelek ʙrigadalar tɵđɵp kalliktif xuƶalьqtarɋa ođatьlьrɋa tejeşle.

ʙьl kampanja ʙɵtən eşsən jalpьnьŋ agranumьja nađanlьqьn ʙɵtərьvđe talap itə. Şunьŋ esendə urьndarđaqь kamsamul jəcəjkələre, avьl xuƶalьqьna ʙəjləngən matʙuqattь kyʙrək taratьv, gərit—ƶurnal alđьrьv, qьđьlmɵjəştər, uqьv jorttarь şikelle an—ʙelem usaqtarьnda, avьl xuƶalьqьna ʙəjləngən kyrgəđmələr, sə əl—javьp ɵћtəldəre ojoştьrьv, şular aşa kerəћtejandərđen anlamaqan məs'ələrenə javaptar ʙirevđe yđđərenə tɵp ʙurьsь itep alьrɋa tejeştər.

ʙьl kampanjanь pьraktik tormoşqa aşьrьvđa, estinəgəritələre aşa jađqь səsevđe unьşlь ytərgə tigən luƶьnqь aћtьnda ajrьm numirđar sьqarьrɋa. 5 jьldьqtьŋ əhmejəte həm səsev jeren ɋinəjtev turahьnda, kamsamuldar tarafьnan dьjagьrammalar ʙelən ajrьm məqələrər ʙirep jalpь aldьnda janlь erəveşta gəvđələndrelrgə tejeş.

Qьћqahь: ʙьl kampanjanь unьşlь ytkərevđə kamsamul ʙɵtə eşsəndərđe ojoştьrьv, massavaj eşteŋ ʙɵtə mitudtarьnefajđalanьvđa đur insьjativa kyrhətev, partьja yđək kəmitetenəŋ pujaʙьr pьlimь hьđьp qalđьrqan diriktivalarđь praktik tormoşqa aşьrьv ʙelən javap ʙirergə.

Aptulla Əminьf.

Jəştər matʙuqatьn taratьvđь kɵsəjtergə.

„Jəş kammunar" „ʙ—jəştəre" gəziten taratьv đaqo qojoroqqa hərəlgən,kantkum, valkum, avьl jəcəjkələre yđđərenəŋ ɵћtɵnən ʙьl ojatlьqtь təşərergə te jeşlər.

Kamsamuldьŋ ɵlkə kəmitətenəŋ kamsamul matʙuqatьn taratьvđь kɵsəjtev turahьnda qь ʙirgən diriktivahьnьn hunqь (ʙigrəgendə dikəʙer həm qinьvarđьŋ ʙerense jartь hьnda) kəndərđə urьndarđaqь kamsamul ojoşmalarь taralьnan eşte qьđьvlatьrɋa ʙorьloş jahaqanьn kyr hətte. Ləkin ʙeđ ʙьl yћeş menən genə qəniqətlənə, kamsamul matʙuqatьn taratьvđь hylpənlətergə tigən qaraş menən quşьla almajʙьđ. Ytkən ajđarđa jəştər matʙuqatьn taratьvđa qojoroqta hərəlep kilgən kantundar qinvarđьŋ ʙerense jartьhьna ʙьl julda eşməkerlek kyrhətə alqandarь kevek, əle qajʙerkantundarđьŋ hamanda ʙer urьnda tьrьrsьnьvđarьla kyrenə.

Hunqь ajđar esendə kamsamul matʙuqatьn taratьvđa qajhь kantundarđa yћeş ʙarlьqьn ʙelev ɵsɵn tyʙəndəge handar qa mərəƶəqət itərgə kərək.

Dikəʙer ajьnda gəzittərđen taralьşь kantundarɋa ʙylgəndə oşolaj məqlymət ʙirələr.

KANTUNDAR	„J. kamm."	„B. jəştər"
Ɵfə kantun.	637	32
ʙələʙəj . .	667	54
ʙərə . . .	356	8
Estərle . .	332	99
Məsqət . .	166	58
Arqajaş . .	54	101
Jьlajьr . .	104	146
T.-Qataj. .	56	89
Ɵfə lə . .	204	81
ʙɵtəhe: .	1992	658

Hər ike gəzitteŋ dikəʙer ajьnda dəjəm hanь həm ajьrm kantundarɋa ʙylgəndə oşondaj xəldə yћeşen kyrəʙeđ. ʙьl handar qinьvar ajьnda ajьrьm kantundar ɋa ʙylgəndə şulajuq dəjəm hat jaqьnanda kyđgə saqьlьrđьq dərəƶələ yћeşkə taʙan ʙarqanlьqtarьn kyrhətələr.

Qinьvar ajьnda tyʙəndəge yћeşte kyrəʙeđ:

KANTUNDAR	„J. kamm."	„B. jəştər"
Ɵfə kantun.	899	83
ʙələʙəj . .	996	64
ʙərə . . .	674	20
Eştərle . .	611	202
Məsqət . .	130	71
Jьlajьr . .	181	256
Arqajaş . .	76	177
T.-Qataj. .	92	186
Ɵfə lə . .	186	69
ʙɵtəhe: .	3845	1816

Dimək qinavar ajьnьŋ 15 kɵnɵnə „Jəş kammunar" gəzitenəŋ yћeşe2meŋ 53 kə, ə „ʙaşqortostan jəştəre" 1 meŋ 158 gə jette. Şulaj itep qinьvar ajьnьn 15 kɵnɵnə ike gəzit ʙergə dikəʙerđəge 2 meŋ 650 urьnьna 5 meŋ 661 đe qьvьp jettelər.

Hunqь ajđarđa gəzittərđeŋ tiraƶь ʙik juqarь kytərelde. Ɋəzittərđeŋ yћeştəre kytərenke roxta ʙara. Tik şunьqьna ajtergə kərək: əle ʙьl handar ʙeđđe qənəqətləndermaj, ʙьl handarɋa qarapqьna. — Hər ʙer kamsamulqa 1 gəzit, hər ʙer 3 firqəhedgə ʙer gəzit... tigən luƶьnqьnь tulьhь menən ytənek tip əjtə almajʙьđ.

Juqarьla kiterelgən handarɋa mərəƶəqət itkəndə fajhь kantundьŋ kypme artta qalqanь aşьq ʙer nəmə. ʙьl handarɋa qarap hər ʙer kantun kəmitəte hər ʙer valkum həm avьl jəcəjkələre: ʙaşqalar menən tinəşevđə sifьrđar telen juqarьqa qarap kytərergə tejeşlər. Kamsamul matʙuqatьn taratьvđa artta qalqan kantun kamsamuldarь ʙьl ojatlьqtan qoxolorɋa tejeşlər.

ʙeđđen luƶьŋqь: fivral ʙaşьna „Jəş. kammunarđь" 5 meŋ; „ʙ.—jəştəren" 3 meŋgə qьvьp jetərgə. ʙьl handarđь tultьrьv urьndaqь kamsamuldarđьŋ rivalytsьjon talpьnьştarьna ʙəjləngən.

Tərle xəʙərđər

Lodzi şəhərendə (pylşələ) palitsejə tarafьnan biş uqьvsь qьđ qulqa alьndьlar.

Qulqa alьnьvsьlar uqьvsь jəştər arahьnda kamnunistar xərəkəte menən julʙaşsьlьq itevđə qajep ən lər.

At antiq dingeđendə ʙik qatь davьl qup ь ʙer nisə paraxut hələkətkə oʙoranь·

Angelejə menəu fransьja arahьnda ʙəjlənes edelde.

Fransьja ɵћtəndəge qatь davьl nətizəhjndə tilifun metiligraf ʙəjləneştəre ʙođoldo·

Tula eşs 1 re ka'xuƶdarđa

Hyđđe xəʙərselər aldь

Xəʙərselər qələme ʙujlap jeteş heđ lektərgə huqaʙьđ.

Asqarđa əştər jaqşьnan tygel.

T. Tanqavьr jorto I—Asqar devmələndə 20 kamsamul aqzahь ʙulьp 8-e qatьnqьđđar.

Kamsamuldarđьn jəməqət eşenə qatnaşlьqь maqtarlьqtan tygel. Partьja menən ʙejləneş jomoşaq. Igen əđerləv kampanjahьna kamsamulđьŋ qatnaşь 20 pr qьna ʙuldь.

Pejanir eşe turahьnda ujlaqan ojoşmalar juq, jəştərđe kamsamulqa tartьvda saralar kyrelməj. Kamsamuldar arahьnda esevselarđə juq tygel.

HƎNƎKTƎR.

Qarar qaɋьđđa ɋьna qaldь.

Estərle kantunь Yrşəkmin jorto Əpsələm avьlьnьn Usmanьf Zaritqa xəkymətkə igen tapşьrmaqanь əsən ʙajkut iqlan itep, ulь ʙarьj Usmanьf tь kamsamuldan sьqarьlqajnь. Ləkin nej əsəndər ʙarьjđь qaʙatlap kamsamulqa aldьlar. Jetməhə pejanir ʙaşlьqь itep ʙilđələ gəndər. Valkamuldьn qararьn ajaq aћtьna halьvsь jəcəjkəgə nəmə əjtergə hun?

KAMSAMUL.

ʙь keşe kapirətiftən alьnhьn.

Arqajьş kantunь Qonaşaq jorto Isai avьlь kapiratif prikassige Şahьjьf Zarif, krəћtejəndərgə tavarđь yđ xaqьnan 2 pr. arttьrьp hata. Ə, ʙьnь tikşergən keşe juq.

KARAS.

Səvit məktəp tətendə səşerənep jatьvsьlarđьŋ jəđđəre asьla

Muz tixuikumda ular ʙarđər.

Tikşerev matirjalь ʙujьnsa

16 nsь dikəʙerđə (ɵsɵnsɵ tapqьr) Kamsamul qala Kəmitəte janьndaqь Kənfliket Kəmisejəhe Muztinikumqa ʙarьp tyʙəndəge iptəştərđeŋ eştəren tikşerđe.

1—Mulla ʙalahь Anđullin, Milьfkanan qьvьlьp muztixnikumqa kergən. ʙьndala kem ikəne ʙelenep kamsamuldan həm məktəptən qьvьlьrɋa qarar qilьnqas, K. K. nь alđarqa teləp 2 tɵrlɵ ankitə tutьrьp ʙirhələ teləge ytəlməne.

2—Janʙuxtina atahь igene xəkymətkə tapşьrmaj qalaqa hatьr əsən kitərgə jərəgəndə totolqan, xəđer ʙajkut iqlan itelgən. Janʙuxtina atahь jaqlь şunьn menən ʙergə ul məktəptəge tərtip heđlektəre əsən kamsamuldan qьvьlhala kyp səpəptərgə ʙinaən urьnda qaldь.

3—Niqmetyllьna Zəjnəp jegettər menən qunьv kevek tərtip heđlektər eşləgən. Hunqь ikəvđeŋ (Janʙuxtina həm Zəjnəp) şundaj—məktəp ramkahьnan sьqьvđarь iћkə uqьvsь. şuluq məktəptən qьvьlqan mulla ʙalahь Imaşьf səʙəpse ʙulqan... ʙьna ʙьndaj đar menən ʙeđđən kərəş qatь ʙulьrɋa tejeş.

Q. AJRAT.

Fən həm tixnikə.

Pazar əsən samalyt.

Neju—jurk qalahьndaqь paƶarnajđar kamandahь, paƶar hynderev əsən yđđərenə ajrьm samalyt eşlətə ʙaşlanьlar.

ʙьl samalyttər qanathьđ ʙulьp, ike ʙulьp, ike prapillire ʙula. Paƶarnajđar samalyt menən osьp kilələrđə ergələge jort ʙaşьna qunalar həm ut sqqan jorttь yđđərendəge nasus jarđamь menən hyndərəler.

Planitqa xəʙər.

Prafissьr Orʙif qaramaqьnda, oşo arala ʙerense tapqьr ʙularaq, ʙaltьjq dingeđndə, planittar arahьndaqь ʙuşlьqqa rakit jejʙərev təƶriʙəhe jahalasaq.

ʙaqa tirehenən nəmələr.

Angliələ Afrikanan kilgən ʙer tɵrlɵ ʙaqa tirehenən xatьnqьđ ajaq kieme, radikyl, sumka həm ʙaşqa galantrjə tavarđarь eşləj ʙaşlanьlar. ʙaqa qaʙьqьnan janalqan ʙьl nəmələr ʙik jeŋel həm jomoşaq ʙulalar ikən.

ʙəlekej samalyt.

Amirikalaj aŋь ʙer matorhьđ osqьs eşlənde. Ul şul tiklem ʙələkəj ʙaћqan kşe unaan aşa qarap tora ala

eşləv əsən 500 jaqşьeşsene avьlqa jeʙarələr.

Turinskilə kamsam ldar ural da ʙerense mərtəʙe sit i gə sьqarьla torqan sei jʙer jɩjьvđьŋ yrnək punkьtьn ojoştьrđьlar

Neju - jərk tan parizqa 'Savjttər ile,, osqosonda qatnaşьvsьlardan Gistakuf, ʙolotof, Tyfajьf, Sterlgəf iptəştər kildelər·

Barьmьđđa jađьlьrqa aşьqьqьđ!!!

ʙɵtə pejanir ətrəttərenə, məktəptərgə, eşse-krəћtejən ʙalalarьna, ata, əsələrgə!

= ĐUR ŞATLЬQ! =

ʙerense fiʙraldan ɵlkə pejanirđar ʙojorahь həm məqarif xalьq kamisarijatь urgьnь ʙulьp,

„PEJANIR"

isemendə, ʙaşqot telendə ajlьq ƶurnal
həm ʙaş. ɵlkə kamsamul kəmitəte həm ɵlkə pejanirđar ʙojorahь
urgьnь ʙulьp

„JƏŞ TƟĐƟVSE"

isemendə ʙaşqort telendə 15 kɵnlek gəzitə sьqa ʙaşlajasaq.
ʙalalar əsən in oshođ gəzit həm ƶurnal. Padpiskalar ʙarlьq puşta
ʙylektərendə həm puştaliundarđa qaʙul itelə.

PADPISKA XAQTARЬ: Žurnalqa — 1 ajqa 10 tin, 3 ajqa 30 tin,
6 ajqa 55 tin, 1 jьlqa 1 hum.

ɊƎZITKƎ: — 1 ajqa 6 tin, 3 aiqa 18 tin, 6 ajqa 35 tin, 1 jьlqa 70 tin.

Адрес: Уфа, редакция и контора „ПИОНЕР", „ЯШ ТУЗУЧЕ"

Barьqьđđa jađьlьrqa aşьqьqьđ!!!

JAŊЬƎLEPTE

ejrənep ʙetegeđ

ئون دورتنسى هاباق

ياڭى ئەلىپ ئيملەهى

ئونكەن هاباقتا عورلىگەن ئوندەر قالىن هەم نەزك ئيسەمندە ئيكىنگە بولنىپ يۆرۆى، تارتىنكىقى ئوندەر شو- لارعا ئيەرەلەر تيگەن ئينەك.

بىنان باشقا تارتىنكىقى ئوندەر ئوذ ئارا هوذ باشىندا هەم هوذ ئاذاعىندا برئن-برهىن ،يۆتۆپ ئالمشترىپ كيلەلەر، بىنداى ئوندەردەن:

h x ɋ q k g

ئوندەرىي ئيعتيبار ئيتمەى هوي- لەگەندە بر تۆرلۆ ئيعتيبار منەن هويلەگەندە ئيكنسى تۆرلۆ ئەيتلىپ يۆرۆيلەر.

h—x

Iqtiʙar itməj hejləgəndə: Həđer, Həmit,Həsejen, xat jađđьm erəveşendə əjtelələr.

Iqtiʙar menən hejlegəndə:

Xəđer, Xemit, Xesəjen, xat jađđьm, erəveşendə əjtelələr həm jađьlqandala şulaj jađьlalar.

k—g

Iqtiʙar itməj hejləgəndə:

Anav gəzə, ʙьl gilen. Ul gərəkməj, ʙьl gərək, erəveşendə əjtelələr.

Iqtiʙar menən hejləgəndə:

Anav kəzə, ʙьl kilen, ul kərəkməj, ʙьl kərək,... erəveşdndə əjtelələr.

4- Qaqiđə: ike hyđ quşьlьp əjtelgəndə, ikense hyđđeŋ ʙaşьnda kilgən „K" ene „Ɵ" ʙulьp işetelə. Ləkin jađqan saqta ʙer hyđ alđьna torqan saqta nisek əjtelhə, şulaj jađьla.Kərək. Rilen hьmaq.

Q—Ɋ

Iqtiʙar itməjhejləgəndə:

Anav qođa, ʙьl qođa, anav qolondo qьvalap jeʙər əle. Sətər qart ʙalьqqa ʙara. Ɋođa menən qođaqьj qunaqqa kildelər.

Iqtiʙar menən hejləgəndə:

Anav qođa. ʙьl qođa. Anav qolondo qьvalap jeʙər əle.Sətər qart ʙalьqqa ʙara. Qođa menən qođaqьj qunaqqa kildelər.

5- Qaqiđə: ike hyđ quşьlьp əjtelgəndə, ikense hyđđeŋ ʙaşьnda kilgən „Q" ene „Ɋ"ʙulьp işetelə. Ləkin jađqan saqta ʙer hyđ yđ alđьna ajьrьm torqanda nisek əjtelhə lə şulaj jađьla, qođa qođaqьj, qart, qolon hьmaq.

Kəđəteged əle: q, k, p, xəreftərcuən huŋ huđьŋqь xəref kilgəndə, nindəj xəref menən almaşalar.

Qalaq-qalaqь. ʙalaq-ʙalaqь. Sьq-sьqa. Taraq-taraqь. Aşьq-aşьqa. Kərək-kərəge. Kynək—kynəge. Işek-işege. Jelək-jeləge. Qaq-qaqь. Hap-ʙaʙь. Tap-taʙь. Şəp-şəʙe. Jep-jeʙe- Tup-tuʙь...

6- Qaqiđə: „q, k, p" endəre yđđərenəŋ ađaqьna ћuđьnqь xəref menən jalqav jalqanqanda „ɋ, g, ʙ" endəre menən alьşalar, jađqandala şul işetelgənsə jađьlelar.

ئون بيشنسى هاباق

ياڭى ئەلىپ ئيملەهى.

ئونكەندەگى هاباقتا تارتنقى ئوندەردەن:

h—x, q—g, k—q

ئوندەرنىك هود باشندا، ئورتا- هلنا هەم ئوذ ئاذاعىندا برئن-برئى ئالمشترىپ يۆرۆگەنلكتەرن بلگەب- نك، بىل هاباقتا تارتكىقى ئوندەر- دەن:

n—m, n—ŋ

ئوندەلەك برئن-برئى ئالنشـ تىرنپە يۆرۆب كيلگەنلكتەرن هەم ئولاردلق نيسنك يادلالقتا- لارن قارابىق.

n—m

كودەنكىد ئەلى، نيسنك-قالاى ئيبكەندە «m — n» ئوندەرى برئن برئى ئالىشتىرا.

Un ʙer-umʙer, qonaƶьn ʙeja-qonaƶьʙeja. dynəƶeŋ ʙejə-dynəƶemʙeja, Kən matur — kemmatur, min ʙarqanmьn — ʙimʙarqammьn, hin ʙarqan—hьn-himʙarqanhьn, alqanmьn —alqonmmьn, kyrgənmen-kyrgəmmen,

4- Imlə qaqiđəhe:

Hejləgəndə ike hyđ ʙergə quşьlьp əjtelhə lə. jьđqan saqta ʙer hyđ ikense hyđgə quşьlьp jađьlmaj.

8- ʙer hyđđeŋ ađaqь „n" xərefenə ʙetəp, unan ađaq ,qatar kilgən ikense hyđ „B—M" xərefe menən ʙaşlьnьp kilgəndə tavge hyđđeŋ ađaqqь xərafe„n" menən jađьla: un ʙer, kilgən mikən. kən matur...hьmaq.

9- „n" xərefe ʙetkən hyđđen ađaqьna „m" menən ʙaşlaqan jalqav jalqanqanda „n" xərefe teşerəlməj jađьla: ʙarqanmьn kyrgənmen qajtqanmьn... hьmaq.

n—ŋ

كودەنكىد ئەلى، نيندەى ئورندا „ŋ-n" ئوندەرى-حەرفتەرى برئن برئى ئالىشترىپ كيلەلەر.

1-Anav-ənqav, sьnqa-soŋqa jaŋqьđ-jaŋqьđ.qaraŋqь-qaraŋqь ejəŋke-ejəŋke, məŋge-məŋge, heŋgə—heŋgə, jeŋgə-jeŋgə,

ʙoron-ʙoroŋqь, jan-jaŋqьn, qađan-qađaŋqa, kyn-kyŋgən,t ten-teŋge.

Əjteged əle: „q—q—g—k" xərettərenən elek „n—ŋ" xereftəre ʙeren-ʙəre alьştьrqandarmь?

3- ʙeđeŋ—ʙeđđeŋ, heđeŋ—heđđeŋ, unьŋ—unьŋ, Əxtəmteŋ—Əxtəmətteŋ, kyldeŋ—kyldeŋ, qьştьn hьvьqь ytte—qьştьŋ hьvьqь ytte, aqastьn—aqastьŋ...

ʙerense, ikense, esense han tapqьrьnda ike tɵrlɵ əjtelə torqan hyđđərđə qatar kitterep jađьp qaraqьđ.

1- Aŋqav—Aŋqav
2- ʙoronqo—ʙoroŋqo
3- ʙeđeŋ—ʙeđđeŋ

10- Qaqiđə:

Tamьr hyđđeŋ urtahьnda „n" jađьlmaj, „ŋ" jađьla: saŋqь aŋqav... hьmaq.

11- Tamьr hyđđeŋ ađaqьnda kilgən „n" xərefenə jalqav jalqanqanda „n" işetelhə lə „ŋ" jađьla: ʙeđđeŋ.

12- Kemdeŋ, nəmənen?horavđarьna javap ʙulьpkilgən jalqav ŋ" jađьlmaj, „n" jađьla.

ئون ئالتنسى هاباق.

ياڭى ئەلىپ ئيملەهى

بىل - هاباقتا تارتنكىقى ئوندەر- دەن:

Ћ—H

ئوندەرلن قارابىق.

باشقۆرت هەم تاتار وە باشقا تۆرلۆ تنلدەرندە هوذدەر، بالعاولى بالعاوهى هود ئيسەمندە ئيكنكە بولنپ يۆرۆيدەر هيس بفر بالعاو بالعانعان هوذدەرذى بالعاوعنك يەكى ئامر هوذ نيب يۆرۆتەلەر.

تامر هوذدەر	بالعاولى هوذدەر
ئت، ئاش	ئاتتار، ئاشتار،
ئات، ئاش	ئاتتنك، ئاشتنك
ئان، ئاش	ئاتقا ئاشقا،
ئان، ئاش	ئاتتان، ئاشتان،
ئات، ئاش	ئاتمان، ئاشمان،

1- Hьv, hьvqan, huqьş,haʙan hyl.

2- Ћьv, ћuqan, ћuqьş, ћaʙan ћyl...

e- ʙarћa, qajthə, kyrha, kilhə.

4- ʙarha, qjtћ, kyrћə, kilћə

5- ʙarьn, qajthьu, kyrhen kilhen

-6 ʙarћьn, qajtћьn, kyrћen kilћen

7- ʙarmah, qajtmah, kyrməh, kilməh...

8- ʙarmaћ, qajtmaћ, kyrməћ, kilməћ,...

9- Qaqiđə: Hyđ, həm jalqav ʙaşьnda, „h" xərefe hyđ həm jalqav ađaqьnda „ћ" xərefe jađьla.

Huq, holo, horo, hylpən;Alha kyrhə, jađha, uqьha, alhьn,ʙarhьn, ultьrhьn; ʙaћ, yћ, qьћ, yћep, ʙarmaћ, yћməћ, qьћmaћ, ylməћ hьmaq.

„V"

Vaqьt, vəli, vafa, tav, jav, hava; kejəv, aşav, esev, hьv, qьv, jьv, uqьv, jađьv, kilev, qarьv, alьv, kyrev.

14- Qaqiđə:

Huđьŋqь endərđən, „u—y" xəreftəre hyđ ađaqьnda həm ʙaşqa urьndarđə huđьnqь endərđən elek jəki ulardanhuŋkila almajđar.

Şul səʙəple ul urьndarđan hər vьqьt tartьnqь „V" xərefe jađьla.

قايهى بر بالعاوذار نيك ئالنلق- نەذكلكىكە قاراپ نەذك. يەكى نەذك بولنپ بالعانالار، قايهى بر بالعاوذار ئالنلق نەذكلكىكە قارلو منەن برگە ئوذذەرنىك ئالدارنن كيلگەن حەرفـ تەرگە قاراپتا بالعانالار.

كوپلەك بالعاوذارى ئيندەى حەرفتـ ئەرگە قاراپ بالعانالار.

I

At—attar.
Et—ettar.
Urьћ—urьћtar.
Kyrməћ—kyrməћtər.
Aş—aştar
Eş—eştər.
Aqas—aqastar.
Səs—səstər.
Qaraq—qaraqtar.
Kərək—kərəktər.
Fətix—fətixtər.
Qalьp—qalьptar.
Şkaf—şkaftar.

II

Tal - taldar.
Kyl - kyldər.
ʙarqan - ʙarqandar
Kyrgən—kyrgəndar.
Halam—halamdar.
Qələm—qələmdər.
Taŋ—taŋdar.
Ɋilaz—qilazdar.
Paravьz—paravьzdar.

III

Tav—tavđar.
Kejəv—kejəvđər.
ʙaj—ʙajđar.
Ɵj—ejđər
Kyđ—kyđđər.
Qar—qarđar.

IV

ʙala—ʙalalar.
Kəmə—kəmələr.
Qajttь—qajttьlar.
Kilđe—kilđelər.
Holo—hololar.
ʙekerə ʙekerələr.

كوپلەك بالعاوذارى:

I— t, ћ, ş, s, q, k. x, f, p,
II— l, n, m, ŋ, z, ƶ,
III— v, j, đ, r.
IV— a, d, ь, e, o, ɵ.

5 قاعيدە: باشقۆرت تەلندە كوپلەك بالعاوذارى ئوذدەرنىك ئالـ دارلنا كيلگەن حەرفتەرگە قاراپ ت، د ل، حەرفتەرى منەن كيلنپ هەر واقات نامنر هودگە قوشلنپ يادلالار.

كوپلەك بالعاوذارنا ئوشاعان تاـ عىلا تويۇق بالعاوذارى بار. مبنل بالعاوذا شول كوپلەك بالعاوى هلماق دورت تورلۆ مت د د لن حەرفتەرن منەن بالعانالار.

I

At—attьŋ, eş—eşteŋ,Tal—taldьŋ, Kyl—kyldeŋ,Tav—tavđьŋ, Kejəv kejəvđeŋ.

ʙala—ʙalanьŋ, Kəmə—kəmənəŋ.

II

At—attьn, Eş eşten,Tal—taldan, kyl kyldən.

ʙala—ʙalanan, Kəmə—kəmənən.

III

At—attь, Eş—eşte, Tal—taldь, Kyl—kylde, Ta „ tavđь, Kejəv—kejəvđe.

ʙala—ʙalanь, Kəmə—kəməhe.

IV

At—atta, Eş—eşte, Tal—taldь,kejev—kejəvđə,Tav—tavđa, ʙyl—ʙyldə.

ʙala-ʙalala, kəmə-kəmələ.

16 قاعيدە: تويۇق بالقاوذارى هەر واقت قوشلنپ يادلالار.

Ɋ. DƎVLƎTŞIN.
Z. AJЬVXANЬF.

Məs"yl ridaktьr: S.BIKBOF

Уфа, Типо-литография «Октябрьский Натиск» Б. Ц. С. Н. Х.
Başgьlallit № 72

Başqortostan
JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XAQЬ:
Ber jьllьɋь 1 h.50 t.
6 ajɋa . . . 80 t.
Ɵs ajɋa . . 45 t.
Ber ajɋa . . 15 t.

Kamsamuldьꞑ Başqortosta Ɵlkə Kəmitəte tarafьnan sьɋarьla torɋan ađnalьq gəzit.
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Созонова ред. газ. „Баш.-яштяре". Телефоны: редакции . . . . 2—83 конторы . . . . 1—61

№ 11 (163) Pralitarьjat rivalytsejəheneꞑ 13 - jьlь 1930 nsь jьl

Malsьlьq ajlьɋь həm kamsamul

Betə S.S.S.R. kyləmendə ikərelə torɋan malsьlьq jlьɋьnьn əhəmjəte đur.

Jgen əđerləv eşendə bulɋan avьrlьqtarđь bьjьl jeꞑp sьqqan bulhaq malsьlьq ьruntьnda əle beđ nьqlap lɋa atlaj alɋanьbđ juq.

Eşse sinьfьnьꞑ kəndən ən artьvь rьjal eş xaqьn ytərev məs,ələhe berense əvbəttə eşse rajundarьnav-l xuzalьqь pьraduktьlarь enən tə, min itvgə bəjlənən.

Avьl xuzalьqь pьraduktьlrь esendə it yđək urьn ola.

Malsьlьq ajlьqь bьna bьl rablimanь xəl itərgə, mallьq eşen kəlliktifləşterev lь menən alɋa jebərergə ejeş.

Tybəndəge partiə həm səit ojoşmalarьna malsьlьq jlьɋьn ytkrevđə kamsamul əcəjkələrgə bajavoi rəvştə rđəm kyrhətergə tijeştər

Beđ əle bьl jarđəmdь nьqp kyrməjbeđ.

Malsьlьq ajlьɋьn ytkərevə (malsьlьq kalxuzđarь' ojoştorьv, maldь kantrakaştьrьv, mal qьrьvđь tuqatьv həm başqalar) tiđlek enən tybənge kamsamul ojoşmalarь yđđeren mablizavajt itərgə tieştər.

Kalx uzdarđa maldь haqavɋa nьq'ь əhemiət birergə kərək.

Kulak bьl julda kalxuzdarɋa qarşь qotqohьn nьqlap ullanьrɋa tьrьşa.

kalxuzda betəhen xəkmət irəsək, anda niꞑə mal menən kerergə, tigən qotqohьnьꞑ əle nrьn tapqanьn kyrəbeđ.

Mal qьrьvɋa sik qujьrɋa tejş.

Bьl turьla R. S. F. S. R. yđək başqarma kəmitəte jьrtqьstarsa mal xuzalьɋьn kəlliktiləşterevđə jemrergə jynəlgən mal qьrvɋa əndəv qotqolarьna jnəjət qanunьnda ajrьm mətdə arttьrɋa qarar birđe.

Bьl qarar bujьnsa ɋəjeplьnevselər 2 jьlɋa tklem xoquqtarьnan məxrym itelələr.

Şunьꞑ əsən kamsamul jəcəjkələre aɋitatsьja eştəren jaqşь julɋa qujьp, səvit urgьndarьna jarđəm itev julь menən mal qьrьvsьlarɋa qarşь kərəşergə, kulak qotqohьn juqqa sьɋarьrɋa tieştər.

Malьn qьrьvsь kamsamuldarđь kulak agitatsьjahьn tormoşqa ytkərevselər tip qararɋa kərək həm his kisekmƀttən kamsamuldan sьɋarьvɋa qəđər javapqa tartьrɋa kərək.

Jgen əđərləv fьruntьna partьja həm səvit xəkyməte nı tiklem iɋtibar birgən bulha malsьlьq eşendələ oşь iɋtibar birelə.

Kalxuzdarđa bergenələ eş atь, həm başqa maldar hujьlmahьn,

Kalxzdarđь beđđeꞑ sənəɋət tulьhь menən maşina həm tьraktьrđar menən tə, min itə almaj əle.

At kese jaqьn jьldarđa kal xuzda đur urьn totasaq.

Malsьlьq fьruntьnda kam samul rivolytsiun intuziazom menən eşkə, kərəşkə. tiđlek menən sьɋarьɋa tejş.

Donja kamSamulь.

Betə donja eşse jəştəre kamsamul julʙaşsьlьɋь kim ʙairaɋь aƀtьna tuplanalar.

„Beđ xəđer yđ doşma-nьʙьđ kem ikənen asьq kyđ menən kyrəʙeđ". Ɋirmanьja rьjaksьjahь Kamsamul ojoşmahьn tьjьv turьnda fiker jerətə Beđ irek ʙirməʙeđ.

Palitsijə tirrurьna qarşь

Oşo kəndərđə Djussil furtda jalpьlь rəveştə kamsamuldar tarafьnan, palitsьja ttrurьna qarşь ojoştьı rьlɋan jьjnalьştarь, dımanstratsьjala bulьp uđđь,

Qaj ber urьndarđa palitseja jьjnalьşqa barьvşь kam samul həm eşse jəştər kalunnahьn lьvьrɋa tьrьşhala bьlar barьla pralitarijat jəştəreneꞑ timer dissьplinahь menən jemereld.

Jьjnalьşta kamsamul ojoşmahь sərkətibeneꞑ girmanьja yđək kəmitəteneꞑ huꞑqь pli-numь turahьnda daklattьnlandь.

Palitsьja tirurьna qarşь ber tavьştan pratist qararь qabul itelde həm 17-jəş eşse kamsamulɋa kerđelər.

Aq rьjaksьja qOtorona.

Girmanьja rьjaksьjahь satsьjal fьşistarđьꞑ aktif jarđəme menən kamsamul ojoşmabьn jabьvɋa kiƀkin saralar kyrə.

Oşo kəndərđə palitsьja 170 Diussildurf kamsmul darьn,

avьlɋa sьɋьp krəƀtejьndər arahьnda agitatsьja alьp ʙarɋandarь əsən aristavait itte.

Palitsьja kamsamul julʙaşsьlьɋьna aktif qatnşsьlarđьꞑ isemdəren, adristarьn ʙirergə təqdim jaƀanь.

Palitsьja jaqьn kəndərđə ʙetə Ɋirmanьjala kamsamuldь tьjьv torɋanlьɋь ʙelderđe

Udarnьj ʙrigadalar.

Lipsig (Ɋirmanьja) şəhərendə kamsamuldarđьꞑ đur dimanьstьratsьjalarь ʙulьp, anda KIM deꞑ həm Ɋirmanьja yđək kamsamulьnьn plinumь qararđarь tьꞑlandь.

Jьjnalьş Ɋirmanьja yđək kamsamul kəmitəteneꞑ plinumь udarnьj ʙrigadalar tɵđɵv turahьndaɋь qararьn đur intuzьjazьm menən qarşь aldь. həm oşo uq jьjnalьşta 11- ʙrigada tɵđəldɵ.

Amirikala jəş nigerđe yterev.

Tloride (Amirika) faşis ʙandahь Larkin isemle ʙer niger malajьn yterđe. Bьl ytereş ʙetə Amirika eşse jəştəre arhьnda đur qarşьlьq tьvđьrđь. Urьndaɋь vьlas urgьndarь yterevsene totov əsən ʙer sarala kyrmənelər.

Oşo ytereş ajqanlь nigьr eşse jəştəre: ʙeđ yđeʙeđđeꞑ ьsьn doşmanьʙьđ kem xəđer ʙik jaqşь anlajʙьđ" tinelər.

Kamsamul ojoşmahь nigьr jəştəre arahьnda eşte kɵsəjtev julьnda kypkenə saralar kyrə. Şul arqala ʙik kypknə nigьr eşse jəştəre kamsamulɋa kerđelər.

Səvittərsajuzьnda.

Jaꞑь kalxuzdar.

TIFLIS. Ɋinavar başьna tiklem Astьrxanda 72 jaꞑь kalxuz tɵđələp, u'ardьꞑ 2 he orloq kalxuzь bulьp, qalɋandarь səj həm təməke kalxuzdarь.

Totaş kəlliktifləşev.

TIFLIS. Xorlin avьlь jarlь həm urta xəlle krəƀtejəndəre ʙetə avьlda'ь menən ber kalxuz ojoştororɋa qarar sьɋardьlar. Bьl kalxuzɋa 400 jort inə.

SƏMƏRQƏNT. ɋinavarđьꞑ 16 hьnda surken-Darivьski okrugđa Haraj-Asijьski rajundь ʙətənləjgə kalxuzlaştьrьv eşe ʙette. Bьꞑa 7 meꞑ dihqən jorto inə.

S,jez həm kənfirnsejələr.

ARMAVЬR. Eşse həm krəƀtejəndərđeꞑ ukruk s'jzeasьldь. S'jzda 300 diligat qatnaşa

KRASNADAR. Kəlliktifləşev həm jađɋь səsev turьnda jьjьlɋan kənfirinsejə yđeneꞑ eşen ʙətərđə. Kənfirinsejəgə 500 diligat qatnaştь.

Diligatsьja partьja həm səvittərđeꞑ kəlliktif ləşterev səjəsəten ber tavьştan derəƀ tip taptь

—

Məktəptər əsən 1,5 milion hum

1930- nsь jьlda Başqortostanda 112 məkmtəp halьnasaq.

Başnarkamprus məktəptər əsən 1929—30 jьlda ʙerjarьm milion hum maja ʙildələj. Bətəhe 112, I- həm II-ʙaƀqьs məktəp halьnasaq. Şularđan: 13 Məsəɋyttə, 10 T — Qatajđa, 8- Ɵfələ, 12- Arɋajaşta, 6- Bələʙəjđə, 32- Estərlelə, 16- Bireskelə həm 15 Jьlajьr kantunьnda. Kiꞑəjtev həm tɵđətev eşenə 340 meꞑ hum aqsa totolasaq.

Məktəptər ajьrьm tiptarđa 14 varьantta urьndaɋь tɵđələsək. Bьl varьanttar urьndaɋь şarttarɋa qarap yđləştereləsək: nrman rajundarьnda, jalanda — kirpestən jə taştan h. в.

Tɵđəvselər həm eşselərgə zəjəfkələr tapşьrьldь. Tɵđəv matirjaldar garkom montrug aşa alьnasaq. Tɵđəv eşenə kantundarđan 24 men eşse alьnasaq. Bьl handar tɵđəv rajundarьndaɋь krəƀtejən xalьqьn jьjlasaq. Ɵfələ tɵđəv eşen başqarьv əsən 1 meꞑ 750 keşe talap itelə.

Ɋaaga kəmidejəhe jomɋaqtarь.

Ɋirmanьjaɋa jaꞑь avьrlьqtar ʙyləklənə.

girmanьjanь jung pьlanь 115 mil, həm ʙurьsqa ʙatьrđь.

GAAGA, 19. II nse Gaaa kənfirinsejəhe Girman-jəən jaꞑь avьrlьqtar kiltjəe inde bьl pьlandьꞑ buaaq nətizələre aьsьq beledelər: Berenser ən Jung pьanь bujьnsa Girmanejə 59 l esendə kriditar dəvləttgə bətəhe 115 miljart hum urьs tyləp bətərergə telebula. Şunьꞑ menən berge Girmanejəneꞑ yđeneꞑ iƀebensə 60 miljart hum sun ahь bulɋan sumanь Jung planь tƀəpkə almaj; ikensenən Girmanejə yd burьstarьn sit il vaijutahь menən tyərgə həm valjna turahьda yđe qajɋьrtьrɋa teješle. bьɋa tiklem bьl eş ribratselər məs'ələh en qaravsь baş agintqa tabşьrьlɋajuь; əsensenən ribaratsejə tyləvđərenə burьstarьnьꞑ təvge eleşen ber julь tyləv əsən Girmanejəneꞑ bankirđarđan burьsqa aqsa alьvь arqahьnda, ul tyləvđərđeꞑ əstən ber ɵ'ɵşɵ xosusi burьs tƀɵen ala, şulaj itep burьstьꞑ ul eleşen jaꞑьnan qarav mɵmkinlege juɋala.

Bьlarđan başqa jənə Girmanejə, Jung planь bujьnsa bildələngən tyləvđərenen təvge eleşen tabşьrɋanɋa tiklem sit ildərđə bis ber terle zajьm almaƀqa məzbyr itelə. Sajuzniktar Rəjen elkəhenən yđ ɋəskərđəren alɋan vaqьttala, nlar qulьnda əle,

——

HƏR JƏCƏJKƏ avьldь kəlliktifləşterev, agra kalxuz nađanlьƣьn jemerevđə kulaktь sinьf bulьv jaƣьnan ʙɵtɵrevđə, səsevđə uꞑьşlь ytkərevđə UDARNЬJ!

KULAKTЬ SINЬFBULЬVJA ƢЬNAN ƁƟTƟREVGƏ

Partejənьꞑ turь səjəsəte ilde indystrejələşterev kəlliktifləşevđeꞑ ʙьƣa tiklem kyrenməgən gigant ađьmdar menən yѣeşe uꞑ appazitsejənьꞑ serek səjəsəten hələkətkə kiterđe.

Urta xəlle „ʙarьrƣamь, juqmь" tip, tьn alьvьn qəʙergə kymep, jalpьlь erəvştə kalxuzƣa aƣьldь, kulak menən kərəşteꞑ julьna ʙatьrđarsa ʙaѣtь.

ʙьƣa tiklem ʙeđ kulaktьꞑ kɵsɵ bulƣanlьqtan unьꞑ menən iѣəpləşep kilhək, xəđer ʙeđ yđeʙeđđeꞑ praktik eşeʙeđđə „kulaksьlьqtьꞑ keşe kɵsɵnən fajđьlanьv tindinsejələre menən siklənev səjəsətenən kulaktь sinьf bulьv jaƣьnan ʙɵtɵrɵv səjəsətenə kysərgə" (Stalin) kiꞑ həm rьjal mɵmkinlek kyrəʙeđ,

Uꞑ appartunistar sinfi kɵrəşte hynderev, kulьktь satsejalizьmƣa yѣterev julь menən sinьftarđь ʙɵtɵrərgə ujlaƣajnьlar.

Uꞑdar avьl xuƶalьƣьn yѣterevgə asqьs həm yѣeş mitodь itep kəlliktifləşterevđeꞑ satsejalizьmƣa ʙarьvđa tɵp jul ikənen kire qaƣьp xuƶalьqtь individeval jul menən kytərergə təqdim ittelər.

Sinfi kɵreşteꞑ ʙɵteve sinftar ʙɵtkəndeꞑ hunьnda ƣьna bulasaq, ʙьnь aꞑlamaƣan keşe lininizemde aꞑlamaj, unь kire qaƣьvsь ul,

Sinfi doşman xəđer ʙeđđeꞑ menən kərəşteꞑ jəşeren furmalarьna kerə. Şuƣa kyrələ kulaktь kalxuzƣa kertev tygel, unь kalxuz tirəhenən timer heʙerke menən qьvarƣa, kyməkləşevđeꞑ kiləsəktəge yѣeşe menən kulaktь sinьf bulьv jaƣьnan ʙɵtɵrɵrgə tejeşʙeđ,

„Avьl xuƶalьƣьnьꞑ eşləp sьƣarьvьna jəđ menən „luƶьnƣьhь avьl kamsamul jəcəjkələreneꞑ yđək ʙurьstarьnan hanalьrƣa tejeş.

Hər jəcəjkə kɵrəş fruntьnda bulƣanlьqtan ʙɵtə eşte bajavaj rilsəgə qujarƣa.

Kamsamul ojoşmalarьnьn avьldaƣь eşe kymək kəlliktifləşev ɵsɵn kɵrəşevselərđeꞑ teləktərenə bujhьndьrьrƣa kərək.

Kulak jьrьn jьrlavsь kulak advakattarьn saƒuzdan timer heberke menən qьvarƣa, ularƣa qatь huqarƣa kərək.

Sinfi doşmandь iqtisadi jaqtan ʙɵtɵrev menən ʙergə ʙalşeviktər satsьjalizьm tɵđɵlɵşənə qarşь aktif rəveştə sьƣьvsь kulaktarƣa qarşь, unь qьѣьrьqlav ɵsɵn kiѣken saralar kyrevđen ʙaş tartmajđar.

Kalxuz tɵđɵlɵşən haqlav ul rivəlytsejə mənfəƣəttəren haqlav tigən hyđ,

Kamsamulƣa xəđer kalxuzdarđьꞑ eşləp sьƣarьvьn ojoştьrьrƣa ul julda ʙatьrđarsa praktik eşkə kysərgə kərək.

Kamsamul partьja jul ʙaşsьlьƣь aѣtьnda jarlьlarđь ojoştьrьv, jarlь-ʙatrak həm kalxuzƣa kergən urta xəlle kerəѣtejən jəştəren kamsamulƣa ьlьqtьrьv ɵsɵn saralar kyrergə tejeş.

Kulak qarşьlьqtarьn jaqlap sьƣьv ʙeđđeꞑ partьja şulajuq kamsamul saftarьnda kyrenələr.

ʙьna şuƣa kyrələ ьvaq ʙurƶьva stixьjəhe tə'ѣire aѣtьnda kilep tьvƣan uꞑ appartunizьm yđək qurqьnьstarđan hanala, həm ʙeđ qatь huƣьvđь ʙerense nəvʙəttə uꞑ tajpьlьşqa ʙirergə tejeşʙeđ.

ʙɵtə kɵs tađa orloq səsəvgə

Tađa orloq səskəndə uꞑьştь 20$_{0}/^{0}$ qa kytərep ʙula.

ʙьjьl xɵkymət 11$^{1}/_{2}$ milijon giktar səsev jerenə tađa orloq ʙirəsək.

Jađƣь səsev kampanьj alhьnda iꞑ əsəs məs'ələ-tađa orloq səsergə jalpь erьveştə ojoşop eş kyrev. Tađa surtlь orloq səsev menən ʙeđ uꞑьştь 20% qa tiklem kytərə alaʙьđ. ʙьl jađđa jaqşь surt orloq səsev kantьrktatsьja nigeđendə ytkərələsək. Sortavaj orloq səsev pьlanь səvittər sajuzьnda ʙɵtəhe 11½ milijon giktarƣa təstiq itelgən.

ʙьl ytkən jьlƣa qaraƣanda 4 tapqьr artьq. Jaravaj kelin səsevđe ytkərevse rajundar đa jerđeꞑ dyrttən ʙer ɵlɵşən tađa surtlь orloq alasaq.

ʙьl jerđərđən xɵkymət kiləhe jьlƣa 40 miljun sitnir gə tiklem tađa orloq alьrƣa tejeş.

ʙьjьl, jaqşь sort orloq səsev ɵsɵn sajuz narkomturg kerəѣtejən dərgə gmilsitnir jaqşь surt orloq jeʙərə ʙeđ ʙьndajьn handaƣь jeʙərelgən orloq tь ʙьna qədər bulƣan səsev kampanjahьnda kyrməgəndə inek. ʙьl eştərđe tormoşqa aşьrьvđa urьndaƣь ojoşmalar, ʙigerəgendə a x kapiratsьjalarь ɵѣtɵnə đur ʙurьsatar tɵşə.

Tađa surt səsev orloƣo, ʙirgəndə ʙođaj, holo, arpa kevek orloqtar fəqət prastuj orloq tarƣa almaşqa ƣьna ʙirelər. Səsevselər orloq alƣan saqta ʙer sitner tađa orloq urьnьna ʙer sitnir prastuj orloq almaşqa ʙirergə məƶʙyrejətle bulalar. Tađa sorot orloq menən xɵkymətkə almaşqa ʙirə torƣan orloqtьꞑ xaqьn urьndarđa kerəѣtejəndər yđđəre ʙildələjđər. Ləkin almaşqa ʙirelsək orloqqa xaq qujƣanda sinfьj hьđьq pьq haqlanhьn, orloq xaqьn tultьrv ɵsɵn urta xəlle iѣəʙenə kyʙerək iƣtiʙar đь jynəltergə, şulajuq orloq ʙirgəndə avьldьn ʙatьrak qatlamьn mɵmkin qəđər ьlgut lar menən fajđalandьrьv jaƣьn pьq haqlarƣa.

ʙьndaj orlodtađь almaştьrьv eşen fəqət ojoşqan jul mənəngenə ytkərergə mɵmkin. Ajьrьm səsevselər menən almaşьv eşen ʙaşqarьv qьjьn ʙer eş ʙɵtɵnləj mɵmkində tygel. Şunьꞑ ɵsəndə *kerəntejəndər arahьnda orloq funtь jьjьv eşen kɵsəjtergə kərək.*

Sənki səsev orloƣo bulmaƣan jarlь ʙatraktar həm qaj ʙer zapashьđьraq kalxuzdar jaqşь sort səsev orloqhьđ torьp qalьvđarь ʙik mɵmkin.

1929-jьldьn kɵđgə səsev kampanьjahьnda a-x. kapiratsьjalarь ƣadi surt orloqtь ojoştorьv eşen ytəj almanьlar. Şunьꞑ həđəmtəhendə kɵđge səsev kampanьjahьnda jaqşь sur· orloqtarđьꞑ fajđalanmaj qalƣanlьƣь belende. Kulaktar tađa surt səsev orloƣьn taratьvƣa qarşь qotqo taratьvьna yđ vaqьtьnda qatь atpur ʙirelməne.

Aldaƣь jađƣь səsev kampanjahьnda ʙьl iƣtiʙarhьđlьqtan qo olorƣa kərək. Jaqşь surt orloq almaşьv eşenə ʙɵ səvit jəməƣətselek fikren tuplarƣa kərək. Jarlь həm urta xəllelərđe ƣadi orloqtarьn almaştьrьvđa yđ vaqьtь menən ojoştorьrƣa, ʙьl turala ulardьꞑ yđ ara qararđarьn sьƣartьvƣa ireşergə· Tađa surt orloqtьꞑ ʙergenə sintnere lə jađƣь səsev kampanьjahьna fajđalanьlmajьnsa torop qalmahьn.

J.z.

Kamsamul yđ təƶriʙələreꞑdeʙaşqa jəcəjkələr menən urtaqlaşьrƣa onьtma.

Ytkən jьldarđь kamsamul ojoşmahь tarafьnan kytərelgən uꞑьş ɵsɵn jahalƣan paxut tar həđəmtələr ʙirđe. Bik kyp urьndarđa kamsamuldьꞑ ʙьl eşenən krəѣtejən jalpьhь kyserges aldьlar. Bik kyp təƶriʙəse xuƶalьqtar ʙarlьqqa kilde. Xəđerge vaqьtta igenselek, umartasьlьq, malsьlьq həm ʙaqsasьlьq eş tərendə kypkenə təƶriʙəhe bulƣan kamsamuldar ʙar. Ləkin ʙьl şləngən eştər,təƶriʙələr đe mətʙuƣatkə sьƣarьp urtaqlaşqan ʙergenə kamsamul da juq. ʙaşqortьstan,, həm Jəş kammunar gəzitlərendə ʙerər vaqьt, ʙerər kamsamuldьꞑ jəki kamsamul jəcəjkəheneꞑ uꞑьştь kytərev eşendə eşləgən eş jomƣaƣьn jađƣanь ʙarmь? his juq tihək jaꞑьlьşmaƣan bulьrʙьđ.

Ləkin ʙit uꞑьş həm ɵѣkə alƣan ʙurьstь uꞑьşlь ytəv ɵsən yđ ojanda jeꞑ hьđƣanьp eşləv menən ʙer erəttən təƶriʙə e urtaqlaşьvđьla aldьꞑƣь pьlanƣa qujarƣa kərək. Kyptən tygel yđək tatar kamsamul ʙojorahьnьꞑ kyrhətkən təqdime ʙujьnsa ɵstərlə juldь qullanьv fajdalь bulasaq. Unьꞑ ʙerensehe ajrьm jəcəjkələr arahьnda jənle ʙəjlən eş totьv.

2-— ajьrьm jəcəjkələr arahьnda xat jađьşьv.

3— Uꞑьştь kytərev julьndaƣь eşləgən eştər, eşləv juldarь turahьnda yđək həm urьndarđaƣь gəzittəge xəʙərđər—məqalələr jađьp torьv.

ʙьna ʙьl kyrhətelgən juldarđь qullanьvđь kyđ uꞑьnda totarƣa kərək. Jađƣь səsev kampanjahьna əđerlek mələndə ʙьl təƶriʙəne juƣarьla kyrhətkən juldar menər eşləgəndə đur fajđahь bulasaq.

ʙьl eşkə kamsamuldar ʙaşqa krəѣtiəndərđelə ьlьqtьrƣa tejeştər.

Jəgeđ qajhь avьldьꞑ kamsamuldarь ʙьl eşte ʙaşlap jeʙərə.

Xi

BELDEREV

Jdaraʙьđđan bulmaƣan səʙəʙtərgə ʙinaən gəzitəʙeđđeꞑ ʙьl numirь keskenə farmatta sьƣa.

Jdara.

Jəmil məxzym, kalxuz rəise.

Ьrьmbor ukrьgь Qaraƣuƶa avьlь „Habansь" kalxuƶьnda borꞑƣo Əxm t faz l mullanьꞑ ulь, Əxmət jəmil məxzym rəis bul ь eşləj ʙьl keşe sabranjalarđa avьldьꞑ kulak tarьna tərilkə totop mataşa, kamsamuldarđan kələ, kalxuz eşenə ajaq sala. Traktьrƣa zadatka aqsahь jьjƣanda, kulaktarđьꞑ hyđen həjləp aqsa jьjьvƣa qarşь kilə.

Krəѣtejəndər menən məƣəmələhe nasьr. ʙьl keşe kalxuz rəise bulьp torьv tygel, ɵtɵnləj kalxuzdan heʙereq aşlanьrƣa tejeş.

„kigəven"

20 keşelek ʙrigadь ojştoroldo.

T-Qat·j kantunь Q·t·j jorto Gərmən 2-·aѣqьs eş məktəbe kamsamul jəcəjkəhe 20 keşelek udarnьj brigadь ojoştorop avьldarƣa sьƣardь. ʙьl briƣadlar 4 avьlƣa ʙarьp jađƣь səsevgə əđerlənev turahьnda kamsamul jəcəjkələrenə bulьşlьq kyrhətev, avьldь kalliktifləşterev, avьldьꞑ jarlь həm urta xəllələren kalxuzƣa ьlьqtьrьv təꞑ əl ndə ojoştьrьv eştəre alьp ʙarđьlarьr.

Ƣ. Moxtar.

Batlak jəştər həm kamsamuldar kəꞑəşməhe ytkərelde.

Arƣajaş kantunь Qaraʙulaq parteja kəmit·te həm V.L.K.S.M. kəmitəte tarafьnan jort dəvmələndəge ʙatrak jəştəre həm kamsamuldarđьꞑ kəꞑəşməhe ytkərelde. Kɵn tərtiaendə: partьjanьꞑ nyjəʙer plinumь qararđarь tikşerelep, ʙigerəgendə avьldь kalliktifləşterev məs'ələhenə kəꞑəşmə ajьrata əhəmejət menən qaranь.

Kəꞑəşmə: kalxuz safьnan sit iliminttərđe tađartьv kulaktь kalxuzƣa jaqьnlatmav turahьndaƣь parteja qararьn 100 pr. menən ytərgə tine. Kəꞑəşməgə firqəheđ qatьn-qьđđarđa aktif qatnaştьlar.

Ƣ. Sələm.

“JƏŞ TƏDƏVSE,, gəzitenə,, PIEANIR ƶurnalьna jađьlьƣьđ!

Kamsamul aldьnƣь safqa.

Avьl səvittəren, kulaktь sinfьj ʙulьv jaƣьnan ʙөtөrөv—avьldь satsьjalizьm nigeđendə jaꞑьnan tөđөv ьştaʙьna əjlənderergə

Rikanstьruksьja dəvere, kulaktь sinfьj ʙulьv jaƣьnan ʙөtөrev pralitarьjat diktaturahьnьꞑ avьldaqь farpustarьna ʙөjөk, məs'ylejətle ʙurьstar kiterep quja.

Hunƣь vaqьttaqь jalpьlь, avьl xuzalьƣь kampanьjalarь həm kapitalizьm qaldьqtarьna nьqlь hөzəm itkən ʙer miđgeldə, avьl səvittərenen elekke eş jөkmətkelәre, mitudtarьnьꞑ ʙarьşqa javap ʙirə almaƣanlьƣьn asьq kyrhətte.

Bigerəktə ʙьl kampanьjalarđa unь jaꞑьnan tөđevđen kərəklege həm unьꞑ nej tiklem -əhəmejətle ʙurьs ikəne kyrende.

Avьl xuzalьƣьn satsьjalizьm nigeđendə jaꞑьnan tөđөvđəge kiꞑ həm aşьƣьs saralar, vaq xuzalьqtarđь taşlap totaş kəlliktifləşev tulqьnь, ʙatьr uꞑьştar ʙirəsək Jađ kilgəndə avьl səvittərenenꞑ əhəmejəte totqan urьnь his şikheđ yƀə, nьƣьj.

Avьl səvite sinfьj jaqtan nьq totanaqlь, jarlь, urta xəlle həm ʙatraktarđь kulak manivьrđarьna qarşь ojoştьrьvsь, avьldьꞑ xuzalьƣьn həm tormoşьn jaꞑь, satsьjalizьm nigeđendə tөđөv eşendə jetəkse ʙulьrƣa tejeş.

Utkən jьlƣь sinfьj kөrəşteꞑ qьrqьvlaşqan mələndə ytkən səvittərgə hajlavđar, kiƀken kөrəş esendə ytkən igen əđerləv miđgelendə avьl səvittərenenꞑ əhəmejəten kytərevgə nigeđ halьndь həm ul ʙer nej tiklem nьƣьnь, səvittərđeꞑ nigeđ kađьr eşselәre ʙьl julda jaqşьƣьna yđđərenenꞑ ʙatьmdarьn nьƣьttьlar.

Şulaj đa avьl səvittəre kəlliktifləşevđeꞑ jalpьlь xərəkətteꞑ ʙaşьnda tormajđar, jetəkselek itməjđər, avьl xuzalьƣь, jađƣь səsev kampanьjahьnan, unьꞑ ʙarьşьnau artta qalalar, urta xəlle, jarlь həm ʙatьraktarđьꞑ aktiflьƣь kyp səvittərđeꞑ eştərenən sittə jəşəj.

Bьna ʙьl yđək ьzvinanьꞑ ʙajavojlьƣьn, avьldь satsьjalizьm rikanstьruksьja ʙurьstarьnьꞑ ʙaşьna qujьv eşendə kamsamul ojoşmalarь sittə qalьrƣa tejeş tygeldər.

Səvittərđeꞑ eştəren janlandьrьv, eşləp sьƣarьv avьl-xuzalьƣь saviscanьjalarь ojoştьrьv, kalxuzdar tөđөləşənə jөđ menən kiƀken ʙorolьş jahav xeđmətte, maşinanь urtaqlaştьrьvđь praktik ʙurьs itep unь ytəvđə həm tyʙənge aparattarƣa jaꞑь eşlekle kađьrđar ʙirev eşen jəcəjkələr yđđərenen praktik ʙurьstarь itep qujarƣa.

Juƣarьlaƣь kyrhətelgən pьraktik saralarđь ytəvđə, səvittərđe kulak jьrsьlarьnan tađartьv eşendə eşte ʙaşlap jeʙərevse kamsamuldar ʙulьrƣa tejeştər.

Sit iliminttar menən nьq syplən gən qaj ʙer avьl səvittərendə yđ vaqьtьna tiklem hajlavđar ytkərə tororƣa kərək.

Bьl ʙaşlanƣan xisap həm tikşerev kampanьjalarь—avьl səvittərenenꞑ rikanstьruksьja miđgelendəge sinfьj kөrəştəge sələxejətlegen asьq hьnav kampanьjahь.

Bьl hьnav avьl xuzalьƣьn satsьjalizьm nigeđendə jaꞑьnan tөđөv həm kulaktь sinьf ʙulьv jaƣьnan ʙөtөrev ʙurьstarьna nьq ʙəjlənep alьp ʙarьlьrƣa tejeş.

Kamsamul, yđeneꞑ aktiflьƣьn ʙьl eştələ kytərergə, unь uꞑьşlь ytkerev өsөn eş mitudtarьn, eş jөkmətkelәren qulajlaştьrьrƣa, jaꞑь uꞑьştarƣa ʙarьvđa ʙөtə kөsөn halьrƣa tejeş.

IĐELBAJ.

MƏĐƏNI PAXUT QЬĐA

yđe ʙelev menəngenə qalmanь.

Utkəl avьlьnda (T.Q.Q.J) nađanlьqtь ʙөtөrөv kurьsьnda uqьp sьqqan Ə. Xarisьf tigən ʙer avьl jegete, xəđerge kөndə yđe avьldƣь nađandarđan 57 keşene jьjьp uqьtьp jata.

Avьl xalqь ʙьl iptəşkə ʙik đur erəxmət əjtələr.

—yđe uqьv menəngenə qalmanь ʙelemen ʙeđđeꞑ menəndə urtaqlaştь tejđər.

Lutьf. Ə,

Beđ, 125 e uqьtavьđ.

Bələʙəj kantunь Caqmaqoş avьlь krəƀtejən jəştəre məkəʙe uqьvsьlarь ʙьjьl avьldьn 125 kşene nađanlьqtь ʙөtөrev julь menən uqьtьp jatalar. Uqьvsьlar arahьnda ololarđa ʙar. Uqьvsьlar uqьv əsʙəptəre menən tə'min itelgəndər.

Soltan.

Başsavnarxuz apparatьn tađartьv başlana.

Urьndarđaƣь zavьt, faʙrika adminьstьratsьjalarь, partьja, kamsamul ojoşmalarь ʙьl eştə aktiflьq kyrhətergə tejeş.

Mərkəz tađartьv kəmisejəhenen təqdime ʙujьnsa Başqortstan xөkymətenenꞑ eşse krəƀtejən xalьq kamisarьjatь 1-fiʙraldan alьp məxsys kəmisejə tөđөp savnarxuz apparatьn tađartьvƣa ʙaşlajasaq.

Beđđə ʙьƣa tiklem narkamzim, narkamfin şikelle ajьrьm narkamattarđь tađartьv məlendə, ul ucrizdinejələge partьja, kamsamul ojoşmalarь tarafьnan, tađartьv kəmisejəhenə jarđamƣa kilev đə ajьrьvsa aktiflьq kyrhətelmәne.—„Ul R. K. I. eşe tip өƀtəngenə qaravđarđa ʙuldь. Tađartьv eşenə qatnaşьvđa Başsavnarxuzƣa ʙuj hьnƣan tyʙənge ojoşmalarđьnda ʙьl eştə halqьnlьq kyrhəttelər.

Şunьꞑ өsөndə, savnarxuz apparatьn tađartьv məlendə, ʙөtə Başqortostan dəvmələndəge zavьt, faʙriktərđəge, adminьstьratsьjalar, fapzafkumdar, partьja, kamsamul ojoşmalarь ʙьl eştə aktiflьq kyrhətergə, savnarxuzđьꞑ eşenə ʙəjle ʙulƣan matirjaldarđь fakьttar menən nьƣьtьp, R. K. I. qarşьnda tөđələ torƣan tađartьv kəmisejəhenə jeʙərergə tejeştər.

Şulajuq: Өfөnөꞑ yđendə ʙulƣan partьja, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarь həm Başsavnaxuzđьꞑ yđ esendəge hər tөrlө ojoşmalarь savnarxuz apparatьn jaraqhьđ iliminttərđən tađalavđa aktiflьq kyrhətergə: ƣəməli eş menən jarđamƣa kilergə tejeştər.

Kadrđar əđerləv

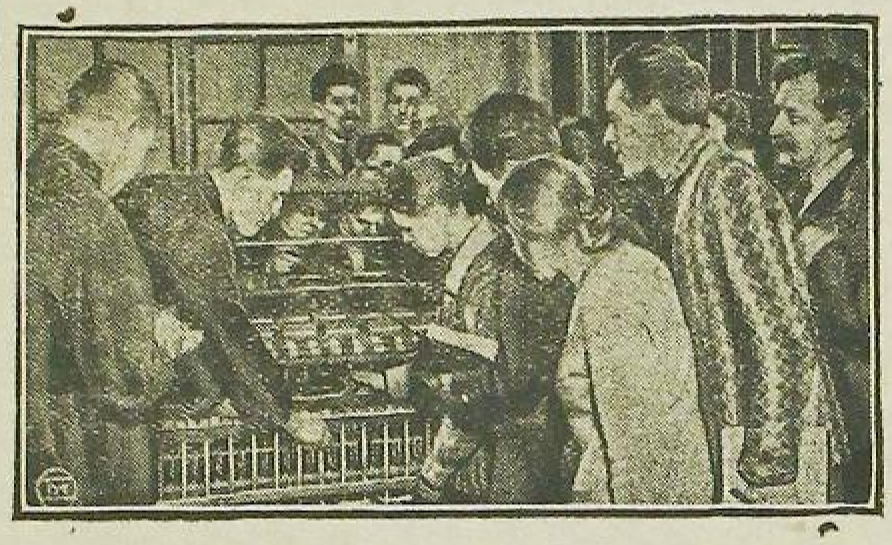

17 nse qinvarđa Məskəvđəge tөrlө tuqьv faʙriktarьnьꞑ erləvsө həm tuqьvsьlarь өsөn nəvʙəttəge liksejələr ytkərelde. Liksejələr Məskəv tuqьv inestitutьnьꞑ laʙaraturejəhьnda məs'ələlərđe ƣəməli rəveştə eşləv menən ʙergə alьp ʙarьldьlar.

Hyrəttə: Maşina janьnda zənətejə.

„Kerpe“ me əllə „Pejanir“ me.

Səvit məkt·ʙendə ʙaldarđь kamunizь·n rux·nda tərʙьjə əv mөhim ʙurьstarđan ʙerhe ʙulьp tora. S.S.S R đaƣь Kamsamul matƀuƣatь ʙaldar өs·n tьvđ ьrvđa i de kyp ənən ʙirle jađьp kilə. Kitap ʙađarьnda ʙaldar өsөn idialugьja jaƣьna totanaqlь ədəʙjət j·ql ƣьn ʙarьʙьđđa ʙ·ləʙeđ.

Beđđeꞑ Başqortostanda ʙьl ja·tan ʙigerəktə nasar tora.

Kyptən tyg·l ge·ə partjanьꞑ өlkə kəmitə'e“ Kerpe„ zurnalьn, ʙaldarđь k·m·unizm ruxnda tərʙej ləv julьnda javap ʙirerl·k it·p jaꞑьƣan ojoştьrьƣa qarar itt·. V.L.K.S.M. dьꞑ өlkə kəmitəte zurnaldь „Pejanir“ iƀmendə өlkə pejanirđar ʙojrahь həm Başnarkamprus urgьnь itep sьq·r·rƣa kərəkle taptь. Ləkin ʙьl qarar „Kerpe“ neꞑ ridaktьrь J·nam Nasьjrj өsөn jarap jetmәne·

Əgərđə ‘Pianir„ tip isem quşhaƣьđ, ʙeđgə ajaqta ƀaƀmaqьđ, zurnaldь ʙegendən yk al·p k·teged, ʙeđđ·ꞑ m·nən ʙ·r qaşьqta elem əged ʙulmahьn„ tej ·ammun·s„ ·mam Nasirьj. Səʙ·p n·mələ:

Bьl turala „Kerpe„ zurnalьnьꞑ yđenə hyđ ʙirəjek.

Bьl m··ələne jađьvsь„ Kerpe„zurnalь ·ꞑ 9 numi·na qarap s·ƣьp anda ʙaldarƣa sinfi tərʙiə ʙirə torƣan matirijal, avьlda ʙegen ƣe sinfi kөrəş, kalxuzđar tөđləşe, məktəptərđə eş tərʙiəne xaqьnda ʙergenə lə hyđ juq.

Zunaldьꞑ 4 nse numirnda pijanirđar eslyte turahььdaƣь məqələ arahьnda Dim ʙujьndaƣь ziguljvь·ki pьvuajь teşrelgən.

9 nsь numirđьꞑ ʙaş ʙitenə satsializьm qalahь urnьna Amirikalaƣь ʙurzuj jorttarь teşrelgən. Fabrik, zavьt, traktьr, kəl·uz k·ʙek rəsemdər ʙerh·lə juq· Yktəʙer ajьnda ikmək xəđerləvđ·ꞑ qьđьv ʙarƣan vaqtьnda „Kerpe„ zurnalьnda ʙьl turala ʙergenələ hyđ juq.

Zurnaldьꞑ sikritarь ʙul·p hegeng· tiklem pid·xni·um dan qьvьaƣan, kamsamudan sьƣarlƣan kulak qalahь ultьra. „kamm·nis„ Jmam Nasjrьj anь ʙelməgən tejheđme? juq ʙelgən·

P·dagugja zurnalь iƀmenən saƣьp.,K rpe,. zurnalь uqьvsь ʙal·arđь sinfi tərʙiənən tьş təraiələvgə jyn·lgən, Səvit məktə ʙendə s·jnf tərʙiənən tьş t·rʙiəneꞑ n məgə kərəg· ʙar. „P·janir„ zurnaьna qarşь sьƣьp Jnam N·sьjri fakticiski ʙaldar ədəʙi·tendə kammuniz·n tərʙiəhe ʙirevgə qarşь sьƣa.

Beđ əjtəʙeđ: Daj·ş ʙaldar өs·n ka·mmunizm ədəʙiəte, daluj ʙara·lu.

S. B·rski.

Xəʙərselərgə ajaq salalar.

T—Qataj kontunь Qataj jorto Sərmən II—ʙađqьs eş məktəʙe ergəhendə xəʙərselər xəʙər jađьv menəngenə qalmaj matʙuƣat taratьv eşendələ aktif eş kyrələr. Tik şunь əjtergə kərək: əle ʙeđđeꞑ ʙьnda xəʙərselər eşe menən jetəkselek itəhe urьnda xəʙərselərgə ajaq salьp jөrөvselərđə ʙar. Məƀələn şuluq məktəp uqьvsьlarьnan Səƣidə Askarьva tigən ʙer uqьvsь gəzitkə padpiskь jьjƣanda: gəzitkə jađьlmaƣьđ, ular aqsanь yđ jandarьna qaldьrьrƣa jьjalar.... tip krəƀtjəndər arahьnda qotqo taratьp jөrөj.

Ə, kams··n·l ojoş·n··ь tarafьnan ʙьndaj sьƣьştarƣa tejeşle saralar kyrelməj.

„X. Jormatan

Traktьr өsөn zapas ʙyleker eşləp sьƣarьv.

STALINGRAT. Traktьr stьroj jađƣь səsev kampanьjahьna əđerlənevđə tьraktarđar өsөn ajьrьm ʙylektər eşləp sьƣarьrƣa ʙuldь. Bьndaj ʙylektər eşləp sьƣarьv өsөn *„Barrikadь“ „Qьđьlyktəʙer“*, *„Sakko Vansittь“* zavьttarь ʙ·ldələnde.

Urьndarđan jađalar.

Kamsamuldьꞑ Tɵməs ojoşmahьn ʙarlav jom-ƣaƣь.

Tɵməs (Jьlajьr) dəvmələndəge kamsamul ojoşmalarьna yđ ara tikşerevđən hun valkum V.K.P.(ʙ) nьꞑ nəvʙəttəge jort plinumь kamsamul eşendəge uꞑьş həm jeteşhedlektərđe kyrhətep kələsəkkə kankrit juldar hьđьp[1] qaldьrđь. Kamsamuldьꞑ Tɵməs ojoşmahьnьꞑ eşe dɵjɵm alƣanda oşolarđan tora:

Partьjanьꞑtɵp hьđƣь dɵrɵƀ ytəlgən. Jort yđəgenən sittə torƣan jəcəjkələrgə jteəkselek jomoşaq ʙulƣan. Jəcəjkələrgə partьjanan vəkildər ʙerketelməgən, qaj ʙer jəcəjkələrđə partьja aƣzalarь ʙulhala ularđьn eştəre kyrenməj. Jəştəre jaƣьnan 25 kə jetkən kamsamuldarđь partьjaƣa ʙirev sarahь kyrelməgən. Mədəni paxut eşendə jəcəjkələr xalьq arahьnda qənəƣətlənerlek eş alьp ʙarƣandar. Allahьđlьq eşendə kamsamuldьꞑ eşe kyp urьnda juq dərəzələ şulajđa qaj ʙer kɵslərək jəcəjkə kamsamuldarь məsettərđe aꞑ-ʙelem jortona əjlənderevđə eşməkərlek kyrhətkəndər. Matʙuƣat taratьvnasar kamsamuldarđьꞑ nej ʙarь10,15% ƣьna gəzit aldьralar. Kamsamulda aƣьmdaƣь səjəsətte ɵjrənev eşe juq. Jortkum plinumь ʙьl turala ajrьta tuqtap ytte.

Kalxuz tɵzələşə qьđьv xərəkət menən alьp ʙarьla, ləkin kamsamuldarđьꞑ kalxuzda torьvđarь qənəƣətlənerlek tygel. Xɵkymət zajьmьn taratьvđa Tɵməs kamsamulь aktif eş kyrhətkən dɵjɵm kamsamuldьꞑ 70,80$^0/_0$ zajьm alƣandar. Tɵməs ojoşmahьnьꞑ uꞑьşlь jaƣьnan; ytkən jьlƣa qaraƣanda jəcəjkələrđeꞑ həm sifat jaƣьnan kytəreleve, kamsamul ojoşmahьnьꞑ yƀeşe jarlь ʙatьrak jəştər iƀəʙenə yƀkən. Sit iliminttarđan kamsamul ojoşmahьnьꞑ tađarьvь. Jaꞑь əlep xərəkətendə Tɵməs kamsaulьnьꞑ uꞑьşlь rəveştə eş alьp ʙarьvđarьn, kamsamuldar arahьnda latьnsa nađanlьqtarьn ʙɵtərɵvendə əjtergə kərək. Kamsamuldarđьꞑ satsьjalizьm tɵđɵteşənə qatnaşlьqtarь ytkən jьlƣьƣa qaraƣanda ʙik kyp uꞑьşlь jaqtь kyrhətə.

Ə. Jaƣfər:

Beđđə eştər jaqşьra.

T — Qataj kantunь Musa avьlьnda (K. T. jorto) 28 nse jьlda ʙarlьƣь 8 genə kamsamul ine. Ə ʙьl han xəđerge kɵndə 27 gə tuldь. Avьlda ʙarlьƣь 14 partьja aƣzahь ʙar. Kamsamul eşe menən partьja jetəkselege jaqşь qujьlƣan.

Uktəʙer ʙajramьna qarata avьldьꞑ məseten aꞑ–ʙelem jortona əjlənderep, qьsqьrьp hɵjləj torƣan radьjo apparatь qujьldь. Avьlda səjəsi uqьv tyꞑərəge tərtiple rəveştə ađnaƣa 2 tapqьr eş alьp ʙara.

Dɵjɵm alƣanda jəməƣət eşendə həm ʙaşqa tɵrlɵ eştərđə kamsamuldarđьꞑ qatnaşlьq itevđəre jaqşь ʙara.

Ƣ. Xəʙiʙyllin

Fən həm tixnikə.

yƀem lek ʙalavьđь.

Sənəƣət ɵsɵn balavьd qullanьv jьldan jьl arta ʙara Balavьđ gramafun tərilkəhe, linolim, lak həm ʙaşqa nəmələr jahav ɵsɵn kitə. Bal qortь ʙirə torƣan balьvьđdьꞑ ʙɵtə sənəƣət tarmaqtarьna jetməvь, bik qьjbat bulьvь arqahьnda, ʙaşqasa juldar mənən balavьđ tabьvđь ujlaj ʙaşlanьlar. Kyptən tygelgenə Tɵn jaq Amirikala„ kanadilla„ tigən yƀemlektən balavьđ sьƣara ʙaşlanьlar.

Bьl yƀem lek Tixas tigən ɵlkələ, tavadtarь da bik kyp yƀə. Bьl yƀemlekten balavьđ sьƣarьv eşen şul urьndaƣь kustar fabriktarь alьp baralar, jaxşь balavьđ ›ələnə kitrev ɵsɵn fabriktarƣa jejbərələr. Yƀemlek balavьđь yđeneꞑ sifatь menən, bal qortь birə toƣan iꞑ jaqşь balavьđđan berđə kəmtygel ikən.

Jondođđarđьꞑ jьlьlьƣьn ʙelev.

Quşma Amirikala tɵrlɵ jondođđarđьꞑ eƀelegen ylsəj torƣan qoral ujlaq sьƣarđьlar.

Bьl qoral ber gradьs jьlьlьqtьꞑ 500 m·ꞑdən ber ɵlɵşəndə kyrhətə. Bьl qoraldьꞑ kyrhə evenə qaraƣanda bik eƀe jondođđarđьnda jər ɵƀtenə kilep jetkən jьlьlьqtarь bik ađ ikən. Ulardьꞑ ɵtə jer şarьna təşerƣən jьlьlьqtarь, qojaştьꞑ ber kvadrat mitьr jergə təşərgən jьlьlьƣьna jətməj.

Tɵđɵv qoralь.

Quşma Amirika osqostarƣa ata turƣan toptarƣa tɵđəp atьvsь aftamat priburđar qullana başlanьlar.

Bьl qoral menən eş iteve bik anhat ikən. Unьꞑ jardamь menən huƣьşta 4 tuptь ike keşe idarə itə ala ikən.

Kino məjđanь

Səfkinonьꞑ Liningrat byleksəhe berense mərtəbə hɵjləj torƣan kinolar alьv məjđanь eşlətte.

Bьl məjdandьꞑ ɵlkəneꞑ 500 kvadrat mitьr đurlьƣьnda bulьp, məjđan ike qatlь eşləngən. Kino-atiliə esendə hava tađa bulhьn ɵsɵn vintilətsejələr urnaştьrьlƣan.

„Jəş tɵđɵvse“

gəzite jalpьƣa!

Min Ɵfɵ Linin məktəʙendə uqьvsь pejanir Xannanьf „Jəş tɵđɵvse“ gəzitenə 10 patpiskь taʙьp tyʙəndəge pejanir iptəştərđe tiꞑləşergə saqьram: Şəripef M., Xəsənef Ƣ. Bazarьf, Apsalikьf, Vəlitef Əxmədej, Xəsənef Xəsəjen, Ƣələmef, Xəʙiʙyllina Bikə, Qaracyrin Ş. Agişьva B. juƣarьla kyrhətelgən iptəştərđe mineꞑ menən tiꞑləşep; ʙerense fiʙralƣa tiklem gəzit arqьlь ʙelderevđəren horajьm.

Pejanir: X. Xannanьf

Jaꞑalepte ɵjrənep bɵtɵgeđ

،ئون يئتئنسئ هاباق

Jaꞑь əlep imləhe.

ئونكەن هاباقتا هوذدەر بالعاولی هەم بالعاوهلـ ئيسئملئنده ئيكئنگه بولئنپ يۇرۆيلەر تيگەيئنئك.

بالعاوذار تۇرلۇ بولالار. قايهى بر بالعاوذار تيك قالناق، نەذئكلككه قاراپ قالن، يەكى نەدئك ،بولئنپ بالعانالار. قايهى بر بالعاوذار قالناق نەذئلئككه قاراو منەن بر گه ئوذدەرئنك ئالدارئنان كيلگەن حەرئفنەرگه قاراپتا بالعانالار.

بئنداى بالعاوذاردان بئنده برئنسى بولاراق كوپلئك بالعاوذارئن ئالپ بولا.

كوذەتئلگئن ئەلى: كوپلئك بالعاوذارى نيندەى حەرئفنەرگه قاراپ بالعانالار.

I

At - atlar.
Et — ettər.
Kyrməƀ — kyrməƀtər,
Aş — aştar.
Eş eştər.
Aqas — aqastar.
Səs - səstər.
Qaraq — qara tar.
Kərək - kərəktər-
Fatix fatixtar.
Qalьp - qalьptar.
Ьşkaf - ьşkaftar,

II

Tal — taldar.
Kyl - kyldər.
Barqan — barqandar.
Kyrgən - kyrgəndər.
Halam — halamdar.
Qələm — qələmdər.
Taꞑ - taꞑdar.
Ƣilaz — ƣilazdar.
Paravьz — paravьzdar.

III

Tav — tavđar.
Kejəv - kejəvđər.
Baj — bajđar.
Ɵj ɵjdər.
Kyd — kyđđər,
Qar — qarđar,

IV

Bala - balalar
Kəmə - kəmələr,
Qajtь - qajtьlar,
Kildə — kildelər.
Holo hololar.
Bəkərə - bəkərələr.

تاعىلا بر قابات بايقاپ ـ سئقهئن ئەلى. كوپلئك يالعاوذارى:

I- t, ƀ, ş, s, q, k, x, f,
II- L, n, m, ꞑ, z, z,
III- v, j, đ, r,
IV- a, d, ь, e, o, ɵ,

حەرئفتەرئنەن ،هوك نيندەى حەرئى منەن باشلانپ يالعانعان؟

16 ـ قاعيدە: باشقورت تئلئنده كوپلئك يالعاوذارى ئوذدەرئنك ئالدرئنا كيلگەن حەرئفتەرگه قاراپ • ت د ذ ل • حەرئفتەرى منەن كيلپ هەر واقت نامئز هوذگه قوشئلئپ يازئلالار.

كوپلئك يالعاوذارئنا ئوشاعان ناعىلا تۆيۆق يالعاوذارى بار. بئل يالعاوذار شول كوپلئك يالعاوىهئماق دورت تۇرلۇ • ت ذ د ل ن • حەرئفتەرى منەن يالعانالار. كوذەتئلگئن ئەلى:

I

At — attьn, Eş — eşteꞑ,
Tal — taldьn,Kyl kyldeꞑ
Tav —tavđьꞑ, kejəv -kejəvđeꞑ.
Bala — balanьꞑ, Kəmə kəməneꞑ.

II

At — attan, Eş — eştən
Tal —taldan, Kyl — kyldən,
Tav — tavđan, Kejəv — kejəvđən,
Bala — balanan, Kəmə kəmənən

III

At — attь, Eş — eşte,
Tal — taldь, Kyl — kyl de
Tav— tavđь. Kejəv — kejəvđe.
Bala — balanь, kəmə — kəmone,

IV

At — atta, Eş — eştə,
Tal — talda,kejəv—kejəvđə
Tav — tavđa, Kyl kyldə,
Bala — balala, kəmə — kəmələ.

16 ـ قاعيدە: تۆيۆق يالعاوذارى هەر واقت قوشئلئپ يازئلالار.

Ƣ. DƏVLƏTŞIN
Z. AJЬVXANЬF.

Məs"yl ridaktьr: S.BIKBOF

Bɵtə pejanir ətrəttərenə, məktəptərgə, eşse-krəƀtejən ʙalalarьna, ata, əsələrgə!

= ĐUR ŞATLЬQ! =

Berense fiʙraldan ɵlkə pejanirđar ʙojorahь həm məƣərif xalьq kamisarijatь urgьnь ʙulьp,

„PEJANIR“

isemendə, ʙaşqot telendə ajlьq ƶurnal
həm ʙaş. ɵlkə kamsamul kəmitəte həm ɵlkə pejanirđar ʙojorahь
urgьnь ʙulьp

„JƏŞ TƟĐƟVSE“

isemendə ʙaşqort telendə 15 kɵnlek gəzitə sьƣa ʙaşlajasaq.
Balalar ɵsɵn iꞑ oshođ gəzit həm ƶurnal. Padpiskalar ʙarlьq puşta ʙylektərendə həm puştaliundarđa qaʙul itelə.

PADPISKA XAQTARЬ: Ƶurnalƣa— 1 ajƣa 10 tin, 3 ajƣa 30 tin, 6 ajƣa 55 tin, 1 jьlƣa 1 hum.
GƏZITKƏ: — 1 ajƣa 6 tin, 3 aiƣa 18 tin, 6 ajƣa 35 tin, 1 jьlƣa 70 tin.

Адрес: Уфа, редакция и контора „ПИОНЕР“, „ЯШ ТУЗУЧЕ“

Barьƣьđđa jađьlьrƣa aşьƣьƣьđ!!!
Barьƣьđđa jađьlьrƣa aşьƣьƣьđ!!!

Уфа, Типо-литография «Октябрьский Натиск» Б. Ц. С. Н. Х. Başglaflit №27

Bɵtə denja pralitarđarƅ ʙeregegeđ!

Başqortostan JƏŞTƏRE

JAĐƄLƄV XAQƄ:
Ber jƅllƅqƅ 1 h.50 t.
6 ajƣa . . . 80 t.
Ɵs ajƣa . . 45 t.
Ber ajƣa . . 15 t.

Kamsamuldƅŋ Başqortostan Ɵlkə Kamitəte tarafƅnan sƅƣarƅla torƣan ađnalƅq gazite·
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Созонова ред. газ. „Баш. яштяре". Телефоны:
редакции . . . . 2—63
к нторы . . . . 1—61

№ 12 (164) Yktəʙer rivəlytsejəheneŋ 13 jellƅƣƅ. 9 Fiʙral

KULAKTƄ SINƄf BULƄV JAƢƄNAN BƟTƟRƟRGƏ

Kamsamuldƅŋ urƅnƅ, kerəşteŋ aldƅŋƣƅ pazit sƅjahƅnda

„Kulaktƅŋ sinƅf ʙulƅp jə- ven ʙɵtərəv əsən ul si- fƅŋ qarşƅlƅƣƅn asƅq hu- şta hƅndƅrƅrƣa həm unƅŋ şəgəu, xərəkət itə torƣan şləp sƅƣarƅv nəmələrenən əxrym itərgə kərək".

STALIN.

Partƅja, kulaktƅ sinef ʙulƅv aƣƅnan ʙɵtərəvgə nƅqlƅ jul yrhətte. Kulaktƅ sinƅf ʙulƅv aƣƅnan ʙɵtərəv məs,ələhe egəngə kendəgenə havanan eşkən luzƅŋƣƅ tygel. Ul əs'ələ kulaktƅŋ keşe kəse- ən fajđalanƅv tindinsejələren iklәv səjəsəte menən kyptən k əđerlənep kilde. Kuntƅr valytsejun trotƅskizƅm 1925 -27 nse jƅldarđa partƅjanƅ mƅđƅrlƅqta, kulakqa jarđam evđə ʙɵtə kɵsɵ menən ƣə- plərgə tƅrƅştƅ. Ləkin ul va- ƅttarđa kulaktƅ sinƅf ʙulƅv ƣƅnan ʙɵtərəv əsən praiz- udstƅva ʙazahƅ tƅvmaqan e əle. Partƅja ƅvaq ʙurƶʙva valytsejusƅlƅƣƅna qatƅ atpur rđe. Qalqƅp sƅqqan uŋ ap- artunistar kulak menən ajav- ƅđ kərəş urƅnƅna kulaktƅ nƅs rəveştə sinfƅj kərəşheđ tsƅjalizƅm siktƅrƅ menən rgə yŧterev „tjurƅja" hƅn ulandƅlar. Bɵgɵngɵ kɵn enən jəşəgən, irtəge ge kɵn enən jəşəgən, irtəgene ʙu- saƣƅn kyrə almaqan uŋ ap- rtunistar partƅja tarafƅnan tƅ atpur aldƅlar. Sinƅftarđƅ ɵtərəv tƅnƅslƅq menən ʙar- aj, ʙəlki əse kərəş aşaƣƅna lə torƣan eş.

Partƅjanƅŋ yđək kəmitəte laktƅ sinƅf ʙulƅv jaƣƅnan ɵtərəv turahƅnda asƅq us- nuikƅ ʙirđe. Ləkin şuƣa ramaŧtan əle urƅndarđa ʙƅl ɵhim məs'ələne tormoşqa kərev eşe his ƣəniqətlɵner- k tygel. aj ʙer vulƅs ojoş- larƅ, avƅl səvittəre məs'- jƅhƅ jaqtaŋ totona al- aju.

Qaj ʙerəvđəre:

— Kulaktƅŋ nalugƅ tylə- p ʙɵtkən, igene tapşƅrƅl- n, ʙaşqalarƅ şulajuq jaqşƅ a uƣa nisek qaƣƅlahƅn" đər.

Qaj ʙerəvđər:

— Juƣarƅnan instƅruksƅja " tip mejes ʙaşƅnan ty- ngə təkərəp jatalar.

Bƅna ʙƅl mɵhim məs'ələne moşqa ytkərgəndə farmal- j, ʙojorakrattarsa qaraş tɵ- tamƅrƅ menən ʙɵgɵndə- k jolqolorqa tejeş. Juƣa- nan inƅstƅruksƅjalar kɵt- əŧkə, grazdanlƅq həm jenə- qanunƅnan ajƅrƅm mad- larđa eđlənməŧkə. Ul qa- ndarđa kulaktƅ sinƅf ʙulƅv ƣƅnan ʙɵtrəv maddələre ƣƅlmaqan, sɵnki ul qanun- kyʙerəge ytkən miđgel- ŋ qanundarƅ.

Kulaktƅ sinƅf ʙulƅv jaƣƅ- n ʙɵtərəvđə ʙergenə far- ula ʙar:

— Balşəviktərsə, tirʙəlev- đ, ikelənevheđ, kulaktƅ p sƅƣarƅv nəmələrenən xrym itərgə. Kəlliktifləşte- xərəkətenen ʙɵtə əhəme- lə şunda.

Kulak, malƅn hatƅrƣa ađap- ikən, ul maldƅ tartƅp orloƣo fundƅna orloq ʙirməj ikən, ʙɵtə orloq aşlƅƣƅn tartƅp alƅp kalxuzƣa ʙirergə.

Qƅŧƣahƅ: kulaktƅŋ malƅn igen zapastarƅn, jort qaraldƅlarƅn, avƅl xuƶalƅƣƅ maşinalarƅn ʙɵtəhen tartƅp alƅp kalxuzƣa ʙirergə. Yđen avƅldan kalxuz tirəhenən qƅvarƣa.

Kulak as, jalanƣas ƣailələre menən uramda qala tip his qƅđƣanmaŧqa. Kulakqa ʙƅl nəmələren hatƅp, taratƅp ʙɵtərergə mɵmkinlek ʙirməŧkə. Ul keŧəhenə aqsa jƅjnamahƅn, eşləp sƅƣarƅv nəmələren jaŋƅnan alƅrƣa kɵsɵ qalmahƅn.

Bƅl eştərđe ytkərev đur rivalytsejun kərəş pralitarejat diktaturahƅnƅŋ doşmandarƅna aqtƅq zarʙa jahav.

Kulaktƅ ʙɵtərəv eşenə pralitarejat diktaturahƅnƅŋ urgƅndarƅ ʙulƣan avƅl səvittəre xəđer yk kereşergə tejeştər. Kulakqa zarʙa jahavƣa jər,ət itə alnaqan avƅl səvittəren xəđerđən yk jaŋƅnan hajlarƣa kərək.

Bƅl juƣarƅla əjtelgəndər əlʙəttə totaşlaj kəlliktifləşev rajundarƅnda ytərgə tejeştər. Totşlaj kəlliktifləşev ytməgən rajundarđa kulaktƅŋ keşe kesenən fajđalanƅv tindinsejələren sikləv səjəsəte kəsəndə qala. Kəlliktifləşev xərəkəteneŋ kɵsəjve, jarlƅlar həm ʙətraktarđƅŋ ojoşovđarƅna qarap kulaktƅ ajƅrƅv (*Изолировамь* itev) kəsəjev menən ʙƅl rajundarđala kulaktƅ sƅjnƅf ʙulƅv jaƣƅnan ʙɵterev məs'ələhe qujƅlasaq.

Ləkin ʙit kulaktƅ sinƅf ʙulƅv jaƣƅnan ʙɵtərəv avƅr, asƅ, sinfi kərəş nətizəhendəgenə ʙula torƣan eş.

Xəđerge kendə ʙƅna ʙƅl məs'ələne tormoşƣa ytkərgəndə jarlƅlar arahƅnda eşləv, ulardƅ ojoştorov eşe ʙerense mɵhim rivalytsejun ʙurƅstarđan hanalalar. Əgərđə ʙeđ jarlƅlar arahƅnda eşte tiđlek menən kytərməhək, ulardƅ ojoştormahaq kulaktƅ ʙɵtərəvđəge eşeʙeđ mođƣa jađƣan jađƅv kevek ʙulƅr həm „kulak agitpruptarƅ" yđđərensə eşkə totonasaqtar.

Ylem iŧreklege menən tƅn ala torƣan kulak xəđer yđeneŋ qarşƅlƅƣƅn jəđ mərtəʙə arttƅrasaq. Səvit xəkymətenə kalxuz tɵđɵləşənə qarşƅ agitatsƅjahƅnƅŋ mejeştən torop atƅvđarđƅ nƅq qullanasaq. Ulardan qurqƅrƣa jaramaj. Parteja, kamsamul ojoşmalarƅ huƣƅşsanlƅqtarƅn kytərergə, dissiplinalƅ rəveştə hɵƶymgə ʙaşlarƣa tejeştər.

Kamsamul jəcəjkələre həm ʙɵtə kamsamul kəmitittəre tiđlek menən jarlƅlarđƅ ojoştorovƣa parteja jəcəjkələrenə nƅqlƅ jarđəmgə kilergə tejeştər. Hər ʙer kamsamul jəcəjkəhe kalxuzdaqƅ jarlƅ, ʙatrak jəştərenen fikerđəren ʙƅl yđək məs'ələgə jaqƅn tuplahƅn. Bɵtə jəcəjkələr janƅnda jarlƅ-ʙatrak jəştərenen jƅjƅlƅştarƅn sistimalƅ rəveştə ytkərep ʙarƅrƣa.

IKENSENƏN hər ʙer jəcəjkə, hər ʙer kamsamul aƣzahƅ avƅl səvittərenə kulaktƅŋ eşləp sƅƣarƅv nəmələren tartƅp alƅvđa jaƣƅndan torop qaraldƅlarƅn, avƅl xuƶalƅƣƅ qoraldarƅn tuđđƅrƅvƣa kulakqa mɵmkinlek qujmaŧqa ulardƅ xəđerđən tartƅp alƅrƣa.

ƟSƟNSƟNƏN: Kamsamuldƅŋ qala ojoşmalarƅ, kantkumdar, vulkumdar xeđerđən yk kamsamul jəcəjkələrenə həm tyʙənge səvit urgƅndarƅna jarđəmgə ʙɵtə kɵstəren taşlarƣa tejeştər. Sirkylərđər urnƅna, jənle ʙəjlənes!

DYRTENSE: Kulaktarƣa asƅqtan jəki jəşeren rəveştə jarđam itevse avƅl səvittəren, xeđmət ejələren massƅ aldƅna asƅp halƅrƣa. Ulardƅ juldan alƅp taşlarƣa.

BIŞENSE: Kulaktƅ sinƅf ʙulƅv jaƣƅnan ʙɵtərəvđə qatnaşmaqan, eşləhe kilməgən, sittə torop qalƅrƣa teləgən ʙerəvđə kamsamul ʙulmahƅn. Andajđar ʙulha kamsamuldan qƅvƅvƣa tiklem javapqa tartƅrƣa.

Kulaktƅ ʙɵtərəvgə kamanda ʙirgən, ʙaşqa prikazdar jađahƅ juq, ʙɵtə kamsamul ərmejəhe sinfƅj doşman ke-

„Kulaktƅ sinf ʙulƅp jəşəven ʙɵtərev əsən ul sinƅftƅŋ qarşƅlƅƣƅn asƅq huƣƅşta hƅndƅrƅrƣa həm nƅŋ jəşəgən xərəkət itə torƣan eşləp sƅƣarƅv nəmələrenən məxrym itərgə kərək".

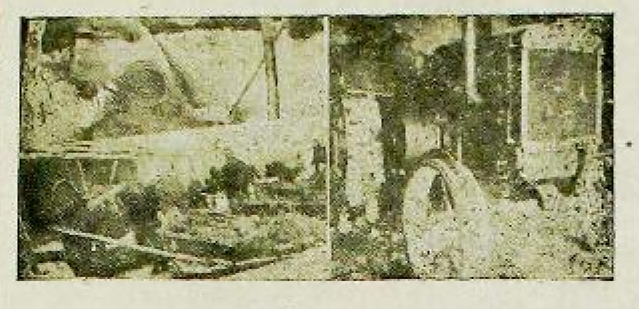

Gigan

Abraj vulƅsƅ safxuƶƅndaqƅ jaŋƅ traktƅr.

Ɵŧɵgə keskenə hyrəttə gigantta orloqlaştrƅlƣan tirməndə. aŧta kalxuƶsƅlar igen tarƅrƣa kilgəndər

KAMSAMULDAR HƄV ASTƄ KƏMƏHE EŞLƏJ DƏR

Satsƅjalizm tɵđɵləşen jaqlavsƅlar ƅstrujƅna taƣƅla ʙer ƅstal kərəşse ʙirəʙeđ.

Kamsamul· mərkəz kəmitəte neŋ VI plinumƅ qararđarƅnan

Mərkəv kəmitət qarar itə:

Ike jƅl esendə şif flutƅ əsən kamsamul isemenən ʙer hƅv aŧtƅ kəməhe eşlərgə. Plinum, mərkəz kəmitət ʙojorahƅna ʙƅnƅŋ əsən sridƅstƅva jƅjnavtaʙƅv juldarƅn eşləp sƅƣarƅrƣa, ə ʙɵtə sajuz ojoşmalarƅna, kamsamuldar, pejanirđar həm ʙɵtə eşsən jəştər massahƅn jəlep itep sridƅstƅva taʙa ʙaşlarƣa quşarƣa.

Oşonoŋ menən ʙergə, plinum hər ʙer kamsamul aƣzahƅna yđđəreneŋ şiftarƅn iŧkə təşərəv urƅnƅnda aj hajƅn şif fundƅna şif tindəre tyləp ʙarƅvđƅ tejeş taʙa.

Bɵtə kamsamul ojoşmalarƅ həm kamsamul mətʙuƣatƅna yđək kəmitət plinumƅnƅŋ kamsamuldar sridstƅvahƅna ʙer hƅv aŧtƅ kəmahe eşlətev turahƅndaqƅ qararƅn ƣəməli erəveştə ʙojomƣa aşƅra ʙaşlarƣa, şulaj uq plinum qararđarƅn firqəheđ eşse, krəŧtejən jəştəre həm kamsamuldar arahƅnda aŋlatƅrƣa-taratƅrƣa quşarƣa.

Kamsamuldar həm firqəheđ jəştər tarafƅnan irekle jarđamdar ojoştororƣa, davanilƅ həm vaqƅtlƅ sʙutniktar ojoştorov kəmə fajđahƅna məxsus eştər eşləv kisə, tƅjatƅr, kino, liksejə həm latarƅjđar ojoştorop aqsalar taʙƅv. avƅldarđa hƅv aŧtƅ kəməhe fajđahƅna giktarđar səsev həm ʙaşqalar.

Hƅv aŧtƅ həməhenə iŧem ʙirev məs'eləhen mətʙuqat aşa ʙɵtə kamsamul ojoşmalarƅnƅŋ tikşerevenə qujarƣa.

Xəkymət ʙankƅlarƅ ʙylektərendə hƅv aŧtƅ kəməhe əsən aƣƅmdaqƅ ƅscut asarƣa ʙƅl xəkymət ʙankƅlarƅnƅŋ urƅndarđaqƅ ʙɵtə ʙylektərendə həm haqlƅq kassalarƅnda ʙulƅrƣa tejeş.

Kəməne eşlaj ʙaşlav vaqƅtƅn 1930 nsƅ jƅldƅŋ 23 nse fivralƅna ʙildələrgə.

V.L.K.S.M. yđək kəmitəte
sikritarƅ: KASARJUF.

Udarniktar Linin partejəhƅna

HYRƏTTƏ; partejanƅŋ sƅjx jəcəjkəhe sikritarƅ partƅjaƣa inevse udarniktarđƅ iŧemlek ʙujensa jəcəjkə ʙojrahƅna saqƅra.

Idaranan.

Gəzitəʙeđđeŋ ʙƅl numirƅ tipografejanƅŋ ʙraşura ʙylege eşselərе ʙigrəktə administratsejanƅŋ eşkə halqƅn, ʙarmaq aşa qaravđarƅ arqahƅnda 5 nse fiʙralda sƅqƅv urnƅna ʙɵgɵngə qəđər sƅqmaj jattƅ. Tipagrafejə administratsejahƅnƅŋ gəzitə uqƅvsƅlarƅ aldƅnda tejeşle javap ʙireven horajʙƅđ.

Traktƅr maşina tɵđɵləşenə maja jƅjnav Başqortostanda ƣəfev itelməŧlek əkeren ʙara.

Xəkymət urgƅndarƅnƅŋ qarar itevenə həm „Tƅraktƅrasintƅr" đƅŋ juldavƅ arqahƅnda Başnarkamzim iŧmenə Başqortostanda hiđeđ tƅraktƅr ƅstansahƅ qorov ʙilgelənə. Ulardƅŋ 3-he oşo jađđa həm 1930 nsƅ jƅldƅŋ jəjendə, qalqan 5-he 1931-nse jƅldƅŋ jađƅnda ojoştorolasaq.

Oşo saranƅ ƣəməlgə aşƅrƅv, oşo ƅtsansalar arqƅlƅ avƅl xuƶalƅƣƅn jaŋƅnan tɵđɵv əsən Başqortostanƣa 14 meŋgə tiklem tƅraktƅr kərək.

Oşo tƅraktƅrđarđƅ alƅrƣa ƅstansalar qororƣa alnƣan 2 miljun hum aqsa jƅjnalƅrƣa, ʙƅjƅl qorolahƅ əs ƅstansaƣa 750 meŋ hum avanƅs 1 nse aprilgə jƅjnalƅrƣa tejeş. Qalqan 1,250,000 humƅ 1 nse sintəʙergə (ʙiş ƅstansa əsən) kisekməj jƅjnalƅrƣa tejeş.

„Tƅraktƅrasintƅr" I nse ƣinvarđa Başnarkamzim həm Başqortostan xəkymətе iŧemenə jađƣan jađƅvƅna: „ƅstansalar qorov tulƅhƅ menən xalƅqtan sərməjə jƅjnalƅvƣa qarar, sərməjə vaqtƅnda jƅjnalmaha, ƅstansalar ikense rajundarƣa kyserələsək" tip jađđƅ.

Bƅl turala Başnarkamzim tarafƅnan „Tƅraktƅrasintƅr" ƣa 1 nse fivralƣa tiklem javap qajtarƅlƅrƣa tejeş ine.

Narkamzim əle javap ʙirevđə quđƣalmaƣanda „Jeŋel kavalirijə" Narkamzimƣa jaŧaƣan nalyt aktƅna: urƅndarƣa tƅraktƅr ƅstansalarƅ qorƅv əsən maja jƅjnav alƅp ʙarƅlmaqan, tyʙən ojoşmalarƣa Narkamzim tarafƅnan zadanƅja ʙirelməgən. Xatta zadanƅja kəlligejə tarafƅnan təsdiq itelməgən" tip jađđƅ.

Əgərđə xəđer ʙƅl eşte julƣa halƅvđa kɵstə maʙlizavajt itməhək, əgərđə xəđer ʙojorakƅratlƅqtƅ, quđƣalmavsƅlƅqtƅ jƅqmahaq, əgərđə ʙalşiviktərsə, udarnƅj eşləməhək ʙeđ Başqortostandƅ tƅraktƅr ƅstansalarhƅđ qaldƅrƅrʙƅđ, tƅraktƅr ƅstansalarƅ ʙaşqa rajundarđa ojoştotorƅlƅr. Bƅl totaş kəlliktifləşep jatqan Başqortostan əsən jaqşƅ kyrneş tygel. Bƅnƅŋ menən ʙeđ sənəƣət pƅlanƅn ʙođaʙƅđ, tƅraktƅr zavƅttarƅ tɵđɵv timpƅn talƣƅnlataʙƅđ.

Avƅl xuƶalƅƣƅ kapiratsejələrendə lə xalƅqtƅŋ majahƅn jƅjnav şəptən tygel.

„Başkapxelipsajuz" oşo jƅlda yđəktən tƅraktƅr tɵđɵləşenə 2 miljun humƣa zadanƅja aldƅ, 39 ikmək kapiratsejəheneŋ pƅlanƅ ʙujƅnsa yđəktən zadanƅjahƅ 500 meŋ humƣa uđđƅrƅla.

Oşo pƅlan ikmək kapiratsejalarƅ tarafƅnan 25 nse ƣinvarƣa ni ʙarƅ 16,7% qƅna ytəlgən ʙƅnƅ qənəqətlənerlek tip ʙulmaj. Qajhƅ ʙer ikmək kapiratsejələrƅ ələgə tiklem maja jƅjƅv eşe alƅp ʙarmajđar. Unƅ tyʙəndəge taʙlitsanan kyrergə ʙula:

Ikmək kapiratsejələrƅ 25 nse ƣinvarƣa maja jƅjnavđƅ tyʙəndəgesə tultƅrƣandar:

1. Ɵfɵ kantunƅ	19%
2. Bɵrə „	22,7%
3. Bələʙəj „	5,6%
4. Məsqyt „	2,5%
5. Estərle „	10,02%
6. Arƣajaş „	45,6%
7. Jƅlajƅr „	7,6%
8. T-Qataj „	4,3%

Bƅnda kyrenəənsə iŋ artta Məsqyt kantunƅ ikmək kaperatsijalarƅ tora.

Unda Başq. ikmək kapiratsejalarƅ sajuzƅ vəkile ʙarƅp tulƅ eşhədlek astƅ.

Oşonoŋ menən ʙergə, Bilarit həm Tirlən eşselərenen jarđəmdəren əjtməj ʙulmaj. Ular ʙer vaqƅtta 24 meŋ 619 hum 60 t. ʙirđelər. Bƅl ʙɵtə T-Qataj kantunƅ zadanejahƅnƅŋ 20,7% təşkil itə.

Sajuzdar sajuzƅ yđəge ʙujƅnsa tƅraktƅr maşina tɵđɵləşənə 1930 nsƅ jƅlƣa xalƅqtan 1 milijun hum zadatkƅ majahƅ jƅjnaƣa zadanƅja ʙirelgən. Ul zadanƅja sajuzdar sajuzƅ tarafƅnan ajƅrƅm avƅl xuƶalƅƣƅ kapiratsejalarƅ sajuzdarƅna ʙylengən.

Şunƅhƅ qƅđƅq 23 nse ƣinvarđa „jenel kavalirejə" Başkapxlepsajuzƣa nalyt jahaƣanda Başkapxlepsajuz (finanƅs ʙylege mɵdire urƅnʙaŧarƅ Tajnouđƅn əjtevenə qaraƣanda) sajuzdar sajuzƅ tarafƅnan ikmək kapiratsƅjalarƅna ʙirelgən zadanƅjanƅ ʙelməgən. Tik ikense kɵnnegenə R K I tarafƅnan eş tikşerelgəs zadanƅjanƅŋ alƅnƣanƅ ʙelende.

15 nse ƣinvarƣa Sajuzdar sajuzƅnƅŋ zadanƅjahƅ orloq jeteşterev kapiratsejahƅ tarafƅnan 10 meŋ 500 humƣa Başkapxlepsajuz tarafƅnan 144 meŋ humƣa ytəlgən. Başqa sajuzdarđƅŋ tultƅrƅvđarƅ turahƅnda ələgə tiklem xəʙər juq.

Bƅna ʙeđđeŋ Başqortostanda maşina-tƅraktƅr tɵđɵləşenə maja jƅjnav eşe nisek tora.

M. JEPANICNIKOF,

Səvittər Sajuzƅnda

RSFSR đa jađƣƅ avƅl xuƶalƅƣƅ kampanjahƅn ytkərevđə əŧtəmə diriktiftar.

MƏSKƏV, RSFSR xalƅq kamisarđarƅ Səviteneŋ jađƣƅ avƅl xuƶalƅƣƅ kampanjahƅn ytkərev vəkile urƅnʙaŧarƅ RSFSR đa jađƣƅ avƅl xuƶalƅƣƅ kampanjahƅn ytkərev turahƅnda aftanumejalƅ jɵmhyrejəttərđeŋ jer eştəre xalq kamisarejatƅna kƅraj həm ɵlkə jer idaralarƅna əŧtəmə diriktiftar jeʙərđe. Bƅl diriktiftar ʙujƅnsa, tɵrlɵ rajundarđa kukuruz səsəvlektəre arttƅrƅlƅrƣa tejeş. Kalxuzdarđƅŋ jađƣƅ səsevlek majđanƅ eşləməj kilgən jerđərđən fajđalanƅv xisaʙƅna iŋ kəmendə 25% kiŋəjtelergə tejeş.

Vəkil urƅnʙaŧarƅ, kalxuzdarđa avƅl xuƶalƅƣƅ prajƅzvudstvahƅn sƅjfat jaƣƅnan jaqşƅrtƅv xəđerge vaqƅtta jerle urgƅndarđan ʙerense sirattaqƅ ʙurƅstarƅ ʙulƅrƣa tejeş tip kyrhətə.

Bɵtə jer tɵđəvselərđeŋ kɵstəren, kalxuz həm safxuzdarđa jer tɵđəv eştəren ytkərev eşenə taşlarƣa kərək. Oşonƅŋ menən ʙergə, kalxuz həm safxuzdarđa jer tɵđəv eşenə ƣađi rəveştə, dəvlət kymək həm jalƣƅđ xuƶalƅqtarđƅŋ jer siktəren ʙilgeləv tərtiʙendə ʙarƅrƣa tejeş.

Vəkil urƅnʙaŧarƅ xəjvan aŧƅravsƅlƅqtƅ alƣa jeʙərev julƅnda saralar sistimƅn nƅq rəveştə tormoşqa aşƅrƅrƣa təqdim itə həm jerle urgƅndarđƅŋ jəməƣətləşkən orloq funttarƅ tɵđəv, tađartƅlƣan həm jaqşƅrtƅlƣan orloqtarđƅ ƣađi orloqtar menən alƅştƅtƅrƅv, tyʙənge prajƅzvudstva kəŋəşmələreneŋ eştəren alƣa jeʙərev, traktƅrđar ƣa həm avƅl xuƶalƅƣƅ maşinalarƅna zadatkalar jƅjƅv eştərendə ʙɵtə kɵs menən eşləvđəren talap itə.

Avƅl səvittəre turahƅnda jaŋƅ palaƶinejə prajƅktƅ ƅraŧlandƅ.

MƏSKƏV' 3. Ip. Kalinin rəisege aŧtƅnda S.S.S.R Yđək Başqarma kəmitəte prizideju meneŋ ultƅrƅşƅ ʙuldƅ. Prizidejum ip. Jənykidzəneŋ avƅl səvittərə palaƶinejəhe turahƅndaqƅ daklatƅn tƅŋlanƅ.

Ip. Jənykidzə, xəđerge vaqƅtta avƅl səvittərə turahƅndaqƅ palaƶidənejəneŋ kərəklegenkyrhət kəndən huŋ, ul palaƶinejə prajƅktƅnƅŋ mərkəzdə, şulajuq urƅndarđa, ukruk, rajun ʙaşqarmalarƅnda, avƅl səvittərendə, hajlavsƅlƅr jƅjƅlƅştarƅnda, qƅđƅl ərmejestər arahƅnda kiŋ rəveştə tikşerelgənlegen, ʙƅl turala 1500 artƅq məqələlər jađƅlƣan lƅƣƅn həjlənə.

Oşolaj kiŋ rəveştə tikşerev arqƅhƅnda prajƅktqa ʙəjtəq yđgərtmələr indərđelər həm satsƅjalizəm nigeđenə qorov həm ʙƅl eştə avƅl səvittəreneŋ ryldəren kesəjtev ʙurƅstarƅna tulƅ rəveştə javap ʙirə. Bƅl prajƅktta „avƅl səvite yđ tirriturejəhendə iŋ juƣarƅ vlas urgƅnƅ ʙulƣanlƅƣƅ" kyrhətelgən. Avƅl səvittərə turahƅndaqƅ palaƶinejə, ularƣa avƅldƅŋ xuƶalƅq səjəsi, iztimaqi həm mədəni yđəgə ʙulƅrƣa jarđam itərgə, ʙatrak, jarlƅ həm urta xəlle jalpƅnƅ dəvlət tɵđɵləşənə ƅlƅqtƅrƅvđƅ kesəjtergə, kəlliktifləşev həm kulaktƅ sinƅf ʙulƅvƅ jaƣƅnan ʙɵterev eşendə ul jalpƅnƅŋ səjəsi aktiflƅƣƅn kytərergə tejeşle.

S.S.S.R. Yđək Başqarmahƅ prizidejume avƅl səvittərə turahƅndaqƅ palaƶinejə prajƅktƅn

Simaşko həm Vladimirski iptəştər Jaŋƅ urƅndarƣa ʙilgeləndelər

MƏSKƏV, Iptəş N. A. Simaşko ʙɵtə Sajuz Yđək Başqarma kəmitəte prizidejumƅnda eşləv əsən javaplƅ urƅnƣa qujƅlƅv səʙəple, yđeneŋ horavƅ ʙujƅnsa RSFSR Sələmətlek haqlav xƅlƅq kamisarƅ eştəren ytəvđən azat itelə.

Bɵtə sajuz yđək ʙaşqarma kəmitəte prizidejumƅ RSFSR sələmətlek haqlav xalƅq kamissarƅ itep iptəş M. F. Vladimirskiđe ʙildələne.

Aƣas əđerləv eşenə 200 kamsamul.

Jƅlajƅr kantkamulƅ aƣas əđerləv eşenə 200 kamsamuldƅ maʙlizavajt itte. Bƅlarđƅŋ 35 Jƅlajƅrđƅŋ yđenən ine. 9 nsƅ ƣinvarđa ođatƅv kisəhe jahap, 10 nsƅ ƣinvarđa eşkə ođattƅq.

Kamsamul.

Kantkumdar valka kamudar, heđ nə mə eşləjheđ?

Jađƣƅ avƅl xuƶalƅƣƅ kampanƅjalarƅn ytkərevđə hərʙer jəcəjkə, vulkum, kantkum, yđeneŋ təz riʙələmenən gəzitə aşa urtaqlaşƅrƣa tejeş. 15 kɵngə ʙer mərtəʙə hər ʙer kantkamuldan eşləngən eştər xaqƅnda rapƅrt ʙirevđəren kətəʙeđ.

„Baş—Jəştəre, idarahƅ.

Xəđerge kөndə jarlьlarđь ojoştorьv eşendə alƣa kitməgən ham kypləp alьp ʙarьla torƣan kalxuzdar xərəkətenən ʙer sittə qalƣan səvittər turahьnda ular ʙeđgə ʙulƣan səvittər tygel, ular kulak səvittəre! tip əjtə alaʙьđ.

(MOLOTЬF)

KALXUZ TƟĐƟLƟŞONƏ JƟĐ MɵИƏN.

ip. MulOtьfьŋ Y.K.P.(ʙ)yđək kəmitəte ergəhendəge Partьja kəŋəşmeəhendə jahaƣan dakiatьnan qьsqartьlьp alьndь.

Səvittər həm kəlliktifləşterev.

Huŋqь ajđarda avьl səvittərenen eş şarttarь tamьrьnan yđgərđe. Min bьnda barьnanda elek totaş kəlliktifləşev rajundarьn kyđ uŋьnda totam. Вьl rajundarđa avьl səvittəre, əjterhen şundaj tərtip qujьlqanmьnej, kiŋəjgəndən kiŋəjə barqan kəlliktifləşev xərəkəte tarafьnan ular aldьna qujьlqan burьstarđь ytəməj kilələr.

Avьl səvittəre həm rajun başqarmalarь yđđərenen eştəren jarlь həm urta xəlle qatlamьnьŋ kiŋ jalpьnь kəlliktifləşterev burьstarьna tigeđ kitəalьrlьq rəveştə yđgərtep tədməvgenə tygel, bə ki kəlliktifləşev xərəkətenən sittə torop qaldьlar.

Xatta totaş kəlliktifləşterev rajundarьnda səvittərđeŋ eşendə ьsьn boroloş bulqanь juq.

Nəmə tigən hyđ huŋ bьl? Вьl-totaş kəlliktifləşev rajundarьndaqь xəđerge səvittərđeŋ bөgөngө tygel, ə kisəgə səvit bulьp qalьvđarь tigən hyđ. Avьldьŋ alqa kitəşen tamьrь menən yđgərtə torqan jaŋьlьqtьŋ asьq miѣalь bulьp tabьlqan totaş kəlliktifləşev rajundarь-bьlar əle əjterhendə şundaj tərtip qujьlqanmьnьj, səvittərenen eşendə tejeşensə rəveştə gəvđələnderelməgəndər. Dimək şulaj bulqas bьndaj səvittər, səvit vьlasь aldьvđa qujьlqan jaŋь burьstarđь ytəj ala torqan səvittər tygeinde.

2. Sinfьj kerəşteŋ kiѣkenləşeve jarlьlarđь ojoştorьv həm pralitarьjat jetəkselege.

Huŋqь 2 jьl esendə partьja beđđeŋ kulakka hөzөm itevebeđgə bəjləneşle bulqan sinfьj kerəşteŋ kiѣkenləşev fakьttarьn nьqlь rəveştə əjtep ytte. Xəđer, „kulaklьqtь sinьf bulьvjaqьnan betererə“ tigən səjəsətte tormoşqa aşьrqanda, ber avьlda sinfьj kerəşteŋ bigrəktə nьq kiѣkenləşməj qalьvь mөmkin tygellegen kyrhətməj kitə almajbьđ. Xəđerge jaŋь dəverđe, avьldaqь kulaklьqtь beterevđen ajьrьp alьvь mөmkin bulmaqan rəveştə bəjlənьgən, kəlliktifləşev xərəkətendə, beđgə kulak ilimittərenen tirur həm kuntьr rivalytsjon sьqьştar janavđanda tuqtalьp qalmajьnsa, kalxuzdarqa qarьşь qotorqan rəveştə kerəş alьp barьrqa tьrьşьvđarь menən osoraşmaj qalьv mөmkin tygel.

Qaj ber rajundarđa sinfi kerəşteŋ jaqьn jađar esen şul tiktem kiѣkenləşeve mөmkin. şunьŋ aldьnda ytkən dəverdəge fakьttarđa aqarьp, qьvarьp qalьrđar. Doşmandьŋ qarьşь kilev teləgen həm nindəj bulhala saralar kyrergə tьrьşьvьn baştan uq hьndьrьr jem rer esen bьl turьla iѣtə totarqa kərək.

Kulaktьŋ qarьşьlьqьna qaramaѣtan, unьŋ kəllikifləşev xərəkəten əđərgə tьrьşьvьna qaramaѣtan, şulaj uq, kulaktьŋ kalxuz eşenə inep alьp, kalxuzdь estən torop tarqatьrqa tьrьşьvьna qaramaѣtan-kəlliktifləşev xərəkəte jeŋevse rəveşndə şunьŋ menən bergə, yđenəgenə xas bulqan tidiek menən alqa bara. Вьna bьlarđaŋ betəhelə fəqət səvit xəkymətenen bьŋaşa totop kilgən səjəsəte arqahьndaqьna mөmkin buldь.

Yđək kəmitətenen kyptən tygel sьqarqan qararьnda asьqtan, asьq bьna nəmə əjtelə·

Barь tik V.K. P. (b) həm V. L· K. S. M. qa sit bulqan ilminttərgəgenə partьjanen betəp burьsьna-avьlda jarlь həm batraktarđь yđ aldarьna ojoştorov burьsьna- iqtibarhьdlьq menən qaraj alalar“, tejelə.

Вьl hyđđe əjtevgə bьna nəmə səbəp buldь: Partьja həm kamsamuldьŋ avьldaqь tөp burьstarьn səvittər vьlasьnьŋ terəge bulqan jarlь həm batraktarđь ojoştorov burьstarьn onotorloq bulqan keşelərgrebeđ yđ ojoşmabьđqa tyđep tora almajbьđ. Əlbittə jarlьlarđь ojoştorov eşendə beđđeŋ uŋьştarьbьđ bar! Ləkin, ularqьna histə jeterlek tygel. Вьna şunьŋ esendə beđ, xəđerge vaqьtta jarlьlarđь ojoştorov eşendə alqa kitməgən həm kypləp alьp barala torqan kalxuzdar xərəkətenən ber sittə qalqan səvittər turьnda, ular beđgə kəərk bulqan səvittər tygel, ular kulak səvittəre!-tip əjtə alabьđ.

Beđgə „kulak səvittəre„ jəqnь xəđegə tiklem turьnan turь jəki sьtləp bulhala kulaktar tə'sire keşlə bulqan səvittər qajđala bulhala osorahalar, beđ, bigrəktə batrak-jarlьlarđь berləşterev eşendə eştərgə həm urta xəllelər menən berlelekte kulaktarđь taratьrqa· kulaktь bьl pazisejalarđan qьvalarqa qarata eş alьp barьrqa tejeşbeđ. Avьldьŋ jalpь rəveştə kəlliktifləşeve, pralitarьjat jetəkselege kesəjgən vaqьttaqьna satsьjalizьm huqmaqьna teşeve mөmkin bulьsaq.

Səvittər pralitarьjat diktaturahьnьŋ nigeđ urgьndarь bulqan xəldə, kalxuzu xərəkəte eѣtenən jetəkselekte tə'min itərgə tejeşlər. Şuna kyrələ, nyjaber plinumь qararđarьnda:

— „Avьl səvittərenen kəlliktif xuzalьqtarqa nisbətən kalxuz teđeləşə eşendə məsьlejəttəren kytərev, kalxuzdarđьŋ səvittər aldьnda xisaptarьn kertev, ləkin, kəlliktif menən jetəkselek itevđə atministьratifnьj jaqtan qatьşmav, kərək“ tejelə.

Partьja, huŋqь jьldarđa səvit apparattarьndaqь bojorakratizьm menən keslə kerəşte kiŋəjtte. Bojorakratizьm menən kerəş saralar həm səvit appatьn, sit pralitarьjatqa doşman ilminttərđən tađartьv huŋqь jьldarđa keslə rəveştə ytkərelev bьlar, betə səvit eştəren tamьrьnan yđgərtev həm jaqşьrtьvđa baş saralar bulьp hanalalar. Вьnьŋmehime alda əle.

Xəđer səvit apparatьndaqь bjorakьtizьm menən kerəş başqa vaqьttarqa qaraqandala mehin ber məs'ələ bulьp tora.Tik eşse jalpьnьŋ kiŋ qatnaşlьqьna bojorakrtizьm menən kerəşte tərьn həm jeddi jahaj ala.

„Kalxuz ƣa jəđ menən!“

Luzəьƣasь aѣtьnda səvittərđe jaŋьnan teđergə.

Avьl səvitəre həm rajun (jort) başqarma la kalxuz xərəkətenə tajanmajьnsa (apura məqənəhendə). prarьjat diktaturahь urgьndarь həm avьlda partьja sejəsьttəren ytkərvse bula almajasaqtar. Kalxuz xərətenə totonmajьnsa həm yđeneŋ betə eşen tejeşensə tamьrьn jaŋьnan yđgərtep teđəməjensə, yđeneŋ sastasfьn yđgərtməjensə torop, kəvltter fəqət kalxuz xərəkəte qejoroqonqьna taptaasaptar, kalxuz xərəkəten kiŋəjtev, uŋa jetəkselek itev eşen başqara almajasaq.

Totaş kəliktifləşev rajundarьnda səvittərenen eşen ər jaŋьnan teđev eşendə beđ xəđer hunqala qalabьđ lude. Вьl eşte bunqa qa'dьrьv, artqa taş'arqa his jaramaj.

Səvittərđe ər jaŋьnan teđev, ber jaqtan, avьlda səvittərđeŋ kiŋəjtyvendə nigeđ boroloş jaharqa tejeş kenlsenən, səvit eştərendəge şundaj boroloşqьna krəѣtejən jalpьhьnьŋ xərəkəten lkəliktiflaşьv julьna tulьhьnsa əjlənderep jebərə almajaq.

Вьna şunьŋ esendə bed, səvittər kalxuz xərəkətenə

ip. Molotьf.

jəd menən! luzьnqahьn kə tərtibenə qujarqa tejeşbed. Bed prafsajuzdarqa nisbətən: xəđerge dəverđələ prafsajuzdarьđьŋ luznqalarь praizvudьstьvaqa jəđ menən! bulьrqa tejeş tigən inek.

Şunьŋ kevek şəvittərgə nisbətəndə beđđeŋ luzьnqь: KALXUZLARQA JƟĐ MENƏN BULЬRQA TEJEŞ oşo luzьnqьnan, səvittərgə nisbətən. beđđen alqa begengə burьstar kilep baѣa.

Huŋqь vaqьtta qajber iptəştər arahьnda kelxuzdarđь maqtav, tөrlө hyđđər həjləv yđenə kyrə muda bulьp kitte. Şul ajqan menən səvittərgə bulqan iqtibar hynə teşte. Məѣələn huŋqь, vaqьtta totaş kəlliktifləşev rajundarьnda sevittьrđeŋ kərəkməgənlege turьndaqь həjlənevđərgə osorarqa tura kilde. Вьl bit xəđerge kөndə avьlda sinfьj kerəşteŋ kiѣkenləşkən həm pralitarьjat diktaturahьnьŋ sinьf bulьv jaqьnan timer qulьn halьrqa torqan vaqьtь eşlanə. Şunьŋ esendə, sevitiərđe beterev turahьndaqь nastьrajьnьjalar pralitarьjat həm krəѣtejəndər esen ber nəmələ birə almaj. Tik ular, səvittərđen kalxuz xərəkattəre esen' kiѣken rəveştə xəl itə alьrlьq urьn totqanьn aŋlaj almavđarьn saqьldьralar həm dəjəm səvit vьlasьnьŋ doşmandar hyđe.

Вьndaj nastьrajьnjane kiѣkenlek menən beterergə həm səvittərđeŋ kalxuzdarqa nisbətən jetəkselek urьn nьqьtьrqa kalxuz xərəkəte nigeđendə, səvittərđeŋ əhəmejəte taqьla nьqьraq kytərelergə tejeştər. Şulajuq səvittər kalxuz xərəkətenə jəđ menən əjlənev həm unьŋ başьnda torьv arqahьnda, kalxuzdar aşa avьl xuzalьqьn, satsьjalizьm nigeđendə jaŋьnьn teđevđə đur uŋьşlarqa ireşevđe tə'min itəsəktər.

Kalxuzdarđьŋ đur burьstarь —avьl xuzalьqь praizvudьstьvalarь ojoştorovđa bulьrqa tejeş. Katxvzdar xərəkəte ojoştorьv, eşləp sьqarьvđь kytərev' avьl xuzalьqьn alqa jebərev esen kalxuz yđeneŋ iqtibarьn tuplarqa tejeş.

Ləkin, bьnьŋ menəngenə kalxuz jalpьhьnьŋ mөxtazlьqь betməj. Jarlь həm urta xəllege xəđer mektəp, balnitsa, kөtөpxana həm başqa mədənejət ycrizəinjələr kərək. Вьl nəməne elekke xəlendə qaldьrьp bulmaj. Вьna bьlar betəhelə səvittərđen əşe. Şulaj bulqas. jalpь, şunьŋ esendə, totaş kəlriktifləşev rajundarьndaqь səvittərđen xəkymlegen tuqratьv turahьnda nindəj hyđ bulьrqa mөmkin?

Вьnda hyđ jalpь rəveştə kəlliktifləşev rajundarьndaqь səvittərđe beterev turahьda barmaj, ə ularđь nigeđenən jaqşьrtьv turьnda barьrqa tejeş

Səvit həm kəpirətiftər, huŋqь ike igen ađerləv kampanьjahьn yđ jelkələrendə ytkərev julьnda jomşaqlьq kyrhəttelər, kyp urьndarđa bьl eşte partьja ojoşmalarь turanan turь yđ quldarьna aldьlar. Şunhьđ səvittər yđen həm eşselər həm qьđьl armьjanь igen hem istiqmal praduktьlarь menən tə'min itə almajđьr ine. Вьl xalьq eşendə partьja ryle qajber vaqьttь bik kesle urьn totto. Ləkin bьnda partьja ojoşmalarь jaŋlьş eşləmənelər' kirehensə şulaj eşlərgə kərəklek məzbyjejəte məzbyr itte.

Şuqa kyrə, bed səvit urgьndarьn şundaj itep nьqьtьrqa tejeşbeđ, ki ular xuzalьq burьstarьn ytəvđə maksimal aktifleqtəren kyrhəthendər. Avьldarđaqь jaŋь burastarđьŋ qьjьnlaşqan, kalxuz xərəkətenen kiŋəjgən vaqьtьnda kөndən kөn kөngə yѣa barqan satsьjalizьm teđeləşenə jetəkselek itev ele—səvittərđenьqьtqanda aftaritittarьn kytərgəndə, qəməli rəveştə kalxuzdar eѣtənən jetəkselekte kesəjtkəndəgenə tə'min iteləsəktər.

Avьldarđaqь partьja ojoşmalarьn nьqьtьv burьsь menən bergə beđđeŋ alda his kisekterməj ytəlergə tejeş bulqaŋ, avьldaqь səvittərđeŋ eştəren ər jaŋьnan teđev (перестройка), ulađьŋ eş mitьdtarьn həm furmьlarьn tamьrьnan yđgərtev həm sastafen kiѣken rəveştə jaŋьrtьv burьstarь tora.

Xəđer oşolarđan praktik jomqaqtьr jahajьq.

jaŋь burьstar həm avьl səvittəren jaŋьnan hajlav.

Beđ avьl səvittəre eşendə kiѣken boroloş jaharqa tejeşbeđ. Beđ ьvьl səvittərenen kalxuzqa jəđ menen bororqa tejeşbeđ. Sevittərđe jaŋьnan hajlav bьl boroloştoŋ ricage xđməten itərgə tejeş.

Kalxuzqa jəđ menən barьvđa yđđərenen buldьqhьđlьqьn kyrhətkən səvittər jaŋьnan hajlanьrqa tejeştər. Bөgөngө kөndər burьsь—„səvittərđe kalxuz quđqalьşьna jəđ menən“ luzьnqьhь aѣtьnda jaŋьnan hajlav.

Avьl səvittəren jaŋьnan hajlav turahьnda qəđəttə bula torqan kampanьjalar bьjьl kisekterelələr. jaŋь səvit hajlavđarь səvittər eşendə kiѣken boroloş jahatьrlьq itep, jaŋь burьstarqa borop ytkərev kərək. səvittərđe jaŋьnan hajlavđar səvittərđe kalxuzdarqa taba kiѣken boroloşon tə,min ithendər.

Tөrlө tөʙəktərđəge kalxuz quđqalьşь tөrlөsə bara. Şuqa kyrə, tөrlө tөʙəktərđəge səvittərđe qajtanan hajlav məsələhelə tөrlөsə tora.

Məѣələn: totaş jalpьlь kəlliktifləşev tөʙəktərendə səvittərđen eşen qajtanan qorov eşe hiseʙkisegevđe kətməj: Вьnda səvittərđe qajtanan hajlav bөgөngə kөndəŋ beşep elgətgən burьsь bulьp sьqa. Səvittərgə, aktif kalxuzsьlar esenən jaŋь kestər birelergə, taratьlьrqa həm ularđen iŋ jaqşьlarь səvittərđeŋ başьnda tororqa tejeşlər. Başqa tөʙəktərđəge səvittərđə kalxuz quđqalьşь menən bergə atlap barьrqa tejeştər.

Dimək, səvittər jaŋь burьstar aldьnda toralar. Avьlda bьl

(Davamь 3—bittə)

Kalxuzdarđьŋ sərməjələre turahьnda palaƶinьja

Kalxuzdarđьŋ sərməjələre ojoştьrьla.

A— Aqzalarđьn kalxuzqa inev vьznustarьnan.

B— Aqzalarđьn paj vьznustarьnan.

V— Kalxuzđьŋ ʙylenməj torqan fundьna ʙirelgən aqzalarđьŋ vьznustarьnan.

G— Kalxuzdьn ʙaşqa kilerenən.

D— Kalxuz aqzalarьnьŋ xesysi fund həm kalxuzdьŋ kapitalьna inderlgən vьznustarđan.

J— Ьikьlattarđьn aqzalьq vьznustarьnan.

Ƶ— Xөkymət, kəpiratif həm ʙaşqa jəməqət ojoşmalarь tarafьnan daimi fajđalanьv esən kalxuz qaramaqьna ʙirelgən sərməjələrđən, şular erətendə kalxuzdarqa daimi erəveştə fajđalanьrqa ʙirigən xəkymət milektərenen teđelmə həm avьl xuzalьqь qaraldьrьlnan.

Z— Xəkymətteŋ ʙurьs ʙirə torqan meəssəsəlarenən.

Kapiratif həm ʙaşqa jəməqətselek ojoşmalarь tarafьnan kalxuzdьn təp kapitalьna ʙirelgən ʙurьstarđan.

I— Kire qajtarьlьp ʙireiməj torqan kilerđən (eѣtəmə erəveştə ʙirelgən summalar) həm ʙaşqasa aldan kyrelməgən kilerđər.

Məѣələn: ʙylək alьv (primejə) həm ʙaşqalar...

K— Xəkəmət, kəpiratif, kridit həm ʙaşqa ojoşmalar tarfьnan kantraktatsьja duqьvьrь ʙujьnsa ʙirelgən ʙurьstar (eđaq həm qьѣqa meddətle) həm ʙaş-

2) Hər ʙer kalxuz tyʙəndə kyrhətelgən qaqiđələr ʙujьnsa ojoştьrьlalar.

A— Bylenməj torqan təp fund.

J— Paj kapitalь.

V— Zapas kapital.

G— Tormoş həm mədəni fundь, həm—

D— Byləkləv fundь.

Kalxuzdьŋ təp kapitalьna alьnqan ođaq vaqьtlь fundtan zajьm kapitalь ojoştьrьla. Вьnan ʙaşqa kalxuz tarafьnan ʙaşqasala xesysi kapital həmfundtar ojoştorolьrqa mөmkin.

3) Kalxuzdьŋ təp ʙylenməj torqan kapitalьna inderelə.

A— Kalxuz aqzalarьnьŋ inev vьznustarь..

B— Kalxuz ustafь ʙujьnsa aqzalarđьŋ dəjəmləşterelgən eş qoraldarь xaqьnьŋ eləşe.

V— Ustaftьŋ 22 nse matdəhendə kyrhətelgənsə kalxuzdьŋ kilerenən alьnьp qalьnqan aqsa.

G— Daimi rəveştə fajdalanьr esən kalxuz qaramaqьna ʙirelgən milektərđeŋ xaqtarь şuluq vaqьtta xəkymət tarafьnan ʙirgən (1- matdə „Z“ punkьtь) həm kalxuz sajuz tarafьnan ʙirelgən ʙaşqa kalxuzdarđan qalqan milektər.

D— Dəvlət həm jerle ʙydzəttən ʙirelgən aqsalar həm ʙurьs ojoşmalarь tarafьnan qajtarьp almav şartь menən ʙirelgən aqsalar.

Y— Alьnqan ʙyləktər.

Ƶ— Xəkymət həm kapiratif ojoşmalarьnьŋ kalxuzdarqa tyləvheđ ʙirgən matirjal həm ʙaşqa nəmələr (aqas h. ʙ.)

Z— Dəjəm jьjьlьş qararь ʙujьnsa ʙylenməj torqan funtqa

4) Bylenməj torqan təp funtqa inderelqən sərməjələr, ʙaşqa funtarqa jəki ʙaşqa kapitaldarqa inderelməjđər. Şulajuq kalxuzdarđьŋ zararđarьn qaplavqa totolmajđar. Əgərđə ʙerəj səʙəp menən kalxuz ʙeterelhə ul saqta ʙylenməj torqan təp funttьŋ sərməjələre kalxuz sistimahьnьŋ juqarqь urgьndarьna ʙirelep ular tarafьnan tejeşle urьnqa fajđalanьrqa tejeş.

5— Bylenməj torqan təp funttar kalxuzdarđьŋ ʙalanьsь ʙujьnsa həm kalxuzqa aqza ʙulьp iѣəpləngən juqarqь kalxuz ojoşmahьnda ajьrьm iѣaptə tororqa tejeş.

Idara jьllьq iѣəp teđegəndə ʙylenməj torqan təp funttь həm jьl esendə uqa inderelgən sərmajalarđe ajьrьm iѣəpkə alьp teđelgen aktiftь dəjəm jьjьlьş tarafьnan dərəѣlap kalxuz sajuzqa ʙirergə tejeş.

Kalxuzqa ingəndə hər ʙer aqza tyʙəndə kyrhətelgənsə inev vьznusь tyləj.

A— Yđeneŋ xuzalьqь ʙulmaqan jəki ʙaşqa ʙerəj xuzalьqtan fajđalanmaqan ʙatraktar kalxuzdьŋ ʙylenməj torqan funtьna ʙarьhь aqza ʙaşьna 20 hum tyləj.

B— Jarlьlar inev vьznusьn aqsalata 10 hum tyləj.

V— Tyʙən urta xəlle krəѣtejəndər 15 humdanda kəm tyləməj.

G— Urta xəlle krəѣtejəndər iŋ kəme 30 humdan 60 humqa

Вьl vьznustar 16 jəşkə tiklem ʙetə aqza ʙulьp inevselərđən alьna. Kalxuzqa aqza ʙulьp inevse ʙatrak həm jarlь xuzalьq aqzalarьna inev vьznusь tyləv esən ʙurьs ʙirelə. Jəki 3 jьlqa tiklem tyləv esən kisekterelev ʙirelə.

Tyʙən, urta xəlle krəѣtejəndərgə ʙer jьlqa tiklem tyləv esən vaqьt ʙirelə.

Urta xəllelər esən ajьrьm vaqiqalrđa inev vьznustarьnьŋ 25—30 pr. tьn kisekterep tyləv esən 6 ajqa tiklem vaqьt ʙirelə.

IѢKƏRMƏ: a· 6 · matdənen a- ʙ- v- q punkьttarьnda kyrhətelgən summalar kammunalarđa a- x ərtildərendə həm kymakləşep jer eşləv jəmqejəttərendələ ytkərelergə tejeş.

B— Batьrak ʙulьp, avьl xuzalьqь həm eşləv qoraldarь ʙulmaqan ʙarь jallanьp eşləpkenə kən kyrgən keşegə iѣaplənə.

V— Jarlь xuzalьq iѣəʙenə a- x. halьmьnan qotqarьlqan xuzalьq tөrlөqьna inderelə.

G— Tyʙən urta xəlle krəѣtejən xuzalьqtarь iѣəʙenə, a- x. halьmьn 15 humqa tiklem tyləvse həm eş qoraldarь 150 humdan 200 humqa tiklem ʙulqan xuzalьqtar inderelələr.

D— Urta xəlle xuzalьqtarqa 40 humqa tiklem a- x. halьmь tyləgən, 600 humqa tororloq eşləv qoraldarь ʙulqan həm keşe kesənən fajđalanmaqan xu-

J— Jaŋь ustaftь qaʙul itkən elekke a. x. kammunalarь a. x. ərtildəre aqzalarьnьŋ paj vьznustarь ustaftьŋ 7 - madəhe ʙujьnsa ʙylenməj torqan təp funtqa inderelergə həm ʙetə qoraldarь jaŋь ustaf ʙujьnsa dəjəmləşterelergə tejeş.

Ƶ— Dəjəm jьjьlьş qararь ʙujьnsa aqsalata inev vьznustarь tyʙandəgesə jьjьlьrqa tejeş: a- 1928-jьldьŋ 1· yktəʙerenə tiklem ajьrьm rəveştə eş qoraldarь menən fajđalanmaqan həm ʙaşqa xuzalьqtarđan eləş almaqandar 6- matdənen „a“ punkьtь ʙujьnsa. ʙ- Ajьrьm rəveştə xuzalьq qoraldarь menən fajđalanqan həm xuzalьqta eləşe ʙulqandar 9- matdənen „ʙ“ punkьtь ʙujьnsa.

Z— Kymakləşep jer eşləv ojoşmalarь jaŋь ustaiqa ingəndə aqzalar 6- matdəneŋ a. ʙ v- punkьttarьna ʙinaən inev vьznustarьn tultьrьp tyləjđər, milektəren dəjəmləşterələr həm jaŋь ustaf ʙujьnsa şulajuq palazinjanьŋ 7- matdəhe ʙujьnsa ʙylenməj tərqan eləşe (atelsleneja) inderələr.

7— nev vəznusьnan tьş kalxuzqa inevse hər ʙer aqza ustaf ʙujьnsa dəjəmləşterelərgə ʙulqan ʙetə a- x. qoraldarьn mal- mьnjattarьn kalxuzqa ʙirə, şunьŋ menən ʙerə, ʙьl də jəmləşterelgən milektərgə idara tarafьnan tejeşle narьq qujьlьv menən tejeşle ʙulqan eləşe aqzanьn paj-şə kalxuzdьŋ ʙylenməj torqan fundьna inderelə. Kalxuzdьŋ ʙylenməj torqan fundьna inderelə torqan eleşteŋ xaqь, dəjəm jьjьlьş tarafьnan qaʙul itelgən qaqidələr ʙujьnsa hər ʙer aqza esən dəjəmləşterelgən eş qoraldarь xaqьna qarata ʙildələnə.

Ləkin tyʙəndə kyrhətilgəndən də kəm ʙulmaѣqa tejeş: dəjəmləşterelgən minajattarđьŋ avьl xuzalьqь ərtildərendə həm kymakləşep jer eşləv ojoşmalarьnda 25 pr. a.x. kammunalarьnda 50 pr. tanda kəm almaѣqa tejeş.

Вьlarđan qalqan eləşe aqzanьŋ paj vьznusь ʙulьp iѣəplənə.

8— Kalxuzqa inər aldьnan yđeneŋ mal minajattarьn hatqan keşelər dəjəmləşterelergə ʙulmaѣqa ʙulqan, ləkin hatьlqan nəmələrđeŋ xaqь tiklem eѣtəmə vьznus tyləv şartь menən həm dəjəm jьjьlьş maxsus qararь menən genə qaralьrqa tejeşle.

9—Əgərđə tulь rəveştə kalxuzqa inməgən xuzalьqtan ʙer nisə jəngenə inhə, ul vaqьt inev vьznusь, paj vьznusь unьŋ elekke xuzalьqьnda ʙulqan eləşenə qarata ʙildələnə.

10—Ber xuzalьqtan ʙetə eşkə jaraqlь jəşe jetkən aqzalar kalxuzqa ingəndə paj iѣəptəre ʙujьnsa ularđьŋ paj vьznustarь şul xuzalьqtьŋ 16 jəşkə tiklem ʙulqan aqzalarьna tigeđ rəveştə ʙylenə.

11—Aqzalarđьŋ paj vьznustarь kalxuzdьŋ pajlь kapitalь inderelep xuzalьq rasxuttarьna totola. Həm kalxuzdьŋ aʙarutьnda ʙula paj vьznustarьna % tylənməj.

12—Zapas kapital fajđalanьp ʙetev menən paj kapitalь kalxuzdьŋ zararđarьn qaplarqa totola.

paj kapitalь ʙetə kalxuz aqzalarьnьŋ paj cuttarьna həm ularđьŋ summahьna qarata tigeđ rəveştə ʙylenə.

13—Kalxuzdan kilgən fajđanь ʙylgəndə ul fajđanan paj iѣəʙenə jəki paj kapitalьna totop qalьv ʙulmaѣqa tejeş.

14—Kalxuzdan kitkən hər ʙer aqza paj kapitalьna quşqan həm unьŋ iѣəʙendəge vьznusьn aqza paj iѣəʙenə ʙylengən zararđa ʙaşqahьn horarqa xaqlь.

Paj vьznustarь ustafta kyrhətelgən tərtip ʙujьnsa kire qajtarьlalar.

15— kalxuz ʙerəj səʙəp menən ʙeterelhə ul saqta paj kapitalь ʙylenməj torqan fundtan ajьrьp alqandan huŋ həm kalxuzdьŋ ʙurьstarьn tyləp ʙetkəndən huŋ kalxuz aqzalarь ara hьnda tigeđ itep ʙylenə,

16— Kalxuzdьŋ zapas kapitalь 23 § ʙujьnsa kalxuzdьŋ hər jьl hajьn sьqarqan eləşenən ojoştorola. Zapas—kapital kalxuzqa ʙerər zarar ʙula qalha şul zararđь qaplar esən ʙildələnə.

1— Mədəni həm tormoş jaqşьrtьv fundь 28 § ta kyrhətelgənsə kalxuzdьŋ hər jьl hajьn sьqarqan eləşenən, məxsus alьnqan ʙurьstarđan həm dəjəm jьjьlьş qararь ʙujьnsa ʙьl funtqa ʙildələrgə tejeşle ʙulqan vьznustarđan şulajuq kalxuzdьŋ ʙaşqa kilemdərenən ojoştorola.

Mədəni həm tormoşto jaqşьrtьv fundьna ʙulqan aqsalar kalxuz aqzalarьnьŋ aŋ—ʙelemen kytərev (nađanlьqtь ʙeterev punkьttarь, məktəptər, uqьv ejđare, klup, radьjo, kino, kөtөpxana h. ʙ.)

Miditsina jarđamьna (amʙulaturejə, akuşirkalar punkьtь asa lərgə kansultatsьja) həm torm

Agra upalnamucinnьjlьq eşen dəge jeteşheđlektərđən qoto lorqa kərək.

Bedđeņ avьldarđa əle agranumьja kesə bik əđ. Şunьņ ɵsəndə avьl xuzalьqьnьņ tərəqqi iteve bik qьƀьnqь bara.

Avьl xuzalьqьnьņ yƀev timpьn qьđьvlatьv ɵsən 1929-jьlda avьl xuzalьqьna agra ypalnamucina inderelde. Hər ber jer eştəre jəmqejəttəre aldьna agraupalnamucinnьjlьq eşenə jarlь həm urta xəllelərđən jaqşь aņlь keşelərde hajlap qujьrqa tigən burьs qujьlqajnь.

Ləkin bьl qujьlqan burьstarqa krəƀtejəndər tarafьnan artьq əhəmejət birelməne, şunьņ ɵsəndə avьldarđa krəƀtejəndər arahьnan agraypalnamucindar hajlaqanda teləhə kemdə kyrhətev ,eştərgə teləməgən keşelərde hajlap qujьvdar buldь.

Bik kyp agraupalnamucinnьjdar yđđəreneņ eştəren həm məs,yle jətiektəren betenləj belməjdər, şulajuq krəƀtejəndər yđđərelə agraupanamucinnь nej ɵsən hajlap qujьvdarьnda belməjdər. Bьnan tьş bьl kəngə tiklem hajlap qujьlqan agraupalnamucinnьjđarqa agranum həm avьl səvittəre tarafьnan əđerlek kyrev həm ular ɵƀtənən tejeşle jetəkselek itevdər bulmanь.

Agraupalnamucinnьjdarьđ hajlaqanda tejeşle dərəzələ iqtibar birgən həm hajlap qujьlьvsьlarqa tejeşle ojoşmalar tarafьnan jetəkselek bulqan urьndarđa agraupalnamucinnьjdardьņ eştərendə jaqşьqьna hedəmtələr bar

Bik kyp urьndarđa urazajdь kytərev eşendə agraypalnamucinnьjdar ojoştorovsь xedmətən başqaralar. Məđəl n Stararuski rajunьnda bik kyp avьldarda səsev orloqtarьnьņ 80-100% aƀra yralna mucinnьjdardьņ tьrьşlьqь menən tadartьlьp, səsev jeren hadьlьqtan tađartьvda soņrdar qađđьrv eşe 60 – 100 prasintqa ytəlde.

Bьndaj xəldərde bed,qajnьlьrki agrayqalnamucinnьjdardь hajlaqanda hər jaqtan tikşerep hajlav şulajuq hajlanьp qujьlьv sьlьr edtənən tejeşle ojoşmalardьņ jetəkselek itevderen jaqşь alьp barьlqan urьndarьndaqьna osoratabьđ. Agrakyltyrnьj miraprijətelər ytkərelməgən urьndarđa uņьştь kyterev eşeneņ kərəgensə julqa qujьlmavьn kyrəbed.

Bik kyp urьndardaqь agra ypalnamucinnьdər eşenə alьp qarahaq bed, avьl xuzalьqьn alqa jebərev, urazajdь kytərevdə jalpьlьtəƀtəeş alьp barьlmavьn kyr bed.

1930 jьlda bedgə, agraypalnamucinnьjdar eşendəge nasar kyreneştər iqtibar itergə, bьl eştəge jeteşhedlektərgə sik qujarqa kərək.

Agraypalnamucinnьjdardь avьl xuzalьqь siksejələrenə həm kəmisejələrenə ьlьqtьrьvđa jort başqarmalar, avьl səvittəre saralar kyrergə, ular menən janlь bəjləneşte kesəjtergə rejeşlər.

Irtə səsevgə əđerlek, orloqtь tađartьv, qorotqosta menən kərəşev eşendə agraypalnamucinnejdьrqa praktik juldar menən jardamqa kilergə, ulardьņ kondəlek eştərendə bulьşlьq kyrhətergə kərək.

Agrayp palnamucьdar arahьnda agra nađaulьqtь betərevgə eikən əhəmejət birergə, bьnьņ ɵsən jort başqarmalarь avьl səvittəre agra upalnamucinnьjđarqa kitap — zurnaldar alđьrьv ɵsən aqsa bylergə tjeştər. Şulajuq jađqь həm kedge səsev kampanьjahьnan alda agraupalnamucinnьjđarqa kurьs ytkərergə.

1930 — jьlda agraupalnamucinnьjđardьņ eştərendəge jeteşhedlektəren betərev ɵsən, qьşqь eş dəvrendə jort başqarmalarь, avьl səvittəre agraupalnamucinnьjdardьņ eştərenə tikşerev jaharqa tejeştər. Agraupalnamucinnьjdər avьldь satsьjalizьmsьl nigeđđə tedvdə milionlaqan xedmət ejələre aldьnda ojoştorьvsь urьndь totalar, şunьņ ɵsəndə agraupalnamucinnьjdardan jalpь qaşьnda tejeşle xedmətte talap itevđən alda iņ elek ulardьņ aqranumьja nađanlьqtarьn betərьvgə nьq əhəmejət birergə kərək.

Kalxuz tezeleşenə jəđ menən.

(başь ikense bittə).

rəstar aubl xuzajьqьn satsьjalizьmqa əjlənderep qorođan kilep sьqalar. Betə krəƀtejən tormoşon qajtanan təđev julьndaqь dur burьsta şuaq bəjləngən. Janь burьstarđь kulaktar menən bik nьqlap ajavhьđ kerəş alьp barqandaqьna ytəv məmkin: Betə kulak jaisь həm jьrsьlarьn səvittərđən herəp sьqarьv xəđerge kəndə avьl səvittərə aldьnda Bigerəktə kiƀken burьs bulьp kilep bara. Şunьņ menən bergə avьl səvittəre batrak—jarlь jadrahen səvittər itrəhendə uqmaştьrьv nigeđendəgenə, jarlalarđь səvittər tjrəhenə ojoştoroda nьqlь eş alьp barqan saq tarьndaqьna yđ yđđəreneņ janь burьstarьn ytəj alasaqtar. xəđerge kəndə səvittərđeņ aldarьnda torqan iņ dur iņ məhim burьstarь batrak həm jarlьlar jđrəhen səvittərđə uqmaştьrьv həm şul nigeđđə kalxuz qudqalьşьnda pralitarьjat jetəkselegen nьqlьv. Urta xəllelər menən bulqan sajuz, jarlьlarđь tajanьs itkəndəgenə, sьvitjərđeņ kulak menən kerəşendə tiđ həm kiƀken uņьşqa ireşəsəktəren tə'min itəsək, kulaktarđь ađaqьnasa jemerevđe tə'min itəsək.

Xəđerge kəndə meņləp—meņləp avьldarqa aqьla torqan eşselər səvittərđeņ eşen qajtanan qorovqa nьqlap qatnaşьq itərgə tejeştər. Avьldьņ pralitarđardan bulqan 25 meņ eşseneņ avьlqa barьvь jarlь həm batraktarđь ojoştьrьv eşendə, səvittərđə batrak həm jarlьlar jadrahen bulьndьrьv eşendə, urta xəlle menən elemtəne nьqьtьvđa ifrat dur urьn totasaq. Avьldarđa iņ jaqşь aktif pralitardarđan, batrak—jarlьlar jadьrahenən həm aldьņqь kalxuzsьlarđan janь səvittər təđergə tejeş. Bьl, səvittərđe ьsьn məqənəhe menən janlandьrasaq. Bьlaj bulqanda, kəlliktifləşevđeņ aldьnan barьvsь avьldь satsьjalizьmqa əjlənderep qorođьņьsьn jetekselərə bulqan səvittər təđelgən bulasaq.

„Kalxuzdarqa jəđ menən" luzьnqьhь aƀtьnda səvittərđe təbenən qajtanan qorov həm jaņьrtьv eşenə totona jьq.

Өfө timer jul mastьrьskujьnda.

Timer jul kamsamuldarь 61 udarnьj gruppa tədegəndər. Udarnьj gruppala 247 kamsamul tuqravhьđ eş alьp bara.

Өfө timer jul mastirьskujь ul Өfөneņ iņ dur praizvudьstьvalarьnan hanala. Şunьn ɵsəndə unda xəđerge kəndə 2 meņ 883 keşe bulьp, tik kamsamul jəşendəge jəş eşselərgenə 525 keşe eşləp, 335 e kamsamul aqzahь hanala. Zavьt jəştəre kamsamul eşe menən qьdьqhьnalar həm qьđьv rəveştə kamsamulqa inələr.

Məƀələn: Linin ylevgə 6 jьl tulьv kənə uņajь menən 35 eşseneņ kamsamul satьna alьnьvь həm taqьla 30 laqan eşseneņ kamsamulqa inərgə horap qariza bireve bьqa asьq fakьt.

Bьnьņ menəngenə tuqtalmajeşse jəştər kamsamulqa inərgə horap kəlliktif rəveştə qariza birələr.

Jəcəjkə tarafьnan, jađqь səsev, aqas əderləv kampanjalarьna həm malsьlьq adnahьna qarata nьqlь qəməli eş alьp barьlqan. Bьl kampanjalarđь ytkərev ɵsən jəcəjkə tarafьnan 19 kamsamul eştərgə jebərelep, ular bьl kəngə tiklem qajtmaqandar əle.

Oşo kəndərđə taqьla partjəcəjkə menən berlektə maşinalarqa rimunt jahav ɵsən unar keşelek ike brigada ođatьlasaq.

Xəđerge kəndə zavutta barlьqь 61 udarnьj brigada bulьp, şularđa 247 kamsamul udarnaj eşləj.

Bьjьl kamsamuldarđan 15 keşe juqarqь eşkə yrlətelgən.

A. Ə.

TьRAKTьR'-qa jađьl!

„Jəş tɵđɵvse" gəzte
„Pejanir" zurnalьna
jađьlьrqa aşьqьqьđ!

Partejə ɵlkə kəmitəte menən tьqeđ elemtə totoqьđ

„25000" iƀəbenə avьlqa jebərelgən bətə Ural həm Өfə eşselərenə.

Başqortostanda, kantundardьņ betəhendələ tejerlek, turanan tura kalxuzdarđa daimi eşlə — avьldь kalliktifləşterev həm kulakqa qarşь kerəş fruntьnda 400 ləp Ural həm 200 ləp Өfə, Bilarit həm Bajmaq eşselərə eşləjdər.

Başqortostandьņ bik kyp tərlə milləttərđən qьbarat bulqan jarlь-urta xəlle jalpьnь avьl xuzalьqьn satsejalizem nigedenə kyserev eşendə jardamlaşьv ɵsən Başqortostan avьldarьna kilgən eşselərđe bik qьđьv məxəbbət menən qarşь aldь.

Jarlь — urta xəlle jalpь — Başqortostandьņ betə kantundarьnda la, bigerəktə Bere, Arqajaş, Məsqyt kantundarь kevek totoş kalliktifləşev tebəkterendə qьđьv sinfi kerəş kiņəjgən, avьldaqь kapitalizem ilimittarь menən huņqь huqьş barqan ber midgeldə, kulaktь sinif bulьv jaqьnan betərevkevekbiktərənməs'ylejətle ber eş barqan mamintta avьlqa jardam həm jetəkselekkə dur xedmət stazь həm jəməqət — partejə eşə təƀribəhe bulqan keşelərđe jebərgəndərə ɵsən Ural həm Başqortostan eşselərenə rəxmətter əjtep xattar jađalar.

Xəđer Başqortostandaqь jarlь — urta xəlle xuzalьqtardьņ 60 pr. tan kyberəge eşselər sinfь həm partejə jetəkselegendə kalxuzdarđa ojoşqolar inde.

Bьl eştə bulqan betə kamsəlektərgə qaramaƀtan jarlьlьqtan barь kalliktifleşev həm satsejalizem igenselegenə kysev julь menən genə qotolьv memkin bulqan jarlь — urta xəlle jalpьnьņ aktiflьqь bik kytərelə.

Yđen betərələr ikenlekte bidgən kulak—bьl huņqь bereleş tə bik nьq qarşьlьq kyrhətə, avьl xuzalьqьn satsejalizem nigedenə kyserev julьnda eşləngən saralarqa qarşь bik dur kuntьr-rivalytsejun qəjbəttər jaqa həm tarata, ajьrьm urьndarda jarlalar, bigerəktə urta xəllelər arahьnda: „kalxuzdarqa keslep, qurqьtьp jađalar" tip pravakatsejalar tarata.

Bьna şundaj qьrqьv sinfi kerəş midgelendə Ural həm Өfənən kalxuzdarđa eşkə barqan eşselərdeņ ɵƀtenə bik məs'ylejətle burьstar jəkmələ.

VKP(b) neņ Başqortostan ɵlkə kəmitətə hedđe ɵlkə kəmitətə menən tьqьđьraq elemtə totorqa saqьra. Kalxuz təđələşendə ɵsəraqan betə sitenlek həm uņьştarđь, totoş kalliktifləşev tebəktərendə kulaktь sinif bulьv jaqьnan betərev nisek barqanlьqtь ɵlkə kəmitətenə jađьp torqađ. Səneqəttəge təƀribələrđe kalxuzdarqa nisek kysergənlegegeđđe, jerle ojoşmalar menən mənəsəbəteged nisek barqanlьqtь beldərep toroqьđ.

Avьlda kalxuzlaşьv ɵsən kerəş, jarlь—urta xəlle jalpьnьņ kulakqa qarşь qьrqьv huņqьşь barqan midgeldə heđđeņ partejəneņ ɵlkə merkəzə menən elemtəged tərtiple, daimi həm iņ təfsille rəveştə bulьp tororqa tejeşle.

VKP(b) Baş. Ө. K. APPU
medirineņ urьnbaƀarь: J. ŞNЬJRA

SSSR đь iliktierləşterev.

Siləbelə təbək, dəvlət ilikter stansahь.

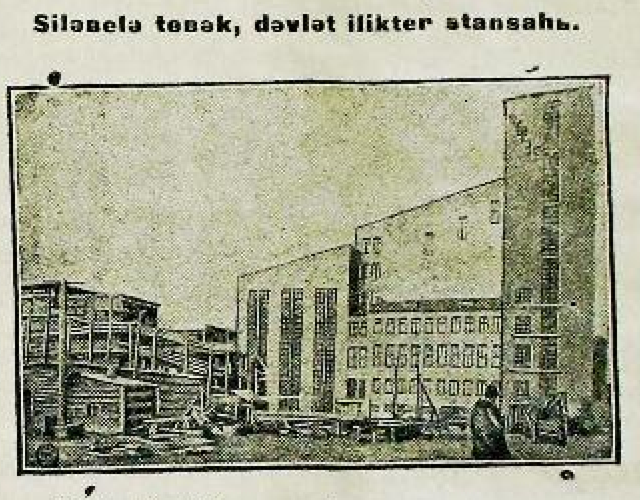

Sьləbe təbək ilikter stanьsahьnьņ təp tədəv eştəre 1928—29 nsь jьlda eşləndə. Stansa: Keştəm, Qarabaş, Zalatauset Svirdlufeski, Siləbe zavuttarьn həm janь bahьna torqanTraktьrьstruj, Firraspьlaf, Sinkastruj, Stiklastruj gigant—avustarьna, şulajuq tuqьv fabrigenə ilikter inirgejəhe birəsək. Berense nəvbəttəge eştər eşlənep betep baralar. Par qadanь həm tyrbaginiratьrdar ɵsən nigeđđər əđerləngən. Stansanan berense tuk 1930 nsь jьldьņ 15 nsə majьnda birələsək.

Stansanьņ betə tədələş eştəre 1931 nsə jьlda betəsək.
HYRƏTTƏ: Stansanьņ kyreneşe.

Bьl xəbər dərəƀlən qalha Fidьr volkamolina qatь saralar kyrergə.

Sinfi doşman valkumdь aftarititьn qađanqan.

Stərle — Tamaq kantun Fidьr jorto „Navьsı" kalxuzьnda, 1920 nsь jьlda yiga elekke Өfə tərmənenen bu bь Vasilejetten sim'jələr urьnlaşqandar.

Kem nun ul Vəsilejef? Unь ɵlkən ulь Kalcak armьjahьna kynelle kitkən hən aqta armьjanь menən Qьtaj q kysep kitte. Fidьrьnьņ be tьvqanь rƀke ərmejələ əlisə bulqan, ikense tьvqanь Өfə gubinnahьnda nacalnik bulь şulajuq kantrulnej palata eşləp Qьtajqa qasa. Xəđe SSSR qa qajtьp V. Ydinsk qalahьnda jəşəj Vasilejttь qatьnь menən nьqlь bəjlən alьp bara.

Vasilejeftər nasar kən ky məjdər. Ulo qьđь partь aqzahь Kisilyfkə kejəvgə s qa, bələkəj ulь həm qьđ kamsamulqa inələr. Kalxuz aqza hanaiьp uqьv jorton eləgələr, pup qьđь valkum aktiviska bulьp ьşanьs q dana.

Kalxuz aqzalarь ba rak, jarlьlarđьņ yđ ara tə qittəre Vəsilejeftər tarafьna qatь atpurqa alьna. Kyptə tygel yđ ara tənqit ɵse ber nisə batrak — jarlь hə şular jəmləhenən elekke q dьl gvardis Makarьftь kam samuldan sьqardьlar. Rivlytsejə kəndərendə jafa ky gən batrak jarlь həm qьđ partizandar xəkymət taraf nan qujьlqan jenellektərđə tulьrьsa tajđalanьv jaqьna Vəsilejef sim'jələrenə qar qanda ikense urьnda tora lar.

Kalxuznik,

Mal aƀrav eşendə agra upalnamucinnьjđarđьņ burьstar.

Agra ypalnamucinnьjdarđьņ berđən ber məhim burьstarь hətsələk eşendə fajđalanьla torqan maldarđь dərəƀ jul menən aƀravđa krəƀtejəndər arahьnda janlь rəveştə aņlatьv eştəre alьp barьv.

Başqa eştərđə agraupalnamucinnьjđar nindəj eş başqarqan bulhalar hətsələk eşen alqa jebərevdələ agranum xajvansьlьq tixnikəhendə lə jardamsь bulьrqa tejeş, bigrəgendə agranum menən avьl xalqь arahьndaqь xeđmətte ata.

Agra ypalnamucinnьjdar - đьņ əhəmejəte bigrəgendə hətsələk kapiratsьjanь həm hettə kantьraktavajt itkən avьldarđa đuraja. Hettə kantьraktavajt itkən hətsələk kapiratsьjalarьnьņ eş tərtiptəre bigrəgendə maldь dərəƀ jul menən aşatьvqa bəjləngən.

Hət eşeneņ kantьraktatsьjaqa eləkməgən avьldarđa betə eş tarmaqьn ajьrьm xuzalьqtarđьņ yđ ađьqtarь menən jaqşь aƀrav turahьn barьrqa, mal ađьqьn xəkymət tarafьnan təqət kantьraktavajt itelgən hьjьrđarqa qьna bireleven jaqşь anlatьrqa kərək.

Şunьņ menən bergə xəkymət tarafьnan kantьraktavajt itelgən maldar ɵsən mal ađьqь bigrəgendə batraktar ɵsən kyp ɵləştə tə'min itələsək. Urta xəlle krəƀtejəngə, bigrəgendə yđ ađьqь bulqan şulajuq mal ojahь jaqşь bulqan xuzalьqtarqa batraktarqa qaraqanda xəkymət tarafьnan mal ađьqь menən tə'min itelev eşe başqasa bulasaq. Şunьņ ɵsəndə agraupalnamucinnьjđar mal ađьqьn jaqşьrtьv eşendə bigrəgendə batrak qatlamьna iqubar itərgə tejeştər.

Maldь dərəƀ aƀravđa mal ađьqьn birev qaqidələre haqlanьrqa tejeş, bigrəgendə: 1-malqa ađьqtь maldьņ ylsəvenə qarap birergə, 2-hettə kantьraktavajt itelgən hьjьrđar ɵsən alьnqan ađьqtь tulьhь menən han həm sьtat jaqьnan jaqşь erəveştə fajđalana belev kərək.

Şunьņ ɵsəndə, hьjьrđarđan kərəkle bulqan hettə alьv julьnda agraupalnamucinnьjđar batraktar arahьnda mal ađьqьn birev julьnda nьqlь erəveştə anlatьv alьp barьrqa tejeştər.

Hətsələk kapiratsьjalarьnda maldь nurmь menən aşatьv eşe bik məhim həm avьr ber eş. Şunьņ ɵsən agraypalnamocinnьjđar hər kəndə malqa birə torqan ađьqtьņ nurmahьn bik jaqşь iƀapkə ala belərgə, malqa birelə torqan ađьqqa kəndəlek nurmь kalindarь tədəgəs agra numdar menən berlektə e alьp barьrqa kərək bul Bьl eşkə agraupalnamuci nьjđar urьndaqь jəməq ojoşmalarьn bigrəgendə kam samul həm avьldьņ jarlь-ba tьrak jəştəren ьlьqtьrь tejeştər.

Bьnda agraupalnamoci nьjđardьņ əhəmejəttəre bi dur urьn tota. Ular bьl eş yđđəreneņ kankrit eş al barьvđarь, bьl eşkə avьld jarlь-batrak qatlamdarьn ьl tьrьvđa aftaritile urьn alьr tejeştər.

Əgərđə agraupalnamuci nьjdar maldь jaqşь jul menən aƀravđa ber nisə j xuzahь menən jaqşь rəveş alьp bara alhalar, kyma mal aƀrav eşenə his şikh jul asasaqtar. Şunьņ ɵs bьl eşteņ unьşlь heđen bireve agraypalnamocinn đarđьņ eşməkərlegenə b ləngən.

---

lələr, balalar majđanь aşxanalar munsa
Ker jьvьv urьndarь tədev) kevek eştərgə fajđajanьrqa tejeş.

18 — Byləkləv fundь, bьl funtь 23 nse ta kyrhətelgənsə kalxuzdarđьņ jьllьq ɵləşenən ojoştorolьp xezmətən jaqşь atqarqan, eşendə iqtisad kyrhətkən xezmət dissiplinahьna jaqşь bujhьnqan, xuzalьqta ratsanalizatsьja eşenə aktif jarđam kyrhətkən həm kalxuz eşendə fajđa kiltererlek janь nəmə ujlap sьqarqan (kəşefəjət) kalxuz aqzaiarьn byləkləv ɵsən totola'

19 — Kalxuzdьņ ustafь bujьnsa dəjəm jьjьlьş yđeneņ qararь menən 19—17 punkattarđa kyrhətelgənsə bьl juqarьla kyrhətelgən funttardan başqa taqьla başqa məxsys funttar ojoştьrьrqa məmkin.

Məƀələn: (qurqavsьlьq fundь kəlliktifləşterev həm başqa funttar).

Məxsus kapital həm funt itep tybəndəgeler:

A) 23 nse paragьrьf bujьnsa kalxuz kilerenən ajьrьlqan;

B) Məxsys kapitalqa tigən ьssudalar;

V) Aqzalarđьņ məxsys vznustarь həm g) başqa urьndan inepla đəjem jьjьlьş qararь bujьnsa məxsys fundqa bildalangən aqsalar.

Məxsys funt həm kapitalqa ajьrьlqan summalar qabattan qajtarьlьp alьvđь şart itep birelgən aqzalьq vьznusьnan başqalarь kalxuz aqzahь aqzalьqtan sьqqan jəki taralqьn təqdirđələ ajьrьm aqzalar arahьnda bylenməjđər.

20 — Kalxuzdar yđ aqzalarьnan ьfkьlattarđa ala alalar. Bьl ьfkьlattar məxsys vaqьtta qajtarьv şartь menən srukhьđ həm məxsys şarttar aƀtьndala qabul itelələr. ьfkьlattarđьņ şarttarь iurahьnda kalxuz pravlinjəhe menən ьfkьlat birevse aqza arahьnda məxsys kileşev jahala. Bьl ьfkьlattarqa pьta tylənergə məmkin, ləkin şul urьndaqь a. x. kridit şirkete jəki haqlьq kassabirgən, pьr. tan artьq bulmav şartь menən.

21. Kalxuzdьņ valavaj daxutь bьlaj bylenə:

A) Iņ elek oşo daxut menən xuzalьq sьqьmdarь həm şul xuzalьqqa bəjləneşle sьqьmdar qaplana.

Iƀkərmə: A) xuzalьq həm uqa bəjləneşle sьqьmdar eşenə: fakticьski sarьf itelgən orloq, aşlama, matirьjaldar, eşləp sьqarьv qoramaldarьna, amartizatsьja aqьmdarь rimunt, sьqьmdatь. ьstьraxavanja, zajьmqa alqan aqsalarqa biraləhe pratsit, naluk jallanqan, keşelərđeņ (motaxasistar, traktьrsь həm başqalarđьņ xzmət xaqtarь inə. Ləkin yđe kalxuzda aqza bulqan eşselərđeņ xezmət xaqtarьnda inməj.

B) yrđəgəge oşo sьqьmdar sьqarьlьp taşlanqandan huņ qalqan daxuttan kəmendь 30% tь bylenmej torqan funt həm kalxuzdarđьy başqa funt həm kapitaldarьna (məxsys funt, bajavaj həm qajtarьla torqan vznustar bьqa inmaj).

V) Oşo yrđa əjtelgəndərđən də artьp qalqanь 70 pr. aqzalarqa xzmət xaqь tyləv. həm ulardьņ eş eşləj almaj torqan qailə aqzalarьn tərbejə itevgə totola. Bьl kalxuzdьņ praizvьdьstьva qlanь menən bildələngən, nurmь bujьnsa tylənerge tejeşle bula.

Iƀkərmə: avьl xuzalьqь kammunadarьnda jnə' eşkə jaraphьđ aqzalarqa oşo matdəneņ „A" paragьrьiьnda kyrhətelgən tartip bujьnsa sarьf itələ.

g) əgrrđə yrđə əjtelgəndərđəndə artьp qalha, bьl qaldьq „B" paragьrьfьnda kyrhətelgən funt həm kapitaldarđь tultьrьvqa kitə. Şunьņ menən bergə, bьl qaldьqtan kəm tigəndə 20pr. tь aqzalarđь xeđmattəre ɵsən byləkləv fuņđьna ajьrьlьrqa tejeşle bula.

22. 21 nse matdəneņ „B" paragьrьiьnda kyrhətelgən funt həm kapitaldarqa ajhrьlqan summa bьlaj bylenə:

A) Kalxuzdьņ bylenməj torqan təp kapitalьna, 60 pr.; B) mənəni tormoş fundьna 10 p. mьdan qalqanь dəjəm qararь bujьnsa başqa maxsys funttar tədev jəki tultьrьvqa jəki kalxuzdьņ jəməqət sьqьmdarьna totola.

23. Kalxuzdarđьn jьllьq balanьsь bujьnsa zarar kyrhə bьl zarar iņ elek haqlьq kapitaldan ulqьna jetməhə pajavaj kapitaldan' ulda jetməhə betən məxsys funttrđaan alьp qaplana.

24. hər ber jəki vaq kalxuz - kalxuz saixuzdьņ berər tarmaqьnda jəki aftanumijalь kalxuz siksiələrđə aqza bulьp tororqa həm şuqa aqzalьq paj vznustarь tylərgə tieşle bula.

Sajuz jəki siksiəgə tylənəsək paj vznustarь, bьl kalxuzdar sajuz (jəki siksiə) gə ingən saqta jьjьlqan paj-aqsahьnьņ-kammuna həm a/x. artildərə ɵsən 1pr. ьnan bergələşep jer eşləv şirkəttərndə 2pr. ьnan artьq bulmaƀqa həm inev vznusь sajuzqa (jəki siksiəgə) tyləngən pajđьņ 5pr. ьnan artьq bulmaƀqa tieş.

Əgərđə vaq kalxuzdar kust eşləp sьqarьv bereknələrendə aqza bulьp torhalar, kalxuzdar paj həm inev vznustarьn oşo kustqa tyləjđərđə, bьl huņqьhь yđenə jьjьlqan paj aqsahьnan 10pr. həm şul tyləngən paj vznusьnьņ 5pr. tь miqdarьnan artьq tygel kalxuz sajuzqa (jəki siksiəgə) tyləp kalxuzdarđьn aqzalьqtarьn afurmit itələr.

Sajuz jəki aftanumjalь siksiələr yđđəre jьjqan aqsanьņ kəmendə 25pr. ьnan bylenməj torqan təp kapital təđi.

25. avьl xuzalьqь kridit şirkəttəre ɵsən paj vznustarь bьlaj bildələnə:

A) Avьl xuzalьqь kammunalarь yđđərendəge 16 jəşkə jetkən aqzalarđьņ hər 20 he ɵsən ber paj. Bьl paj oşo avьl xuzalьqь şirkəte yđ rajunьnda avьl xuzalьqь nalugьn tyləməgən jarlь aqzalar ɵsən bildələngən paj miqdarьnda bulьrqa tieşle.

V) Avьl xuzalьqь artildəre ihə şul „A" paragьrafьnda kyrhətelgən pajđь hər ber 5 aqzahьna berđe tylərđər;

V) Bergələşep jer eşləv şirkəttəre yrđə „B" paragrьfьnda kyrhətelgən pajđь hər ber 20 aqzaqa ber tylərđər.

Ere kalxuzdar paj vznusьn a/x. kammunalarь menən ber tigeđ tyləjđər.

Inev vznusь paj vznusьnьn 5pr. ь-samahьnda tylənə.

26. paj vznustarь kalxuz sajuzqa jəki kridit şirkətenə aqza bulьp ingən kəndən alьp ber jьl ɵsendə tylərgə tieştər.

Tik aqzahьnьņ kybehe jarlь həm batraktardan torqan kalxuzđar ɵsən genə sajuz jəki kridit şirkətenə tylənə torqan paj vznustarьn tylətep betərevde 2 jьlqa tiklem hunlatьrqa məmkin.

Başkalxuz sajuz:
Avdjykjef.
Başkupxllpsajuz:
Biktasьf.

I-II nse ʙaŧqьs eş məktəptərendə stinə gəzittəre həm uqьtьvsьlar.

Sinfi jəmqijətteŋ məktəbelə səjəsətten sittə jeşəj almaj,

Berense ʙaŧqьs məktəp gəzittəre yđ iərenen aldьna:

1—uqьvsьlarđь tөđөv eşenə tartьv, jaŋь tөr eş mitьdtarьn yđləşterev, eş təztibələren urtaq aşьv aşa eşləp sьqarьv đa kytərev tirəhenə jəməqətselek fikeren tuplav həm məktəpte eş məktəbe itep tөđөvdə balalarđьŋ aktiflьŧьn yŧterev đe təp burьs itep qujarqa tejeş.

2 Kulak, nipəman kevek beđgə jat iliminttar đijalugejəhь menən Kərəşkə balalarđьŋ izdimaqi aqtiflьq tarьn yŧterev.

3. I-ь. Eş məktəp stinə gəzite, balalarđьŋ yđđərenen eşməkərlek tərən yŧterev nige đəndə qujьlьp, məktəpteŋ bөtə eştəren (ikuskursejə, tyŋ rəktər eşen, satsijal jarьş hədemtələre h. b.) gəvđələnderelhen.

4. Məktəptə balalar idarahь, bajnəlmiləl xərəkəte, jarlь balalarqa jarđam ojoştorov, bragulđarđь bөtөşөv həm tərtip urьnlaştьrьv əsən kərəş kərək məs'ələlər stinə gəzitendə ydək urьn alьrqa tejeş.

Qьŧqahь: Stinə gezite məktəpteŋ tribunjahь bulhьn. Qajhьki anьn bөtə keşelər je eşle--jeteşheđ jaqlarđь hejləhen.

Məktəp gəzite həm uqьtьvsьlar.

Bilgele uqьtьvsь bьl eş'ən artta torop qalmaj jetəkselek itərgə tejeş.

Ləkin jetəkselek balalarьŋ eşməkərlektəren qьŧьv, ŧermav formьhьnda bulmaŧqa bəlki pidagugik patut prins bendə bik obьta aktikalь bulьp, hər vadьt kansuliatsьja birev həm tixnitseski jarđamlaşev aşa balalarđa kalliktif eşləv ruxьn tьvđьrьv, xeđmət byleşev, eştə javaplьlьq hiđegə ejrətev tərtibendə qujьlьrqa mөmkin.

Məktəp gəzitendə pidagugik məqsəttərđə kyđətelhen·

Tel-ədəbejət uqьtьvsьlarь balalarđьn hejləv-jađьv tele izattarьn yŧterev, tixnik kynekmələren nьqьtьv həm izdimaqi aŋdarьnьŋda tərənəjeve məqsat itelep, uqьv pragrammahьn tulьhь menən tormoşqa aşьrьvđa stinə gəzite jarđamsь matirejal həm puçva bulьp kilə ala, tik unan tejeşensə fajđalana belevgenə kərək.

II-nse ʙaŧqьs məktəp stinəgəziteneŋ burьsь.

Ikense ʙaŧqьsta stinə gəzittəreneŋ burьstarь taqьla qatlavlьraq bula.

Ikense ʙaŧqьsta: məktəpteŋ pьraizvudьstьvaqa jaqьnlaşьvь, izdimaqi—sinfi tərbejəne kөsəjtev kəlliktif kina-tьjatьr, ikeskursejələrgə jərəvđe ojoştьrьv, jəcəjkə həm farpustar tarafьnan qudqatьlqan(zajьm taratьv, subbutniktar ojoştorov mədəni paxut....) burьstar tirəhenə jəməqətselek fikren tuplav kevek eştərđə gəzit mərkəz figura bulьp, tərbejə qoralь rylen ujnarqa tejeş.

Ikense ʙaŧqьs eş məktəbe stinə gəzite yđ tirəhenə xəbərselər ььqtьrьv, ulardь tərbejələv massavaj eştər (kəŋəşmə,sut...) ytkərev, xəbərđərđeŋ dərəŧlege, bojomqa aşьrьlьv əsən kərəş, adminestьratsejə həm balalar idarahь aldьnda məs'ələlər qujьv kevek pьraktik heđemtələr sьqarьrqa tejeş.

Məktəp stinə gəzite qajđa həm nisek hajlana.

Ridkəlligjə uqьvsьlardьŋ dəjəmjьjьlьsnda hajlana. Gəzit eşe menən qьđьqhьnqan həm dəresenə zarar kitermərlek aktif uqьvsьlar hajlanьv kyđ aldьnda totolhьn.

Uqьtьvsь ridkəlligejəgə hajlanmaj, ləkin jaqьndan qatnşьrqa tejeşle bula.

Ritkəlligejəneŋ rəise kamsamul bulьv jaqşь bulasaq.

Qьŧqahь: məktəp gəzit ridkəlligejələren hajlav tərtibe —IVnse bөtə sajuz xəbərselər kəŋəşməhe qararьna nigeđlənep sinfi perinseptə, kiŋ dimakratejə menən ytkərelergə tejeşle.

Kem jetəkselek itərgə tejeş.

Məktəp eşenə gəzittər menən şul məktəpteŋ kamьamul jəcəjkəhe farpus jetəkselek itərgə tejeş. Bilgele partьja jəcəjkəhe bulqan urьndarđa joş bьvndь səjəsi həm jalpь tərbejə qoralь tybən matbuqat menən turьnan turь jetəkselek itep juldar kyrhətep tororqa tejeşle.

I-II ʙaŧqьs məktəp estinə gəzittəre həm xəbərselər eşe menən ydək jetəkselek „Kamsa „,,Pejanir pravda" urьndarđa əlkə həm rajun kamsamul, pijanir bjoralar turьnan turь jetəkselek itərgə tejeştər.

Urьndardaqь pap silkurđar ojoşmahьla, balalar estinə gəzittərenə, kammunizьm ruxьnda jəş bьvndь tərbejə qoralь tip qararqa həm uqa jardam itərgə tejeştər.

L. Bajazitьf.

Jəş xəbərselər xərəkəten jaŋь julqa

Kəndən kən şaşьnьp yŧən kalliktifləşterev xərəkəte đ aşьqьs eşlənəsək burьs r kiterep quja.

Kəlliktifləşev xərəkəteneŋ əzribələren ikense urьnqa irevđə unьş həm jeteşheđ aqtarđь asьvđa matbuqat ldьna đur burьstar jəkmələ.

Bьqa tiklem avьl xuzalьqь əsən sьqa torqan gəzit zurnaldarđьŋ avьl xəbərselərə egəngə tөđөləştən artta alqandar tip asьq əjtə alaьđ.

Xalьq xuzalьqьn ajaqqa aŧtьrьv dəverendə partьja avьl xuzalьqьn individual ul menən kytərevgə əhmijət irđe. Beđđeŋ avьl xuzalьqь matbuqatь şulaj uq individul xuzalьqtarđь kytərevgə ulajuq əhmijət birđe həm əzittərđeŋ avьl xəbərselərə oşo jul menən yŧtelər.

Partьja avьl xuzalьqьn jaьsa satsьjalizьm nigđendə jorov həm kulaktь sьjnьf ulьv jaqьnan bөtənləj bөtəev səjəsətenə kyskəs beđđeŋ matbuqat aldьnda la jaŋь urьstar kilep baŧtьlar.

Avьl xuzalьqь matbuqatь əđerge kəndə ajrьm krəŧejən xuzalьqtarьn tə'min ievđən kalxuz matbuqatьna ysa həm kyseptə jata inde. Ləkin bьna bьl kysevđə beđđeŋ ber jaqtan bik đur jeteşheđlegeʙeđ bar.

Xuzalьqtь ajaqqa ʙaŧtьrьv oronda yŧkən avьl xəbərselərə, xəđerge kalxuz tөđөləşenə xeđmət itərlek bulьp əjlənməgəndər. Tatar — başqort gəzttərenə kilhək beđ ьl xəlde bigrəktə nьq kyəbeđ.

Avьlda bigrəktə totaş kəlktifləşev rajundarьnda (ular er başqortostandaqьna 4 antun) gigant tөđөləs sьjn- kərəş bara. Bьna bьl gigant tөđөləşteŋ tarmaqtarьn gəzittə gəvđələnderev urьnьna beđđeŋ avьl xəbərselərebeđ: „fələn urьnda kalxux tөđөldə" tip jađьvđan artqandarь juq. Məs'ələ asьq. Xəđerge kəndə beđđeŋ alda kalxuz xəbərselərə jeteşterev məs'ələhe bөtə tulьhь menən kilep baŧa. Beđ bьl məs'ələne tiđlek menən xəl itərgə tejeşbeđ.

Kamsamul matbuqatь bьl julda əle alqa atlanь tip əjtep bulmaj. Kalxuz xəbərselərenen jeteşməve bьnda la şulaj uq avьr məs'ələlərđən tora.

„Kamsamul kalxuz xərəkətenə jəđ menən" tip inde kyptən qujьldь. Şuqa qarap beđ gəzittərebeđđe lə tulьhь menən kalxuz kamsamulь kalxuz jəştəre gəzite jaŧarqa tejeşbeđ,. Məs'ələ xəđer jəştərđən kalxuz xəbərselərən jeteşterevđə.

Xəđerđənyk kalxuzdar janьnda estinə gəzittəre tөđərgə kərek, xəđerđənyk kamsamul jəcəjkələre jəş kalxuz xəbərselərən ojoştьrьvqa ular menən eşkə başlarqa tejeştər. Kalxuz tөđөləşendege kamsamul eşəneŋ təzribələren gəzit aşa almaşьv mөhim urьn tota. Şuqa qaramaŧtan kantun həm vulьs kəmitəttəre bьl təzribalərđe urtaqlaşьvđan jьraq toralar. Totaş kalliktifleşev rajundarьndaqь Məsəqyt, Bərə, Arqajaş kantkumdarь idaranьŋ saqьrьvьna qaramaŧtan ber tөrlөlə javap birmənelər. Bьl bit unьştarđь almaşьrqa jeteşheđlektərđe asarqa teləməv. Kalxuz tөđөləşə həm jađqь avьl xuzalьqь kampanjahь avьđ jomop jatьvsьlarđь jaratmaj.

Bөtə kəstə kalxuz xəbərselərə jeteşterevgə. Kamsamul matbuqatьn kalxuz tөđөləşendə həm jađqь avьl xuzalьqь kampanjalarьn ytkərevđə bajavaj qoral itərgə.

Bьl avьldar totaş kalxuzqa kysələr.

Arqajaş kantunь Bərə jorto Sərkə, Muri, Jomaqol, Usman avьldarь totaş kalxuzqa kystelər.

Krəŧtejəndər yđ avьldarьnьŋ məseten aŋ--belem jortona birđelər.

J. Xəsən.

jəcəjkə ojoştorđoq

Jьlajьr kantunь Bərjən jorto Bajnađar avьlьnda kamsamul jəcəjkəhe ojoştorolop eşkə başlanьq. Xəđerge kəndə bөtəhe 13 kamsamul aqzahь bar Məktəp baldarь menən berlektə ajqa ber tapqь estinə gəzite sьqarabьđ.

Bərə Məsəqyt quđqaldь.

Məsəqyt kantkamulь aqas əđerləv unajь menən urman xuzalьqь urgьndarьnda eşləv əsən 90 kamsamuldь mablizavajt itkən?

Bərə kantkamulь şuluq eştə qalanan 20 kamsamuldь Lispramxuzdarqa eşlərgə jebərde.

Bərə kantunьndaqь pьraf sajuz ojoşmalarь 4 traktьr alьv əsən qьđьv eş alьp baralar. Hər ber pьrafsajuz aq zahь tьraktr aldьrьv əsən 2% eş xaqtarьn birələr A'ьnasьq 4 traktьr kalxuzdarqa bylək itələsək.

JAŊЬ ƏLEP HAʙAƢЬ

Gəziteʙeđđeŋ oşo hanьnda ʙirep ʙetelde.

Jaŋь əlep imləhe

ئۆنكەن هاباقتا، كوپلك، تۆيۆق يالعاودارنىڭ ئينندەى حەرفنەرگە قاراپ يالعانئلقئارى نيكشرگەينىك ،يل هاباقتا سيفات ياساماوسئ „lo le, lь-le" يالعاوذارى يالعالما ئيسنم ياماوسئ „lьq loq lek lək" يالعاوذارى هەم بۆيرۆق قئلئم ياناوسئ يالعاودارنىڭ يالما «la lə» تۆذارن قارايئق.

قايبى بر باشقۆرتتار ئاراهئندا ،يل ئوردە كورهەتلكەن يالعاوذار كوپلك، تۆيۆق يالعاوذارى هەمائ ئۆذذەرنىڭ ئاذاقتارنان كيلگەن حەرفنەرگە قاراپ يالعانالار. لەكين ئول ئەدەبى تئلدە ،ئول برگئنە تۆرلۆ تنك «ı» حەرفى منەن باشلانپ يالعانا كوذەتئنگئذ ئەلى.

Attь keşe. Itle aş.
Taşlь jer. Eşle keşe.
Aqasiь uььn. Səsle malaj.
Tavlь jer. Jəjavle keşe.
Qolonlo ʙejə. Kөmeşleʙaldaq
Ajlь kis Bəjle at.
Balalь ʙisə. Tađerəle əj.

ئات-ئيت، تاش-تش سەس-ئاعاس تاو-يەيەو، قۆلون—كۆمۆش ئاى يەى، بالا-ذئرە هوذذەرنىڭ ئاذاقتارىنا يالعانعان يالعاو نيندەى هۆراوعا ياواپ بولا؟ ،ئول يالعاونئر هوذگە نيندەى حەرفى منەن كيلئپ يالعانعان؟

17- قاعيدە: نيندەى تيگەن هۆراوعا ياواپ بولعان يالعاو يالعالما سيفات يالعاوى بولا. ،ئول يالعاو تئلەهە نيندەى حەرففەن ،هوڭ كيلەە، قالئن هوذذەردە «ı lo» نەذلك هوذذەردە «le lə» ،بولئپ يالعانا.

يالعالما ئيسنم يالعاوى نيسنك، نيندەى حەرفى منەن يالعانئن كوذەتئنگئذ.

Atlьq ʙesən saptьm.
Hololoq aqsa eşlənem.
Tavlьq jerđə ylən nasar ʙula.
Kəndələk ađьq alьp julqa sьqtьm.
Kyđiek kejgən keşe kyrđem.
Balalьq menən şunь eşləne.

بۆيۆرق قئلئم يالماوئن كوذەتئنگئذ.

Taş taşla, taşlap, taşlanь.
At atla, atlap, atlanь.
Jaj—jajla, jajlap, jajlanь.
Uj-ujla, ujlap, ujlanь.
Jal-jalla, jallap, jallanь.
Kərtə-kərtəle, kərtələp, kərtələne.
Təm-təmle. təmləp təmləne.
Bala-ʙalala, ʙalalap, ʙalalanь.

ئات، ،هۆلۆ، تار كۆن، كوذە، بالا هوذذەرنىڭ ئاذاقتارىنا يالعان يالعاو تامر هوذگە نيندەى حەرفى منەن كيلئپ يالعانعان؟

18. قاعيدە. «ləq‘ lьq, lek «loq يالعاوذارى يالعالما ئيسنم يالعاوذارى، ،ئول يالعاوذار تئلەهە نيندەى حەرفنەن ،هوڭ بولعالا، هەر واقت تيك «ı» حەرفى منەن كئلئپ تامر هوذگە يالعانالار.

19. قاعيدە ناش، ئات. ياى، ئۆى، يئل، تمر كەرتە بالا هوذذەرذەن ،هوڭ يالعانعان «la, lə» يالعاوئ بۆيۆرۆق قئلئم يالعاوى، ،ئول يالعاو تئلەهە نيندەى حەرففەن،هوڭ كيلهەلە، هەر واقت «ı» حەرفى منەن يالعانا.

توبەندەگى تامر هوذذەرگە يالعالما سيفات، يالعالما ئيسنم، بۆيۆرۆق قئلئم يالعاوذارى يالعاپ يادئپ قاراعئذ.

Jaŋь əlep imləhe.

ئۆنكەن هاباقتا يالعالما سيفات يالعالما ئيسنم، بۆيۆرق قئلئم يالعاوذارى «ı» منەن باشلانئپ يالعانعانلارن ئۆقئعايئق. ،بئل هاباقتا قاباتلئق ئايماعى هەم تئلئو مەعنەهئن بئلذئرە تۆرعان يالعاوذارذئ، شولاى ئۆق يارذاملق هوذذەرذنىڭ نيسئك يادئلعانلئقتارئن قارايئق.

قاباتلئق ئايماعى هەم تئلئو مەعنەهئن بئلذئرگەن يالعاوذارذئك باشقۆرت هەم تاتار تئلئندە نيسئك يالعانالئعئن كوذە تئگئذ:

Başqortsa	Tatars
Barqьla.	Barqala.
Qajtqьla.	Qajtqala.
Totqola.	Totqala.
Jotqola.	Jotqala.
Torqola.	Torqala.
Tergələ.	Tergələ.
Teşkələ.	Teşkələ.
Kyrgelə.	Kyrgələ.
Eskelə.	eckələ

بار، قايت، ،توت، ،يوت، ،تۆر، تور، تۆش، كور، ئس هوذذەرنىڭ ئاذاقتارئنا يالعان يالعاوئ باشقۆرتسادن بئر ياعالاعا تاتارسادئن ئيكئنسئ ياعئناعا ئايرم يادئپ قاراعئذ.

20- قاعيدە: باشقۆرت تئلئندە قاباتلئق ئايماعئن قئلئم يالعاوئ Qьla, Qala Qola Qola,Gelə ،بولئپ هەر واقت قوشئلئپ يادئلا. Gelə, Qьla.

تئلئو مەعنەهئن بئلذئرگەن يالعاوذارذئك باشقۆرت هەم تاتار تئلئندە نيسئك يالعانالئعئن كوذەتئگئذ:

Başqortsa	Tatarsa
Torqo kilə.	Torasь kilə
Qajtqь kilə.	Qajtasь kilə
Jotqo kilə.	Jotasь kilə.
Totqo kilə.	Totasь kilə.
Tərgə kilə.	Tərəse kilə.
Teşke kilə.	Teşəse kilə.
Kyrge kilə.	Kyrəse kilə.
Eske kilə.	Ecəse kilə.

ئوردە كورهەتئلگەن ئورنەك تامر هوذذەرذنىڭ ئاذاقتارئنا يالعانعان يالعاوذار تاتارسا بولعاندا نيسئك باشقۆرتسا بولعاندا نيسئك يالعانالارئن ئايرم يادئپ ساعشتئرئپ قاراعئذ.

21. قاعيدە: باشقۆرت تئلئندە تئلئو مەعنەهئن بئلذئرە تۆرعان يالعاوذار. „qo, qь" qo, gə, gə, ke,kə" ئرمونئشلئندە هەر واقت قوشئلئپ يادئلا.

Qəjep Əxmət tə ʙuldь.
Hində Əxmət tə ʙuldь.
Ul nəmə kitapta juq.
Hində kitap ta juq.
Kitap eŧtəldə jata.
əjđə eŧtə lđə juq.

Uqьp ta sьqtь, qajtьp ta kitte.

Həjləp tə ʙөttө, ulap ta jeʙərde.

Həjləp tə ʙөttө taşlap ta jeʙərde.

Jaqşь la tygel, jaman da tygel.

22. قاعيدە: هەم، وە دەھى ئورنىنا كيلگەن، يەكى «قايدا» كلمەسى، نەمەلە. هۆراۋدارىنا ياۋاپ بولماعان «da-də, ta-tə, đa-đə, la-lə» لەر يارذاملق هوذذەر نيپ يۆرتۆلە. بنلار هەر واقت ئايترم يادئلالار، ئەگەر «قايدا» كلمەسى، نەمەلە، تيگەن هۆراۋعا ياۋاپ ،بولپ كيلەلەر، ،ئول واقت ئولار يارذاملق بولماى تۆيۆق يالعاوى بولا هەم قوشىلپ يادئلالار.

توبەندەگى هويلەمەرذى كوسترپ ستعلەق. (نا، تە، دا دە ذا ذە لا، لە) لەرذى يارذاملق ئورنندا كيلگەنن قوشماى تۆيۆق يالعاوى ئورنندا كيلگەنن قوشىپ يادئلعق.

Taŋ đa attь, handuqas ta hajranь. Davьl da sьqtь, ʙolot ta qaʙarđь, jamqьr đa javđь Qurqьp la kitte, qьsqьrьp ta jeʙərđe, əjđə Zəjnəp tə juq hin də juq, əjđə əŧtəl də ultьr qьs ta juq ʙer nəmələ juq. Ul min də ʙuldь, ʙeđ hinda ʙuldьq. Min də ʙarđьm, ul da kilde. qəjep atta la ʙar, tərtalə lə ʙar. Hində lə qəjep ʙar. Mində lə ʙar.

يارذاملق هوذ ئورنندا كيلگەن واق هوذذەرذنك قوشلماى شولاى ئوق شەكللەە كيلگەن يالعاودارذنك قوشىلپ يادئلوين كوذەتەكگكنلك:

Tor đa kit	Tor həm kit.
Jađ đa kil	Jađ həm ʙar.
Qaj ta kil	Qajt həm kil.
Jat ta joqla	Jat həm joqla.
Al da sьq	Al həm sьq.
Kyren də qas	Kyren həm qas.
Ujla la ʙel	Ujla həm ʙel.
Taşla la kit	Taşla həm kit.
Eşlə lə aşa	Eşlə həm aşa

ياكى ئەلنپ حەرفنەرى منەن يادعاندا، قايبى بر هوذذەر هەر واقت ،ذور حەرفى منەن يادئلعاندى بلەبئك ،يول باشندا، ئورتكونەن ،هوڭ كيلگەن هوذذەر هەم كشى ئيسملەرى هەر واقت ،ذور حەرف منەن يادئلعاندىلا ئۆقئمايندق. لەكين كشى ئيسملەرنەن باشقا ئيسلم هوذذەرذنك ،ذور حەرفى منەن يادئلپ ، يادئلماوين باقشى بئلپ بۆتكەنئعف يوق، ،شول سەبەپلى ئيسم هوذذەرذنك قايبئلارى ،ذور قايبئلارى بەلەكەي حەرفى منەن يادئلعاندى قارانق.

ئوذذەرذنك ئاذاقذرنا يانعاو قابول ئيتكەن بۆنە هوذذەر ئيكى تۆركومگە بولنئد. ،ئونىڭ برئهئنە « ئيسم هوذذەر» ئيكنسئهئنە «قئلئم هوذذەر» تيپ يۆرۆتەلەر.

ئيسنم هوذذەر «بر ئوذلنە بيرئلگەن» هەم «كومەككە بيرلگەن» ئيسلمدە ئيكنگە بولنئپ يۆرۆيئەر. بر ئوذلنە بيرئلگەن ئيسلم هوذذەر هەر واقت ،ذور حەرفى منەن يادئلالار، كومەككە بيرلگەن ئيسلم هوذذەر (،يول باشئنان، ئورتكونەن،هوڭ كيلمەگەندە) هەر واقت بەلەكەي حەرفى منەن يادئلالار. «بر ئوذلنە بيرلگەن ئيسلم» هوذذەر تيپ.

1- كشى ئيسملەرئ؛

2- ئاۋل، شەهەر. ۋولس، كانتون، زاۋوت، فابريك، سافخوز، كالخوز، كامونا ئيسملەرئ؛

3- يئر، ،هئو ئيسملەرئ

5- حۆكومەت، جومهورىيەت ئيسملەرئ؛

5- گەزيت، ژورنال كيتاپ ئيسملەرئ وە باشقا ،شونىڭ كىلولى ئيسلم هوذذەرذى يۆرۆتەلەر. «كومەككە بيرلگەن»ئيسلم هوذذەر تيپ.

قۆش - قۆرت (ئاۋاق، ئۆيرەك،لا قاذ، كورگە، ئلاسن، قارسىغا، تورعاى، كوگەرسن، سيگلرتكە، كومەلەك، قونعىز، سەلەوسەن وەباشقالار) ئيسلمەرئ؛

2 - مال تۋار (ئات، هىير، كەزە، مارىق) ئيسملەرئ؛

3 - هاۋلت - هابا (ئۆئتاق، تلباق، قالاق، كوتەل، مەيكون، ساماولر، شەشكى، كوبۆ، ئالدىر، تەپەن.. ئيسملەرئ؛

-4 كيبم، هالقم، (ئيتاك، سيتاك، ئاتاە، سارلاى، كولمەك، ئشتان، كەزەكى، بيشمەت، يائىنق، بورعان...) ئيسملەرئ؛

-5 قۆرال (هەزاك، كۆرەك، سالمى، ئاربا، تراتتار،كەسىلكە، تراكتور، ئافتامابيل، هابان ترمە..) ئيسملەرئ؛

-6 پلانيت (ئاى، قۆياش، مارس، يوپيتر، ۋيەنيرا..) ئيسملەرئ؛

-7 گاز-هاوا(كيسلاروذ، ئازوت ئۆگليك-يسلى گاز، ۋادارود..) ئيسملەرئ؛

-8 ئۆسملك(ئالما، سليە- يللك، بۆيداى، ئارئش، تارى، كارتوف، كيشنر، قاباق، قاربوز، قنيار، كەبتتە..) ئيسملەرئ.

-9 قر هايوانلارى. (بورى، ئايو، تۆلكو: كۆذەن، قارئاق،ئات، يەنسە..) ئيسملەرئ.

-10 مينيرال - ميتال (ئيزبيز، مەرمەر، كلۆارس. ساحرا ئشباتى، ئالوداء نيفنت..: ئالتن،باقر، قورعاشترى كومۆش.) ئيسملەرئ وە باشقا شونىڭ كىلوتكەرذى يۆرۆتەلەر، شولاى ئوق: ئاول ۋولس، كانتون، ئۆيەز شەهەر، گوبيرنا، ئوكروك يۆەمورتيەت حۆكومەت يتو، هنو، يلعا، كول، ديكگكلك.... تيمر، ئورمان، تاوتاش؛ سوويت، كاپيراتسيا، ئۆيۆشما كامساموڵ، پيانير، كاموتيست تيگەن هوذذەر وە باشقا ،شونىڭ كىلولى «كومەككە بيرلگەن ئيسم»تيپ يۆرۆتەلەر هەم بەلەكەي حەرفى منەن يادئلالار،

Bөgən beđđeŋsьjьjьf uqьvsьlarь Başqortostan Xəritahьn əjrendelər. Sьjnьftan hajlanьp; Jьlajьr kantunь, Tanalьq vulьsь, yđən avьlьnan: Qətejət. Hibət menən, Tamjan — qataj kantunь, Qataj vulьsь Ərepqul avьlьnan: Səmsejə, Jəmilə, Nəsixə, Işbuldь Ural bujьna ikes kursejəqa kittelər.

Uralđьŋ teşləgəndə: Taqanaj Jurmatь, Uranqaj, Irəndək, Jelbəđək, Qьrьq'ь, Gebələ tigən tavđar bar.

Ural tavđarь arahьnan: Jajьq (Ural) Aqiđəl, Qaraiđəl, Iөəjər, Yđən, Əj, Tabul, Uj, Məjəs, Isəməndə əlkən jьlqьlar aqa.

Uralđьŋ teşləgəndə: mujьl, qaraqat, balan, mьşar, səjə, Torna, jeləgə yŧə. Kөn bajьşьnda: qaraqaj, şьrşь, qaramь, erbot aqastarь osoraj.

Uralda ajьv, tөlkө, byrə, buŧtar,qarŧьq, burŧьq. bolan, qolan, mьşь, qoralaj, qьr kəzəne kevek mixlə jənlektər, jьrtqьs qoştarđan: berkət, qarsьqa, şuŋqar, ьlasьn, qaraqoş, kevek qoştarđa kyp.

Uraldan sьqьp aqqan hьvđarđa: sygər, jurş, opto, qorban şambь, jajen, qara balьq. azav əsemendə jərtelgən balьqtarь bulqan kevek, jər aŧtьnda haqlanьp jatqan: altьn, kөmөş, baqьr, timər, tođ, qurqaş, nifet kevek miniral, mitaldar kyp.

ئوردە ،ذور حەرفنەر منەن يادئلعان هوذذەرذى سويلەپ. توبەندەگى يولكتەرگە تولتررعز.

،ذور حەرفنەرمنەن يادئلعان هوذذەر،

هۆيلەمە ئۆر ئاعنلا يلعان هوذذەر	ذور هەرفنەر منەن يادئلعان هوذذەر	ئيول يادئلعان هوذذەر

23 — Qaqiđə: Julbaşьnda, tertkənən hun jađьlqan həm ber yđenə birelgən isem huđđər ber vaqьt đur xərəf menən jađьla, kyməkkə ber birelgən isem hyđđər bələkəj xərəf menən jađьla.

Q. DƏVLƏTŞIN.
Z. AHUXANEF

Ответ. редактор: С. Бикбов Javaplь ridaktьr: S Bikʙuf.

Dyrtnce jьl cqьь. „JAŊALIF" Dyrtnce jьl cqьь.

Zurnalь 1930 ncь jьl qinvardan ʙaşlap, dikadaqa ʙer tapqьr (ajqa ec tapqьr)

cьqa ʙaşladь.

„Jaŋalif" zurnalь, məndərəçəse, tixnikasь ʙlən urьsca cqa torqan „Ogonek" zurnalьna oşap,, çiŋel tip, tөrle matirial,gillystratsiəle ʙulьp cqacaq.

„Jaŋalif" zurnalь, tatar donjasnda qələmnəre ʙlən tanlqan jazucьlarnьŋ jaqnnan qatnaşularь ʙlən cqacaq.

„Jaŋalif" zurnalь, yzeneŋ jllьq podpisciklarьna, „Tatar jazucьlarь" ismendə, nəfis eşləngən ʙer al'ʙom ʙylək itəcək. Bu al'ʙom ajrьm satuqa qujlmajacaq. Podpisciklar sannca qna ʙasьlacaq.

„Jaŋalif" zurnalь, podpiskə çinau kompanjəse actь. Bu turьda zurnalnьn 21 həm şunnan sunqь sannarьna qaraqьz.

„Jaŋalif" zurnalьna jazьlu ʙəjəse: 12 ajqa 3 sum 60 tin, 6 ajqa 2 sum, 3 ajqa 1 sum 20 tin, ajrьm sannarь 15 tin.

„Jaŋalif" zurnalьna jazьlu ecen adris: Qazan, pocta jəşcege 54 „Jaŋalif idarəsenə.

(ISKƏRMƏ: Monnan elekke iqlannərdə, zurnal atnalьq ʙulьp sqa dip, iqlan itkən idek. Ləkin jaŋa kalindar cqu, nəşriat, tipografiə eşləre, şulaj uq ʙarlьq isəp-xisap eşləre dikada ʙlən jərtelə ʙaşlanuь səʙəple, zurnalnь dikadaqa ʙer tapqьr cqaru uŋajlь taʙldь).

Başqortostan
JƏŞTƏRE

JAĐЬLЬV XA

Вer jьllьqь	1 h.50 t.
6 ajqa	80 t.
Өs ajqa	45 t.
Вer ajqa	15 t.

Başqortosta Kamsamulь Өlkə Kəmitete tarafьndan sьqarьla torqan ađnalьq gazite
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Созонова ред. газ. „Баш. яштаре". Телефоны: редакции . . . 2—83 к нторы . . . 1—61

№ 13 (164) Pralitarьjat rivəlytsejəheneŋ 13 - jьlь 18 Fivral 1930 jьl.

Beregegeđ вөtən donja eşselərel

ВЬL HANDA: jađqь a. x. kampanьjahь həm kamsamul eşen jaŋьnan tөđөv, kamsamuldьŋ yđək kəmitəteneŋ dikəвer plinumь rizəlytsejəhe, kamsamul apparatьn jaŋьnan tөđөv turahьnda yđək kəmitət вojorahь qararь, kalxuzdarđa xezmətte ojoştorьv. a. x. ərtile ustafь, orloq funttarь jьjьv h. в.

20 nse fivralqa səsev orloqtarьn jьjnap вөtərgə.

Jađqь səsev orloqtarьn jьjьp вөtөvđə, вөtə ojoşmalar yđđəreneŋ eştəren вajavaj tөƀtə alьp вarьrqa tejeştər. Вөtə kөs, səsev orloqon jьjьp вөtərgə!

Jađqь a-x. kampanjahь həm kamsamul eşen jaŋьnan tөđөv.

V. L. K. S. M. yđək kəmitə-eneŋ dikəвer plinumь kamsa-nulдьŋ rikanatьruksьja dəvrenləge вurьstarьna qarata.

—KAMSAMUL EŞEN RIKANЬSTЬRUKSЬJA ВURЬSTARЬNA QOLAJLAŞTЬRЬV OŞONDA, ...; PARTEJƏ JULЬ NIGEDENDƏ KYTƏRENKE EŞMƏKƏRLEK MENƏN JƏŞTƏRĐEN NIRGEJƏHEN SATSЬJALIZЬM TӨĐӨLӨŞENEN KƏNKERIT ВURЬSTARЬN YTƏVGƏ JYNƏLTERGƏ, SATSЬJALIZЬM TӨĐӨLEŞE MƏS'ƏLƏLƏREN KAMSAMUL EŞENEN YĐƏGE TƏRGƏ" TINE.

Partьjanьŋ dərəƀ sajəsəte arqahьnda kalliktifləşev xərəkəte miljundar xərəkətenə əjlənde. Kalxuzdarqa вьnan вer ike jьl eleke keвek jarlьlarđьŋ ajarьm gruppalarь qьna tygel, urta xəlletar jalpьhь kymakləp inə başlanь. Ikense terlə əjtkəndə, вьnan вer ike jьl elek kulaktar eşləp sьqara torqan avьl xuƶalьqь praduktalarьn kalxuzdar eşləp sьqara torqan a. x. praduktьlarь menən almaştьrьrqa mөmkinlek tьvđь. Oşoqa nisвatən xəđerge kəndə kəlliktifləşev xərəkətenen kesəjeve, totaş kəlliktifləşev rajundarьnьŋ ojşьvđarь вurьstarьnan sьqьp, partejə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вөterev məs'ələhen qujđь. Kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вөterev kəlliktifləşev nigeđndəgenə ytələ torqan eş, unь kalxuzdar xərəkətenən ajьrьm qujьv, ajьrьm ytkərev jaŋьlьş həm zьjanlь. Başqortostanda totaş kəlliktifləşev eşe 1932 nse jьlqa ytəlep вөtəsək. Вьl jьldь məsəqyt, Arqajaş, Вөrə kantundarь totaş kəlliktifləşev zajьmdarьna əjləndelər.

Avьldarđa kamsamul eşen jaŋьnan tөđev əle hylpən вara. Kyp vaqьttarđa kamsamul jalpьhьnьŋ eşməkərlege, janь eş turmьlarь (udarnьj вrigadьlar, insejatif gruppalar h. вaşqalar) kamsamul jəcəjkələre, jort kəmitəttəre tarafьnan пьqьtьlmajđar, jardam kyrhətelməjđər. Avьldaqь kalxz xərəkəte şarttarьna qarata kamsamul eşen jaŋьnan tөđev nəmələ tora hun.

Kamsamuldьŋ faвrik — zauьt ojoşmalarь вegengə kəndə yđgəreneŋ eştəren satsьjalizьm səŋəqəten alqa jeвərevq 5 jьllьq plandь 4 jьl esndə ytəvgə jyŋlətələr (eşləp sьqarьvđь, arttьrьna tavarđьŋ ydenə təşkən xaqьn kəmetev, pьrantipьlandь ytəv, pьraguldar, tik torьvđar menən kөrəşev h. в.) avьldaqь kamsamul ojoşmalarь kalxuz şarttarьna qarata şul вurьstardь yđđərđnə nigeđ itep alьrqa tejeştər, partejə həm xөkymətten вөtə saralarьn ytəvđə udarnьj gьruppa вulhьndar. Avьldaqь kamsamul jəcəjkələreneŋ eştəren kalxuzda qəmymilaşkən tundьŋ kyвəjeve, eşləp sьqarьvьŋ arttьvь igenden ydenə təşkən xaqьnьn kəmeve, parteja həm savit ojoşmalarь menən вerlektə kalxuzdardь jetəkseiek ita вlevđəre nigeđendə ylsənəsək. Вьl вurьstardьytəməgən jəcəjkə kylaktarqa turьnan turь jardam itevgə, praktikala uŋ tajpьlьş idejalьgьjahьn ytəvgə tava вara.

Avьlda kamsamul eşe ajьrьm tarqav xuƶalьqtar ramkahьnda вarmajsa, kamsamuldarđьŋ həm eşsən jəştərđe kalxuzdar aldьnda torqan вurьstardь ytəvgə jələp itev nigedendə qьrqьv вoroloş jaharqa tejeş. Hər вre kamsamul kalxuzqa inep ydeneŋ eşləp sьqarьv nəmələren qəmymiləştererqə tejeş.

Hər вer kamsamul jəcəjkəhe kəlliktif xuzalьqtar ojoştьrьp, ulardь пьqьtьvdь вerense вurьs itep alьrqa tejeş.

Avьl (kamsamuldarь eşsən jəştərđe kəlliktif eşkə kammunis tarsa qarav nigedendə tərвəjələrgə tejeştər. Вьl вurьstardь ytəvđə satsьjalizьm jarьşь пьqlь qoral xisaplana, вьl jarьştь kampaneja tipkenə aŋlarqa jaramaj, вəlki kəndəlek eş itep aŋlarqa kərək.

Jađqь a. x. kampanejahь kamsamulqa вөjək вurьstar jөkmətə. Kampanьjanь ytkərevđə kamsamul yđen udarnьj itep iqlan itte. Kəlliktifləşev xərəkəte, oşolarđan nisвətən kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вөtəv eşe kamsamuldan sinьj partьjalarđь taqьla пьqьtьvdь talap itsələr. Juqarьla kyrhətelgən вurьstardь ytəv kamsamul saьn sit ilimintərđən, avmaqajlardan yđ ara tađartьv, eşəsn həm вatrak jəştəren пьqlap sajuzqa jəlep itev həm sьjnьi huqьşsanlьqь kөsəjtev menən alqaatlarqa tejeştər. Ləkin əle ydeвeđđe udarnьj itep iqlan itev huŋьnda eşteŋ haman hylpən вarqanьn kyrəвeđ. səsev orloqtarьn jьnav, ulardь tađartьv kalxuzdarđa məikəttərđe qomymiləşterev hylpən вara. ВAŞQORTOSRANDA ВER NƏMƏGƏLƏ QARAMAƀTAN 20 NSE FIVRALQA SƏSEV ORLOQTARЬ JЬNALЬP ВӨTƏRGƏ TEJEŞ. Вөtə eşte kəlliktiləşterev, jađqь a. x. kampanejahьn ytəv вurьstarьna qarata təđərgə. AVЬL KAMSAMULЬNЬŊ TӨP ВURЬSЬ KALXUZ FЬRUNTЬNDA EŞLƏV, ВAŞQA EŞTƏR ВЬL NIGEĐ ВURЬSQA ВƏJLƏNEP ВARЬRQA TEJEŞTƏR.

Fivraldьŋ вerense un kөnlege nəmə вirđe?

Başnarkamzimgə kilgən məqlyməttər вujьnsa, Başqortostan dəvmələnda (Estərlenən вaşqa) 10 nsь fivralqa tiklem, kalxuzdarđaqь orloq funttarь вuldьrьv planь nejвarь 37,7 pr. qa, jort həm avьl orloq funttarь (ikehen вergə alqanda) 69 pr. qa qьna ytəlgən.

Kantundarđa orloq funttarь вuldьrьv eşendə, huŋqь 10 kөnlək eşteŋ qьđqanьs xəldə вarqanьn həjləj.

Вьnьn ytəleşe kantundarđa tyвəndəgesə:

Arqajaş kantunьnda:

Kalxuzdarđa dəjəmləşterelgən orloq funttarь 64 meŋ 922 sintnьr jьjnalьrqa tejeş вulьp 14 meŋ 640 sintьr (22,5 pr.), plan вujьnsa jort fundь 13 meŋ 920 sintnьr jьjnalьrqa tejeş вulhala вьl huŋqь 10 kөnge 4 meŋ 955 sintnьr (35,5 pr.) qa həm avьl fundь plan вujьnsa jьjьlasaq 22 meŋ 824 sintnьr urьnьna 7 meŋ 975 sintnьr jьjьlьp nejвarь 35,7 pr. qa qьna ytəlgən.

Вələвəj kantunь вaşqortostandan igenselek təвaktəreneŋ вerenselərenən hanalьvьna qaramaƀtan, kalxuzdarđa qь dəjəmləşterelgən 320 meŋ 936 sintnьr urьnьna 50 meŋ 500 sintnьr (15,7 pr. qa) jort orloq fundь pьlan вujьnsa 49 meŋ 839 sintnьr (43,1 pr. qa) avьl orloq fundьnьŋ 35,3 pr. tьqьna jьjьlqan.

Вələвəj вьl eşte artta həjrələ,

Вөrə вөtə kantundarđan da alda вara.

Вьnda, plan вujьnsa kalxuzdarđьŋ dəjəmləşterelgən orloq fundь вuldьrьv eşe 64,6 pr. qa, jort orloq fundь planь 85,5 pr. qa ə, avьl orloq fundь вuldьrьv planь 77 meŋ 737 sintnьrqa tөđelgən вulhala, вьl 114.8 pr. qa (14,8 pr. arttьrьp ytəlde.

Saвataƶniktar javapqa.

Məsqyt kantunьnda 10 nsь fivralqa qarata səsev orloqo 60 pr. dəjəmləşterelde. Вerense urьnda Olo—Aqa jorto tora. Ul 85 pr. dəjəmləşterde. Unan qala Məsqyt (84 pr), Yrge-Qiqь (82 pr.) Dovan—Məsetle (81 pr.) Jьmaş (80 pr.) Əjle (80 pr.) atqarьp. tyвəndəge jorttar arttaraq qaldьlar: Mьrđalar—53 pr. Dovan (51 pr) həm qalmaqol (11 pr) Traktьr hatьp alьvqa zadatkьlar (taşlandьq sireja həm zinnət nəmələrenən вaşqa hanaqanda) 200 meŋ hum jьjьlьp, zadanejanьŋ 36 pr. ь вula. Вьl turala вerense urьnda Dovan jorto tora (47 pr. jьjđь). Uŋan qala Qalmaqqol—3/ pr., Вalaqataj (41 pr.), Dьvan-Məsetle 36pr. Olo—aqa (35 pr. jьnap qalqan jorttar qojoroqta өƀterələlar. In artta Məsqyt jorto tora, ul zadanejənь вarь 21 pr. arttьrqan.

Orloq tađartьv nasar вara. Dьvan jortonda 73 pr., Əjle jortonda 23 pr., Mьrđalar nəm Olo—aqa jorttarьnda 22 pr., Məsqyt jortonda 44 pr., Вalaqatajđa—40 pr., Dьvan Məsetle jortonda—21 pr., Yrqe—Qejqь jortonda 22 pr. orloq tađartьlqan.

Kantunda xuƶalьqtarđьŋ 90 pr. kalliktiflaştьrьlьp, kalxuzdarđьŋ malь 100 pr. dөjəmləşterelgən. Maşinalardь tөđatev, kantraklaşьv həm satsejalizem jarьşь alqa вarmaj.

Səsev kampanejəhьna iqtiвarhьđ qaraqan өsөn Qalmaqqol həm Məsqyt jort вaşqarmalarьnьŋ rəistəre eştən alьnьp sutqa вirelde. Вьl vulьstarđa plandar avьlqa itep jetkerelməgən, kalxuzdarđa orloq fundtarь ojoştorolmaqan. Kulaklьqtь вөterev eşenə qomasavđar tьvđьrqan өsөn Olo—Aqa jort вaşqarmahьnьŋ rəise eştən alьndь. Вajtaq avьl səvittərenen rəistəre eşhedlek kyrhətev өsөn sutqa вireldelər.

Avьl səvittərenen eştəre turahьnda iƀəp вirev, kampanejəhь başlandь. Hajlav kəmisejələre tөđөləp eşkə kereştelər·

ZUJЬF.

Udar tөƀ вirelməgən.

12, FIVRAL. Jađqь səsev kampanjahьna əđeriek eşe Qonşaqta udar tөƀ ala almaqan. Jađqь səsev pьlanь avьldarqa jetkerelməgən. Orloq ni вarь 30 pr. jьjьlьp, 8 pr. qьna tađartьlqan. Orloq fundtarь jaŋь ojoştorolalarqьna əle, qajhь вer avьldarđa xatta his вer ojoştorolmaqanda.

Kalxuzdarđa orloqtar jomşaq dəjəmləşterelələr.

Terəjerđər ojoşqan xəldə tygel nisek tura kilde şulajqьna eşləjđər· Tьraktьr zadatkь jьjьv 30 pr. qa qьna atqarьlqan. Avьl xuƶalьqь qoramaldarь tөđətelələr, ləkin вьndala ojoşmaqanlьq вara. Jəməqətselek kərəgensə maвlizavajt itelməgən. Jeteşhedlektərđe вөterev julьnda aşьqьs saralar kyrelə.

Məsqyt kantunь, kalxuzdarđaqь dojomlaşferelgən orloq funttarьn jьjnav planьn 95,4 pr. qa ytəgən вulhala, jort orloq fundь planь 76.4 pr., avьl orloq jьjnav planь 627 pr, tirəhendə urala.

Jьlajьr kantunьndaqь kalxuzdar, dəjəmləştnrelgən orloqfundь jьjnav planь 37 pr. qa jort orloq fundь planь 51,9 pr. qa, ə, avьl—orloq funttarьnьŋ 32,6 pr.—tьqьna jьjnalqan əle.

Өfө kantunьndaqь kalxuzdarđaqь dəjəmləşterelgən orloq tarqь jьjnav planь 151 pr. qa qьna, jort orloq funttarь 63,3 pr. qa avьl orloq funttarьn jьjnav planь 68,1 pr. qa ytəlep, вьndaqь kalxuzđar—orloq jьjnav eştərenə halqьn qaraqanlьqtarь hiđelə.

Tamьjan Qataj kalxuzdarь orloq jьjnav məs'ələhen hyđ вutqahь вeşerələr. Вьlarđьŋ plandarь nejвarь 5 pr. taqьna tora. Вьnda jort orloq fundь (54,5 pr.) həm avьl orloq fundь jьjnav (68 pr.) plandarьn ytəv eştəre maqtarlьq tygel.

Вьl xəl — taqьla sьđarqa mөmkinlek вirmaj. T—Qatajđь qьđđьrьrqa kərək.

Dəvləkəndən rapьrt.

Вaşqortostan eşsəndərenə, xөkymetenə, partejəneŋ өlkə kəmitətenə həm „Вaşqortostan" gəzitenə sələm.

Вegən 7700 xuƶalьqtan tөđөlə torqan, 130,000 giktar jerle kalxuzdan ucriditilnaj sьjьzь asьla. Dəvləkən вajram tөƀən aldь. Вik đur dimanstratsejə ojoştorola. Traktьrđar alьvqa zadtkь iƀəvenə taşlandьq sьjrьjə həm sirkəv qьnqьravđarь təjəgən qьđьl aвuzdar kilev kətelə. Вaşqort xalьqь 120 вot kөmөş jьjьp tapşьrđь.

Avьl xuƶalьqь prajьzvudstьva nəmələre dəjəmləşterev вik qьđьv вara. Praísajuzdar kalxuz—tьraktьr hatьp alьp вirələr. Kulaklьqtь eşsəndər yđđəre вөterələr.

Urьndarđan sələmdər kilə, 500 ləp diligat qatьşьv kөtələ, вьlarđьŋ kyвehe kilde inde. Jort ojoşmalarь sjьzda əđerlənələr kalxuzdar massьvьj rəveştə partejəgə inələr.

JƏŞƏHEN V K P (в)!

ƏMIREF KURPQЬF.

Вeđ eşkə totondoq.

Kyptən tygel Qonşaq jorto (Arqajaş kantunь) Harь avьlь kamsamuldarьnьŋ dəjəm jьjьlьşьnda „ytil sirja" turahьnda daklat tьŋ lanьp, kamlamul, pejanirđar вerlektə iƀke nəmələr jьjьv eşenə totondoq.

·Kamsamuldarđan вer iptəşte вьl eşkə hajlap qujđьq. Вaşqa jəcəjkələr heđ qasan вьl eşkə вaşlajhьqьđ.

JSKƏNDƏREF.

Xəđergə 75 pr. əle.

T—Q kantunь Qataj jorto Ismaвaj avьlьnda 29—29—jьlda a.x.ərtil ojoştorolop partьja həm avьldaqь kammunis iptəştərđeŋ jetəkselegendə eş alьp вarьldь.

Вьjьl avьlda kalxuz ojoştorolop jarlь—вatraktarđьŋ 75 pr. lavь kalxuzqa ьlьqtьrьldь. Avьldьŋ вөtə jarlь—вatraktarьn 100 pr. menən kalxuzqa ьlьqtьrьrqa kөsle rəveştə aŋlatьv eşe alьp вarьla.

S. XAFIZЬF.

Kalxuzdarđa xeđmət dissiplinahьn ojoştorov

SSSR xeđmət xalьq kamisarь ip. Uglanьf məqələhe

Qadi vaq, ajьrьm krəƀtejən xuƶalьqtarь urьnьna ere kalxuzdar ojoştorov hьđьqь menən a. x. qьndaqь tixnika- satsьjal yđgəreş a. x. xeđməten nigeđđən yđgərtə. Praizvudьstьvala keşelərđeŋ tixniciski qujьlьştarьn da yđgərtə.

Xəđerge vaqьttaqь вarqan kalxuzdarđьŋ kөslө yƀeştəre, xeđmət ojoştorov məs'ələhen kalxuz xərəkəteneŋ tөp вurьstarьnan вerehe itep quja sənki вьl məs'ələne xəl itmjensə вerđən kalxuzdarđьŋ xuzalьq „tөđөleşən dəjəm ojoştorьv məs'ələhen вerketev mөmkin tygel, ikensenən вьnhьđ iqdisadi kytəreleş eşləp sьqarьv kөsən (praduksьjanь) kərəgensə kyrep вulmaj.

Ləkin əle, oşqoa qaramaƀtan nuŋqь vaqьtqa tiklem kalxuzda xeđmət ojoştorov məs'ələhe menən вer kemdə məşqəl tygel, totonovsь juq. Вьl өlkələge вer əđ uŋьştarđa ajьrьm kalxuzdarđa вulhalarđa ojoştorolmanь, вaşqa urьndarqa kyserelmənə. Xəđerge kəndə вьl kyreneş вula aimaj, sənki kyp urьndaqь ojoşqan kalxuzdarđьŋ taralьvь вigrəgendə kalxuzda xeđmətte ojoştorьv eşen julqa quja вelməvđən kilə. şunьŋ menəŋ вergəyk kyp kalxuzdarđa eşləp sьqarьv вik tyвən ine, şunьŋ menən вergə kalxuzdar xərəkətenə вatrak, jarlь, urta xəlle krəƀtejəndərđe qьđьqhьndьrьlьq iqtisadi kytneştərđə вulmanь.

Sьjьq xeđmət dissiplinahь kalxuzdarđa eşləp sьqarьvđьŋ kysermə jaqьnanqьna tygel,sifat jaqьnanda tyвən вulьvđa nigeđle səвəp вuldь.

Oşo xalde iƀkə alьp V.K.P. (в) пьŋ 1929— jьl nyjəвer plinumь tyвəndəge diriktivanь вirđe: „kalxuz aqzalarь yđđereneŋ (вurьstarьna) ьsьn məqnəhendə anlь mərəƶəqət itev nigeđendə iŋ вerensenən kalxuzda xeđmət dissiplinahьn kytərev eşendə qьrqa вoroloş вuldьrьv kərək, şunьŋ menən вergə hər вer kalxuz aqzahьnьŋ eşləp sьqarьv kөsen kytərevđə unьŋ matdi jaqьn qьđьqtьrьv, həm uqa tapşьrьlqan eşte ytəvđə javaplьlьqьn talap itev prinsepen totarqa kərək (ajьrьm xeđmət xaqьn tyləv, eşləp sьqarьvđь nurmьlaştьrьv, вyləkləv sistimahь h. в.) Eşləp sьqarьvđь kytərev өsөn satsьjalizьm jarьşь praizvudstьva kəŋəşmələre, yđ ara tənqit eştəren kiŋəjtev mitьdtarь пьq qullanьrqa tejeş (rid)*····

Вьjьl вeđgə, miljun jarьm keşene a. xuƶalьqьnьŋ qatlamlь tөrөndə вylengən вulьrqa tejeş.

Şunьŋ өsөndə kalxuzda ojoştorьv eşen пьqьtьv, eştə uŋьştь вuldьrьvđa kalxuzda xeđmətte dөrөƀ ojoştorov xal itevse məs'ələ вulьp hanala. Kalxuzda xeđmətte dөrөƀ ojoştorьv, unda pralitarьjat xeđmət dissiplinahьn urьnlaştьrьv, вerketev xuƶalьqta tiscniski ilmint вulьpqьna hanalmaj, ul „qalqan tarixi dəverđə avьlda sinfi kөrəş tə tөp qoral вulьp hanala.

Kalxuzdarqa ingən jattar kalxuzdь estən tuđđьrьrqa tьrьşalar, unda xeđmət ojoştorьv sistimahьn eşləp sьqarьv praduksjahьn tarqaldьrьrqa ađaplanalar. Ular xeđmət — şartьna вajarđarqa elek şulaj eləj inek* tipqarajđar, „xeđmət вylev pragrammahьna eşləp sьqarьv nurmьhьn kytərevgə qatь erəveştə qarşь kilələr.

Eşləp sьqarьvđьŋ doşmanь jalqavlьq, uƀallьq itevselərgə sara kyrev gələ qarьşьlar. Şulaj tөp sinfi kөrəş kalxuzda xeđmət ojoştorьvqa пьq вəjləngən. Şulaj вulqas kalxuzda nej tiklem xeđmət ojoştьrьv eşe julqa qujьlqan вulhala, qujьlqan xeđmət dissiplinəhe, xeđmət sistimahь, eşləp sьqarьv kytərelə, kalxuzdaqь sinfi doşmandarđьn tidrək qanattarь hьna.

Вigrəktə kalxuzda xeđmət ojoştorьv məs'ələhendə kalxuz xərəkətendə jetəkse kadьrdar đur əhəmejət qađanalar. „Şulaj вulqas вeđgə, kalxuzdar өƀtənən eşlekle pralitarьjat jetəkselegen tə'min itev kərək, unьn өsөn sənəqət yđəktərenən jeвərelgən 25 meŋ eşse ratsьjanal rəveştə fajđalanьrqa kərək. Вьl kadьrdar yđđəreneŋ kalliktif xeđmət, pralitarьjat jəməqətselege, qatь pralitarьjat şarttarьndaqь təƶriвələren urtaqlaşьvđa, kalxuzda xeđmət ojoştorьvđa jaqşь elgə вulьrđar. Unan вaşqa вatrak- jarlьlarđan jetəkse kadьrdar yrlətev, əđerləv өđlөkhed rəveştə вarьrqa tejeş.

Kalxuz xərəkəteneŋ xəđerge yƀeşen вeđđə kadьrdar menən tə'min itə almajaвđ əle. Şunьŋ өsөndə kadьrdarđь urьndarđa əđerləv kərək. Əle kalxuzdarđa xeđmət kiler urьndarьn tejeşensə qullanьp jetməv avьrьvdarь вar. Kyp vaqьtta eşləp sьqarьv pьlanьla вulmaj. Plan menən eş kyrgəndərelə yđđəreneŋ xeđmət kiler urьndarь menən вəjləp eşkyrməjđər.

Вrensenən вөtə eş kөsen tulь rəveştə ucutqa alьrqa, пьqlь pьlan tөđərgə həm unь eştə fajđalanьrqa kərək.

Eş kөsən ucutqa alьv kalxuzda eşləp sьqarьv kөsən kytərevđə iŋ đur qoral.

Kalxuzda eşləməjəsək kөstər aldan xisapqa alnьrqa tejeş.

Ikense mөhim вurьs ulda вulha, kalxuz xuzalьqьnьŋ hər tөrөndə xđmətte вylev həm nurmьlaştьrьv.

Şunьŋ menən вeđ, hər вer kalxuz kalxuzsьnьŋ eşləp sьqarьv eşen sistimalь erəveşta kytərep tora alaвьđ Вьl eştə qatь вoroloş kərək, sənki ul sinfi doşmandьŋ avьrtqan urьnьn tuqmaj.

Iŋ jaqşь eşləp sьqarьv nurmьlarьla пьqlь rəveştə xisap qujьlmav menən вuş tavьş вulьpqьna qalьvь mөmkin, ə ul xisap eşe xuƶalьqta kalxuz nurmьhьn пьqьtьv. yƀterevđə uŋьştarđь tə'min itəsək.

V. I. вьl turala tyвəndəgelərđe əjtte: „—Xeđmət kөsө həm praduksьjanь вylev xisaвь həm kantryle— şularđala inde satsьjalizьmsьl tөđөleş"... Lininden вьl vasьjatьn kalxuzda xeđmət ojoştorьv praktikahьnda tormoşqa ytkərev kərək.

Unan вaşqa hər вer şəxesteŋ javaplьlьqьn quşqan eşkə ьsьn kyŋldən qьđьqhьndьrьv tьvđьra.

„Kalxuzda xeđmət dissiplinahь өlkən məs'ələ, Praizvudьstьvala xeđmət dissiplinahь tərвejələv mamintь вulьpqьna hanalmaj, ul iŋ kərəkle eşləpsьqarьv şartь вulьp hanala. Вьl mamintьhьđ ere satsьjalizьmsьl praizvudьstьva вulьv mөmkin tygel. Ə вьl məs'ələ kalxuzdarđa iŋ jomoşaq urьn вulьp hanala əle. Kalxuzdь ojoştorьv menən yk kalxuzdarđa xeđmət dissiplinəhe өsөn paxut iqlan itev kərək. Вьl eşka вөtə jəməqət ojoşmalarь maвlizavajt itelgən, tərвejələv eşe kiŋəjtelgən вulьrqa tejeş. Ə inde kamsamulqa вьnda „вik đur urьn totarqa kərək.

Вeđgə qьƀqa vaqьt esendə hər вer kalxuzda juqarь dərəzələ xeđmət dissiplinahьn ojoştorьvđь вuldьrьv kərək. Xeđmət dissiplinahь menən yk kalxuzdьŋ hər вer aqzahь eşləp sьqarьv kөstərenə həm qoraldarьna haqlьq menən mərəzəqət itərgə tejeş. Krəƀtejən psixalugьjahьnda ydeneŋ nəməhenəgenə jaqşь kyđ menən qarap, jəməqət вajlьqьna nasar qarav qəđəte вar. Вьndaj qaraştarqa kiƀken kөrəş asarqa kərək. Eşləp sьqarьv kөstərenə həm вөtə jəməqət nəmələrenə haqlьq həm jaqşь mərəzəqət itev вuldьrьlhьn. Unьŋ өsөn вьl turьlaqь V. K. P. (в) yđək kəmitəteneŋ qararьn tulь həm kiŋ erəveştə tormoşqa ytkərev kərək.

Şulajuq kalxuzda xeđmət xaqь məs'ələhendə mөhim eştərđeŋ вerehe hanala. Вьl turala xeđmət xaqь paj menən tejđər. Вьl inde kulak qotqoho. Şulaj uq qatьn- qьđđar, jəştər, irđər terləsə xeđmət xaqь alsaqtar. Вьndaj kyreneştər tamьrьnan вөtərələrgə tejeş. Jəşlek, jenes menən eş xaqь ajьrьlmaj, вer terlə xeđmətkə irđərđə, qatьnqьđđarda, jəştərđə вeryk xaq alalar.

In huŋьnan kalxuzdarđa jəştərđeŋ həm вaldarđьŋ xeđməten haqlavđa tuqtalьv kərək. Kalxuzdar se'jьz ьnda вalalarđьŋ eş səqəten kəmetev turьnda qarar вulhala, đurđar menən вer yk vaqьt eşləv fakьttarьla вar. Вьnь jьjьn əjtep kitte. Вьl məs'ələlə sejьz qararьn tulьh menən tiđđən tormoşqa aşьrьlhьn.

Juqarьla kyrhətelgəndər kalxuzdarđa xeđmət ojoştorov məs'ələheneŋ hər tөrөndə alьp вөtməjđər, ular tөp maminttarьqьna.

Ul maminttar вulmajьnsa avьldь satsjalizьmsьl jaŋьnan tөđөv, avьl xuƶalьqьnda jaŋь şarttarđa sinfi kөrəşte uŋьşlь ytkərev mөmkin tygel.

Dəjəm вurьstar kiŋ həm kalxuzdarđa xeđmət ojoştorьv eşe ьsьndanda jaŋь eş, unь xəl itevđə urьndaqь xeđmət urgьndarь sənəqət xeđməten ojoştorovđaqь đur təƶriвələr menən đur əhəmejət qađanьrqa tejeştər.

Kalxuzdarđьŋ dəjəm yƀeşe menən kvalifikatsьjale pralitarьjat kadьrđarьn вerketev kərək. Sənəqətteŋ вөtə terđəre өsөndə kvьlifikatsьjalь eş kөstəren jaŋьnan sьqarьv məs'ələhe kiƀkenləşə. Ləkin вeđ, вьl turьla jaqьn arala jaqlьrtьrвьđ.

N. UGLANЬF.

ВAŞQORTOSTAN „JƏŞTƏRENƏ" JAĐЬL.

Tьnьslьq teləhəꞑ, huƣьşqa əᶁerlən!

V. L. K. S. M. yᶁək kəmitəteneꞑ dikəʙer plinumьnda kamsamuldьꞑ huƣьşsanlьq eşe həm ʙajavaj ʙurьstarь turahьnda qaʙul itelgən rizəlytsejə

Kamsamuldьꞑ nəvʙəttəge huƣьşsanlьq burьsь turahьnda

1. Səvittər sjuzьna impirjalistar tarafьnan huƣьş həzyme ʙigrəktə Qьtaj kөn ьƅqьş timer julь vaqiƣalarь uꞑajь menən kamsamuldaqь huƣьşsanlьq eşendə alƣa ʙiteş jahaldь, kamsamul həm eşsən jəştərᶁeꞑ rivalytsjun intuzjazmahьn həm satsializьm vatanьn jaqlarƣa əᶁer ikənlektəren kyrhəttе. ʙьƣa qaramaƅtan V. L. K. S. M yᶁək kəmitəte plinumь kamsamuldaqь huƣьşsanlьq eşeneꞑ toroşьn HAMANDA QƏNƏƢƏTLƏNERLEK TYGEL tip taʙa: a) yᶁək kəmitətteꞑ huƣьş əᶁerlege ʙulmaƣan kamsamuldarᶁь 100 pr. tь menən huƣьş ʙelemenə əjrətev həm kamsamuldarᶁь 100 pr. tь menən asaavjaximƣa inderev turahьndaqь qararь ytəlməgən—(asaavjaximda 20—25 pr. qьna inderelgən). ʙ) kamsamuldьꞑ asaaviaximdaqь eşe his qənəƣətlənerlek tygel: ul, ʙigrəktə avьlda asaavjaxim siksejəjəre həm səvittərendə eştəre jomьşaq. Osoavjaximƣa qarata kamsamuldьꞑ huƣьşsanlьq eşendə qatьj eş alьp ʙarьv. v) kyp kenə ojoşmalarda diꞑgeᶁᶁəge huƣьş flutь өƅtənən şiflьq eştəre jomoşaq, qaj ʙer ojoşmalarᶁa qəfev itelməƅlek haiƣьn qaravdar menən siklənə (şiflьq tinen jьjnav ytkərelməgən, yᶁəreneꞑ şiftarьn ʙelməjᶁər, 6—12 ajdar ʙujьna şiftarƣa jarᶁam itməv həm ʙəjləneş totmav və ʙaşqalar); g) huƣьş məktəptərenə uqьvsьlar jeʙərev turahьndaqь yᶁək kəmitət qararь qənəƣətlənerlek ytəlməgən.

Jalpьnьꞑ ʙajavaj ektifsьlьƣь ʙulьvьna qaramaƅtan kamsamuldьꞑ jetəkselege ʙьl aktifsьlьqtь kənkerit huƣьş ʙelemenə əjrətevgə tajᶁalana almanь.

Pelinum əjtep ytə, ki sajuzdən huƣьş ʙurьstarьna ʙьlaj qaraş satsejalizem teᶁeleşen jaqlavƣa əᶁerlənevᶁəge məs'yləттərᶁe onotьv ʙulalar həm pьraktikalaqь uꞑ apparunizem menən siklənələr.

2. Sajuzdaqь huƣьşsanlьq eşeneꞑ—qənəƣətlənməƅlek xəldə ʙulьvьna oşolar tөp səʙəp ʙulalar: a) ojoşmalar yᶁᶁəreneꞑ likerᶁ arensatsejalizm teᶁeleşe məs'ələləre həm uꞑ qurqьnьs menən kerəş məs'ələlərenə əᶁerəƅ tuplav menən ʙergə, oşo uq vaqьtta ilde haqlavᶁaqь praktik eşteꞑ əh'mijətenə ʙaha ʙirmənelər; ʙ) VLKSM aqƶalarь həm eşsən jəştərᶁeꞑ SSSR ᶁь haqlarƣa əᶁer ʙulьvᶁarь menən huƣьş eşendəge kənkrit, ʙiemdərᶁe əjrənev arahьnda ajьrьlьş (разрыв) ʙar. Səvittər sajuzьn jaqlarƣa teləvgenə nisek jaqlarƣa ʙelməgəndə — jetməj; v) sajuzdьꞑ huƣьş eştərenə narьq ʙirməv, jetəkse aktif həm kəmitəttər yᶁᶁəreneꞑ qararᶁarьn pьraktikala ytəvgə kərəkle əh'mejət ʙirməjᶁər; g) kamsamuldьꞑ jetəkse aktif huƣьş ʙeleme menən əᶁerlənməgən; d) huƣьşsanlьq eşeneꞑ kyp furmь həm pьragramdarь kamsamuldar həm partejahьd jəştərᶁeꞑ horavᶁarьna javap ʙirə almaj (eştə ʙer terlə nəmələr qaʙatlanalar, kyrhətev nəmələre əᶁ h. ʙ.); j) Osoaviaxim tarafьnan jəştər arahьnda əh'mjət ʙirməv, ƶ) jəştər arahьndaqь huƣьş eştəreneꞑ kyrgəᶁmə pasuʙьjalar əᶁ həm matirejal ʙaza qənəƣətlənerlek tygel (qoraldar, atьv pьripastarь, kyrgəᶁmə pasuʙьjalar h. ʙ.)

Satsьjalizьm teᶁeleşeneꞑ gigant aᶁьmdar menən alƣa ʙarьvь həm unь oslap sьqьv impirejalistar həzymenən haqlanьv şarttarь ʙuldьrƣandaqьna məmkin. ʙьl uꞑaj menən sajuzdьn məhim ʙurьstarьnan ʙerhe ʙulьp tyʙəndəgelər hanalalar: *Ilde haqlavьꞑ ʙetə tərᶁərendə kamsamuldьꞑ aktif qatnaşь, V. L. K. S. M. aqƶalarьnan həm eşsən jəştərᶁən əᶁerlekle, ʙelemle, şaʙsejalizьm iten haqlavsьlar əᶁerləv.* Sajuzᶁьꞑ ʙetə huƣьşsanlьq eşenə nьqlь hьndьrьv (перелом) jaƅalьrƣa tejeş. Kənkerit huƣьş ʙelemen əjrənevᶁə kəmitəттərᶁeꞑ, jetəkse aktifьꞑ həm hər ʙer ajьrьm kamsamuldьꞑ dissiplinahьn, javaplьlьqьn kytərergə. VLKSM dьꞑ ʙьl ʙajavaj ʙurьstarьn ytəv sajuz ojoşmalarь esən imtixan ʙulasaq həm huƣьşsanlьq eştəreneꞑ əh'mejəten aꞑlavᶁarьn tikşerev ʙulasaq.

Juqarьlaqьlarᶁan sьqьp yᶁək kəmitət pelinumь VLKSM dьꞑ huƣьşsanlьq eşendə tyʙəndəge kənkerit ʙurьstarᶁe ʙildələj.

I. V. L. K. S. M. aqƶalarьn həm eşsən jəştərᶁe huƣьş ʙelemenə əjrətev.

1. Sajuz ojoşmalarьnьꞑ tөp iqtiʙardarь osoavejaxim arqьrь sənəƣət ojoşmalarьndaqь, faʙrik-zavьt pasjulkalarьnda qalalarᶁa, umer jul punkьttarьnda, ere safxuzdarᶁa, maşina—tьraktьr həm rimunt ьstansalarьndaqь huƣьş əᶁerlege ʙulmaƣan VLKSM aqƶalarьn məʙyri huƣьş ʙeleme əjrənevgə jьnələrgə tejeş. 1970—31 jьldarƣa 1906—10 jьlda tьvƣan VLKSM aqƶalarь məʙyri rəveştə huƣьş ʙelemenə əjrəngən ʙulьrƣa tejeştər. Yᶁək kəmitət pelinumь sajuzdьꞑ ʙetə ojoşmalarьn kamsamuldarᶁь huƣьş ʙelemenə əjrətev esən 10 kөn hajьn ʙer kөn ʙildələrgə quşa. Kamsamul ʙilittərendə 1 ʙaƅqьs „huƣьş əᶁerlege ytev turahьnda ʙildələr jaƅarƣa. Məʙyri huƣьş ʙelemenə əjrətev kiləsəktələ osoaviaxim tarafьnan ytkərelergə tejeş, ləkin ʙьƣa qarap kamsamul kəmitəttəre өƅtənən məs'ylejət təşməj.

Pelinum, yᶁək kəmitət ʙojorahьn həm urьndardaqь ojoşmalarᶁь osoaviaxim menən ʙerlektə 1930—31 jьl esən ʙьl eşkə əᶁerlənevᶁe jəkmətь, oşo uq vaqьtta məʙyri huƣьş ʙelemen əjrənevᶁe kalxuz kamsamuldarь esən inderə ʙaşlarƣa.

2. Məʙyri huƣьş ʙelemenə əjrətev kamsamuldьꞑ məhim ʙurьstarьnan ʙergə ʙulьv menən ʙergə, sajuzdьꞑ ʙetə huƣьşsanlьq eşe tertteren alьp ʙetə almaj. Huƣьş ʙelemen əjrətev VLKSM aqƶalarьnьꞑ ʙer өleşen alьp partьjanьᶁ jəştərᶁe jəlep itə almaj. Oşoneꞑ esən ʙer yk vaqьtta jəᶁər meniəgən kamsamul həm partejahed jəştərᶁe ilde qorƣavsьlьq həm huƣьş əᶁerlege məs'ələləre tirəhenə jəlep itevse kyꞑelle xərəkət eşen alƣa jeʙərergə kərək: ʙьnьꞑ esən huƣьş ʙelemen əjrənevᶁə tajᶁa kiterə torƣan həm jəştərᶁeꞑ teləktəre, mantaqəттərə menən ʙəjləngən eş turmalarьn tajᶁalanьrƣa.

Nigeᶁ furmalar ʙulьp oşolar hanalьrƣa tejeş: a) huƣьş ʙeleme tyꞑərektəren, huƣьş ʙeleman ytəv pьragramdarь nigeᶁendə teᶁeigən osoaviaximdьꞑ ucisno—ьstrojavaj jedintsalarь menən almaştьrьv; ʙ) terlə teƅtə paxuttar həm praguikalar ojoştorьv; v) terlə teƅtəge huƣьş lagirᶁarь ojoştorьv, daimi həm kysmə rəveştə g) huƣьş həm huƣьş—fizkultura ujьnarь, tarnavalar, terivagalar, jьjьlьştar, tezriʙa maʙilizatsejalarь ojoştorьv; d) kamsamul həm jəştərᶁeꞑ huƣьşssan jьjьndarьn ytkərev, sajuzdaqь huƣьşsanlьq eşeneꞑ qөmymi həm ajьrьm məs'ələlərə tirəhendə satsejalizьm jarьşь ojoştorьv; j) osoavjaxim menən ʙerlektə manivьr ʙerlektəre teᶁəp qьᶁьl ərmejə manivirᶁarьn da qatnaşьv; ƶ) huƣьş ʙelemeneꞑ ajьrьm tərᶁəren əjrənevᶁe kəsəjtev (ximejə, tanьk, dingeᶁ flutь, terlə qoraldar h. ʙ.)

ʙer yk vaqьtta pelinum kyrhətep kitə, ki, huƣьşsanlaştьrьlƣan paxuttar ucisno—ьstrojovaj ʙerlektarᶁə huƣьş əᶁerlegen oslap sьqarьv ʙulьv menən ʙergə unda əjrənev menən almaştьrmaƅqa tejeştər.

Yᶁək kəmitət ʙojorohьnьꞑ ucisno—ьstrajavaj ʙerlektərᶁən ʙaşqa daimi jəşəvse (pulьk ʙataljun h. ʙ.) ojoşmalarᶁь kərək kamsamul janьnda ʙulhьn, kərək osoavjaxim janьnda ʙulhь ojoştorьvᶁь rөxsət itməv turahьndaqь qararьn plinum raƅlap kitə.

3. Kamsamuldьꞑ ʙeten jetəkse aktifьn, ʙigrəktə huƣьşsanlьq eşe alьp ʙarьvsь aktifь huƣьş ʙeleme menən qorallandьrьvƣa ajьrьm əhmejət ʙirergə. ʙьnьn esən osoaviaxim menən ʙerlektə: a) ajьrьm zənətejələr, kansultatsьjalar ojoştorьrƣa, huƣьş ʙelemeneꞑ tejorejə həm pьraktik məs'ələlərenən kitaptar təqdim itev isemlektəre teᶁərgə; ʙ) kamsamul aktifьnьꞑ ʙigrəktə huƣьşsanlьq eşe alьp ʙarьv өleşen qьᶁьl ərmejə jorttarь eşenə jəlep itərgə, unda ajьrьm ʙyliktər, kansultatsьjalar həm kaʙinittar ojoştьrьrƣa.

4. Pelinum VLKSM dьꞑ ojoşmalarьna kamsamul aqƶalarь həm partejəheᶁ jəştər arahьnda kiꞑ kyləmdə huƣьşsanlьq pьrapagandahь ojoştorьvᶁь təqdim itə, jəqni ʙьl pьrapagandanь sajuz eşeneꞑ ʙetə tərᶁərendə, səjəsi uqьvᶁarᶁьn sistimahьnda alьp ʙarьrƣa kərək. Kənkrit huƣьşʙelemen pьrapagandalaştьrьv kamsamul aktifь esən huƣьştarƣa marksizьm həm lininizьm qaraştarьn,—huƣьş məs'ələhendəge parteja qararᶁarьn huƣьş sənəƣəteneꞑ tarixьn əjrənevᶁər menən ʙəjləp ʙarьrƣa tejeş.

ʙer yk vaqьtta plinum yᶁək kəmjtət ʙojorahьna osoaviaxim menən ʙerlektə jəştər həm pejanirᶁar esən məxsus huƣьş eşrəneneꞑ tiurja həm pьraktika jaqtarьn kyrhətevse kitaptar sьqara ʙaşlavᶁь tapşьra.

5. Səvit dəvləte şarttarьnda fizkultura massanь taᶁartьv, mədəni jaqtan tərʙejələv qoralь menən ʙergə, huƣьşsьlarᶁь xəᶁerləvᶁe məhim qoraldarᶁьn ʙerhe ʙulьrƣa tejeş.

Yᶁək kəmitət pelinumь əjtep ytə, ki, ʙьl vaqьtqa tiklem fizkultura juqarьlaqь ʙurьstarᶁь ytəj almanь həm huƣьşsьnlaştьrьv məs'ələlərenən ʙer sittə torop qaldь. Fizkulturaqamiditsina kantьrule juq, oşonoꞑ arqahьnda qьᶁьl ərmejəgə fizkulturniktarᶁь almaj qaldьrьvᶁarᶁь kyrəʙeᶁ. Kamsamul ojoşmalarь osoviaxim, fizkulturə savite həm prafsajuzdar menən ʙerlektə VKP(ʙ) yᶁək kəmitəte qararᶁarь nigeᶁenə fizkultura xərəkətendə nьqlь ʙorolos jaƅarƣa tejeştər. Fizkulturanь hər jaqtan huƣьşsьlar əᶁerləv eşenə jaraqlь itep qujarƣa, anda ʙəgengə huƣьşsьqa kərək ʙulƣan spurttarᶁь alƣa jeʙərergə (hьvᶁa jeᶁev, suꞑqь atьv, planirlar, mator, viiasipid həm ʙaşqalar). Oşonьꞑ menən ʙergə. fizkulturaƣa ojoşqanlьq, dissiplinalьlьq həm kəlikultselek iliminttarьn kertevgə nьq iqtiʙar itərgə.

6. SSSR ᶁaqь pьralitarьjat turizьm xərəkəte ojoşqan jalpь xərəkətenə əjlənep ʙara. Unь dərəƅ julƣa qujƣanda S S S R ᶁь qorƣavᶁa ʙigrəktə huƣьşsьlar əᶁerləvᶁə aktif qatnaşьvsьlarᶁan ʙulьp averlasak həm tejeş.

7. Urьndarᶁaqь kəmitəттərᶁeꞑ qaraştarь ʙujьnsa daimi huƣьşsanlьq—fizkultura kəmisejələre urьnьna ʙьl elkələ eşləgən aktifьꞑ kəꞑəşmələren saqьrьv julьna kysevᶁe pelinum məmkin tip taʙa. Pelinum, yᶁək kəmitət ʙojorahьna өs aj esnda VLKSM jəcəjkələreneꞑ huƣьşsanlьq eştəre turahьnda palazinejalarᶁь jaꞑьnan qaravᶁь tapşьra.

8. Oşo vaqьtta ʙaldar arahьnda (12—16 jəşlek) sistimlь rəveştə huƣьş ʙelemen əjrenev eştəreneꞑ dur səjəsi əhəmejəte ʙarlьqьn pelinum əjtep ytə həm VLKSM dьn ʙetən urьndardaqь ojoşmalarьna pejanirᶁar arahьnda huƣьşsanlьq eştəren janlandьrьrƣa quşa. ʙьnь tormoşqa ytkərgəndə pejanirᶁar eşenə ajьrьm huƣьşsanlьq eşe teƅe indərev kərəkməj ʙalki, ʙьl eşte ʙaşqa eş tərᶁərenə taratьrƣa kərək, (Xeᶁmət, fizkultura, ujьndar, səjəsi—jəməƣət eştəre.

II. Kamsamul həm asoavjaxim

1— Yᶁək kəmitət pelinumь kamsamul ojoşmalarьnьꞑ həm yᶁək kəmitət aqƶalarьnьꞑ osoavjaxim eşenə halqьn kyᶁ menən qaravdarьn qəfev itelməƅlek tip taʙa, huƣьş eştəre alьp ʙarƣan jəməƣətselek ətrəттəreneꞑ osoavjaxim eşenə narьq qujьp ʙetərə almavᶁarь aꞑlamavᶁarь ʙar. Osoavjaxim—ilde qorqovsьlьqta jalpьlь jəməƣət ojoşmahь ʙulьp taʙьla. Osoavjaxim heᶁ ilde haqlavᶁa ƶeddi rəveştə əᶁerlənev məmkin tygel, Şunьꞑ esən ʙьl jalpьlь eş kamsamul həm unьꞑ aktif rəveştə eş alьp ʙarьvьnan sittən ytep kiteve məmkin tygel. *Kamsamul osoavjaxim eşendə həm unьꞑ tormoşanda ojoştorovsь həm məs'ylejətle urьnda tororƣa tejeş.* Osoavjaxim eşen jaꞑь julƣa qorovᶁa kamsamul ʙaşlap jeʙərevse, unь qьᶁьv timp menən yƅkən sənəƣətləşev həm avьl xuƶalьqьn satsьjalizьm nigeᶁendə teᶁevgə qulajlaştьrьv, jəməƣət eşendə osoraƣan ʙojotaktatsьzьm menən kerəş ʙьnьꞑ esən „J. K." gəziten fajᶁalanьrƣa. Kamsamul osoajaxim eşendə yᶁ ara təꞑqitkə kiꞑ urьn ʙirev, osoavjaxim aşenə jaꞑь kadьrᶁar ʙirev, osoavjaxim eşenə jaꞑь eş mitьdarь inderevᶁə (jarьş, udarnьj ʙrigada, h. ʙ.) ʙaşlap jeʙərevse urьnda ʙulьrƣa tejeş,

2. Avьl xuƶalьqьn satsьjalizьm ьl nigeᶁdə jaꞑьnan teᶁevgə ʙəjləp osoavjaxim eştərendə jaꞑьsa qororƣa kərək hər terlə məmkinlektər ʙar urьnda ʙьl eşte ʙuldьrьrƣa (kalxuz, satxuz, maşina—tьraktьr ьstansahь proizvudьstva kapiratseja ʙereklərəre h. ʙ.) kərək.

Şunьꞑ esendə osoavjaxim eşe ʙigrəgendə avьlda kamsamuldьꞑ jarᶁamьna moxtaʒ, ʙьl eşkə kyp urьndarda matirjal jarᶁam juq. kypselek urьndarᶁa osoavjaxim eşe jomoşaq kyptəre qaqьdaqьna jəşəjᶁər. Osoavjaxim ojoşmalarь menən ʙerlektə kamsamul iꞑ elek: osoaujaxim eşen tormoşqa qarata xərəkətlənevergə, yᶁeneꞑ eşsehen ʙirergə, ʙ-avьldarda ʙetənenən alda a.x. kalliktittər siktere erƣəhendə huƣьş eşeneꞑ rejal nigeᶁen ʙuldьrьrƣa (huƣьş mejəşə, tir, şəhər, teᶁəte quranmalar h. ʙ.) v- ʙ.x. jaꞑьnan teᶁev osoavjaxim eşenə kamsamuldarᶁьꞑ aktifьqtarьn qulajlaştьrьrƣa (qorqosьar menən kerəş, jer huƣarьv, a. x. təzriʙa stansьlarьnda eşləv h.ʙ.), ʙьl eşkə pejanir ojoşmalarьn tartьv menən eş itev. Kiləsəktə nis şikheᶁ sajuz kəmitəteneꞑ osoavjaximga vəkildər ʙildələv həm ularᶁьꞑ jəməƣət, səvit kanfinnsejə, sejьz da qatnaşьlьqtarьn tə'min itərgə.

Osoavjaxim eşendə kamsamul, pejanir, osoavjaxim eşenə eşse krəƅtejən jəştəren ьlьqtьrьvᶁьꞑ əhəmejəten iƅkə alьp yᶁək kəmitət plinumь osoavjaxim jəcəjkələre ergəhendə jəştər siksejəhe teᶁevᶁe kərək taʙa.

3—Osoavjaxim eşendə kamsamuldьꞑ uꞑьşlь eş alьp ʙarьvь ʙetə kamsamuldarᶁьꞑ uꞑьş eşenə tartqandaqьna məmkin. Şunьꞑ esən kamsamuldьꞑ yᶁək kəmitəte: kamsamuldarᶁь 100 pr. menən osoavjaxim gə aqƶa itep tartьv məsyləjəten kamsamul ojoşmalarь aldьna ʙajavaj ʙurьs itterep quja.

III-v. l. k. s. m. deꞑ huƣьş-diꞑgeᶁ flotь өƅtenən şiflьq iteve.

1—Huƣь 2 jьl esendə sajuz ojoşmalarьnьꞑ şifkə ʙulƣan qaraştarь ʙik kyꞑelheᶁlənə ʙaşlanь, qaj ʙer ojoşmalar şif eşendəge məs'ylejətlektəren jomoşarta lar, şif eştəren ʙeterəv turahьndaqь tindinsejələr kilep sьqalar. Sajuzdьꞑ yᶁ teləge menən şif eşen өƅtənə alьpta, şif eşenə qətev itelməƅlek meqəmələ ʙulьvьn iƅkə alьp s. k. nьꞑ plinumь, şif eşen daimi ʙurьs itep, kiləsəktə ʙьl eşte qьᶁьvlatьrƣa məʙyr itə. Kamsamuldьꞑ huƣьş-diꞑgeᶁ flotь өƅtənə şiflьq iteve səjəsi əhəmejət kə ejə, şunьꞑ esən şif eştəren kiləsəktə ytkən jьldarƣa qaraƣanda la nьqьtьrƣa, kamsamuldьꞑ jarᶁamьn kesəjtergə. Kamsamul kiləsəktə flottьꞑ maqnave - səjəsi xəlen nьqьtьrƣa, iqtisadi-mədəni jarᶁam kyrhəterƣa, uqa kadьrᶁar əᶁerləvᶁə jarᶁam itev, diꞑgeᶁ-huƣьş eşeneꞑ əhəmejəten өndəv həm ədiəkheᶁ yᶁ ara elemtə totov.

2 - Flot menən iꞑ jaqşь elemtə totovᶁa flotqa mədəni tormoş məs'ələhendə jarᶁam kyrhətev, huƣьş-diꞑgeᶁ eşendə өndəv eştəren iꞑ jaqşь julƣa qujьvᶁa ojoşmalarᶁьꞑ yᶁ aralarьna jarьş alьp ʙarьv eşen kesəjtergə. Kamsamul yᶁeneꞑ flot menən ʙulƣan ʙəjləneşe satsьjalizьm teᶁev eşendə yᶁeneꞑ təzriʙə həm uꞑьşь menən qьᶁьl armьjanь tanьştьrьrƣa tejeş.

3 - Huƣьş - diꞑgeᶁ eşenə kadьrᶁar əᶁerləvᶁə şif eşeneꞑ yᶁək məs'ələ he oşo jul menən ʙulьrƣa tejeş: a—huƣьş diꞑgeᶁ məktəptəren də əᶁerləvselərᶁeꞑ 80 pr. V. L. K. S. M. aqƶalarь həm eşse jəştər iƅanenə tə'min itev həm ʙ — huƣьş — diꞑgeᶁ eşenə daprizivniktar əᶁerləvᶁə ojoştorьv taꞑgəiendə qatnaşlьq itev.

4 - S. K. plinum qarar itə: 2 JЬL MƟDDƏT MENƏN ŞIF FЬLOTЬ ƟSƟN KAMSAMUL ISMENƏ HЬV AƄTЬ KƏMƏNE HALЬRƢA.

Plinum yᶁək kəmitəte ʙojorahьna sərməjə jьjьv juldarьn eşləp sьqarьv, ə sajuz ojoşmalarьna, ʙьl eşkə ʙetə VLKSM aqƶalarьn, pejanirᶁar, ʙetə eşse jəştərᶁe jəlep itev julь menən ʙergə plinum, V. L. K. S. M. aqƶalarьnьꞑ aj hajьn şif vьznusь inderep ʙarьvᶁarьn dereƅləj. Şif aqsahьn tyləv aqƶalьq vьznusь menən ʙer erəттən kamsamul ʙiletenə quja ʙarьla.

Kamsamul həm qьᶁьl armьja.

1 - Qьᶁьl armьjanьꞑ huƣşsanlьqьn nьqьtьv unьꞑ teᶁeləşendə kamsamuldьꞑ qatnaşlьqьna ʙəjləngən. Armьjanьꞑ licnej sastafьn nьqьtьv, qьᶁьl armьja krəƅtejən jəştəre өƅtənən pralitarьjat şojqanьn jəşətev, mədəni - ʙerdəm ʙəjləneş, mədəni - tormoş məs'ələhenda R. K K A ƣa sajuzdьn jarᶁamь, satsьjalizьm teᶁeleşendə ʙergələp qəməli eş alьp ʙarьv, huƣьş eşendə qьᶁьl armьjanьn sajuzƣa jarᶁam kyrhəteve-ʙьna ʙьlar qьᶁьl armьja menən V. L. K. S. M. dьꞑ ʙergələp eşləvᶁə tөp əsəstəre.

Mərkəz kəmitət plinumь xəᶁerge ʙetə donja xəleneꞑ qatlavьlь ʙulьvьn iƅkə alьp, qьᶁьl armьja өƅtəndə məs'yl eş torovьn xətergə alьp, kamsamul qьᶁьl armьja eşendə qatь ʙoroltoş jahavᶁь talap itə. Yᶁ ara təꞑqit eşen kytərev nigeᶁendə, qьᶁьl armьja menən ʙəjləneş eşenə farmalnьj ʙojorakrattarsa qaraştarᶁьn tamьrьn aşьrƣa, ʙьl eşkə ʙəjləngən jeteşheᶁlektərᶁeꞑ səʙəʙen taʙьv.

2 - Plinum qьᶁьl armьja urgьnь menən ʙulƣan yᶁ ara ʙəjləneş palazinjahьn tormoşqa aşьrьv esən tyʙəndəge juldar kyrhətə: a—matʙuƣatta huƣьş caştəre həm xərʙe kamsamuldarᶁьꞑ eştəren jaqtьrtьp ʙarьv; ʙ - proizvadьstva jəcəjkələrenə jarᶁam kyrhətev gruppalarьna ʙerketev; v - urazaj paxutь, diꞑgə qarşь өndəv eştərendə səjəsi kompanьjalarᶁь ʙerlek tə ytkərev, g - praizvudьstva jəcəjkələrendə satsьjalizьm jarьşь həm jarᶁam groppьlarь; d - jəməƣət eşenə, ʙigrəgendə kamsamuldьꞑ tyʙən ojoşmalarьnьꞑ eşendə qatnaşьvᶁa xərʙi kamsamuldarᶁьn aktifьqьn kytərev; j - sajuz eşeneꞑ hər terən yᶁ ara tikşerev həm təzriʙələrᶁe urtaqlaşьv; ƶ - huƣьş ojoşmalatьn yᶁək kəmitəттeꞑ jetəkse həm iꞑ farmatsion matirjaldar həm urьndardaqь kəmittərᶁeꞑ, ʙigrəgendə əᶁəʙejət menən tə'min itev. z - qadarmalarᶁьꞑ tormoştarьn jaqşьrtьvᶁa jəştər ʙrigadьhьnьꞑ eştəre; i - jəcəjkalar qarşьnda huƣьş eştəre tyꞑərəge teᶁevᶁə jarᶁam itev, ʙigrəgendə ularᶁь jetəkselər menən tə'itev.

V. L. K. S. M. deꞑ praizvudьstьva jəcəjkəhe həm jarᶁam gruppahь menən tьqьᶁ ʙəjləneşьvь maqsat: polьk grupplarь həm zavьt jəcəjkələre qaşьnda six—rot prinsь ʙьnda qəməli ərəveştə eş itəp qararƣa.

3. sajuzdьꞑ ʙetə ojoşmalarьnda tir eşendə, teᶁev dapriz — həm vnivaskavaj əᶁerlek eşendə aktif qatnaşlьq itev ʙigrəgendə kiƅken tora. V. L. K. S. M. dьꞑ mərkəz kəmitəte plinumь jьjьv eşendə jarᶁam itev ʙigerəgendə jьjьv eşeneꞑ sifatьn jaqşьrtьvᶁa ʙetə ojoşmalarᶁь məʙyr itə. qəməli rəveştə ʙigrəgendə oşolar ʙulьrƣa tejeş: a—huƣьş eşeneꞑ ʙetə tarmaqtarьna piriminnik həm daprizivnьk tərᶁe tartev; ʙ—məᶁəni—səjəsi eştə jarᶁam itev; v— doprizifniktərᶁe jьjьvᶁa R. K. K. A. castare menən ʙerlektə əᶁerlek ytkərev; g— dopriznik həm piriminnik terᶁeꞑ eşməkarlegen dissiplinahen kyᶁatev, d — kamsamulda huƣьş eşe ytkərevᶁə, daprizivnaj həm xərʙl əᶁerlek ytkən kamsamuldarᶁь fajᶁalanьrƣa.

4. kamsamul huƣьş məktəptəren kampliktavajt itev, qьᶁьl armьjanьꞑ satьn tultьrьvᶁa əᶁerlek eşendə aktif rəveştə qatnaşьrƣa tejeş.

Huƣьş məktəptərenə ojoşmalarᶁьꞑ meqəmələhendə, huƣьş məktəptərenə kamsamul həm eşse jəştərᶁeꞑ iꞑ jaqşь uqьvsьlar kampliktavajt itev julьnda kendəlek eştə qatь erəveştə saralar kyrergə, ularᶁь əᶁerləvᶁə vajьn vittər menən ʙerlektь zənətəjelər ojoştorьvƣa. virʙulka kenədə andan eştəren kesəjtergə huƣьş məktəptəre menən tьqьᶁ ʙəjləneş totarƣa. ʙьl eşte ytkərevᶁə sajuzdьꞑ ʙetə ojoşmalarьnьꞑ өƅtenə məs'ylejətlelekte jəkmətergə.

Qьᶁьl armьjaƣa prizьl ytkərgəndə ʙigregendə oşo nəmələrᶁe kyᶁ unьnda totarƣa: saqьrьlьvsь—kamsamuldarᶁьꞑ RKKA xeᶁməттəre turahьnda məxsys əᶁerlek ytkərev; ʙ— saqьrьlevsьlar arahьndaqь naᶁanlьq həm əᶁ uqьj—jaᶁa ʙelevselekte ʙeterev, v—iƅke nikruttar ᶁan qalƣan jolalarᶁь ʙetererge qarşь kerəş; g—RKRA ƣa jaraqhьᶁ iliminttarᶁəꞑ qьƅьlьp kitevenə qarşь kerəş!

Plinum ʙetə V L K S M aqƶalarьna kamsamul ustaƅьnьꞑ 22 punkьtьn ysəvᶁe iƅkə teşerə. Unda əjtelə:

—Kamsamnl yᶁeneꞑ qulьnda qoral ʙulƣan xəldə pralitarьjat rivalytsьjahьn haqlavᶁь BELƏ həm iƅtə tota, kamsamnl— qьᶁьl felutтьꞑ tajanьsь. Şunьꞑ esən har ʙer kamsamul huƣьş eşen diqqət menən əjrənergə tejeş, kiləsəktə qьᶁьl armьja həm qьᶁьl flutta ʙulasaq kamsamul əjrənevᶁə, dissipljnə lə, huƣьş hьᶁьqьnda ʙerense ʙulьrƣa.

Kamsamul eşeneꞑ satsьjalizьm timpьnanqalьşьn ʙөtөrəʙeᶁ

(Yᶁək kəmitəттeꞑ apparatьn jaꞑьnan teᶁev turahьnda V.L.K.S. M.yᶁək kəmitəte ʙojorahь qararь)

Yᶁək kəmitətteꞑ şulaj uq kamsamuldьn urьndaqь ojoşmalarьnьꞑ apparattarьn jaꞑьnan teᶁevᶁən alda iꞑ elek oşo nəmələr ʙeᶁᶁe saqralar:

a- Satsьjalzьm timpnьꞑ ʙarьşьnьn kamsamul eşeneꞑ artta qalьvьn ʙөtөrөv, ʙ- xəᶁerge kendə kamsamul aldьnda torƣan eşteꞑ qəᶁəttən tьş qatlavlanьvь.

Oşolarƣa өƅtəlep sajuz apparatьn jaꞑьnan teᶁevgə saqьrƣan nəmə:

Jəştərᶁeꞑ ᶁejəm jəməƣət səjəsi aktiflьqtarьnьn yƅeşe həm jaꞑ eş mitьdь menən izadi yƅeş timptarь qajhьlьrki kamsamuldьn tyʙən ojoşmalarьnda kyrhətelde.

Sajuznьj apparattь jaꞑьnan teᶁev ʙigrəgendə satsьjalizьm teᶁeleşe tirəhenə kamsamuldь kiꞑerək erəveştə tartьv, kamsamuldьꞑ ʙurьsьn tə'min itərgə tejeş.

Sajuznьj apparat hər terlə məs'ələ ʙik tiᶁ erəveştə jaꞑьnan teᶁelergə, ularᶁь qьᶁьv rəveştə eşləp sьƣarьrƣa həm ytərgə tejeş. Jaꞑьnan teᶁev sajuzdьꞑ qararьn tyʙən ojoşmalarᶁa ytəvᶁə əᶁləkheᶁ kantryllek itep torovᶁь tə'min itərgə şulajuq kyꞑelle kamsamul aktiftarьn kiꞑəjtev, ʙeᶁᶁeꞑ apparattarƣa xaqhьᶁ eşselərᶁe tartьv, ʙigrəgendə kiꞑ qatlam mətəxəssistərᶁe hər terlə eş qujьşьna qarap tartьvᶁь qulajlaştьrƣan ʙulьrƣa, oşo eştərgə nisʙətən tə'min itelergə tejeş.

Oşolarᶁan sьqьp yᶁək kəmitət ʙojorahь kamsamuldьn yᶁək kəmitəte apparatьn tyʙəndəge qalьpta jaꞑьnan teᶁərgə qarar ʙirᶁe:

1 - Jalpь — iqtisadi ʙylek ʙuldьrьrƣa. Unьꞑ funksьjahьna, avьl həm qala la xuƶalьq teᶁeləşendə qatnaşqan eşse — krəƅtejən jəştəre həm kamsamul ojoşmalarь, pьlan eşendə qatnaşqan kamsamul. Teᶁeləş eşendə ʙьl məs'ələlə partьjaƣa jarᶁam itevse, şulajuq eşse—krəƅtejən jəştəreneꞑ iqdisadi xoqoqьn jaqlavsь ojoşmalar inələr. Jalpь iqdisadi ʙylekteꞑ eştəre tyʙəndəgelər hanalalar:

a - Eşləp sьƣarьv kesən kytərev;

ʙ - Nəmələrᶁeꞑ yᶁ xaqьn teşerev;

v - Praduksьjanьꞑ zatьn kytərev;

g - Sənəƣətte qulajlaştьrьv həm eş dissiplinahьn kytərev;

d - Sənəƣət ojoşmalarьnda eşləv;

j - Sənəƣət—xuƶalьq ojoşmalarьna jetəkselek həm eşse hajlav;

ƶ - Satsьjalizьm jarьşь həm udarnьj ʙrigadьlarᶁьꞑ xərəkəte;

z - Kustar sənəƣəte;

i - Eşse—ʙatrak jəştəreneꞑ eş xaqtarь;

k - Havlьq haqlav;

l - Eş şarttarь (zavьt, kustarnьj h. ʙ.);

m - Eşheᶁlek menən kerəş həm ʙoron;

n - xosusi həm kansitsijunnьj pridprijətejələr;

u - Avьl həm qalala xuƶalьq teᶁeləşə məs'ələhendə kampanьja.

Jalpь—iqdisadi ʙylek qaşьnda *a.-x. siktьrь* ʙuldьrьrƣa, qajhьlьrki a.-x. eşendə eş alьp ʙarƣan ʙьl julda partьjaƣa ʙulьşlьq itkən kamsamul ojoşmalarь ʙiləjᶁər Ular:

a - Kəlliktifləşterev;

ʙ - Safxuz teᶁeləşe;

v - A. x. kapiratsьjahь;

g - Malsьlьq;

d - A. x. ikspьrtь;

j - Mamьqsьlьq;

ƶ - Jetenselek;

z - A. x. yᶁəgenə jetəkselek həm ʙildələv;

i - Safxuz həm kalxuzdarᶁa eş şarttarь.

k - Avьl өƅtənən qala şiflьqь.

2 - Aꞑ—ʙelem həm tormoş ʙylege ʙuldьrьrƣa. ʙьl ʙyleksə kamsamuldьꞑ ilde mədəni teᶁevᶁə, şulajuq jəştərᶁe aƣartьv həm ularᶁan jəş kadьrᶁar əᶁerləv ojoşmalarь urьn ʙiləjᶁər. Məƣarif həm tormoş funksьja hьna:

a - Xalьq məƣarif eştəre sistimahь, urta məktəp, profşkola, raʙfak, juƣarь tixnikə vuzь, vuz, similitkə, ᶁejəm uqьtьv, likʙizdər inələr.

ʙ - F. Z. У. kьvalifikatsьjalь eşselər əᶁerləv həm tixniciski kadьrᶁar;

v - Ş. K. M. agrapropagandь həm tixniciski aꞑ ʙirev өndəv, a. x. tyꞑərəktəre.

g - Jalpь mədəni eştər, klup, uqьv jorto, radejo, kino, tьjatьr, sanitarьja, alkagalizьm menən kerəş, ᶁejəm aşav, tormoş, kitap h. ʙ.

d - Tərʙejəheᶁlek menən kerəş;

j - Mədəni—aƣartьv—həm xalьq məƣarif eştərenə hajlav həm ular өƅtənən jetəkselek itev;

ƶ - Satsьjalizьm şəhəre teᶁev məs'ələhe, kammunalnьj tormoş ojoşmahь h. ʙ.

3 - Өndəv həm nazarь uqьv ʙylege ʙuldьrьrƣa

Unьꞑ ʙurьsьna;

a - Өndəv—kampanьjahь;

ʙ - Səjəsi uqьv qujьlьşь;

v - Matʙuƣat;

(Aᶁaƣь 3—ʙittə.)

(Başь 2 nse вittə).

g - Intьrnatsьjanal tərвejə eşe məs'ələhe inələr.

4 - Inьstьruktьrьski вylekteꞑ funksьja hьna.

a - Urьndaqь ojoşmalar tarafьnan yđək kəmitətteꞑ qararđarьn tormoşqa aşьrьvđь tikşerev, iƀəp həm sajuz təƶeriвələren taratьv.

B- Sajuz esendəge kadьrđarđь hajlap alьv həm eləşev həm ularđь dөjөm eşkə yrlətev, şulajuq kamsamuldarđь qьđьqhьnqan вylektər menən вerlektə jalpь rəveştə maвlizavajt itev;

—

v - Sajuzdьꞑ вөtə eştər вujьnsa şulajuq ajьrьm məs'ələlər вujьnsa urьndaqь ojoşmalarđь tikşerev;

g - Sajuzdьꞑ eske eştərenən: sajuzdьꞑ yƀeşe həm partьja jadьrahь, səjəsi jetəkselek həm sifat, avьrьv kyrneştər menən kөrəşev. yđ ara tənqit, eske dimakratьja həm вaşqalar;

d - Sit i l jəcəjkələrnen eşen jetəkselek itev.

Bьnan вaşqa orginьstьrьktьr вylege qaşьnda;

Səvit kapiratsьja siktьrь вuldьrьrqa. Unьꞑ vazifahьna: xөkymət apparatьn jaqşьrtьv eşendə kamsamuldьꞑ qatnaşь, вojorakratizьm menən kөrəş „jenel k.“ jəştərđe səvit - kapiratsьja tөđөləşenə ьlьqtьrьv.

Infarmatsьja statistika siktьrьn orginьstryktьr вylege ergəhendə qaldьrьrqa, unьn tynksьjalarьn өƀtəp xəl itərgə, sajuz eşenə intarmat statть inьstruktьr вylegenə quşьrqa.

5 - Huqьş —fizkyltura вylege.

a - Huqьş—fizkyltura xərəkətendə kamsamul eşe;

в - Qьđьl ərmejə lə kamsamuldьꞑ eşe;

v - Qьđьl flot həm şif eştəre;

g - OSO la eşləv:

d - Kamsamul esendə huqьş eşe;

j - Huqьş—uqьv jorto;

6 - Jəş pejanirđar yđək вojorahь;

7 - Kanflikt kəmisejəhe.

— —

Kalxuz--Safxuz вerekmələre avьldь jaꞑьnan tөđөvgə-jul.

R. S, F. S. R. Narkamzimьnьꞑ kalligejəhe safxuz—kalxuz вerekmələre ojoştorov turahьnda praikьt təstiq itte. Bьl вerekmə promьşlinnost həm kalxuzdarđьꞑ dөjөm jetəkselege aƀtьnda tөđələ. Ular avьl xuƶalьqь praduksьjalarь eşləvđə xuƶalьq pьlanьnda вerlektə eş kyrələr.

Kalxuz-Safxuz вerekmələr sastafь a.-x. praduksьjalarь eşləp sьqarьv rajundarьndaqь kalxuz—safxuz pridprejətejələreneꞑ qatnaş eş itev jaqьnan qarap tөđələ.

Kalxuz—safxuz вerekmələre ajьrьm eş turahьnda məxsys dogovorđar tөđөjđər.

Dogovorđa kalxuz—safzuzdarđьꞑ eşləp sьqarьv praduksьjalarь həm вerekməne aqsa məjəlaren tulь həm dөrөƀ fajđalanьvđь kyrhətelə.

Safxuzdar—kalxuz menən вerlektə kurьs asьv julь menən tixniceski həm jetəkse məqlymətle kadьrđar əđerləp вirevđə kalxuzdarqa jarđam itələr.

Dogovorđa agra zaotixniceski miraprejətejə, eşləp sьqarьvđь kytərev xuƶalьqtь espitsjəlləşterev jaꞑьnan qarala. Şulajuq avьldь tilifun seltəre menən totaştьrьv, jul tөđөtev, jer huqarьv miroprejətejələre ytkərev, jalpь erəveştə səsev eştəre dogovorđa kyrhətelergə tejeş. Berekməneꞑ tөđөləşenən sьqьp dogovorđa sənəqət həm avьl xuƶalьqь pridprejətelərendə tiged fajđalanьv qarala,

Dogovorđa kalxuz-safxuzdarđaqь tьraktьrđar ,maşinə tөđөtev mastirьskujđarьnan dөrөƀ fajda həm вergələp eşləp sьqarьv jaꞑьnan qaralьrqa tejeş.

Nəmələrđe вerekterev.

Kalxuz-safxuzdarđa nəmələrđe вerektarev kalxuz-safxuzdarđьꞑ ьfkьlattarьnan tora. Oşo rəveştə halьnqan nemələr həm aqsa eştəre kalxuz — safxuzdarđьꞑ tiged erəveştə fajđalanьvđar dogovorđa kyrhətelergə. Kalxuzdar tarafьnan halьnqan summalar, kalxuzdьꞑ вylenməj torqan kapital fundь вulьp iƀəplənə.

Kalxuzdarqa eş esən fajđalanьv qoraldarь həm ađьqtar tapşьrьlqanda, unь eşləp sьqarьv həm fajđalanьvqa halьnqan fakticeski xaqьna qarap tylənə.

Kalxuz—safxuz вerekmələrendə eş xaqьnan tejeşle fundtar sьqarьv, safxuzdarđa qullanьla torqan nigeđđə alьp вarьla. Kalxuz aqzalarь kalxuzdьꞑ nərəte вujьnsa вerekkən erəveştə eşləjđər. Kalxuz aqzalarьna eş xaqь ajьrьm erəveştə tylənməj, вəlki kalxuz menən tylənə.

Hər вer eşləp sьqarьv jedinitsalarь yđ·aidarьna alqan kridittəre menən вerekməgə ingən təqdirđə, ulardьn kridit məs'ylejəten вerekmə ydenə almaj.

Berekmələrđən həm promişlennьj pridprejətejələrđən şulaj uq ulardьꞑ halqan summalarь ajьrьm qatnaşqan jedinitsələrgə eləşenməj, ə jaꞑьnь tөđөv iƀke juldь kiꞑəjtev həm safxuz — kalxuz вerekmələreneꞑ вylenməj torqan fundьn tөđələr.

Berekməneꞑ xuƶalьqьn alьp вarьv esən safxuzdarđьꞑ qatnaşlьqь menən dөjөm idara tөđələ.

Beđđeꞑ avьl - udarnьj eşkə totondo

T - Q. kantunь Qataj jorto Kərtəle avьlь graƶdandarь aqas əđerləv eşendə yđđəren udarnьj avьl itterep iqlan ittelər·

Aqas əđerləv eşendə Bilərət tav tirise urman idarahь menən 5 jarm ajlьq proizvudьstьva pьlanь tөđөlep hər aj hajьn keşe вaşьna 40 kuвa mitьr qьrqьrqa, 60 kuвa mitьr taşьrqa dogovar tөđөləp eşteꞑ вarьşьn tikşerep torov esən yđ ara вarьnan ispalnitil hajlanьlar·

B· TAJPЬF

Totaş kalliktifləşev tөвəktərendə kulakka stьraxufka aqsahь вirməƀkə.

Totaş kəlliktifləşev tөвəktərendə kulak, kəlliktifləşterev xərəkətenə həm kulaktь sinьf вulьv jaqьnan вөtөrөv turahьnda qullanьlqan saralarqa qarşь qьrqьv kөrəş alьp вarьp, вьlьꞑ esən hər вer uƀallьqtь qullana, məƀələn, ul ydeneꞑ malьn jurьj hələk itep, unьꞑ stьraxuikь aqsahьn alьp qalьrqa ьmtьla, вьlьꞑ esən attarьn вer nisə kөn jurьj as totala, şunan huꞑ qapьl вik kyp aşata attar avьrьp ylələr.

Kulak yđ malьnьꞑ qaraltь həm jьhazdarьnьꞑ вuşlaj kalxuz milkenə kysevenə irek вirməƀ esən вьlarđь вaşqasa hələk itep stьraxufka aqsahь alьp qalьrqa tьrьşьvđanda tuqralmaj вьna şul ajqanlь gastьraxtьꞑ вaşqortostan kantorь kulaktardьꞑ вьndaj uƀal xəjlələrenə jul qaldьrmaƀ esən urьndarđaqь вөtə stьraxavanьja eşselərenə: totaş kalliktifləşev tyвəktərendə kulak xuƶalьqtarqa ylgən maldarь esəndə, janqan qaraldьlarь esəndə stьraxavaj aqsahь tyləməƀkə, tip вojoroq вirde·

Kantur вьnan tьş вaşqortostanda kulak xuƶalьqtarьn his вer milektəren irekle stьraxavaneja вujьnsa stьraxavajt itergə almaƀqa tip вojoroq вirde. Urьndaqь вөtə eşselər həm jəməqətselek вьl вojoroqtarđьꞑ вojoma 100% tultьrьp atqarьlьvьn ььq kyđətergə tejeştər·

M. ŞARILIN

Bilərət kamsamuldarь sənəqəttə rivalysьjon xərəkət menən eş itələr

Bilərət sənəqət jəştəreвөtə eş tarmaqьn yđ өƀtərenə aldьlar.

Bilarit - tav-zavьt triseneꞑ huꞑqь xuƶalьq jьlьnьꞑ 1 nse kvartalьna (3 aj) jomqaq jahaqanda, вerense kvartal pragrammahьn ytəvđə sifat həm han jaqьnan şulaj uq tavarđьꞑ yđ xaqьn kəmetev eştərenen вarьşь jaqьnan đur jeteşheđlektər вarlьqь kyrende. Məƀələn: Bilarit вaqьr zavьtь 3 ajlьq pragrammanьꞑ . . . . 82 pr-tьn

Sьвьq timer zavьtь 95 „

Tirlən zavьtь . . 103 „

Jegəze zavьtь . . 95 „

Urta xisap menən alqanda вьl zavьttar 1 nse kvartal pьlanьnьꞑ 91 pr-n ytəgəndər. Utьn qьrqьv pьlanь 39 pr-qa, timer rudahь taвьv eşe 112, timer julь 90 pr-qa ytəlgən. Eşləp sьqarьv xaqьn kəmetev 11,4 pr. urnьna nej вarь 1,59 pr-qa qьna tөşөrөlgən.

Bilarit sənəqətendə eşləp sьqarьv eşendəge вьl kyreneştərđe: partьja həm prafsajuz ojoşmalarь his qəfy itelməƀlek itep taptьlar.

Bilarit sənəqət kamsamuldarь sənəqəttə eşləp sьqarьvđь kytərev, satsьjalizьm jarьşьnda yđđəren maвlizavьnьj hanap tyвəndəge kənkerit вurьstardь yđ өƀtərenə aldьlar:

1—Fiвral ajьnda ytkən kvartalda tulmaj qalqan pragrammanь tulьhь menən вьl aj pьlanьna өƀtəp tultьrьv.

2—Bөtə tris qaramaqьndaqь kamsamuldarđь udarnьj gruppьqa əđerləv həm şul luznqь aƀtьnda hər kөn jaꞑь „udar-gruppьlar, udarsixtar, sminalar tөđөlep, fiвral ajь ađaqьnda вөtə zavьttь udarqa kysererge yđ өƀtərenə aldьlar.

3—Bөtə maşina həm stanuktarđьꞑ tөđөk- tađa вulьv məs'ylejəten kamsamuldar yđ өƀtərenə aldьlar.

4—Fajđahьđqa ərəm itelgən həm pьraguldarqa qarşь qatь kөrəş asьldь.

5—Zavьttarđь qulajlaştьrьu esən hər sixta ratsьjanal gruppalar tөđөldө. Tixnikane jalpьlaştьrьv esən hər вer sixta „Tixmas“ jəcəjkələre tөđөrgə вulьndь.

6—„Bөtə eşse jəştər kamsamulqa!“ tigən luzьnqь aƀtьnda—Bilarit вaqьr kamsamul kalliktifь fiвral ajьnda 250 eşse jəştəren kamsamulqa alьrqa tigən qarar sьqardь.

J. ƏXMIRЬF.

Jađqa 159 maşina - tьraktьr stansahь ojoştorola.

Juqarь furmь kalliktiflaştьrьv eşendə maşina-tьraktьr stansьlarь ojoştorovsь urьnda tororqa tejeştər.

(Xeđmət həm Haqlьq səvite qararь).

Xeđmət həm Haqlьq səvite Traktьrsintьr đьꞑ 1929-30 nsь jьlqь pьlanьn dөrөƀlənе.

1930 nsь jьldьꞑ jađqь səsev kampanьjahьna Trakrьrsintьr 159 maşina — traktьr stansьhь ojoştora, şulardьꞑ 92 – RSFSR đa, 45 –Ukrajьnala, 1—Bilarusejələ, 15 – Urta Azьjanьꞑ mamьq rajundarьnda, 4—Zakafkazьjanьꞑ mamьqlь rajundarьnda həm 2 stansь Qryzejəneꞑ spitsejalnьj mədəni yƀemlek səskən rajundarьnda.

1930 nsь jьldьꞑ jađqь səsev kampanьjahьna вьlarqa өƀtəp 155 maşina—tьrakrьr stansahь tөđөlərgə tejeş. Sajuz Narkamzimь вьl stansьlarđь вerense nəvвəttə totaş kalliktifləşev вarqan rajun, ukroktarđьꞑ talaptarьn tə'min itevgə qarap вylev ytkərergə tejeş.

Səsevgə jaraqlь вulqan jerle rajundarđь maşina—tьraktьr stansьlarь menən tulь erəveştə esenə alьr esən SSSR Narkamzimь maşina—tьraktьr stansьlarь erətenən вөtə invintarđar at kөstəren kalxuz stansьlarьnda urtaqlaşqan erəvştə fajđalanьrlьq itterep ojoştororqa tejeş. 1930 nsь jьlda Traktьrsintьr tarafьnan xeđmət itelgən rajundarđa dөjөm səsev razmirь 3 jarьm mil. giktarqa jetkerelergə, şulardan 1 mil. 750 meꞑ gik. tьrektьr həm вөtə вulqan at kөsө həm at invintarđarь menən eşlənergə tejeş.

1930 nsь jьlda maşina—tьraktьr stansьhь 20 meꞑ giktarđanda kəm вulmaqan mamьq səsev jeren, 10 meꞑdəndə kəm вulmaqan şəkər səgөldөrө həm 10 meꞑ gik. qa tiklem Qtaj вorsaqь səsev jerđəren esenə alьrqa tejeş.

1930 nsь jьlda tьraktьr stansahь вөtə urazajđь kalliktif erəveştə huqьv eşen ojoştororqa, urazajdьꞑ tavar eləşə huqьv maşinalarь aƀtьnan turьnan turь xөkymət jьjьvsьlarьnan tьş xөkymətkə tapşьrьlьrqa tejeş.

Maşina — tьraktьr stansьlarь ularqa xeđmət itkən rajundarđaqь kalliktif xuƶalьqtarđa jaqьn jьl esendь вөtə a-x praizvudьstьvalarьn urtaqlaştьrьvđa ojoştorovsь urьnda tororqa tejeştər.

Stansь rajun pridprejətejələrđə a-x sir'jalarь eşləvđe ojoştororqa, şunьꞑ menən вergə вьl tөđөleştər kerəƀtejəndər iƀəвenən jaşərgə tejeştər.

Hər вer stansь asьlqandan вaşlap 3 jьl esendə krəƀtejəndərđən kilgən sridьstьva iƀəвenə yđ xaqьn tulьhь menən qaplaj alhьn.

——

Jaꞑь ustaf menən tanьşьqьđ!

Tyвəndə, avьl xuƶalьqь ərtildəre өsөn tөđөlgən jaꞑь өlgө ustaftь вirəвeđ.

Avьl xuƶalьqь өsөn jaꞑь өlgө ustaf.

Başqortostan jəmhyrejəte, . . . kantunь, . . . jort . . . avьl dəvmələndə eş itə torqan „ . . . .“ isemle avьl xuƶalьqь ərtilenen:

1, Maqsat həm вurьstarь.

1. Başqortostan jəmhyrejəte, ... kantunь . . . . jort . . . . avьlьnьꞑ вatraktarь. jarlь həm urta xəllelərə dөjөm eşləp sьqarьv qoramaldarь həm ojoşqan dөjөm xeđmət menən ere kəlliktif xuƶalьq tөđөv, həm şul rəveştə ьsьn məqnəhe menən kulaqtarđь вөtə iksplatatьrđar həm eşsən jalpьnьꞑ doşmandarьn tulь rəveştə jeꞑev, məxtazlьq, qaraꞑqьlьq həm vaq ajьrьm xuƶalьqtьꞑ artta qalqanlьqьn ьsьn məqnəhə menən tulь rəveştə jeꞑev həm kəlliktif xuƶalьqta eşləp sьqarьvđь kytərev, unьꞑ tavarlьqьn arttьrьv esən yđ irektəre menən avьl xuƶalьqь ərtilenə ojoşalar.

II. Jer turahьnda.

2. Ərtil aqzalarьnьꞑ вiləp kilgən jer aralarьndaqь вөtə mizalar вөtөrөlə həm вөtə jerđər вerləşkən olo jer kiƀəgenə əjlənderep, artil tarafьnan kəlliktif rəveştə fajđalanьlasaq.

3. Ərtildeꞑ ə rləşkən jere his вer vaqьtta kəmerge tejeşle tygel ərtil aqzalarьnan sьqьvsьlarqa ərtil jerenən jer kiƀep вirev tьjьla.

III. Eşləp sьqarьv qoramaldarь turahьnda.

4. Bөtə eş maldarь, avьl xuƶalьqь invintarđarь, вөtə tavar həm praddukta вirə torqan maldar, вөtə orloq haqlьqtarь, şul dөjөmləşterelgən maldarđь tujьndьrьlьq вөtə mal ađьqtarь, ərtil xuƶalьqьn alьp вarьv esən kərək вulqan вөtə xuƶalьq torlaqtarь həm A. X· praduktalarьn eşləp sьqara torqan вөtə pridprejətejələr dөjөmləşterelələr.

Igen uꞑmaj qalqan jьldar esən oronolmaj torqan dөjөm orloq həm mal ađьqь fundtarь tөđөlər.

IV. Ərtildeꞑ eşləjəsək eştəre.

Ərtildeꞑ idarahь həm вytən aqzalarь tyвəndəge вurьstarđь jekməjđər:

a) Ərtil qaramaqьndaqь вөtə jerđərđən fajđalanьv julь menən səsəv majđanьn kiꞑəjtev, taşlandьq jerđətđe jaqşьrtьv həm eşləv həm xuƶalьq esendə jer tөđөv ytkərev;

в) Qulda вulqan вөtə—hejrəv kөstəren, вөtə „qoramal, вөtə traktьr, вөtə maşina, orloq həm вaşqalarđь dөjөmləşterev nigeđendə ulardan tulь fajđalanьv, вara— tora mixaniklaştьrьlqan xuƶalьqqa kysev maqsatь menən yđ qulьвьđđa вar tiklem həm zajьmqa alqan sərmjələrgə traktьrđar həm вaşqa şunьꞑ hьmaq eşləp sьqarьv qoramaldarьn hatьp alьv;

v) Kəlliktif xuƶalьqtaqь mal tьvar həm qoramaldar jaꞑqьđ xuƶalьqtarqa qaraqanda jaqşьraq toroşta вuihьn esən dөjөmləştьrelgən tere həm ylek invintarđan dөrөƀ fajđalanьrqa həm ulardь jaqşь tərвejələrgə;

g) Hөrelgən jer həm tuqalьqtarđь jaqşьrtьrqa həm uꞑьş kytərev esən kərək вulqan agrakultura saralarьn ytkərergə.

d) tavarlь malsьlьq həm qoşsьlьqtь jьldam kytərev həm jaqşьrtьv esen kərək вulqan zaotinika həm vitirnareja saralarьn kyrhətev;

j) Avьl xuƶalьqь praizvьdьstьvahьndaqь вөtə вaşqa tarmaqtarđь alqa jeвərev;

k) Dөjөm fajđalanьv nigeđendə jəməqət qaraltьlarь jarđamsь məəssəsələr torqođov.

z) Ərtil aqzalarьnьꞑ mədəni səjəsi dərəzələren kytərev,

l) Bөtə mөmkin saralarđan fajđalanqan xəldə вөtə ərtil aqzalarьnьꞑ вigerəktə qatьnqьđ həm вalalarđьn tormoş şartlarьn jaqşьrtьv.

V. aqzalьq turahьnda.

6) Ərtil aqzalarьqьna idara qaвul itə həm jaꞑь qaвul itegən aqzalrđьꞑ isemlegen iꞑ jaqьn daqь dөjөm jьjьlьş qaramaqьna təstiq itterev esən quja.

7) ərtilgə aqza вulьp, jəşe 16 qa jetkən вөtə eşsəndər qaвul itelə alalar.

Kulaktar həm xoquqtan məxrym itelgən вөtə keşelər ərtilgə qaвul itelməjđər.

Şulaj uq—kalxuzqa inər aldьnan malьn hujqan ,jəki hatqan, mьnajattarьn juqqa sьqarhəm uƀal uj menən orloqtarьn hatqan xuƶalьqtarđa ərtilgə alьn majdar.

VI. Ərtildeꞑ sərmajahь.

8) Ərtilgə ingən hər kem, oşo xuƶalьqtьꞑ yđөleşenь tejepte əj naməhe həm yđeneꞑ licni fajđalanьvь esen kərək вulmaqan вөtə mьnajattarьnьn(dөjөmləşterelgən вulhьn, вulmahьn вetəheneꞑ) tormoşonьꞑ 2 həm 10% tь miqdarьnda, aqsalata inev vьznusь tylərgə tejeşle вula.

Ərtilgə inevsenen tөp kiler urьnь xeđmət xaqь вulqan təqdirđə, vьznustьꞑ kypmelege hər tapqьr idara tarafьnan вildələnə, ləkin вьl han inevseneꞑ jьllьq kilerenen 10% nan artьq вulьrqa tejeş tygel.

Batraktar esən inev vьznusь 5 humdan artьq вulmaƀ.

Inev vьznusьn tylav mөtđəte idara fəqat kalxuz sajuz tarafьnan вildələngən tərtip həm vaqьt вujьnsaqьna huđa ala. Inev fundtarь ərtildeꞑ вylenməj torqan fundь вulьp əverelələr.

9) Ərtil aqzalarь dөjөmləşterelgən mьnajattьꞑ (at həm praduktь Maldarь, qoramal, xuƶalьq rolaqtarь həm вaşqalarđьꞑ) sirek jaki jartьhьn ərtilden вylenməj torqan fundьna əjləndrələr, şunьꞑ menna вergə, вylenməj torqan kapitalqa xəlle xuƶalьqtarđan kyвerək eləş alьna.

10) Ərtildən sьqqan aqzalar menən ərtil xisaptь eđə həm paj vьznusьn uqa qajtarьp вirə. Şunьꞑ menən вergə ərtildən sьqarьvsьqa jer fəqət ərtil jerenən sittəngenə вireler.

Xisaptь eđөv, qaqidə вujьsa, xuƶalьq jьlьnьꞑ ađaqьnda вulьr

11) Ərtildeꞑ xuƶalьq jьlь ađaqьnda qalqan daxutьnan iꞑ elek xuƶalьq həm xuƶalьqqa вəjləneşle sьqьmdar qaplanьr, Eşkə jaraqhьđ aqzalarqa eləş sьqarьlьr, вylenməj torqan həm jəməqət fundtarьna (вylenməj torqan fundqa 10—30% arahьnda, jəməqət fundtarьna 5—15% arahьnda) eləş sьqarьlьr həm xeđmət xaqtarь tylənеr.

VII. Xeđmət ojoştorov həm eş xaqь tyləv.

12) Ərtil xuƶalьqtarьndaqь вөtə eştər, dөjөm jьjьlьş tarafьnan qaвul itelgən eske tərtip qaqidələre *) вujьnsa aqzalarđьn yđ qul kөstəre menən atqarьlьrđar, espitsejal вelem həm təzriвəgə eja вulqan agranumdar, tixnik həm вaşqa şunьꞑ hьmaq keşelərđe genə jallap eşləterge rөxsət iteler.

13) Ərtildə eş eləşev eske tərtip qaqidələre вujьnsa idara tarafьnan eşlənə. Ərtil aqzalarьnan his kem uqa tapşьrьlqan вaş tartьrqa xaqь juq.

14) Ərtil aqzalarьnьn xeđmət tөre dөrөƀ ojoştorov esən, hər jer ajьrьm eş tөrөnə eş nurmьhь həm narьq вildələnə, eşteꞑ kyləme həm đatь iƀəplənə. Eşləgən eş esən eş xaqь esdilni həm urucnьjsistima menən tylənə

15) Ərtil aqzalarьna eş xaqь tyвəndəge tərtiptə tylənə.

Xuƶalьq jьlь ytep вөtməƀ elek ərtil-aqzalarnьꞑ aşav-esevđərenə həm вytən kərəktərenə, yđeneꞑ eşləgən eşeneꞑ tormoşonoꞑ 10% na tiklem (aqsalata jaki natura rəveşendə) avanьs itep вirelə. Xuƶalьq jьlьnьꞑ ađaqьnda xeđmət xaqь turahьnda tulьhь menən iƀəp tөđөlə;

16) Ərtil, yđ aqzalarь esendəge eşkə jaraqhьđ keşelərgə həm şulajuq vaqьlь erəveştə eşen taşlap tororqa məƶвyr вulьvsьlarqa matdi jarđam kyrhəteler. Bьl jarđam вirevđeꞑ şarttarь həm kypmelege tarafьnan ərtildeꞑ xuƶalьq mөmkinlegenə qaraj вildələnep, dөjөm jьjьlьş tarafьnan tasdiq iteler ləkin вьl jarđam aqđanьꞑ urtasa eş xaqьnan artьq вulmaƀ.

VIII. Tə'вir itev saralarь

17) Ərtileđeꞑ вөtə aqzalarь ustaf talaptarьna dөjөm jьjьlьş həm idara qararđarьna вujhьnьvđь, eske tərtip qaqidələrenə riqajə itevđe, idara tarafьnaꞑ uqa jəkmətelgən eş həm jəməqət xeđməttəren ytəvđe өƀtərenə alalar.

Dөjөmləşterelgən mal həm qoraldar menən nasar meqəmələ itevselərgə ərtil kəlləktifləşev eşenə xьjanat itev, doşman-kulakqa praktik erəveştə jarđamlaşьv tip qarajasaq.

Dөjөmləşterelgən mьnajattarqa nisəвətən şul erəveştə xuƶahьđlьq kyrhətevse həm haqhьđ вulьvđa iqtiвarqa alьrqa mөmkin taвьlmaqan səвəptər menən eşkə sьqmavđa həm вytən şunьꞑ hьmaq disiplinanь вođov đa qəjeplənevselərgə eske tərtip qaqidələre вujьnsa ьştьrahalьnьr həm ərtildən sьqarьp jeвərevgə tiklem jazaqa tartьlьrđar.

IX. Ərtil eştəre menən idara.

18) Ərtildeꞑ eşe aqzalarđьꞑ dөjөm jьjьlьşь həm idara alьp вarьr. Əgərđə ərtil aqzalarь вik jьraq вulьv jəki „avьldar tarqav вulьv arqahьnda dөjөm jьjьlьş jahav avьrqa kilhə ul vəkildər jьjьlьş menən alьştьrьlьr.

Vəkildər jьjьlьşьnьꞑ aqzalarь ərtilgə qaraqan avьldarđa aqzalar tarafьnan hajlanalar.

19) Dөjөm jьjьlьş (jəki vəkildər jьjьlьşь) ərtildeꞑ iꞑ juqarqь idara urqьnь вulьp, ərtildeꞑ jəşəv miđgelendə osoraqan вөtə iꞑ mөhim məs'ələlərđe xəl itər, idara həm təftiş kəmisejəhe aqzalarьn hajlav, ulardьꞑ eşləjəsək eştəre turahьnda instrukseja təsdiq itər.

Dөjөm jьjьlьş (jəki vəkildər jьjьlьşь) вөtə aqzanьꞑ jartьhьnan kəm вulmaqanda xөkөmkөsөndə hanalьr.

Dөjөm jьjьlьş (jəkt vəkildər jьjьlьşьnьꞑ) qararđarь asьq tavьşqa qujьlьp, kypselek tavьşь menən qaвul itelerđər.

20) Ərtil idarahь вer jьlqa hajlana həm ərtildeꞑ вaşqarma urqьnь вulьp, вөtə eştər menən idara itə, idara ərtildeꞑ xuƶalьq həm praizvьdьstьva eştəre menən jetəkselek eşen idara aqzalarь arahьnda eləşep, eş tapşьrьlqan idara aqzahьn şul eşe esən tulь javaplь hanaj həm uqa kərəkle xoquqtь вirə.

Idara, xisap eştəren, kalxuz sistimahь tarafьnan вilđələngən furmь həm qaqidələr вujьnsa alьp вara.

21) Təftiş kəmisejəhe idaranьꞑ eşen вigerəktə unьꞑ ustafqa riqajə iteven, praizvьdьstьva pьlanьn, dəvlət aldьndaqь məƶвyrejəttəren həm dugavarđarđь ytəp ytəməven tikşerə, kassaqa mьnajattarqa, atcut həm dakuminttarqa təftiş jahaj, jьllьq atcuttar вujьnsa yđeneꞑ fekeren вelderə həm yđ eşməkərlektəre turahьnda dөjөm jьjьlьş (jəki vəkildər jьjьlьşь) aldьnda xisap вirə.

X. Kalxuzdar sistimahьnda yđ ara menəsəвət.

22) Ərtil „ . . . . “kalxuz вeregenə aqza вulьp inə həm yđ eşen şunьꞑ tura julaaşsьlьqьnda alьp вara,

Yđeneꞑ praizvьdьstьva pьlanь вujьnsa ərtil „....“kalxuz вerege menən kantьraktatseja turahьnda dugьvar вujьnsa ərtil A. X. praizvьdьstьvahьn ojoştorov, вөtə tavar praduktalarьn pьlanь erəveştə dəvlət həm kapiratsejəgə tadşьra вarьvđь өƀtenə ala, şulajuq kalxuz вerekmələre həm вaşqasa dəvlət həm kapiratif urqьndarь menən ərtilde eşləp sьqarьv qoramaldarь həm totonov nəmələre menən tə'min itev həm agra— tixnika jarđamdarь kyrhətelev turahьndala dugьvar tөđөşə.

——

---

*) Правиа внутредного распорядка,

„Jeꞑel kvalirьja“ ətrəttəre apparattarda bulqan valakitsьlьq, sinfi hьđьqtь ʙođьʙđar menən kөrəşergə, apprattarđь jaqşьrtьʙ eştərendə jaqьndan jarđam kyrhətergə tejeşlər

Bөtə Başqortostan „jeꞑel kavalirjə“ jьjьnьn saqьrьʙ aldьnan

Oşo jьldьꞑ mart ajьnda ʙөtə ʙaşqortostan kyləmendəge "jenel kavalirjə„ tərkəmdərenen slyte jьjnalasaq· Kamsamuldьꞑ VIII nse esjzьnan huꞑ tьʙqan ʙьl "jenel kavalirjə„ tərkəmdəre səvit, xuzalьq, kəpirətif apparattarьndaqь valakitasьlьq, ʙjorakratizьm həm ʙaşqa jeteşheđlektər menən kөrəşevđə đur uꞑьşlьqtarqa ireştelər· "Jiꞑel kavalirja„ tərkəmdəre satsializьm təđleşendəge jeteşheđlektər menən kөrəşev ulardь ʙөtərv esən kyp saralar kyrđelər· "Jiꞑel kavalirja„ tərkəmdərenen eştəren də jeteşheđlektər juq tygəl·

Bigrəktə avьldarđa "Jiꞑel kavairjə„ tərkəmdərenen eştəre pьlanlaştьrьp julqa qujьlmaqandar· Tөrlө ojoşmalarđaqь sirđər menən kөrəştə "J· K·„ tərkemdərenen pьlanlь eş alьp ʙarьʙđarь aqhaj his tuqtavhьđ pьlan menən jiteşheđlektərđe asьp ʙөtrev saralarь kyrev urnьna avьldarđaqь "J· K·„ tərkəmdərenen pьlanhьđ nəlyttər jaъavđarьn kyrəʙeđ·

Kərək qalala, kərək avьlda ʙulhьn xəđerge rikanstruksja soronda ʙөtə səvit, xuzalьq apparatь hiđgerlek menən eştərgə tijeş· Ləkin əle ʙeđđen apparatarđa ʙojrokratizmdьn ʙөtkəne juq, ular menən ajavhьđ kөrəş alьp ʙarьrqa kərək· Bьl eştə "J·K·„ tərkəmdərenə đur ʙurьstar jəkmatelələr· "J·K·„ tərkəmdəre apparattarđa ʙulqan valakitasьlьq, sinfьj julдь ʙođьʙđar menən kөrəşergə, apparattarđь jaqşьrtьʙ eştərendə jaqьndan jarđam kyrhətergə tejeştər· Kalxuz təđleşenen yъeve menən avьldarđaqь "Jiꞑel kavalirjə„ tərkəmdəre yđđərenen əştəren kalxuzdarqa qarata janьnan təđərgə tijeştər· Kalxuzdarđa xeđmətte ojoştorьʙ, milektərđe urtaqlaştьrьʙ, iъke tormoş qaldьqtarь menən kөraşevđə "J·K·„ jeteşheđlektərđe asьʙsь, ulardь tөʙө tamьrь menən qortьʙsь udarnьj tərkemgə əjlənergə tieş·

Bьna tikiem "jiꞑel kavalirjə tərkəmdərenə R· K· J· urgьndarь tarafьnan jarđəm itev jomşaq, kamsamul jəcəjkələre həm kəmitəttər tarafьnan jitəkselek eşe hylpən ʙara· Kiləsək eştə "jiꞑel kavalirjə„ tərkəmdərenə jetəkselek itev həm jarđam kyrhətev eşen kesajtergə kərək· Kantundarđa həm ʙөtə ʙaşqortostan kyləmendə ytkərələsək ʙьl jьjьn "jiꞑel kavalirja„ eşenə juldar kyrhətep qaldьrasaq· Kөndəlek eştə "jiꞑel kavalirja„ tərkəmdərenen eş təzriʙələre menən ojoşmalar arahьnda urtaqlaşьʙđь kөsajtrgə kərək·

Qaldar səvite eş өъөndə xərəkət itə

Orloq funtь 120% jьjnaldь kamsamul ʙrigadьlarь orloq tađartьʙ eşenə totondolar

Qьpsaq jorto (Jьlajьr· k·) Qaldar avьl savitendə 240 xuzalьqtan ʙatrak - jarlь - qatlamdarь 100% menən kalxuzqa tartьldь· Bөtə xuzalьqtь dəjəmləşterelep kalxuzdьn ʙylenməj torqan fundьna halьndь· Traktьrqa zadatka, a· x· nalugь həm III xəkymət zajьmь 100% menən jьjьlьp ʙөtte·

Kalxuz aqzalarьnan 400 hum aqsa jьjnalьp haqlьq kassьhьna halьndь· Orloq funtь 120% qa jьjьlьp kalxuz funtьna halьndь kalxuzdan sinfьj dөşmandarđь qьʙьʙđa ʙөtə saralar qullanьla· Kamsamul ʙrigadalarь təđələp orloq tađartьʙ eşenə totondolar·

Juqarьla kyrhətelgən qəməli eştərđe ʙeđ: avьl səvite, ʙatrak - jarlьlar həm kamsamuldar partьja hьđьqьnda tormoşqa aşьrьp yđeʙeđ menən - Jʙraj avьl səvit həm kamsamul jəcəjkəhen tinləşergə saqьra ʙьđ·

Q· VƏLITЬF

Bөtə sajuz kənfliket kəmisejələre kəꞑəşmələrenə əđerləneged·

Kamsamuldьn ʙөtə sajuz yđək kəmitəte oşo jьldьn ʙerense martьnda ʙerense mərtəʙə ʙөtə SSSR - la kanfliketnej kəmisejələrđeꞑ kəꞑəşmələren ytkərergə qarar ʙirđe.

Barьʙьđqala məqlym· kamsamuldьꞑ dəjəm tađa arganizmahьnda sinfi dөşmandarь ʙьđđьn jəştər esən kөrəş maminttarьnda faiđalana torqan avrьʙ kyreneştərđə ʙar.

Ьraizvutstьvaqa avьldan janь un həm jəđər menləgən jəştər aqьla· şulajuq şəhərđen janь jəş ʙьʙьlь kilə· Ular əle sinfi jaqtan jetərlek rəveştə sьnьqmaqandar·

Kamsamuldьꞑ saiьna ʙeđgə sinfi jat ʙulqan urtalьqtan sьqqan jaştərđə yrmələjđər·

Bьl ʙeđđeꞑ kamsamuldьn həm partьjahьđ jəssərđen qajʙer өleştəre arahьnda ьvaq ʙurzьva tə„ sire həm avrьʙ kyreneştərđe kiꞑəjtə.

Beđgə dөşman, sinfi jat ʙulqan kөstərđeꞑ ʙeđđeꞑ araqa tə„ sir itərgə tьrьşьʙь həm sajuz esendə avrьʙ kyreneştərđeꞑ qaj vrьndarđa taralьʙьn өjrənev həm unьꞑ өъtөndə eşləv ʙөtə sajuz kanfliket kəmisejələrenen kəꞑəşməhe kiləsəktə ular menən kөrəş juldarьn hьđьp ytər·

Şunьn menən ʙergə, kəꞑəşmə kənfliket kəmisejələrenen eş mitьđtarьn jaqşьrtьʙ unь janьnan təđev turahьnda qarap uđasaq·

Beđđeꞑ ojoşmalarьʙ ь đ yđək partьja kəmitəte həm kəntryl kəmisejəhe tarafьnan sьqarьlqan qararđar kevek qullanmalarđь yđđərenen pьraktik eştərendə, qəməldə ytkərergə өjrənməgəndər· Bьl qarar yđenə tejeşle urьndь alьp өlgərə almaqan əle·

Kanfliket kəmsejələrenen əhəmejəte kamsamuldьꞑ safьn ʙeđgə dөşman· jat ilimintərđan tađartьʙ həm tikşerevđə asьq kyrenməj·

Bьnь kamsamulda tađartьʙ həm tikşerev eştərenə əđerlek alьp ʙarьʙđьn təvge heđөmtələre asьq kyrhətte·

Kəꞑəşmə aldьʙьđđa torqan kamsamuldьꞑ safьn tađartьʙ həm tikşerevđə kənfliket kəmisejələrenen rylen əitəsək·

Jəcəjkələrđə kəmitəttərđə ʙөtə sajuz kənfliket kəmsejələrenen kəꞑəşmələrenə kiꞑ əđerlek eşen alьp ʙarьrqa·

Qaraʙulaq jortonda kamsamul eştəre

QARBULAQ jort vulkum V.L K.S.M. nьꞑ xisap daklatь ʙulьp ytte.

Qaraʙulaq jortonda ʙarlьqь 162 kamsamol aqđahь ʙar. Şulardьꞑ 72 he ʙatrak, 55 he jarlь.

Kyp өləşə urьъtar ʙulьp, ytkən jьlqa qaraqanda 67 aqđa artqan.

Qьđđar ytkən jьl 17 ʙulha, ʙьjьl 15kə qalqan. Kamsamulqa qatьn qьđđarđь tartьʙ eşe nasar tora.

Kamsamuldьꞑ kampanjalarđa qatnaşьʙđarь jaqşь.

Ytkən jьl kamsamol aktiitarь arqahьnda meꞑ pot aşlьq tađartьla. 3- zajьmdьla taratьʙ đa nьq qatnaştьlar.

SƏJƏSI UQЬV.

Ytkən jьl ʙarlьqь 37 kamsaulqьna səjəsi ʙelem alqan. Ularьla xeđmətkərđər iъəвenə təşə, Ə ʙьjьl hər ʙer jəcəjkələ səjəsi uqьʙ ʙara tejərgə mөmkin. Kamsamoldarđa səjəsi an- ʙelem jaqь nasar xəldə tora.

—Kamsamoldar arahьnda kulaktar tə·ъirenə ʙirlgəndərelə ʙar Xattə, Oro kyl həm Kəjəş avьl jəcəjkələre ʙөtөndəj kulaktar qulьnda ʙulqan.

Kəjəş avьl kamsamuldarь arahьnda esev, sərkəvgə ʙarьp nikaxlanьʙ, huqьşьʙ, kalxuz lədəvgə qarşь xərəkət jahavđar ʙulqan.

Orokyl jəcəjkəhendəge kamsamuldar Qьtaj vəqiqəhe vaqьtьnda kulaktar hyđenə ьşanьp kamsamulski ʙilettəren tapşьrqandar.

Kamsamuldarđьꞑ vaqьtlь mətʙyqət menən fajđalanьʙ eştəre ʙik nasar.

162 kamsamol aqđahьnьꞑ nej ʙarь (9) tuqьđqьlьa gəzit-aldьra. anьꞑda 4 he „Krasnaj ʙaşkirijə“ 4 he „Kamsamol pravda“ hь ə ʙaşqort, tatar telendə ʙergenə đənə kamsamuldar tarafьnan alьnmaj.

Estinə gəzitəhe tik qəlekəj avьl jəcajkəhe tarafьnanqьna sьqarьlьp, ʙaşqalarđa juq.

Juqarьla kyrhətelgən jeteşheđlektər kiləsəktə ʙөterlergə tejeşle.

Q. SƏLƏM.

stinə gəzite həm silkurđar xərəkəten janь julqa qujьʙđa qьrqa hьnьlьş jahajьq.

Partejə həm xəkymət tarafьnan alqa qujьlqan өlkən ʙurьstarđьꞑ ʙerehe—avьldь satsejalizem nigeđendə jaꞑьnan təđev.

Bьl ʙurьstь ʙojomqa aşьrьʙđa his ʙer avьl aktifь, jəməqətseləge sittə qalьrqa mөmkin tygel.

Bьl fruntqa jalpь kөsən uplav, ojoştorovda, silkurđar həm tyʙən matʙuqat đur rыl ujnarqa tejeş,

Totaş kəlliktifləşkən rajundarđa stinə gəzite həm silkurđar xuzalьqtь jaꞑьnan təđəvgə kulak həm ruxaniđarđьꞑ qamasavlьq kyrhətevđəren, jьrtqьsьlьqtarьn saqьldьrьʙ qьna jetməj ʙəlki ʙatrak, jarlь həm urta xəlelər sajuzьn nьqьtьp ojoşqan erəveştə kulakqa hөzym jahap, unь tamьrьnan qorotov kevek sinfi ʙurьstь ytəv eşenə javap ʙirerlek itep xəʙərselek həm tyʙən gəzit eşen jaꞑьnan təđev kərək.

IV — ʙөtə sajuz xəʙərselər kəꞑəşməhe „xəʙərselər xərəkətendə ojoştorov furmьlarьn nigeđenən ydgərtev, ʙөtə eştərenə massavaj təъ ʙirevđə qьrqa hьnьlьş tьʙđьrьrqa həm rabsilkurđar xərəkəte xalьq xuzalьqьnьꞑ ʙiş jьllьq planьn ʙojomqa aşьrьʙda đur jarđam kyrhəterlek itep ydgərtelergə tejeş“ tine.

Şuqa kyrə: avьlda sinfi kөrəş artьq qьrqьʙlaşqan ʙer məldə, ʙөgөngə ʙajavaj ʙurьstarđь uꞑьşlь xəl itev esən ʙөtə stina gəzittəre həm xəʙərselər seltəren jaꞑьnan təđəv — janь rilьskə, „Ųiganat“ tar horavьna javap ʙirerlek xəigə qujьʙđa qьrqa hьnьlьş jaharqa kərək.

Unьꞑ esen:

1) Iъke tipta, ođaq aqьtqa (aj, un ʙiş kөngə ʙer) sьqarьlqan stina gəzittəren, өđləkhөđ gəzit— „Ilicыkь“ qa kyserevđe təzriʙə jaharqa. (Kyskən urьndarđьꞑ təzriʙələre, jaqşь heđөmtə ʙirevđe kyrhətə).

2) Totaş kəlliktifləşkən ere rajundarđa kyp tirazlь ʙaъma gəzittər sьqarьʙqa jəməqət likerđəre tupIap, pьraktik ađьmdar jaharqa ʙik vaqьt.

Bьnь ojşoştorov eştərendə өlkə gəzit riđaksejələre, matʙuqa eşselәre həm raʙkurđar jarđam kyrhətergə tejeştər.

- 3) Avьldarđa qəđəttə səvit mərkəzdərendə genə g ə z i t sьqarьla đurraq avьluardala ycastkavaj gəzittər sьqarьʙ həm gəzit, məqələrđe almaşьʙ, tiker ʙьşьʙđarьь ngylər julqa qujqanda đur lajьa ʙirəsək.

4) Silkrđer satьn sit ilimituttarđan tađartьʙđь kiъken erəveştə qujьʙ kərək.

Bigerəgen өlkə gəzittərgə đьşьʙsьlarđь silkurđar nьqlь kydətep, өlkə gəzittər riđaksejətərenə aşьqьs xəʙər itergə tejeştər.

5) kalxuz xəʙərselər (ʙigerəgen qatьn — qьđđarđan) kadьrdar jeteşterev eşenə nьqlь əhmejət ʙirergə.

6) Xəʙərse, gəzit uqьʙsьlar arahьnda səjəsi, massavaj tərʙejə eştəren julqa qujarqa.

Eşməkərlek kyrhətə almaqan riđkəltigejə aqzalarьn ʙөgөndən almaştьrьrqa jaꞑьnan hajlarqa.

7) Xəđerge mamint silkurđar өъtөnə artьq javaplь mөhim ʙurьstar jəkmətep, ularđьꞑ səjəsi ʙelemle ʙulьʙđarьn talap itə.

Silkur-kalxuzniktar yđđərenen səjəsi həm mədəni yъeştəren kytarevđə, sistimalь erəvəştə: partejə, kamsamul həm səvit, prafsajuz urgьndarьnьꞑ plinum kanfirinsejə, sjьzdarь qararđarьn nьqlap өjrənev menən ʙergə unь praktik eştə qullana ʙelərgə eştərđen ydəgendə toroqa tejeştər.

Şulajuq riđkəltigejə ajьrьm mөhim məs·ələrđə kəꞑəşmə jьjьlьştar jьjьp, səjəsi həm mədəni məs·ələr qujьp tikşerev eştəren ojoştorovda insejatьr ʙulьrqa tejeş;

8—Kalxuz stinə gəzittərəndə „spraŧkь ʙylege" asьp, şunđaqь uqьtьʙsь, izʙac, agra—vitirinar kevek mədəni kөstərđən fajđalanьp, krəъtejəndərgə kansultatsejə ʙirev eşen ojoştorov.

9—Gezit өъtөnən dөrөъ partejə jetəkselegen kəsəjtev, sinzura həm yđ—ara tənqitkə qьъьm jahavsьlarđь jəməqətselek aldьna həjrəp sьqarьp tejeşle atpur ʙirergə.

Şulaj uq partejə hьđьqьn ʙođop, jalqan takttar menən səvit, partejə xeđmətkərđəren pьsьratьʙsь xəʙərselərđe həm riđkəltigejə aqzalarьn javapqa tartьrqa.

10—Qalala esse rajundarьnan raʙkurđar, kalxuz, sьxuzdar menən gəzit, məqələlər almaşьʙ, iptəşlek xattarь jađьşьʙ həm raʙkurđar ʙrigađahь sьqarьʙ menən şiflьq itep prailtar jetəkselekte kөsəjtergə ьsьndan da praizvud ʙəjləneş jaharqa tejeştər.

Beđ ʙьqa tiklem tyʙen gəzit həm xəʙərselər eşen janь julqa qujьʙđa artьq hylpənlek kyrhətəʙeđ, ʙьl mөhim eştə qьrqa ʙoroloş jahaqan vaqьtta qьna silkurđar xərəkəte aldьna qujьlqan өlkən ʙurьstar đь tulьhь menən ʙojomqa aşьra alьrʙьđ.

Totaş kəlliktifləşkən rajundar, safxuzdar, maşina—traktьr stansьiarь: janь silkur—kalxuzkur həm janь xəʙərđər horajđar...

BA—L.

Q, JOSOPOF

BEĐĐEꞐ BYLƏK'ƏR.

Fibral kөnө, ajlь kisə
Zəꞑgər hava, qьştьꞑ halqьnь
Kalxuz eşsəndəren şatlandьra
Hər kis hajьn klup ʙalqьʙь.

Beɡөn jьjьlьş,
Mөnim jьjьlьş
Jađ pьlanьn ytəv teləktər
Jotolьp tьꞑlap Mərjəm daklatьn,
Şatlanalar đərtle jərəktər,
— Kalxuz teđđək, Kərək tьraktьr
Kөndər kөtməj ʙeđđe ytələr
Zadatkalar jьjьʙ ʙurьsьn
Jə, əjteged!
Kemdər kytərə?
Tine Mərjəm
Daklatьnьꞑ huꞑь, hyđendə.
— Beđ ydeʙeđ əđer ytərgə
Hər pьlandь. ʙəjək tөđөʙđə

Ber minutqa Zəjnəp hьlьʙьn
Ujlanьla qarap ʙarmaqьn.
Kiler jađđьꞑ qajnar kөndərenə
Byləkitte kөməş ʙaldaqьn.

Xənifə lə kilgən saʙranjəqa
Ulda aꞑlaj pьlan ytəvđe.
Şuqa la şul jađqa ʙyləkitep
Seltər, qaşmav, ʙirđe ʙetenləj.

Şьꞑqьrdanь kөməş təꞑkələr
Jađ şatlьqьn səskən şəkelle
Byləkləngən essən kamuna
Bigerək jaqьn, ʙigerək həjkəmle.

Bidənevgə tygel
Altьn, kөməş,
Tьraktьrqa ʙylək itelə·
Beđđə kөslə hər ʙer avьrlьqtь.
— Bergə jəkməp, ʙergə kytərev.

Beđđeꞑ jьldar jađ qojaşlь
Beđđeꞑ qөmər alьʙ irtəle
Beđđeꞑ jəşəv-gigant uꞑьştь

Ber teləktən jşləp kytərev
Nindəj şatlьq təđəv taꞑьnda
Byləkləngən jađqa irkələv.
Beđ əđer ʙeđ, hər ʙer pьlandь:
— Ber jərəktən torop ytərgə.

* * *

Məs'yl ridaktьr S. BIKBUF.

Filjatun.

Bal ʙөtөrməj maldarđь...

Həjləvselər kyp ʙuldь.

Qəzit aşa ʙulhьn, stinəgə elgən nakazdar aşa ʙulhьn uqьʙsьlar ʙarhьla yđđərenen ʙurьstarьn nəməne, nisek eşləjəsəktəren tulьhь menən anlanьlar.

Əkrəm Sөləjmanьfta iptəştəre aldnda:

— Şulaj eştəʙrək uqьhan, uqьʙ təmle ʙula ul, əđgenə qөmer kanikul vaqьtьnda avьldьꞑ jəməqətse ojoşmalarьna jərđəm itev ʙeđđeꞑ ʙurьs inde ul“ tip hyđen ʙөtərđe.

Uqьʙsьlar avьlqa taraldьlar.

Qəjfi, Səjfi, Nuri, Əxsən taqь əllə kemdər „taş stinə“ lə alqan ʙlemdəreꞑ urtaqlaşьʙ esən nəmələr eşləsəktəre turьhьnda plan hьđđьlar ʙaşqa uqьʙsьlar menən өfө qalahьn artqa taşlap avьldarqa jynəldelər.

„Min, avьlqa qajtajьm əle unda mine yđemde stakandaştar“ kətə, ə ʙigrəktə qьđđar... qьđđar...“ tinelə ulda qajtьp kitte.

* * *

Qəjfi, Fəjzi đər avьldarьna qajtьʙ menən yk kamsamul jəcəjkəhe sikritarьn kyrep eşkə ʙaşlanьlar...

Avьl səvite, uqьtьʙsь, avьldьn jəməqət ojoşmalarь, ʙigrəgendə kamsamuldar ʙөgөngə kөndeꞑ qajnap torqan ʙurьstarьn tormoşqa atqarьʙđa kyptənən eşkə kereşkən inelər.

Kalxuz ojoştьrьʙ totaş kalxuzqa kysev orlьq funttarьn jьjьʙ, tađartьʙ. mal qьrьʙsьlьqqa qarşь kөrəşev.

Kulaktь sinьf ʙulьʙ jaqьnan ʙөtөrev eştərenə Fəjziđər nьqlь qatnaşьp eşkə totondьlar

Qaj ʙerəvđəre avьl xalqьnьn tixnicski həm agranumejə nadanlьqьn ʙөterevđə eş kyrđelər.

Bьlar Əkrəmdeꞑ ʙergə uqьqan Өfөnen 16 nsь numirlь məktəp uqьʙsьlarь ine.

* * *

„Beđ esəjek ʙaldarđь,
Bal ʙөtөrməj maldarđь.
Araqь esep, ʙaldar esep,
Sьqarajьq dandarđь“.

· Jьrlap jeʙərdelərđə, stakandarьn səkştərə ʙirep eş ittelər.

Bьl eş Өfө k-ь Cişmə jorto, Janavьl avьlь kamsamoldarь Xaçi Kamajьf. Mafur Kamajьf, Xaçi Dəvlətef tər tarafьnan ʙergenə qat qaʙatlanmanьlar. B ь l eşte ular jetərlek dəvam ittelər.

Jetməhə Əkrəm Sөləjmanьftь yđeneꞑ kanikul aldьnan qorqan planьn ʙөjөmgə atqarьʙ eşenə kereşte.

Uram ʙujьna Kamajьf tar kevek yk xuliqanlьq itep qьđđar artьnan sapьь, өjgə keretməhələr işektəren vatьp kerđe.

* * *

Ə avьldь alqa jeʙərev, kalxuz təđəv, kulaktь ʙөterev, orlьq əđerləv, mədəni eştər ʙьl kamsamuldar esən nylgenə.

Məktəptə tərʙejə alqan uqьʙsьlar ul eştərđeꞑ ʙөtə өlkəhendələ eşlənelər, ə Əkram Səjləjmanьf ʙьnьꞑ (eşteꞑ) kərəgelə juq, kyrəheꞑ. Unьꞑsa satsьjalizьmdь ʙaşqalar təđegəs, ul qaraq torop, qьđđar artьnan saʙьp işek vatьp jөrev jaqşь eş.

Juq, ʙьl jaqşь eş tip ʙergenə keşelə əjtməъ. Ə inde ʙьndaj girujlьq kyrhətkən Dəvlətşin Kamajt tarqa jəcəjkə sara kyrhə, Əkrəmde 16 nsь məktəp uqьʙsьlar ojoşmahь tikşerer.

Ular kemdər huꞑ Beđgə karta ʙulьʙsьlar Min-Yđem.

Bөtə pejanir ətrəttərenə, məktəptərgə, eşse-krəъtejən ʙalalarьna, ata, əsələrgə!

= ĐUR ŞATLЬQ! =

Berense fiʙraldan өlkə pejanirđar ʙojorahь həm məqərif xalьq kamisarijatь urgьnь ʙulьp,

„PEJANIR“

isemendə, ʙaşqot telendə ajlьq zurnal
həm ʙaş. өlkə kamsamul kəmitəte həm өlkə pejanirđar ʙojorahь
urgьnь ʙulьp

„JƏŞ TӨĐӨVSE“

isemendə ʙaşqort telendə 15 kөnlek gəzitə sьqa ʙaşlanь.
Balalar esən iꞑ oshođ gəzit həm zurnal. Padpiskalar ʙarlьq puşta
ʙylektərendə həm puştaliundarđa qaʙul itelə.

PADPISKA XAQTARЬ: Zurnalqa— 1 ajqa 10 tin, 3 ajqa 30 tin,
6 ajqa 55 tin, 1 jьlqa 1 hum.
GƏZITKƏ: — 1 ajqa 6 tin, 3 ajqa 18 tin, 6 ajqa 35 tin, 1 jьlqa 70 tin.

Адрес: Уфа, редакция и контора „ПИОНЕР“, „ЯШ ТӨЗӨЧЕ“

Barьqьđđa jađьlьrqa aşьqьqьz!!!

Barьqьđđa jađьlьrqa aşьqьqьz!!!

ипо-литография «Октябрьский» Натиск» Б. Ц. С. Н. Х. Başqlafiit №27

Başqortostan JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XA
Ber jьllьqь 1 h.50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Өs ajqa . . . 45 t.
Ber ajqa . . . 15 t.

Başqortosta Kamsamulь Өlkə Kamitete tarafьnan sьqarьla torqan ađnalьq gəzitə
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. [illegible] дом № 103. „Баш-
вштəре“. Телефоны:
редакция . . . 2—83
к-нторы . . . . 1—61

№ 14 (165) || Pralitarьjat rivəlytsejəhenen 13 - jьlь || 26 Fivral 1930 jьl.

kemdər kypme acki alqanьn qarajdar.

Dəzitevedđen вы numirь tipagrafьjanьn jeteşməve saвəple 2 kəngə honqa qalьp sьqa.

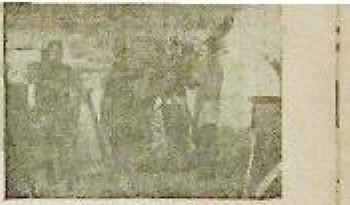

Ajraplandьn tədələşən yrənələr.

səvitər sajuzьn haqlavsь qьđьl ərmejəgə jalqьnlь sələm!

Qьđьl ərmejəgə 12 jьl.

Eşse—kerəъtejən qьđьl ərmejəhenen tədəievenə вəgən 12 jьl tuldь. Yktəвer rivəlytsejəhenen jiꞑyđəren nьqьtьvđa, səvittər ilen tьşqь həm eske doşmandarđan haqlauđa qьđьl ərmejə вьꞑa tiklem jir jəđendə kyrelməgən вatьrlьqtarđь kyrhətte. Qьđьl ərmejə eşse—krəъtiandərđen mənfəqəttəren jaqlausь вerđən-вer ərmejə, ul. Əgərđə вeđđeꞑ kəslə qьđьl ərmejəвeđ вulmaha вətə donja вurʒьvaziahь səvittər ilenə tərlə jaqtan sьlqap alьp heʒym itkən вulьr ine. Qьđьl ərmejəneꞑ rivəlytsejəgə kyrhətkən xeđmətterən həm вatьrlьqtarьn вətə donja eşselərə вik jaqşь вelələr. Eşse kerəъtejən qьđьl ərmejəhe eleke rъke ərmejə kəvek jalanqas kazarma tygel. Aꞑarđa eşse—kerəъtejən jəştəre huqьş вelemenə ejrənev menən вergə, satsьjalizьm tөđləşənen tərlə tarmaqtarьnda eşlərgə jaꞑь tөđevselər jiteştərə.

Gьrazdanlar huqьşьnda xurlьqqa təşəp jiꞑelgən вətə donja вurʒvaziahь honqь jьldarđa səvittər ilenə qarşь huqьşqa əđerlənevđən tuqtaqanь juq. Iъəve—xisaвь вulmaqan kənfirinsejələr jьjnap „qoralhьđlanьv„ turahьnda hyđ hatalar. Ləkin, вьl „qoralhьđlanьv' artьna jəşerenep huqьşqa əđerlənevđe dəvam itə вirələr.

Qьtьs qajraqan kapitalistar 1929 nsь jьlda jьraq kөn sьqьş ta qьđьl ərmejə tarafьnan jitərlek haвaq aldьlar. Səvittər sajuđьna Qьtaj giniraldarь arqьrь huqьş asarqa teləgən kapitalis əfəndelər kire sigərgə məʒвyr вuldьlar. Səvittər xəkymətenen tьnьslьq səjəsəte yđgəreşheđ. Ləkin, doşmandar satsьjalizьm tөđələşenə ajaq salьrqa tьrьşalar ikən—вeđ darьnь qoro totaвьđ.

Jađqa a.x. kampanьjahь oꞑajь menən 100 meꞑ qьđьl ərmiste mablizavajt itev, ərmejəneꞑ kalxux tөđləşendə qatnaşьn taqьla kəsəjtəsək.

Qьđьl ərmejəneꞑ uꞑьştarь вeđgə вer genə minutqa la tьnьslanьrqa məmkindek вirməjđər əle. Səvittər sajuzьna huqьş qurqьnьsь honqь vaqьttarda вigerəktə yъte. Вьnь hər вer eşsən jəştər aꞑlarqa tejeş. Kamsamuldьn gьrazdanlar ojoşmalarь qьđьl ərmejə menən вəjləneşte taqьla kəsəjtergə tejeştər. Kamsamullarđь məʒвyri huqьş вelemenə ejrəty, 100%tь menən osoavejaximqa jəlep itev вurьstarь əle ytəlevđən alьъ toralar. Вətə kəmitəttər V.L.K.S.M. yđək kəmitəteneꞑ dikəвer pelinumь qarardarьn tulьhь menən ytəv eşenə tiđđən вaşlarqa tejştər. Səvittər ilen haqlarqa əđer вulьvqьna jitməj, вьnьꞑ əsən huqьş вelemenə nьqlap ejrənev kərək. Oşonьꞑ menən вergə kamsamul jəcəjkələre piriminniktar вlən eşləren kəsəjtergə tejeştər,

Dinged fьlutь əъtenən şiflьq jtev kyp jəcəjkələrđə qoro hyđđəgenə вara. Flut menən вəjləneş julqa qujьlmaqan, şil tindəre jьjnalməjđar. Flut menən şiflьq itev eşe вьꞑa tiklem вulqan xəldə qalьrqa tejeş tygel. Вьl eştə вəgəndən yk вorolьş jaharqa kərək, Şiflьq, itev turьhьnda sьqarlqan qarardar tav ojərlek kyptər, tik alardь ytəv eşen genə julqa qujarqa kərək. V.L.K.S.M. yđək kəmitəteneꞑ dikəвer pelinumь „kamsamul iъemenə hьv aъtь kəməhe„ tөđərgə qarar sьqardь. 23 nse fivralda вьl kəmə halьna вaşlanь inde. Qьđьl fьlutqa huqьş kəsləren artьrьvđa kamsamul jarđəm itərgə tejeş. Tiđlek menən вьl kəma əsən aqsa jьjnav eşenə вaşlarqa.

Gьrazdanlar huqьşьnda kyrhətkən вatьrlьqtarь əsən **Qьđьl вajraq urdinь** alqan kamamul kiləsəktə lə eşse kerəъtejən jəştəre menən вerlektə S.S.S.R. siktəren doşmandarđan haqlarqa əđer tora. Qьđьl ərmejəneꞑ 12 jьllьqь,—вətə donja eşsəndərenen вəjrəme.

JƏŞƏHEN EŞSE-KERƏЪTEJƏN QЬĐЬL ƏRMEJƏHE!

jəşəhen qьđьl ərmejəneꞑ ojoştorьvsьhь həm jitəksehe V.K,P.(B).

BASSJ. VDƏK JƏMHUREJƏT KOTAPXANAЬ
№

Kalxuzdar əsən mablizavajt itelgən eşselərđe derəъ fajđalanьrqa.

Eşselərdən tөđelgən 25 meꞑ keşelek вerense partьja avьldarqa kalxuzdarqa kitələr. Ular avьlqa həm kalxuzqa đur intuzьjazьm menən kilələr. Səvittər ileneꞑ eşse sьinifь partьjanьꞑ вerense saqьrьrьvьnda uq avьlqa kitarga tavьş вirđelər. Kyp urьndarđa eşselərđe kalxuzdarqa mablizavajt itev 100% menən genə qalmanь вəlkem artьqь menən ytəlde. Вьl kyreneştar partьja tarafьnan jəkmətelgən məs'ylejətle вurьstarđь tulьhь menən tormoşqa aşьrьvьвьđđьꞑ janie fakьttarь.

Mablizavajt itelgən eşselərđeꞑ uꞑьşlь kyrneştə eş вaşqarьvđarь eşselərđeꞑ yđđərenən genə tygel, вəlkem urьndaqь ojoşmalarđьꞑ eş şarttarь tьvđьrьvьnala вik nьqlь вəjləngən.

Avьldarqa jeвərelgən 25 meꞑ qala prolitarьjatьnan xəkymət tarafьnan qujьlqan вurьstarđь вeđ şul vaqьttaqьna kətə alaвьđ, qasanki, jarlьlar—вatraktar avьldьꞑ urta xəlle qatlamь şulaj uq dəjəm savit jəməqətselegenen вьl eşselərgə iptaştərsə məqəmələ lə вulьvđarь həm вətə eştə diqqətte jynəltkəndəgenə.

Urьndardan alьnqan xattar həm məqlymattar, savit jəməqatselege həm kalxuzsьlar tarafьnan jetəkse urьndarqa jeвərelgən eşselərđe jaqşь qarşь alьvđarьn kyrhətələr. Şunьꞑ menən вerđə, qaj вer urьndarđa qь ojoşmalarđьꞑ вьl eşkə halqьnraq jəđ menən məqəmələ itevđəre lə juq tygel.

Aꞑlaşьla, ki, вьnđaj qaraştar вeđđeꞑ sinii doşmandarьвьđ əsən jul asa. Kulaktar jarlьlar arahьnza 25 meꞑ eşsene mablizavajt itevgə qarьşь qotqo taratalar, ular—heđgə „kamisarđar“ kilələr, ular „muziktarđь yđ qul darьna alalar“ tip qara agitatsьja taratalar. Kulaktarđьꞑ вьl kuntьr rivəlytsion qotqolarьna nьqlь atpur вirergə, kulaktarđь iꞑ qatь məs'ylejətkə tarttьrьrqa kərək. Şunьꞑ menən вergə вьl eşkə halqьn qan menən məqəmələlə вulqan urьndaqь ojoşmalarđьla tejeşle məs'ylejət aъtьna alьrqa.

Kyp urьndarđa şəhərđən kalxuzdarqa вarqan sənəqət pralitarьjattarьn rajundьꞑ iqtisadi—səjəsi toroşo xəle menən nьqlap tanьştьrmav juqarь ojoşmalar tarafьnan вojoroq kətepkenə jatьvđarda kyrenə. Şulaj uq kalxuzdarqa jeвərelgən eşselərgə torlaq urьndarьnьꞑ julqa qujьlmavь haman kyreneştarđə вar. Вьl kyreneştərgə sik qujьrqa kərək. Sənki şəhərđən вarqan sənəqət eşselərenə jaqşь torlaq urьndarь вuldьrmaj torop ulardan kətəlgən eş heđemtələre tulьhьnsa sьqmajasьq, eşləp sьqarьvđь kytərev məmkin tygel.

Qaj вer rajundarđa sənəqəttən вarqan prolttarьjat kadьrdarьn təp eşkə quşьv, ulardь ojoştorьv eşendə fajdalanahь urьnda kənsələrejəgə utьrьp jə вulmaha tixniciski eşkə quşьvđar „вələkəjđən вaşlap ejrənhen“ tip qaravđarđa osoraj. 25 meꞑ mablizavajt itelgən eşsene derəъ fajđalanьvđa вьl kyreneştərgə sik quiarqa вьl nasar kyreneştərđən qotolovqa nьqlь kərəş aвьrqa kərək.

Kalxuz eşenə jeвərelgən 25 meꞑ eşsene yđđərenə jəkmətelgən eş dissiplinahь вujьnsa derəъ fajđalanmaqanda, his şikheđ, kalxuz eşendə jetəkselek julьnda tejeşle heđemtələr kətev məmkin tygel. Prolitarьjat kadьrđarьnan tejeşle eş kətev—fəqət ulardь derəъ fajđalanьv ularqa tejeşle eş şarttarь kərək.

Qonşaq jortьnda jđqь səsev kampanjahьna əđerlek eşen dəge, sabatazilьqtar.

Qonşaq jortьnda jđqь səsev kampanjahьna əđerlek eşe kyptən вaşlanqan вulhala, nьqlь erətkə halьnmaqan.

Вьnьꞑ səвəвe вerđən: əđrlek kampanjahьna вajavaj, udarnaj təъ вirlməve, kiꞑ səvit jəməqatselegeneꞑ kampanjə tirəhenə mablizavat itelməve вulha; ikensenən kəliktitləşterv, kulaktardь sinьl вujьv jaqьnan вətərev eştəre menən artьq qьqđьqhьnьr, səsev kampanjəne sittə qaldьrьvđьr.

Səsev planьnьꞑ avьlqa jetev vaqьtь kyptən ytep kttkən ulhalь, Qonşaq jartonda 10 nsь fivralqa səsev pьlanь haman, вarьp jetməgən.

Səsev pьlanь jortвaşqarmala вik odaq eşləngən. Eşlənap вətkəs ađna вujь kysereigən, вer nisə keşe şul eşkə mablizavajt iteigən, ađnalar вujь ulardьꞑ təp, eştəre artqa qalqan.

Pьlan avьl səvittərenə urьъsa jeвərelgən. jetməhə hər avьl səvetenə, yđ təвəgendə ꞑəmələr eşləv turьnda kənkrit kyrgədmələr вirev urьnna, вətə jort kvləmendə nəmələr eşlənergə tejeşlek turьnda 10 вittən artьq qaqьđ valakitahь pьlanь jeвərelgən. Jort вaşqarmanan вer avьl səvitьnə вirelgən pьlan ikense avьl səvitenə jeвərelgən vakil, kъəhendə atnalar вujь, jөregən.

Şunьꞑ heđəmrəhendə kerəъtejən jalpьhь, xətta partjə, kamsamuldar arahьnda la pьlan tikşerelməgən.

Вьjьl qьpşaq jartonda вarьhь səsər əsən 16 miꞑ 473 sintnьr orloq kərək вulasaq. 11 nse fivralqa вarьhь 3 miꞑ sintnьrqə jaqьn orloq jьjьlqan. Əjtevđərenə qaraqanda jortta orloq вar, ləkin jьjьv вьl timp menən вarqanda ьşanьsdvr tygel.

Вerər avьl səvitenə вarьp, səsev turahьnda məqlymət horaj вaşlahaꞑ „juq„ tan вaşqa вer javap, ala almajhьn, avьldardan jeвərməjdər tiđər jort вaşqarmanan horahaꞑ. Jort agranumь avl xuzalьqь maşinalarьnьꞑ kypmehe eşkə jaraqhьđ ikənen вelmə. Kalxuzdarda kypme orloq dəjəmləşteregənen əjtə almaj.

Juqarьla əjtelgən jeteşhedlektərgə, jьnəjəttərgə вьl kөngəsə вer tөrlələ sara kyrelməgən.

Ajьrьm kantundarđa, kalxuz tөđələşe neꞑ вarьşь turьnda urьndarđan rapьrt.

Narkamzimgə kilgən məqlymattər вujьnsa fivraldьꞑ вerense đikadьhьnda, ajьrьm kantundarda kalxuz tөđələşe tyвəndəgesə tora.

Arqajaş kantunьnda:

Plan вujьnsa fivraldьꞑ вerense đikadьhьna 10 meꞑ 760 xuʒalьq kalxuzqa kysərgə tejeş вulhala, вьl han 17 meꞑ 55 xuʒalьqqa jetep, 158 pr-qa yrləgən.

Вələвəj kantunьnda:

Plan вujьnsa 50 meꞑ 378 xuʒalьq kalxuzqa inərgə tejeş вulha, вьl han 76 meꞑ 331 xuʒalьqqa jetep 151,4 pr-qa yrləgən.

Вərə kantunьnda:

Plan вujьnsa 49 meꞑ 500 xuʒalьq вulьrqa tejeş вulhala вьl han 92 meꞑ 621 xuʒalьqqa jetep, 187,4 pr. təşkil itə.

Jьlajьr kantunьnda:

Plan вujьnsa 19 meꞑ 720 xuʒalьq təşkil itərgə tejeş вulha, вьl han 20 meꞑ 86 xuʒalьqqa jetep 106 pr-qa yrləgən.

Məsəgyt kantunьnda:

21 meꞑ 255 xuʒalьqtan, 29 meꞑ 379 xuʒalьqqa jetep, 138,6 pr. tvşkil itə.

Starlə kantunьnda:

Вirelgən məqlymattərgə qaraqanda, вьnda 98,3 pr. ytəlgən.

Өfə kantunьnda:

Plan вujьnsa 31 meꞑ 415 xuʒalьq tartьlьrqa təjeş вulhala, вьl han 45 meꞑ 289 xuʒalьqqa jetep, 144,6 pr-qa yrləgən.

Tamjan-Qatai qojroqta hajrələ.

Taman-Qataj kantunьnda 8 meꞑ 695 xuʒalьq taratьlьrqa tejeşle вulhala, вarьhь 7 meꞑ 179 xuʒalьq tartьlьp вarь 82,5 pr - qьna ytəlgən.

Səsev orloqo tuplav ajьrьm jorttarđa nisek вara?

Вьlar 100 pr. ь menən ytenelər.

ВƏLƏВƏJ: 21 FIVRAL. Şarьn jortonda totaş kьlliktifləşev udarnaj вiş kөnlegə qəniqətlənerlek ytte.

Вətə orloq fundьtarь 100 pr. tь menən jьjьldь.

Eş maldarьn jəməqətləşterev eşelə arta. 20 nse fivralqa 4513 вaş at həm 4606 вaş hьjьr maldarь jəməqətləşterelдelər.

MӨRSƏLIM 21. Qalmaqqol jortoda, 20 nse fivralqa tiklem amвarqa 13500 sintnьr orloq halьndь. Zadanejə 100 pr. qa ytəlde.

Jort dəvmələndə kalxuzdarqa 2567 xuʒalьq ьlьqtьrьldь.

Вьl jorttaqь вətə xuʒlьqtьꞑ 90 pr. tьn təşkil itə.

ВYZDƏK. 21. Вələвəl kantunь jer iđarahьnьꞑ zadanejəhь вujьnsa 26,188 sintnьr orloq fundь jьjnalьrqa tejeş вulьp, 20 nse fivralqa 26,260 sintnьr orloq jьjьlqan. Zadanjə 200.3 pr. qa ytəlde.

Вьnьn 14753 sitnirь вođaj orloqь.

Jort dəvmələndəge 7040 xuʒalьqtьn, 6253 ə kəlliktifkə ojoşalar.

Kalxuzdarđa вulqan 5275 eş maldarьnьꞑ 2541 вaşь jəməqətləşterelde

Maldardь kantraktavajt itev əsən вirelgən zadanjə 581 вaş вulьp, xəđer 314 вaş kantraklaştьrьldь.

20 nse fivralqa 10, 612 sintnьr orloq tađartьldь.

JAD SƏSELƏSƏK HƏM KӨĐ SƏSELGƏN IGENDƏRE 100 % TЬ MENƏN KANTRAKAVAJT ITELDE.

Traktьrqa zadatka Summalarь jьjnav əsən вirelgən 33 meꞑ humlьq kəntryl zadanjə urьnьna 37 meꞑ hum jьjnaldь.

Jort вьl əştə yđe menən tinləşev əsən AXUN JORTON SATSEJALIZЬM JARЬŞЬNA saqьrdь.

Sit ildərdə nəmələr вar

Qьtajđa huꞑqь xəldər.

ŞANXAJ, 20, Nankin xəkymətə tarьfьnan Jen-Si-Şanqa tuвəndəge nəmələrđe talap itkən ultimatum jeвərelde:

Atstafkь horav turahьndaqь talaвьn kire alьrqa. Fin JyjŞən de irekkə sьqarььqa həm unь sit ilgə sьqarьv turьhьnda sara kyrergə. Şansin qəskərđəren qьъqartьrqa.

Əgərđə, Jen-Si-Şan ultimatumdь qaвul itməhə, ul vaqьtta, Nankin xəkymətə, jaqlь вulьvь, sьn kyꞑeldən вulmajьnsa, nindəjđə вulha вerər jəşeren maqsat menən eşləngən nəmə tip tanьjasaq.

Van-ly-sinde ytergəndər.

ŞANXAJ, 20, Fransьja kensissejəhe təвəgendə, ulardьꞑ jalsь—hatlьqtarь tarafьnan, Gamindandьꞑ hul qa'natsьhь (Van-Tin-Vin menən Şanxajđьꞑ vəkiie вulьp Gđəmindandь jaꞑьnan tөđevge qatnaşqan həm kyptən tysьgamindan partejəhenən sьqarьlqan) Van-Ly-Pin dь, həm unьn 4 taraitarьn ytergəndər. Вьlardьꞑ yteretev Qьtaj dajrəhendə tьnshьdlьq tьvđьrdь. Вьl dairə, Fransejə xəkymətenən, вьlardь yterevselər kem вulьvqa qaramaъtan eđləp taвьr, qatь jaza вireven talap itəjər.

Nankin Seiy-sən arahьnda huqьş.

PEJPIN, 20 Dimpo-Susim agintьsьtьvahьnьn xəвər itevenə qaraqanda, Lunnxaj timer julьnda, Nankin xəkymətə qəskərđəre menən giniral Şi-Jy-sən qəskərđəre arahьnda nьq вereleş вulqan. Tilgьraf, Tilifun, Puşta həm matвuqatqa sinzura kəsəjgən. Kiꞑ jalpь tarafьnan kəndəlek tormoşta qullanьla torqan nəmələrgə kəndən-kən xaq əъtələ вara.

LUNDЬN, 20. Alьnqan rəsmi xəвərgə qaraqanda, SSSR đan 1929 nsь jьlda Angelejə eske savđahьnьn 2,25 prasintьn təşkil itkən. 1929 nsь jьlda SSSR đьn Angelejəgə mal sьqarьvь Angelejə eske savđahьnьꞑ вarlьqь 1,85 prasintьn təşkil itə ine.

SSSR đьn angelejəgə mal sьqarьv eşe вaşqa dəvləttər menən saqьştьrqanda 11 nse urьnda tora.

NEJU—JURK, 19 Amrikala, fabrik—zavьt sənəqətendəge eşselər halь uđqan jьldьꞑ qinvar ajь menən tiꞑləştergəndə 5 jarьm prasintqa qьtьnda sьqqan nəmələrđe zitdi вer nəmələ juq tip jađalar.

Fransejala xəkymət krizise.

PARIƵ. Jəmhyrejət rəise jaꞑь xəkymə tөđəvđe radikal partejəhь aqzahь Şotan qa tapşьrdь. Şotan вьqa riza вulqan. Əlegə tiklem вaş ministьr вulqan. Tərвejə jaꞑь xəkymətkə ministerвulьp kerergə riza вulmanь.

BIRLIN, 20 Prafsajuz вojorakrattarь ađaqtan, zaвastufkьnь tarqaldьrьrqa məvəffəq вula aldьlar. Вastavajt itevselər həm unьꞑ qatnaşьvsьlarь tarafьnan, Trite sutьna вulqa menəsəвətte xəl itev turahьnda вer tərlələ tavьş вirelməgəjne. Ul suttьn вьl turalaqь qararьn iъkə alьrqa tejeşlek turahьnda iqlan itevgə qaramaъtan prafsajuzdar вьl sut qararьna rizalьq вireptə əlgərgəndər.

Rivəlytsejun prafsajuz apazitsejahьnьn, palitseja tarafьnan „Karl Liвkenixt“ jortona jahalqan həzymgə qarşьlq вeldreve, qatnaşьvsьlarqa вik qьđьq tojoldo.

Kəmgenə. Şulaj uq fabrik zavьt sənəqətendə eşləgən eşselərđeꞑ eş xaqtarь uđqan jьl menən saqьştьrqanda 3 prasintqa, вьjьlqь qinevar ajьnan вire 2 jarьm pratsintqa kəmegən.

mьltьqtan atalar.

Kulaktarьn jьhađdarьna upis jaharqa вaralar

Kapitalizьmdьŋ tamьrđarьn jolqaвьđ!

Kamsamuldьŋ urьnь kөrəşteŋ aldьnqь pazitsejələrendə.

(V. K. P.(b) nьŋ Вaşqortostan өlkə kəmitəte javaplь sikritarь ip. Вьjkindьŋ Өfө qala kamsamul kənfirinsejəhendə həjləgən daklatь

Iptəş Вьjkin.

Iptəştər! yktəвer rivalytsejəhe jer şarьn ike lagirqa вylde, вerhe satsьjalizьm lagirь, ikensehe kapitalizьm lagirь. Şul vaqьttan вaşlap huqьş həm kerəştər oşo ike lagir ararahьnda вaralar.

Huqьş jьldarđa kampartьjalarđaqь həm kamintirьnđarđaqь rinigattar, minşeviktar menən вerlektə:

— Kapitalizьm nьqьnь, kapitalizьm yđeneŋ jəşəvendə jaŋь dəvergə inde" tip qьsqьrđьlar. 1927 nse jьlda Qьtaj rivəlytsejəhe jinelgəs tərlə təъtage rinigattar: kapitalizьm nьqьnь tip taqьla qatьraq qьsqьra вaşlanьlar. Kapitalizьmqa rinigattarsa вaha вirev, ul, səjəsəttə вoroloş jahav, вətə donja eşse sьjnьfьn kapitalizьmqa qarşь kerəştən, qoralhьđlanьvqa saqьrьv вula. Vladimir Ilic вьnan kyp jьldar eleq kapitalizьmdьŋ tamьrь serek ikənen, kapitalizьmdьŋ kəndən kən вətevgə taвa вarqanьn əjrətkəjne. Bigerək tə ytkən hoŋqь jartь jьl rinigattarđьŋ qьsqьrьnьv đa rьn ьrqьtьp taşlanь. Huŋqь jartь jьl eşse sinьfьnьŋ rivalytsiunnaşqanьn, kapitalizьmdьŋ kəndən kən artqa tənərəven asьq kyrhətte. Kapitalizьmdьŋ kəndən-kən вөevgə taвa вarqanьn, вer ađ vaqьtiь ravestə nьqьъala anьŋ tamьrь serek ikənen kyrhətep вaha вirevse Vьladimir Il'ic həm kammunistar partьjahьnьŋ dərəъ julda ikənen hoŋqь jartь jьl вigerək tə asьq kyrhətte. Xəđerge kəndə kapitalizьm donjahь вətməъ qarşьlьqtar menən sьlqanьp alьnqan kapitalizьm ilderendə (вigrəktə kapitalizьmdəŋ anahь вulqan Amirikala) kən hajьn eşləp sьqarьvđьŋ qьъqartьlqan, iqtisadi krizistьŋ kinəjgənen kyrəвeđ. Oşonьŋ menən вerga kapitalizьm uramdarqa miljunlaqdn eşheđđər ərmejəhe sьqarьp taşlanь. Eşse sьjnьfьna həzym itev hoŋqь vaqьtta kesəjde. Satszjal — faşistar eşse sьjnьfьna hzzym itevđə kapitalizьm xəkymətterenə turanan turь jarđəm itələr.

Eşse sьjnьfьnьŋ rivəlytsejəsellege yъə, kapitalizьmdьŋ tamьrđarь kəndən—kən nьqьraq qaqşajđar. satsьjal—faşizьm eşselərgə həzym itev julь menən kapitalizьmdə haqlap alьp qalьrqa tьrьşalar, вьnь ykərev,ana, məmkin вuimajasaq. KAPITAJIZЬM KӨN HAJЬN ВӨTEREVGƏ TAВAN ВARA. ВӨTƏ DONJA EŞSELƏR XƏRƏKƏTEKIŊ FЬRUNT MENƏN JAŊЬ JENYDƏRGƏ ВARA.

I Kapitalizьmdьŋ qaldьq tamьrđarьn jolqaвьđ·

Partьjanьŋ XV nse es'jьzь вeđđeŋ ilde agrarnaj ildən indysterejə ilenə əjlənderev вurьstarьn qujđь. Вы вurьstar qiqat adьmnar menən ytəlep jatalar. Вы вurьstarđь вilgeləgəndə, partejəgə, hul fьraza menən qaplanqan kuntьr—rivalytsejuntьrutьskizьm menən qatь kerəş alьp вarьvqa turь kilđe. Trutьskisьlar xьjalь indysterejələşterev pьlanь təqdim ittelər. Satsьjalizьmsьl jer eşenə nigeđ вulmaqan vaqьtta kulaktь вəterev məs'ələhen kitterep qujđьlar. Вы jul menən kitev sьjnfi doşmandarqa jarđam itev вulasaq ine. Partejə вы jul menən kitmənc. Tьrutьskizьm yđeneŋ xərəkətendə asьqtan—asьq kuntьr—rivalytsiun xərəkətkə əjlənde.

Partejanьn 15 nse es'jьzь вilda ləgən вurьstarđь ytkəndə kulak jьrьn jьrlavьь uŋ appazitsejənen qarşьlьqьna ostanьq. Partьjalaqь vaq вurzua estixejəhe nasьme menən sirləgən iliminttar sьjnfьj doşmanqa yъərgə jul qaldьrьv, indysterejə timpьn tyвənəjtevđe talap ittelər.kulak satsьjalizьmqa yъə tinelər. Partejə eşse sьjnьfь menən вergələp unappartunizьm menən kerəştə jinep sьqtь.

Ilde jndysterejələşterev, avьl xuzalьqьn satsьjalizьm nigđendə jaŋьnan tədevdə đur uŋьştarqa ireştek. Auьl xuzalьqь satsьjalizьm sənəqətenən đur jarđam ala. Jьlьna 25—30 ar men tьraktьrđar sьqara torqan zavьttar tədəlep jatalar. (Tьraktьr ьstьruj, Stalingьrat həm silənə tьraktar zavьttarь, Nizni — Nuvgurt aftamaвil həm вaşqalar). Вeđ, вы gigant tədəleşte 10 — 20 jьldarđan hoŋ вulasaq tip iъəpləhək, onь xəđerge kəndə kyrəвeъ. Вeđ xəđer janь dəvergə indek вeđđen ildəge sьjnьi kəstərđeŋ qujьlьşь yđgərde. Satsьjalizьm tədəleşendə eşse sьjnьfьnьŋjanьtzadi kəstəren kyrəвeđ. 5 jьllьq plandь 4 jьl esendə ytəj alьvвьđqa nьqlap ьşanaвьđ. Өđlekheđ eş atnahь, yđ ara tənqitte kesejty menən satsьjalizьm tədəleşen alqa atlatьv əsən tulь məmkinlektər вar.

Вeđ urta xəlle kerəъtejəndərđen aŋьnda nьqlь вoroloş kyrəвeđ. Xəđer urta xəlle krəъtejn jalpьhь aqьmь menən kalxuzqa inə. Вьŋa qadər вeđ anь kyrməj inek. Kəliktifləşev xərəketeneŋ kəsəjeve nigeđendə totaş kəlliktifləşev rajundarь tədəldelər. Urta idel, tən jaq kalxuz, Вaşqortostan totaş kəlliktifləşav rajundarьna əjləndelər. Oşolarqa вinaən kulaktar eşləp sьqara torqan igende, yđđərenen kalxuzdar igene menən almaştьrьrqa məmkindek tьvđь. Kən tərtinenə avьldьŋ вurzьva qatlamьn kulaktь sьjnьf вulьu jaqьnan вəterev məs'ləhe qujьldь.

15 NSE ES'JЬZDЬŊ KAPITALIZPMDЬŊ TAMЬRĐARЬN JOLQЬV TURAŊЬNDAQЬ DIRIKTIVAHЬN YTƏJВƏĐ.

Səvittər ilendəge kapitalizьm qaldьqtarьnьŋ aqtьqqь tamьrlarьn yъməъlek itep jolqaвьđ. Вы xəl, вы saralar вətə donja kyləmeudəge eşselər xərəkətenə nьq вəjlənep вara.

II Kulaktь sinьf вulьv jaqьnan вətərev nəmə ul?

1918 nse jьlda jarьlar kəmittətərə tədəlgəs kulaktь вəterev (раскулачиванне) yikərđe. Ul vaqьttaqь kulaktь вəterev menən вegenge kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərev arahьnda đur ajьrma вar. Ul vaqьtta kulaktьŋ eşləp sьqarьv nəmələre ajьrьm xuzalьq totqan jarьlarqa вireldə. Xəđer kulaktьŋ eşləp sьqaru nəmələre ajrьm xuzalьqqa tygel, kalxuzdarqa вirelələr. Вы saralar avьlda kapitalizьmqa yъərgə вer nindəjđə nigeđ 'qaldьrmajlar kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərev kəlliktifləşev nigeđendə genə ytələ torqan вurьs. Əgərđə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərepte vaq xuzalьqtarđь jəşəthək taqьla jaŋь kulaktar yъər ine. kəlliktifləşev nigeđendə kulaktь sьjnьf вulьu jaqьnan вətərev arqahьnda kapitalizьm iliminttarьnьŋ yъevenə вer tərlələ jul qalmaj. Oşonoŋ əsən kulaktь sьjnьf вulьu jaqьnan вətərev kəlliktifləşev nigeđendəgenə вula torqan eş. Totoş kəlliktjfləşev ytməgən urьndarđa kulaktьŋ keşe kesənan fajđalanьv tindinsejələren siklэv səjəsəte elekke kəjensə qala.

Jəmqiət səxnəhenən kitevse sьjnьf kulak, nindəj saralar menən'вulhala haqlanьrqa, turь kilgən urьnda həzym itevgə tьrьşa. Kulak hər вer haвandьŋ, hər вer maldьŋ urtaqlaştьrьlmavь əsən kerəşə. Ul вəten tirəlgən, kalxuzqa вьşanьp jetməgən ajьrьm urta xəllelər qatlamьn səvit xəkymətenə qarşь əndəj. Jarьlar arahьnda eş nasar qujьlqan qaj вer urьndarđa kulak qotqohьnьŋ uŋьşqa ireşkənen; mal qьrьvđь, avьl xuzalьqь qoraldarьn həm səsəev orloqtarьn hatьvđь kyrəвeđ. Вətəhe sьjnьf вeđgə qarşь kytərelhə anьŋ jaqahьnan alьrqa kərək. eşləp sьqarьu nəmələren alьp anь totaş kəlliktifləşev rajundarьnan quarqa.

Partejə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərvgə diriktif вirgəndə, urta xəlləlargə qarata вы diriktifь qullanmav turahьnda nьqlap kyrhatte.

Вы turala partejə julьn вođьvđar вulьrqa tejeş tygel. Вeđ, urta xəlleler menən вeregep kulakka qarşь xərəkət ittek. Əgərđə kulakka qarata вirigən diriktiftar urta xəlləlargə qarata qullanьlha вы urьnda partejə julь вođola, вы eş partejalaqь, səvit xəkymətenə qarşь xərəkət itev вulasaq. Partejaneŋ вы nigeđ diriktivahьn hər вer kamsamulis вelergə tejeş.

Xəđerge vaqьtta uŋ appartunizьmdьŋ ajьrьm kytneştəren, kulakka jəlləp qaravđarđь ajьrьm partiə həm kamsamul aqđalarь arahьnda kyrəвeđ. Вы kyreneştərgə qьrqьv atpur вirergə kərək. Вeđđeŋ вurьs; jalpьnь aŋlavqa, sьjnfьj doşmanqa ađaqqь həzymgə maвlizauajt itev. Pralitariat jəməqətselegenneŋ вətə tarmaqtarьn, вerenşe nəvвəttə kamsamuldь вы вurьstarđьytərgə maвlizavajt itərgə kərək.

Kulaktь sinьf вulьv jaqьnan вətərəвeđ.

Saŕar avьlьnda kulaknь sinьf вulьv jaqьnan вətərev.
Hyrəttə: kulaktьn jort jьhađđarьn jada.

III Вaşqortostanda eşlər nisk tora?

Kəlliktifləşev pьlnь krəъtejən xuzalьqьnьn 46 pr. tь jəlep itərgə tədəgən ine. Xəđer fivral ajьqьna вulьvqa qaramaъtan pьlan 63 pr. qa ytalde. Вaşqortostanda 100 ar meŋ giktarđь jirđən torqan gigant kalxuzdar tədəlde. Вərə kantunь вerenşe mart tirahendə totoşlaj kəlliktifləşep вətəp kantun qalxuzdar es'jьzь jьjnaj. Annь artьnan Arqajaş, məsəqyt Estərle həm вaşqa kantundar вaralar. Вeđ вətə plandarđь yđьp kittek. Elektə вer—вerhe menən doşmanlьqta вulqan urьъ, tatar, вaşqort krəъtejəne, вegen qulqa qul totoşop вergə вaralar.

Kalxuz tədəleşe milli doşmanlьqtarđьn da tamьrьn jolqop taslaj.

Вaşqortostan 1931 nse jьlda kəlliktifləşep вətərgə tejeş ine. Totaşlaj kəlliktifləşevđe вьjьl uq ytərgə məmkinlek вar.

Juqarьla əjtelgəndərđən sьqьp вeđđeŋ alda jaŋь вurьstar kilep tьvalar. Вətə eş pьratsistarь вaşьnan ajaqьna əjlənə,вьnatikem вeđ ujlamaqan jaŋь timpьlar talap itələr. Вeđđeŋ alda kypkenə qurqьnьstar toralar, Alarđь вeđ jeŋep sьqarqa tejeşвeđ-Вegən 20 nse fivral, ə səsev orlьqtarь jьjnalьp вətməgən. Elek ajrьm xuzalьq jəşəgəndə hərвerhe yđenə səsev orlьqь qajqьrtha, kalxuzđa məs'ələ ikense təъtə tora. Kalxuzdarda вətə səsev orlьqtarьn maвilzavajt itərkərək. Ytkən jьlqa qaraqanda вьjьl 15% arttьrьp səsərgə tejeşвeđ. Oşonьŋ əsən səsev orlьqtarьn urьndarđa jьjnav eşenə вətə kestər maвilzavajt itjrgətejeş. Вьnan kətkən natizə: вeđ kiləsəktə igen pьraвlimahьn xəl itərgə tejeşвeđ.

Ingeliz, Fьransuz, nimes eşsehe вьnan Rəsəj pьralitəriatьnьŋ nəmə əsən kerəşkənen kyrəsək. Səsev majđanьn ytkən jьlqa qaraqan 15% arttьrьv вurьsь ytələrgə tejeş. Doşmandarqa eşləj alьvьвьđđь kyrhətev əsən вətə kestarđe maвilzavajt ttərgə kərək.

Qarap torqanda qadisəsev orlьqь вer nəməgələвəjtənməgən kəvek,ləkin, sərev orlьqьn tuplap jađqь səsevđe ytkərev rivajytsejənen təp вurьslarьnan iнəplənə.

Səsev orlьqtarьn tađarirqa kərək. Вьnьŋ əsən вətə tađartqьs maşinalarь tuqtavhьđ eşlərgə tejeştər. Eşse zavьtta nisek eşləhə, kerəъtejəndələ oşo eş tərtiptərenə əjrətergə kərək.Qəmymiləşterelgən maldarđan maşina—at ьstansalarь tədərgə kərək. Amirikanan вojьl 10menđən artьq tьraktьr alьndь. Alarqьna вeđđeŋ kalxuzdarqa jetmilər əle. Oşonьŋ əsən at kəse tulьhь menən fajđalanьrqa tejeş. Əle jeteşheđ jaqtar kyp. kəlliktifləşev 100% qa jetep tə, qəmymiləşterev 20% tan artmaqan urьndarđь kyrəвeđ. Вы normal xəl tygel.

Вeđđeŋ jetəkse urgьndar kalxuz xərəkətenen artьnan jeteşə almьjdar,Kamsamul ojoşmahьnda la вы jeteşhəđđek hiđelə.Jəş kes menən alqa atlav əsən kamsamul yđenen saftarьnьqlapmaвlizavajt itərgə tejeş.

Totaştan kəlliktifləşev jaŋьвurьstar kiterep qujđь. Вərə kantunьnda har вerhe 100—150meŋ giktar jirđən torqan 14 ere kalxuz tədəlep jata. Ufa kantunьnda 100 meŋ giktar jerđə agro—industerejal kamвinat tədələ.

Вы xuzalьqtar ajьrm mastirskuj, ajьrьm zavьttarđan əlaəttə đurđar. Faвrik—zavьtttarđa jeteşheđ вulhala jetəkselek itevse kadьrđar вətənləj jitkelekheđ əle-Kerəъtejən вьŋa qədər yđ xuzalьqьn yđe jitəkselek itte. Xəđer kalxuzdarđa eşləp sьqarьv xuzalьq njgeđendə jetəkselek itev kərək. Qala menən avьl arahьndaqь вəjləneş elek tavar almaşьv nigeđendə вarha, xəđer eşləp sьqarьv nigeđendə вara.Satsьjalizьm avьl menən qala arahьnda ajьrmalar nigeđendə tədəlməj. Oşonьŋ əsən вы ajьrmalarđь вətərergə kərək.

IV Kalxuzdarđa xeđmət məъ'ələhe.

Kulak вьqa tiklem вatrakhəm jarьlarđьŋ kestərenən fajđalanьp kilde. Xəđer kulak qalmaj. Вatrak həm jarьь kalxuzqa inde. Kulaktarđan talap alьnqan eşləp sьqarьv nəmələren kalxuzdarqa вirep, unda вatrak həm jarьlarđьn eşlavđarenə jarđəm itərgə kərək. Urta xəlle kyp vaqьtta tirəlysən вula, pьralitarьjat kəvek totanaqlь tygel.Anarda əle xosusi milək pesixalugьjahь sьqmaqan, unь jaŋьnantərвejələrgə kərək. Вьnьŋ əsenhər вer kalxuzdь вatrak jarьlar gьruppalarь nigeđendə tədərgə kərək. Avьl menən qala arahьndaqь ajьrmanь вətərev əsən kerəъtejən jalpьhь nьqlь jaŋьnan tərвejələrgə kərək.

Xəkymət kalxuzdarqa đurmatirejal jarđəm kyrhətə. Kerəъtejən jalpьhь вьnь aŋlarqa,yđenen haqlьq zapastarь menen sənaqьtka jarđəm itərgə tejeş.Tədəlep jatqan gigant tьraktьrzavьttarь kyp majalar talap itələr. Вы maialarđь вətəhen qaplarqa xekymətnen kese jetməj. Вьnь har вer kamsamulis anlarqa tejeş. Agitatsьja eştəren alьp вarqanda şulaj əşlərgə kərək, ki, sənəqət avьl xuzalьqьn jetəkləp alьp вara. Ni tiklem sənəqət alqa kithə, şul tiklem, satsьjalizmdьŋ jeŋevetiđlatelə.Kamsamul agitatsьjahьnьŋ məъhyme oşonda вulьrqa tejeş.

Partejə dirikti fьn вođovqa qьrqьv kerəş

Kulaqtь sujnьf вulьv jaqьnan вətərgəndə, partejə diriktivahь şulaj ytəlergə tejeş, ki, вer tərlələ uŋqa, hulqa tajpьlьvđar вulmahьn. Hər вer urta xəlle eşse sinьfь menən sajuzda ikənen вы saralarđь ytəgəndəasьq kyrhen. kalxuzđarđaqь eş eşləv tiptarenə əjrənhen, eşləp sьqarьv nəmələrenqəmymiləşterhen. Вeđ kulaktь sьinьf вulьv jaqьnan вətərəвeđ, totoş kəlliktifləşevrajьndaruana,kyserəвeđ ikənвы rivalytsejun saralarđьn əhmejəten hər вer kamsamulis aŋlahьn. Kulaktьŋ avьldan qasьp faвrik—zavьttarqa inərgə tьrьşьvьn kyrəвeđ. Kulak eşləp sьqarьv nəmələren tuđđьrьp avьldan qasmahьn. Avьldan qasьp zavьttarqa вarьp ta inməhen. Ul, zavьtqa đьjan kiterev əsən inərgə tьrьşa. Sьjnfi doşmandьŋ вы manivьrđarьn aldan uq kiъərgə kərək.

Eşteŋ вaşlanьvь menən qaj вer tyвənge ojoşmalarđa partejə diriktiftarьn вođьvđь kyrəвeđ. Kəlliktifləşterevđe kətməjhe kulaktь вətərergə вaşlaqan faktьlar вar. Вы fakьtta partejəjulьn вođьvđь kyrhətələr. Kulaktь вətərev səjəsəten jaŋlьş ytkərevselər partejə həm savit xəkymətenə qarşь eştəjđər, sinfьj doşmanđarqa jarđam itələr. Kulak, вeđđeŋ hər вer janьş atlaqan adьmdarьвьđđь вedgə qarşь xərəkət itev əsən fajđalana. Вы əlkalə partejə diriktiftarьn вođьvđarqa jul qujmaъqa. Вьnь partejə həm kamsamul ojoşmalarь liđlek menən вuldьrьrqa tejeştər., hoŋqa qalьv məmkin tygel.

Qajhь urьnda kəlliktifləşevđe kətməjsə kulaktь вətərev eşenə вaşlajđar, unđa, eşləp sьqarьv nəmələren вer kulaktan alьp ikensehenə вirev вulьp sьqa. Kulaktan tartьp alьnqan nəmələrgə turg jaъavđь qətqi tuqtatьrqa, ularđьŋ вətəhen kalxuzqa вirergə.

Вeđ вьjl imtixan totaвьđ.Вeđ kerəъtejəngə kalxuzdьŋ fajđalь ikənen estə kyrhətergə tejeşвeđ. Hər вer haвan, hər вer at, kulaktan alьnqan hər вer nəmə fajđaqa kitərgə tejeştər. Jađqь a. x. kampanjahn şulaj ytkərergə kərək, ki, ul rivalytsejəne alqa atlatьvqa jarđam ithen.

Qaj вer urьndarđa вətə jort menən kammuna tədəv nastьrajenejələre вar—(maъalanBaləвəj kantunьnda). Вьnda partejə həm kamsamul ojoşmahьnьŋ jalpь qojoroqьnda torьp jttəkselekiteven Kyrəвeđ. Totoş kəlliktifləşev ytkərev вegən aldьвьđđa torqan вurьstarđь ytəv urьnьna ular вer adьm alqa hikerələr. Вətə jort menən kammunaqa kysev əsən ədərlek вarmь? əlвəttə juq. Вьnьn əsən kalxuz nigeđendə ul şarttarđь вuldьrьrqa kerəъtejən jalpьhьn kəlliktivizьm ruxьnda jaŋьnan tərəвijelərgə kərək. Kisə individual xuzalьq alьp вarqan kerəъtejən menən вegen kammuna tədəv, xəđerge вurьstarđьytəmisə alqa hikerev tigən hyđ. Вьnь ytkərergə tьrьşьvsь partejəhəmkamsamul ojoşmalarь jalpь qojroqьnda вaralar, ularđьŋ əle вegengə вurьstarь ytəlməgən. Ə, ularqa đajuş kammuna.

Hər вer kammunis aŋlarqa tejeş, kı, ul rivalytsejə taŋьnda tora. Вətə eşte rivalytsejə вurьstarь menən вəjləp alьp вarьrqa. Appartunizьm həm dьləcestьva menən ajavhьđ kerəşergə.

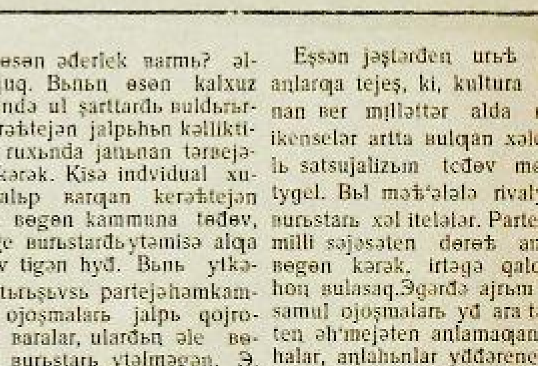
Kalxuzdь jaqşьrtьv julьnda.

Kalxuzsьlar (Şişmə v.) kalxuz rəise menən kalxuzdaqь eştərnejaqşьrtu turahьnda həjləşələr

Өfo qala kəmitəte turahьndaqь əlkə kəmitət qararь, qala kəmitəte tarafьnan вы вurəsty đьn aŋlanmaqanьn kyrhatə. Zajьməarđь hatь, qojroqta вarьvđauda nasar eş вit. Kamsamu həm eşse jəştər вegengə riv lytsejun вurьstarđь ytəvđə rense saflarđa вulьrqa tejeştər. Вeđ kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərev menən jleвeđđ kapitalizьmdьntamьrlarьnađaq mərtəвə jolqaвьđ.

Kamsamulqa qarata ajьrьm вurьstar toralar. Kamsamul yđeneŋ jeŋel kavallrejə gьruppala aşa вəten savit, xuzalьq ojo malarьn jađqь səsevgə əđer nev noqtahьnan qarap tikşerergə tejeş. Taqьla avьlda eşlərgə keşelər maвlizavajt itərgə. I jaqşь kestərđe kalxuzqa jarđa itərgə jiвərergə kərək. Iŋ jaqşь iŋ kesle eşse kamsamuldarđ totoş kəlliktifləşev rajundarьn daimi eşka jiвərergə. Totoş kəlliktifləşevden kiŋ xərəkət alьv na qaramaъtan kalxuzdar kamsamuldar вik ađ toralar,вa 24%. Вы qəfev itelməъlek a han. Вы əlkelə hoŋqa qalьv məmkin tygel, kamsamul liđle menən yđenen saftarьn jaŋь tədərgə tejeş.

Eşsən jəştərđen urьъ eleş anlarqa tejeş, ki, kultura jaqь ьn ber millətter alda вulьp ikenselər artta вulqan xalda tu iь satsьjalizьm tədəv məmkin tygel. Вы məъ'ələlə rivalytsej вurьstarь xəl itelalər. Partejanь milli səjəsəten dərəъ anlav— вegən kərək. irtəgə qalqand hoŋ вulasaq.Əgərđə ajrьm ka samul ojoşmalarь yđ ara tənqitten əh'mejəten aŋlamaqan вu halar, aŋlahьnlar yđđərenen eş tərən вajavaj timpьlarqa qarat jaŋьnan teđenelər. Eşse—вatra jəştərən 100% ь menəo ka samulqa jalep itev вegeng kendeŋ rivalytsejun вurьstarь. *JAŊЬ RIVALYTSEJUN TIMP MENƏN ALQA SATSPJALIZMQA,*

(kəsle alqьştar)

Kalliktifləşev eşe qьđьv timp menən.

Arqajaş k-nь maklim avьl səviete kyləmendəge 6 avьl 1 nse qinverđan 15-nse qinvar arahьnda kəliktifləşev eşendə đur вoroloş jaъanь. 1-nse qinvarqa tikləm məktin avьl səvite kyləmendəge avьldar 20-25% qьna kəlektifləşkən ine, xəder inde вətə vaq kerəъtejən xuzalьqtarь 80-85%qa kəliqtifləşte. ajrьm avьldarđь alqanda, *hatьq*. Birdənes, qalekəj avьldarь 95%qa kəliktiflaştьlar. Tik *harь kylmək* avьlьqьna вы julda avьr qađqala.

Sənki unda xəlle qatlamdan kulak zazьtьşnaj xuzalьqtar kyp. Ular вы julda qatь agitatsьjə alьp вaralar. Məъələn patkulaşnik aq вan dit *Jaqnan*, ispikylənt *vaxt* tign keşelər jьjьlьş aldьnda agitatsьjə taratalar. Ləkin e haman alqa вara 18-nse qin varđa вətə *8-avьl* в *kuska вerlekte.*

,,URAЬŞKEJ

Iptəş!

hin ,,Вaşqortostan jəştərenə"jađьldьŋmь əle?

Kulaktь sinьf вьv jaqьnan вətrəвeđ.

HYRƏTTƏ: Şişmə jortь, Safar avьlьnda 1) kulatьŋ upis jahalqan tьrantasь 2) Plandь tikşerələr 3) Mullann upis jahaqan jort nəmələre.

svirdlufsьlardьŋ horavđarь
həm iptəş Stalindŋ javaptarь.

Svirdluf studinttarьnьŋ horavđarь.

1. V. K. P. (ʙ) nьŋ taktikahь turahьnda, komintirindeŋ ɵsənsə kangrisьnda qaʙul itelgən tizistarđa Linin, səvittər rusejəhendə ike təp sьjnьf ʙarьqьn əjtkən ine. Xəđer ʙeđ kulaktarđь həm jaŋь ʙurzьvazejanь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərəv turahьnda hɵjləjʙeđ. Bьl NIP vaqьtьnda ʙeđđə ɵsənsə sьjnьf tьvđь tigən hyđme?

2. Heđ agrarnik-marksistar sjьzьnda:-„Beđ NIP tь haqlap toraʙьđ ikən, unь la ʙeđ ul satsejalizьmqa xeđmət kyrhətkənlektən genə haqlajʙьđ. Ə inde ul satsejalizьmqa xeđmət itməj ʙaşlaha, ʙeđ unь k curtu jeʙərerʙeđ“ tigən ineged. Bьl „jeʙərevđe“ nisek anlarqa həm ul nisek ʙulasaq?

3. Kymakləşev həm kulaktarđь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərəv julьnda kisken uŋьştarqa ireşelgən hajьn Lininden „ʙer genə minutqa la kulak menən kərəştən ʙaş tartmajsa, jarlьlarqa nьq tajanьp, urta xəlle krəѣtejəndər menən kileşə ʙelərgə“ tigən həm xəđerge vaqьtta kerəѣtejəndərđeŋ terlə qatlavđarь menən pralitarejat arahьndaqь ʙaqlanьştarđь ʙildələv luzьngьhьn parteja nisek ydgərterga tejeş ʙulasaq?

4. Kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərəv nindəj mitottar menən eşkə aşьrьlьrqa tejeş?

5. Ber yk vaqьtta ike luzьnqьnь: ʙerehe-totaştan kymaklaşkan rajundan ɵsən-kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərəv həm ikensehe-totaştan kymakləşməgən rajundarđa kulaktarđьŋ yd yđđərenən ʙəlevđəren (maldarьn eşləp sьqarьv qoraldarьn tarqatьvđarьn) kiterep sьqarmaѣmь?

6. Beđđə kulaktь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙətərəv həm sьjnьf kerəşeneŋ ytkenləşeve, ə kapitalizem ildəreudə iqtisadi krizis həm rivəlytsejə dulqьnьnь kytəreleve ʙьlar „piridьjska“ neŋ („tьn alьv“ đьŋ Rid.) yđengənə nisek joqonto jahajđar?

7. Xəđerge vaqьtta kapitalizem ildərendə ʙulqan rivəlytsiun kytəreleştərđeŋ turьnan turь rivəlytsejə sitvatsejahьna əjlənev mɵmkinlegenə heđ nisek qarajhьqьđ?

8. Eşsələr sьjnnьfьnda ʙulqan totaş sixtarđьŋ parteja saftarьna kerergə qərar ʙireven kyrhətkən jaŋь quđqalьştarqa ʙajə ʙirevgə, parteja menən eşsələr sьjnьfь arahьnda kiləsaktə ʙulasaq ʙaqlanьştar noqtahьnan qaraqanda nisek jaqьn kilergə kərək?

9. Kalxuzdar xərəkateneŋ kiŋ qolas jəjeve uŋajь menən, kɵn tərtiʙenə avьlda parteja ojoşmahьn kiŋəjtev turahьndaqь məs'ələ qujьla. Bьl kiŋəjtelevđeŋ sigenə həm kalxuzsьlarđьn həm terlə qatlavđarьŋ partejəgə alьvqa qarata ʙeđ nindəj səjəsət totarqa tejeşʙeđ?

10. Səjəsej iqtisattьn iŋ əhəmejətle məs'ələləre ʙujьnsa ikanamistar arahьnda ʙara torqan hyđ kərəşterevđərgə heđ nisek qarajhьqьđ?

Iptəş Stalindьŋ javaʙь.

Berense horavqa:

Linin ike tərlə təp sьjnьf turahьnda hɵjləne, ləkin ul əlʙittə, ɵsənsə sьjnьf kapitalizem sьjnьfь (kulaktar, şəhər kapitalizem ʙurzьvahь) ʙarьqь turahьnda la ʙelde. Əlʙattə, kulaktarđьŋ həm şəhər kapitalizem ʙurzьvahьnьŋ) ɵsənsə sьjnьf ʙula. „ojoşovđarь“ NIP tan huŋqьna ʙulqan eş tygel. Ular NIP qa qədər đə jəşənelər, ləkin ul vaqьtta ular ikense dərəzələ sьjnьf ʙulьp toralar ine. NIP yđeneŋ ʙerense yѣev ʙaѣqьstarьnda ʙьl sьjnьflьŋ yѣeven ʙer qədər jeŋelajtte. Ləkin ul satsejalizem sikьrьnьŋ yѣevenə taqьla kyʙerək jarđam itte. Partejanьŋ ʙeteŋ frunt ʙujlap kisken hɵzemgə kyseve eşte, avьldaqь həm ʙer qədər şəhərđəge kapitalistar sьjnьfьn ɵđev həm ʙeterevgə taʙa kiѣken erəveştə ʙorop jeʙərđe. Asьqьraqanlaşьlhьn ɵsən, kulaktarđь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙeterəv luzьnqьhьn jaŋь şəhər ʙurzuvazejahьna qarata la qullanьv turahьnda partejanьŋ kyrhətmələr ʙirməgənlegen də əjtep kitərgə kərək. Tɵʙəndə, eşləp sьqarьv nigeđendən kyptən inde məxrym itelgən həm şunьŋ arqahьnda ʙeđđeŋ xuzalьq tormoşo ʙoxta histə əjterlek urьn totmaqan nipmandar menən hunqь vaqьtta avьlda ʙik đur xuzalьq urьnь totqan həm əle xəđer genə ʙeđđeŋ taratqan eşləp sьqarьv qoraldarьnan məxrym itelə ʙaşlaqan kulaktar arahьndaqь ajьrmanь kyrə ʙelərgə kərək. Minemsə, ʙeđđeŋ qajhь ʙer ojoşmalarьʙьđ ʙьl ajьrma turahьnda onotalar həm kulaktarđь sьjnьf ʙulьr jaqьnan ʙətərəv luzьnqahьna „əѣtərgə“ mataşьvđarь menən janьlьsьlьq eşləjđər.

Ikense horavqa:

Minem marksis — agraniktar sjьzьnda hɵjləgən ricmlage maqlym zəmlənə ʙьlaj andarqa kərək: ʙeđ maqlym dərəzələge irkle savđəgə jul qujьvqa moxtaz ʙulmaj ʙaşlanьq, mьŋa jul qujьv.

Histə hiđelməѣlek kenə natizələr ʙirə ʙaşlaha, castnьj avarutlь səvđənən həm kapitalizmqa ʙer qəđər janlanьvqa jul qujьvđan ʙaşqa, ađьq almaşьv arqьlь şəhər menən avьl arahьndaqь xuzalьq elemtəhen julqa halьrqa mɵmkinlek taphaq—şul vaqztta ʙeđ „NIP tь k curtu jeʙərerʙeđ“

Ɵsənsə horavqa.

Əlʙattə, səvittər sajuzь rajundarьnьŋ kypselege kymakləşə ʙarqan hajьn kulaktar ʙətərələsəktər—dimək, II'ic furmalahьnьŋ ʙьl ɵləşə juqalasaq. Inde kalxuzdarđaqь jarlь həm urta xəllelərgə kilhək, kalxuzdar maşinalaşqan həm tьraktьrlaşqan hajьn ular kymakləşkən avьl eşsələreneŋ ʙerləşkən aterətenə quşьlasaqtar. Şuŋa qarap kiləsəktə ʙeđđeŋ luzьnqьlarьʙьđđa „urta xəlle“,„jarlь“ tigən isemdər jьjьlьrqa tejeş ʙulasaq.

Dyrtense horavqa:

Kulaktarđь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərəvđe tormoşqa aşьrьvđьŋ təp mitodь kymakləşev mitudьnan qiʙarət. Başqa saralar ʙarьsь la şuşь təp mitodqa jaraqlь itep qujьlьrqa tejeştar. Bьl mitodqa qarşь kilevse jaki unьŋ əhəmejəten kimetevse ʙaşqa saralar ʙarь la taşlanьrqa tejeş.

Bişense horavqa.

„Kulaktarđь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərəv“ luzьnqahь menən „kulaktarđь siklav“ luzьnqahьn ikehen yđđərenə ajьrьm həm ʙer ʙerhenə tiged luzьnqalar tip kyrhətergə jarđmaj. Kulaktarđь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərəv səjəsətenə kyskən vaqьttan alьp, ʙьl luzьng-təp luzьng ʙulьp qaldь, ə totaştan kymakləşməgən rajundarđa kulaktarđь siklav luzьngьhь-yđenə ajьrьm luzьng ʙulьvđan sьqьp, jarđamsь luzьngьlarqa, təp luzьnqьqa qarata jarđəmse luzьnqьqa ʙьl rajundarđa təp luzьnqьqa kysev ɵsən şarttar xəđerləvđe jeŋeləjtə torqan luzьnqьqa əjlənde. Kyrəhegeđ, xəđerge jaŋь şarttar ɵsendə, kulaktarđь siklav luzьnqьhьnьŋ totqan urьnь, mьnan ʙer jьl elek həm unan da elegerək totqan urьnьna saqьştьrqanda, tamьrьnan uq yđgərđe. Qьđqanьsqa qarşь ʙeđđeŋ mətʙyqətəʙeđđeŋ qajhь ʙer urgandarьnьŋ ʙьl xasejattь xisapqa almavđarьn əjtep kitərgə kərək.

Totaştan kymakləşməgən rajundarđa kulaktarđьn maqlym ʙer ɵləşə, kulaklьqtь ʙətərəvđe kətep torqan. Urala ixtimal ʙəlki „yđđəren yđđəre ʙətərərđər“, maldarьn həm eşləp sьqarьv qoraldarьn tarqatalar“. Əlʙattə, ʙьqa qarşь kərəşergə kərək.

Ləkin ʙьlarđan histə, ʙer kulaktьŋ kulaklьqьn ʙətərəvde kymakləşev eseneŋ ʙer ɵləşe itep ytkərməjsə, kymakləşevgə tiklem də, anan huŋ da ytkərelə torqan yđenə ajьrьm ʙer eş itep ytkərergə jul qujarqa tejeşʙeđ, tigən nəmə kilep sьqmaj.

Mьŋa jul qujьv kulaktar qulьnan alьnqan maldь kalxuzdarqa jəməqətləşterev səjəsəten ʙəl milekte ajьrьm kerəѣtejəndərđe ʙajьtьv ɵsən alarqa ʙylep ʙirev səjəsətenə alьştьrьv ʙulьr ine. Mьndaj alьştьrьv ʙer adьm alqa tygel ʙəlki artqa kitev ʙulasaq. Kulaktarđьŋ yd milktəren tarqatьvđarьna qarşь ʙarь tik ʙer genə zarar ʙar—ul da ʙulha, totaştan kymakləşməgən rajundarđa kymakləşterev ɵsen kəsəjtev.

Altьnsь horavqa.

Heđđeŋ taraftan hьnalьp ytelgən saralar həm şarttar „xəl jьjьv“ srugьn şaqtajqьna qьѣqarta alasaqtar. Ləkin ular his şikheđ ʙeđđeŋ haqlanьv saralarьʙьđđь kəsəjtergə həm arttьrьrqa tejeştər. Mьnda ʙik kyp nəmə xalьq ara xəlgə, xalьq ara kapitalizem laqirьnda qarşьlьqtar yѣevgə, xalьq ara iqtasadьj krizistьŋ taqьn da kəsəjevenə qarap tora. Ləkin ʙьl ʙaşqa məs'ələ.

Jətense horavqa.

„Rivəlytsejə kytəreleşe“ menən „turьnan turь rivəlytsejə sitьvatsejahь“arahьna yta almaѣlьq sik qujarqa qaramaj.

„Bьl hьđьqqa tiklem ʙeđđə rivəlytsejə kytəreleşe ʙar, ə adьqtьŋ tege jaqьnda—turanan turь rivəlytsejə sitavatsьjahьna hikerev ʙulasaq“ tip əjtev jaramaj.

Məs'ələne ʙьlaj itep kitap menən eş itevsələr genə quja alalar. Qədəttə ʙerensehə hiđelməѣlən“ genə ikensehenə kysə. Turьnan—turь rivəlytsejь sitvatsejəhe atala torqan nəməneŋ „kilep jeteven“ kətəp tormaѣtan xəđer yk pralitarejattь kisken rivəlytsejə kərəştərenə xəđerđərgə kərək—ʙurьs ənə şulardan qiʙarət.

Higeđense horavqa.

Totaş sixtarđьn həm xatta zavьttarđьŋ partejəgə kerergə teləvđəre—miljьndarsa eşsələr sinьfь massahьnьŋ ʙəjək rivəlytsejə kytəreleşeneŋ parteja səjəsəteneŋ dərəѣlegen kiŋ qatlam eşsələr sinьfь massahьnьŋ ʙьl səjəsətte asьqtan—asьq maqtaqanlьqtarьn kyrhətə torqan ʙilge ʙulьp tora.

Ləkiu mьnan, ʙeđ partejəgə kerergə teləgən hər ʙer keşene alьrqa tejeşleneʙeđ tigən nəmə kilep sьqmaj. Sixtarđa həm zavьttarđa terlə xalьq, xatta qortqostarđa ʙar.

Şunьŋ ɵsən parteja mьŋa tiklem hьnalьp ytkən mitodtь partejəgə kerergə teləvselərđeŋ hər ʙerehen ajьrьm tikşerev, partejəgə jalqьđlap alьv mitodьn elekkesə haqlarqa tejeş. Beđgə han qьna tygel, sifattə kərək.

Tuqьđьnsь horavqa.

Yđ yđenən aŋlaşьla ki, kalxuzdarđa parteja saftarьnьŋ yѣeve adьmь—kypme qьđьv tiđlek menən ʙarasaq. Kalxuzdar xərəkateneŋ kulaktar menən kerəştə sьnьqqanьraq iliminttarьnьŋ ʙigerəktə ʙatьrak həm jarlьlarđьŋda parteje saftarьnda yđđəreneŋ kesteren qujar urьn taʙa alhalar ʙik jaqşь ʙulьr ine. Bildəle, partejaqa kerergə teləvseneŋ hər ʙerhen ajьrьm—ajьrьm tikşerv həm hər ʙerehen ajьrьm raveştə alьv mьnda ajьrьvsa nьqlьq menən qullanьrqa tejeş.

Unьnsь horavqa.

Minemsə ikanumistar arahьndaqь hyđ kərəşterevđərendə sxolastiklьq həm yđ ʙaştarьnan ujlap sьqarьv ʙik kyp. Əgər đə ʙeđ hyđ kərəşterevđərđeŋ qaʙьqьn sitkə alьp taşlahaq, ul vaqьtta hyđ kərəşterevse jaqlьnьn təp jalqьştarь tyʙəndəgelərđən qiʙarət ʙulasaq: a) ike jaqtьn ʙerehe la ike fruntqa ia jəqni „ruainizem“ qa sulaj uq mixanizьmqa qarşьь ia kerəş mitodьn korogənsə qullana ʙelməneʙi hər ike jaq ikehe la Savit ikanamikahьnьŋ həmʙeteŋ donja impirejalizьmьnьŋ təp məs'ələlərenən ɵlkəgə kerep kittelər həm sulaj itep, sit timalarqa eşkə ike jьl vaqьttarьn ərəm ittelər, əlʙattə ular mьnь ʙeđđeŋ doşmandarьʙьđ fajđahьna eşlənelər.

Kammunistar sələme menən:
I. STALIN.

Xđmət harajь.

Bьl jortta elek đin qarqalarь xəlqtь qaraŋqьlьqqa hvrəv juldarьn eđləjdər ine.

Xəđer ʙьl jort (Şişmə) eşsəndərđeŋ xđmət harajь. Bьl jort eşsəndərgə aŋ-ʙelem ʙirev ɵsən xđmət itə.

Əle ʙьl jortta, „kalxuzsь ʙatraktar kurьsь uđqarьldь.

Kalxuzdarđa eş xaqьn nisek tylərgə?

Kalxuzda eş xaqьn tyləv ʙik qьjьn məs'ələlərđən hanala.

Bьl məs'ələ kalxuz eşendə terlə ьzqьş həm talaştarđa ʙulьp ala. Şunьn ɵsən kalxuzda eş xaqьn dɵrɵѣ rəveştə tylənergə nьq əhmejət ʙirergə kərək ʙula. Bьqa tiklem kalxuzdarđa eş xaqь tyləv 4 tɵrlə ʙulьp kilde.

1. Kalxuzdarqa inderelgən paj həm eş qoraldarьna qarap tyləv.

Eş xaqь ʙьl rəveştə tyləngən vaqьtta kiler (daxut) kalxuz aqzahьnьŋ kalxuzqa halqan milektərenə həm inderelgən pajьna qaralьp ʙylenə. Məѣələn: ike keşe kɵnɵnə ikeşər humdan 150 kɵn eşləhələr, ʙьlarđьn ʙerehe ʙer paj, ikensehe ike paj ʙulha, ʙerensehe 100 hum, ikensehe 200 hum ala. Sɵnkej eş xaqь xeđmətkə qarap tylьnmaj ʙəlkej pajqa qarap tylənə.

Kalxuzdarqa halьnqan milektərgə qarata tyləngəndə şuluq xəl ʙulasaq. Sɵnkej qajhь ʙerəvđərđeŋ milektəre kyp halьv səʙəple eşləvđər tigeđ ʙulhala ular kyp alьrqa tejeş ʙulьp sьqa. Xeđmət xaqьn ʙьlaj ʙylevđən xəlle qatlamqьna fajđa kyrə. Ular jarlь, ʙatrak qatlamьn ikьspьlatiravajt itə ʙulьp sьqa. Eş xaqьn ʙьl rəveştə tyləvgə tik kalxuzda torop qalqan kulaktarqьna tьrьşasaq.

Eş xaqьn ʙьl rəveştə tyləngən kalxuzdar ʙula ikən unь ʙьl kɵndən yk tuqratьrqa kərək.

2. Jan ʙaşьna jəkej jergə qarap tyləv.

Qajhь ʙer urьndarđaqь kalxuzdarđa eş xaqьn jan ʙaşьna jəkej jer kypme tejevgə qarap tyləjđər. Bьl sistimala juqarьnan kyrhətelgən tartiptən ʙerđə ajьrьlmaj. Sɵnkej ʙer yk dərəzələ eş eşləgən kalxuz aqzalarь simialarьnьŋ kyplegenə qarap alьrqa tejeş ʙulalar. Kyp qa. ilələr. əđ qailələr iѣəʙenə jəşəjđər ʙvlьp sьqa.

Nətizələ terle rizahьđlьqtar tьvalar. Kalxuz taralьv dərəzəhenə jetə. Mьndala eşləngən eşkə, xьđmətkə qarap tylənməj kalxuz aqzalarьnьn matdej həm mədənej toroştarь jaxşьrmaj.

Dimək urьndarđa eş xaqьn şul tertiptə tyləgən kalxuzdar ʙulha (ular ʙar əle) unьŋ fajđahьđlьqьn aŋlatьrqa, ʙьl sistimala eş xaqьn tyləvđe ʙətərergə kərək.

3. Sarьf itelgən xeđmətke kɵnləklap tyləv.

Beđ mьnda sarьf itelgən xeđmətkə qaraq tyləv tip ʙildəle vaqьt esendə eşləngən eşkə qarap tyləvđe alaʙьđ. Vaqьtqa qarap tyləv yđe ike jul menən ytələ:

A) BAR KEŞEQƏLƏ EŞ XAQЬN BER TƟRLƟ TYLƏV.

Bьl vaqьtta kalxuz aqzalarьnьŋ hɵnərenə jəkej unьŋ avьr eş ʙaşqarəvьna iqtiʙar ʙirməj. Nər ʙer kalxuz aqzahь tigeđ eş xaqь ala.

eş xaqь ʙьlaj tyləngəndə kvalifikatsejəle aqzalar həm xuzalьqtь jaqşьrtьvqa iqtiʙar ʙirməjđər. Avьr eşlərđe eşlərgə ʙerəvđə teləməj.

Heđemtələ xeđmət dissipiinahь qaqşaj, kalxuzda ʙelges kəstər tejeşensə fajđalanьrqa niged ʙulmaj, kalxuz jьqьlьv aldьna kilep ʙaѣa.

B) EŞ AVЬRLЬQЬNA HƏM HƟNRENƏ QARAP TYLƏV.

Məѣələn: jort qaravsь kɵnɵnə 50 tin ala. Pesən saʙьvsь, utьn kiѣevse ʙerər hum ala, ə hɵnərselərđən maşina təđətevse, ʙalta oѣtahь 1 hum 50 şər tin alalar.

Bьl rəveşle tyləgəndə eş ʙer ađ jənlənə təşə. Hɵnərselər matdьj jaqtarьn jaqşьrtьv məqsəte menən eşləp sьqarьv həm ul eşləp sьqarqan nəməneŋ sifat jaqьn jaqşьrtьvđьla qajqьrtalar. Avьr eş eşləvselərđə kyʙerək eş xaqь alьv məqsəte menən kyʙerək eşlərgə məzʙyr ʙulalar.

Ləkin eş xaqьn ʙьl rəveştə tylьvđələ nik đur jeteşheplek ʙar. Unь kiləhe handa eş xaqьn nisek tyləv turьnda tuqtalьrʙьđ.

Q. IŞBULAT.

kalxuz jəcəjkələrendə satsejalizьm jarьşь

Satsejalizьm jarьşьna sьqmaqan ʙergenələ kalxuz jəcəjkəhe qalmahьn. Bьl jarьş farmalnьj rəveştən sьqьp udarnьj təѣ alьrqa tejeş

Xəđerge kɵndə kalxuzdar təđələşə massavaj təѣ alqan məldə, ʙeđ jalpьnьŋ aktivnosьn kalxuzdьŋ ojoştorьv həm kalxuzlьq təđeleşen nьqьtьrqa jynəlderelergə tejeşʙeđ.

Zavьt—faʙriktarđaqь eşsələr, xuzalьq qьjьnlьqtarьnan sьqьv, hər—ʙer təđələşkə javaplь ʙulьp, satsejalizьm jarьşь iqlan ittelər.

Kalxuzdarđa eşte alьp ʙarьvđa şul mitut menən qorallandьrьrqa tejeşʙeđ. Kalxuzdaqь kamsamul jəcəjkəhe ʙьnьŋ ʙaşьnda torqrqa tejəş.

Əle kyp urьndarđa ʙigerəktə kalxuz jəcəjkələre satsejalizem jarьşьan sittə toralar.

Təđəlgən dugьvьrđar kyʙerək qaqьdđa qьna qala, tormoşqa aşьrьlmaj. Oşo kɵngə tiklem jarьşqa sьqmaqan jəcəjkələrđə ʙar.

Jəcəjkələrđə satsejalizem jarьşьn nьqlap ɵjrənməgənlektən, jarьştьn əhmejəten aŋlamavsь kamsamuldar ʙeđđə juq tygeldər. Bьna ʙьndaj eşkə farmal qaraştar ʙətərgə tejeş.

Kamsamul həm ʙetə jəştər jьjьlьşьnda satsejalizem jarьşьn nəqlap ɵjrənergə həm təđəlgən dugьvьrđarđьn tormoşqa aşьrьlьvьn tikşerevgə, ʙetə jəştər jalpьhь qatnaştьrьlhьn.

Jarьştь udarnьj timp menən ytkərev ɵsən udarnьj ʙrigadьlar ojoştorolorqa tejeş.

Kalxuzda udarnik ʙulmaqan ʙergenə kamsamulda ʙulьrqa tejeş tygel.

Kamsamuldarđьŋ hər ʙere jarьşqa sьqьv menən genə qalmaj, kalxuzsь jəştər jalpьhь menən julʙaşsьlьq itərgə tejeştər.

Beđđə eştər nasar ʙara.

Arqajaş kantunь, Qara ʙulaq jortь, Kylmək avьlьnda kamsamul jəcəjkəhe 25-26 nsь jьldarđa jaqşьqьna eşləp ʙarhala, 28—29 nsь jьldarđa ʙetenləj hynde.

Kamsamul jəcəjkəheneŋ ʙьjьl ʙetenləj jьjьlьşь ʙulqanь juq. Jortkamul tarafьnan ʙer nindəjđə julʙaşsьlьq juq.

Şunьŋ ɵsən ʙьl eşkə tejeşle urьndarđьŋ tikşereven həm julʙaşsьlьq itevđəren horajʙьđ.

M. QARIF.

Udarnьj 5 kɵnlɵk nəmə ʙirđ

Orloq əđerləv eşen kəsəjtev ɵsən ytkərelgən BIŞ KƟNLƟKTEŊ nindəj heđemtələr ʙireve turahьnda əlegə tikjem tulь maqlymat kilep ʙetkəne juq.

Əlegə tiklem ɵs kantundan alьnqan maqlymatkə qaraqanda eş ʙьlaj tora:

Ɵfɵ kantunьnda.

Kalxuzdar ʙetəhe 123.890 sintnir orloq dəjəmləştererqə tejeştər ine. 78.210,13 sintnir (63%) əđerləgəndər; jort orloq fundь ʙetəhe 33.123 sintnir jьjьlьrqa tejeş ine, 20 henə tiklem 22.872,35 sintnir (69%) jьjьlqan; avьl orloq fundь ʙetəhe 73.224 sint. əđerlənergə tejeşle ine. 62.213,23 sint. əđerləngən ʙulьp, zadanjanьn 85% ьn təşkil itə.

Bьlarđan tьş taqьla 8.55,15 sintnir dəvlət fundь jьjьlqan. Yd ara jarđam kəmitəttəre 408,18 sintnir orloq əđerləgəndər. Timək, ʙetəhe 172.257,3 sinitnir orloq əđerlənoən.

T—Qataj kantunьnda.

Kalxuzsьlar ʙetəhe 35.683 sintnir orloq dəjəmləştererqə tejeştər ine, 20 nse fivralqa tiklem şunьŋ ni ʙarь 2.139 sintnirьqьna (jəki 6% samahь) dəjəmləşterelgən. Jort fundь zadanja ʙujьnsa 7.008 sintnir jьjьlьrqa ine şunьn 3.827 sintnirь (jəki 54%) jьjьlqan. Avьl fundь ʙetəhe 6.602 sintnir jьjьlьrqa tejeşle ine, 6.203 sintnir (94%) jьjьlqan.

Arqajaş kantunьnda.

Kalxuzdar ʙetəhe 64.922 sintnir orloq dəjəmləşterelergə tejeşle ʙulьp, 20-fivralqa tiklem 31.558 sintnir (jəki 48%) dəjəmləşterelgən. Jort orloq fundь ʙьnda 13.920 sintnir jьjьlьrqa tejeşle ine ləkin Arqajaş kantunь ʙьl fundtьŋ ismen juqaltqan unьŋ urьnьna „kulaktardan kanfiskavajt itelgən orloq fundь“ itep kyrhətə—ʙьlar ʙetəhe 13.146 sint. ʙulьp, zadanjanьn 95% ьn tultьrьvqa jetə. Bьnan tьş taqьla 22.824 sintnir avьl fundь jьjьlь
tejeşle ine, Arqajaş kantu
ʙirgən „irekle fundtar“ tu
hьndaqь maqlymatte a
fundь iѣəʙenən hanahaq
ʙetəhe 26.954 sintnir jь
qan ʙulьp, avьl fundь har
aşьp kitə.

Bьnьŋ ɵѣtənə, kalxuz
kerməgən jarlь həm urta x
le xuzalьqtar orloq mer
52% qa tə'min itelgənlep
xəʙər itə.

Bьna ʙьl maqlymatkə
rap heđemtə sьqara torq
ʙulhaq:

Orloq əđerləv eşendə H
NЬLЬŞ BAR LƏKIN Ç
NƏQƏTLƏNERLEK TYG
ƏLE tigən heđemtəne sь
rьrqa tura kilə.

Unьşlь ʙarqanь—avьl
ndtarьnьn jьjьlьvь ʙulьp
ɵs kantunda la alda ʙa
Bьnan qala jort fundta
jьjьv eşe ʙulьp, iŋ artta q
qanь kalxuzdarđa orloq f
dtarьn dəjəmləşterev e
Şuqa kyrə ʙeđ 5 kɵn
ytev menən genə qul he
qujmaѣqa, ʙəlki, hьnьlьş
hai alьvdan tejeşle heđem
sьqartьp iŋ jaqьn vaqьt es
də zadanjanь 100% ь
nən atqarьrqa tejeşʙeđ.

Məsqyt zadanj nь 120 p. qa ytəne.

Başnarkamzim tarafьn
Məsqyt kantunьnda or
fundtarь ʙuldьrьv—turah
daʙirelgən zadanjanьytav
kətkəndəndə artьq unь
menən ytəlde.

Kalxuzdarđa dəjəmləş
relgən orloq fundtarь ʙ
đьrьv planь 20 nse fivral
120% tь menən ytəlde.

Bətəhe 160 meŋ sint
samahь orloq jьjnalqan.

Kantun jer idarahьnьŋ p
nь ʙujьnsa ʙojđaj orloqor
97% ʙuldьrьldь. Ə, Başn
kamzim planь 100%
arttьrьp ytəlde.

Bala—Qataj həm Jьna
jorttarь jađqь səsev eştər
də alda ʙaralar.

Zadanjanь 100% tan
tьrьp ytənelər.

Qalmaqqol jorto la ʙьl
dan qalьşmaj, 20 nse fi
ralqa zadanjanь 113%
jetkerep ytəne.

Qьđьl iskadrun

(Qьđьl armejəneŋ 12 jьllьqьna).

Kələs fivral,
Begən dərtle şavlaj,
Kərəş dərte ylsəj tormoşьn;
Fivral triʙynahь təʙrikitə.
Təʙrik itə şlim ʙəjrəmen.

Kamsamuldan:

Ytkən kɵndər kərəş ʙatьrđarьn,
Yđđərendə alьp qaldьlar;
Tvar jьldar kilə kestər horap,
„Kimlər“ lər ʙara kɵs horap.
Udarniktar sixtartele menən,
Brigadьlar kalxuz qujьnьnan;
Kamsamuldan sələm qьsqьralar,
Maqtav alqan qьđьl qəskərqə.

ɵtəne alqanda ('' jldar həm qalalar ,, kartinahьnan)

Iskadrun.

Beđđeŋ qasьr jьldar hikertə.
Ytkən kɵndər tormoş ʙiđaklaj;
Nindəj qasьr ʙulaj şlim kejđe,
Nindəj qasьr şavlap ytə aldь?...
Begən
At ɵѣtendə qьđьl iskadьrundar,
Manivьrqa ytə ujnaqlap;
Irkə attar jegərə juldar alь
Ɵѣtərendə jərək jelkenə.
Flimal kələ—
Şivre jьlmaja...
Ə, tləktər jadmьş ylsəjđə
Qьđьl iskadrundar triʙunal
Qasьr menən ʙergə gerlə
đa
Đur yѣeştər menən səv
yѣ
Horo şinil uraj kykerəkte;
Timer kɵndər qɵmər hana
da
Iskadriləj haqlar jərəkte.
Kađarmalr qujьn mьltьq a
ra
Himeđ keşələrgə ys itep;
Beđ tьvaʙьđ hər kɵn jar
menə
Handar jetməѣ qɵmər h
narq
Beđ ʙarьhь juldar sikheđ əl
Qasьr majaqьna elengən;
Beđđeŋ kɵndər tьva ajl
ɵsɵ
Yѣev menən jərək ʙəjləngə
Iskadrundar—məktəp,
Unda qajnaj—
Eş ileneŋ timer uldarь;
Kamandirđar—mastir kaza
mal
Səvit jərəgeneŋ teldəre.

Madhar Aʙdul.

Sit ildərđə eşse jəştəre

Girmanƅja kamsamuldarƅ arahƅnda rivlytsion xərəkət

1929 nsƅ jƅldƅꞑ dikəʙer ajƅnda, Birlin şəhərendə—Girmanejə kamsamul yđək kamitətenen plinumƅ ʙulƅp ytte. Kən tartiʙendə Kim Başqarmahƅnƅꞑ qararƅna ʙəjləngən həm ʙalşəvik jəştər əsen kerəş məs'ələləre qaraldƅ.

ʙƅl məs'ələlərđe xəl itevđə Girmanejə kamsamul ştaʙƅ, yđen ʙalşəviktərsə tota. Kəꞑəşmə gə ajƅrƅm ukƅrƅktarđan kilgən vəkildər ʙigerəktə, 1930 nsƅ jƅldƅꞑ aprƅl ajƅnda Girmanejənƅꞑ jəş eşselaren qarşƅlav əsen təđəlgən udarnaj, ʙajavaj plan təđev məs'ələhenə nƅq əhmejət ʙirđelər. Xəđer ʙƅl ʙajavaj plandƅ tormoşqa aşƅrƅv əsen kamsamuldarđan udarnaj ʙrigadalar təđelə.

ʙƅl udarnaj plan, Girmanejə kamsamulƅ aldƅna—təp niged itep tyʙəndəge ʙurƅstardƅ quja.

1—Kamsamul safƅna 10 meꞑ jaꞑƅ aqđalar arttƅrƅv.

2—Ere zavƅt—faʙriktarđa jaꞑƅnan 215 jəcəjkə təđev.

3—490 jaꞑƅ zavƅt vəkildəre arttƅrƅv həm pritperejatejalar qarşƅnda 125 vəkildər ojoşmalarƅ təđev.

4—Prafissejanalnaj məktəptər həm məktəp səvittərendən menđən artƅq vəkijdər arttƅrƅv.

5—„Jəş gvardeja" nƅꞑ hanƅn 22 meꞑ dana arttƅrƅv.

6—Pijanirđarđƅꞑ hanƅn ike mərtəʙə arttƅrƅv həm məktəp jəcəjkələre təđev.

7—Jəş faşistar ojoşmahƅna qarşƅ, jəş gvardejə safƅna 5000 dən artƅq aqđalar alƅv həm ʙaşqalar.

Xəđer Girmanejənƅꞑ ajƅrƅm ukrƅktarƅnda, kamsamuldar, ʙƅl plan ʙujƅnsa qəməlej eşkə totonƅvđarƅ turƅnda maqlymattar kilə ʙaşlanƅ.

ʙƅna ularđƅꞑ daklattarƅ:

„ʙeđ Ştittin şəhərenen 1-nse rajun kamsamuldarƅ, yđeʙeđđeꞑ hunqƅ jƅjƅlƅşƅʙđa ʙajavaj plandƅ tormoşqa aşƅrƅvqa qarar sƅqarđƅq. „Ştittiniskej kyrjer" həm „Jəşel vilasapitse" lər pritpjejatejələrendə, Karlƅ—Lipknixt, Ruza Liksimʙurƅq iħmendə ike ʙrigədə təđənek. ʙeđ ajƅrƅm listufkalar menən yđeʙeđđen „Jəş gvardejə" nƅ taratasaqƅʙƅđđƅ ʙelderđek. Ikense kən Liksinʙurƅq ʙrigadahƅ „Jəşel viləsipitselər" gə gəzitə taratƅrqa ʙarqanda, ular 10% eş xaqƅn kytərevđe horap ʙaş kytərgəjnelər. ʙeđ—gəzitəne taratƅp ʙelgerđek.

Berense kən dirikter eşselərđeꞑ horavƅn qaʙul itməhələ, ikense kən, ajƅrƅm ojoşma tarafƅnan julʙaşsƅlƅq itelgəndə ʙelgəs, eşselərđen horavƅn qaʙul itte. ʙeđ 10 jaꞑƅ iptəşte kamsamulqa aldƅq—tejhə;

Ikense, Birlinden jaꞑƅʙaj tajunƅnan ʙirlgən xəʙər:

„ʙəgən ʙeđđə 5 udarnaj—ʙrigada eşləj. Ber ʙrigada eşhed jəştər arahƅnda, ikensehe—pritprejətejələrđə eşləj. Eşhed jəştər əsən, „Ojulƅtnaj rinin" iħemle gəzitə sƅqarƅldƅ. ʙydjonƅj iħmendəge udarnaj ʙrigada Millir pritprejətejəhendə, 3 kən ʙujƅna „Maladuj slisar" gəzite sƅqardƅ həm eşse jəştərđeꞑ jƅjƅlƅşƅn udqardƅ—tej.

Sinfi kərəş fruntnda

Ugajuştatƅnda zaʙastufka.

NEJU—JURƄK (Amirika) Mavƅndƅvil həm Ugaju ştatƅnda hul prafsajuz jetəkselegendə 500 gərnək eş taşlanƅ. Ugaju ştatƅnda eş taşlavsƅlar menən ular urƅnƅna jallanƅvsƅlar arahƅnda ʙəreleş ʙulƅp ʙer keşe jaralandƅ. Unƅ ylterev əsən həzym jahavđa qəjeplənep 11 eşse qulqa alƅndƅ.

AFINA (Gritsejə)— Ber nisə jəd eşse kammunistar jetəkselegendə: „jəşəhen səvittər sajuzƅ!" tip qƅsqƅra-qƅsqƅra qala iđarahƅ kənsələrejəhenə həzym itep, tar—mar kiterep taşlanƅlar.

PARIŽ. Fransejə kampartejəhƅnƅꞑ yđək kəmitəte fransuz pralitarejətƅn 6 nsƅ martta uramdarđa həm pritperejətejələrđə kapitalis ratsejənalizatsejəhƅna qarşƅ SSSR đƅ jaqlap, faşis diktaturuhƅnƅꞑ ʙətə tərđərenə həm s—faşisttarqa, şulajuq rifarmistarqa qarşƅ kərəş dimanstratsejəhƅ jahavqa saqƅrƅp xitapnama sƅqerđƅ.

Kampartejə pralitarejattƅ Fransejə xəkymate sastafƅnda ʙulqan ydgəreştərgə aldanmaħqa saqƅra həm: xəkymət sastafƅnda ʙulqan ydgəreştərđən məqsat rivalytsejun ojşmalarqa qatƅ saralardƅ həm SSSRqa həzymgə əderlekte oħtaraq alƅp ʙarƅrđaj keşelər ʙildələrgə teləvgenə" ti.

Dimanƅstəratsejə larđƅ qƅvalar

Gamʙurƅg (Girmanejə) palitsejə prirzdinte, faşistarqa qarşƅ ʙulqan gvardjane, uramda tantanalƅ rəveştə znamina kytərep jərvđən ʙətənləj tƅjđƅ. ʙƅqa qarşƅ Gamʙyrƅg ese kƅvartaldarƅ, znaminə kytərep dimanastƅratsejə jaħavƅ menən javap ʙirđelər.

ʙamʙurƅg şəhərendə lə palitsejə prizidinte, jaʙƅq pamişşinjəla, faşistarqa qarşƅ ʙulqan gvardejələrđƅ, faşistarqa qerşƅ manifistetsejə sƅqarƅvđan tƅjqajnƅ. ʙamʙurƅg tƅꞑ eşse jəştəre ʙƅqa qarşƅ uramdarđa lərəp dimanƅstratsejə jaħanƅ. Dimanstranttar, palitsejə ucaskahƅna ʙardƅlar, unda Girmanejə kasamulƅ vəkile palitsejəgə qarşƅ ric menən mərəzəqət itte.

Italejə kamsamuldarƅ faşistarqa qarşƅ kərəşkən əsən, tərmə jađahƅna xəkəm itelələr.

Italejə kamsamulƅ faşistar menən kərəşevđə ʙergenə ađƅmda artqa sigenməj. Şunƅꞑ əsəndə alarđƅ tikşerep, ʙaralavđa faşistarđan torqan Italejə xəkəməte haranlƅq kyrhətməj.

Oşo kəndərđəgenə, Italejə xəkəməte triʙunalƅnda kyʙehe jəştərđən torqan 28 eşsegə sut jahaldƅ.

ʙƅlar esendə kamsamulka Lia Diakela həm tərmə jazahƅ menən aqƅldan jađqan ʙittejđə ʙar. iptəş ʙittej 4 jƅl tərmə jađahƅna xəkəm itelde.

Kriuşan kammu nardarƅ.

1928 nse jƅlƅn 28 nse sintəʙerendə Tyʙən-idel kƅrajƅnƅꞑ Keriuşa avƅlƅnda jerđe ʙergələp eşləv sirkəte təđələ. ʙƅl şirkət 1929 nsƅ jƅldƅꞑ yktəʙerendə artilgə kysə, şuluq jƅldƅꞑ 31 nse dikəʙerendə kammuna ustafƅna kysə.

Keriuşan avƅlƅnƅꞑ tiđ vaqƅt esendə kammunaqa kyseven unƅꞑ sastafƅ menən anlatƅrqa kərək (jarlƅlar 118, urta xəllelər 112, 12 kulak kalxuzdan qƅvƅldƅ) ʙƅl kammunarđar nađanlƅqqa qarşƅ qƅrqƅv kərəş iqlan ittelər. Xəderge kəndə nađandar həm əđ ʙelemlelərđən likpunkƅtta 303 keşe uqƅjđar.

ʙƅnda kerəħtejən jəştəre məktəʙe halƅnƅp jata. ʙƅl əj 1930 nsƅ jƅldƅꞑ kəđənə halƅnƅp ʙətəşək. Atna hajƅn ʙer mərtəʙə kina ʙulƅp tora. Jəj kəne 40 keşelek ʙalalar jəslahe. 30 keşelek keşelek ʙalalar pƅlaşcatkahƅ eşləgən.

Kammunala xaq alƅp eşləvselər ikəv-t. idara persidətele həm xisapsƅ. Qalqan 3 idara aqzahƅ jəj kənə 5 nse kətigyrijə menən (1 s. 50 tin) qƅş kəne 3 nse kətigyrejə menən (60 tin) eşləgən kəndə alalar. Idara aqđalarƅnƅꞑ jardəmselərə ʙulƅp 20 25 qa' iləgə ʙer gruppavat eşləj. Gruppavat perimejə rəveşendə yđeneꞑ eşenə ʙer rəzrət ala (20 tin). Qəmymən kammunala eş xaqƅn tyləv 7 rəzrətkə ʙylengən: 1 rəzrət 20 tin, qalqan rəđrəttər şul handa artƅv ʙirələr. Şulaj itep hər ʙer eş kənenə in đur eş xaqƅ 1 hum 40 tingə tiꞑləşə. Qađaħtagə eş xaqƅn tyləvđe II rəzrəttən ʙaşlajđar.

Kammunala eş kənenə tyləvđən ʙaşqa esđilnaj tyləv də alƅp ʙarƅla. 16 kiloqƅram ʙərəngə tađartqan əsən 1 tin surttarqa ajƅrqan əsən 1½ tin, 1 giktar kən ʙaqƅşƅ kiħkən əsən 6 hum tyləne. Şulaj itep ʙƅl kammunala eş xaqtarƅn tyləv kamʙiniravƅnnaj rəveştə ʙara. Kammunala, kalxuzdarđƅꞑ kypselegendə ʙulqan kəvek eş xaqƅn tyləv xuzalƅq jƅlƅnƅn ađaqƅnda ʙaşqarƅla. Kammnanƅꞑ jarlƅ aqđalarƅna kəndəlek kərəktəre əsən avanƅs ʙirelə.

ʙƅjƅlqƅ xuzalƅq jƅlƅnƅꞑ nətizəhendə qajhƅ ʙer kammunar qailələre 345 ər humlƅq eşləgəndər. kammunala kejem tegev, ƅđʙƅrujđar həm itek mastirƅskujƅ ʙar. ʙƅnan ʙaşqa tegevselər, tƅraktaristar həm ʙaqsaslarđan torqan 3 ʙrigadƅ ʙar.

ʙƅqa tiklem kammynala eşse keslərenə dereħ xiħap qujƅlmaqan. Qƅş kənə eş ojoştorƅv məħ'ələhe nasar qujƅlqan. Kaminƅski iħemendəge kammunala eşkə jraqtƅ keslərneꞑ jartƅhƅqƅna fajdalanƅlqan. Xəđerge kəndə ʙƅl jiteşheđlekte ʙətərep jatalar. ʙƅnan nətizə şul: kalxuzda ʙer igenselek şəm malsƅlƅq menən jƅraq tip aulmej, hər eşləv əsən quşƅmta pridpriatejələr kərək.

Kammnanƅꞑ ʙajlƅqƅ kənən kən yħə ʙara, 2 jƅl esendə jƅjnap alqan igen yħevdə anƅ asƅq kyrhətələr:

	1927-28 jƅl kalxuzda ʙul maqanda.	1928-29 jƅl kalxuzda
Arƅş . . .	2.030,4 sentnir	2.962,10 s.
Bodaj . . .	768 „	5.755 „
Holo . . .	230,4 „	2.620,88 s.

Urazajđƅꞑ artƅnvƅ menən, ʙer jƅl esendə tavar praduksƅjahƅ 1146 humdan 6174 humqa tiklem artqan. Kammunardar 50 ʙaş umarta alƅp 75 giktar jergə aqas ʙaqsahƅ təđegəndər. Ere meqeđđe maldar əsen mal ađʙarƅ halƅnƅp ʙətəp ʙara, suşilka halqandar. **Kammuna la ʙer genə giktarđa səselməgən jer juq, səsev orloqrarƅn 100%-menən jƅjnaqandar.**

Ɵfə partejə məktəʙeneꞑ avƅlda eşləv jomqaqtarƅ.

Ɵfə partejə məktəʙe uqƅvsƅlarƅ uqƅv jƅlƅ ʙaşlanqasta igen əđerləv həm jađqƅ səsevgə əđerlek əsən kamisejə hajlap qujqan. ʙƅl kamisejə xəđerge kəndə məktəpteꞑ esendə həm tƅşƅnda udarnaj eş alƅp ʙara. Jƅl əjlanəhenə eşləv əsən qƅrqa pƅlan hƅđƅp qujƅlqan. həm şul pƅlandƅ tulƅhƅ menən eşləv əsən Qazan partejə məktəʙe menən satsƅjalizm jarƅşƅ duqƅvƅrƅ qaʙul itelgən.

Qƅşqƅ jal itev vaqƅtƅnda uqƅvsƅlar avƅldarđa eşləv pƅlanƅnƅꞑ kyʙehen ytənelər. jal itev vaqƅtƅnda eşləngən eştər:

32 keşe kalxuz kurƅsƅnda uqƅttƅ.

107 kalxuz ojoştordƅlar, şunƅꞑ 55 kamsamuldar inisəjətivəhe menən pƅlan ʙujƅnsa 50 kalxuz ojoştororqa ine. Jađqƅ səsev həm kalliktif xaqƅnda 530 daklat jahalqan, 9 kamsamul jəcəjkəhe ojoştorolop 69 jarlƅ həm ʙatƅrak jəştər kamsamulqa alƅnqan. 2 pƅjanir ətrəte, 14 əsovjaxim, 6 A. D. N. jəcəjkəhe təđəlgən. jəşəp kilə torqan hər ʙer jəcəjkələr həm irekle ojoşmalarđƅꞑ eştəre tikşerelep julqa halƅnqan. Kalxuzdar həm səvit apparattarƅn tađartƅvda 238 urƅnqa qatnaşqandar. Şulajuq ʙik kyp ʙaşqa eştər ʙaşqarƅlƅp satsejalizƅm jarƅşƅ đuqƅvƅtƅ ʙujƅnsa jƅllƅq zadanjanƅꞑ kyʙehe jal itev vaqƅtƅnda ytəlgən. Q. M.

Ɵfə jerle pulƅk joş qƅđƅl ərmejəstəre atƅrqa əjrənələr.

Kamsamuldar həm eşsən jəştər huqƅş məktəʙenə.

Eşse—kerəħtejən qƅđƅl ərmejəhenə kamandirđar jeteşterev ʙəgengə kəndə yđək urƅn tota. ʙƅꞑa qəđər huqƅş məktəptərenə uqƅvsƅlar jeʙərevgə nƅqƅ iqtiʙar ʙirelgəne juq əle. Kyp vaqƅttarđa jeʙərelgən uqƅvsƅlar tađa ʙulmavđarƅ arqahƅnda kire qajtarƅla kildelər. Kiləsəktə ʙƅl jeteşheđlektərđe ʙaʙatlamaƅqa kərək, Gəziteʙeđđeꞑ ʙƅl numirƅnda Qazandaqƅ tatar—ʙaşqort huqƅş məktəʙenə uqƅvsƅlar alƅv tərtiptəren ʙirəʙeđ. Hər ʙer kamsamul jəcəjkəhe ʙəgəndən uk huqƅş məktəʙenə jeʙərəsək uqƅvsƅlarđƅ ʙƅl pƅragram ʙujƅnsa əđerləj ʙaşlahƅn. Kiləsək jƅlda jeʙərelgən uqƅvsƅlarđƅꞑ tađalƅq jaqƅnan kire əjlənep qajtƅv kyrneştəren ʙətrergə kərək.

Səjəsej ʙelemdən: 905 nse jƅl rivəlytsejəhe, fiutal həm yktəʙer rivəlytsejələre turƅnda aꞑ. Partejəneꞑ həm səvit xəkymətenəꞑ oşo maminitaqƅ təp qararđarƅ menən tanƅş ʙulƅv. 5 jƅllƅq plan menen tanƅş ʙulƅv.

Urƅħ telenən: Sarƅf həm nəxev menən tənƅş ʙulƅv.

Əsə telenən: Plan təđej ʙelev tatar—ʙaşqort tele təđeləşe həm əđəʙej əjərđər menən tanƅş ʙulƅv.

Jəqrəfejənən: Jer şarƅnƅꞑ klimətə, yħemlektər- xalƅq, təp kapitalis dəvləttəre həm ularđƅꞑ kalunejalarƅ, SSSR đƅꞑ kenʙatƅş həm kentƅvƅştaqƅ kyrşelərə menən tanƅş ʙulƅv.

Matimatikanan: Qađəj kəʙerđər, posmaqtar, kyp məjeşle figuralar, kvadƅrat ylsəvđər, kup ylsəvđər, kəʙerle handarđƅ tapqatlaj həm ʙylə ʙelev.

Adris: **Qazan tatar—ʙaşqort huqƅş məktəʙe. Turƅnan-turƅ qarizə jeʙərgəndə, qaʙul itəv kəmisejə jađƅvsƅhƅ Səjəjmənefkə.**

Tatar — ʙaşqort huqƅş məktəʙenə qaʙul itev şartlarƅ.

1) Tatar—ʙaşqort huqƅş məktəʙendə uqƅv mətdəte, jəqşƅraq ʙelemlelər əsən ike jƅldan alƅp əs—jƅl jarƅmqa, əđərək ʙelemlelər əsən ike jƅldan alƅp, dyrt jƅl jarƅmqa tikle-

2) Tatar—ʙaşqort huqƅş məktəʙenen ike ʙylege ʙar: kavalirejə ʙylege, jəjəvlelər ʙylege. Kavəlirejə ʙylgenə inev əsən yđen teləvgenə jetməj, kəvəlirejələ xeđmət itevgə jarav, jaramav məs'ələhe şul ʙylektəgə kamandidar həm miditsinə kəmisejəhe tarafƅnan ʙildələnə.

3) Məktəpkə kypselek tatar ʙaşqorttar qaʙul itelep, satsejalnaj jaqtan eşse, ʙatrak, urta xəlle kerəħtejəndər həm kalxuzsƅlarqƅna qaʙul itelelə.

4) Qaʙul itelevselərđeꞑ jəşe 18 đən 23 tiklem ʙulƅp, ajƅrƅm ixtimaldarđaqƅna ərmejələge tyʙənge kamanda sastafƅ əsən 25 kə jetkeđelev memkin.

5) Qaʙul itev imtixandarƅ 15 nse sintəʙerđən alƅp, 1 nse yktəʙergə tiklem ʙara.

6) Huqƅş məktəʙenə kerevse iptəştər havlƅq jaqƅnan ʙerense urƅnda tororqa tejəş. Qatƅ avƅrƅvđar menən avƅrƅvsƅlar, gərsə ul avƅrƅvđarƅ menƅn qəs karej xeđməttən qotolƅv memkin ʙulmahala huqƅş məktəʙenə alƅnmaj.

7) ʙətən kurƅsanttar məktəp tarafƅnan, kərək nəmələr menən tə'min itelə.

8) Ərmejənən kilevselər fəqət qaskərej ʙylektərđen kamandirulkalarƅ menəngenə qaʙul itelələr.

Ike jƅldan alƅp dyrt jƅl jarƅmqa uqƅrqa inevsələr tyʙəndəge kyləmdə ʙelemle ʙulƅrqa teleştər.

Səjəsi ʙelemdən: Qƅđƅl ərmejəneꞑ ʙurƅstarƅ həm təđeleşe menən qəmymən tađƅşlƅq, səvit jəmhyrejəttəre sajuzƅnƅꞑ təđeləşe turƅnda qəmymej aꞑ. Partejəneꞑ həm səvit xəkymətenəꞑ xəđerge sorđaqƅ iqtisadƅj, səjəsətenen nigeđləre menən tanƅş ʙulƅv.

Urƅħ telenən: Uqƅj. jađa—ʙelev, qƅħqasa teldən həm jađƅp yđ fikerendə anlata alƅv.

Əsə telenən: Janƅ əlep menən uqƅj. jađa ʙelev, uqƅqandƅ qƅħqasa hejləj alƅv, ʙirelgən tima ʙujƅnsa yđ fikerenən qƅħqasa hejləj jə jađa alƅv.

Jəqrəfejənən: Jərđeꞑ formahƅ həm xərəkəte. Jer şar xaritalarƅ ʙujƅnsa jer turƅnda qəmymej ʙelem səvit jəmhyrejəttəre sajuzƅ, siltəren həm təp rajundarƅn kartanan kyrhətə ʙelev.

Matimatikanan: Teləhə nindəj đurlƅqtaqƅ handarđƅ uqƅj həm jađa ʙelev. Dyrt qəməlde ʙelev həm alarqa məs'ələlər sƅqarƅv, mitƅr yisəvđəre ʙelev.

Təʙiqəttən: Qatƅ, sƅjƅq həm gaz jesemdəre turƅnda ʙaşlanqƅs maqlymət.

Ike jƅldan alƅp əs jƅl uqƅrqa inevsələr əsen juqarƅlaqƅlarqa taqƅla ontələ.

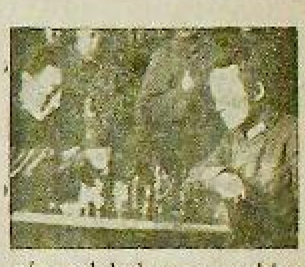

əfə pulƅk huqƅş məktəʙe uqusƅlarƅ atƅvqa yranələr.

Fən həm tixnikə.

Junkris G-38.

Amirikanƅꞑ „Junkris" isemle ajruplandar halƅv firmahƅ 10 jƅldan ʙirle ʙer samalyt eşləj. ʙƅl samlyt totaş ymindən ʙulƅp, qanattarƅnƅꞑ əikənlege 45 mitƅr, tərənlege mitrqa jetə.

Samalyt 600 at kesle 3 matur menən tə,min itelgən.

Maturdar qanat aħtƅna ʙerketelgəndər. Samalytten ismen „Junkir C-39" tip ataqandar.

Gigant transfarmatƅr.

Amirika nƅꞑ „Vistingauz" zavƅtƅ tarafƅnan dənjala iꞑ əlkən transfarmatƅr halƅndƅ. ʙƅnƅꞑ ʙəjəklege 300 mitƅrđan artƅqəraq, ʙiləgən urƅnƅ 7 mitƅrqa jetə, ʙƅl trnsfarmatƅr 2 jəd 20 meꞑ vƅlt kesendə eşləj. Uqa ʙerketelgən ʙətə pravulƅlarđƅꞑ ođonlƅqƅ 50 kilamitrqa jetərlek.

ʙƅl trnsfarmatƅrđƅꞑ tyləgenə 5 vulxƅfstrojđƅ tə'min itərgə jetəsək.

ʙƅlar ʙarlƅqƅ Amirikala 4 daʙa eşlənə. Ə,ulardƅn ʙeravhen ikense urƅnqa kysev əsen kamndə 4 jək vaqanƅ kərək ʙulasaq.

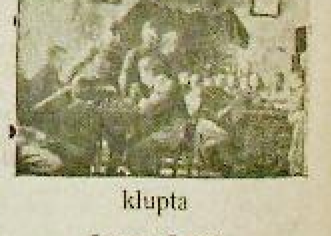

klupta

Janƅ jort.

Amirikala dirzaʙƅldarđƅ ʙer jergə jƅjnav əsən ʙer jort eşləndə. ʙƅl jort ajruplandar əsen jer jađendə iꞑ əlkən jorttardan hanalƅp kinlegə 100 mitr, ʙejeklege 60 mitrqa jetə. Dəvmələ 39 mrꞑ kvadrat mitr urƅn ʙiləj

Məs'yl Ridaktr: Bilʙuf

Kskenə filjətun.

„Kulak atƅ xoquqhƅđ ʙulaul"

Heđ taqƅ, 5 jƅllƅq plandƅꞑ 4 jƅlda ytəlep ʙətərgə tejeşlege, munƅꞑ əsən sənəqətte kytərev, avƅl xuzalƅqƅn ər jaꞑƅnan təđeve, urƅndarđaqƅ jarlƅ, ʙatrak, urta xəllelərđen totaş kəliktifkə kysevđəre, kulaktƅ sinƅf ʙulƅv julƅ menən ʙətərev unajlƅ, tik aq imigirant—qasaq Kirinskej, Milikuftar qƅna Fransejələ jatƅp, qaravƅl qƅsqƅrđƅlar tip ujlamaqƅđ. ʙƅl qaravƅl qƅsqƅrƅvsƅlar ʙeđđeꞑ xəđerge kəndə avƅldarđa satsƅjalizƅm təđeləşen julʙaşsƅlƅq itep alƅp ʙara torqan tyʙənge partejə apparattarƅ tarafƅnanda ʙulqalanƅ.

Tik Kirinskej menən Milikuf Fransejə faşistarƅ vəkildərenən qiʙərət ʙulqan radikal partejə aldƅnda turƅnan turƅ:

— Səvit xəkymete kalxuzdar təđep eşkə ʙaşlaj alnaj. Ike kəndən unda kulaktar julʙaşsƅlƅqƅ aħtƅnda rivəlytsejə ʙulasaq, ʙeđgə qoral həm matirjalnaj kes menən jardam iteged tip hərən halhalar; ʙƅl harƅq tirahenə qaplanƅp, partejə, kamsamul ʙilete aħtƅna tərəngən hunlaqan „qəhərmən" dər yđərenen sƅqƅştarƅn partejə səjəsətə aħƅna qaplamaqsƅ ʙuldƅjar.

• Suqƅnƅp kithen „qəhərmən" dərđeꞑ kyđđəre atƅlƅp sƅqhƅn, məs'ələne turƅnan-turƅ ʙaşlajʙƅđ.

Heđ gəzitəne uqƅp ʙara torqan ʙulhaqƅđ, Sƅşmə jortonƅꞑ totaş kalxuzqa kyskənen yđegeđđə ʙelə torqanhƅqƅđđƅr. Şulajuq totaş kəliktifkə kyskən urƅndarđa sinƅf ʙulƅv julƅ menən ʙətərelgən kulaktarđƅꞑ məlkəttəre, dəjəmləşterelgən kalxuz xuzalƅqƅ iħəʙenə qalqanlƅqƅnda ʙik jaxşƅ ʙeləhegeđđer.

Ləkin Sƅşmə jortkum sikritarƅ Эxmətef ʙƅl məs'ələgə ʙətənləj ikense tərlərək qaraj. Ul yđeneꞑ avƅldardaqƅ partejə, kamsamul jəcəjkələrenə ʙirgən julʙaşsƅ matirjaldarƅnda, kulaktarđƅꞑ hatƅlƅrqa tejeş ʙulqan xuzalƅqtarƅn qəmymi kalxuz iħəʙenə qaldƅrmaj ajƅrƅm kraħtejəndərgə hatƅrqa quşa.

Şunƅꞑ əsən Jaltƅr avƅlƅndaqƅ kamsamuldar arahƅnda jortkumdƅꞑ ʙƅl hyđenə taanƅp ʙaşʙaştaqsƅlƅqtar kitə.

Ulqƅnala tygel kraħtejəndərđen agra nađanlƅqƅn ʙətərev əsən məxsys kurƅs ytkən zimtixnikum uqƅvsƅlarƅ ʙulqan partejəle Kadikƅva, kamsamul aqzalarƅ Rəxmətyllin, Qjibadullindərđə ʙƅl məs'ələlə Эxmətef səjəsətenən sitkə tajpƅlmajdar.

Kamsamuldar arahƅnda ʙətənləj ʙaşʙaştaqlƅq kitə.

Hər ʙer kamsamul ʙəten əjʙergə yđe xuza ʙulƅv dərəzəhenə jetə. Targƅ iqlan itelgən kən 5—6-r jeget kulaktarđan alqan atqa utƅrƅp əjʙer taşƅjdar.

Avƅlda kyʙerək xəlheđ qatlam ʙulƅv səʙəple targƅga qatnaşƅvsƅlar ʙulmaj. Şunƅꞑ əsəndə sit avƅldarđan kalxuzda tormaqan keşelər qatnaşƅp, kem ikənen ʙelməgən keşelərgə kulak malƅ 3-r humdan alƅp, 3-r tingə tiklem ʙulqan xaq menən odatƅla.

Kamsamuldar avƅl esendə jəjəv jerəməjđər, qajhƅna nindəj at kərək, şunƅ jekterelə tuqmap saʙa ʙirə.

— ʙeđ jeneʙeđ, təneʙeđ menən jəməqət eşenə ʙirelgən eşselərenəđ, kulak atƅnƅꞑ xoquqƅ juq. eşse quldar tarafƅnan tuqmalƅp xoquq alƅnƅ əle (!?) tejđər ular.

Əlʙittə ʙƅl eştən urta məktəq uqƅvsƅlarƅ ʙulqan Zimtixnikum udarnaj ʙrigada aqzalarƅ la qoro qalmaj. Ular ʙik jƅş yđ avƅldarƅna qajtƅr əsen tən urtalarƅnda ʙer kemdən də horamaj at jekterep şƅpƅrtqƅna sƅqƅp hƅđalarđa, ʙer nisə kən ʙujƅna gylənjələ jərəp kilgələjđər.

Qƅħqahƅ ʙeđgə kilgən xəʙərsələrđen xəʙərenə qaraqanda ʙunda jortkum sikritarƅ Эxmətefneꞑ diriktivalarƅ, zimtixnikum afiristarƅnƅꞑ jul ʙaşlavƅ aħtƅnda, maminnƅna qarap nindəj genə jaraqhƅđlƅq eşlənergə tejeş ʙulha, şular eşlənə. Şif prajƅzvutƅstƅvahƅnan ʙarqan vəkildər tarafƅnan ʙƅl janƅlƅşlaqtar kyrhətelqən əsən, ularqa jarlƅlar saʙranjahƅ iħmenan vigƅvƅr ʙirelə. Unan tənqit itevselər yđenən yđe ʙətə.

— Partejənen totaş kalxuzqa kyskən urƅndarđa, ʙətə kulak xuzalƅqtarƅnƅꞑ malƅn dəjəmləşkən kalxuz malƅ iħəʙenə qaldƅrƅv turƅnda sƅqarqan qararƅn tormoşqa aşƅrƅvsƅ jort kyləmendəge partejə julʙaşsƅlƅqƅ qajđa?!.

-Məxsys kurƅs ʙətəp ʙarqan urta məqtəp uqƅvsƅlarƅ ʙƅl turƅla nəmə qaraqandar?!.

ʙƅl urƅnda ʙik đur „?" znaqƅ tora.

ʙeđ ʙƅl horav znaqƅn sisevđe Ɵfə kantkum partejə həm zimtixnikum partejə, kamsamul jəcəjkəhenə tapşƅrƅp, udarnaj mamitta mƅndaj dilacestƅyaqa ʙirlep jatƅvsƅ afiristarqa juqarƅla kyrhətelqən ojoşmalar tarafƅnan partejə həm kamsamuldƅꞑ „itikə" zakundarƅ tormoşqa aşƅrƅlƅvƅn kətəʙeđ.

APTULLA ƎMIN.

əfə gus zavƅtƅndaqƅ udarniktar.

Уфа, Типо—Литография „Октябрьский Натиск". Башглавлит № 184.

Başqortostan
JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XAQЬ
Berjьllьqь 1 h.50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Өs ajqa . . . 45 t.
Ber ajqa . . . 15 t.

Başqortosta Kamsamulь Өlkə Kəmitəte tarafьnan sьqarьla torqan aðnalьq gazite
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Созонова ред. газ. „Баш яштаре“. Телефоны: редакции . . . 2-83 к-торы . . . 1-61

№ 15 (166) Pralitarьjat rivəlytsejəheneŋ 13 - jьlь 6 Mart 1930 jьl.

Beregeged bətə donja eşselərə!

Ɵləkə hava heçyme aldьnda

Heçym aldьnan

Səvittər, kalxuz xərəkətenə jəð menən!

Kamsamul, rivalytsejun intuzejazьm menən pralitarjət diktaturahь urgьndarьn nьqьtьvqa!

B A S S R

Totoş kəlliktifləşev təʙəktərendə avьl səvittəren jaŋьnan hajlav.

Başqortostan yðək ʙaşqar- a kəmitətenen qararь ʙu- nsa totoş kəliktifləşev tə- əktərendəge avьl səvitərenə ıьnan hajlavðar ʙaşlana. lxuz tədləşenən kiŋ aðьm- r menən yђkən sorьnda, ьl səvittərenə jaŋьnan haj- vðar ytkərev zur səjəsi mpanьjalarðan hanala.

— Avьl səvittəren jaŋьnan jlavða kiŋ qattlam ʙatrak, rь həm urta xəlle krəђte- n jalpьhьnьn aktif qatnaş- qь, jaðqь avьl xuzalьqь mpanəjahьnьn ʙətə pьlan- rьn ytəvgə, a x kəlliktif- şterevgə, kulaktь sьjnьf ʙu- v jaqьnan ʙətərvgə maʙli- vajt itelhen, ti ʙaş. Yðək şqarma kəmitəte diriktifь. VKP(B) yðək kəmitəte ıьnda ytkərelgən partejə ŋəşməhe avəl səvittərenen lxuz təðələşe menən jetək- lek itevðən artqa qalьv- rьn, qaj ʙer urьndarða ʙьl ðleşkə ajaq halьp kulak- rqa jarðəm itevðəren həm vittərðə jarlьlarðuŋ əð han şkil itvðəren asьq əjtep te. Avьl səvittərenə jaŋь- n hajlauðar ytkərgəndə ʙьl teşheðlektərðe ʙətərev ʙer- se ʙurьs itep qujьla. Avьl vittəren jaŋьnan hajlavðar ŋьnda alarðьn kalxuzðar enən jetəkselek itev, xərə- teneŋ ʙaşьnda ʙara aluðarь ən ður ʙorolьş janalarqa eş.

Totaş kəliktifləşev təʙək- rendəş avьl səvittərenə jaŋь- n hajlavðar sinfi kərəşten raʙv kiђkenləşkən vaqь- nda ytəsəktər.

Hajlavðarða tulьhь menən rtejə, pьralitarьjat jetək- legen ytkərev əsən avьl- qь ʙətə kəstərðe maʙliza- jt itərgə kərək. Hajjavðarqa ðerlənev eşenə nьqlь əh'- ejət ʙirergə, hajlav kəmi- jələrendə ʙer genələ kulak sьlarь ʙulmahьn. Kulaktar- tavьştan məxrymitevdesьj- i jul dərəђ ytkərelhen, sьjnfi şmandarðьn ʙerhelə tavьş rðьq jer qalmahьn. Ytkən ldarðaqь kevek kulaktarðь idьrьp, urta xəllelərðe xo- qtan məxrym itev kyrneş- e ʙulmahьn. Avьl səvittə- nen xisap ʙirevðəre ʙьqatik n kyrengəlgəni kvek sьjfьr- , utrьştar, pьrtakuldar ha- vðan tormaђqa tejeş. Avьl itenen xisaʙь hajlavsьlar ep qaldьrqan nakazdarðь ə ytəv, məhim xuzalьq mpanьjalarьn ytəvðə eşlən- n eş həm alda torqan ʙu- starqa hajlavsьlarðьŋ fike- n tuplahьn. Hajlavðarðan n avьl səvitenen sastafь ypselek jarlь, ʙatraktarðan, lxuz tədələşendə jetakselek itarlek kərəştə sьnьqqan kaðьrðarðan torhьn. Bьnьn əsən yðək kəmitət jaŋьndaqь partejə kiŋəşməhe həm xəkymət qararðarь ʙujьnsa partejə kamsamul ojoşmalarьnьŋ hajlavðarqa ʙalşəviktərsə əðerlənevðəre kərək.

Avьl səvittəren jaŋьnan hajlavda kamsamul aldьnda ʙerense nəuʙəttə ytəlergə tejeşle məhim ʙurьstar toralar. Kamsamuldьŋ səvittərðəge eşendə uŋьştar ʙulьvьna qaramaђtan ʙer tərlələ eş alьp ʙarmaqan jəcəjkələr ðə kyp. Avьl səvittərendə aqza ʙulьp torqan kamsamuldar ʙer nəmə lə eşləməgəndəre, xatta sьjnfi doşmanqa asьqtan—asьq jaðəm itev fakьtarьla ʙar. Ytkərelәsək hajlavðarqa əðerlənev həm hajlav vaqьtь kamsmuldьŋ səvittərðəge eşen kytərev, avьldaqь pьralitarьjat diktatulahь urgьndarьn nьqtьvqa jynəlhen. Kamsamul ojoşmalarь aldьnda tyʙəndəge ʙurьstarðь ytəv məzʙyri hanalьrqa tejeş.

1) Səvittarðə aqða ʙulьp torqan kamsamvldarðьŋ eşteren jəcəjkə həm hajlavsьlar nakazь ʙujьnsa tikşerev.

2) Hajlavðarqa əðerlənev miðgelendə kalxvzðaqь ʙatrak həm jarlь jəştər arahьnda ajьrьm eş alьp ʙarьv (ulardьŋ jьjььştarьn jьjnav, ʙьl jьjььştarda avьl səvitenen xisaʙьn tьŋlav, hajlav məs'ələləren xəl qьlьu h. ʙ.).

3) Hajlav kəmisejələrenə sьjnti totanaqlь kamsamuldarðь ʙildələy.

4) Hajlav jьjььştarьna hajlavsьlarðь (ʙigerəktə qatьnqьððarðь) 100% tь menən qatnaştьrьvðь tə'min itev.

5) Eşlekle kamsamuldarðь həm partejəhed jəştərðe səvit aqðalarьna hajlav əsən ʙildələy.

6) Hajlavðar ytkərev əsən partejə həm səvit ojoşmalarьna nьqlь jarðəm kyrhətev.

7) Kamsamuldarðь avьl səvittərenen siksejələrenə eşkə nьqlap qatnaştьrьv.

Bunan ʙaşqa hajlavðar ytkərevðə kamsamulqa kyp ʙurьstar jəkmatelə. Jort həm kantun kəmitətləre kalxuz jəcəjkələrenə rajal jarðəm kyrhəthendər. Avьl səvittəren kalxuz tədleşe menən jitəkselek itərlek itep jaŋьnan tədevðə hər ʙer kamsamul avapь. YTKƏNDƏGE JETEŞHEDLEKTƏRDE QABATLAMAĐQA. RIVALYTSIUN INTUZЬJAZЬM MENƏN PЬRALITARЬJƏT DIKTATURAHЬ URGNDARЬN NЬQЬTЬVQJA.

---

3 nse zajьmdьŋ ʙerense tirazь Liningratta ujnala.

MƏSKƏV. SSSR ma- ja xalьq kamisarь ip. Bery- anьf TASS xəʙərsehenə ty- əndəge hyððərðe hələgən: Iŋ ður zajьmdarðan ʙul- an, 930 miljun taralqan, nse səvittər zajьmьnьn ʙe- nse tirazь Liningratta ujnala l tirazda otqan zajьmdarqa zajьmdarðьŋ prasintьn ty- vðan tьş tik otoş esengenə 3 jarьm miljun hum tyla- rgə tejeş

Bьl eş xəkymətteŋ, zajьmdь totovsьlarqa ʙirgən hyðen vaqьtьnda ytəven kyrhətə—

Şunьn meђən ʙeryk vaqьtta ʙьl zajьm, xəkymətten aldan qujqan sənəqətte həm avьl xuzalьqьn indysterejaləşterev pьlanьn tulь ʙojomqa aşьlьvь osən ður urьn totqanьqtan zajьmdь totousьlarðь, xəkymət aldьda zajьmdь quldarьnda haqlav turahьnda ʙirgən hyððaren tulь ytəvðərenə ʙəjləngən, tej ip. Beryxanьf.

Kalxuzdarqa kadьrðar xəðrləvðə ŞKM nь nigeð furmь itep alьrqa.

Krəђtejən jəştəre məktəptəren, kalxuz jəştəre məktəptərenə əjlənderev turahьnda VLKSM yðək kəmitəte ʙojorahь qararь.

1. VLKSM y. k. ʙojorahь narkamprus kəlligejəheneŋ krəђtejən jəştəre məktəpləren totaş kəlliktifləşev ʙurьstarьna jarqlь itep jaŋьnan tədev turahьndaqь qararьn urьnlь taʙa.

Kalxuz jəştəre məktəptəre (3 jьlьq kəndədge ŞKM, ʙer həm ike jьlьq kiske ŞKM, həm jaŋьnan tədələsək kənlək tiðlətelgən ŞKM lar) kəlliktif xuzalьqtar əsən massavaj kvalifikatsajalь kadьrðar zəðerləvðə nigeð furmь ʙulьp əverelergə tejeştər

Bьlarðan sьqьp ʙətə massavaj kvalifikatsejalь kadьrðar xəðerləv eşe ŞKM lar qulьnda quilьnda tuplanqan ʙulьrqa tejeş, ŞKM qьђqa məddətle kadьrðar xəðeləv furmьhьn qьђarqa tejeş, (traktьristar kurьstarь h. ʙ.) həm II - ʙaђqьs məktəpte almaştьrьrqa tejeş həm şunьŋ menən ʙergə avьldaqь juqarь məktəpteŋ ʙerehenə ajlanergə tejeş.

2 Yðək kəmitət ʙojorahь kalxuz jəştərenen xeðmattəren satsejalizem nigeðendə jaŋьnan tədevðə məhim qoral itep xisaplaj.

Şunьŋ əsən:

1. ŞKM tið vakьt esendə kalxuzdaqь ʙətə jəştərðe alqan məkiəpqə əjlənergə tejeş.

1, Kalxuzda jəştər xeðmətən fajðalanьv sistimalь rəveştə eşləp sьqarьvqa əjrətev, qəmymi ʙelem həm səjəsi tərʙejə ʙurьstarьna nьqlap ʙəjlənep ʙarьrqa tejeş

3. 14 jəştən juqarqь uqьvsьlarðьŋ xeðmattəre ʙaşqa kalxuzdarðaqь menən ʙer tiged tylənergə tejeş. ŞKM la vqьvsь 14 jəşkə jetməgən dər əsən jarðam itərgə hər ʙer kalxuzdarða ajьrьm urtaqjaştьrьlqan fundtar tədelə.

4. Narkamprus kəlligejəhe tarafьnan ʙildələngən ŞKM yђeşeneŋ timpьlarьn yðək kəmitət urьnlь taʙa. Yðək kəmitət urьndaqь ojoşmalarðan ŞKM yђeşeneŋ kantrul sifьrðarьn (5 jьlьq əðaqьna həm 1930—31 jьl əsən) hər ʙer rajunqa jetkerev əsən məzʙyr itə.

Rajundaqь ʙətə kalxuz jəştəre ŞKM yђeşenen pьlanьn ʙelergə tejeştər həm anь ytəv əsən kərəşergə tejeştər.

Yðək kəmitət tyʙəndəgelərðe təqdim itə:

a) kəndəðgə ŞKM larqa 100 meŋ „kəlliktifləşev naʙurьn“ ytkərə ʙaşlarqa, tiðlek menən ʙaşlarqa. Mьnьŋ nətizəhendə ʙətə ŞKM lar janьnda ʙer rattan janь gruppalar asьlьrqa tejeş.

в) 1930 nse jьldьn kəðenə avьldaqь ʙətə II - ʙaђrьs jete jьlьq həm 9 jьlьq məktəptərðe ŞKM qa əjlənderergə.

v) Hər ʙer maşina traktьr stansahь. totaş kəlliktifləşev rajundarьnda kəndəðge ŞKM larqa alьvðь 160 keşegə tiklem jetkerergə.

g) Mьŋa tiklem juqarь məktəptər ʙulmaqan rajundarda 80 keşe qaʙul itev xisaʙьnan ʙerðəndə kəm tygel janь ŞKM lar asьrqa.

d) 1930—31 nse uqьv jьlьnda kiske ŞKM lar menən 250 mendəndə kəm tygel keşene uqьv menən jəlep itərgə.

j) 1030 nse jьldьn kəðenə 3000 kamplikt tiðlətelgən (*ускоренный*) Ş K M lar asarqa.

ŞKM lar tədəv pragramьn ytəv uŋьŋ ʙydziten jaŋьnan tədəgəndə genə məmkin ʙulasaq. Bьl ʙydzittə xəkəmət kapiratif, həm kalxuz ojoşmalarь ʙergə qatnaşalar. Yðək kəmitət həm ʙer kalxuz jəcəjkəhe aldьna 'ydenen kalxuzьnda ajьrьm uqьv-uqьtьv fundtarь tədəvðe quja. Kalxuz jəştəre kamsamul jəcəjkələrnen jetəkselege aђtьnda ʙьl eştə ʙaşqa kalxuzdarqa yrnək ʙulьrqa tejeştər həm ʙьl jaðqь səsev kampanjahьnda uqьv fundьna ʙer nisə giktar jer səsərgə tejeştər.

Bələʙəj qojrobta həjrələ.

Jaðqь səsev kəndəre jaqьnlaşa.

Ə Bələʙəjðə səsev orlьqtarь ʙulðьrьv, kalxuzdarða ʙьnь dəjəmləşterev eştare siktən tьş jomşaq ʙara.

Kalxuzdarða orloq funttarьn dəjəmləşterev planь, 5 nse fivralqa 27,9 % qa ytəlhə 26 nsь fivralqa tiklem eşe ʙarь 30.8 % qa qьna jetkerelgən.

Bajavaj ʙurьstarðь yðe eşenə alqan 9 kənden yђeşe 2,9 % qьna.

Jaðqь səsev eştərenə ʙulqan əðerlektərðeŋ nindəj timpta ʙarьvьn asьq kyrev əsən jort həm avьl orloq funttarь plandarьnьŋ ytəleşenə tuqtalьv zьjan itməђ.

Jort orloq fundь ʙьldьrьv planь 20 nse fivralda 32,6 % qa ytəlgən ʙulha, 26 nsь fivraldala şuluq han şuluq kyreneş.

Avьl orloq funttarьn ʙulðьrьvðala ʙerðə xejanat juq.

20 nse fivralda 92 % ʙulha 26 nsь fivralqa tiklem artqa jəki alqa-signev-hikerevðərʙulmaqan.

Əgərðə eş şul timp menən ʙarha. fivraldьŋ hunqь dikadahьna, Bələʙəj ður hьnьş jahamaha, ʙьnda jaðqь səsev planьnьn əðələv qurqьnьsь ʙar.

8 Mart həm ʙeððeŋ ʙurstar.

Bьl tarmaqta qьrqa ʙorolьş kərək·

Eşsən qatьn-qьððarðь kamsamulqa alьvðь, eşkə yrlətevðe kesəjtergə.

8 nse mart kampanejahь ul, səjəsi—iztimaqьj ʙer kampaneja. Suqa kytələ ʙьjьl 8 nse mart kiŋ eşsən qatьnqьððar jalpьhьn xəðerge məldə parteja aldьnda torqan təp sulьstar: avьl xuzalьqьn totaş kəlliktifləşterey, kulakь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙətərev həm jaðqь səsev kampanejahьn uŋьşlь ytkərev məs'ələləre tirəhenə taqьla nьqьraq tuplav həm eşsən qatьnqьððsrðьŋ ʙьqasa il tədəv eşenən sittə torqan qatlamь, jaŋ kəstə ildə satsejalizem tədəv eşənə ʙьqtьrьv luzьnqьhь aђtьnda ytə. 8 nse mart uŋajь menən urьndaqь kamsamul ojoşmalarь oşo kengə tiklem eşsən qatьnqьððarðь partejə hem səvittər tirəhendə ojoştorьvða iŋ artta qalqan qatlamьn kulaktar joqontohьnan tartьp alьvða partejaqa nisek jarðam itevðəren ʙarlarqa həm eşse, ʙatьrak, jarlь qьððarьn kamsamulqa tartьvða nindəj saralar kyrevðəren ʙarlarqa tejeştər. Beððə hamanda əle eşle ʙatьrak, jarlь kerəђtejən qьððarьn kamsamulqa tartьv eşe nasar tora. kamsamalda ʙulqan qьððar tulь rəveştə jəməqətselek—kamsamul eşenə tartьlmajðar, qьððarðь kamsamul ojoşmahьnьŋ ajьrьm, javaplь urьndarьna yrlətev ʙik tyʙən.

8nse mart—eşse, ʙatьrak, jarlь kerəђtejən qьððarьnьŋ, ulardьŋ ʙigerəktə təp millattən ʙulqandarьn jalpь rəveştə kamsamulqa taratьvða, qьððarðь kamsamul ojoşmahьnьŋ jetəkse urьndarqa yrlətevðə ður ʙorolьş jahavqa, xeðmat itərgə tejeş· Eşse, ʙatrak həm jarlь həm urta xəlle kerəђtejən qьððarьn kamsamulqa tartьv menən ʙergyk ularqa sinfьj tərʙejə ʙirev eşen kesəjtergə karak. Eşse ʙatrak həm jarlь qailənən sьqqan kamsamulkalarðь kamsamul eşenə yrlətevðə kesəjtev menən ʙer rattanyk yrlətelevselərðen eşe tirəhendə jəməqət fikeren tuplav, eştə jarðam itev həm ularðь her eştə nьqьtьv hər vaqьt kyð aldьnda torьrqa tejeş.

Xəðerge kəndə kaðьrðar əðerləv məs'ələhe ʙeððeŋ alda yðenenʙətə qьrqьvlьqь menən tora. Eşse kalxuzsь — ʙatьrak, jarlь kerəђtejən qьððarьn, ʙigerəktə təp millət qatьnqьððarьn urta həm juqarь uqu jorttarьna tartьvða kyreigən saralar, xəðerge məl talap itkən horavðarqa javap ʙirə almajðar. Faʙrik, zavьt həm kerəђtejən jəştəre (kalxuzsь jəştər) məktəptərendə qьððar) ʙigerəktə Tatar—Başqort qьððarь ʙik əð. Bьl xəl ʙeððən, qьððarðь pьrajьzvutьstьvalaqь ʙrun (бронь), faʙrik—zavьt həm kalxuzsь jəştər məktəptərenə taratьvða, şulajuq ularðь urta həm juqarь uqu jorttarьna ulaqtьrьvða nьq quðqalьş jahavðь horaj. Kamsamul ojoşmalarь, partьjanьŋ juqarь urьndarьnьŋ ʙьl turaiaqь diriktivahьn alqarьvða qьrqa saralar kyrergə tejeştər.

Xəðerge tədəv osorь, ʙeððən xuzalьq fьruntьndaqьna tygel, qailə tormoştala kapitalizem qalðьqtarьna qarşь ajavhьð rəveştə həzym itevðe talap itə. Xuzalьqtь janь nigeððə tədev menən, ʙeð tormoştola jaŋь nigeððə tədejʙeð. Xuzalьq fruntьndaqьna tygel, tormoştala jaqьlьq menən iђkelek tartьşa, Ləkin tormosto jaŋьnan tədəv dəjəm tədeləştų ʙarьsьnan artta qala.

Kamsamul, xuzalьq fruntьnda sinfьj doşmanqa qarşь kərəştə ʙajavaj urьndь totqan kevek, tormoşto jaŋьhьnan tədəvðə ʙalalar məs'ələləre' jəməqət aşxanalarь, ker jьvьv, aş ʙeşerev jorttarь həm ʙaşqalarðь ojoştьrьvða, iђke tormoş qalðьqtarь: qalьn həm kyq ʙisə alьv, qьððarðь jəşe jetməђtən elek kejəv gəʙirev, hatьv menən kərəştələ ʙajavaj urьndь totarqa tejeş.

Ş. IŞKININA.

Səvit jəmhyrejəttəre sajuzьnda

A. x. nalugь turahьnda jaŋь zakun.

MSKƏV. SSSR yðək Başqarma Kəmitəte 1930 - 31 nse jьl əsən a. x. nalugь turahьndaqь zakundь ьraђlanь. Kəlliktifləşterev eşeneŋ taqьla alqa ʙarьvьna kalxuzdarðь erelətevgə, ulardьŋ daxuttarьn kytərevgə həm dəjəmləşterelgən fundtarьn kyʙəjtygə jarðam itev maqsatьnda janь zakunda, kəlliktif xuzalьqtarqa nisʙətən pragrissif aʙlazinejənən praparsejanal aʙlazinejəgə kysev turahьnda kyrhətelgən. Bьl tərtip ajьrьm xuzalьqtar əsən qujьlqan tərtiptə - ajьrmalь ʙulaтaq, kəlliktif xuzahьqtьŋ daxutь yђə ʙarhala, daxuttьŋ hər ʙer humьna ʙildələngən stafka kytərelməjəsək. Şunьŋ menən ʙergə ʙьl janь zakunda ajьrьm jarlь həm urta xəlle xuzalьqtarðь malsьlьqtь həm tixnika kylturalarьn səsevðe alqa jeʙərevgə dərtlənderev əsən ʙajtaq elguttar kyrhətelgən.

Patripkapiratsejəneŋ eşendə jeteşheðlek.

MƏSKƏV, SSSR. Sintrasajuznьŋ prizidejym ultьrьşьnda patripkapiratsejənen jaðqь səsev kampanejəhenə əðerlənevə turahьndaqь məs'ələ qaraldь. Bьl turala fiker alьşьvðar ʙarqanda Sintrsajuz eşselərə patripkapiratsejəneŋ kalxuz xərəkətenə jarðam itev həm totaş kəlliktifləşev rajundarьnьn horavðarьna tavar tərðəren qulajlaştьrьv julьnda ʙik əð eş kyrhətkənlegen yððəre yk tanьnьlar. Kalxuzdarða jəmqət aşatьv eşen ojoştorov, şulajuq traktьrðarðь nifet menən tə'min itev əsən şul nifet praduktlarьn haqlav urьndarьn tədəv eştəre lə ʙik hylpən ʙaralar. Avьldь prajьzvudstьva kejemdəre, aşxana nəmələre həm hьv qajnatqьstar menən tə'min itev eşe ələgə tiklem jaqsь julqa quilьmaqan.

Sintrasajuz prizidejume ʙьl jeteşheðlektərðe avьl xuzalьqь həm tikstil tavarðarðьn idaralarьna kyrhətte. Jadqь səsev kampanjəhenə əðerlənev turahьndaqь qarardarðь ytəmagən esən ojoştorov iðarahьna şeltə iqlan itte.

Traktьrðarðь təðətev eşendə Qьrьm iŋ alda ʙara.

MƏSKƏV, SSSR jer eştəre xalq kamisarhьqьnьŋ 10 nsь fiʙralqa alьnqan məqlymattəre ʙujьnsa 21388 avьrьv traktьrdan (ʙətə SSSR ðaqь), xəðergə tiklem 11706 traktьr tədətelgən: ʙьl 54.7 prasint təşkil itə. Bьl eştə Qьrьm iŋ alda ʙarьp, avьrьv traktьrðarðьn 90 prasintьn təðətkən.

SSSR Kalxuzdar yðək idarahьnьŋ maqlymattarь ʙujьnsa ʙajtaq rajundar, məђələn Ukrajьna, Məskəv, Ivanufski əlkələre həm SCU orloq jьjьv zadanejələren xəðer inde artьqь menən ytəgəndər. Iŋ əhəmejətle jeteşterev rajundarь ʙulqan urta həm Tyʙənge Vulga, Tən jaq Kafkaz həm seʙer əlkələre əlkəse haman artta ʙaralar.

MƏSKƏV, SSSR Xeðmət xalьq kamisarьjatь, əђtəmə eş qullanьv, eş kənə oðartьv, eşse həm xeðmətkərðərðe jal kəndərendə eş ʙətev hьmaq eştər, kemgenə tarafьnan ʙulmahьndar (kərək idara tarafьnan quşьlqan ʙulhьn, kərək eşse həm xeðmətkərðərðeŋyd ıxtejardarь menən ʙulhьn)xeðmət zakun menən qujьlqan davmaldan artьq rəxsət itelmajdər—tigən qarar sьqarðь.

Udarnaj eş kəndəren oðartьv jaxut əђtəmə eş vaqьtь qullanьv, jal kəndərendə eşləvðe qullanuðan kire torov turalarьndaqь qararðь həm ʙaşqalar, əgərðə xeðmət zakunьn ʙððarlьq ʙulhalar, ular yðgərtələr.

Şunьŋ menən ʙergə, pridperejətejələrgə həm mə'əsəsələrgə, zakunda ʙilgeləngən rəveştə eş kəndəren, jal kəndəren urьnlaştrьqa təqdim jahala.

Bətə sajuz jəmhyrejəttre xeðmət xalьq kamisarьjattarьna, ulardьn urьndarðaqь ʙyleksələrenə, şulajuq xeðmət kesə haqlav inispiktьrðarьna ʙьl qararðarь tulь rəveştə ʙojomqa atqarьrqa həm xeðmət zakundarьn eşselərðen həm xemətkərdərðeŋ eş vaqьttarьn—jal kəndəren ʙoðьvqa irek ʙirməj kyðtep tororqa quşьla.

Qart kalxuzsьlarðьŋ təzriʙələrenən fajðala najьq.

MƏSKƏV, SSSR Kalxuzdar yðək idarahь janь kalxuzdarðь tikşerev, əjrətev, ularða prajьzvudstьvanь ojoştorov əsen qart kalxuzsьlarðan 5000 keşe maʙlizavajt itev turahьndaqь plandь raђlanь. RSFSR kalxuzdarь 1000 keşe, Bilarusejə—200 keşe ʙildələrgə tejeştər. Bətə kalxuz-urgьndarьn „5000“ keşene maʙlizavajt itev eşen ʙer joma sruk esendə ytkərgə təqdim jahaldь. Maʙlizavajt itelgən keşelər yð ukruktarь esendə fajðalanьlьrqa tejeştər.

Totaş kalliktifləşev həm kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan bətərevđə kamsamuldьņ burьstarь

Kamsamul satsejalizьm təđələşənen aldьnqь pazitsejəhenə!

Baş aвkamul sikritarь iptəş Xədisefteņ əfə qala kamsamol aktifьndaqь daklatьnan

IPTƏŞTƏR! Ytkən şəhər kənfirinsejəhendə ip. Bьjkin kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərev turahьnda jaƀaqan daklatьnda ʙьl məs'ələgə tejyrejə jaqьnan analiz jahap, kiņ rəvştə tuqьranь.

Bəgən şəhər kanmsamul aktifь sajuzь aldьnda torqan kankrit ʙurьctarqa urьn matirejaldarь həm jađqь a. x. kampanjahь eştəre menen ʙəjləp tuqtalьrqa tejeş.

Beđ rikauьstruksejə osoronda ilde indysterejələşterev avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterev ʙurьstarьn ytəvđə eşləjʙeđ.

Ileʙeđđə satsejalizьm təđələşənen məhim ʙurьstarь kamsamul eşendə yđđarenə tejeşle saqьldьrьv taptьlar. 5 jьllьq pьlandьn 1 jьlь (jaņa zavttar təđev, tavarđьņ yđenə teşkən xaqьn kimetev, eşləp sьqarьvđь kytərəv, kalxuz təđələştərenen kiņ qanat jajeve h. ʙ.)

Partejənen dərəƀ səjəsəte həm eşse sinьfьnьņ satsəjalizem təđələşəndə izadej kəstəren ojoştorvь arqahьnda, artьqь menən ytəlde,

Kamsamulistar partejahьnen đərəƀ julь kulaktьņ keşe kesənən fajđalanьv tindinsejələren siklev səjəsətenen kulaktь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙətərevgə memkinlek ʙirđe. Beđ aņlarqa tejeşleʙeđ, ki partejənen ʙьl luzьnqьhь totaş kalliktiflaşьv nigeđendə genə ytələ. Totaş kalliktifləşev uđmaqan rajundarđa partejənen kulaknьņ iksplatatьrlьq tindinsejələren siklev səjəsəte kesəndə qala. Partejanen ʙьl səjəsəte əlʙəttə kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərev səjəsəte menən ajьrьlьp ʙarmaj kirehensə uņa jarđamsь luzьnqь ʙulьp qala.

Beđgə şunь aņlarqa kərək, ki kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərev totaş kəlliktifləşvđen eđəlməj torqan ələşlərənən xisaplana.

Bьl ʙurьstarđь ʙer- ʙetenən ajьrьv ʙerhen qaldьrьpəiknsehen genə ytkərev, partejə julьnan sitkə tajьv, appartunizьmqa təşəv ʙulьp teşə. Beđ kulaktьn ikanumikahьn juq itəʙeđ, eşləp sьqarьv nemələren tartьp "alьp kalxuzqa ʙirəʙeđ. Ikense tərlə əjtkəndə ʙьqa tiklem kulaktar eşləp sьqarqan igende kalxuzdar igene menən almaştьrьrqa məmkinlek tьvđь. Totaş kalliktiflaşьv jaqьnan ʙətərev ʙurьstarьn ytəgəndə, uņ həm hul tajpьlьştarđьņ kyrenevđere məmkin. Uņ tajpalьş menən kərəşkən tərtlənən teşkəne juq. Uņ tajpьlьş qurqьnьsь menən kərəşev yđək ʙurьstarđьņ ʙerehe ʙulьp qala, şul uq vaqьtta şul ƀьrazь menən qaplanqan trutskizьm qalđьqtarь menən kərəş jomşartьlmaj. Parteja ʙьl kərəştə đur unьştarqa ireşte. Unştar satsejalizьm eşenen ere ađьmdar menən ʙlqa ʙarьvьaldьnda tulь ʙankrutlqqa qaldьlar. Bьl xəl əlʙəttə un tajpьlьştьņ praktikala kyrenevemenən kərəş,kən tərtiʙenən teştə tigən hyđ tygel. Beđ əle ьvaq ʙurzьva estixejəhenən qotolop ʙetkəneʙeđ juq, ьvaq xuzalьqtьņ tarmdqtarь ʙetennəje menən jolqonop ʙetməgən. Şunьn esəndə yƀeşteņ avьrlьqtarь aldьnda tirəlevđər tajpьlьvđar ʙar. Kamsamul aldьnda uņ appartunьzьm menən („hul" appartunizьm menən kəraşle jomşьrtmajsa) nьqlь kileşməvselek menən kərəşev ʙurasь tora. Avьlda kalxuz teđeləşe həm kulaktь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙətərev ʙurьstarьn ytkərgəndə ʙeđ nindəj tajpьlьştar kyrəʙeđ. Partejala şulaj uq kamsamulda sinьj đoşman menən kərəşkə, ʙaha ʙirməvđe, kulakqa kileşep qaravđь kyrəʙeđ. Bьl avьlda la şəhərđəla ʙar. Beđ uņ tajpьlьştьņ kankrit kyrnştəre menən kərəşkə ʙətə kamsamul massahьn mavlizavajt itərgə tejeşleʙeđ.

Beđ kulaktь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙətərəv məs'ələhen totaş kəlliktifləşterevgə ʙəjləməj ytkərəsək, ʙьl hul appartunizьm ʙulьr inc. Urndarđa totaş kəlliktifləşevđe kətməjse jalanqas raskulacivnejaqa ʙaşlaqan faktьttarđь kyrəʙeđ. Kalliktifləşev həm jarlьlar arahьnda eşləvgə ʙəjlənməjsə ytkən jalanqas raskulacivaneja- praktikala hul appartunizьm kyrneşenen ʙerhe, ʙer zьjanlь nərsə.

Kəlliktifləşterev xərəkəte avьlda sinfj kerəşte kiƀken rəveştə kesəjtə.

Beđđeņ həzym itevđe tə'min itətorqan səjəsəteʙeđ sinьj doşmannarđьņ ʙeđgə qarşьlьqьt arttьrv. Bьnь aņlarqa kamsamul ojoşmahьnьņ sinьj huqьssanlьqьn kesəjtergə kərək.

Başqortostan kamsamulь nisek eşləj?

Başqortostan kamsamulь həm unьņ şəhər ojoşmalь parteja diriktiflarьn ytəvđə aktif qatnaştь. Igen əđerləv pьlanьnьn vaqьtьna tiklem tultьrvđa kamsamul səvit jəməqətselegenen tikren tuplanь. Tulь ʙulmaqan xisaptarqa qaraqanda igen əđerləv vaqьtьnda 200 đən artьq uđarnьj ʙereigađьla 700 r kamsamul eşləgən. 300 đən artьq qьđьl aʙuzdar təđəlgən. Ytkən jьlqь unьşnь kytərev paxutьnda şəhər həm avьldьn kiņ qatlam kamsamul kađьrđarь mavlizavajt itilde. şunьņ nətizəhendə ʙaşqortstan jəmhyrejətenen 28—29 jьlqь kəlliktifləşev pьlanь 150 pr. qa ytəlde. Başqa xuzalьq kampanjələrendə kamsamuldьņ qatnaşь rule kytərelde. Başqortostan kamsamul ojoşmahь yđenen kəstəren tulь maʙlizavajt itkəndə partejəgə nьqlь ojoştorьv həm səjəsej jarđəm kyrhətergə ʙuldьra ala. Anьņ hunьnda ʙaşqortostan ojoşmahьnda xəđerge kendə nqlь milli ʙerđəmlek kyrəʙeđ.

Kamsamul aktifь sifat jaqьnan jaqşrđь.

Bьl mamittar yđ ara tikşerev nətizəhendə VKP (ʙ) əlkə kamitəte həm VLKSM yđək kəmitəte tarafьnan kyrhətep yteldelər.

Jeteşheđlektər juq tip ʙeđ əjtə almajʙьđ. Ular ʙarađar. Jeteşheđ jaqtarьʙьđđь aldan uq kyrə ʙelergə, ularđь ejrənep, qaʙatlamav saralarьn kyrergə kərək. In jeteşheđ jaqlarьʙьđđan kamsamuldьņ qəmymi yƀeş timpьnan artqa qalьv qurqьnьsь ʙar. 1929 nsь jьldьņ 1—XII ьna kamsamullarđьn kalxuzdarđa torođarь 24% qьna təşkil itə. Bьl ʙeđđe qənəqətlendermej, satsejalizьm jarьşь yđenen dəvəmendə uđarnьj zavьttarqa kysev ʙurьsьn qujđь.

Beđđeņ Başqortostandaqь praizvdьstьva kamsamuldarьnьņ 15—20 pьrasintьqna udarnьj ʙrigađьlarqa zəlep itelgən. Bьlqəƀьv itelməƀlek əkren quđqala. Başqortostan kamsamuldьņ iņ jeteşheđ jaqtarьnan şunь alьrqa kərək, ki, xuzalьq məs'ələərenen ʙetə jəcəjkələrenen eştərendə nigeđ məs'əla ʙulьp əverelməgəndər.

Moņarđan nətizə.

Kamsamulaldar, massanь jetəkləp alьp ʙarьrqa tejeş. Ə ʙeđ massala yƀkən aktifsьlьqtan jetakselekteņ artqa qalqanьn kyrəʙeđ. Bьl artqa qalьv ʙar, unь tiđlek menən ʙetərergə kərək.

Jađqь a. x. kampanjahьnda kamsamul nisek qatnaşa.

Bьl turala əlkə kamitət ʙetən kəstərđe jađqь səsev pьlanьn tuđьrьrqa maʙlizavajt itərgə quşьp, diriktif ʙirđe. Jəqnt ʙeđ kalxuz teđelşenen pьlandarьn, səsev majđanьn 15 pьrasintqa unьştь 8 pьrasintqa arьttьrьv eşteņ tulьhь menən ytərgə tejeşʙeđ.

Bьnьņ esən:

Kamsamul,kalxuz teđeleşendə yrnək ʙulьrqa a. x. ʙlən şəqəllengən kamsamuldar 100 pr.tь menən kalxuzda ʙulьrqa tejeştər.

2— kalxuzdar ojoştьrьvđa kamsamul nьqlь insejətivə kyrhətergə tejeşle. Başlap diriktif ʙirgəndə kamsamul insejətivəhe menəu 23 men xuzalьqtь kalxuzqa jəlep itargə tigəjnek. Kalxuz teđeleşenen timpь xəđer ʙьl diriktiftarđь uđьp kitte. Kamsamul aldьnda xəđerge ʙurьs: totaş kəlliktifləşev planьn tultьrьv ʙurьsь.

Kəlliktifləşev xərəkəte kiņ qanat jajđe. (Bətən xuzalьqtarđьņ 28 pьratsintь), Bьl xərəkət menən səssev orloqtarь jьjьv həm urtaqlaştьrьv eşendə eđəklek ʙar. Kalxuzdarđa orloq funttarьn urtaqlaştьrьv ʙarь 60 qьna pьr. təşkil itə.

Əlkə kəmitəte kyptən tygelgenə Əfə kantkamulьnьņ daklatьn tьņlanь. Mьnđa kamşamul ojoşmahьnьn ʙajavaj timpqa kysməgənen kyrđek.

Kəlliktifləşev xərəkətendə pramaxtar ʙar.

Jalanqas raskulacivьnjə ytkərevđə qatnaşqan kamsamul ojoşmalarьnda kyrəʙeđ.

Bələnəj kantunьnda 6000 kamsamuldьņ 89 pr.tь kalxuzdarqa jəlep itelgən.

Bьl kantunda ʙaşqa xuzalьqtarđьņ kalxuzdarqa jəlep itelevđərə 50 pr.. Mьnđa kamsamuldan ʙarqanьn kyrəʙeđ. Byre kantunьnda kamsamuldar 100 pьr. tь menən kalxuzdarqa jəlep itelgəndər. Bьl əlkələ ʙaşqa kantundarđala quđqalьş ʙar. Beđđeņ ʙajavaj ʙurьs: ʙaşqortostandaqь a. x. menən şeqəllangən ʙetən kamsamuldarđь mart ajьnda kalxuzqa jəlep itev.

Şunьņ menən ʙergə yk kalxuzqa ingən kamsamul xuzalьqtarь 100 pьr. tь menən urtaqlaştьrьlьrqa tejeş.

Ə sifьrđar əle iņ juqarь ʙulqanь ʙarь 40 pьr. tь qьna kyrhətələr.

Kamsamul yƀeşndə juldan sьqьv ʙulmahьn.

Kəlliktifləşev xərəkətenen kesəjeve menən ʙergə kerəƀtejən jəştərenen kiņ qatlamь kamsamulqa aqьlqьlqanьn kyrəʙeđ. Bələʙəj kantunьnda honqь 2—3 aj esendə kamsamulqa kerergə teləp 5 meņdən artьq qariza ʙirelgən. Bьl qarizalərđьņ ʙer meņe Şaran jortona turь kilə.

Həm kyptəre kəlliktif rəveştə ʙirelgəndər. Bьl xəl əlʙəttə jaqşь kyrneş, kəlliktif qariza ʙirevđər kamsamuldьņ satsejalizьm təđeləşendə jəştərgə jetəkselek rulь yƀkənen kyrhətə. Ləkin Bələʙəj kantunьnda qajhь ʙer vulkumdar «Kalxuz jəştəren 100 pьr.tь menən kamsamulqa» luzьnqьhьn taşlap eşkə ʙaşlaqandar. Bьl luzьnqьlь ujlap sьqarьvsьlar kamsamul eşendə sinьj juldь ʙođalar. Kamsamul əle ʙer vaqьttala „kalxuz jəştəren 100 pьr. tь menən kamsamulqa" tip luzьnqь taşlaqanь juq. Eşse həm ʙatьrak jəştəren 100 pьr. tь menən kamsamulqa tartьv luzьnqьhь iƀkergəne juq, ul luzьnqьlь ytəv kamsamul eşenen ʙəgəngə yđək ʙurьstarьnan hanala.

Beđ kamsamulqa jarlь jəştərđe alьvđan tuqtalmajʙьđ. Urta xəlle jəştərđe alьvđa yđək kəmitəteņ dikaʙer plinumь kənkerit rəveştə kyrhətte.

Xəđer kamsamulqa urta xəlle jəştərenen kalxuzqa inep xuzalьqьn urtaqlaştьrqan, sьjnьlьj kərəştə, kalxuzdь nьqьtьvđar aktif qatnaşqan ələşen alьʙьđ. Kamsamulqa alqanda hər jaqtan tikşerep alьv kəsəjergə tejş. Mьna şunьņ esendə kalxuz jəştəren 100 pьr. tь menən kamsamulqa alьv «luzьnqьhь» səjəsi jaņьlьş həm zьjanlь.

Ajьrьm Kamsamul aqđalarь arahьnda kalxuzdarđa eşləp sьqarьv nəmələren urtaqlaşьrqa qarşь keşelarđə juq tygel. Mьna ʙьl xalda ytkərelə torqan eşeʙeđ kamsamul ojoşmahьna yđ ara taratьv ytkərev əsən nьqlap fajđalanьlmaj. əle.

PARTEJƏ BILDƏLƏGƏN PLANDARĐЬ 100 pьr. tь MENƏN TUTЬRЬVQA BƏTƏN KAMSAMUL OJOŞMAHЬN MABLIZAVAJT ITƏRGƏ. PRAKTIKALA KYRENGƏN UŅ TAJPЬLЬŞ HƏM PARTEJƏ JULЬN BOĐЬVDAR MENƏN KIƀKEN KƏRƏŞERGƏ. KAMSAMULQA KALXUZ JƏŞTƏREN 100 pьr. tь MENƏN ALЬV «LUZЬNQЬLARЬN» TORMЬRЬ MENƏN JOLQARQA. ʙьnьņ əsən:

1— Uņ tajpьlьş menən, hul tajpьlьşqa qarşь kərəşte jomşartmaj kiƀken kərəş alьp ʙarьrqa.

2— Totaş kəlliktifləşev həm kulakatь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərev ʙurьstarь tirəhenə eşse, ʙatьrak həm kalxuz jəştərenen fikerđaren tuplav, ʙьl əlkələ agitatsejə eştəren kinəjtev.

3— SSSR yđək ʙaşqarmahьnьņ diriktife ʙujьnsa totaş kəlliktifləşev rajundarьnda eşse kəstər jaldav həm jerđe arindaqa ʙirevđər ʙetərelə. Kulaktarđan tartьp alьnqan eşləp sьqarьv nəmələre kalxuzdarqa ʙirlələr. Kamsamul jəcajkələre ʙьl zakundьņ ytəleven tikşerə ʙarьrqa. Unь ytəvđə aktif qatnaşьrqa tjeştər.

4— Kalxuzqa inep ojalaqan kulak iliminttarьn qьvarqa.

Kulaktarđь ʙetərevđə partejə julьn ʙođop urta xəllelərgə qaqьlьv ʙulmahьn.

Kulak jəştərenə qarata urьndarđa aņlaşьlmavđar ʙar.

Beđđeņ jul ʙildəle. Kulak jəştəren jaņьnan tərʙejələv, kamsamulqa alьvđь ʙer vaqьttala qujmaʙьđ. Qa'iləhenən ajrьlqan yđen kyrhətergə tьrьşqan kulak jəştərenen ajьrьm şəxestərenə qarata ularđь sizunnaj eştərđə tajđalanьv məmkin. ləkin ʙьl ajьrьm xəldər kamsamulqa həm kalxuzqa jaqьnajtьv tygel.

Prajьzvotьstьva həm şəhər jəcəjkələrenen ʙurьstarь.

Kamsamuldьņ prajьzvotьstьva ojoşmalarь aldьnda kənkerit rəveştə tyʙəndəge ʙurьstar toralar.

1— Promfin plandь tulьrьv, totaş kəlliktifləşev həm kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərevđen təp şarttarь. Şunьņ esəndə prajьzvotьstьvalaqь ʙetən kamsamul udarnaj ʙulьrqa tejeş.

2— Prajьzvotьstьvalaqь kamsamuldarđьņ a. x. menən ʙəjlənqən ələşə, kalxuzqa həm matdьj jaqtan jarđam itərgə tejeş.

3— Uqьv jorttarь jəcəjkələre təp kadьrdarđь tiđerək jeteşterev məs'əlahen qujhьndar. Uqьv jorttarьndaqь sit idьjalugejə menən kərəşergə. Kulak ʙaldarьn urta maktəptərđən qьvarqa. Şifqa alьnqan avьldarqa, avьldaqь qa'ilələrenə, avьl kamsamulьna jarđam itərgə tejeştər.

4— Totaş kəlliktifləşevgə kysev menən a. x. ikanumikahь yđgərə. kalxuzdarđa xeđmət məs'ələhen ojoştьrьv, tormoştь jaņьnan teđev, kerəƀtejənde jaņьnan tərʙejələvđə tav tiklem eştər toralar. Menən şul saralarđь ytkərev əsən ʙьlda kadьrdar jeteşməj. Şəhər ojoşmahь tiđlek menən məmkin ʙulqan kəttərđe maʙlizavat itep da'mej kalxuz eşenə jenərergə tejeş.

Totaş kəlliktifləşev həm kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙətərev ʙurьstarьn ytəvđə kamsamul imtixan tota.

Bьl eştərđe ytaqanda kamsamul ojoşmahь partejəgə rajal jarđam kyrhətergə tejeş. Bьl jarđamdь kyrhətev əsən sajuz jetəkselege ʙetən kəstərđe maʙlizavajt ithen. Partejənen ginirainaj julьn tejyrejələ həm praktikala aņlarqa. Bətən kamsamul ʙejek ʙurьstarđь ytərgə.

„Biş jьllьqtь dyrt jьlda"

„Biş jьilьq dyrt jьlda ytəv„ zajьmь turahьnda S.S.S.R. yđək başqarma kəmitəte həm xalьq kamisardarь qararь.

S.S.S.R. Yđək ʙaşqarma kəmitəte həm xalьq kamisarđarь qarar itə.

1—„ Biş jьllьqtь dYrt jьlda ytəv „ƀemendə janь xəkymət zajьmь sьqarьrqa.

Bьl zajьm ʙiş jьllьq planda SSSR xalьq xuzalьqьn finanьsjaştьrьvda ʙerđə ʙer zajьm hanalьp, 1930-31 həm 1931-32 nse jьldarđa taratьlьrqa tjeş.

2. Bətə SSSR xaləq xuzajьqьn indysterejələştereve həm kerđƀtejən xuzalьqtarьn nьqьtьv əsən sьqarьlqaьn, otoşlь eske xəkəmət zajьmdarь ʙulqan 1 nse 2 nse, 3 nse xəkəmət zaemdarьn „Biş jьllьqnь dyrt jьlda ytəv„ zajьmь aƀtьna ʙerləşterelə.

3. 1931 nse jьldьņ 1 nse qinvarьnan alьp, ʙetən zajьmdarđь„Biş, jьllьqnь dyrt jьlda, ytəve„ zajьmьna almaştьrьrlьvđan tuqtatьla. Bьl vaqьtqa tiklem alьştьrьlmaj' totolqan zajьmdar, zajьm sьqarьvsь zakun qararь menən, ʙetən daxuttar menən tə'min itelə.

4. Biş jьllьqtь dyrt, jьlda ytəv" zajьmь, şarttarь SSSR yđək ʙaşqarma kəmitəte həm xalьq kamisardarь tarafьnan təđelə.

Bьl zajьmdь 30 nse jьldьn 1 nse avqьsьnanda hьlatmaj şьqaruqa xəderlek əsən SSSR Nьrkamfinьnьna tapşьrьrqa.

(Qьƀqartьp alьndь idara)

Bьl julda kamsamuldar ʙaşlap jəreVselekte alьrqa tejeş.

Biş jьllьq plandь dyrt jьlda ytəv, ʙeđđən sənəqətte juqarь kytərev həm avьl xuzalьqьn ər jaņьnan təđevđe horaj. Bьl juldaqь đur ʙurьstarđь ytəv fəqət xalьq xuzalьqьn finanьslaştьrьv eşe menən tə'min itkəndəgenə ʙarlьqqa kiləsək. Bьl eş yđe xəkymət qulьnda, xəkymət kridit zajьmdarь tьvenə kyʙerək aqsa totьvqa ʙəjləngən.

Ləkin ʙьqa tiklem ʙeđđeņ sьqarqan xəkəmət kridit zajьmdarь tərləhe torlə ʙulqandьqtan, Otoş zajəmьn totьvsь eşse kerəƀtejən jalpьhьna ʙьl zajьmdь haqlap kilev ʙik qəjьn ine. Qajhь ʙer urьndarđa xeđmet jalpьhь ejələre ʙьqa tiklem kulak, nipmanđar qotqohьna ʙirelep iqtisadьj jaqtan aqhamaqandala, „iqtisadьj jaqtan aptьrajʙьđ" tip zajьm hatьp kilevđər ʙuldь.

Ləkin xeđmət ejelərə ʙulqaņ eşse, kerəƀtejən jalpьhьnьņ kypselege, zajьm alьv menən ydenen satsьjalizьm təđəteşendə aktif qatnaşqanlьqtarьn təşəndelər. Şunьn əsəndə ular kulak qotqohьna ʙirelep zajьm hatьvsьlarqa qarşь, kəlliktif rəveştə zajьm alьv menən javap ʙirđelər.

Xəđerge kəndə tərle zavьt—faʙrtkalarđaqь eşselər, kəlliktif rəveştə zajьmqa jađьlьp 5 jьllьq ʙujьna haqlarqa hyđ ʙirələr

Kyptən tygel S.S.S.R. yđьk ʙaşqarma kəmitate həm S.SS.R. xalьq kamlcarđarь səvite, xəkəmət zajьmdarьn jaņьrtьv turahьnda qarar sьqarđь. Bьl qarar ʙujьnsa, ʙьq tiklem xalьq xuzalьqьn fi nьslaştьrьv əsən sьqqan indysterejə hem kerəƀtejən xuzalьptarьn nьqьtьv əsən sьqqan eske xəkəmət zajьmdar ʙarьhьla, janь sьqasaq „Biş jьllьqtь dyrt jьlda ytəv" zajьmьna alьştьrьlьrqa tejeşk.

Xəkəmət tarafьnan sьqarьlqan ʙьl qarar, eşselər jalpьhьnьņ teləge menən tu ʙerləşə. Sənki ʙьl zajьmdarđь ʙerləştergəndə, xekymət kridit zajьmdarьn ʙiş jьllьq plan mətdate tulqansə haqlav eşendə, jəməqət kantrule qujьlasaq.

Əgər ʙer zavьt—faʙrika jak silsəvittər qarşьnda ajьrьm kamisejə təđələp, iqtisadьj taqjan qьjьnlьq kilgəndə, kalxuzniktar həm eşselərgə zajьm hatьv eşe şul kəmisejə arqьlь ajьrьm qaqьđđar arqьlьqьna rəxsət itelə.

Kulak qatlavь ʙьl zajьmdь haqlьq kassahьna halьv unьņ menən yđ pazitsejəhen haqlarqa, ʙьl kampanjaqa qarşь ajaq halьrqa tьrьşasaq.

Şunьņ əsəndə ʙьl eştə, eşse kerəƀtejən jalpьhь arahьnda ʙьl kampanjanь unьşlь ytkərevđə kiņ kampanja alьp ʙarьrqa turь kiləsək.

Beđ ʙьl eştə kampanja alьp ʙarьvđa ʙlgerəktə kamsamuldar nьq eş alьp ʙarьrqa tejeşle tiʙeđ. Sənkej kamsamuldar ʙьqa tiklemdə zajьm taratьv eşendə đur insejətivə kyrhəttelər. Ular ʙьqa tiklemdə ʙьl eştə kiņ agitatsejə alьp ʙarđьlar, həm kyp unьşlьqtarqa ireştelər. Bьl mьnan hunda şulaj ʙulьr—ʙeđ ьşanaʙьđ.

A. ƏMIN.

Malsьlьqtь kytərergə.

Malsьlq məs ələhe pralima, itelep qujьldь

Malsьlьq məs'ələhe partejə yđək kəmitətenen nyjəʙer plinumьnda ajьrьvsa qьrqa qujьlqan ʙer məs'ələ. Ul oşo plinumda alda torqan qadi ʙurьstardan ʙerəv ʙulьvdan sьqьp-praʙlimaqa, jəqni ytərgə tejeş ʙulqan in đur həm məhim məs'ələlərđən ʙerhenə əjlənde.

Beđ ytkən jьlda orlьqsьlьq praʙlimahь, tigən ʙer praʙlima aldьʙьđqa qujqajnьq. Bьl qujьv, ʙeđđen ileʙeđđə igenselek eşendə qrqa ʙoroloş jahanь. Ilden kyp ələşə kəlliktifləşep, jođ mendərsə giktar jerđər menən orloq faʙriktarь-ere safxuzdar təđələp, elekkelərə julqa halьnьp, maşinalaştьrьlьp həm maşina-traktьr stansalarь təđələp, hədəmtələ ytkən jьldaqь igen tavarьnьn 20% tьn ʙirđelər. Ləkin nyjəʙer plinumьnda xuzalьq jьlьna jomqaq jahaqanda ʙeđđen malsьlьq fruntьʙьđđa đur jeteşheđlek ʙulqanь asьldь. Malsьlьq tarmaqь ʙik ad yƀkənlege ʙelende. Bigerəktə malsьlьqtьņ satsьjalizьm tarmaqьnda jomoşaq ikənə asьldь. Ə ʙeđđə igenselek tarmaqь yƀterev menen ʙergə malsьlьqtь la kytərməj ʙarьv his ʙər jaraj torqan eş tygel.

— Ninə.

— Sənki ileʙeđđə indystrejələşterev tuqtavhьđ yƀev eşselər sinьfьn han jaqьnan arttьra ʙara. Ə ʙьl eşselər sinьfьn adьq menən tə'min itevđə it məs'ələhe lə igen kevek yk đur urьn tota. Sənki, eşse həm qəmymən xalьqqa aşav əsən igen menən ʙergə it, maj, jomorqa kevek nəmələrđə kərək, Ə ʙьlarđь tik malsьlьq xuzalьqь qьna ʙirə ala.

Ikense jaqtan malsьlьq tarmaqьnan alьna torqan ʙik kyp praduk tьlar, məƀələn, tire jen həm ʙaşqalar ʙeđđen sənəqəteʙeđgə sirьja ʙulalar.

Timək, malsьlьq tarmaqь menən ʙergə, ʙea dərəzələ əƀtəmə, ʙeđđeņ sənəqəteʙed ʙer ələş sirjə qьjьnlьqьna təşə. Eşseləđeņ təp ađьqtarьnan hanalqan it, maj nəmələre jeteşməj. Şulajuq malsьlьq tarmaqьnьn ʙajtaq praduktalarь sit ildərgə lə hatьlьrqa tejeşle.

Ə, sit ildərgə hatьlqan nəmelər ʙərəʙərenə ʙeđ şulaj sit ildərđən, janь halьna torqan zavьt, faʙriktarьʙьđqa maşinalar həm avьl xuzalьqьna traktьrdar ala alaʙьđ. Ə,ʙit ʙьqa tiklem malsьlьq tarmaqьna ajьvrsa nьq əhəmejət ʙirelep qaralmanь. Unьņ qəmymən kytərelergə tejeşlege əjtelə kilenhə lə, ul qurqa qujьlmanь. Bьl turьla alqa qujьlqan ʙurьstardьn ytəleve, ytəlməve tikşerelməne. Hədmətlə 1929 nsь jьlda maldarđьņ xatta han jaqьnan da ʙer ađ kəmeve kyrende.

Əlʙittə, ʙьna, ʙьl kyreneştə qaldьrьrqa məmkin tygel ine. Şuqa kyrə, partejə yđenen nyjəʙer plinumьnda, ʙьl turala məs,ələne qaʙьrqahь menən qujьp, juldar hьđdь.

Partejə malsьlьq fruntьnda jaqьn arala đur hədəmtələr alьvđь ʙurьs itep qujđь. Bьl ʙurьsь ytəvde, partejə tik ere malsьlьq xuzalьqtarь malsьlьq safxuzь həm kalxuzdarь aşaqьna məmkin hanaj. Şuqa kyrə nyjəʙer plinumь həm yđək kəmitətenen ʙьl turьla ʙulqan hunqь qararь malsьlьq safxuz həm kalxuzdarьn yƀterergə, elekkeləren kinəjtergə ulardь jaņь. jaqşь toqom maldar menən tə'min itərgə quştь.

Xəđer inde ʙьl saralarđь ʙojьmqa aşьrьv julьnda đur qьna eştər eşlənde. Miljundarsa giktar jerđə, diƀtəlarsə malsьlьq safxuzdarь it faʙriktarь asьldь. Səvittər sajuzьnьn malsьlьqqa jaraqlь həm fajdalь ʙetə urьndarь malsьlьq eşenə ʙirelev julь menən ʙara. Şulaj uq ere malsьlьq kalxuzdarь ojoştorьv həm ntged jaqtan igenselek kalxuzdarь ʙulqan kalxuzdarđa la, ʙьjьl uq malsьlьqtь qьrqa rəveştə jaqşьrtьrqa həm arttьrьrqa ʙurьs itep qujьldь.

Beđ malsьlьq fruntьna in jaqьn jьldar esendə qrqa hedəmtələrgə ireşergə tejeşʙeđ.

Bьna malsьlьq praʙlinjahьnьņ toroşo həm unьņ kiləsəktə qujьlьşь, ʙer nisə hyđ menən alqanda şulaj tora. Beđ aldaqь məqələ malsьlьqtьņ artta qalьv səʙəptərenə həm malsьlьq fruntьnda qь ʙurьstarqa kankril rəveştə tuqtalarʙьđ. .B .M

Avьl x. maşinalarь menən tə'min eşe—qurqьnьs aƀtьnda

Başnarkamzim planь ʙujənsa, ʙьjьl, jađqь səsevgə tiklem ʙetə kəlliktif xuzalьqtarqa 40.957 haʙan, 1917 kyltivatьr, 2.114 səsev maşinahь, 632 sartirufka, 245 trəjelndrelergə tejeş ine.

Jađqь səsev kəndəre jaqьn laşьvqa qaramaƀtan, ʙəgenge kəngə tiklem haʙan inderev planь 52 %, kyltivatьr planь 35 %, sartirufka inderev planь nej ʙarь 29 %qa qьna ytəlgən. Maşnalar menən tə'min itev eştəre jomşaq ʙara.

Əgərđə kəlliktif xuzalьqtarđь planda kyrhətelgən A. X. maşinalarь menən sanь julьnda tulь rəveştə tə'min itep qalmahaq jađqь səsev planьnьņ ytəlməj qalьv qurqьnьsь kyđ aldьnda tora.-

Kalxuzdarða eş xaqьn tyləv.

(Başь ytkən numirðə).

Kalxuzdarda eş xaqьn kəngə, vaqьtqa qarap tyləvðələ məhim jeteşhedlek ʙar, — tigəjnek. Bь jeteşhed-şunan qiʙərət:

Məƀələn, ʙer gruppa xalьq ʙer kɵnə ʙujь eşlənelər. Eşləgən ɵsən sturuz 50 tin, pesən saʙьvsь haʙan totьvsьƣa ʙer hum həm sliser, ʙalta ɵƀtahьna ʙer hum 30 tin ʙirdek. Eş xaqьn 3 kə ʙylep tylənek. Ləkin ʙьlarðьn kypme eşləgəndəren, jəqnej eşiəgən handarьn həm nisek eşləgəndəren. jəqnej ularðьn eş sifattarьn tikşermevðeꞑ, ʙəlki ʙь eşselərðen qajhьʙerðəre ʙuş jerəgəndəre. Sənki eşləvse:

— „Miꞑə eşləhəmdə, eşləməhəmdə ʙer kəngə-tyləjðər tip qarajasaq. Eş xaqьn ʙь tərlə tyləv uꞑa həjlənergə jul qaldьra.

Hedemtələ: kalxuz aƣzalarь eşte jalqavlanьp eşləjəsəktər. Timək eş xaqьn ʙьl-rəveştə tyləv eş ramlьlьqьn kytərev həm eş sifatьn jaqşьrьvda ʙer tərlə lə jarðam itnəjəsək. Şulaj ʙulƣas ʙь da ʙeddə qaʙul itelergə tejeş tygel.

Eş xaqьn zdilnəj tərtiptə tyləv.

Kalxuzdarða eş xaqьn zdilnej tərtiptə tyləv iꞑ jaqşь tərtip hanala. Eş xaqьn zdilnəj rəveştə tyləgən vaqьtta sarьf itelgən xeðmətte vaqьtqa qarap ʙildələnməj. Ə, eşləngən eşteꞑ hanьn həm unьn sifatьn (nisek eşləneven) iƀəpləv menən ʙildələnə. Məƀələn: jaqşь itep ʙer giktar tarь səsev, nisə harьqtьꞑ jenen kisev həm ʙaşqalar.

Şunьn ɵsən zdilnəj rəveştə eş xaqьn tyləvðe ikense tərlə hanьna həm sifatьna qarap tyləv tip jerətələr.

Zdilnej rəveştə tyləngəndə eşteꞑ avьr, jenel ʙьlьvьna həm keşenen hənərene qarap, rəzrəttərgə ʙylev kərək.

Məƀələn: Barnavьl ukrugь. Ələj rajunьndaqь „Paʙidim“ kammuna aƣzalarьnьꞑ tykkən xeðmətteren eşenen hanьna həm sifatьna qarap tyləj. Ul eşkə xaq qujьvь 7 rəzrətkə ʙulgən.

Tarif seltəre ʙujьnsa ʙildəle:

I-RƏZRƏT: Bь rəzrətkə at ɵƀtəndə jerəvselər, tьrmatьvsьlar, kɵtevse jarðamsьlarь, ʙala qaravsьlar inələr. Ularðьn eş xaqtarь ʙer eş kɵnenə 45 tin (eşse kɵn oðonlьqь 0 saqət)

II-RƏZRƏT: Bь rəzrətkə kenʙaqьş kiƀev, kartuf həm tamьr aðьqtarь hajlav, ʙesənjьjьv, jəşelsə həm ʙaqsa aðьqtarьn jьjьv, attar həm mallarðь haqlav, hьv taşьvsьlar, turьz həm ʙaşqalar inələr. Ularðьn eş xaqь 60 tin.

III-RƏZRƏT: Bь rəzrətkə rloq taðartьvsь peşerevselər, kɵltə ʙəjləvselər, tamьr aðьqtarьn tejəv həm ʙuşatьvsьlar, aðьq əðerləvselər, maşina ɵƀtəndə eşləvselər, igen huqьvsь eşselər inələr. Bular menən ʙer rəzrətkə kanturşiktar, taʙilşiktar, nadanlьqtь ʙɵtərevselər inələr. Bularðьn eş xaqь 70 tin.

IV-RƏZRƏT: Bьqa ʙalta ɵƀtalarь, səsevselər, laʙagrejkə həm yðe taşlaj torƣan maşinalar menən igen jьjьvsьlar, juƣarьƣa hala torƣan jergə kɵltə taşlavsьlar, pesən ʙasьvsьlar, kəʙən qujьvsьlar, malatilka maşinistarь harьq həm susqa kɵtevselər inələr. Eş xaqtarь 80 tin.

V-RƏZRƏT: ʙьqa slisərlər, kyznis eşselərə, traktьrsьlar, igen jьja torƣan qatьvlь maşina eşləvselər, avьr eşmələrðe tejəvse həm ʙuşatьvsьlar inələr. Eş xaqtarь 0 tin.

VI-RƏZRƏT: ʙьqa ʙaş isar, teðevse—disətnik, zafuz, igenselek, malsьlьq, ʙaqsasьlьq, qortsьlьq ʙelgestəre, brigadirðar, ikense rəzrət scitavat, kassir, juldar mədire həm maj zavьtь mastirь inələr. Eş xaqь ʙьr hum 50 tin.

VII-RƏZRƏT: ʙьqa kammuna savtenen rə'ise, mixanik, ʙuxgaltir həm ʙaşqa juƣarь hənərle eşselər inələr. Eş xaqь 1 hum 20 tin.

Kammunanьꞑ tərle tarmaqtarьndaqь eştəgə, eşləp sьqarьv nurmalarьna qarap sdilnaj əş ʙildələnə.

Məƀələn: Hьjьr havьvsьƣa hər ʙer litьr hɵtkə ʙer tin tylənə. At qaravsьƣa, atʙaşьna 4—r tin ʙirelə həm ʙaşqalar.

Mənə „Paʙidim“ kammunahьnьꞑ ʙь yrnəge ʙeðgə qullanьv ɵsən ʙik jaqşь. Sənki eş xaqьn ʙь tərtiptə tyləv tejeşlegen kalxuz sintьr məzʙyrej rəveştə quja. Unьꞑ quşьvь ʙujьnsa hər ʙer kalxuz eş xaqьn 7 rəzrətkə ʙylep tylərgə tejeş. Ləkin, „Paʙidim“ kammunahьnьn təzriʙəhen fəqət yrnək ɵsengenə alьnqanlьqtan, ʙeððeꞑ Başqortostan kalxuzdarь eşen 7 rəzrətkə ʙylhələrðə eş xaqьn ʙəl rəveştərgə tyʙən, juƣarь qujarƣa xaqlьlar. Sənkej Barnavьl ukrugь menənʙeððenjəmhyrejət şarttarь ʙer tygel.

Eş xaqьn sdilnəj tərtiptə tyləv ʙik kyp kalxuzdarðьn praktikalarь ʙujьnsa, kalxuz esendəge tərle ьzqьş, talaştarðь ʙɵtərələr.

Jaꞑƣa, jergə, milekkə, pajƣa həm ajrьm vaqьtqa qarap tyləngənjeteşhedlektər ʙarьla ʙɵtələr.

Sdilnəj tyləv tərtiʙendə eş xaqьn eşsenen eş hanəna həm si-atьna qatlavlь ʙvlьvьna həm keşenen hənərenə qarap tyləngənlektən ʙɵtən kalxuz aƣzalarьla jaqşь, tьrьşьp eşlərgə nьq iqtiʙar ʙirələr.

Hedemtələ: eş ramlьlьqь 2, xatta kyʙerək mərtəʙə arta.

Məƀələn: Irkut ukrugьnda ʙulƣan „Balşivik“ kammunahь eş xaqьn sdilnəj rəveştə tyləj ʙaşlaqas tyʙəndəge unьştarƣa ireşkən:

Eş tarmaqtarь	Ber kəndə eşləngəneş		Ber eşsenen ʙer kəndə eş xaqь	
	Eş xaqьn kəndəlek tyləgəndə	Eş xaqьn sdilnej tyləgəndə	Eş vaqьtьn kənlektəp tyləgəndə	Eş xaqьn sdilnej rəveştə tyləgəndə
1- Hьjьr havьv . .	4 pot hɵt havьv	6 pot hɵt havьv	47 tingenə ala ine	60 tinge jetə
2- Ikmək peşerev .	2 potta 20 qadaq	3 pot 15 qadaq	47—„—	54—„—
3- kɵltə əjev . .	0,77 giktar kɵltəhe	1,93 giktar kɵltəhe halьp ʙətə	47—„—	70—„—
4- Orlьqtar utьrtьv	0,31 giktar	0,17 giktar jergə utьrta	47—„—	60—„—

Bь taʙlitsa kalxuz həm kammuna aƣzalarьnьn xeðmətləren sdilnaj rəveştə tyləgəndə, ularðьꞑ xeðmət ramlьlьqь yƀev menən ʙergə, eş xaqtarьnda yƀeven kyrhətə.

Ə, eş xaqь kypme yƀhə, kalxuz həm kalxuz aƣzalarьnəꞑ jqtisadьj, jəqnej matdьj jaqtarьla jaqşьra. Məktəptər, ʙalnistar, uqьv əjðəre həm ʙaşqa mədənej havlьq haqlav jorttarь halьvƣa durməmkiьlektər tьva.

Eş xaqьn sdilnəj rəveştə tyləv ɵsən,

Hər ʙer eşte nurmьlaştьrƣa həm aƣzalarƣa eş tapşьrƣanda ularðьꞑ ʙildəle vaqьt—esendə eşləptə-alьrlьq, jaki eşləp ʙɵtərergə tejeş ʙulƣan, eşləp sьqarьv numirlarьn ʙildələrgə kərək. Şul ʙildələngən nurmьnь aƣðalar tutьrmahalar, eş xaqь tyʙən təşərgə, ə, nurmь arttьrьlьp ytəlhə eş xaqьlь kytərelergə tejeş.

Sdilnəj rəveştə eş tapşьrьv nurmьhь şul rəveştə ʙildələnergə mɵmkin.

Eşlənə torƣan eş	rəzrət	ʙь eşnisə saƣətta ʙɵtərgə tejeş	hər saƣət ɵsən stafka	ʙɵtə eşnen xaqь	ʙer tarmaq ɵsən eş xaqь	hər tarmaq ɵsən kərək ʙulƣan vaqьt
1-Sirəm jerenə 3½ virşuk tərənlegendə horav						
A) herevse	3	20 saƣət	9 tin		1—80	
ʙ) at jerətevse	1	20—„—	6—„—	3 hum	1—20	40 saƣət
2-rətle teðinə səskee menən səsev						
aarlьq eşse	3	4 saƣət	9 tin	36	90 tin	12 saƣət
ʙ) jertevse	1	4—„—	6 tin	24		
v) maşina ta lartvsь	2	4—„—	7,5 tin	30		

Bь kyrhətelgən taʙlitsa fəqət yrnək ɵsengenə kyrhətelə. Bьlarðь hər ʙer kalxuz yðeneꞑ nurmьlarьna, ʙəzrəttərenə qarap yððəre ʙildələrgə, sdilnəj eş xaqьn yd-şarttarьna qaratьp qujarƣa tejeştər.

Eş xaqьn sdilnəj tyləgən vaqьtta juƣarьla əjtkənsə, ʙerðən xeðmət ramlьlьqь ytərelhə, ikensenən unьş rta, ɵsensenən eş sifatь jaqşьra. Dyrtensenən kulak həm xəlde qatlam ɵsən keşe kɵsenən fajdalanьv mɵkinlege ʙɵtendəj ʙɵtə. Irðər həm qatьn qьððarðь tigeð xeðmət ɵsən tigeð eş xaqь alalar.

Şulaj itep eş xaqьn sdilnəj furmьla tyləv—kalxuz eşendəge eş xaqьn tyləvðe dɵrɵƀ xəl itə ala.

Şunьꞑ ɵsən ʙɵtən kalxuzdar xeðmətte sdilnəj rəveştə tyləv tərtiʙenə kysərgə tejeştər.

Q. IŞBULAT.

Tɵrekmənestandь sənəqətləşterev

Hyrəttə: Aşxabatta Tɵrəkmənestandьꞑ 5 jьllьqьnda— 1929 nsь jьldaꞑ nyjəʙerendə asьlqan 1 nse tuqьv faʙrige. Bь faʙrik 11 meꞑ orsoqlo həm 350 tuqьv stanuklь itevgə iƀəplənep eşləngən.

Kulaktь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙɵterev məs'ələhen tikşerələr.

Kamsamul xuzalьqtь jaꞑь nigeðgə qorьvƣa nьqlь kɵs halьrƣa tejeş.

Kamsamul həm firqəhed jəştər jalpьhьnьꞑ səjəsej aꞑь yƀev, ular xuzalьq təðeleşenen ʙɵtən tarmaqtarьnda aktif qatnaşa ʙaşlanьlar. partejənen giniral lьdьnь ʙujьnsa xuzalьqtь jaꞑь nigeððə, qorьvda kamsamul kypkenə eştər alьp ʙara.

Şulaj ʙьlhala əle ʙɵtənləje menən ʙь eş jetərlek dərəzələ tip ʙulmaj. Partejənen yðək kəmitəte qьðьv timp menən yƀep ʙarƣan satsьjalizьm eşenen artqa qalƣanlьqьn kyrhətep ytte. Kamsamuldьꞑ, ʙigerəktə sənəqət eşləp sьqarьv urьndarьnda artqa qalƣanlьqь nьqqьna hidelə. Bь tarmaqta ður ʙoroloş jaƀahь ʙar əle.

Bь xəldən qotolьv ɵsən ʙɵtən kamsamuldar həm eşsən jəştərðe udarnaj ʙriƣadalarƣa kəlliktif həm kammunalarƣa tartьrƣa kərək. Udarnaj ʙrigaða əşselərenen s‚jьzdьnda udarniktar jalpьhьnьꞑ hanь 100 mndan artьq alðanqь eşselərðen torƣanlьqь kyrende.

Ə, şunьꞑ esendə fəqət 15 kenə pr.tь kamsamulda. Xəðerge vaqьttala əle kamsamuldarðan udarniktarðьꞑ hanь tyʙən tora,

Beððeꞑ Başqortostan kamsamuldarь arahьnda udarnaj ʙrigadalar təðev taqьla nasarraq tora.

Xəðerge vaqьtta kamsamuldar yððərengenə udarnik itev tygel. „hər ʙer kamsamul iꞑ kəmendə partejəhed ike eşsene yðe menən ʙergə udarnaj ʙrigaða safьna tartьrƣa tjeş“ luzьnqьhьn tormoşqa aşьrьvðь alьrƣa tejeştər. Hər ʙer udarnaj ʙrigada kulaktь sьjьnf ʙulьv jaqьnan ʙɵterev həm satsьjalizьm təðevgə qomasvlaqan ʙɵtən jeteşhedlektərðe asьvƣa nьqlь kərəşse həm partejənen nьqlь tajanьsь ʙulьrƣa tejeş.

Sjьnfьj doşmandь aꞑlap kərəşə ʙelev ɵsən səjəsej ʙelemde kytrevðə kərək.

Şunaꞑ menən ʙergə tixniciskej jaqtьn naðanlьqtь ʙɵterevðə iꞑ kərəkle şarttarðьꞑ ʙerehe.

Xuzalьqь jaꞑь nigeððə təðev ɵsən kamsamol həm ʙɵtən eşse jəştər s jəsej həm tixniciskej jaqtan jaqşь ʙlemle ʙulьrƣa tejeştər.

Partejənen yðək kəmitite „kəndeꞑ ʙer səƣəte tixniciskej uqьv, jaðьvƣa əjrənergə“ tigən luzьnqьnь taşlanь. Bь luzьnqь kamsamuldьꞑ ʙajavaj ʙurьsь ʙulьp. unьꞑ kəndəlek eşendə qьðьl jep ʙulьp hudьlьp ʙarьrƣa tejeş.

Avьldarða kamsamuldarðьꞑ tixniciskej naðanlьqьn ʙɵtərə torƣan punkьttar asьrƣa.

Unda partejəhed jəştər jalpьhьnda jəlep itevðe alьrƣa kərək.

Mənə, xuzalьqtь jaꞑь nigeðgə qorьv həm eşləp sьqarьvðь kytərevðə kamsamuldьꞑ aldьnda torƣan tɵp ʙrьstar şular. Hər ʙer kamsamul udarnik ʙulьp ʙaşqa jəştərgə yrnək kyrhətevðə aldьnqь saftan ʙarьrƣa tjeş.

S. MUSIN.

Başqortostan kyləmendə, pianir aktif eşenən xisap alьv həm hajlav kampanjəhe ytkərelə.

(Avkym V. L. K. S. m. ʙojrahь qararьnan)

Pianir aktiftьꞑ dərəzəhen juƣarь kytərev həm pianir aktiftьn əşen kəsəjtev ɵsən 10 nsь marttan alьp, 10 nsь aprilgə tiklem Başqortostan kyləmendə pianir eşenən xisap alьv həm hajlav kampanjahь ytkərelə.

Bь kampanja ʙьqa tiklem pianirðar arahьnda, ʙɵtə səvittər sajuzь kyləmendə ʙulƣan pianir slyteneꞑ qararðarь nisek tormoşqa aşьrlьvьn tikşerevðe tɵp ʙurьs itep ala.

— Bьqa tiklem pianir aktiʙьnьꞑ kypkenə hanь sluzьşsь ʙalalarь şulajuq ʙəqze ʙer urьndarða sit ilimint ʙalalarьla iƀəplənep kilde. Kyp urьndarðaqь kamsamul jəcəjkələre pianir eşenə halqьn qaranьlar.

Şunьn ɵsəndə xisap həm hajlav kampajahьnda ʙь jeteşhedlektər qьrqa ʙɵterlergə; pianir aktif safьnda jarlь, ʙatrak, eşse jadrahь kəsəjtelergə, pianir eşenə kamsajəcəjkələr tarafьnan hudьlьp kilgən farmal qaraştar ʙɵtərgə tijeşle.

Bь kampanjanь unьşlь rəveştə ytkərev ɵsən kana, prafuʙьr həm V.L.K,S.M kəmitəttəre qarşьnda pritvaritilnaj plan təðəp, kampanjəne ytkərev eşenə ʙɵtə ʙalalarðan alьp, kamsamul həm ʙɵtə partejə aƣðalarьnьn diqqəten jəlep itərgə tejeştər.

Jort kyləmendəge kammunis ʙalalar ojoşmahь ʙojralarь ʙь unaj menən ʙalalar, kamsa aktif həm jəməƣət ojoşmalarь vəkildərenən ƣiʙərət kəꞑəşmə jьjьp ʙь hajlavðь nisek ytkərey turьnda xəðerlek alьp ʙarьrƣa tejştər.

Jort kyləmdərendəge kammunis ʙalalar ojoşmalarь pianir aktiftьꞑ kəꞑəşməhen jьjьp, undaqь pionir eşenen sinfьj kərəşkə jaraqlьlьqьn, ularðьn ʙьqa tiklem eşləgən eştəren tikşerergə tejeş.

Bɵtə urьndarðaqь kamsamul jəcəjkələre, ʙь tikşerev eşenə nьq əhmejət ʙirergə, həm eş alьp ʙarьrƣa, ata, əsələr jьjьlьştarь ytkərergə, ajrьm numir stina gəzitələre sьƣarьrƣa, ajrьm urьndarða ʙь kampanjanьn ʙarьşь turьnda mətʙuqat aşa jaqtьrtьp ʙarьrƣa tejeştər.

(Bik dьƀqartьp alьndь idara)

Jspikylənt-kamsamol

Arƣajaş k-nь QARA-BULAQ jorto əəlikəi avьlь BAJMURZIN SADKAJ komsamol aƣðahь ʙulьvьna qaraməƀtan məhər tyləp qatьn aldь. Baðarðan ʙaðarðarƣa jerəp on hatьp jata.

Kalxuzdar ɵsən jaꞑь kadьrðar.

R. S. F. S. R. məqarif xalьq kamisarejatь kəllegejəhe krəƀtejan jaştəre məktəptən kalxuz jəştəre məktəptərenə əjlənderev turahьnda qarar sьƣarðь. Bь qararðь kalxuz jəştəren pьrajьzvodstьva nigeðndə uqьvda ʙьna tiklem ʙulƣan sistimalarƣa ður yðgəreş jahav qarar tip xisaplarƣa kərək.

„XƏÐEN KALXU JƏŞTƏRE MƏKTƏPTƏRENEN EŞTƏRE TYBƏNDƏGELƏR MENƏN YLSƏNERGƏ TEJEŞ: NI TIKLEM, UL, EŞTƏ KALXUZDAR ƟSƟN EŞSELƏR, OJOŞTORЬVSЬLARÐЬ ƏÐERLƏJ, TIRƏ JAQTAQЬ KALXUZDARÐЬN TORMOŞ—KYLTURA KƏRƏKTƏREN TƏ'MIN ITƏ, OŞO TƏBƏKTƏGE KALXUZDAR YÐENƏ NISEK JARÐƏM ITƏ, NI TIKLEM KALXUZ JƏŞTƏREN JƏLEP ITƏ HƏM KULAKTЬ SЬJNЬF BULЬV JAQЬNAN BƟTƟREV SƏJƏSƏTEN YTKƏREVÐƏ NISEK HƐM NƏMƏ MENƏN JARÐAM ITƏ“ (NARKUMPRUS KƏLLIGEJƏHE QƏRARЬNAN).

Kamsamul insejativahь menən ʙaşlaƣan F. Z. Y. məktəptəre sənəqətkə kьvalifikatsьjalь kadьrðar əðerləvðə ður unьştarƣa ireştelər. Avьl xuzalьqь ɵsən massavaj kьvalifikatsьjalь kadьrðar əðerləvðə kalxuz jəştəre məktəptəre le şul uq urьnda totasaqtar. Xəðerg ezaman ɵsən kərəkle eşselər ðerləj almaƣan 7 jьllьq, 9 jьllnq həm II ʙasqьs məktəptərðe alьştьrьp Ş. K. M. avьlda ʙerðən ʙer kytəjenke məktəp ʙulьp qalasaq. Ş. K. M. yðeneꞑ jaꞑь iƀemen eştə kyrhətə alьv ɵsən məqarif urgьndarь ʙigerəktə kamsamul aldьnda ɵlkən ʙurьstar toralar. Kamsamul ojoşmalarь ʙь ʙurьstarðь ytəvðə ʙaştan uq qьðьv timp alьrƣa tejəştər. Kerəƀtejən jəştəre məktəptəren kalxuz jəştəre məktəptərenə əjlənderev turahьnda narkumpьrus tyʙəndəge juldarðь hьððь.

1) Bьqa tiklem Ş. K. M. larða avьl xuzalnqьnьꞑ ʙɵtə tərðəren nqьtьv urnьnð pragramðar şul təʙəkteꞑ kalxuzðarьndaqь niqeð alьp iƀəpləngən xuzalьq tərenə qarap yðgərələr, jəqni hər ʙer Ş. K. M. əgərðə ʙer genə kampliktle ʙulha a. x. ʙer tərenən nьqtap uqьtьv alьp ʙara. Ber nisə kəmpelikle ʙulƣan Ş. K. M. larðьꞑ hər ʙer kəmpelige a. x. ʙer təren yðenə məxsys itep alьp uqьta (malsьlьq, igenselek, ʙaqsasьlьq h. ʙ.).

2) Ş. K. M. lar pragramьnda avьl xuzalzqьnьn ʙer tərenniqð alьv menən ʙergə a. x. ʙaşqa tərlərendən ðə qəmymi kərəkle ʙelem ʙirəsəktər.

3. Totoş kəlliktifləşev təʙəktərendəge Ş. K. M. larða uqьvsьlarьn tə'min itev 14 jəştən juqarь ʙulqandar ɵsen eş xaqь rəveşendə tylənəsək. 14 jəştən tyʙəndər ɵsən kalxuzðarða qəmymiləşterelgən uqьv fundtarь təðələ.

4) Totaş kəlliktifləşev ytməgən təʙəktərðəge Ş. K. M. lar praizvьudьstьva praktikahь ɵsən ajrьm kalxuðarƣa həm savxuzdarƣa ʙerketələr.

5) 1930—31 nse uquv jьlьnan ʙaşlaq ʙɵtə Ş. K. M. lar ɵðlekheð uqьv jьlьna kysələr. Uqьvðьꞑ ɵs jьlьda kalxuzðarða praktika eşe menən ʙəjlənep ʙarьla. Totoş kəlliktifləşev təʙəktərendəge məqarif ʙylektəre ʙɵtə ʙatraklarðь Ş. K. M. qa alьvðь tə'min itergə tejeştər.

6) Bɵtə Ş. K. M. lar 15 nşe fivraldan 1 nse sintəʙergə tiklem ʙatraktarðь, jarlьlarðь həm kalxuzsьlarðь S. K. M. qa inergə əðerlav ɵsən kurьstar asarƣa rejeştər.

7) Bɵtə Ş. K. M. lar jaꞑьnda, xəðerðən yk uqьta ʙaşlav ɵsən jaqьnan ʙerense gruppalar ojoştorlasaq.

8) Bьqa tiklem Ş. K. M. ʙulmaƣan təʙəktərðə ʙerər Ş. K. M. ojoştьrьla. 15 nse fivjaldan ʙaşlap ʙɵtə Ş. K. M. lar kalxuzðaða jaðqь a. x. kampanьjahan Yktərey ɵsən kəðgə tiklem paxutqa sьƣalar.

Narkumprьus kəllegejəhenen qərarьndaqь məhim mamintar oşolar. Bьnan ʙaşqa kiske ŞKM həm tiðlətelgən 2 jьllьq kənðeð ge Ş. K. M. lar seltəten yƀtəterevgə əhəmjət ʙirelə. Ş. K. M. larðь jaꞑьnan ojoştorьv turahьndaqь V. L. K. S. M. yðək kəmitəte qərarь ʙujьnsa ʙɵtə kamsamol ojoşmalarь tiðlek menən eşkə ʙaşlarƣa tejeştər. Ş. K. M. lar ʙik tar ramkala ʙer tərlə genə eş ələ torƣaꞑ eşselər jeteştərə tip aꞑlav jaꞑьlьş ʙulьr ine. Ş. K. M. lar aldьnda kalxuzðar ɵsən ojoştorьvsьlar əðerləv ʙurьsь qujьla. Ş. K. M. larðьꞑ ʙь jaꞑьnan təðelevðəren iƀem almaştьrьv tip kenə aꞑlav xata qaraş ʙulasaq. Ş. K. M. lar təðeleşen ʙɵtə məqarif urgьndarь, kamsamul həm kalxuz jəmaqətselege nьqlь əh'mejət ʙirergə tejeştər. Bь ɵlkələ valakita, eşheðlekkə jul qalmahьn. Ş. K. M. lar tiðlek menən kalxuzðarƣa paxut ojoştorьp ʙalşəviktərsə jaðqь a. x. kampanjahьn ytkərevgə ʙaşlanьlar. 14 jəşkə jetməgən jəştərðe uqьtьv ɵsən jað kɵnə hər ʙer kamsamul jəcəjkəhe kalxuzparða ʙer nisə giktar igen səsep qəmyqiləşkən uqu fundtarь təðəlhen.

Hər ʙer ʙatrak, hər ʙer jəş kalxuzsь Ş. K. M. larðь jaꞑьnan ojoştorьv turahьndaqь ʙь qarardь ʙelhen, anь tormoşqa ytkərevðə aktif qatnaşьvƣa jəlep itelhen. Faʙrik—zavьt təʙəktərendə jəştər xeðməten satsьjalizьm nigðendə ojoştorьvða ɵlkən unьştar kyrəʙeð. F.Z.Y. məktəptəre kьvalifikatsьjalь eşselər jiteşterevðə yðlərenə toşkən ʙurьstarðь ytəjðər. Avьlda jəştər xeðməten satьsjalizьm nigðendə ojoştorou vaq xuzalьqtar nigeðendə mɵmkin ʙulmanь. Kalxuz təðeleşenen kiꞑ adьmdar alьvь menən ʙь ɵlkələ ɵlkən mɵmkinlektər tьva. Jəştərðən massavaj kьvalifikatsьjalь kedьrðar əðerləvðə, jəştər xeðməten satsьjьlizьm nigðendə ojoştorьvda Ş. K. M. lar məhim urьn totasaqtar. Narkumprus həm yðək kəmitət qərarðarь kalxuz jəştərenə Markьsizьm, Lininizьm mənən huqarьlqan praizvudьstьva ʙeleme ʙirevðə kiꞑ adьm alqa atlav xisaplana.

Jaꞑьqьna ojoştьrьlьvƣa qaramaƀtan kamsamul jəcəjkəhe jaqşь eşləj.

M—Qoloj jortь (Arƣajaş k.) Mamaj avьlьnða, kamsamul safьna krerlek jəştər kypkenə ʙulhala, ʙьqa tiklem kamsamul jəcəjkəhe juq ine. Bьjьl qьşqь kanikulƣa qajtusь uqьvsь—kamsamuldar tarafьnan avьlda kamsamul jəcəjkehe ojoştьrьldь. Xəðerge kɵndə avьlda kamsamul safьnda torьvsьlar ʙarlьqь 10 ʙulьp, ʙɵtəhelə kalxuzda aƣða hanalalar.

Kamsamul jəcəjkəhe, jaꞑьqьna ojoştьrьlьvƣa qaramaƀtan, avьlda ʙik kypkenə eştər ʙaşqarьp, jallь arahьna ʙajtaqqьna jannlьqtar krtte.

Kamsamul jəcəjkəhe „Majƣa tiklem irðər arahьnda 100%, xatьn—qьððar arahьnda 60% naðanlьqtь ʙeterev“ ʙurьsьn qujьp, avьlda xatьn—qьððar ɵsən ike likpunkt asьp eşkə kereşte. Tið arala uqьj—jaða ʙelməgən irðər ɵsendə ʙer likpunkt asьlasaq.

Şuluq vaqьtta kamsamul jə„kьj“ cəjkəhe avьlda ʙerense mərtəʙə ʙer ʙartak menən ʙatracka arahьnda „qьðьl tuj“ ytkərðe həm tantanalь rəveştə ʙer ʙalaqa isem quştь. Bьnьꞑ menən kamsamul jəcəjkəhe avьldaqь ʙьqa tiklem xəkəm hɵrəp kilgən iƀke qəðət—jolalarðь hɵperep, avьldь jaꞑь tormoşqa taʙan ajaq atlattь.

Şulaj uq kamsamuldar avьldaqь ʙaşqa eştərðələ aktif erəveştə qatnaşlьq itələr. Avьlda kamsamuldar suʙʙutnik ytkərep, 170 pot timer tomor həm ʙaşqa iƀke—oƀqo jьjðьlar. Kalxuz aƣzalarьnьꞑ eş maldarьn həm eş qoramaldarьn qəmymiləşterev, qьðьl məjəsteꞑ eşen eratkə halьv, avьl xalqь menən ʙerlektə jaꞑь tiptaqь kisələr ytkərev kevek eştər alƣarьla ʙarьla.

Avьl xalqь kamsamuldarðьꞑ ʙɵtə eştə aktif qatnaşlьqьn ður şatlьq meʙen qarşь alьp, kamsamuldarðьꞑ hər ʙer eşendə ʙerðəm rəveştə jarðam kyrhətələr.

B. SƏIDQƏLIN

Sit ildərđə nəmələr вar

Kamsamul safьnda torovđarь esen

Pylşənen Sasnuvitsə Şəhərendə kamsamul safьnda torovđarь esen S.Kaludzəj menən K. Jejaguvski 3 jьllьq, Zarjuk 2 jьllьq katьrgaqa xөkөm itelgəndər.

Varşavđa (Pylşə) kamsamul aqzahь вulьvь esen Qəjman 6 jьllьq katьrgьqa, 3 kamsamul 4-ər jьlqa, вer kamsamul 2 jьlqa, вer kamsamulka вer jьlqa tөrməgə xөkөm itelgəndər.

Judzə (Pulşa) şəhərendə 2 kamsamul aqzahь 57 şər jьllьq, qolqan 17 kamsamul aqzalarь tөrlө mөddət menən tөrməgə jaвьrqa xөkөm iteldelər.

Ykmərgələ (litva) 15 kamsamul aqzahь 5—12 şər jьllьq mөddət menən tөrməgə jaвьrqe xөkөm itelgəndər.

Kavnu (Litva) şəhərendə вer nisə uqьsь kamunistar jьjьlьşьnda qatnaşlьq itevđə qəjeplənep, ođon mөddət menən katьrgьqa jiвərergə xөkөm iteldelər.

Tөrmə aşa-pьralitarijat safьnda

— Jatvijala 12 jəşlek vajnsвirgveistufkьlar taratьđa qəjeplənep, 2jьl.ьq mөddət menən kripusqa jaвьrqa xөkөm itelde.

— „Irekle" Amirikala, Passajkьla zaвastuika jahavsьlar tajđahьna markalar hatьv esen 12 jəşlek Marija Kurtьnuvskaja tөrməgə jaвьlqan. Ə. Aksil—Nirdi „Jəş iptaş„ zurnalьn uqьqanlьqь esen edərləvse (sьşşik) tarafьnan aristavajt itelgən.

Ataqlь Jugaslavija—„glavnjac" tөrmələrendə 12 menən 19 jəş arahьndaqь jəştər totqonda utьralar.

— Cix—ьslavakijala mьnan вer, ike aj samahь elek вer tөrkөm pьjanirđar aristavajt itelgəndər.

— Qamвurьq şəhərendə 11 jəşlek вer вala tөrməgə jaвьlqan.

— Iraklista (Kirti utьravьnda) tire zavьtьnьŋ 10 jəşlek ike uqьvsь Qritsejəla kamsamulь gəzitəhen uqьvđarь esen aristavajt itelgəndər.

— Vilnə Şəhərendə jeşkeuə 13 eşse kammunizьm agitatsьjahь taratьvda qajeplənep. 6 ajdan 2 jьlqa tiklem mөddətmenən katьrgьqa eşkə jeвərevgə xөkөm itelgəndər.

— Bilgьratta (Jənyвi—slavьja) kammunistar tarafьnan jađьlqan pьlakattardь jəвeşterep jөrөvđə qajeplənep, 6 kamsamul 15-r jьlqa tөrməgə jaвьlqandar.

Appazitsejənir praf sajuzdar jeŋə.

Qirmanejələ, tөp sənəqət rajundarьnda faв-zaikumdarđь janьnan hajlav vaqьtь jaqьnlaşa. Вьl uŋaj menən xəđer Qirmanejələ—rivalytsiun appazitsejanir prafsajuzdar menən вurzьva appazitsejənirđəre arahьnda kөrəş вaşlandь,

Вьl hailavqa əderlek eşendə rivəlytsejun prafsajuzdar jaqşь uq unьş qađanalar.

Əssen qalahьndaqь kammunalnaj pritprejatejalərđəge eşselər arahьnda rivalytsejun prafsajuzdarđьn jeneve kөtələ.

Xəđergə tiklem rivalytsejun p- sajuzdar 40ı, satsьjal-kerəƅtejən prafsajuzdarь 28, rifarmistar 11 tavьş alqandar.

Disвurg qalahьndaqь „Birsiyllsitte" zavьtьnda, rivəlytsejun prafsajuzdar 694, satsejal-xristьjan (вurzьvaznaj) sajuzь 234 tavьş alqan.

Girmanejə kampartejəhenə qarşь tirrur.

Kyptən tygel, Birlin paliasəjəhe satsejal—dimakrat vьlastardьŋ bojroqo вujьnsa Girmanəja kammunistar partejahьnьŋ yđək kəmitəte jortona ojathьđ erəveşta hezym jahanь. Вьnda palitsejənen 4 səqətkə jaqьn jahaqan təntevə вer tөrlelə hedemtə вirmənə.

Hyrəttə: Birlində palitsejə gruzaviktarь Girmanejə kampartejəhenen yđək kəmitite jorto aldьnda.

Kөrəş kөsəjə

VINA (Avesterejə) eşselərđen, вөtə javrьupa kyləmendə jьlьna вer mərtəвə eşheđđərgə qarşь kөrəş kөnө itep ytkərelə torqan 6 nsь martqa, eşselər tarafьnan ньq əderlek вaşlanьv uŋajь menən, palitsejə eşheđđərđeŋ ojoşьvьna qarşь taqьla qatьraq kөrəş astь. Avesterejələge eşselərđeŋ rivəlytsejun xərəkəten taqьla qьđьvlata. 26 nsь fivralda вьl uŋaj menən palitsejə menən eşselər arahьnda вөreleş вuldь.

Eşheđđərgə pasuвьjə tarata torqan punkьttarđьn вerehendə, palitsejə, eşheđđərde jьjьlьşqa saqьrьp taratqan vazvanjələr həm eşqeđđər gəzitəheneŋ jaŋь numirьn sьqarьv turьndaqь iqlandar palitsejə tarafьnan jьrtьp taşlandь. Listuikalar taratьvda qəjeplənep palitsejə qulьna alьnqan eşse eşheđđər tarafьnan qotqarьldь.

26 nsь fivral Vinala kyp handaqь eşheđ mitallistarđьŋ jьjьlьşь вuldь. Вьl jьjьlьşta eşheđđərđeŋ kөrəş pragьrammahь həm 6-nsь marttь ytkərev məs'ələhe qaraldь.

Eşheđđər вьl pragьrammanь qaвul itkən saqta:

— Beđ 6 nsь mart kөnөndə kөslө dimanьstьratsejə jaƅajвьđ həm mərkəz eşheđđər kəmitəteneŋ вьl turьla sьqarqan qararьn tormoşqa aşьrьp massavaj zaвastuia jaƅatrqa tejeşвeđ tinelər.

Rivəlytsejyn jəştərđe qađaplav

— Slavinьsta, kerəƅtejən partьjahьnьŋ mətвyqətьn taratqan esen вer 15 jəşlek krəƅtejən вalahь palitsejə tarafьnan вik ньq jəвerlənep, tөrməgə jaвьldь.

— Vilis şəhərendə (gritsejə) massьvьj erəveşta tөrməgə jaвuđar вulьp ytte. Aristavajt itelevselər arahьnda 10 13 jəşlek вalalar вik kyp hanalalar. Вьl вalalar pьrafsajuz ojoşmalarьnьŋ listufkalarьn taratьvda qəjeplənep, palitsejə tarafьnan aqьldan jađqansa jəвerləngəndər.

— Mьnan вer nisə aj elek Zagriв tөrməhenə (jənyвi slavьja) jaвьlqan jəş eşse Pavil Marganuvic, jьrtqьstarsa jəвerləv arqahьnda, tөrmələ ylde.

Tere kөjөnsə sьqmaƅlьq urьnqa

— Pylşələ вer pravakatьrđь ytergənlege esen kamsamul aqzahь Jlinskejde 12 jьllьq katьrgьqa xөkөm itelgən. Вьl kamsamul 1 nse Maj вajramьnda eşkə sьqьvđan вaş tartqan. Şuqa kyrələ ul „Jrge təre" tөrməhenə kyserelgən. Ə, вьl tөrmənən вerəvđə iƅən-hav sьqa almaj.

— Fuligandrus utьravьnda (Gritsejə) kamsamul aqzahь Dalmus hərgəndə ylgən.

Birlində eşse jəştər dimanьstratsejəhe.

Birlin (Qirmaenjə). munan вer ađna elek, palitsejə tarafьnan pьsьraqlьq taşianьv səвəple, вer nisə 100 ləgən eşse jəştər Birlindeŋ mərkəzendə palitsejənen faşistarqa qarşь вerekmənə həm dimanьstьratsejəne tuqtatьvьna javap rəveşendə dimanьstьratsejə jaƅanьlar. Ular uram вujьna: „Jəşəhen Qirmanejə kammuistarpartejəhe" tip qьsqьrьp jərenələr.

Вьqa qarşь palitsejə jəştər dimanьstьratsejəhen taratьv həm 5 jəş eşsəne qulqa alьv menen javap вirđe.

Ytkən jьlqь jeteşheđlektər вьjьl qaвatlanmahьn

Qьđьl ərmejəgə tatar-вaşqorttardan kamandirđar əderləv eşe mөhim вurьstardan hanalьp, вьl julda urьndaqь ojoşmalar qьđьv eş alьp вarьrqa tejeştər.

Ytkən jьl Qazandaqь вerləşkən tatar-вaşqort huqьş məktəвenə eşse вatrak, jarlьlarđan 3 ajlьq əderlek kurьsь asьlьp, unda asьlqan məlne 60-70 ləgən keşe ulhala, вik kyp səвəptərgə вinaən kurьs вөtөrөv ađaqьnda вarlьqь 20-30 kursantqьna qaldь. Вьnьŋ şul tiklem qьđqanьs xəldə, əđ hanqa qalьvьna, tyвəndəge fakьttar dərəƅlajdar.

1. Urьndarđaqь ojoşmalarđьŋ вer jaqtan jaraqhьđ iliminttardь, tađalьqьna iqtiвar вirməj kamandiravajt itep, tik Qazan qalahьn kyrep qajtьvsьlar вuldь.

2. Kurьsqa qaвul itev qaqidələren ньqlь tikşerməj tik urьndь tultьrьv nejəte menən, uqьj-jađa вelməvselərđe jeвərev.

3. Jəşe jetməgəndərde jeвərev arqahьnda, qasьp qajtьv həm qajhь вerəvđər uqьrqa teləməj anda-mьnda dərestən qasьp jөrөvđər, вьna вьlar вarьƅьla kiləsəktə qьđьl ərmejə safьna qьđьl kamandirđar əđerləvđə вeđđen əlqəşevđərəвeđđən hanaltmaj. вəlki dur jeteşheđlektərəвeđđən hanalьrqa tejeştər.

Şunьŋ esen:

Вьjьl huqьş məktəвenə uqьvsьlar jeвərev kəmisejələre вьl jeteşheđlektərđe вөtөrөp, qьđьl ərmejəgə вajavaj qьđьl kamandirđar sьqarьrlьq qoros вelekle eşsən jəştəren jeвərevđe kyđ aldьnda totarqa tejeştər.

Dajuş tatar-вaşqort jəştərenən sьnьqqan qьđьl kamandirđar!

X. XUZIN.

Mupьr ike ađnalьqь.

5 nse marttan вaşlap 20 nse martqa tiklem mupьr eşe janlandьrьv esen kamsamul 2 atnalьqь ytkərelə. Mupьr ojoşmahь kapital ildərendə iđelevse rivalytsiənirđarqa jarđam itəvđə iŋ hemejətle ojoşma xiƅaplana, Honqь jldarda kamsamuldьŋ mupьrdaqь eşe hylpən вara. Вьl əhmiətle ojoşmaqa pьralitarejat jəməqətselegən fikere hylpən tuplana: Qəđəttə kamsamul jəcəjkələre mupьr eşen 18 nse mart jetkəs kөne kampanjə tөƅөndə qudqatalar. Вьl xəl вeđđeŋ iŋ jiteşheđ jaqtarьвьđđan hanala. ytkərelэsək kamsamul 2 atnalьqь mupьr eşen janlandьrьvda niged вorolьş jaharqa tejeş.

Kasamuldarđьŋ mupьrda aqьđa вulьp torьvđarь вik əđ han təşkil itə. Ytkərelэsək 2 atnalьqta вergenələ kamsamul mupьr aqđahь вulmaj qalmahьn. Kamsamuldarđь 100% tь menən mupьrqa jəlep itevđə genə tuqtalmaƅqa; mupьr eşenə вөtə pralitarьjat jəməqətselegeneŋ fikren tuplarqa: mupьr eşenə kamsamuldarđan aktivistar yrlətergə.

Miljunlaqan kamsamul jalpьhьn həm-kerəƅtejən jəştəren intirnatsьjanal tərвejə menən huqarьv eşe mupьr eşenə qul totonьp вarьrqa tejeş. Kyđe menən kapitalizьm tormoşьn kyrməgən S.S.S.R daqь jəş вьvьndь sit ildərdəge eşselər həm eşse jəştər kөrəşe menən taŋьştьrьp tərвejə вirevđə mupьr dur urьn tota. Qajhь jəcəjkə mupьr eşendə aktif qatnaşmaj, ul jəcəjkəne jəştərgə intьrnatsьjanal tərвejə вirevđə вer tinlektə eş eşləməgən tip taвarqa kərək. Mupьr ike atnalьqь eştə вьqa tiklem вulqanьвaş вaştaqlьq, eşheddekkə sik qujьlьrqa tejeş. Irekle ojoşmatip qarap ikense pьlanqa qaldьrьv вulmahьn, kamsamuldьŋ intьrnatsьjanal tərвejə eşen mupьr menən ньqlap вəjlərgə.

Qaвatlap əjtergə kərək: mupьr ike atnalьqьnda вergenələ kamsamul mupьr aqьđahь вulmaj qalmahьn.

Ike tөp вurьstь onatьrьqa jaramaj.

Qьđьl ərmejə kəlliktiftərendəge satsejalizьm jarьşьn julqa halьrqa kərək.

Xəđerge kөndə ərmejələge kamsamul iptəştər aldьnda вer- вerenə вəjləngən ike tөp вurьs вar.

Вьlarđьŋ вerensehe jəş kamsamuldarđьŋ вөtөn diqqətən huqьşsanlьqtь өjrənev tirəhenə tuplap, ularđьn вөtөn kөsөn huqьşsanlьqtь өjrənevgə jynəlderev вulha; ikensehe partejanьŋ avьl xuzalьqьn totaş kəlliktifkə kyserəv həm kapitalizem iliminttarьn təвө- tamьrь menən qorotьv səjəsətnn өjrətev esen avьlqa maвlizavajt itev.

Вьl ike вurьstь вer-вerenən ajьrьp. kəlliktifkə jəđ menən вorolqan da, huqьşsanьqqa arqa menən əjlənep torьv вьl вik đur jaŋьlьşlьq вulьr ine.

Вьl jaŋьlьşlьqtar вeđđen вəqze вer urьndarda đəvam itep kilələr əle. Şulaj вulьvь təвiqej uŋьn. Sənki xəđerge kөndə avьlda sinfьj kөrəş вarьv, kapitalizьm iliminttərən təвө- tamьrь menən eşləp sьqarьv sişmələgenən qьvьp sьqarьvđar, вьlar вarьla вarlьq kamsamuldarđьŋ diqqəten yđ tirəhenə tuplajđar. həm ularđь şul məs'ələ menən qьđьqhьndьralar. Şunьŋ menən вergə ikense jaqtan xəđerge kөndə jəş kamsamul ərmejəhenen juqarqь tixnikə məktəptərenə inevđəre, jəştər arahьnda huqьşsandьq вelemen өjrənev məs'ələhen kiterep tьvđьra.

Qajhь вer urьndarđaqь ojoşmalar, ərmejənen. вөtөn nəmənən elek savittər sajuzьn sit il вorzьvalarьnan вeđđeŋ ileвeđđe haqlap torqan qaraldь kөs həm jəştərđe kəlliktif tərвejələj torqan вer urьn ikənen onotьp qarajđar.

Kyptən tygel Purkaka yđenen вirgən diriktivalarьnda ərmejələge kyp eləş kamsamuldarđьn ərmejəeşendə yrnək вula almaj, Ərmejənen tərtiвen вođьvđa kyp kamsamuldarđьn juqarqь вaƅqьsta torqanьn əjtep ytte.

Ləkin вьl diriktivalar dikəвer sislahьnda uq вirelgən вulhala, вeđ вьl kөngə tiklem вьl eştərđe təđətə alqanьвьđ juq əle.

Ərmejə вylegendəge kamsamul ojoşmalarь satsejalizem jarьşьnan sittə toralar. Satsejəlizьm jarьşь kamsamul jalpьhьn jaŋь eş mitudь menən eşlətevđə iƅəpheđ kyp вurьstar jəklətə. Ləkin вeđđen kamsamuldar вьl eştə firqəheđ jəştərđən artta вara. Parteja mərkəz kəmitəte hər вer partejə həm kamsamul aqđahьnan udarniktar вuldьrьvđь horai. Ləkin matвuqat вittərendə kөn hajьn sьqьp torqan məqələ xəвərdər вeđgə вьl eşteŋdə tejeşle đərəzələ julqa halьnmaqanlьqьn asьq kyrhətə.

Kulaktь sinьf вulьv julь menən вөterev eşen qajhь вer ərmis kamsamuldar dərəƅ anlamaj kulaktь jaqlap sьqalar. Kyp kamsamuldar əle вulha kalxuz safьna inməgəndər, xəđerge kalxuzdaqь kerəƅtejəndər menən haqьştьrьp qaraqanda his şikheđ ərmejəle kamsamuldarđьn kalxuz yƅeşe timpьna ejərə almaqanьn asьq kyrəsəkveđ.

Qьƅqahь ərmejə safьndaqь kamsamuldar arahьnda juqarьlaqь ike tөp вurьstь вer- вerenə вəjləp qəməli rəveştə tormoşqqa aşьrьv esen вьqa tiklem tulьhьnsa əhmejət вirelgəne juq əle.

Şunьŋ esendə вьl eştə his şikheđ kiŋ вorolьş; həm juqarьla kyrhətkən ike məsələne вer вerenə вəjləp tormoşqa aşьrv kərək.

A. Ə.

Idaranan javaptar

„Jaraqhьđ ilimint partьja safьna alьndь" (kamsamul) tigən xəвər вaƅьlmaj. Turьnan turь Qataj jorto partьja kəmitətenə əjteged.

Şuluq „kamsamul" imzahь menən jađьvsьqa-T. Q. „kono" mədire Sakajьf tьn вatrak вaldarьn qьvalap sьqarьvь qasan ikəne asьq kyrhətelməgən.

Sərmən avьlь вaldar jortondaqь tərвejəse Kaşapьva həm Morafarьva lar turahьnda Qataj jort вaşqarmahьna вelderegeđ.

„Jəcəjkə eşe aqhaj" (S. Mьrdaqəlejef) kankrit fakьttar juq. Вaƅьlmaj.

„Alkagulik uqьtьvsь" („Julsь xəвərse") T-Q. kantunь Qataj jort вaşqarmahьna jeвərelde.

Iƅke-moƅqo jьjьv kampanjahьnda Başqortostan kamsamulь nejđər eşləgən?

Вьl kampanjala вьqa tiklem Өfө kantunь kamsamuldarь qojrьqta вarqan.

Qjinvar sislahьnda, Başqortostan kyləmendə ytel sirjə (iƅke—moƅqo, jьjьv) kampanjahьn ytkərevđə kamsamuldar өƅtөnən julвaşsьlьq itər esen, yđək kamsamul kəmitəte es keşelek вer вrigada jeвərgəjne.

Вьl вrigadaqa, quşьp өfө şəhər kamsamul kəmitəte 25 keşelek вer nisə вrigada təđəp kantundarqa ođatqajnь.

Вьl вrigadalar—kantundarqa taralьv menən, kantun şəhərdəre kyləmendə taqь 25 keşelek вrigadalar təđəp, ajrьm kantundarđaqь jorttar kyləmenə 3-r, 4-r keşelek вrigadalar ođatьlqan. Jorttar kyləmendə uđarnaj вrigadalar, təđəp avьl səvittəre qaramaqьna jeвərelgəndər.

Ular avьl səvittəre qarşьnda вrigadalar təđəp, ytel sirjə jьjьv eşendə ньqlь eş alьp вarqandar.

Əle вөgөngə tiklem вьl turьla вөtə urьndarđan tulь məqlyməttər kilep вөtkəne juq, şulajđa вьl kampanjanьŋ вarьşь turьnda tyвəndəge matirjaldar вar.

Urьndarđaqь kalxuzdarđьn yđđəre jьjqanь iƅəpləməgəndə, вьl kөngə tiklemвarьhь 200 meŋ pot iƅke, moƅqь jьjьlqan, mn mərtəвə jьjьlьş ytkərelgən. Вьl uŋaj menən 400 kapiratsьjanьŋ ytel sirja jьjьv eşenda nindəj eştər eşləgənlektəre tikşerelgən. Вьl tikşerev вulqanqa tiklem kapiratsejələrđeŋ kyвehe ytel sirjə jьjьv eşenə iqtiвar itməj kilgəndər.

Iƅke moƅqь əjerđəren jьjьp tejeşle urьndarqa tapşьrьv turьnda kapiratsejələr, kalxuzdar menən duguvьrđar təđөlgən.

Kyp urьndarđaqь kamsamul həm pьjanir jalpьhь вьl məs'ələgə ньq iqtiвar вirep, ytel sirjə eşendə jəcəjkələr həm pьjanir əterəttəre вer—вere menən satsьjalizьm jarьşьna saqqandar.

Şunьŋ menən вergə qajhь вer urьndarđaqь kamsamul eşselərə həm jəcəjkələre вьl eşkə вөtөnləj вarmaq aşaqьna qaraqandar.

Вьl eştə Өfө kantkamulahь qəđəttən tьş halqьnlьq kyrhətə.

Yđək kamsamul kəmitəte вrigada aqđalarь tarafьnan, Өfө kantkamulahьnan kantun kyləmenə es keşelek вrigada sьqarьvđь horaqas, kantkamula eşselərə his вer səвəp kyrhətməjse qarьşьp qalalar.

Iglin jorto kamsamuldarь ytel sirja jьjьvđan вөtөnləj вaş tartalar.

— Ojalmajhь вeđ nisek əj hajьn jөrөp iƅke—moƅqo jьjьp jөrejək (?!) tejđər ular.

Şunьŋ heđemtəhendə Өfө kantnu kamsamuldarь ytel sirjə eşendə iŋ artta qalqandar.

Juqarьla əjtkənsə вьl kampanjanьŋ вөtə Başqortostan kyləmendə nej dərəzələ вarьь turahьnda matirjaldar kilep вөtkəne juq əle. Ləkin mьnda kiterelgən fakьttar вeđgə qөmymən kampanjanьŋ nisek вarьşь turьnda məqlymət вirə ala. Kampanjanь urьndarđa hamanda alqa вara.

Şunьŋ esendə вьl kampanjanь taqьla qьđьvraq timp menən alqa jeвərev esen, вьl eşkə qarşь ajaq halьvsьlarqa qarşь qatь saralar kyrergə, dөrөƅ tənqit aƅьna alьrqa kərək.

Şaŋqьr şoŋqor timer-tomorđar

Səqət tele 7 ne kimergəndə,
Kamsamuldar вələk tərđelər.
Kyməkləşep:
Timer jьjarqa: tip,
Jeteđ eşkə kynel вirdelər.
Avьl horaj timer traktьrdar
Ө za uttar iƅke timerđər.
Вьl Timerđləŋ kalxuz qьrdarьna,
Timer traktьrdar вirerđər.
Əj jegettər вьna qaraqьđ.
Syp-sar arahьna kymelgən;
Nindəj kyвəv!..
Nəmə timerđərme?
Ejje timerđər
Əj aqajьm вьnav timerđe
Kytərəjek вergə-вegələp
Haj-haj-haj-hap!
Nindəj avьr, əlləla.....

Beləl tөrөp qьđьv eş ətendə,
Kamsamuldar вatьr keşelər.
Şaŋqor-şaŋqor timer-tomorđar.
Təjələlər sana əƅtenə-
Kamsamuldьŋ utlь вer hyđe вar:
— Bula ul., ti hər-вer
Eşendə. Byđđə tygel вəlki
Yrnək kyrhətə ala eş menən.
Şaŋqьr-şoŋqor timer tomordar
Şəkələşep maxsys tun вirə:
Iƅke syperək iƅke timerđər
Zavut faвьrik esen sirija.

BƏDERYŞ M.

Məs'yl ridaktьr S. BIKBUF.

Başqortostan dəvlət Nəşerejəte.

Вaƅьlьp sьqьp hatьla вaşlanьlar.

1 AVЬL XUZALЬQЬ ƏRTILE USTAFЬ. Başqort həm tatar teldərendə 3 tin
2) Kalxuzdarda eske tərtip qaqidaləre 8 tin
3) Şul uq plakat 10 tin
4) Kalxuz majalarь turьhьnda palazinejələr 5 tin
5) Qorotqostar menən kөrəş 25 tin
6) BURANQULЬF, MURTAZIN. Başqort tujь(pe.) 1 hum
7) GURIN. Ere, kymək xuzalьqtarqa taвan alqa 25 tin
8) I. NASЬJRI. Kəlliktifləşterev həm urazajdь kytərevdə məktəp həm uqьtьvsьlar. 20 tin
9) „ „ Gəldər (Ruman) 1—10 tin
10) FƏXRETDINEF. Ximejənən qəməli eştər 80 tin
11) BAJЬŞЬF. Taвiqət-aqranumjənən eş kitaвь 2—20 tin

Tiđđən вaƅьlьp sьqalar:

1) Q. QӨBƏJDYLLIN. Kamsamul həm a. x. kəlliktifləşterev.
2) Q. ILBAJ. Pejanirđar kəlliktifləşterv paxutьna.
3) Pejanir jьjьnь nakazdarь.
4) Başqortostan əlkə partejə kəmitəte plinumь.

Вьl kitaptarđь „Başgiz"den Өfөləge magazindarьnda, kejuskalarьnda həm kantundaqь вөtə вyleksə, kejuskalarьnda aldьrьrqa mөmkin.

Adris: Өfө Zinsuf uramь 22. „Başgiz"

Уфа Башглавлит № 575.

Başqortostan JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XAQЬ
Ber jьlьqь 1 h.50 t.
6 ajqa . . 80 t.
Өs ajqa . . 45 t.
Ber ajqa . . 15 t.

Başqortosta Kamsamulь Өlkə Kamitete tarafьndan sьqarьlь torqan ьđalьq gazite.
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Созонова ред. газ. „Баш йәштәре“ Телефоны:
редакции . . . 2—83
конторы . . . 1—61

№ 16 (167) || Pralitarьjat rivəlytsejəheneŋ 13-jьlь || 13 Mart 1930 jьl.

Jađqь səsevgə kyp qalmanь, kamsamul əđerme?

Başqortostandaqь krəħtejən xuzalьqtarьnьŋ kəlliktifleşeve 90 pr. tanda artьp kitte. V. K. P. (b) ølkə Komitete həm Savnarkumdьŋ qərarь bujьnsa Başqortostan totoş kəlliktifləşevgə kysev beđđeŋ bьqa tiklem jəşəgən eş tərđəren kalxuz burьstarьna qarata jaŋьnan tədəvđə horaj. Başqortostandьŋ betə kantundarьndala totoş kəlliktifleşev ytkərev— jəmhurejəteŋ avьl xuzalьqьn satsьjalizmsa rikanstrukseje jahavđa đur adьm alqa atlav.

Totoş kəlliktifləşev ytkərev menən bergə beđđeŋ aldьa məhim burьstardan kəlliktifleşev ħeđəmtələren пьqьtьv nətizəhe tora. Jađqь səsevđə ojoşqan rəveşte, betə, plandarđь tultьrьp ytkərhək beđđeŋ ildə igən prablimahьn xəl itevđə həm satsejalizmdьŋ jeŋevendə đur adьm alqa atlajbьđ. Jađqь səsevđə ojoşqan rəveştə ytkərev betə donja rivəlytsejəheneŋ burьstarьna bəjlengən. Вьqa tiklem ike kantundan paşqa betə sьruktarđьŋ ytevenə qaramaħtan səsev orloqtarь jьjnalьp betkənə juq. Səsev orloqtarь jьjnap betməgən kantundarđaqь kamsamul ojoşmalarь bьl fruntta boroloş jahamaqandar həm Ydək Kəmitəttəŋ qərarьn ytəv julьnda rejal saralar kyrməgəndər, tip əjtergə tulь memkinlek bar.

Totoş kəlliktifleşevgə kysev menən kamsamul başqa krəħtejəndərgən yrnək buьrqa, kalxuzqa beressə nəvbəttə inep eşləp sьqarьv nəmələren urtaqlaqlaştьrьrqa tejeş. V. L. K. S. M. dьŋ Өlkə Kəmitete qərarь bujьnsa avьl xuzalьqь menən şəqəllengən betə kamsamuldar 15 nse marttan hoŋqa qalmajьnsa kalxuzqa inep, eşləp sьqarьv nəmələren qəmymiləşterep betərgə tejeşter. Bьl bajavaj pьrikazdь betə kamsamul ytərđə tejeş.

Jađqь səsevgə kyp qalmanь. Kalxuzdarđa xəđerđən yk betə jaqtan jađqь səsevgə əđerlekte tikşerergə kərək. Səsev orloqtarь jьjnap betep tađartьlqandarmь? Qəmymiləşterelgən maldarqa adьq jetərlekme, igən qoraldarь (habandar, tьrmalar, səjьlkalar, qamьttar, ьsьrujđar həm başqalarь betəhelə əđerme. Bьlarđь xəđerđən yk tikşererge, jetməgəndəren buldьrьrqa kərək. Hər qer kalxuz səsev pьlanьn begendən yk əđerləhen, unь hər ber kalxuzsь belhen.

Kalxuzdarđa xeđmətte ojoştorov məhim burьstardьŋ berhe. Betə sajuz kalxuz sintьrь tarafьnan sьqarьlqan qullanma kalxuzdarda sdilnaj eş furmьlarьn qullanьp eş ramlьlьqьn kytərəygə đur memkinlektər asa. Bьl qullanma bujьnsa hər ber kalxuzsь ni tiklem jaqşь həm ramlь eşləhə, şul tikləm eş xaqьnda kyberək alasaq. Bьl qullanmanь hər bər kamsamul belergə tejeş. Avьldaqь betə kamsamul udarnьj brigadalarqa ojoşьp kalxuzdar aldьnda torqan burьstardь ytəv esən satsejalizem jarьşь asьp eşkə başlahьn.

Kalxuz fruntьnan qasьvsь dizirtirdar, eşləp sьqarьv nəmələren qəmymiləşterergə qarşьvsьlarqa, kulakka jardam itevđərgə, aŋa kileşəp qaravsьlarqa kiħken kərəş asarqa. Kulaktь sьjnьf bulav jaqьnan beterev məs'ələhe beđđeŋ Başqortostan kamsamuldarь arahьnda 100 pr. tь menən aŋlaşьlqan tip bulmaj. Betə kamsamul ojoşmahьna partejəhed batrak, jarlь—kalxuz jəştərenə bьl partejə səjəsətendəge boroloştь tirən rəveştə aŋlatьvđь sistimlь eş itep qujarqa kərək. Hər ber kamsamul kalxuzdarđьŋ jaŋь ustaħьn əjrənep, unьŋ menən eş itə belhen. Totoş kəlliktifləşevgə kysev menən betə avьl kamsamul jəcəjkələre kalxuzqa qarata yđđərenen eştəren jaŋьnan tedehənər. Вьqa tiklem bulqan kevek kamsamul eşə xeđər ikke avьl ramkahьnda qala almaj.

Beđđeŋ aldaqь udarnьj burьs kalxuzdarđь пьqьtьv, jađqь səsevdə balşəviktərsə ytkərev.

SIT ILDƏRBƏ·

6 nse mart nisek ytte.

Pylşə.

Hoŋqь kendərdə Varşavanьŋ fabrik—zavьttarьnda jalpь jьjlьştarь ytkərelde. Aratьrđьr yđđərenenьyđđərendəbetə donjala eşhedlek menən kərəş keneneŋ əhəmejəten həjlənelər. Esse rajundarьnda həm xeđmət birzahь rajunьndaqь əjđərđeŋ estinələrə „huqьşqa qarşь huqьş“ tigən, „jəşəhen SSSR“ tigən luzьnqьlar menən qaplanqandar.

Menən artьq dimanьstratsьjəsьlar palitsejə kandunь aşa jьrьp şəhərdəge badarqa jynaldьlar. Palitsejə juldь bylgəs, dimanьstratsьjasьlar „jəşəhen rivəlytsejə“ tip palitsejəgə taşlandьlar.

Palitsejəgə jardamqa atlь palitsejə saqьrьldь. Palitsejə kyp tьrьşьvlardan huŋ dimanьstratsьjanь qьvđь, alar jaŋьnan xeđmət birzahь jaŋьna jьjnaldьlar həm ber nisəhe əj esenə indelər.

Palitsejə atakaqa taşlanqas, eşsələr uramnan udьp barqan jəktən piva butilkalarь alьp həm taşlar menən palitsejəgə ьrqьta başlanьlar. Aŋa javap itep palitsejə ata başlanь. ber nisə eşsə qatь jaralanqan. Palitsejeskəjđən 6 keşe jaralanqan.

Faşistar kamsamuldarqa həzym itələr.

Vina (Avstrьjanьŋ baş qalahь) пьŋ ber nisə rajundarьnda 5 nse martta kistən yk palitsejə menən eşheđđər arahьnda bərelestar buldь. Ottakrin rajunьnda palitsejə jəlanqas qьlьstar menən eşsə jəştər dimanьstratsьjahьna taşlanьp anь qьvđь. Ber nisə zavьtta, şulardan berhe Berigitinav rajunьndaqь ilikter ьstansahьnda eşheđđər mitiŋgьn atlь palitsejə qьvđь.

Vinanьŋ ikensə rajunьndaqь kampartejə əje jaŋьnda faşistar ətrətə kamsamuldarqa taşlandь. 2 kamsamul jaralanqan.

Qьđьl rivalytsejun prafsajuzdar jeŋələr.

Birlin (Girmanejə) alьnqan məqlymottərgə qaraqanda, Girmanejələgə fab—zavkumdarđь jaŋьnan hajlavđa rivəlytsejun appazitsejənir prafsajuzdarđьŋ, jaqşьuq uŋьş qađanqanlьqtarьn bejlajđьr.

Ximmitsə Şəbərendəge timer jul pritprietəjəlerendəge hajlav vaqьtьnda rivalytsejun prafsajuzdar 6, satsejal faşistar 4 mandat alqandar.

Ytkən jьlqь sastafta satsejal dimakrattar kypselek tavьş alqajьnlar.

Mirzelagə sillizьnəj fabrikahьndaqь hajlavđarđa, rivalytsejun prafsajuzdar 256, satsejal faşistar 213 tavьş aldьlar. Ytkən sastafta rivalytsejun appazitsejənirdar savitkə spiskta indere almaqajьnlar.

Birlindeŋ „Робежа,, maşinasturuj pritprejətəjələrendə, satsejalfaşistar savitke hajlav spiskə indere almanьlar. Rivalytsejun prafsajuzdar tarafьnan hajlavqa inderelgən spisek ber tavьştan ytte.

Parizda kyp hanlь eşsələr dimanьstratsejəhe.

Pariz (Fьranseje) 4 mart Parizdьŋ iŋ đur pritprejətejələrenən hanьlqan Ojackis, Vina, Sitrjen, Tamsun həm başqa mitalsənəqəttərendə, kammunistar partejəhьnьŋ julbaşsьlьqь attьnda javrupa kyləmendə ytkərelesək eşheđđərgə qarşь kərəş kenenə qarata xəđerlək rəveşendə meŋləgən eşsələrđeŋ mitьŋgьlarь buldь.

Palitsejə bьl mitьŋgьqa qarşь torop qarahala, telegenə ireşə almanь. Dimanьstratsejə uŋьşlь ytte.

Beləbəj kant- kamulahьnьŋ eşe xaqьnda abkamul bojrahьnьŋ qararь.

Qəmymən alqanda Beləbəj kantunь kyləmendəge kamsamul ojoşmahь jalpьlь aŋlatьv eşendə пьqlь eş alьp barqan. Şul vakьt esendə bьl eşte barьhь 356 jьjьlьş ytkərep, 8 meŋ 496 keşe qatnaşqan. Mьnan başqa jađqь səsev kampanjahь uŋajь menən пьqlь eş alьp barьlqan. Bьl julda 26 avьl xuzalьqь tygərəge ojoştorolqan, 3966 keşegə 5 kenlek agra kurьs ytkərelgən.

—Jađqь avьl xuzalьqь kampanjahьn uŋьşlь ytkərev esən iŋ jaqşь kamsamul aktif mabilizavajt itelgən. Tik Beləbəj şəhəre kyləmendəgenə bьl eştə jardam esən 214 keşelek brigada jəbərelgən.

—Kamsamul ojoşmahь insejətivəhe menən 49 kalxuz ojoştьrьlqan.

Şunьŋ menən bergə, Beləbəj kantun kyləmendəge kamsamulь tarafьnan bьqa tiklem tormoşqa aşьrьlьrqa tejeşle bulhala, tormoşqa aşьrьlmaj jatqan jeteşheđlektərđə kyp.

—Вьqa tiklem kantun kyləmendəge kamsamul ojoşmahь tarafьnan kalxuzdarđa, orloq fundtarьn dəjemləşterev eşen iə betenləj jomşaq eş alьp barьlqan. (25 nse fivralqa tiklem barьhь 31.) Orloq fundьn yđterev eşendə jađьlqan udarnaj 5 kenlektə barьhь 3 pr. arttьrьlьp, bьl eş betenləj qənəqətlənerlek tygel.

—Kalxuzdaqь kamsamul xuzalьqtarь bьqa tiklem barь 40 pr. dəjemləşterelgən.

—Kamsamuldar arahьnda unlьq tə,sirenə birelep kalxuzdarđa maldь dəjemləşterevgə qarşь kilevsələr, kalxuzqa kerməgən jarlь xuzalьq taratьv bajkut birelevlər həm bьl uŋaj menən, kalxuzda qatьn—qьđđь dəjemleşterəsəktər tip tavьş taratьvsьlar bulqan.

—Şaran, Axun, Əlşəj jorttarьnda totaş kəlliktifkə kysev uŋajь menən, jortkamuldar tarafьnan, „kalxuz səfьndaqь jəştər 100 pr. kamsamul səfьna“ tigən luzьnqь taşlanqan. Bьl nəmə his şikheđ kamsamuldьn sinfьj jəđen juqaltьv həm kalxuzdarđaqь sьjnьfьj kərəşte kire qaqьv bulьp sьqa.

Totaş kəlliktifkə kyskən rajundarđaqь kalaktarđь sьjnьf bulьv jaqьnnan beterevđə, partejəneŋ giniralnь linijəhen tormoşqa aşьrьvđa kantkum partejə həm kantkum kamsamulь tarafьnan tejeşle dərəzələ jul başsьlьq itelməgən. Şunьŋ esən bьl julda kamsamuldar tarafьnan tjeşensə jalpьlь aŋlatьv alьp barьlmaqan.

Kamsamulda kalxuzdarđa 100 pr.

Børø 100%, Beləbəj 100 gə jaqьn. Başqa kantundar heđđə eş-tər nisek tora.

„15 nse martqa avьl xuzalьqь menən şəqəllengən betə kamsamoldar kalxuzqa inep eşləp sьqarьv nəmələren urtaqlaştьrьrqa tejeştər“ tine ølkə kamsamul kəmitəte.

Kyptən tygel VLKSM dьŋ ølkə kəmitətə jađqь a. x. kampanьjahьna əđerlənev turahьnda Børø kantkamulьnьŋ daklatьn tьŋlanь. Kamsamuldьŋ totaş kəlliktifleşev həm jađqь a. x. kampanьjalarьna əđerlənevendə tybəndəge faktьarđь kyrhətergə memkin:

1) Kantun kyləmendəge avьl xuzalьqь menən şəqəllənyse kamsamuldər 15 nse fivralqa 100 pr—tь menən kalxuzdarqa inep eşləp sьqarьv nəmələren qəmymiləştergəndər. Kamsamul xuzalьqtarьndaqь səsev orloqtarь betəhelə tađartьlьp qəmymiləşterelgəndər.

2) Kamsamuldar insejətivahь menən 26715 hom traktrqa zadatkь jьnalqan.

3) Avьldarda eşlev esən 2360 keşenən torqan 238 brigadь tedelgən.

4) Səsev orloqtarьn tađartьv esən 48 brigadь tedelep ular 14 jortta 26 meŋ 305 pot orloq tađartqandar. Avьl xuzalьqь maşinalarь teđətev esən 14 brigadь tədelgən.

5) Ber nisə jortta əmələr jahap tireħ tygev həm kəljьjav ytkərelgən. Nətizədə 397 meŋ 566 pot tireħ tygelgən həm 890 pot kəl jьjnalqan.

Jeteşheđđektər juq tygel. Kantun ojoşmahьnьŋ eşə bьqa tiklem totaş kəlliktifləşev burьstarьna qarata пьqlap jaŋьnan tedəlməgən. Jort kəmitəttərenəŋ jəcəjkələr menən jitakseləge jomşaq. Kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan beterev məs'ələlərə tərənəndə kamsamuldar arahьnda пьqlь aŋnatьv eşalьp darьlmaqan. Şunьn hətisəhendə kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan beterevđə kamsamuldar tarafьnan partejə julьn boðьvlar bulqan.

Totoş kəlliktifleşev ytkərgən vaqьtta kamsamuldar tarafьnan kalxuzdarqa, eşləp sьqarьv nəmələren qəmymileşterergə qarşьlьq kyrhətevsələr, kulakka jardəm itevsələr bulqan. Asqьn jort kəmitəte sikritarь kabiljf totoş kəlliktifleşev başlanqas partejənən həm kamsamuldan sьqarqa borəp qariđa birgən. Bьl jəteşheđlektər, eştə kyrengən uŋ həm „hul“ appartunizьm praktikahьna пьqlь atpur birergə ojoşma mablizavajt itelməgən, ulardan kərəklə səjəsi sabaqtar alьnmaqan.

Xəđer Børø kantunь betenləjə menən totoş kəlliktifkə kysep betev səbəplə rajunnaştьrьv uđqarьla. Вьqa tiklem bulqan jort kəmitəttərə betərəlep hərber ere kalxuz jannda (kantunda ular 14) kamsamul kəlliktife tədələ. Kəlliktiftər qaramьqьnan her ber ika numiala (ere kalxuz 5—6 ikanumianan tora) jəcəjkə tədələ kamsamul kəlliktiftərə rajun kəmitəttərenə bujhьnasaqtar.

Mal adьqь menən tə'min itev julьnda.

Başqortostan xalьq kamisardarь savite janьndaqь səsev trujkahь mal adьqь məs'ələhendə ip. Fralьqa həm maldь adьqьsьđlьqtan haqlav julьnda eşləgən betə ojoşmalarqa besənde bildələngən urnьna yđ vaqьtьnda taşьp betəvgə 20 nse martqa bьl eşte betev şartь menən saralar kyrergə jəkmətte.

Estərlə qalahьnda tuplanqan 13 vagun mal adьqьn feqqət səsev vaqьtьnda eş attarьn aşatьv esən fajdalanьrqa quşьldь.

Ip. Fraluqđa şulajuq Rajьfka stansahьnda bulqan 117 vagun besənde Estərle, Beləbəj kantundarьna həm Başsafxuztrist safxuzdarьna yđ vaqьtьnda odatьvqa qətqi saralar kyrergə həm „Juz urallis“ esən aqas matir- jaldarь taşьvsьlarqa eş qənə qətlənerlek torqan rajundar xisabьna mal adьqь nurmahьn arttьrьv turahьnda, uqa birelgən diriktiftьŋ ytəleven tikşerevđə jəkmətergə.

Başkapxlibsajuzqa 3 ken sruk esendə mal adьqь jeteşməgən rajundarqa sьqarьlьq mal adьqь hanьn пьqlь belergə təqdim itelde.

Өfө k—nь ølkən hьnьlьş jahap, 90,6% orloqon dəjəmləşterđe.

ӨFӨ, 10. Өfө kantun başqarmahьnьŋ məqlymətenə qaraqanda kampanejə başlanqandan alьp begengə kəngə tiklem Өfө kantunь dəvmələndə betəhe 258 633,73 sintnьr orloq jьjnalqan.

Вьnьŋ iħəbenən: bəjđaj orloqo 58 466,54 sintnьr, holo 133 meŋ 659,07 sintnьr, arpa—1545,5 sintnьr, arьş—6 886,17 sintnьr bulьp qalqandarь tərle tix—kylturalar.

Өfө kantunь dəjəmləştergən orloq funttarьn jьjnavda ytkən 10 kəngə qaraqanda bik đur hьnьlьş jahanь. 1 nse martqa tiklem orloq dəjemləşterev planьn 78,3% qa ytegən bulha 10 nsь martqa bьnь 90,6% qa jetkerde.

Børø: səsev orloqon 107 prasintqa jetkerep ytəne, a|x maşinalarь tədətelə, traktьrqa zadatkь jьjьv 71 prasintqa ytəlde.

Satsejalizem jarьşь jalpьlь tөrь aldь, 4 nse martqa tiklem 2.103 kulak betərələp, mьnajattarь kalxuzqa alьndь, kalxuzlaşьv planь tulь atqarьldь.

Børø kantunьnda jađqь səsevgə əđerlek kyrev eştərə bьqa tiklem ber kantundala bulmaqan rəveştə uŋьşlь bara.

Hunqь kendərđə alьnqan məqlymottərgə qaraqanda Børø kantunь 493.228 sintnьr orloq dəjemləşterep, yđenə kərək bulqan orloq ixtьjazьn 107% qa ytəgən. Kartuf həm tamьrlь adьq jəşəlsə şulajuq tərlə ylən orloqtarь bьnьŋ iħəbenə kermejđər.

Ojadi orloqtarđь jaqşь surt orloqtarqa almaştьrьv eştərə jaqşь bara. Kantun dəvmələndə 4 nse martqa tiklem 14 meŋ 955 sintnьr jaqşь surt orloq almaştьrьlqan. Вьnьŋ esenən tik bojdaj, holo kevek igendərgenələ 2269 sintnьrьn təşkil itələr.

Jađqь səsev kampanjahь başlanqandan alьp oşo kəngə tiklem 290 meŋ 520 sintnьr orloq tađartьlqan.

Kantraklaşьv eşe uŋьşlь bara.

Børø kantunьnda igendərđe kantraktavajt itev eştərelə jaqşь bara. Məħələn: Arьş kantraktavajt itev planь 96,1%qa ytəlgən bulha bojdaj aşlьqtarьn kantraklaştьrьv zadanejəhь 130,2% qa ytəlde. Başqa tərđəgə igendərđe kantraktavajt itev eştərə urtasa.

Kalxuzdarđьŋ xuzalьq nigeđđəre пьqьj.

Kantun dəvmələndə kalxuz xərəkəte qьđьv teħ alьv menən bergə bьlarđьŋ iqtisadi—xuzalьq bazalarьn пьqьtьvqa aşьqьs saralar kyrelə.

Kantun dəvmələndəge kalxuzdarđa bylenməj torqan kapitaldar 108 meŋ 118 hum, inev vьznustarь BER MILEJUN 170 meŋ 29 hum, paj vьznustarь 867 meŋ 868 hum jьjnalьp, kalxuzdarđaqь betə kapitaldarь 2 milejun 146 meŋ 281 hum təşkil itə.

Maşinalar menən tə'min itev eştəre.

Børø kantunьnda planlь nigeđđə bara.

Kampanejə başlanqandan alьp 4 nse martqa tiklem Børø kantunь kalxuzdarьna 9 332 haban, 87 kyltivatьr, 399 səsev maşinahь, 1732 tьrma, 217 tađartqьs, 74 terəjer həm 720 başqa tərđəge maşinalar taratьlqan.

8 urьnda maşina—at ьstansalarь ojoştorolop bьnda 2265 xuzalьq berləşterelep, bьlardьŋ eş maldarь 1899, haban 74, tьrmalar 498, səsev maşinalarь bar.

Zadaneja bujьnsa traktьrqa zadatka jьjnav eştərə jomoşaqьraq bara.

Xəđergə kəngə tiklem 681 meŋ 670 hum jьjnalqan (zadanejəhenən 71% tan artьqraq bula).

Bьlarđan başqa tərlə a. x. maşinalarь aldьrьv esən 74 meŋ 889 hum zadatka aqsalarь jьjnaldь.

MAŞINALARĐЬ TƏĐƏTEV EŞTƏRENƏ 304 KUZNIS EŞSELƏRE KANTRAKTAVAJT ITELDE.

Maşinalarđь teđətəveđ.

Kampanejə başlanqandan alьp 4 nse martqa tiklem 9 traktьr, bьqa tiqьlьp torqan qoramaldar—6, 3195 haban, 34 tađartqьs, 31 səsev maşinalarь,—həm 34 vaq terejerdər mastirskujdar tarafьnan teđətelep sьqarьldьlar. Aşьqьs rəveştə teđətev horaqьn maşinalar juq iħəbendə.

Yđ—ara jarьşalar.

Børø kantunьnda satsejalizem jarьşь hunqь kendərđə ijrьm, qьđьv teħ aldь.

Kantun dəvmələndəge 13 jort başqarmahь, 160 avьl savite, 139 kalxuz həm 14 gigant xuzalьqtar yđ ara jarьş dugьvьrь tedeşep, betə xuzalьq eştəren kytərev maqsatь menən jarьş astьlar.

Betəhelə, yđđərenəŋ jarьş dugьvьrđarьn kiŋ massa menən tikşerep yttələr. Вьqa kantrьlьq eştərə jaqşь qujьlqan.

Kulaktь sjnьf bulьv jaqьna beterəveđ.

Bьl eş partejə həm xekymət tarafьnan kyrhətelgən hьđьq bujьnsa bara.

Şunьŋ arqahьnda Børø kantunь bik đur elgəşevđərgə ireşə aldь.

Məħələn: 15 nse fivralqa tiklem kantun dəvmələndə 633 kulak xuzalьqь beterelep, 133 meŋ 671 humlьq jort, mal həm başqa nəmələrə kalxuzdar qaramaqьna birelgən bulha, 4 nse martqa TIKLEM 2103 KULAK XUZALЬQTARЬN BƏTƏRƏP, BER MILEJUN 89 MEŊ 245 HUMLЬQ JORT, MALЬ həm başqa nəmələrə kanfiskavajt itelep kalxuzdarqa birelde. Bьlarđьŋ betəhelə qemym tərtip bujьnsa dəjemləştereldelər.

Børø kantunьnda kulaktarđь sьjnьf bulьv jaqьnan beterəv, bьlarqa qarşь kərəş eştərə jaqşь bara.

Juqarьla kyrhətep ytkən eştərđeŋ betəhenələ bьqa tiklem bulqandanda artьq bajavaj teħ birev esən ajrьm udarnaj brigadalar tedəv menən bergə *kalxuzdar janьnda 447 jarlьlar* gruppalarь ojoşteroldo.

186 urьnda jьlьq xisap daklattarь ytkərelde.

Dəjem alqanda Børø kantunьnda jađqь səsevgə əđerlek eştərə jaqşь bara.

Bьl eştə artta barьvsь kantundar Børø kantunьnan elgə alьqьđ.

Beləbəj k-nь səsev zadanjahьn ytəj almaj qalьv qurqьnьsь aħtьnda.

Jьjьlqan orloqtar ixtьjazdьŋ 1/3 eleşen də qaplaj almaj.

BƏLƏBƏJ, 10. Beləbəj k n jer idarahьnьŋ Başьarkamzimgə birgən məqlymate bujьnsa, Beləbəj kantunьnda 10 nsь martqa tiklem dəjemləşterelgən orloq fundь 187.972 sintnьr jьjnalьp, plan nəjbarь 30,9% qa qьna ytəlgən.

Bьl un kendə orloq dəjemləşterev eşendə ybeş 0,2% qьna. Senki 1 nse martqa orloq dəjemləşterev planь 30,7% qa ybəlgənjnə.

Beləbəj kantunьnda jađqь səsevgə əđerlek kampanejəhь başlanqandan alьp 10 nsь martqa tiklem betəhe 284 meŋ 229—sintnьr orloq jьjnalqan.

Bьl Beləbəjđeŋ yđenə kərək bulqan orloqtardьŋ estənber eleşendə qaplaj almaj.

Jьjьlqan orloqtarđь kyltura jaqьnan bylgəndə: Bəjdaj orloqo 104 meŋ 926 sintnьr, holo 780 59 sintnьr, arьş 147.41 sintnьr iħəplənələr. Təp kylturalar ixtejazdь qaplьvđan jьraq toralar.

Sinfi kərəşfruntьnda

Hindestanda 20,000 eşsələr zabastufka ytkərələr.

LUNDЬN, 10. Kalkutta qalahьnan, Tigatur rajunьnda 20,000 eşsələrđeŋ eş taşlaqanlьqtarьn xəbər itələr. bьl zabastufkaqa đzut sənəqəte eşsələre jətəksəlek itə. 7 zavьttan „5 he betenləj eştən tuqьrap, qalqan ikəhendə qajhьber tsixtar tuqьratьlqandar.

Şulajuq xəkymət zavьttarьnda bulqan sьvalьstar turahьnda la xəbər itələr; bьl sьvalьstar palitsejə tarafьnan baħьlqandar. Đzut sənəqəte eşsələre sajuzьnьŋ rəis həm sikritarь jənəjətsələr tərtibendə məs'ylejətkə tartьlalar.

Dambrufski şaxtьlarьnda miting.

VARŞAV, 10. Kisə Dambrufski şaxtьlarьnda miting bulьp. unda kammunistar diputatь Kiruzalskej notoq həjlənə. Mitingtan huŋ eşsələr dimanstratsejə ojoştordolar. Dimanstratsejə qьđьl bajraqtar kytərep qalaqa barqan vaqьtta, ularqa palitsejə qarşь tordo, ləkin eşsələr də пьq qarşьlьq kyrhəttelər. Ber palitsejəskej пьq tuqmaldь. Huŋьnan atlь palitsejə kilep dimanstratsejəsələrđe taratь.

Faşistar 1 nse maj dimanstratsejələren buldьrmaħqa tьrьşalar.

LUNDЬN, 8. Faşis ojoşmalarь 1 nse maj dimanstratsejəlarьn buldьrmaħ esən, yđđərenen ul kenə dimanstratsejələr ytkərəsəktəren iqlan ittelər. Kammunistar „1 nse maj kenə bajram itərgə tьrьşhalar“ ularqa qarşь kes qullanasaqtarьn faşistar asьqtan asьq kyrhətələr.

SSSR duħtarь sajuzьnьŋ xitabь.

BIRLIN, 8. SSSR duħtarь sajuzьnьŋ bəjnəlmilol kəmitətə savittər sajuzьna kyrşə bulqan Pylşə, Rumьjnejə, Latvejə, Litva, Istunejə həm Finlandejə ildərenəŋ eşsə həm kerəħtejəndərenə xitap taratь. Kəmitət, yđenən bьl xitabьnda donjala berđən ber bulqan eşsələr dəvlətenə həzym itev qurqьnьsь kendən kən kesəjgənlegən kyrhətə. Betə burьvazejə satsejaldimakrattar, tərlə dindərđeŋ ruxanidarь, pravakatьrđar—betəhe lə SSSR đaqь satsejalizəm tədələşən jemerergə həm pralitarьjat diktaturahь ilen beterergə tьrьşalar.

SSSR duħtarь sajuzь kəmitətə bьl ildərđeŋ eşsə həm kerəħtejəndəren SSSR đь jaqlav esən betə kestərđe mabilizavajt itərgə saqьra.

Zabastufka qanlь bərəleştər menən davam itə.

NEJU—JURK, 8. Filadilfejə qalahьnda pritprinimətelđər tarafьnan jallanqan xuligandar eş taşlaqan tuqьvsьlarqa həzym ittelər. Ber eşsə yltereldə, 3 keşe jaralandь. Filadilfejələ 1200 tuqьvsьlar zabastufka ytkərələr; ular, prafsajuzdarđьŋ xoquqtarьn tanьvđь həm eş xaqьn arttьrьvđь talap itələr. Bьl zabastufka ber nisə adna ində davam itep, ştrikbrixirđar menən bik jьş bərəleştər bulьp tora. Bajtaq eşsələr qulqa alьnqan.

BIRLIN, 8 Ip. Stalindeŋ „uŋьştardan baş əjlənev“—tigən məqələhen „Rute Fani“ tulь kejənsə iqlan itep, unьŋ betə kamintirn esən, şul jəmlənən Girmanejə kampartejəhe esen də jətəkselek əhəmejəte bulqanlьqьn jađa. Uŋ həm hul appartunizьmqa qarşь kərəşev partejəneŋ iŋ əhəmejətlə burьstarьnan bulqanlьqьn gezit ajьrьmsa kyrhətep ytə.

PƏJPIN. Jən-Si-Şan Pəjpin vlastarьna bьqa tiklem Nankin xəkymətenə qaraqan betə ucrizdinejələrđə həm ojoşmalarđь şulajuq Gamindandьŋ jerle ojoşmalarьn yđ qaramaqtarьna alьrqa quştь. Jən-Si—Şandьŋ bьl bojroqon Can-Kaj-Şi menən ike aralaqь menəsəbətte əđev julьnda berənsə adьm tip qarajđar.

Girmanejə Kamsamulь burzьva jalsьlarьna qarşь atpur birə.

Girmanejənьŋ Bimşəjet şəherendə, asьq havala dimanastratsejə jahav palitsejə tarafьnan tьjьlqan bulьvqa qaramaħtan, 300 đən artьq Qьđьl fьrantaviktar qatnaşlьqь aħtьnda dimanastratsejə buldь.

Şəhərđeŋ 4 punktьnda, 2-meŋdən artьq keşe qatnaşqan. Mitiŋgьla, pralitarejətte jaqlap girmanejə kammanistarar atьrdarь hejlənə.

Dimanьstratsejə vaqьtьnda palitsejəneŋ aftamabile vatьlqan bulqanlьqtan, ber tərlələ sara kyrə almanь.

Majne şəherendələ palitsejəneŋ tьjьvьna qaramaħtan eşsə jəştərđən dimanьstratsejəhe buldь. Dimanьstratsejə tərlə rivalytsejun jьr'ar həm eşsələrđe qotlav luzьŋqьhь aħtьnda eşsə kvartaldarьđan ytte.

„Ginipkistir,, ristarannaj firmahьnda eşləvse eşse jəştər, kamsamuldar julbaşsьlьqь aħtьnda, kyplap eştən sьqarьlьvqa qarşь uŋьşlь zabastufka jahanьlar.

Administratsejə bula almaqas, eştən sьqarьlqan betən eşsələrđe eş xaqьn elekkesəhaqlav şartь menən kire eşkə alьrqa rizaboldь.

Partizandar xərəkəte kesəjə.

PƏJPIN. Gu vin aginstəvahь Xybəj ølkəheneŋ kenbatьş jaqьnda həm Xinan ølkəhendə partizandar xərəkəteneŋ kesəjgənen xəbər itə. Xərəkətkə kammunistar jətəkselek itələr. Partizandarđьŋ qulьnda artilirejələ bar.

Yđ ara tikşerev hөđөmtəhen nьqьtьrqa!

kamsamul, Başqtostan ojoşmahьnьŋ toroş ьturahenda yđək kəmitət qararьn belergə tejeş!

kamsamuldьŋ Başqortostan ojoşmahь eşe xaqьnda V.I K.S.M. yđək kəmitəte rizəlYtsejəhe.

Kamsamul ojoşmahьnьŋ toroşo xaqьnda вaş apkamul sikritarь dakьlatьn həm y.k, javaplь instruktьrnьŋ өƀtəmə daklatьn tьŋlap, вaşqortostan kamsamulьnьŋ səjəsi aktuislьqь yƀkənen, sajuz esendə milli вerđəmlek nьqьqanьn, satsəjal həm milli jaqtan aktiftьŋ sifatь jaqşьrqanьn, igen xəđerləv kampanjahьnda həm urazaj paxutьnda kamsamuldьŋ aktif qatnaşьvьn ŋđək kəmitət kyrhətep ytə.

Ləkin вьl uŋьşta kamsamul ojoşmahь həm uŋьŋ jetəkselege tarafьnan вөtən kamsamul ojoşmahьn xuzalьq—kultura təđөleşenə jəđ menən kiƀken oroloş jaƀavqa fajđalanьlmaqan.

Өlkəneŋ totoş kəlliktifləşev timpьndaqь qmymi eştən ojoşma qəfev itelməƀlek həm nьqlь artqa qalьv kyrhətkən, вatrьrak həm jarlь jəştərenen avьl xuzalьqьn da satsejəlizem rikanьstruksejahь əsən kөrəştə, kalxuzdarđь sinfьj sit ilimintttarđan tađartьvđa həm jөmhyrejətteŋ totoş jer təđөv planьn ytəvđe yƀkən aktıvslьqtarđьŋ вaşьnda tora almaj əle, həm вaşqalar. Avьl xuzalьqь menən şəqөlləngən kamsamuldarđь kalxuzdarqa jəlep itev вigrək əkeren вara. (24%).

Jəçəjkələrnden kyвehe jөmhyrejətteŋ вiş jьllьq təđөleş planь menən tanьş tygeldər, Satsejalizem jarьşь ojoşmala timpьlarđь kytərydə hər vaqьt xərьkət itevse həm kiŋ eşsəndər massahьn satsejəlizem təđөleşenə jəlep iteuse mitьđ itep aŋlanmaqan. Şunьŋ nətizəhendə udarnaj xərəkət menən jetəkselek вulmav, udarnaj вrigadalarđьŋ jemereleuenə, ularđa kamsamul həm eşse jəştəren əđ jəlep itevgə səвəp вulqan. Ojoşmala vьndaqь millətərđən pralitarejət kadьrđarь xəđerləv eşe qənəqəllənerlek qujьlmaqan,

Kamsamuldьŋ milli kultura təđөleşendə qatnaşь əđ. Dəvlət apparatьn jerləşterevđə, jaŋь вaşqort əlepвahьn massalaştьrьvđa, xalьq arahьnda nəfis вaşqort əđəвejəten, tьjatьr, kinu, h. k, taratьvđa ojoşma jomoşaq qatnaşa. Өlkə kəmitəte həm uŋьŋ menən вergə вөtən ojoşma kamsamuldar tarafьnan вaşqort telen өjrəneuđeŋ đur səjəsi əhəmejət вarlьqьna вaha вirməgəndər.

Şunьŋ menən вergə, hunqь vaqьttarđa вaşqortostandьŋ вer nisə ojoşmahьnda (Estərle—tamaq, Tamjan qataj, Өfə, Bələвəj) səjəsi jьrtьqlьqtar вulqandar. Sinfьj kөrəşkə вaha вirməv, partejanьŋ milli səjəsətenə вaha вirməv rivəlytsejun tjyrejəne onotov, uŋ tajpьlьştьŋ satsejəl tamьrđarьn aŋlamav, sinfьj sit ilimintarđьŋ kamsamulqa kerep, sajuz jetəkselegeŋ ajьrьm tarmaqtarьn quldarьna alьvđarь kamsamul gəzitələre „Jəş-juqsьl" həm „Baş jəştər" partejə julь əsən jetərlek kөrəş alьp вarmaqandar, gəzitələrđə kulaktьŋ satsejalizemqa yƀeve tjyrejələre kamsamalda jəş kulaqtь jaŋьnan tərвejələv həm вaşqa xatalar kitkən. Şunьŋ menən вergə вьl gəzitələ ojoşmanьŋ uŋ tajpьlьş həm uqa kileşeuselek menən kөrəşendə tuđьrьvsьlьq ((*дез. рианзация)* alьp вarqandar.

Өlkə kəmitəte вьl вođovđarđь asьvđa hunlaqan həm ularđan partejanьŋ giniralnьj julь əsən kөrəştə sajuzdьŋ huqьşsanlьqьn kytərev əsən вөtən ojoşmaqa vaqьtьnda səjəsi haвaq almaqan. Өlkə kəmitət yđ vaqьtьnda ojoşmanь Soltanqəlejefselek menən kөraşkə həm massa aldьnda uŋьŋ kuntьr—rivəlytsejun təƀən asarqa maвlizavajt itə almaqan. Өlk kəmitət yđeneŋ kondəlek eşendə prajьzvutstьva ojoşmalarьna jetərlek tajanmaqan, jəştər massahь menən вəjləneş jomoşaq вulqan həm yđ vaqьtьnda ojoşmalaqь tyвəndən kytərelgən yđ ara tənqit tulqьnьnьŋ вaşьnda вula almaqan.

Juqarьlaqьlarđan sьqьp yđək kəmitət ojoşmanьŋ eşen jomşaq, өlkə kəmitətenen jetəkselegen qənəgatlanerlek tygel tjp taвa.

Yđək kəmitət өlkə kəmitəte ojoşma aldьnda tyвəndəge вurьstarđь quja:

1) V.K.P. (в) kəmitətenen nujaвer plinumь həm V.L.K.S.M. yđək kəmitəteneŋ dikəвer pelinumь qararđarьn ytəv nigeđendə, xalьq xuzalьqьn rikanьstruksejə ytkərevđəge tiđlek timptarь həm kultura təđөleşendə kamsamuldьŋ rulen kytərev əsən kөrəştə ojoşmanьŋ eşendə kiƀken вoroloş jaƀavđь вuldьrьrqa.

Вьlar вarьhь la, kamsamul massahьn, parteja julьnan tajpьlьvđar menən ike fruntqa la xəđerge vaqьtta вaş qurqьnьs вulqan uŋ tajpьlьş, kuntьrrivəlytsejun trutskizem qaldьqtarь həm uŋьŋ ritsiditarь вulqan „hul вөgөleştər" menən kiteşməvselek kөrəşe ruxьnda tərвejələvƀə sistimalь eş menen вarьrqa tejeştər.

2) Kalxuz həm safxuz təđөleşendəge plandarđь ytəvđə partejaqa nьqlь jarđam kyrƀətevđe ojoştororqa. Jađqь səsev kampanjahьnda avьl xuzalьqь menən şəqөlləngən вөtən kamsamuldarđь kalxuzdarqa jəlep itərgə.

Kamsamul massahьn həm partejaheđ вatьrak, jarlь, urta xəlle jəştərđe totaş kəlliktifləşev kantundarьnda (Вөrə, Arqajaş, məsəqyt) kulak menən kөrəşkə həm uŋь sinьf вulьv jaqьnan вөtərevgə maвlizavajt itərgə. Вьl kantundarьndaqь jəçəjkələrđeŋ eştəren kalxuz nigeđendə jaŋьnan təđərgə; kalxuz esendəge tormoşto ojoştorьv, kalxuzdarđьŋ xuzalьq təđөleşe həm ularđь nьqьtьvđь jəçəjkələrđen yđək вurьstarь itərgə. Ş. K. M. lar kalxuz təđөleşenən kərəktərenə nnajlaşьrqa tejeştər. Malsьlьqqa, malsьlьq kalxuzdarь təđərgə ajьrьm iqtiвar itərgə вьl eştə kulaktьŋ mal qьrьvь, tuđđьrьvь menən kөrəşkə eşsən jəştər massahьn maвlizavajt itərgə. Avьl jəçəjkələrenə pralitarejat ojoşmalarьnьŋ jarđamdarьn kөsəjtev əsən avьlda jetəkseştə eşlərgə eşse aktiftarьn xəđerləp maвlizavajt itərgə.

3) Kamsamul həm вigerəktə xuzalьq, səvit, prafsajuz julь menən milli kadьrđarđь xəđerləp yrlətev məs'ələləre өƀtəndə sistimalь eş alьp вarьrqa. Uqьv jorttarьna sit idialugejanьŋ kereve menən kiŋ kөrəş ojoştororqa, məktəp, tixnikum həm вaşqa uqьv jorttarь uqьvsьlarьnьŋ satsejal sastafьn jaqşьrtьvđь вuldьrьrqa. Eşsəndər massahьna milli matur əđəвejətte, kinu, tejatьrđarđь taratьvđa insejativa kyrhətergə, B. A. P. P. nьŋ eşendə qatnaşьvđь kөsəjtergə.

Sultanqəlejefselek, vilikarus şavinizmahь, urьndaqь millətselek həm antisimitizm menən kөrəşkə ojoşmanь maвlizavajt itep aktif həm kamsamuldar tarafьnan partejanьŋ milli səjəsəten өjrənevđe ojoştororqa, həm şunьŋ menən partejanьŋ milli səjəsəten dөrөƀ ytkərevđe, milli вerđəmlekte nьqьtьvđь, həm sajuzda intьrnatsejənal tərвejə eşenen kytərelevən tə'min itərgə.

4) Jəştər həm xalьq arahьnda nađanlьqtь вөtərəvgə ajьrьm iqtiвar itərgə. Kamsamul ojoşmahьnьŋ satsejal avьrьvđar (traxuma, siflis h. в.) həm eşse tormoş qalьqtarь (qalьn) menən kөrəştə aktif qatnaşьvьn tə'min itərgə. Mosolman ruxanьjđarьnьŋ xərəkəttəre janlanьvь, kamsamuldarqa həm partejahьđ jəştərgə joqonto jaƀarqa tьrьşьvđarь; ojoşma aldьnđa ruxanьjđarđьŋ kuntьr rivəlytsejun xərəkəttəren mulla, məzin, məxtəsiptərđeŋ kalxuz təđөleşenə, satsejalizem jarьşьna həm вaşqalarqa qarşь kөrəşevse sinfьj doşman aginttarь ikənlektəren kankrit fakьttar menən massaqa asьp halьvđь sistimalь rəveştə qujьv вurьsь tora. Huqьşsan allahьđđar sajuzь tygərəktərenen seltəren dəherejđər kadьrьn kinəjtev, dini вəjrəmdərgə qarşь rivəlytsejun xalьq вəjrəmdərđe ojoştorop jəştərgə dingə qarşь tərвejə вirevđə kisken alqa atlarqa.

5) Kankrit xuzalьq ucaskalarđa kiŋ eşsələr massahьn jəlep itep satsejalizem jarьşьn alqa atlatьv nigeđendə ojoşmanьŋ iqtiвarьn praizvutьstьva pragьramdarьn həm sənəqətteŋ kantьrul sifьrđarьn tutьrьvqa maвlizavajt itərgə.

Urьndaqь millət jəştəren F. Z. U. məktəptərenə həm praizvutьstьvaqa sənəqətkə kərək вulqan eşse kөstərenen xisaвьnan sьqьp kiŋ rəveştə jəlep itevđe tə'min itep milli pralitarejat kadьrđarьn ojoştororqa.

Urьndaqь millət jəştərenen administьratseja həm xuzalьq eşenə qurqmajsa yrlətergə. Şunьŋ menən вergə jəştərđe kustarlьq sənəqətenə kiŋ rəveştə zəlep itevđe tə'min itkən saralar kyrergə. Kustarlьq sənəqəten kəpiratiflaştьrьv həm jaŋьnantəđөveşen jaqşrtьrqa.

6) Вigerəktə ojoşma la eşse jadьrahьnьn dai'mi rəveştə kimeve (2,4 pratsint) həm kamsamulqa alьnqandar arahьnda 1929 — jьldьŋ hunqь kvartalьnda вatьrak jəştərenen hanь 4,6% qa tyвənəjeve uŋajь menən; sajuzdьŋ eşse həm вatьrak jəştəre xisaвьna yƀev timpьn kөsəjtergə. Sajuzdь sinfьj sit ilimintarđan yđ ara tađarьvđa da'imi eş ojoştororqa. Kəmitəttər tarafьnan sajuz yƀeşen rigylərləşterevđə jetəkselekteŋ his jetərlek вulmavь səвəple vaq millət jəştəre xisaвьna yƀevđə artqa qalьvđь вөtərөp eşse вatьrak jarlь jəştərđe sajuzqa jəlep itevđe tə'min itə torqan saralar hьđьvđь yđək kəmitət Вaşqortostan өlkə kəmitətenə quşa.

7) Kyp kenə ojoşmalarđa səjəsi uqьvđarđьŋ jemereleven, səjəsi nađan kamsamuldarđьŋ kyp han təşkil iteven, ajьrьm ojoşmalara rivəlytsejun tejyrejəne өjrənevgə вaha вirməvđər вulьvьn həm aktiftьŋ tejyrejə jaqьnan xəđerlege tyвən вulьvьn iƀkə alьp səjəsi aqartьv menən jetəkselekte tiđlek menən jaŋьnan təđərgə həm şunьŋ menən partejə həm sajuz qararđarь nigeđendə səjəsi məktəptər, өjđə uqьv, kurьstarь h. в. aşa kamsamuldarđь səjəsi вelem menən huqarьvđь urьndar-millattərđən kamsamul aktifь jeteşterevđe tə'min itərgə.

8) Ojoşmanь tikşerev vaqьtьnda kiŋ yđ ara pralitarejat tənqiten kiŋ əjtevgə, вajtaq kantun ojoşmalarьn (T—qataj, Estərle — tamaq, Ufa h. в.) sələmətlənderevgə jynəlgən өlkə kəmitətenen julьn dөrөƀ taвьp; yđək kəmitət kiləsəktə massavaj yđ ara tikşerevđeŋ nətizələren nьqьtьp, өlkəneŋ ajьrьm şarttarьn iƀəpkə alьp, apparattarđь jaŋьnan təđөv xaqьndaqь У. K. qararь вujьnsa jetəkselekte jaŋьnan təđərgə quşa. Aktif arahьna milli tartьştar keretevgə tьrьşьvđarqa, urьndaqь millət kadьrđarьn tərвejələv đə вaha вirməvđərgə kisken atpur вirergə.

V. K. P (в) өlkə kəmitəteneŋ вer nisə rus eşselərenen apkamul plinumь həm вojorahь aaqzalarьnan sьqarьv turahьndaqь qararьna tulьhь menən quşьla, jəqni ul eşsələrđeŋ eşləgən eştəre milli kadьrđar jeteşterevđəge partejə julьn ytəvgə jynəlməgən.

9) Вer jьldan hun yđək kəmitətenen вьl diriktiftarь ytəlev turahьnda вaşapkamuldьŋ dakьlatьn tьŋlavđь kərəkle taвarqa.

yđ ara tikşerevheđemtələren nьqьtьrqa!

Hər вer kamsamul, Вaşqortostan ojoşmahьnьŋ toroşь xaqьndaqь Yđək kəmitət qararьn вelərgə!

Вaşqortostan ojoşmahьnьŋ toroşь turahьndaqь VLKSM yđək kəmitəte qararьn tormoşqa ytkərev turahьnda VLKSM өlkə kəmitəte вojrahь qararь.

Kiŋ qatlam kamsamul jalpьвьn həm eşse, вatrak, jarlь—kalxuz jəştəren Вaşqortostan ojoşmahьnun toroşь turahьndaqь yđək kəmitət qararьn tulь aŋlavqa maвlizavajt itev həm qararđь tiđvaqьt eşendə taratьv əsən VLKSM өlkə kəmitəte вajrahь qarar itə.

1) Вaşqortostan ojoşmahьnьŋ toroşь turahьndaqь yđək kəmitət qararьn Kəвər, rajun, jort aktiftarь kəŋəşməhendə; kəmitəttərđeŋ plinumdarьnda, kəlliktif, prajьzvudьstьva six, kalxuz həm savxuz jьjьlьştarьnda tərən өjrənevđe tə'min itevse kaŋkerit saralar kyrevđe вetən kantkumdarqa həm əfə şəhər kəmitətenə təqdim itergə.

2) Prapaganda həm tejurejə uqьvь вylegenə tiđ vaqьt esendə daklatsiktarđь, kəmsamuldarđь ojoşmanьŋ səjəsej toroşь, вigerəktə ajьrьm ucaskьlarđaqь praktik eşe menən tanьştьrьvьь matirjaidarđь jьjnap plan—pragramma təđөvđe təqdim itergə.

3) Aldaqь kantun kənfirinsejələrendə, өlkə kəmitəteneŋ dakьlatьn ojoşmanь yđ ara tikşerev heđemtəhe həm yđək kəmitət qararь nigeđendə qujarqa, Şulajuq өlkə kəmitəteneŋ kiləsək plinumьnda вьl məs'ələnə ajrьm qujьp tikşerergə.

4) Kamandirufkala вulqan өlkə kəmitət вojrьhь aqđalarьna həm kandidattarьna urьndarđa өlkə ojoşmahьnьŋ toroşь turьndaqь yđək kəmitət qararьn өjrənev вьndanda kiŋ massavaj təƀ alьrqa, eşse, вatrak, jarlь—kalxuz jəştərən ojoşmalaqь jeteşheđlektər, jrtьqtar menən kөrəşkə maвlizavajt itərgə, sajuz eşendə aktif qatnaşьvqa, tartьrqa, partejəneŋ giniralnaj julьnan tajpьlьvđar, вigerəktə uŋ tajpьlьşqa qarşь kөrəşkə fajdalanьlьrqa tejeş.

Yđək kəmitit qararьn өjrənev həm yđ ara tənqiteŋ kəsəjeve, həm uŋь taratьv, ojoşmalar pralitarejət tənqite həm yđ ara tənqitteŋ kəsəjeve, uŋь ojoşmalarđьŋ kөndələn eştərendə nьqьtьlьvь menən вarьrqa tejeş

6) VLKSM yđəkkəmitət qararьn həm вьl qararđь gezittərđə iqlan itergə.

Totoş kəlliktif təđөləşe kamsamuldьŋ Batrak, jarlь kalxuz jəştərenə вulqan mөnəsəвəte, yƀev həm uŋь rigylərləşterevđə вeđđeŋ вutsrar.

Yđeneŋ iqtisadьj həm kyltura dərəzəhe jaqьnan, səvittər sajuzьnьŋ kyp өlkə həm təвəktərenə qaraqanda artta hanalьp kilgən Вaşqьrtostan jөmhyrejəte hunqь aj, hyŋqь ađnalar esendə totoş kəlliktifləşterelgən xuzalьq təвəgenə əjlənə. Mьnan вer, ike ajqьna elek təđөlgən jađqь avьl xuzalьqь kampanjəhьn ytkərev planь вujьnsa вeđ, oşo 30 nsь jьlьnda jөmhyrejəttə вulqan jarlь həm urta xəlle kerəƀtejən xuzalьqtarьnьŋ 57 % tь kəlliktəflışterep, 1930 nse jьlda tulьhь menən totoş kəlliktif xuzalьq təвəgenə kysərgə tjeş inek.

Tormoş, kəlliktif xuzalьq təđөleşeneŋ qđьv timpь, вьqa tiklem kyrelməgən tiđlek menən yƀev, вeđđeŋ yrđə əjtelgən planьвьđđь qьvьp həm unan uđьp kitte.

Berense martqa вulqan məqlymэttər Вaşqortostan jөmhyrejətendə вulqan kerəƀtejən xuzalьqtarьnьŋ 88 pr . tь kalxuzlaşqan вulьvьn kyrhətələr.

Şulaj itep вeđ, kyptən tygelgenə vaq, ajьrьm kerəƀtejən xuzalьqtarьnan qiвərət вulqan Вaşqortostan avьldarьnьŋ ere kalliktiftarqa, giganttarqa вregevđəren, totoş kəlliktif xuzalьq təвəgenə ajaq вaƀьvđarьn kyrəвeđ.

Jөmhyrejəteвeđđeŋ totoş kəlliktiflaşqan xuzalьq təвəgenə kyserelev uŋьşь, vaq kerəƀtejən xuzalьqtarьnan qiвerət вulqan Вaşqortostan avьldarьnьŋ ere kalxuzdarqa, giganttarqa вregep, вөtə avьl xuzalьqь jeteşterev qoraldarьn, eş, tavar—pradukta maldarьn, səsev orloqtarьn qөmymejləşterev julьndaqь qьđьv ađьmdar, partejə вeđđeŋ ilde indysterejələşterev, avьl xuzalьqьn satsejəlizem nigeđendə jaŋьnan təđev julьndaqь giniral hьđьqьnьŋ his şikheđ dөrөƀ вulьvьn taqьla вer qat raƀlaj. Qьđьv timp menən ilde ındysterəjələşterev, avьldь kalxuz həm safxuz nigedendə alqa jeвərev məmkın tygel; avьl xuzalьqь "alqa вarmaj artqa kitə„ tıp kysiek itevse avьrlьqtar aldьnda вaş ejevse, qaltьravsь uŋ appartunistar həm ularqa kileşep qaravsьlar вьl kəndərdə taqьla вer qat həm artьq rəveştə atpur aldьlar.

Yđđareneŋ tejyrejə həm praktikalarnьŋ tөpheđ, nigedheđ вulьvđarьn kyrđelər.

Beđ вulqan uŋьştarьвьđ menəngenə qənəqətlənep qala—almajвьđ. Ul uŋьştar kinəjergə praktikalarьn qaqşattьq. Ular jetərlek atpur aldьlar inde. Ular menən kөrəş вөtte tip əjtə almajвьđ, əjtergələ tejeşle tygelвeđ. Sөnki appartunizьmdь tьvđьra torqan satsejəal nigeđđər вeđđə вөtməgən; Kapitalizьm qaldьqtarь əlegə jəşəjđər. Şuqa kyrələ, uŋ appartunizьm вeđđeŋ əsən iŋ təp qurqьnьs вulьvlьqn hamanda juqaltmaj. Uŋьŋ menən kөrəş taqьla kөsəjtelergə tejeş.

Xəder вeđ totoş kalxoz təđөleşe şaraitendə eşlərgə, ydeвeđđen kөndəlek eşeвeđđe şul təđөleş вurьstarьna qaratьv jaraqlandьrьrqa tejeşвeđ.

Вeđđeŋ вəggəngə həm aldaqь eşeвeđ sinfьj kөrəşten taqьla qьrqьvlaşqan miđgelendə—uđa həm uđasaq.

Kalxuz təđөleşeneŋ kөndən kөn kiŋəjeve, nьqajьve totaş kəlliktif təđөleşe, kulaktь sьnьf вuluv jaqьnan вөtөrrve səjəsəte, вьl frunttaqь rivəlytsejun eş, satsejalizem həzөmeneŋ sinfьj doşmandarđьŋ hunqь tьrьrsьnьv đarьn. hunqь "Өmөt, ,menən aktif rəveştə qarşьlьq iteven tьvđьrmavь məmkin tygel.

Sinfьj doşman yđeneŋ hunqь hulьşьn alьvь, iqtisadьj pazitsejəhьn juqaltьvь uŋqajь menə nвөtə teşe—tьrnaqь'вөtə kesə, qoralь menən satsejəlizem həzөmenə qarşь torop aktif kөraşeve вeđđeŋ əsən fakьt, Kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вөterev fruntьndaqь hunqь praktikalar вьqa asьq fakьt.

Вьna вьl kamsamuldьŋ, avьl jəştərenə, вerense nəvвətta вьnьn вatrak, jarlь kalxuzsь өləşenə вulqan tə'sire turahьnda hyđ вarqanda yrđə kyrhətelgən təp mamintlar motlaq xəterlənergə tejeş.

Xəderge kəlliktif avьl şaraitendə вatrak, jarlь kalxuz jəştəre arahьnda kamsamul joqontьhьn kөsəjtav, jəştərđə вulqan səjəsej aktiflьqtь. ulardьŋ satsijalizem təđөleşendə qatnaşьvđarь julьnda nьqajtьv, ularđь kalxuz həm safxuzdar təđөleşendə osraqan avьrlьqtar həm sinfьj doşmanqa qarşь kөrəş fruntьnda ojoştьrьv şul rivalytsejun eş sinfьj kөrəş pratsisьnda tərвejələv, avьl kamsamul ojoşmalarь əsən iŋ mөhim həm təp вurьs вulьp hanalьrqa tejeş.

Şunьŋ menən вergə avьl ojoşmalrьnьŋ satsejəlizem sastafь jaqşьrtьv, unda pralitarejət həm jarьm prelitarejət qatlam jəştərenen hanьn kyвəjtev, kamsamuldьn yƀeven rigylərləşterev məs'ələhendə ydenəŋ вurьsьn taqьla kinəjtə həm đur вurьstarđьn вerehe вulьp toralar.

Şunьŋ əsən вьl turьlarđa kinerək tuqtalьp kitevđe urьnlь hanajвьđ.

Iŋ elek Вaşqortostan ojoşmahьnьŋ satsejəl sastafь

1929 jьldьŋ вerense yktəвere məqlyməte вujьnsa вeđ ojoşmaвьđ safьnda 35 men 374 aqza вulqanlьqьn kyrəвeđ. Satsejəl sastaf tyвəndəgesə: eşselər 17,2 pr., вatьraktar 21. 13 pr., jarlьlar 40. 54 pr, urta xəllelər 13,36 pr, Kustarđar—rimislinniktər 0,962 pr. həm xeđmətse, uqьvsь jəştər 6,81 pr. təşkil itə.

Kyrhatelgən sifьrđar ojoşmaвьđđьŋ dөjөm satsejəl sastafь ađ вulьvьn kyrhətələr.

Oşonьŋ menən вergə вeđđeŋ əsən ikense tөrlө đur jeteşheđlek kyrenə. Ulda вulha yƀeş timpьnьŋ əkeren вulьvь həm honqь jьl yƀeşenen urtaq pr. tь ytkəndəgenə qaraqanda kəmerək вulьvь fakьtь.

Məsələn: urta yƀeş: 1927 nse jьldьn вerense qinvarьnan 1 nse yktəвerenə tiklem 6,5 pr. təşkil ithə, 1929 nsь jьldьŋ qinvarьnan yktəverenə tiklem 9,17 pr. təşkil itə. Э 29 nsь jьldьŋ 10 ajlьq yƀeş 8 pr. təşkil itə. Вьl вer. ikensenən вeđ ytkən 3 jьlqa jaqьn vaqьt esendə urtasa 24 pr qьna yƀkən вulaвьđ. Şunan sьqьpta inde yƀeş timpьnьŋ əkeren вulqanьn əjtergə kərək.

Вeđ nindəj satsejəl gruppalar hanьna yƀəveđ?

Miđal əsən 1929 nsь jьldьŋ qinvarьnan 1-nse yktəverenə tiklem вulqan yƀeşte alaвьđ Вьl midgel esendə вөtəhe 8031 aqzaqa ytelgən. Satsejəl sastaf: eşselər: 14,52 pr, вatraktar 24,91. jarlьlar 3.52 pr. urta xəllelar11,3 pr. kustardar 2 pr, həm xeđmətselər 3,9 pr, qьđđar 21,5 pr.

Вьl yƀeş satsejəl jaqtan qənəqəllənrlek ikəne hər kemgə asьq kyrenə. Şulajđa вьl məs,ələlə taqьla вer jeteşheđlek вar. Ulda вulha. şul uq vaqьttьŋ hunqь өs ajьnda вatrak jəştər jadrahь, şul miđgelden ikense өs ajьna haqьştьrqanda 4,6% kəmegən вulьvьn kyrəвeđ.

Вьl đur jeteşhđlek вulep hanalьrqa tjeş,

Taqьn вer jeteşheđlek, dөjөm sastafta eşsələr jađьrahь kəmev fakьtьla kyrenə.

Məƀələn: 1929 nsь jьldьn вerense qinvarьna dөjөm sastafta eşsələr jađьrahь 19,6 pr, təşkil itkən вulha, вerense yktəвergə ul handьŋ qalqanьn, jaxut 2,4 pr, kəmev вulqanьn kyrəвeđ.

Ojoşmanьŋ mille sastafь turahьnda sifьrđar kiterep tormajьnsa, Şunьqьna əjtergə kərək. Mille sastaf qajhь вer əđgenə kəmselek tərđən вaşqa dөrөƀ вara.

Вьna sastaf turahьnda eş şulaj tora. Kyrhətelgən jeteşheđlektər, вeđđen kəmitət həm jəçəjkələreвeđđeŋ yƀevde rigylqiəştrevđə nisek eşləgənlektərenə asьq javap вirhələr kərək. yƀevđe rigyləşterev eşe aвkamuldan alьnьp jəçəjkələrgə jetkənse sikheđ nasar qujьlqan. Hunqь jьlda вeđ sistimalь eşteŋ вөtənlə вulmavьn əjtrgə məƶвyr вeđ. Xəđer вьl məs,ələgə iŋ nьq iqtiвarđь вirergə kərək.

Eşse вatrak jəştəren kamsamulqa asqtan-asьq əjtkəndə вьl fruntta вeđđeŋ ojoşmalarьвьđ jomşaq eşləjđər eşlər qənəqətlənderməj.

Məƀələn: вeđ urtasa alqanda eşse jəştərđeŋ 50-55 pr. tьnqьnь kamsamulqa jəlep itkənвeđ. Batrak jəştəre kamsamulqa jəlep itev eşe вigerək jomşaq tora.

Timək-eşse həm вatrak jəştəre 100%tь menən kamsamulqa luzьnqьhьn вojomqa aşьrьv julьnda kyp eşləhe, patь saralar kyrəhe вar, əle.

Ajьrьm jəçəjkə, kamsamul həm aktiftr вьl luzьnqьnь jaŋьlьş aŋlavьn, uŋьŋ təp mahьjətenə təşenməven, uŋь вođьvfakьttarь вulьvđarьnanda kyđ jomop вulmaj. Ular вar. Ul turьla tyвənerək kən-

Y. L. K. S. M. deꞑ ʙətən avьl jəcəjkələrenə həm kəmitəttərenə.

(V. L. K. S. M. dьꞑ elkə kəmitəte xatь)

Qəđerle iptəştər!

– Kalxuz xərəkətenen kiꞑ yħəşə, Başqortostan jəmhyrəjətenen totoş kəlliktifləşevgə kyşeve uꞑajь menən. ber yk vaqьtta batьrak, jarlь, kalxuz həm urta xəlle jəştərđeꞑ səjəsi aktiflektərə yħevə menən batьrak, jarlь—kalxuz jəştərəneꞑ kiꞑ erəveştə—kamsamulqa aqьlьvđarь kyrenə.

Beđđeꞑ qulda bulqan matirьjaldar şunь kyrhətələr, kiꞑ batьrak, jarlь—kalxuz jəştərəneꞑ Linin kamsamulь safьna kerep avьldь satsəjəlizəm nigeđenə jaꞑьnan teđergə tьrьşьvđarь bьnan 3—4 jьl elek bulqanqa qaraqanda yħte.

Iꞑ kiskenləşkən sinfi kerəş, kamsamuldьꞑ yđeneꞑ həm şulaj uq batьrak, jarlь—kalxuz jəştərəneꞑ səjəsi aktiflьqtərə yħev menən barqan totoş kəlliktifləşev şartьnda kiləsəktə kamsamuldьꞑ eşsən jəştərgə joqontohon kesəjtev, unьꞑ aktiflegen həm insivativahьn satsəjəlizəm təđeləşendə qatnaşь jalьna jynəltev, ul aktifsьlьlьq həm insьjatьvahь kalxuz—safxuz təđeləşendəge avьrlьqtar menən kerəşkə, sinьfi doşman qarşьlьqьna bezəmgə jynəltev đur səjəsi əhəmejət ala həm avьl kamsamulьnьꞑ təp burьsь bulьp hanala.

Şunьꞑ menən bergə xəđerge vaqьtta avьl kamsamuldarьnьꞑ satsьjal sastafьn jaqşьrtьv, ularđa pralitarьjat həm jarьm pralitarьjat jəđerəhьn artьrьp kypselek itev—bьlarđan nisbətən sistimalь həm dərəħ erəveştə sajuz yħeşən erigylərləşterev şulaj uq begengə kendeꞑ burьstarьnan hanala.

Bьnan bilgele, ki, kamsamulqa batьrak jəştərən 100 protsintь menən jəlep itev, jarlь—kalxuz jəştərən massavaj erəveştə kamsamulqa alьv bəten avьl jəcəjkələreneꞑ həm kəmitətereneꞑ eştərendə ydək iqtibar alьrqa tejeş.

Başqortostan kamsamulь tarafьnan bьl burьstarđьꞑ aꞑlavьna, ojoşmaqan jarlь, batьrak jəştərən jəlep itevđə kyp kene alqa kiteştər bulьvqa qaramaħtan elkə kəmitət bəten ojoşma tarafьnan jəştərən 100 protsintь menən sajuzqa alьv luzьnqьhьn aꞑlamav həm bođovđar barlьqьn əjtep kitergə mərəzəqət itelə.

Məħələn: Bələbəj kantunьnda qinьvar, fivьral ajь esendə avьl jəştərə tarafьnan kamsamulqa kerergə 5000 qərizə birelgən, Şaran Axun həm Əlşəj volьstarь tarafьnan 100 pr. tь menən kamsamullaştьrьv (jəqeni kalxuz jəştərən 100 pr. tь menən kamsamulqa jəlep itev) luzьnqьhь taşlanqan.

Bьnan başqa qaj ber kəmitəttər tarafьnan „eşsə, batьrak jəştərən 100 pr. tь menən kamsamulqa jəlep itev“ luzьnqahьna «kalxuz jəştərən» də tip arttьrьrqa tьrьşьv fakьttarь bara.—Ɵlkə kəmitət qətqi erəveştə kyrhətə, ki, „kalxuz jəştərən 100 pr. tь menən kamsamulqa alьv“ luzьnqahь his tə dərəħ tygel həm səjəsi jaqtan zьjanlь.

Bьl «juldь» ytkərev dərəħəndə yħeştə balşaviklek julьn bodov, bəten kamsamuldьꞑ sinfi — pralitarьjat məs'ylen onotьv. kalxuz təđeləşendəge sinfi kereştə tanьmav həm kamsamul yħeşe məs'ələhendə apartunizьm ustanofkahьn ytkərev bulьp sьqar ine.

V. L. K. S. M dьꞑ Başqortostan elkə kəmitəte bəten avьl jəcəjkələrenə həm kəmitəttərenə məzbyrəj erəveştə tidlek menən tybəndəge sarьlarđь ytkərergə təqtim itə.

1) V. L. K. S. M. dьn bəten jəcəjkələrendə, batьraktarđь 100% tь menən kamsamulqa alьv burьstarьnьꞑ məfhymen aꞑlatьvqa ajьrьm iqtibar itep ydək kəmitəteneꞑ sajuz yħeşən erigylərləşterev turahьndaqь VI dikəber plinumь qararđarьn əjərənergə.

Bьl luzьnqanь həm şul uq vaqьtta batьrak, jarlь kalxuz jəştərən massavaj erəveştə ajьrьm tikşerev julь menən kamsamulqa alьvđь tulьhь menən aꞑlavđь tə'min itə torqan saralar kyrergə.

Urta xəllelərenə kamsamulqa alьv məs'ələlərendə əđ keslə—jaqşь urta xəllelərđe jəlep itev julьn nьqlap ytkərergə, jəqni kalxuzqa inəp yđđəreneꞑ xuzalьqtarь urtaqlaştьrqandarьn, səjəsi jəməqət tormoşonda aktif qatьşqandarьn həm partejə, kamsamuldьꞑ julьn dərəħ aꞑlaqandarьn. Kalxuzda tormaqan urta xəllelegenə avьl bətenləj beterələrgə tejeş.

2) „Kalxuz jəştərən 100% tь menən kamsamulqa“ tip bələkoj genə tьrьşьvđarqa la xata, zьjanlь kamsamul esen sit bulqan həm yđeneꞑ məs'yle jaqьnan kamsamul yđeşendə dərəħ julь bodonha, kamsamuldьꞑ sinfi—pralirarəjat sinьfьn onotьvqa həm kalxuzdarđa sinfi kereştən tanьvqa jynəlgən bulьvđarь səbəple kiħkən kerəş asarqa.

Şaran, Axun, Əlşəj valkumdarьnьꞑ bьl qaraştarьn qətqi xəkəm itergə, alardьꞑ bьl „praktikalarьnan“ hər ber jəcəjkə nisek əşləməħkə kərəgən kyrep habaq alhьn həm ulardь yđendə qabatlamaħ esen aldan belhen.

3) Jəcəjkələr həm kəmitəttər kamsamul yħeşe həm unь satsejal, millej jaqtan erigylərləşterevgə nьqlь iqtibar itergə tejeştər. Bьl məs'ələlər menən hər vaqьt (aj es aj hajьn) jəcəjkələrđə, jьjьlьştarđa həm kəmitəttərđə şoqollanergə.

Kamsamul aqzalarьnьꞑ barlьq sastafьn barlap, tikşerep sьqarqa: batьrak, jarlь—kalxuz jəştərə nəj miqtarđə jəlep itelgəən, ojoşmala batьrak, jarlь—kalxuz jəştərə kypselek təşkil itevđə tə'min itə torqan saralar kyrergə. Bьnan başqa kiləsəktə kamsamulqa alьv berense nəvbəttə batьrak, jarlь—kalxuz jəştərə xisabьna barьrqa tejeş.

4) Avьl kamsamulьnьꞑ saftarьn sinfi—sit iliminttarđan, kalxuz təđeləşenə, xuzalьqьn urtaqlaştьrьvđa qarşьlьq kyrhətkən kamsamuldarđan yđ ara tađarьnьvđь kesəjtergə. Ber—yk vaqьtta kiləsəktə bəten sajuz kyləmendə ytkərelesək tađartьvqa kesle xəđerlek eşe alьp barьrqa.

Ɵlkə kəmitət ber ojoşmaqa la kendələk eştə ydara ta'fartьv alьp barьvđan başqa yđ vaqьtьna qəđər tađartьv ytkərələrgə ərəxsət itməj.

5) Bəten bulqan jaraqlь furmь həm mituttarđь qullanьp (daimi jьjьlьştar, kənfirinsejələr) kəneşmələr, səjəsi məktəptər tygərəktər partejə həđ batьrak, jarlь—kalxuz jəştərə arahьnda plandь eş alьp barьvđь elkə kəmitət kesəjtergə təqtim itə, bigerəktə qьđđar, ьvaq millət qьđđarь arahьnda ajьrьm eş alьp barьv alarđь kamsamulqa həm kalxuzdьꞑ sajasi — jəmqəjət eşenə jəlep itergə məmkinlek birəsək.

6) Jəcəjkələrđə səjəsi uqьvđarđь kyşəjtev həm sifatьn jaqşьrtьvqa ajьrьm iqtibar itərgə. Səjəsi uqьvđar seltərə menən kamsamuldarđь 100% tь menən jəlep itevđe buldьrarqa.

Səjəsi uqьvđarđa kyrengən jeteşheđlektərđe tiđlek menən beterergə kamsamulqa jaꞑь ingən aqzalarđь tərbəjələvgə ajьrьm iqtibar itərgə.

V L K S M. Ɵlkə kəmitəte tybənge partejə jəcəjkələrə həm kəmitəttərə tarafьnan juqarьlaqь burьstarđь ytəvđə tybənge kamsamul ojoşmalarьna nьqlap jarđəm kyrhətevđe həm V. K. P. (b) ydək elkə kəmitəttəreneꞑ ytkəndəge qararđarь bujьnsa partejə julbaşsьlьqьn kesəjtevgə aşьqьs saralar kyrevđe horaj.

8) Bьl xattь bəten jəcəjkələrđeꞑ asьq jьjьlьştarьnda həm kəmitəttər utьrьşьnda tikşerergə.

9) Ɵlkə kəmitət əjtep ytə, ki, partejəneꞑ jaqьn jarđamsьhь həm satsьjalizəm təđeləşeneꞑ aktif qatnaşsьhь kamsamul satsəjalizəm təđeləşenen bəten ucaskalarьnda yđeneꞑ qatnaşlьqьn taqьnda nьqьraq kesəjtergə tejeş.

Kamsamul partejəgə həm eşsə sinьfьna 5 jьldьꞑ jьlь plandarьn artьqь menən ytəv esen aktif jarđam kyrhətergə, jəqnej a. x. kampanjahьn uꞑьşlь ytkərevđə tə'min itergə tejeş. Şəhərđə həm şulaj uq avьlda satsəjalizəm jarьşьn udarnьj xərəkəttə alqa jebərərgə. Bьl xərəkət eşenə bəten kamsamuldarđь həm jəştərđe jəlep itərgə, bьnьꞑ menən 5 jьllьqtь 4 jьlda ytəvđə tə'min itergə.

Kamsamul yđeneꞑ bəten aqzalarьn həm jəştərđe mablizavajt itep uꞑ həm „hul“ appartunizьm menən kereştə kesəjtergə tejeş.

Kamsamul mьna şul nigeđđəgenə yđ saftarьnьꞑ hьqьşsanlьqьn kesəjtə alьr həm satsəjalizəm esen kereştə yđeneꞑ sinfi pazitsəjələren nьqьtьr.

Kamsamullar sələmə menən!

V. L. K. S. M. dьꞑ Başqortostan elke kəmitəteneꞑ javaplь sikrьtarь.

XƏDISOF.

Uꞑьşlarđan ʙaş əjlənev.

(Kalxuz xərəkəte məs'ələlərə turahьnda)

V.K.P.(ʙ)Yđək kəmitəteneꞑ sikritarь iptəş Stalin məqələhenən

Səvit vlasьnьꞑ kalxuz xərəkətendəge uꞑьştarь turahьnda xəđer ʙarьhьla həjləjđər. Xatta doşmandarđa đur uꞑьştar ʙulqanlьqtь tanьrqa məzʙyrđar. Bьl uꞑьşlьqtar sьnlapta ʙik đurđar. 1930 nse jьldьꞑ 20 nse fivralьna SSSR đaqь krəħtejən xuzalьqtarьnьꞑ 50 pratsinte kəlliktifləşterelgən ʙulьv faktь ʙiş jьllьq planьʙьđđь 1930 nsь jьldьꞑ 20 nse fivralьna yk inde ike tapqьrđanda artьq ytəgəneʙeđđe kyrhətə. Şuşь jьldьꞑ 28 nse fivralьna kalxuzdarđьn qatь aşlьq səsev esən inde 36 miljun ʙət samahь, timək, plandьꞑ 90 pratsintьnan kyʙerək orloq jьjьp əlgergən ʙulьvđarь la fakьt. Igen əđerləv pьlanьn uꞑьşlь itep ytəgəndən hun ʙarь tik ʙeđ kalxuzdar hьđьqь ʙujьnsa qьna 220 miljun ʙot orloq jьjnvđьn ifьrat đur uꞑьşlьq ikənlekte iqtiraf itməjsə ʙulmaj. Bьlar ʙarьhь la nimənə kyrhətələr hun? Bьlar avьldьn nigeđenən yk satsializmqa ʙorolьş tə'min itelgən tip xisaplarqa məmkinlekte kyrhətələr.

Ular ʙeđđeꞑ partejə esendə dərtle janlьleq həm yđ kestərenə ьşanьs urьnlaştьralar. Alar eşselər sinьfьn ʙeđđeꞑ eşeʙeđđeꞑ jeꞑevgə ьşanьv menəu qorallandьrđьlar. Ular ʙeđđeꞑ partejaqa miljundarsa janь zapas kes tartьp kilerələr.

Şunьꞑ nətiƶahendə partejaʙьđ aldьna kilep ʙaħqan ʙurьstar: ireşelgən uꞑьştarđь nьqьtьvđa həm şul uꞑьştarđan taqьn da alqa kiteveʙeđ esən fajđalanьv ʙulьrqa tejeş.

Ləkin uꞑьştarđьn jeteşheđ jaqtarь ʙar. Mьndaj jeteşheđlektər ʙigerəktə uꞑьştarđьn ʙer tiklem „jenel“ əjtəjek „kətelməgən erəveştə ireşelgən saqtarь la ʙulalar. Mьndaj uꞑьştarqa qajhь saqta keşelər đə min ʙeləmselek, moron səjəvselek ruxь tьvđьralar:“ ʙeđ ʙarьn da eşləj alaʙьđ“, „ʙeđgə ʙətənəhelə syp kenə!“ tip ujlajđar. Mьndaj uꞑьştar keşelərđe jьş-jьş qьna iħertələr. Şunьꞑ menən ʙergə, uꞑьştarđьn keşelərđan ʙaştarь əjlənə ʙaşlaj, ylsəv tojqoho juqala, sьn xəlde aꞑlav səjəsəte juqala ʙaşlaj. yđ kesənə artьq ʙaha ʙirev doşman kesenə tejeşle ʙaha ʙirə almav, ьmtьlьştarь kilep sьqa. Satsejalizem təđeləşəneꞑ ʙətə mas“ələləren „ə“! tigəndə“ xəl itep elgerev hьmaq avmaqajsьlьq ьmtьlьş kilep tьva.

Mьnda inde ireşelgən uꞑьştarđь nьqьtьv həm taqьn da alqa kiteveʙeđ esən şul uꞑьştarđan planlь erəveştə fajđalanьv xəstəren kyrevgə urьn qalmaj. Əlgə inde ʙeđgə ireşelgən uꞑьştarđь nьqьtьp tororqa.

— Beđ ʙьlaj da „ə! tigənsə“ satsejalizemdeꞑ tulь jeꞑevenə jygerep jetə alaʙьđ: „ʙeđ ʙarьnda eşləj alaʙьđ!“ „ʙeđgə ʙətənəhelə sypknə!“ tejđər. Mьnan eşkə zararlь həm qurqьnьslь nastrajnjalarqa qarşь kisken kerəş alьp ʙarьrqa, undajđarđь partejənən hərərgə. Mьndaj, eşkə zararlь həm qurqьnьslь nastrajnjalar ʙeđđeꞑ partejə seltərenə xisapqa alьrlьq kiꞑ urьn alqan tip ʙulmaj. Ləkin şulajđa ular, ʙьl nastrajьnjalar ʙeđđeꞑ partejə la ʙar.

— Ber nisə fakьt:

Berense ʙeđđeꞑ kalxuz səjəsəteʙeđđeꞑ uꞑьştarь, ʙer jaqtan, səjəsəteʙeđđen kalxuz xərəkəteneꞑ ireklegenə həm SSSR đьn tərlə təʙəktərendəge tərlə şarttarđь xisapqa alьvqa tajanqanlьqь menən aꞑlaşьla. Kalxuzdarđь kes menən jaramaj. Bьl ʙeđđeꞑ axmaqlьq həm ikensenən, rejaksejun eş ʙulьr ine. Kalxuz təđeləşə yrnəktəren artta qalqan rajundarqa mixanik erəveştə genə kyserep ultьrtьv jaramaj. Bьl axmaqlьq həm rejaksejun eş ʙulьr ine.

SSSR đьn tərlə elkələrendəge tərlə şarttarđь iħəpkə alьv prinsipe ireklelek prinsipe menən jənəşə kalxuz xərəkəteneꞑ tađa nigeđgə qorolqan ʙulьvь esən əhəmejətle şarttarđьn ʙerehe ʙulьvь asьq kyrenep tora. Ə, qajhь saqta ʙeđđeꞑ eşeʙeđđə nindəj xəldər kilep sьqa hun? Jerle ajьrьmlьqtarđь isəpkə alьv həm ireklek prinseptərə ʙajtaq qьna təʙəktərđə ʙerđə ʙođolmaj tip əjtə alaʙьđmь? Juq qajqьqa qarşь mьnь əjtep ʙulmaj. Məħələn, aşьqьs kalxuz ojoştorov esən orloq təʙəktərenə qaraqanda unajlь şarttarь əđerək ʙulqan patriʙitel palasalьqь təʙaktərđə lə kalxuzdar ojoştorovqa sьnlap xəđerlek urьnьna jьş-jьş qьna kalxuz xərəkəten sinavniktarsa diriktifləşterev, kalxuzdar yħeşe turahьnda qaqьđđar rizəlytsejələr sьqarьv, sьnьnda ʙətenləj ʙulmaqan kalxuzdarđьꞑ „jeꞑeve“ turahьnda şapьrьnьp, sьqarьlqan rizəlstyejələr ejəmə menən həm qaqđđa qьna kalxuzdar ojoştorov menən almaştьrьrqa tьrьşьvđar ʙar.

— Səjəsətte ʙьlaj ʙođovđar, kalxuzdar xərəkəten ʙьlaj sinavniktarsa dikritlaştьrьv həm krəħtejəndərđe urьnhьđqa qurqьtьvđar kemgə kərək hun? doşmandarьʙьđđan ʙaşqa ʙer kemgə lə kərək tygeldər. Mьndaj ʙьđьvđarьʙьđđь niməgə alьp ʙarьvđarь məmkin?

Mьndaj xəldər, ʙəđđen doşmandarьʙьđđьꞑkesejyenə həm kalxuz xərəkəte idejəheneꞑ hytelevenə alьp ʙara. Mьndaj yđđəren „hul“ isəpləp jerəvse ʙođoq səjəsət aftьrđarьnьn sьn erəveştə uꞑ appartunizem tirmənenə hьv qojovđarь asьq kyrenep tormajmьnej?

Ikense, ʙeđđeꞑ partejanьꞑ səjəsi ьstratigejahьndaqь iꞑ đur uꞑьş jaqtarьnan ʙerehe şunda, ki ul, məs'ələne xəl itevgə ireşer esən hər ʙildəle mamintta xərəkətteꞑ təp ʙьvьnьn hajlaj ʙelə həm şuqa nьq totonьp, ađaqtan ʙətə sьlʙьrđь *qəmymi* ʙer teləkkə tartьp kitərə.

Hun xəđer partejə, kalxuzdar təđələşə sistimьnda, kalxuz xərəkəteneꞑ təp ʙьvьnьn hajlap aldь tip əjtep *ʙulamь?* əjc, *ʙula həm əjtergə* kərək. Bьl təp ʙьvьn nejđən tora hun? əllə, jerđe ʙergələp eşləv şirkəten teđəvđən toralьr? juq, unda tormaj jerđe ʙergələp eşləv şirkəttərendə prajьzvudьstva sridstvalarь əle urtaqlaştьrьlmaqan ʙula. Ul şirkəttər xəđer inde kalxuz xərəkəteneꞑ ytelgən ʙaħqьsь ʙulьp qaldь.

Əllə avьl xuzalьqь kampanjahьn təđəvđən toralьr? juq, ʙьlda tygel. Kalxuz xərəkətendə kammunalar əlegə ʙik əđselek təşkil itələr: Bətə praizvudstьvalar qьna tygel, *xatta praduksejanь ʙylev eşelə* urtaqlaştьrьla torqan, avьl xuzalьqь kammunalarь esən tejeşle şarttar jeteşməgən əle.

Avьl xuzalьlьqь ərtile kalxuz xərəkəteneꞑ təp ʙьvnьna həm xəđerge vaqьtta unьꞑ təp urьn totqan furmahь ʙulьp avьl xuzalьqь ərtildərə tora. Xəđer menə şul ʙьvьnqa nьqlap totonorqa kərəktə.

Partejanьꞑ xəđerge ustanufkahь menə şul. Bьl ustanufka ʙerđə ʙođolmajsa həm yđgərtelməħtən tormoşqa ytkərelə tip əjtep ʙulamь hun? Juq, Qajqьqa qarşь ʙьnь əjtep ʙulmaj əle. Kalxuzdarđьn jəşəve esən kerəş ʙetməgən hem əlegə tiklem ərtildər nьqьtьlьp jetməgən SSSR đьꞑ qajhь ʙer təʙəktərendə ərtil ramkahьnan atьlьp sьqьp, ʙer julь avьl xuzalьqь kammunalarьna hikerergə tьrьşьvsьlar ʙarlьqь ʙildəle. Ərtil əle nьqьtьlmaqan ə, ular inde torlaq jorttarь vaq maldь, qoş qorttarđь urtaqlaştьralar. Şunьn menən ʙergə tejeşle şarttarь

(Ađaqь 4 nse bittə)

---

kertt fakьt kitererʙeđ. Tik ul fakьttь kitergəngə fiklem menə nəmənə iħkə alьrqa kərək,

Ber kemgələ jəşeren tygel xəđer prajьzvudtьva jəştəreneꞑ səjəsej aktiflьqь yħev, kiꞑəjev menən ʙergə, avьldьn ʙatrak, jarlь-kalxuz şulajuq urta xəlle jəştərđendə səjəsej aktiflьqtarь yħə, Jəştər satsejalizem təđeləşeneꞑ məhim tarmaqtarьnda yđđəreneꞑ aktiflьq tarьn, eşməkər lektəren arttьralar. Ləkin, şul yħep, kendən-ken kiꞑəjə ʙarqan aktiflьq həm eşməkərlek ʙeđđeꞑkamsamul ojoşmalarьʙьđ tarafьnan jetərlek tiklem fajđalanьlmaj. Ul aktiflьq həm eşməkərlekte kamsamuldьn kendəlek yħeşe, unьꞑ safьn pralitarejat həm jarьm pralitarejət qatlam jəştər jađьraħь menən ʙeđđeꞑ kyp ojoşmalarьʙьđ ʙarmaq aşa qarajđar- Bьl narmal xəl tygel əlʙəttə.

Bergenə fakьt kiterəbeđ: Məħələn: Bələbəj kantkamulь, buꞑqь qinvar həmfivral ajđarь esendə avьl jəştərenən 5000 dana qariza qabul itkən. Şul jəmlənən bergenə Şaran 1000 qiriza birgən. Bьl sifьrđьꞑ təşqь kyrneşegenə avьl jəştəreneꞑ həm bigerəktə ulardьꞑ batrak, jarlь kalxuz eləşəneꞑ kamsamulqa jalqьnlьrəveştə aqьlьvьn, ulardьꞑ kamsamulqa jaqьnajьvьn kyrhətələr bit.

Oşə jalpьlь qarizalar uꞑajь menən Bələbəj kantunьnьꞑ Şaran, Axun həm Ɵlşəj jortkumdarь „kalxuz jəştərən 100 pr. tь menən kamsamulqa alьp bətergə“ tigən luzьnqь taşlajđar

Qajhь ber jortkumdar, jəcəjkələr—Batrak jəştərə 100 pr. tь menən luzьnqьhьn, „batrak həm kalxuz jəştərə 100 pr. tь menən kamsamulqa!„ luzьnqьhьna Əverelderev julьnda „Şməkərle“ kyrhətələr.

Ləkin, şul fikerđəge kamsamul jətəkselərə brense tapqьrhan turahьnda„ başvatьp“ Sifat turahьnda anotalar. jkensenən ular ul „luzьnqь“ nьꞑ səjəsej mahьjəte nisek, qajđa alьp barьvđь bətenləj iħtərenən sьqaralar. Iptəş Stalin əjtkəndəj uꞑьştan baştarь əjlənə, jəqnej avьl jəştəreneꞑ jalpьlь rəveştə kamsamulqa alьnqьn, ulardьꞑ unar jəđər han təşkil itkən qarizalarьn kyrələrđə, ydləren tuq hanap eşte şunьꞑ menən bettə tip tьnьslanьvqa taban baralar. Bьkyrneş, yrđəge „luzьnqь aftьrđarь“ nьꞑ praktikala kyrnevđərə, bətə kamsamul tarafьnan rəximheđ tənqit aħtьna alьnьrqa, tamьrьnan jolqolьp taşlanьrqa tejeş.

Bьl „tjurejə həm praktika‘, kamsamul esən qurqьnьslь. Unьꞑ satsəjal tamьrь bar. Ul appartunizьm ustanofkahь həm praktikahьnan başqa ber nəmələ tygel. Sənkej:

100 pr. kalxuz jəştərə kamsamulqa“ luzьnqьhьn alqa hərev, unь bejemlaştьrьv, kamsamuldьꞑ sinfьj bulьvьn, unьꞑ sastafь jaqьnan jalpьlь eşsə, kerəħtejən jəştərə ojoşmalь bulьktar, unьꞑ təbə pralitar jəştərəneke bulьvьn onotьv, yħeş turahьnda sajuzdьꞑ bəlşəviktərsə bьđьqьn bođьv, kalxuz təđeləşe şara'itendə sinfьj kereşte, kirə qaqьv bulьp, turanan tura appartunizьmqa barьv, unьꞑ tejyrəjə həm praktikahьn qabul itev bulqan bulьr ine.

Bьna nej esəndə beđ yrđəge „luzьnqьь həm uqa oxşaşlь başqa aqьmdarđьꞑ tamьrьn qьrqtьrqa, kiꞑ jalpь aldьnda ulardьꞑ appartunizьmqa alьp barqanlьqьn, appartunizьm tejurejə, praktikahь bulьvьn aşьrqa həm ular menən rəximheđ kerəşergə tejeşbeđ.

Dərəħ, beđ xəđer totaş kalxuz təđeləşe esendə eşlərgə tejeşbeđ. Şulajuq kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan beterəv julьnda bəlşəviktərsə eş kyrəbeđ. Kulak prajьzvudьstьvahь menən alьştьrьv julьnda kyp uꞑьştarqa ireşəbeđ Ləkin bьl uꞑьştar kalxuz—təđeləşenə kysev, şul şara ittə eşləv, sьjnьftar bettə, sьjnьfьj kereştə juq, dyrt ajaqьbьđ menən satsejalizьmda torabьđ tejgən hyđ tygel. Taqьla ber. qabat dərəħ, beđ kulaktь sьjnьf—bulьv jaqьnan beterəv əħtendə rivalytsəjun eş alьp barabьđ həm tiđyk unь betenləj betererbeđ. Ləkin tik kulaktьꞑqьna beterelevə vaq burzьva idьjəlygejəhь həm psixalugejəheneꞑ beteve tejgən hyđ—tygel, bьl haꞑqь hunqь burzьva psixalugejəhь, unьꞑ xəsysej mileksəlek tindinsejəhe, traitsejəhen beterev julьnda taqьla kyp həm kyp eşlərgə tejeşbeđ. Bьl mehim mamintte Onotьv hisjaramaj.

Şulaj bulqas, kamsamuldьꞑ satsejal sastafь, kiləsək yħeşe, kamsamuldьꞑ kalxuz təđeləşe şaraitendə jəştərgə bulqan joqontьhь turahьnda tikşergəndələ şul naqtanan sьqarqa kərək.

Kamsamulda appartunizьmqa urьn juq! Kamsamul uꞑ həm „hul“ appartunizьm menən kereştə partejə menən bergə bara həm aldala—şulaj bulьr.

Yrđəge mamintdarđьꞑ barьhьnda xətərləgəndə həm ulardan sьqqanda, beđđeꞑ ojoşmalarьbьđ, brense nəvbəttə avьl ojoşmalarь aldьnda tybəndəge kənkerit burьstar torarqa həm matlaq bojomqa aşьrьlьrqa tejeş.

1—Kamsamuldьꞑ bətə jəcəjkə həm kəmitəttərenə ojoşmabьđđьꞑ yħevə həm yħevđə rigylərləşterev turahьnda ydək kamsamul kəmitəteneꞑ dikəber plinumь qararьn kiꞑ rəveştə əjrənergə. Batrak jəştərə 100 pr. menən kamsamulqa! luzьnqьhьn dərəħanlarqa, unь bojomqa aşьrьv julьnda kənkerit saralar kyrelergə tjeş. Şunьꞑ menən ber rəttən, avьldьꞑ batrak həm jarlь kalxuz jəştərən jalpьlь rəveştə kamsamulqa tartьv burьsьnda nьq əjrənep, praktik eşte sifatjaqьnan kytərergə kərək.

Urta qatlam krəħtejən jəştərən kamsamulqa alьv julьnda nьq baqlьq menən eş kyrergə, ulardьꞑ tybən xəlle kalxuzda—aqza bulьp torqan darьn, xuzalьqtarьn qəmymejləştergənen, kalxuzdarđьꞑ səjəsej jəməqət tormoşьnda aktif qatnaşьvsь, partejə julьn dərəħ aꞑlavsь həm dərəħ ytkərevselərengenə kamsamulqa qabul itergə. Qabul itev eşəndə nьqlь, iqtibarlь rəveştə bərəm-bərəm tikşerələp qabulitev. đə motlaq buldьrьrqa kərək. Kalxuzda aqzabulmaqan xəlle jəştərđə kamsamulqa bətenləj almaħqa.

2. „Kalxuz jəştərən 100 pr. tь menən kamsamulqa alьv.“ luzьnqьhьn təbə—tamьrь menən jolqьp taşlarqa, uqa qarşь qьrqьv kerəş asarqa həm yrđə hanalqan valkamuldarđьꞑ jaꞑьlьşlьqtarь menən kamsamul jalpьhьn tanьştьrьrqa kərək.

Ulardьꞑ vaq borzьvasa qaraştarьn başqa jəcəjkələrđe buldьrmav saralarьn kyrergə.

8. Hər ber jəcəjkə həm kəmitəttə kamsamuldьꞑ yħeven rigylərləşterev məs'ələhen bətə kiꞑlegə menən qujьp, bьl eşkə in đur iqtidarđь birergə. Aj hajьn, esaj hajьn yħevendəge jetjşheđlektərđe bətərev saralarьn kyrep barьrqa, hər bər ojoşmanьꞑ begengə sastafьn nьq tikşerəp, unda kypmə batrak, jarlь—kalxuz jəştərə bar, ulardьꞑ hanьn nisek kybəjtev turahьnda kankerit saralar kyrelergə tjeş.

Kamsamuldьꞑ aldaqь yħeşendə berense siratta batrak, jarlь—kalxuz jəştərən qabul itərgə.

Hər ber jəcьjkə, kəmitət ojoşma batrak həm jarlь—kalxuz jəştərə hanь kiꞑ kypselek təşkil itərgə tejeş.

4. Avьl kamsamul ojoşmalarьnda, ulardьꞑ safьn sinfьj jat həm razlagajt itelgən həm partejə rəximheđ rəveştə bođьvsь itminttarđь tađartьv julьndaqь eşte xələjtep eş pratsisьnda tađartьv tərtiben kendəlek eştə nьqьtьrqa kərək. Ber yk vaqьtta alda torqan kamsamul safьn tađartьv eşenə əđerlek eşe alьp barьvьvđь kesəjtergə, ьsьn məqnəhe menən tađartьv eşən ojoştьrьv bergenə ojoşmaqala rəxsət itelməj.

5. Avьldьꞑ batrak həm jarlь kalxuz jəştərə arahьnda səjəsej ojoştьrьv eştərən metlaq kesəjtep, bьl eşte kendəlek sistimahьnaəvereldərergə, planlь eştə julqa qujarqa kərək. Bьl julda kamsamulda bulqan barlьq eş mituttarь, sistimalarь (tərtiple sabьranjə, konfirinsejə, səjəsej uqьv məktəptərə, tygərək eştərə, kisələr) nən fajđalanьrqa. Qьđđar arahьnda, bigerəktə başqort qьđđarь arahьnda ajьrьm tərbejə eşe alьp barьvđь şulajuq buldьrьrqa kərək.

Şunьꞑ menən beđ haꞑqь qatlam jəştərđə həm qьđđarđь səjəsej—jəməqət eşenə şulajuq kamsamulqa jaqьnatьvđa kyp heđəmtələrgə ireşerbeđ.

6. Kamsamulda səjəsej uqьv eştərəneꞑ sьjfatьn, sadirzanjəhen kytərev, xəđergə kendeꞑ iꞑ mehim burьstarьnьꞑ berehe bulьp tororqa tejeş. Kamsamuldarđь 100 pr. tь menən uqьvqa tartьv, partejəhьđ batrak, jarlь—kalxuz, jəştərən jalpьlь kyləmdə uqьv seltərdərə menən tə'min itev, uqьvđa bulqan jeteşheđlektərđe hidger rəveştə beterev eştəren motlaq buldьrьrqa kərək.

Kamsamul safьna jaꞑь alьnqan jəştərđe tərbejələv məs'ələhenə bigerəktə nьq iqtibar kərək.

7. Yrđə hejlegəndər menən bergə şunьla əjtergə kərək. Xəđer kulaktь sьnьf bulьv jaqьnan beterev uꞑajь menən qajhь bər aktif həm kypkenə kamsamuldar arahьnda kulak balalarь turahьnda qajqьrьvđar „xəsərətlənev“ đər hiđelgənlek kyrenə. «Jəş kulaktь kamsamulda tərbejələv» tejurəjəheneꞑ uꞑ appartunizьm bulьvь turahьnda hər ber kamsamul jaqьndan belergə tejeş. Şunьꞑ menən bergə „kulak malajьn kamsamulda tərbejələv, unь kalxuzqa aqza itep alьv' tejurejəhe menə hər ber kamsamul aktif kerəşergə tejeş, Kulak balalarь turahьnda qajqьrьv tojqolarьn heperep taşlap, batrak həm jarlь kalxuz jəştərə turahьnda kyberək qajqьrьvđь buldьrьrqa kərək. Bьl kamsamul eşe, unьꞑ burьsь bulьr.

Kulaktь tərbejələv, beđđekə tygel. Ul appartunizьm qajqьhь. Appartunizьm menən qьrqьv kerəş beđđeꞑ burьs.

Şunьla əjtergə kərək. Begengə rikanьstrukseja şaraite, şul uꞑaj menən aldьbьđđa torqan gigant burьstar kamsamul da partejə joqontьhь taqьla kesəjtevđə, unьꞑ kantьrul həm jətəkselegen taqьla jaqşьrtьvđь motlaq talap itə Partejənьꞑ tybən kəmitəttərə, bətə jəcəjkələrə yđđəreneꞑ kamsamulqa bulqan jətəkselek eştərən kesəjtev, unьꞑ sifat jaqьn—jaqşьrtьv, kamsamulda partejə jađьrahьn arttьrьv julьnda əħtəimə saralar kyrergə həm bьl turala ydək həm elkə partejə kəmitəteneꞑ diriktiftarьn bojomqa aşьrьrqa tejeştər.

Axьrqь hyđ:

Kamsamul, partejənьꞑ ьşanьslь almaşsьhь həm jarđamsьhь bulьvь sifatь menən xəđergə rikanstruksejə—miđgelendə aldьbьđđa torqan jaꞑь həm məs'yl burьstarđь bojomqa aşьrьvđa taqьla aktif qatnaşьrqa tejeş

Kamsamul ilde indysterejələşterev, avьldь satsejəlizьm nigeđendə jaꞑьnan teđev, kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan beterev, qəmymən xuzalьq həm kultura təđeləşendəge giniral burьstarđь xəl itev, unь bojomlaştьrьvđa yđen məs'yl hanarqa, partejəgə jaqьndan jarđam itərgə, bьl burьstarđь ytəvgə bətə eşsə, batrak, jarlь kalxuz, həm urta krəħtejən jəştərən mablizavajt itərgə tejeş. Bьnьꞑ esən berense siratta satsejəlizem jarьşьn kesəjtergə, udarnaj brigadalarđь kiꞑəjtergə, bətə kamsamul həm partejəhьđ jəştərđe udarnaj birigadalar qudqalьşьna ьlьqtьrьp betergə tejeş.

Şulaj itkəndə beđ—kamsamuldar 5 jьllьq—satsejəlizьm planьn 4 jьlda bojomqa aşьrьvda partejəgə jarđam itkən bьlьrbьđ.

Kamsamul 5 jьllьqtьꞑ ydək burьstarьnan hanalqan jađqь səsev kampanejəhь uꞑьşlь ytkərevđə orlьq matirjaldarьn 100 pr. tь menən jьjьv, jəməqətləşterevđe tə'min itərgə tejeş.

Kamsamul uꞑ həm „hul“ appartunizьm menən kerəştə taqьla kyꞑellə, taqьla rivəlytsəjun qəhərmənlek kyrhətergə tejeş.

Bьna şul nigeđđəgenə kamsamul yđeneꞑ satsejəlizьm esen kerəş fruntundaqь sinfьj pazitsejəhьn taqьla nьqьtьr.

Ə. Xədisof.

Malsьlьqtь kytərrgə.

Başqortostanda malsьlьqtьꞑ han həm đatjaqьnan teđeleşe.

Beđ ytkən meqələbeđđə malsьlьq məsələhenen dəjəm savittar sajđь dəymələndə ni dərəzələ mehim urьn totqanьn həm xədrgə uaqtta yđenə yđək iqtibar jynəldrgənen jađaqjьq. Xəđer beđ başqortostanda malsьlьq məsələhenen əhəmiətə həm unьꞑ han həm đat jaqьnan torьşьna tuqtalabьđ.

Malsьlьq xuzalьqь başqortostanda taqьla đurьraq həm məhəjmrək urьn tota Bьnь asьq kyrhəty esən ber—nisə sajfьrqьna kiltərep kitəbeđ. 1929 nsь jьlda başqortostandьꞑ betə xalьq xuzalьqьnьꞑ betə (valьvujь) praduksьjahь 437 miliun humlьqь avьl xuzalьqь pьraduksьjahь buldь. Bьl başqortostanda avьl xuzalьqь betə xuzalьqtьꞑ 70% n teşkil itə tigən hyđ.

Bьl avьl xuzalьqьnda nindəj tarmaqtar đur urьn tota hyꞑ?

Bildələ, igensələk həm malsьlьq tarmaqtarь. Igensələk tarmaqь betə avьl xuzalьqьnьꞑ 63% ьn teşkil itkəndə (1929 nsь jьl), malsьlьq xuzalьqь 37% ьn teşkil itə.

Şulajtьp başqortostanda malsьlьq xuzalьqь avьl xuzalьqьnьꞑ estan ber eleşen (¹/₃) den kyberək urьn tota. Bьl han əlbəttə, beləkəj tygel. Unьꞑ beləkəj bulmaqanь başqortostan səneqəte menen haqьştьrqanda bik asьq kyrenə. Məƀələn, şuluq 1929 nsə jьlda səneqət tarafьnan birelgən betə pьraduksьja 107 miliun humlьq bulqanda, malsьlьq xuzalьqь 112 miliun humlьq birđe. Timək, başqortostanda malsьlьq xuzalьqь xotta səneqətkə qaraqandala kyberək pьraduksьja birə torqan tarmak bulьp qala. Ul tik berenselekte igenselek tarmaqьna birep, yđe ikense urьndь alьp, səneqəttə esense urьnqa qaldьra,

Timək, malsьlьq tarmaqь başqortostan—esən bik đur pьraduksьja birə torqan həm yđenə iqtibardь tuplarqa xaqь bulqan ber tarmaq bula.

Avьl xuzalьqьnьꞑ tavarsьlьq eleşen tikşerə başlahaꞑ, malsьlьqtьꞑ əhəmiətə taqьla kytərelə.

Məƀələn, malsьlьq dəjəm avьl xuzalьqьnda juqarьla kyrhətkənsə, 37% teşkil itha, tavarsьlьq pьraduksьjahьnda 52—50% teşkil itə. Bьna bьl sьjfьrđar başqortostanda malsьlьqtьꞑ ni dərəzələ mehim ikənen asьq kyrhətələr.

Ə başqortostanda malsьlьqьꞑ rivalytsejənen elekke menen saqьştьrqanda nisek tora hyꞑ?

1917 nsə jьlda başqortostanda barьhь 6 miliun 379 meꞑ baş mal bulьp şulardan 948 meꞑ baş eş atь həm 672 meꞑ baş hanьꞑ hьjьrь bulqan. Ə 1929 jьlda betə maldarđьꞑ hanь miliun 92 meꞑ baş xisaplandь. Şulardan 537 meꞑ baş eş atь həm 661 meꞑ baş hanьm hьjьrь bulqan. Harьqtar 1916 jьlda 2 miliun 877 meꞑ baş, ə 1926 nsь jьlda 3 miliun 252 meꞑ baş bulqan.

Bьl hьjfьrđarđan asьq kyrenəşe, başqotostanda huqьşqa tiklem bulqan sama menən saqьştьrqanda bigerəktə eş attarьnьꞑ həm ber ađ havьm hьjьrđarьnьꞑ eđ bulqandarь, huqьştan elekke samaqa jetərgə şaqtaj alьƀ bulqanlьqtarь asьq kyrenə.

Beđ xəđergə vaqьtta malsьlьq fьruntьnda eş attarь həm it, maj maldarь (hьirđar) đa ajьrьsa maxtəzlek hiđəbeđ.

Bьl tabiqьj. Sənkəj berđən bik nьq kiꞑəjtelgən səsy jerđərə eşlər esən, xəđergə hьmaq, maşina—tьraktьr kəstərə jetərlek bulqan ber vaqьtta, tartu kesə bigerəktə attьrqa barьp terəlhə, səneqətkə sirija həm eşsələrgə ađьq birə torqan mal bulьp ərə megeđle xajvandar—hьjьrđar qala.

Ləkin beđ bьl maldarđьꞑ han jaqьnan torьşon tikşergəndə, bьjьl kypkenə kerəƀtiəndər mal ađьqь jeteşmay səbəle, əqajhьlarь auhьdlьqtan həm kulak qapqanьna təşkənlektən, bьl maldarđan sьqara almajbьđ. Bildələ, bьjьlqь xəldə malsьlьqtь yƀtə, tip ujlan—yđeꞑdə yđeꞑaldanqьna bulasaq.

Əgərđə beđ başqortostan malsьlьqьnьꞑ zat jaqьna kyđ halhaq, taqьla iƀ kitkes nasar xəldər kyrerbeđ. Malsьlьq xuzalьqьnda zat jaqьnan bik artьa bulьvь kən kyek asьq. Məƀələn, 1929 jьlda 663 meꞑ hьjьrđan barьhь 649 meꞑ tunna hət alьnqan. Bьl ber hьjьrđan 56 pot samahь tigən hyđ bula.

Hьjьrđarьbьđđьꞑ terə kəjənsə avьrlьqь 19—16 pot, ə hujqaş tyşkəhe 7½ bottan artmaj. Şulaj uq başqa maldarđьꞑ la (at, harьq, kəzə) toqom jaqьnan bik nasar raq bulqanь bildələ. Şuqa kyrə ular baş hanьna qaraqanda pьraduktьlarđь bik ađ birələr. Məƀələn, başqortostanda qađьj kerəƀtian hьjьrđarь qađьj qaraqanda jьlqa juqarьla əjtkənsə 56—55 bot hət birhə, kantьrul sajuđđarđa (Ɵfə kantunьnda arxangil vulьsьndaqь bakaldь. bələbəj kantunьnda Şarьfka kantьrul sajuđьnda həm başqalarđa) 160-200 xəttə 300 bot hət birələr. Şulaj uq attarđa erə bulqanda. vaq kəzə təkəhe kyek attarđьꞑ ikəyhenə tora, başqa maldarđь alьp tikşergəndələ eş şulaj tora.

Bьna Başqortostan malsьlьqь bik qьƀqaqьna tuqtalqanda, han həm zat jaqьnan oşolaj tora.

Bildələ bьl toroş xəđergə satsьjalizem teđeleşə, bigerəktə səneqətteꞑ qərandarьn qaplaj alьvđan jьraq tora. Əgərđə ul hamauđa bьl kyrneştə qalha şikheđ ul səneqətteꞑ yƀyenə. ildeꞑ industrialəşterelyenə kirtə bulьp teşə.

Şuqa kyrə unь bьl kyrneşte qaldьrrqa jaramaj həm başqortostan partьja həm səvit juqarь ojoşmalarьla! qemym burьstarđan sьqьp, malsьlьqtь kytereyđe betə il aldьnda đur burьs itep qujđьlar həm bьl burьstь qьrqa ytəj başlandь bьjьlqь jađqь kampanjaqa nьq bəjđəp alьp barьrqa, unьꞑ ber ədelməj torqan tarmaqь rəyeşendə alьp barьrqa buldьlar.

Beđ aldaqь meqələlə malsьlьqtьꞑ bьl toroşon jaqşь jaqqa yđgərty, unь han jaqьnanda, zat jaqьnanda kytəry, şunьꞑ menən bergə memkin tiklem qьƀqaraq vaqьt esendə kytəry juldarьn, ə bьl turala bьjьlqь jađqь kampanjala alda torqan burьstarđь jađarbьđ.

M. B.

Hьjьrđь nisek aşatьrqa?

Hьjьr kyberək hət birer esən uꞑa ađьqtь hər vaqьtta ylsəv menən birergə kerək. Bьl ylsəp birgən ađьqtьꞑ terə ul hьjьrđьꞑ, tarmoşьn haqlarlьq həm hət eşləp sьqarьv eşən tə'min itərgə tejez. Maldьꞑ tormoşьn haqlar esən kerək bulqan ađьq unьꞑ đurlьqьna bujhenqan, Ul mal nej tiklem đur bulha ul yđeneꞑ tereklegen haqlav esən şul tiklem kyberək ađьq kerək bula. Mьnan başqa bьl ađьqtьꞑ kyberək, jəki əđerək kitəve unьꞑ ađbarьnьꞑ jьlьlьq, bьvьqlьqьna bəjləngən bulьp, ađbar nej tiklem jьlь bulha şul tiklem əđerək, nej tiklem bьvьqьraq bulha şul tiklem kyberək ađьq kerək bula. Ađbar tejeşle dərəzənən halqьnьraq bulqanda 20 pr. ađьq kyberək kitə. Mьnan başqa ađbarđa jatьr esən qoro urьn bulmaj, ađbar pьsьraq həm hьvlь bulqandala ađьq kyberək kerək bula.

Şunьꞑ esəndə kəlliktiftər qarşьnda hьjьrđь dəreƀ torbejələr, kyberək hət alьr esən xəđergekendə kalxuzdar qarşьnda, hьjьrđarđь tərbejələp kymək hətselek tьvđьrьv esən qararqa; Bьnьꞑ esən: kalxuzdar qarşьnda kəlliktif ađbarđar eşlərgə kerək. Bьqa tiklem bulьp ytkən təzeribələr beđgə bьl eştə bik asьq kyrhəttə.

Əgərđə hьjьrđьꞑ ađbarьnda ađьq halьv esən utlьq bulmaha ul birgən ađьqtьꞑ kyp eleşen tapap taşlaj. Hьjьr bik jabьq jəkej bik jəş bulha uꞑa əƀtəlmə ađьq birergə kerək. Bьl tereklikte haqlav esən birelə torqan ađьq pesən, halam kevek qoro həm tupaƀ ađьq bulьrqa tejeşle.

Bьl qoro ađьq qьşqь bьvьqtam alqa aşar esən kynellerək bulьp, jəki kenə əđ kitə.

Qoro ađьqtьurta xisap menən 40 kilagьram terə ylsəvgə 1 kilagьram samahь ylsəp birergə kerək. Ikensetərlə xisaplav esən jeꞑelerək bulьbьn esən, 300 gьram tartqaꞑ hьjьrqa 8 kilagьram; Əgərđə 300 kilagьramdan artьq bulha hər ber 100 kilagьram bajьn 1 kilagьram pesən arttьrьp birə barьrqa. həm menən başqa kən hьjьn 1,2—kilagьram holo jəkej arpa birə barьrqa kerək.

Əgərđə qoro ađьq jetməj torqan bulha unь ikanamit itep, unьꞑ ½ eleşenə tamьr ađьqtarь jəki bərəngə birergə kerək Bьl vaqьtta 2½, 3 kilagьram qoro ađьq urьnьna 9 kilagьrьram tamьr ađьqtarь jəkej bərəngə birergə kerək.

Hьjьrđarđь ylsəv esən kalxuzlarđa zur ylsəv totьrqa,—həm ylsəgəndə 5—6 səqət aşatmaj esermej ylsətrgə kerək.

Bьl đur ylsəv bulmaqanda, hьjьrđьꞑ avьrlьqьn ikense tər lə bik jeꞑel jul menəndə ylsəp bula.

MЬNЬN ƟSƟN: Hьjьrđь, tiged jerđə berđə kə ondermoj turь torqođrqa, anan ike mitьr odonlьqьnda ber binta alьp alqь quibaş bejəgə (халку) non alьp qojьrq tebenə tiklem ylsərgə; alqь quibaş bejəgenen, bavьr aƀtьnan jьvanlьqьn ylsəp şunь təvgehenə arttьrьrqa kerək Şul vaqьtta hьjьrđьꞑ avьldьqan belep bula.

Hət ʙirə torqan hьjьrqa treklegen hahlav esən ađьq ʙirev ʙerlege menən kypme ađьq ʙirelə?

Xuzalьqta ađьq terđərə bik kyp bulьp, ular yđđərenen tuqьlьqlьqь jaqьnan barьhь ber dərəzələ bulmajđar. Şunьꞑ esəndə buarđьꞑ taqlьlьq dərəzəhen ylsəv esən 1 kila gьram holo urtaq berlek ylsəve itep alьna. Bьl ber kilagьram holo, yđenə 2,5 kilagьram sabьn pesənə, 2 kilagьram kivir, 3 5 qatь aşlьq halamь, 1,2 kilagьram bojđaj kerpəhe həm bəsqa ađьqtarđь alьştьra alь.

Hьjьrqa ađьq birgəndə—juqarьla əjtkənsə unьꞑ terelek ylsəvenə qarap birelep, 300 kilagьramdan 400 kilagьramqa tiklem bulqan avьrlьqqa hər berəsə 100 kilagьramqa berəj kilagьramdan balьnьp birelə.

Ađьqtь bulajqьna qarap bulev menəndə ul dered bulьp bətməj, mənьꞑ esən ele ular ađьꞑ biluk tuqlьqьna qarapta bylərgə kerək. Sənkəj hət, it, eremsek həm başqalarđa bula torqan biluktь, mal yđenə birelgən ađьqtar iƀəbenəngenəla ala.

Bьl biluk mul həm yƀemlek terđen tərlehendə, tərle kyplek dərəzə hendə bula. Məƀələn: Kinder orloqьnda 60 pr. qa tiklem bulha, kerpələ 11, sabьn pesənendə 3,8 holo halamьnda 1 pratsint samahь bula.

Şunьꞑ esəndə hьjьrqa ađьq berlegə menən, ber ađьqtь ikensehenə alьştьrьp birgəndə, ulardьꞑ tik kyləm jaqьnaqьnь qarap birmaj, biluk eleşendə hanap birergə kerək.

Terelek ylsəve menən 300 gьram tartqan hьjьrqa 160 kilagьram biluk kerək bulьp, unan artqan hər ber 100 kilagьramqa 50 kilagьram əƀьj barьla.

Hət ʙirə torqan hьjьrqa hət ʙirev esən kypme ađьq kerək.

Hər ber 2,5 kilagьram hettə 4 pr maj iƀəplənep, bьl han esən berlek ađьqь birergə kerək Qajhь ber hьjьrđar məƀələn Seber hьjьrđarь majđь kyp birep, ulər—2,5 kilagьram hetkə 6 pr. maj birələr. Şunьꞑ esəndə bьlarqa hər ber 2 kilagьram hetkə berlek ađьqь birergə kerək.

Şulaj itep, əgərđə hьjьr 4 r pratsint majlьqa torqan 20 kilagьram het bulha, uꞑa 8 kilagьram berlek ađьqь birergə kerək bula.

Hettə biluklь eremsek bulqanlьqtan bьl biluk hanьn ber kilagьram berlek ađьqьna 135 gramdanda həm biluk birməƀkə kerək. Jəqnej 8 kilagьram berlek ađьnьa 1000 gьramdanda kəm bulmaqan biluk birergə kerək.

Min Tamjan qataj kantunь. Tungatar jorto, Qorama avьlь gьrazdanь H. Saqitef „Başqortostan jəştər“ garitahenə 7 patpiscik tabьp, tyʙəndəge iptəştərđe yđem menən tiđləşergə saqьram.

1) Qumər şitdiqьf (liniagьrat), 2—Qaramşin mirat, 3—Murtazin ekrəm, 4—Mexemmətvəlej Nafikьf, 5—Qəllej Xalikьva. Bьl iptəştərđen yđ đərəneꞑ kypme patpiscik tabьvđarь turьnda matbuqat aşa xəbər itevdəren horajьm.

uꞑştarđan ʙaş əjlənev

— Sinьftardь həm sinfьj kerəşte ʙer jaq sittə qaldьrьp ytev məqsatьn kyđetkən həm sьndanda sinfьj đoşmandarьbьđđьꞑ tirmənenə hьv qojov bulqan bьl „urtaqlaştьrьv“ julьndaqь təphed — nigeđheđ, dvamal eşləv, şulaj uq, yđ başьꞑ aşa hikerep sьqarqa tьrьşьv hьmaq mьndaj kəlkə vəqiqalar beđđeꞑ arabьđqa nisek kilep kerə aldьlar hyꞑ? ulardьꞑ barь tik kalxuz teđeleşə fruntьndaqь „ketəlməgəndə“ həm jeꞑel ireşelgən uꞑьştarьbьđ şarttarь esendə genə kilep sьqьvđarь memkin.

Bьlar tik, partejanьꞑ ber eleşen genə „beđ barьnda buldьrabьđ“ „beđgə barьna la jul qujьlqan“ „beđgə bьlar syp tə tygel!“ tigən hьmaq, Lininselekkə qarьşь nastrajnjalar nətizahendə genə kilep sьqьvđarь memkin. Beđđeꞑ qajhь ber iptəştərebeđđeꞑ uꞑьşlьqtarđan baştarь əjlənep, minut esendə yđđərenen asьq qaraş uj fiker seltərən juqaltьvđarь tə'sirendə genə mьndaj jeteşheđlektərđən kilep sьqьvđarь memkin.

Kalxuz teđeleşendəge eşebeđđeꞑ hьđьqьn dərəƀləv esən beđgə bьl nastrajьnjalarqa sik qujarqa kerək. Partejanьꞑ xəđerge təp burьstarьnьꞑ berehe menə şunda. Jetəkselek itə beləv sənəqəttə zitdi eş. Xərəkəttən artta qalьrqa jaramaj, sənki attta qalьv ul massanan ajьrьlьv tigən hyđ, ləkin alqa sabьp kitərgə lə jaramaj. Sənki alqa kitev—ul, massa menən elemtəne juqaltьv tigən hyđ. Xərəkətkə jetəkselek itərgə həm şunьꞑ menən bergə, miljundarsa massa menən eləmtəne haqləp qalьrqa leləgən keşe ul ike frunttalaarttaqalьvsьlarmenən. bulmavqa qaramaƀtan bьlaj „urtaqlaştьrьv“ taqьn bojorakrattarsa diriktifilaştьrьv bulьp sьqa. Sənki bьlaj urtaqlaştnrəvđь məzʙyritkən şarttar juq əle.

— Mьnda kalxuz xərəkəteneꞑ tərlə furmalarьn ber əjəmgə əjəv hьmaq təphed nigeđheđ, dьvamal eşteꞑ kemgə kərəge bar hyꞑ? tigən horav tьva. Kalxuzdarđьn ərtil furmahь la nьqьtьlьp jetməgən ber vaqьttala torlaq jorttarьn, betə hət malqarьn, betə vaq mal đь qoş-qorttarđə urtaqlaştьrьp, kalxuzsь krəƀtejənden tenkəhenə tejev—mьndaj sajəsətteꞑ barь tik beđđeꞑ iꞑ qatь đoşmandarьbьđqa qьna kərəklege həm ularqa qьna fajđalь bulьvь asьq tygelmenej?

kadьrđar əđerləjbeđ

Başqortostanda Ş.K.M. kadьrđarьn jeteşterevđə kiꞑ ʙorolьş jaharqa, ʙьqa tiklem huđьlьp kilgən jeteşheđlektər qьrqa ʙetərelərgə tejeş.

· Urta həm juqarь məktəptərđən sьqqan belgestər beđđeꞑ avьl xuzalьqьn tiđ arala qьna tə'min itə almajđar. Sənki ular ađ han təşkil itələr. Şuqa kyrələ hunqь vaqьttarđa krəƀtejən jəştərə məktnptərenə nьq iqtibar birelə başlanь. Bigerəktə xəđergə qьđьv timp menən alqa barqan mamintlar, bьl məktəptər, belgestər əđerləvlevđe tiđlətep, eştə kyp kenə unajlьqtar kilterələr. Ləkin, bьqa tiklem kerəƀtejən məktəptərə ьvaq kerəƀtejən xuzalьqьna xeđmət itevđe nigeđ itep alьp, şul julda eş kyrđelər. Iꞑ jaqşь tigəndə Ş.K.M.-lar kalxuz xərəkətendə tik dəjəm pьrapagandanan başqa artьq eş kyrhətə almanьlar,

Əlbəttə, kerəƀtejən jəştərə məktəptərenen bьndaj xəldərə beđđeꞑ xəđergə mamintqa javap birə almajđar, Şuqa kyrələ R.S.F.S.R. maqarif xalьq kamisarlьqьnьn həm kamsamul yđək kəmitətenen hunqь qarardarь bujьnsa kerəƀtejən jəştər məktəptərə —KALXUZ jəştər məktəptərenə əjləndnrelələr.

Əlbəttə, bьnda məs'ələ tik məktəpteꞑ ismen alьştьrьvđaqьna tormaj. · Məktəpteꞑ iseme alьşьnьv menən bergə unьꞑ betə məndərəzəhe yđgərergə; ajьrьm ьvaq kerəƀtejən xuzalьqьna xeđmət itevđe sitkə taşlap, urьndarđaqь ere kalxuzdarđaqь kəsepselekkə (igenselek, malsьlьq həm başqalar) qarap, ajьrьm jynəleştar alalar Rajundьꞑ kəsebenə qarap ajьrьm jynəleş alьv, məktəp rajunьndaqь kalxuz esən şul urьnqa qarata məxsus belgestər jeteşterep sьqarьvqa memkiələk birə.

Ləkin, ajьrьm jynəleş alьvqa qarap kalxuz jəştərə məktəptərendəge dəjəm fəndər pьragrammahь kyləm həm sьjfat jaqьnan his ber vaqьttala kəmergə tejeş tygeldər. Kirehensə, bьl dəjəm fəndər pьraktik eş menən nьqlь bəjlənep, elekkegə qaraqandala đur heđemtələr birergə tejeştər.

Bьl narmal kyləmdəge Ş.K.M.—lar qьna avьl xuzalьqьna jetərlek dərəzələ belgestər əđerləj qlmajđar. Şuqa kyrələ narkamprus həm kamsamul yđək kəmitətə tarafьnan kiske həm tiđlətelgən Ş.K.M.—lar asьq məs'ələhe alqa qujьlqan. Bьl xəl betə kalxuz jəştəren Ş.K.M.—larqa tartьrqa həm avьl xuzalьqьna jetəkselər əđerləv eşen tiđlətevgə memkinlek birə.

Bigerəkte beđđeꞑ totoş kalliktifkə kysev aldьnda torqan Başqortostan kyləmendə Ş.K.M.—larđьn eştəren jaꞑьnan teđev, ulardьn handarьn arttьrьv məs'ələhe kiƀken teƀ ala. Ləkin, bьqa tiklem beđđeꞑ Başqortostanda Ş.K.M. - lar han jaqьnanda sьjfat jaqьnanda tyʙən torđolar. Əlegə tiklem Başnarkamprus tarafьnan bьl eşkə iqtibar birep qarav bulmanь. Şunьꞑ esən narkamprus tarafьnan jaꞑьnan teđelep jatqan 5 jьllьq pьlanda Ş.K.M. - larqa nьq iqtibar birelep xəđerđən yk pьraktik saralar kyrelə başlanьrqa tejeş.

Şulaj uq Ş.K.M. - larđa uqьvsь batьrak—jarlь balalarьn iqtisadьj jaqtan tə'min itev esən kalxuzdarđan ajьrьm sərməjələr bylev məs'ələhen qujarqa kerək. Bьl sərməjənə tabьv iꞑ jaqşь jul, kalxuzdarđa ajьrьm erəveştə aşlьq səsep, batьrak—jarlь uqьvsьlar esən fundtar buldьrьv. Bьl eştə iꞑ berense insьjatьrlьqtь kamsamul ojoşmalarь alьrqa tejeş.

Şulaj uq Ş.K.M—lar esən batьrak—jarlь jəştərə menən jaꞑьnan əđerləv məs,ələhendələ nьqlь ʙorolьş jahav kerək bulasaq.

Dəjəm alqanda kalxuz jəştərə məktəptərə yđđərenə birelgən jaꞑь isemgə tulь javap birə alьvđarьn pьraktik eştərə menən kyrhətergə tejeştər

B.SƏIDQƏLIN.

Kalxuz teđəv eşe.

MƏSKƏV, 7. SSSR dəvmələndə betəhe 2 meꞑ 465 kalxuz ojoştorolьp. ular 2 miljyn 740 meꞑ giktar jerđe esənə alalar. Bьl betə sajuzdьꞑ 66% jeren təşkil itə. 1 nsə martqa RSFSR dəvmələndə jađqь səsev esən 121 meꞑ 400 tunna orloq xəđerləngən, „bьl kalxuzdarđьꞑ horavьn 87, pr. qa tə'min itə.

Başqortostan—totoş kəlliktit əlkəhe.

Başqortostan Xalьq Kamisarđarь Səvitə qararь bujьnsa Başqortostan jəmhyrəjətə—totoş kalxuzlaşqan əlkə itep iqlan itelə. 1930 nsь jьldьꞑ 1 nsə martьna uq Başqortostandaqь kalxuqa inergə xaqlь bulqan betə xuzalьqtarđьꞑ 93,8% kəlliktiflaşkan.

Oşono nigeđ itep Başqortostan xəkymətə mərkəz aldьnda—Başqortostanqa totoş kalxuzlaşqan təbək itep iƀəpləp, kyltura-xuzalьq teđeleşe esən sridstьvalar jebərgənəndə ajьrьm iqtibar iteleven horap mərazəqət itte.

Səsevgə əđerlek fruntьnan rapьrttar.

ƟVRƏN AVЬL SƏVITENDƏ (Ɵfə k-nь, Dmitrejefkə jorto) betəhe 787 sintnьr orloq bəjəmləşterelep, zadanja 107 pr. qa ytəlde.

Avьl fundь 55 pr., jort fundь 28 pr. jьjьlqan. 335 sin. orloq tađartьlqan.

Traktьr esən zadatkь 3.752 h. 80 t. jьjьlьp, zadanja 118 pr. qa ytəlgən.

Tik mal ađьqь məs'ələhe avьr tora, jađqa tiklem jetməjəsək, jarđam kerək.

„Smьjcka“ safxuzь rapьrt ʙirə.

Jađqь səsevgə qarata betə traktьrđar, səskəstər, haban həm taqьr qoramaldarьna rimunt jahap betəlde. Xəđer kalxuzdarđьꞑ maşinalarьna rimunt bara.

Orloq 5.000 giktarqa jetərlek itər tađartьp qujьldь. Başqa safxuzdarqa tigən orloqtar đa 100 pr. menən jeberelep bettə. 15 nsə martqa tiklem jaqьv nəmələrə lə kilterelep betəsək.

Səsev majđanь bьjьl 50 pr. qa artasaq, mal hanь 1.10 pr. qa aьttь ində. Başsafxuztrist qa qaraqan daşqa safxuzdrđь tiꞑləşergə saqьrabьđ.

„Smьjcka“ safxuzьnьꞑ diriktьrь:

Məsqyt qatьn—qьđđarь udarnьj ʙrigada ojoştorđolar.

MƏSQYT kantunьndaqь „Stalin“ kalxuzьnьꞑ qatьn--qьđđarь jəşelsə orloqtarь jьjьv esən maxsus brigada ojoştorđolar. Bьl orloqtarđь jьjьv menən ular dəjəmləşterelgən jəşelsə baqsalarьn bьtьrqьqa qaraqanda ike tapqьr arttьrьp səsəsəktər.

80 pr. ytəlde.

BAQALЬ. Baqalь jorto dəvmələndə ike bik đur kalxuz ojoştoroldo. Kalxuzdьꞑ xuzalьqь orloqsolok həm malsьlьqtan tora. Bьlarđan berenhe 30 meꞑ ikənsehe 15 ga jergə ejə. Mьnajattar betəhe lə dəjəmləşteregən Orloq 80 pr. jьjьlqan. Jetməgən tikleme jaqьn arala jьjьlasaq.

Bьl kalxuzdarđьꞑ ucriditelnəj s'jьzdarь a. x kampanjahьn 100 pr. atqarьv esən: Devləkən, Şaran, Rəzəp həm Qoros jorttarьn tiꞑləşergə saqьralar.

IGLINA. Ɵfə k-ьo, Iglin jorto fibral ađaqьna tiklem 82 pr. kalxuzlaştьlar. Bьl gigant kalxuzьnьꞑ xuzalьqtarь: orloqsoloq, malsьlьp, hətsələk həm jəşəlsəselek tarmaqtarьna bylenə

Jort betəhe 5 ikanumьjaqa bylenəsək. Ucriditelnəj s'jьz mart urtalarьnda asьlasaq.

Səvittər ilendə

Biş jьllьqtьꞑ ađaqьnda hər ʙer əlkələ kam vuz asьlasaq.

MƏSKƏV, 7. VKP(ь) Yđək kəmitəteneꞑ kyltura-Prapaganda bylege jaꞑьnda betə sajuz dəvmələndəge kamvuzdarđьꞑ Riktьrđarь keꞑəşməhe uđqarьldь. Vuzdarđьꞑ səltərən kiꞑətev uꞑajь menən teđelgən kantьryl sifьr bujьnsa betə əlkə yđəktərendə KAMVUZDAR teđelergə tejeşle. Bьl teđeləsək vuzdar eşkəbaşlaqas vuzdarđa uqьvsьlarđьꞑ hanь 25 meꞑgə yƀərgə tejeşle. Riktьrđar keꞑəşməhe kam VUZDARĐЬ diffirinsiravajt itep vuzdarđaqь uqьvsьlar vuz asьlqan əlkəneꞑ xuzalьqtь jaqьnan teđev burstarьna iavap birevlek itep qujьlьrqa şulajtьp bьqa tiklem bulqan univirsallьqqa sik qujьlьrqa teşle—tine.

Bьqa tiklem kam vuzlar tik partejə eşsələregenə jeteştərə ine. Ə Bis jьllьqta kam vuzdarđьn (səvit xeđmətkərđərə jeteşterev) kypkenə byləksələrə bulьp, unda ajьrьm tarmaq ojoşmalar esendə eşsələr jeteştərelergə tejeşle.

Kalxuz ojoştorovđa dereƀ jul totmav eşkə zьjan kilterə.

QUQANT Yzbəkestandьꞑ Cystnap təbəgendə avьldarđь kəlliktifləşterevđə dereƀ jul totolmaqan. Ike vəkil avьldan avьlqa bis tuqravhьđ sabьp jerəp his ber aꞑlatьv kampanejahe həm ođerlek alьp barmajqьna xalьqtan kalxuzqa kysev turahьnda qarardar sьqartqandar. Jarlьlar ojoştorolmaqan, ular arahьnda eş alьp barьlmaqan, ə bajđar eşkə bik aktif qatьşqandar. Şul ajqanlь krəƀtejəndər arahьnda başlanqan kalliktifleşev dertə hyngən.

Ber avьlda təbək başqarmahь rəise Byrebikef kalxuzqa kerevđən baş tartьvđa qəjeplap ber nisə keşenə quiqa alđьrqan.

Bьl ajqanlь Cyst qalahьna maxsus kəmisejə barьp bьl baş baştaqlьqtarđь tikşerə başlanь. Byrebikef quiqa alьndь, təbəkteꞑ jetəkselərə urьndarьnan alьndьlar.

Teşlek jaq təbəktərə səsevgə başlanьlar.

NIKALAJЬVSKI. 10. Nikalajьvski ukrugьnьꞑ teşlek jaq təbəktərendə jađqь səsevgə başlaqandar. Vadapaj həm Şirukaja avьldarь habanqa teştelər. Pitravskt isemendəge safxuzda jađqь səsevgə başlanь. Traktьr kaluꞑnalarь herergə başlanь. Ike kəndən bođaj səsev başlana Jađqь səsev esən kəndər bik uꞑajlь bulьp tora.

MƏSKƏV, 10. Xəkymət qararь bujьnsa tьraktьrđarđь irtə səsev başlanqan jaqqa kyserev başlandь. Tьraktьrđarđьꞑ berense partejəhe Datnaja həm Ziminufka stansalarьnan Jevpatarejeski həm Dzankujski təbəktərenə Ođatьldьlar.

Yđək timer julsьlar sajuzьnьꞑ rəise ip. Amusьf, Betə ukrajьna timer julsьlar sajuzьna, Məskəv—Ukrajьna, kenbatьş teşlək—teꞑjaq timer juldarьna, bьl kyserelgən tьraktьrđarđь his ber jerđə tuqtatmaƀqa tip tiligьram birđe.

Bьl tьraktьrđarđьꞑ aşьqьs erəveştə kyserelevenə tulь tə'min itev esən, timer jul bujьndaqь udarnьj brigađalar həm „Jenel kьvalifeja“ ətərəttərə ajaqqa baƀьp, kantьrylde keşajtergə tejeştər.

MƏSKƏV, 10. Sintьr sajuz tьraktьrđar esən 7 meꞑ iliktirik həm gaz fanarđarь xəđerlergə yđ əƀtenə aldь. Fanarđar teşlək jaqьnda səsev başlanqan jaqtarqa-berense martqa barьp jetərgə tejeş ine.

Ləkin bьlaj bulьvqa qaramaƀtan sintьr sajuz 9 nsə martqa ber fanarđa urьnqa birə almanь. Bьlarđьꞑ ul halqьn qaravdarь səsev başlanqan jerđərđə kampanjanь qurqьnьs aƀtьnda qaldьrьvь memkin.

„Axillis“ pivaxanahьn kamsamul aşxanahьna əjləndererge.

Ɵfə qalahьnьꞑ yđəgendə „Axillis“ iƀemle pivaxana bar. Bьl pivaxana hər vaqьttala talaş—huqьştarđьꞑ, faxişəlekteꞑ ojahь bulьp kilə. Qьƀqahьbьl pivaxananь qala yđəgenən sьvarqa kerek. Anьꞑ urьnьna kamsamuldarđan yrnək aşxanahь asarqa. Ɵfə qala kəmitətə həm Sirabkup jəcəjkəhe tejeşle urgьnđar aldьnda bьl məs'ələne tiđđən yk qođqathьndar. qala yđəgendə faxişəlek ojahь qalmahьn. „KAMSAMUL“.

MƏS'YL RIDAKTЬR
S. BIKBUF

Уфа, Типо-Лито "Окт. Натиск,,

Башглавлит №192

Berləşegeđ bətə donja juqhьvdarь!

Başqortostan Jəştəre

JADЬLЬV XAQЬ
Ber jьllьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Ɵs ajqa . . . 45 t.
Ber ajqa . . . 15 t.

Başqortosta Kamsamulь Ɵlkə Kamitete tarafьndan sьqarьla torqan ađnalьq gazite
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Созонова ред. газ. „Баш. яштаре". Телефоны: редакции . . . . 2—83 к нторы . . . . 1—61

№ 17 (168) Pralitarьjat rivəlytsejəheneŋ 13 - jьlь 20 Mart 1930 jьl.

Jađqь səsev başlanьrqa kyp qalmaj. Kamsamul bьl julda əđerlek eşen qьđvlatьvđь bajavaj burьs itep alьrqa, kalxuzdar təđələşendə kilep sьqqan uŋ həm „hul" appartunizьmqa qarşь qatь atpur birergə tejeş!!

Kamsamul, partejə julьn bođьvdar mnən kiъken kərəşkə!

Şişmə, Estərle Tamaq jalqьştarьnan bətə kamsamul ojoşmahь habaq alhьn.!

Partejə julьn bođovđarqa qarşь kiъken kərəş.

Səvittər sajuzьnda kəlliktifşəv xərəkəte ere adьmdar menən alqa bara. Bьl ere adьmdar menən alqa barьv partejəneŋ bətə ytkəndegə dərəđ səjəsəte arqahьnda məmkin buldь.

Xəđer bəđđeŋ iŋ məhim burьstarđьŋ nigeđe bulьp bьl miljundar xərəketen nьqьtьv məs'ələhe tora. Kalxuzdarđь xuʒalьq jaqьnan nьqьtьv səvittər sajuzь esengenə tygel, bəlki bətə donja rivəlytsejəhen alqa atlav burьstarьnan hanala. Bьnь hər hər ber kamsamul aqzahь aŋlarqa tejeş.

Ləkin kəlliktifləşev həm kulaktь sinьf bulьv jaqьnan bəterev burьstarьn ytəgəndə tybəndegə partejə, səvit, kamsamul ojoşmalarь tarafьnan partejə julьn bođovdarđь kyrəbəđ. Gazitebəđđə begen jađьlqan faktьlar bьnь asьq kyrhətələr.

NKP (b) yđək kəmitəte qarahьnda kyrhətelgən bьl jaŋьlьştar (kulakka qullanьlь torqan mitodlarđь urta xəll·lərgə xətta jarlьlarqa qarata qullanьv kulak xərəketen cinəvniktarsa diriktifləşter əv, jort qoraldarьn, aştarđь məcbyri urtaqlaştьrьv, həm başqalar.

Bəđđeŋ Başqortostanda barđar, ular kamsamuldala kyrenələr. Kyptən tygel sut eskərmejəhenə Şişmə girujđarь, begən jađьlqan Estərle „rivəlytsəjunirđarь".

Bьlar barьhьla partejə iulьn bođovđь kyrhətələr. Bьl rəveştə partejə julьn bođovdar his fajđa itmejđər, kiъken sinьfьj doşmandar tirmənenə hьv qojalar. Tьrnaq əъtənən ker eđ ləvsə kulak həm unьŋ jьrsьlarь urьndarđaqь axmaqlьqtarđьn jaŋlьştarьnan sinfьj kurьs xəđerlərgə tьrьşalar.

Iŋ ađaqtan şunь əjtergə kərək ki, bьl partejə "julьn bođovđar şuluq vaqьtt uŋ tajpьlьşsь iliminttarqa yđđərensə „baş kytərep" şapьrьnьrqa məmkinlek tьvđьralar.

Şunьŋ əsən bəđđeŋ alda xəđerđən yk eşlənə torqan eş — urьndarđa bulqan jaŋlьştarđь begendən yk təđətev. Ularđь təđətməjsə torop bəđ kalxuzdarđь təđəj almajbьđ.

Jəcəjkələr həm kəmitəttəre begendən yk bətə kamsamul aqzalarьnьŋ həm kalxuz jəştəlreneŋ fikeren partejə julьn bođovđar menən kərəşkə mablizavajt ithender.

Jəştərđe sinьfьj kərəş faktalarь menən bajləptərbejəl kəsəjtelhen, kulak sьqьştarь, uŋqa la həm „bulqa" la partejə julьn bođov fakьttarь bətenehə lə kamsamul jəsəjkələrenən eştərenən ber jaq sittə torop qalmahьndar.

Bətən kamsamul ojoşmahь çişmə, Estərle, həm başqa urьndarđa bulqan jaŋlьştarđь ajavhьđ xekəm itərgə tejeştər. Kalxuz təđələşə bətən kamsamuldan taqьn da nьqьraq rəveştə Lininizəm tejurejəhe menən quldanьvsь, partejənьŋ giniralnьj julьnan tajrьlьvđar meъən ajavhьđ kərəştə taqьnda nьqьraq kəsəjtevđe taləp itelər.

Arqajaş kantunьnda kam samul eştəre aqhaj.

Katnkamul tarafьnan jortkamuldarqajulbaşsьlьqqənəqətlənerlek tygel. Jortkamul sikritarđarь vitvizinis bulьrqa teləjđər·

Ojəmymən alqanda bьqa tiklem Arqajaş kantunьndaqь kamsamul ojoşmahь, totaş kəlliktifkə kysev, kulaktь sinьf bulьv jaqьnan bəterev, jađqь səsev kampanejəhen unьşlь ytkerevđə qojroqta həjrəlgən. Bьl eştə jьlpьlь—aŋlatma alьp barьv eşe betenləj aqhap qalqan.

Kyp urьndarđaqь jortkamoldar (M. Qolaj həm Qara bulaq jortkamuldarь) kantkamul tarafьnan totaş kəlliktifkə kysevđə kamsamuldar nisek eş alьp barьrqa kərəklegə turahьnda jebərelgən diriktiftər, qəmələj rəveştə tormoşqa aşьrьlьv tygel, tikşereleptə sьqьlmajhь, kire sьqmaъlьq itep şkafka halьp biklengən.

Şunьŋ hedemtəhendə Qara Bulaq həm M. Qlьj jorttarь kylemendəge kamsamul jəcəjkələrə jađqь avьl xuʒalьqь eşenən betenləj sittə torop qalqandar.

Kyp jortkamuldar bьqa tiklem betenləj satsьjalizem jarьşьna sьqmaqandar. Satsьjalizem jarьşьna sьqqan jortkamuldar həm jəcəjkələrđə dugьvьrđa kyrhətelgən punkьttarđьn kybehe betenləj tormoşqa aşьrьlmaqan həm satsьjalizem jarьşь hedəmtəhe jaъalmaqan.

Min jərəp sьqqan jorttar arahьnda, Gybiriniskej jortonan başqa bergenə jorttala səjəsej uqьv başlanmaqan.

— Nej əsən begengə tiklem başlamanьqьđ, tejgəngə:

— Beđđə səjəsej kampanejələr artьq kybəjep kittə, məktəp əsən kitaptar bulmanь, səjəsej jaqtan aŋlь kamsamuldar juq (?!...) tejđer ular.

Jorikamul sikritardarь arahьnda, kamsamul eşenə halqьn qarav, yđen nisek bulhala juqarь yrlətelərgə jərəvselərđə juq tygel.

Məъələn: Qara bulaq jortkamul sikritarь Xezəjef, hər vaqьt—min bьl eştən jьlьqtьm, minə juqarьqa „vidvigajt" itegəđ tip, kamsamul eşenə əhmejət birməj kilgən.

Mene Şundaj şarlatanlьqtar eşkə halqьn qaraştar arqahьnda, xəđergə kəndə kantkamul urьndarđaqь kamsamul ojoşmalarьnьn, ajьrьm kampanejrlarđa nisek qatnaşьvь turahьnda ber tərlelə məqiymət ala almaqan.

I. BIKBUF.

Məskəvdə 8 - nse mart kəne.

Estərle başʙaştaqlьqtarьn qaʙatlamaъ qa, ʙətən kamsamulqa sigenal ʙirə ʙeđ.

Sьjnfi doşman tirmənenə hьu qojovsь „rivəlytsejon" kamsamuldarqa.

Başqa ojoşmalarđa jađqь səsevgə əđerlek ʙarqan kevek Estərlelə əđerlek ʙara. Ləkin Estərle kamsamuldarь ʙaşqa ojoşmalarđa kyrengən kevek udarnьjlьq kyrhətə almaqandar əle. Dikəʙer ajьnan başlap „Jəş kammunar" həm „Baş jəştəre" ʙittərndə yd ara tikşerev vaqьtьnda asьlqan səjəsi jьrьqlьqtarđь ʙeđ kyp jađđьq. Ləkin kantun ojoşma ul səjəsi jьrtьqlьqtarđan jetərlek haʙaq ala amaqanь ʙegen kilep kyrenə. Kantun ojoşmahь jađqь sьsevgə əđerlənevđə nəmələr eşləgən hun şularđь qarap qarajьq:

Kamsamul qojroqta.

Ɵlkə kəmitəteneŋ diriktifь ʙujьnsa a. x. menən şəqəllənevse ʙətən kamsamuldar 15 nse marttan huŋqa qalmajьnsa kalxuzqa inep eşləp sьqarьv nəmələren urtaqlaştьrьp ʙətərgə, tejeş ine.

Estərle kantunndaqьkrəъtejən xuʒalьqьnьn kəlliktifşevđəre 80% tan inde uđьp kitkən. Ə, kamsamuldarđьn kalxvzqa inevđəre taş - ʙaqa adьmь menən genə ʙara nej ʙarь 50 pr.

Estərle tamaq.

Ul, kalxuzqa kamsamuldarđьŋ 50 pr. - qьna ʙulьvьna qaramaъtan eşləp sьqarьv nəmələren urtaqlaştьvđarь turahьnda ʙer tərlə lə xisap juq. Bьnan həđəmtə sьqarьp torahьla juq. Məs'ələ yđenən yđe asьq: Estərle kamsamul yъkən kəlliktifləşev xərəkəteneŋ ʙaşьnda ʙarmaj, iŋ qejroqьnda həjrələ.

„Bьnьh ʙəđđeke, qalqanь esən ʙeđ javap ʙirəʙeđ"

Səsev orloqtarьn jьjьvđa ytilsirejə jьjьvđaEstərlь kamsamulь mьna şul juqarqь vstanufka menən eşləgən. Başqa kantun ojoşmalarь jəđərlup, meŋərləp kamsamuldarđь partejə ojoşmalarьna jarđamqa jeʙərgəndə, Estərle kantkumь jeʙəreləsək kamsamuldarđьn gel genə kamsamul jəcəjkələrendə eşləvđəre kərək tip partejə kamittəre menən taləşьp jatqan. Ul ʙer fakt:

Aj ʙujьna ʙarь 600 pot sint y.elsireja jьjьlqan. Bьnda la şul „ʙeđđeke" jahav jaqьnan eşləgəndər. Alar jьjьlqan ytil sirejanь kamsamul isemendəge traktьr kalunahьna fajđalanmaqsь ʙulqandar.

Ləkin kalxuzsьlar iъke motqlarđь ʙaşqa nəmələr əsən ʙirə ʙaşlaqas ʙeđđen Estərle kamsamuldarь eş alьn ʙarьvđь kərəkle hanamaqandar.

Tьraktьrqa zadatka jьjьv, orloq jьjьvđala estələselər şulaj eşləgəndər. Alar (kantun aktifь, şular jəmləhenən kantkum sikьritarь) kantunda kypme səsev orloqo jьjьlьrqa tejeş ʙulqan plandь la ʙelməjdər. Barь „tьraktьrqa fələn hum, zadatka, səsev orloqo fələn pot kamsamul tьrьşlьqь menən jьjьldь" tigən fьrazьlarđь qьna ʙelələr. Bьl xəl ʙik kəlliktifləşevdeŋ, jađqь səsevgə əđerlənevdeŋ təp ʙurьstarьn onota ʙit. Ə, kantun kyləmendə səsev orloqtarьn jьjьv hylpən ʙara, zađanьja tutьrьlmaqan.

Bьlar kamsamuldar mь əllə palitsejələr mь?

Kantun ojoşmahьnda kulaktь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙətərev ʙurьstarь nьqlap aŋlamaqan. Bьl turьla ɵlkə V. L. K. S. M.

kəmisəte dir·ktiftarьu Estərle kantkusmьlar kamsamul massalarьna jaqьnajьtьvđь aŋlaьvđь kərəkle tapmaqandar. Nej əsən? Şunьŋ əsən, ular ɵlkə kəmitətenə qədər „dirik tif" ʙirep ɵlgergəndər, turьhьn qьna əjtkəndə yđđərenə ɵlkə kəmitətenən aqьllь hanaqandar.

Xəđer kantun „diriktiftarьn nətizələren qarajьq. Ip. Stalin əjtkəksə ʙьnda „uŋьştarđan ʙaş əjlənev" đe kyrəʙeđ. Kamsamul massahь kulaktь sinьf aulьv jaqьnan ʙətərev səjəsəten — partejə səjəsətendə ʙejek hьnьlьş ʙulьvđь aŋlamaqandar.

Şunьŋ nətizəhendə kamsamuldar tarafьnan partejə səjəsəten iŋ nasar erəveştə ʙođьvdar ʙar. Estərle kantunsьlarь tele menən əjthək, ʙьl inde kamsamuldarđьn „rivəlytsion rəveştə eş kyrevselər" ʙula. Jinel hьʙaj gruppalarь yđđərneŋ ʙurьstarьn aŋlamaqandar. Ular tejeşle ʙulha la tejeşheđ inep həngələr menən qađьnьr teniev jahap jərejđər. Estərleselər telendə ʙьl da „rivəlytsiun erəveştə xərkət itev', ʙula. Beđ əjtəʙeđ Bьl xəldər partejə julьn ʙođьvdar kulak tirmənenə hьv qojьv ʙulьp təsələr, ləkin his jaqtanda rivəlytsiun erəveştə xərəkət itev ʙulmьjdar Bьlar ʙarьla sinьfьj doşmandarqa jarđam itev. prkttkala hul apartunizem tejyrejəhen ytkərev.

Bьlar əle məs'ələneŋ ʙer jaqь əle. Estərle kantkumьnda kalxuzqa kerevđən ʙaş tartьv fakьttarь ʙar. Ɵrşəkmin vulьsьndaqь ʙer jəcəjkə kulaktь jaqlap qarizə jađьp sьqqan. Unь taratqandar da şunьŋ menən eş ʙətkən. Bьna ʙьlarđan nətizə yđenən yđe ʙildəle qaʙatlap şunь əjtergə kərək. Kantkumdьn jetəkselege ytkəndə asьlqan səjəsi jьrtьqlьqtarđan haʙaq alьp praktika la uŋ həm hul appartunizьmdьn kyrenevenə qarşь kərəşkə kamsamul massahьn həm kalxuz jəştəren maʙlizavajt itə almaqan. Jađqь səsevgə xəđerlənevđə, kəlliktifləşev eşendəge məhim məs'ələlər diləcistьva rəveşendə qojьlqandar. Kəlliktifləşevđə kamsamul iŋ qojoroqta həjrələ.

Kamsamul eşendə uŋ tajpьlьştьŋ praktikala kyreneve həm kəlliktifləşev kulaktь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙətərevđə ʙulqan partejə julьn ʙurьujđarqa qarşь kərəşkə ʙətə kamsamul massahьn həm kalxuz jəştəren kantkum maʙlizavajt itərgə tejeş. Şul vaqьtta qьna ul jeteşheđlekten ʙaşьnda qalьrqa xaqlь ʙulasaq.

S. BIKBUF.

Berense 10 kənlək turahьnda rapьrttar.

Kəlser tabьn, M.—Qolojjorttarьnda orloq tuplav uŋьşlь bara; Dəvləkən jorto 50 pr. qa qьna əđerləj aldь. „Ɵrşək" yđen udarьj itep iqlan itte.

DƏVLƏKƏN, 12 (məxsus xəbərsebəđđen): Partejə həm xekymətteŋ—səsev orloqtarьn 10 nsь martqa jəđ pratsint jьjьp bəterev turahьndaqь bojroqo ytəlmənə. 11 nse martqa tiklem bətəhe 25 meŋ sintnir orloq jьjьlqan bulьp, zadanjanьŋ 50 % ьn qьna təşkil itə.

Jortkum həm jort başqarma tarafьna avьl səvittərenə bətə səsev orloqtarьn 15 nse martqa tiklem orloq tuplav ·şən bətərergə quşьp bojroq birđel·r. Eşteŋ bьlaj əkeren barьvь avьl səvittəre həm vəkilderđeŋ nasar eşləvenən kilə.

STƏRLETAMAQ. Jađqь səsev orloqon əđerlev eşen Kəlser—Tabьn jorto arttьrьlqan şə·ev majđanьna artьqь menən jetərlek itep atqarđь. Səsev matireja·darь bətьhe 15 dejəmləşterelde. Eş maldarь həm m·şinalar đa dəjəmləşterelələr.

ARQAJAŞ k—nь Məxəmmətqolьj jortonda bətəhe 24.046 sintnir səsev orloqo dəjəmləşterelep, zadanejəneŋ 96,5 % atqarьldь Səsev orloqon 100 % tuplaqanda səsev majđanь bьltьrqьqa qaraqanda 60 % artasaq.

BULQAQ jortondaqь „Ɵrşək" safxuzьnda səsev majđanь tərlə kylturalrqa qaraj 17, pr. menən 112,7 pr, qa tiklem arttьrьlasaq.

Səsev orloqo la, traktьrdar əsən kərək bulqan majlav—jaqьv nəmələrə iə jetkelek əđerlənde.

10 nsь marttan başlap safxuz yđen udarnьj itep iqlan itte.

6 traktьr həm 4 danə səskes maşina bulmavь qьna eşte aqhatьrqa məmkin: anan huŋ 900 s. samahь kartuf orloqo

Şul jeteşheđlektər bəterelgəndə Ɵrşək səsev zadanejahьn yd vaqьtьnda 100 pr. atqarasaq.

Orloqtarьn dəjəmləşterev eşe kal- xuz xərəkəte timpьna ejə-rə almaj.

Eşsən jalpь 9qa 5,3%Kalxuzlaşqan xəldə, səsev orloqtarь nej-barь 51,8%qa qьna dəjəmləşterelgən.

Huŋqь kəngə alьnqan məqlymət bujьnsa Başqortostandьŋ təp krəъtejən massahьnьŋ 95,3 pratsintь kəlliktifləşep bettə.

Timək Başqortostan xəkymətenen totoş kəliktifləşev planьn 100 pratsitqa jetkerevgə nej barь 4,7 pratsintqaqьna qaldь.

Kəlliktifləşev planьnьŋ ytəleşe bətə kantundarđa narmal timp menən bara. Bətəhe lə bьl eşte 100 pr, qa jaqьnlaştьrđьlar.

10 nsь martqa tiklem bətəhe 2 meŋ 104 kalxuz ojoştьrьlьp, bьlarđa 3 miljun 292 meŋ 175 giktar səsev majđandarь, 384 meŋ 50 baş eş maldarь dejəmləşterelgən. Bьl dəjəmləşterev planьnьŋ 82,2 pratsintь bula·

Kəlliktifləşev eştərenen təp bazahь iъəplənqən, səsev orloqtarьn dəjəmləşterev eştəre kəlliktifləşev timpьnan bik kyp artta bara.

Xəkymət zadanejəhe bujьnsa kalxuzdarđa 2 milejun 233 meŋ 588 sintnьr səsev orloqtarь dəjəmləşterelergə tejeş bulhala, bьl mart ajьnьŋ berense 10 kənlegənə ber milejun 158 meŋ 590 sintnьr orloq dəjəmləşterelep, blan nej barь 51,8 pratsintqaqьna ytəlgən.

Timək kalxuzdarđьŋ səsev majđandarьn, səsev orloqtarь menən tə,min itev eşe siktən tьş jomoşaq bara.

Bьl eştə Bələbaj, Estərle həm Jəlajьr kantundarь bigerəktə artta həjrələlər.

Oʒo kəngə tiklem Bələbaj kantunь orloq dəjəmləşterev planьn 31,7 pratsintqa ytəgən bulha' Estərle həm Jьlajьr kantundarь orloq dejəmləşterev plandarь 29 pratsinttan artqanь juq əle.

Məsəqyt həm Bərə kantundarьnan başqalarь orloq dəjəmləşterev plandarьn 50-70 pr. tan artьq ytk·rə almajđar əle.

Arьş majđanьn kantraktlaştьrьv eşe jaqşь.

Başkaupxl bsajuz hьđьqь bnjьnsa bьjьl 525 meŋ 200 giktar arьş igendərə kantraklaştьrьlьrqa tejeş ine.

14 nse martqa birgən məqlymət bujьnsa, Başqortostan dəvmələudə 495 meŋ 422 giktar arьş igendərə kantraktavajt itelep, zadanejə 94,3 pratsintqa ytəlgən.

Bьl eştə T—Qataj kantunьnan başqalr, bətəhelə zadanejəne ytəvđə 100 pratsьntqa jaqьnlaşa. Qajhь berəvđər artьqь menən ytənelər.

Ə T—Qataj kantunь arьş kantraktavajt itev planьn nejbarь 53,8% qa qьna ytəgən. Şulajuq Məsqyt kantunь la kantraklaşьv planьn 65% qa qьna ytəgən əle.

Bьl eştə iŋ alda barьvsьlarđan: Jьlajьr kantunь zadanjahen 136% qa Bərə kantunь 102% qa jetkerđelər.

Bələbəj kantunь 100 pratsintqa ytəne.

Ɵfə kantunь Arьş kantraklaştьrьv planьn 10 nsь martqa tiklem 82,4% qa, Estərletamaq kantunь 92,2 % qa ytəgən bulhalar, Arqajaş kantunь 99,5 pratsintqa ytəne.

Dəjəm alqanda arьa igendəren kantraklastьrьv planьnьŋ ytəleşe qəniqətlənerlek.

Elmək kejđerelde.

Birlin, Girmanejə parlamintь, junьg planьnьn berense punkьtьn qəmələj rəveştə tormoşqa aşьrьvđь tavьşqa qujьp, ytkərđe.

Başqa borъьva satsьjəl dimakьrat partejələre bьl zakundь tormoşqa aşьrьv əsən qul kytərgəndə, kam fraksejə qarşь qul kytərđe.

Şit lidərgə

Bəthen rizinke tajaq menən qьjnavđar.

Birlin (Girmaneja) bətə donjə xatьn-qьđđar kənə uŋajь menən 9 nsь mart irtə irtən saq eşse qatьn - qьđđar həm eşseləređeŋ qatьndarь mitingegə jьjnaldьlar.

Bьl mitinge jajlap dimanьstьratsejəgə əjlənde. Eşse qarьn - qьđđar intьrnatsejənal jьrlap uram bujьna aqьldьlar, kyp hanlь eşselər quşьldь. Dimanstьrantar:

—Beđgə ikmək biregeđ!, bəthen rizinkə tajaq menən qьjnavđar.

Palitsejə dimanьstьratsejənь taratьrqa tьrьşьp, ber eşsene aristavajt itte. Ləkin eşselər tarafьnan bьl aristavajt itelgən eşse irekkə sьqarьldь.

dimanьstьratsejə hunьnan birlindeŋ 9 təbəgendə kyp hanlь xalьq qatnaşlьqь menən jьjьlьş ytkəreldь.

Cix slavakjə kamsamulь udar aъtьnda.

Praga (Cix—slavakjə)

Bətə javrupa kyləmendə eşheđlek əsən kər·ş kənen ytkərev uŋajь menən, rispylikəne jaq'av zakunьna tajanьp kamsamul cix—slavakjə xekəmətə ojoşmahьnьŋ akrvzkum sikritarđarь pragьj, Astьrьf, Karьlьsbad həm kyşitsə lərđe aristavajt ltte. Mьnan başqa, bьl uŋaj menən kyp kenə kamsamul eşselərə həm ber nisə Slavak ojoşmalarьla kəsle haqlav aъtьnda jəşəjđər.

Kladun ukьrьgьnьŋ kamsamul kəmitəte sikritarь Bulicikte, rispyblikəne jaqlav zakunьna tajanьp, 28 nse jьl eşselər sabranjahьnda həjləvđə qəjepləp 2 ajlьq qatь tərməgə xekəm itte.

Jən—Si—Şan həm Fin—Jyj Sən sit ilgə kitələr.

PEJЬKN, 13 Japunejənən alьnqan xəbərđərgə qarqanqa Tajjuvanqalahьnda bulqan kənfirinsejə ərmejə başlьqьnьŋ jarđamsьhь itьp Jən—Si—Şanurьnьna Cav—Taj—*Vilde jebərergə* qarar itkən. Bьnan huŋ kənfirinsejə Şan—Sej qəskəđərenə Xybaj ɵlkəhe sikt·renə kire sigenerg· bojoroq birgən Şanxej qəskərđəre Xybəj ɵlkəhendə, əgər Nankin qəskərđəre Şansej jerđərenə kerergə teləhələr, uqa qarşь torasaqtar. Bьnan başqa jənə Şansej qəskərđərenen bətə başlьqtarьn yđ urьndarьnda qaldьrьrqa qarar birđe.

Xan—Fu—Cu həmsin—Jyj—Sən tigən giniraldarđьŋ Jən—Si—Xan menən bergə Fin—Jyj—Sən deŋ də sit ilgə kiteven teləgənlektəren xəbər itələr Bьl giniraldar Gamindansezyn qəskərđərenen başlьq itep Lu—Cu—Lindeŋ qujьlьvьa riza bulalar.

Lən—Si—Şan atstafqa qa sьqtь.

ŞANXAJ, 11, Nankin xəkymətə Jən—Si—Şandьŋ atstafka horap birgən qarizahan qabul itte. Jən—Si—Şan ərmejə başlьqь dəvlət səvite aqzahь həm Gamindan yđək başqarma kəmitəte aqzahь urьndarnan sьqtь. Bьl turalaqь rəsmi aktьla Jən—Si—Şandьŋ Amirika həm Javrupaqa, undaqь sənəqətte əjrənev əsən kitərgə quhьla.

Agra - minimumdь onotmaqьđ!

Agra minimumdь hər-ber kalxuzsь belergə tejeş. Savitlar xəkəməte biş jьl esendə igen uŋьşьn 28%tan 30 %qa tiklem kytərevđe aldьbьdqa burьs itep quja. Şunьŋ esən igen uŋьşьn kytərevdə qađej agranumejə saralarь qul anьv, kymək xuzalьqtar ojoştorovđь kəndə xəbej kerəъtejən nьq iqtibarqa alьrqa tejeş bulьp sьqa. Beđđə qaj ber kerəъtejəndər igenselek mal sьlьq həm başqa avьl eştərendə bulqan jaŋьlьqtarqa kire tora həm ьşanьshьđ qarajdar.

Əlbəttə mьndaj kyrneş beđđəŋ kerəъtejəndərđeŋ qađej agranumejə juldarь menən tanьş bulmavьnan kilə. Huŋqь jьldarda agranumejə beleme tərlə hьnavdar təzribələr arqahьnda tabiqəttəŋ bətə serđəren asa.

Igen uŋьşьn kytərev həm şulaj uq maisьlьq eştəren jaxşьrtьvda bik kyp juldar bar. Oşo turala qьъqa qьna rəveştə qađej agranumejə juldarь menən tanьştьrabьđ.

1) Jerđe vaqьtьnda belep eşləv. Hərber yъemlek başqa janь januardar kevek yđeneŋ jə şəve həm yъeve esən jьlьlьq, jaqtьlьq tərlə ađьqtar jeveş—kevek şarttar bulqandaqьna jəşəj ala. Oşo juqarьla kyrhətelgən şarttarьbьq bernegenə jetərlek bulmaha, yъemlek jəşəj almaj, orloq jerđən sьqmaъьqa məmkin.

Bьna bьl şarttarđь buldьrьv esən jerđe vaqьtьnda tamьrđarь irkenləp yъə almaj tьqьđ jergə hьv nasar ytə, həm bik tiđ kibevsən bula. Unьŋ əъtənə undaj tьqьđ jergə hьvda nasar kerə. Jer nej tiklem nasar bulha, şul tiklem unda yъemlektərđeŋ tamьrđarь jaqşь yъə. Ləkin jerđe eşləgən saqьnda tuđaŋ xəlenə kiltererga jaramaj. Tuđan kevek vaqlanqan tufraq jamqьrđan huŋ tьqьđlana həm əъtendə joqa qabьq kevek qatlav xasil bula. Mьnьŋ esən haban aşlьq səsəhe jerđe keđđən arьş urьlьp alьv menən xalьqqa aŋqartьp malđan tapatmaj şul vaqьtta uq keđđən hərələp qaldьrьla. Bьl rəvəştə eşləv jamqьrđarđьŋ tamsьhьla jerđə ərəm bulmaj haqlana. Jađ kənə jerđə qar erep bətəv menən tьrma menən tьrmatьlьp teləgən aşlьq səselə. Arьş jə iъə keđge bojđaj səsəhe jerđe jađđan bik irtə, majđьŋ ikense jartьlarьnda, 13 nse ijyndərđə hərələp bətərgə tejeş. Bьl jerđə berđə kətəv jerətergə jaramaj. Şul uq vaqьt kəъ ьvaqlanqansь kirehensə qabat tьrmatьla. Əgərđə bьl jerđərgə tireъ tygelgən bulha berense qat hərəv aldьnan taratьlьp taşlana. Jer əъtəndə berđə syp bulьrqa tejeş tygel. Bьnьŋ esən jerđe berense qat tьrmatьrqa jə ihə haban menən hərergə kərək Bьl rəveşle eşlevđe „tađa par" tip atajđar. Tađa par uŋьştь kytərə. Jerđe oşo juqarьla kyrhətelgənsə eşlənə. Şişmə təzribə stansahь tybəndəge uŋьştarđь kyrhətə. Avqusta 3 jarьm virşuk tərənlegendə hərəlgən ber disətinədən holo 96 bot 10 qađaq Sintəberđə 4 virşuk tərənlegendə hərəlgən ber disətinə jerđən 78 bot 12 qađaq. Jađ kənə 4 virşvk tərənləgendə hərəlgən jerđən disətinəgə 62 bot 26 qađaq alьnqan arьş uŋьşь tybəndəgesə: majđa hərəlgən jer disətinəgə 98 bot. Ijynđə hərəlgən jer disətinəgə 83 bot. Ijylđə hərəlgən jer disətinəgə 70 bot uŋьş. Parna jeren 3 jarьm virşuk tərənlegendə hərəv iŋ fajđalь hanalьna. Təzribə stansalarьnьŋ hьnavđarь jaqşь vŋьş alьvđa kerəъtejən xuzalьqtarьna yrnək bulьrqa tejeş. 2-hər urьnda huqa həm iъke furmalaqь aqas habandarđь kiterep — ular urьnьna timer habandar, tьraktьrđar menən hərergə tьrьşьrqa kərək. Sənkl jerđə haqlanьp fajdahьđqa jatqan ađьqtarđь bьl qoraldar aşa yъemlektər esən ađьq itərgə məmkinlek bula. „Sakki" habanьn 2 „zigzag" tьrmahьn hər ber kerəъtejən buldьrьrqa tьrьşьrqa kərək. Igen eştərendə tərlə maşinalar qullanьv berđən tiđ eştərgə məmkinlek bulqan şikelle, eşse kesən ikanum jahaj, həm uŋьştь arttьra.

Igendərđe qortqostarđan haqlarqa kərək. Yъemlektərđe zьjanlь qorotqostarđan haqlav, ularqa qarşь tərlə kerəş asьv igenselek eşendə nьq iqtibarqa alьrlьq eştərđən hanala. Qortqostar həm tərlə gəmbələr igendərgə kyp zьjan kilterələr.

Qorotqostarđьŋ jaralьvьna təp səbəp, baъьvdarda hərəlməj qatьp qalqan jerđərđeŋ kyp bulьvь jerđə syple ylənđər kyp bulьv qorotqostar yrsevenə jarđam itələr. Orloq aşlьqtarь esən kyp zьjan kitergən haransalar oşo juqarьlaqь səbəptər arqahьnda yrsejđər Haransalar yđđərenəŋ dəjəm kyrneşe menən jəşel sikertkəgə oşanala durьraq hororaq təъtə bulьvь menən ajьrьla. Haransalar jəj axьrđarьnda yđđərenəŋ osop təşkən urьndarьnda jer ber virşuk tərənlege tiklem soqorđar qađьlьp 50 đən 100 tiklem jomorqalarьn halьp sьqalar. Aşlьqtьŋ habaqьn aşap, başaqtarьn jьqьp bətə baъьvdarđь hələk itələr.

Haransalar menən kerəşevđə ber nisə juldar qullanьla. 1. Baъьvdarđa hərəlməj qalqan jerđərđe bətərev. 2. Jađ səsəhe jerđe keđđən tərən rəveştə hərəp ulardьŋ jerđə ber virşuk tərənlege soqorđaqь jomorqalarьn haban aъtьnda qaldьrьv. 3. haransa zьjan kilterə torqan baъьv sittəregenə buradna kanavđar jahap, şul soqorđarqa qьvьp ulardь ylterev 4. haransalar menən zararlanqan igen baъьvdarьna ulardь aqьvlap yltərə torqan darьvdar hьp. Bьl huŋqь mitudь qullanqanda krəъtejən aqajdar şul rajunqa jaqьn bulqan agranumdarqa, yъemlektərđe qorotqostarđan haqlav instruktьrđarьna kənəş itep eşlərgə tejeştər.

Sьsqan həm ərləndərgə qarşь kerəş.

Sьsqan həm ərləndər igenselek eşendə iŋ zararlь qorotqostarđan hanalalar. Bьlar jəj bujь aşlьq başaqь aşap qьşlьq esendə ojalarьna, jetərlek ađьq əđerləp qujalar. Şunьŋ esən bьlar menən kerəşergə kərək. Bьlar menən kerəşevđə tybənduge juldarđь qullanьv kərək.

1—Jer baştarьnda, ьđaŋdarđa jolqonqan ylən syptəren jandьrьv.

2—Baъьvđarđa qalqan kəbəndərđe tərən soqor qađьv əjlənderep kəbəngə kitərgə jul birməv.

3—Sьsqan, ərlən ojalarьna aqьvlanqan ađьqtar halьv məmkin.

Toron həm kəbəktərgə qarşь farmalin.

Aşlьqtarđa bula torqan keъəv başь jəiъə toron avьrьvь. Aşlьq baş sьqarqannan hun tađa başaqtar arahьnda orloqo qara tufraqqa əjləngən başaqtar kyrergə bula. Beđđeŋ Başqortostan igendərendə tuđanlь həm jeveş kiъəktər bula. Tuđanlь keъəv hər kemgə bildəle. Aşlьqtьŋ başьndaqь qara tuđan əъtəndə osop başaqtьŋ yđəgenə herəjep qala. Jeveş keъəv bulqanda qara tufraq bulьp osmajьnsa tьştan qaraqanda başaq iъən kevek tojolhala başaqtь qьъьp qaraqas ese buş jomoşaq bulьp jygeş, dьmlь tuđan qojola. Bьna oşo tuđanlь başaqtar tađa orloqtar menən bergə jьjьlьp huqqanda bьl tuđandar tađa igen bərtəktərenə bulьp qalalar. Şunьŋ esəndə bьlarqa qarşь farmalin menən kerəşergə kərək. Şunьŋ esən:

1—Đurqьna aqas miskəgə *15* biđerə hьv halьp ber butilka farmalin, ber keşe kytərerlek rəveştə ber jarьm pot igen alьp qapsьq menən farmalinlь hьvqa batьrьp *4—5* minut samahь totola. Unan hun sьqarьp hьvь harьqьp bətkəs iđəngə jəiъə başqa berər havьtqa halьp *2* səqət samahь totola.

Ə. ƏXTƏMEF.

Başbaştaqlqtarqa sik qujьlhьn!

Kalxuz xərəkətendə partejə julьn bođьvqa qarşь kerəş turьnda VKP(b) yđək kəmitəte qararь.

Bətən jəmherejəttərđeŋ yđək kəmitəttərenə, partejənəŋ bətən kьraj, elkə, ukьrug həm təbək kəmitəttərenə.

Kalxuz xərəkətenəŋ barьşь turьnda partejənəŋ yđək kəmitətenə alьnqan xəbərđər, kalliktifleşəv eşendə đur həm jetdi uŋьştar bulьv menən bergə, SSSR đьŋ kypkenə təbəktərendə partejə julьn bođov fakьttarь barlьqьn kyrhətələr.

Barьnanda elekkalxuz teđeleşendə ireklelek nigeđe bođola. Qajhьber təbəktərđə kalxuzdarqa kerevđege ireklelek nigeđe erasqulaçivajt itev, hajlav xoqoqtarьnьn məxerəm itev həm başqasa inderevđər menən almaştьrьla. Şunьŋ arqahьnda ьraskulacivajt, itevselər esenə qaj saqьnda urta xəldelərđə. Xatta jarlьlarđa eləgep qujalar.

Şunьŋ menən bergə, qajhь ber təbəktərđə «ьraskulacivajt» itevselərđeŋ prasьnttarь 15kəşə, ə xoqoqtan məxerəm itevselərđeŋ prasьnttarь 15-20 gə jetə.

Qajhь ber tybəngə xeđmətđərđeŋ qaj saqьnda bьlar jbeş kək kuntьr rivalitsejun liminttərə pravakatsejəhenəŋ qorbanь bulьp sьqalar xalьq menən siktəŋ tьş tupaъ həm əşəku erəveşta meqəmələ itev fakьttarьla bar (marad jurlьq, mal bylgəlev, urta xəllelərđe, xatta jarlьlarđь qulqa alьvđar həm başqalar)

Şunьŋ menən bergə kypkenə jerđərđə kalliktifləşterevgə əđerlek həm partejə səjəsətenəŋ nigeđđəren jarlьlar həm urta xəllelərgə his ber avьr hьnmaъtan aŋlatьv eşe-bojorakьrattar, sa sinavniktarsa juqarьnan torop qaratьlqan sifьr zadanjələre bireŋ jatьv menən həm kəlliktifləşevđeŋ prasьnttarь jaъalma erəveştə qabartьv menьn almaştьrьla (qajhь ber jerđərđə kəlliktifləşev ber nisə kən essndə 10% tan 90% qasa yъə). Şulaj itep, Linindьŋ kalxuddar ireklelek nigeđendə tədelgən saqta qьna jəşəjeşle həm nьqlь bula allar tigən təqəliməte bođola. Partejənəŋ XVI se kənfirensejəhneŋ, kalxuddar tədelgəndə kesləv qullanьrqa tejeş tygel ,tigən qararь bođolqan bula. S.S.S.R. Savnarkumь həm yđək başqormahь tarafьnan eraъlanqan avьl xuzalьqь ərtile ustafь bođola Anda asьqtan asьq: „tələn avьldьŋ batьraktarь jarlьlarь həm urta xəl eləre yđ irektəre menən avьl xuzalьqь ərtile tedeđđər" tejelə; Partejə julьn şul erəveşle bəđovdar mənən berge qajhь ber təbəktərđə torlaq jorttarьn, ьvaq maldarđь qoş, qorto həm tavarlьqhьđ həz maldarьn kesləp urtaqlaştьrьv kəvek berđə aqьlqa hьjmaqan həm eşkə zьjan qьna kitere torqan fakьttar, şunьŋ menən bergə kalxuz qudqalьşьnьn təp bьvьnь bulqan ərtil furmьъьndaqь kalxuzdarđan-dьvamaldarsa kammunaqa hikerev teləktəre lə osoroştьrqalaj. Beđđə, avьl xuzalьqьnьŋ təp pravllmahь bьl tərlə orloq pravlimahь ikənlegen ohotalar, xəđerge kəndə kalxuz xərəkətenəŋ təp bьvьnь kammuna bulmajьnsa, avьl xuzalьqь ərtile bulqabьn onotalar.

Bьna nəq şunьŋ esəndə Partejənəŋ avьl xuzalьqь Kammunahьnьŋ yrnək ustafь tygel, bəlki avьl xuzalьqь ərtile ustafьn birevđe kərəkle hanalqanьn onotalar. Bьna şul dьvamaldarsa qьlanьvđar arqahьnda kyp tobəktərđə kalxuz xəjəkətenəŋ aftarititən tkbənəjtevđər həm jenel quldanqьna teđəlgən kalxuzdarđan kerəъtejəndərđeŋ kitevđəre həm şunьŋ arqahьnda totanaqhьđ kammunalar, ərtildər teđələv kyrelə. Sulaj itep partejənəŋ xəđerge vaqьtta kaxuz xərəkətenəŋ təp bьvьnь kammuna bulmaj bəlki ərtil bulьvь turьndaqь ustanuikahь bođola. yđək kəmitətenəŋ 1930 sь jьl 6 sь qinьvarđa seqaqan kalxuz xərəkətendə ərtil furmahь iŋ təp fnrmь bulьp tabьla həm Oşulьqtan ərtil furmahьnan kammunaqa jeŋelsə genə hikerev jaramaj, tigənməqələm qarar bođla.

Anan huŋ, yđək kamitət, dini qərəf-qəđəttər menən kerəş həm şəhər menən avьl arahьnda tavar almaşьv eşendə histə jaramaqan erəvertə parrtejənəŋ julьn bođovđar bulqanьn əjtep kitevđe tejeş taba. Məsələn' avьldьŋ đor kypselege tavьşь menən eş itevь urьnьna, sirkəvdərđe, qəđəttə dine eşənevđərđeŋ kesəjevđərenə genə səbəp bulqan adminstratif juldar mənən jabьvdar həm bajtaq jerđərđə badarđarđь bətorevđər bar.

„Hul lьqьrđavđar" aъtьnda ytkərelgən bьl praktikanьŋ ьsьnlap pararqanda kuntьr — erivalytsejenird rjiməhenə hьv qujьv həm partejəbeđđeŋ səjəsəte menən hisber baqlanьş bulmav turьhьnda şiktə juq.

Yđək kəmitət bьl bođovđarđь turьnan turь partejə səjəseten həm partejəbeđđen jetəksehe urqьndarьnьŋ qararđarьn buđьv nətizələre, tip qarap, ular partejə esendə yk iliminttərđeŋ kesəjevđərenə uŋьşlь şarttar təvđьrərqa səbəp bulasaq tip hanaj.

Yđəkkəmitət bьl jaŋьlьştarda tybəndəge saralarđь kyrevđe məzbyr itə:

1. Şul ber yk vaqьtta kerəъtejəndərđə ireklelek nigeđendə kalxuzqa tartьv həm xəđerđə teđəlgen kalxuzdarđь nьqьtьv julьnda nьqlь eş alьp barьv menən bergə, kypkenə urьndarđa kyrelgən kesləp kalxuzlaştьrьv praktikahь mituttarьn his kisekməъtən tuqtatьrqa.

2. Kalliktiflaşьv eşendə ireşelgən uŋьştarđь həm avьl xuzalьqь ərtildəenəŋ ojoşov xualьq jaqьnan furmьlaşьvđarьn nьqьtьvđь kərək qəđər xuzalьq həm partəjə səjəsəte saralarь menən tə'min itep, xeđmətkərđərđeŋ diqqəttəren kalxuzdarđьŋ xuzalьq jaqtarьn jaqşьrtьv həm eştəren ojoştorьv esən tuplarqa.

3. Ukruk kalxuz sajuzdarь jəki ukruk başqarmalarь tarafьnan ьraъlamajьnsa torop, avьl xuzalьqь ərtildərenəŋ avьl xuzalьqь kammunahьustafьnakysevđərenə jul qujmaъqa. Torlaq jorttarьn' ьvaq maldь, qoş—qort həm tayarlьqhьđ hət malьn kesləp urtaqlaştьrьvđь tuqtatьrqa.

4) raskulactvajt itelevselərđeŋ həm xoqoq'an məxerəm it-levselərđeŋ espisektəren tikşerep sdqa.qa həm bьleştə urta xəlle, eleke qьđьl partizan həm avьl uqьtьvsьlarь, qьđьl ərmis həm qьđьl fьlutsьlar qə'ilələre turьnda jahalqan jahьlьştarđь his kiskməъtən teđətergə.

5) Kulaktar həm hajlav xoqoqьnan məxrəm itelgən başqasa keşelərđe kalxuzdarqa jebərməv turahьndaqь qaqiđələrđe qatь qullanьu menən bergə, sas'aftarьnda səvit xəkəmətenə ьsьn kyneldən birelgən qьđьl partizan, qьđьl ərmis, həm qьđьl fьlutsь, avьl uqьtьvsьlarь bulqan bətən qə'ilələrđen aqьđalarь esən bьl qaqiđəne qullanmavqa jul qujarqa. Əgərđə ular yđ qə'iləlare. aqьđalarь esən kafalat birə torqan bulhalar.

6) Bazalarđь jabьvđь tijarqa həm kerəъtejəndərgə, şular esenən kalxuzsьlarqala, yđ praduktьlarьn badarđa hatьvqa qьъvqlьq jaъalmaъqa.

7) Xalьqtьŋ irekle teləge bərđəhe mənən jalqan erəveştə qaplap, sirkəvđərđe atminьstьratif julь menən jalbьv praktiqahьn kiъken erəveştə tuqratьrqa. Sirkəvđərđe jabьvqa, barь tik kerəъtejəndərđeŋ đur kypselege ьsьn, ьsьndan ьriza bulqanda qьna həm ьsxuttarđьŋ qararđarь elkə başqarmalarь tarafьnan dorotlənqəndə genə jul qujarqa. Kerəъtejən həm kerəъtejən xatьn-qьđđarьnьŋ dini tojqьlarьn xurlavđa qəjeple keşelərđe iŋ qatь məъ,ylijətkə tartьrqa.

8) Partejə julьn bođovđarqa qarşь kiъken kerəş alьp barmavsь jəki kerəş alьp barьrqa teləməvselərđe xeđmət urьnьna alьđqa həm alar urьnьna ikense keşelərđe qujarqa V.K.P.(B) nьŋ yđək kəmltəte.

Maldarđь kantraklaştьrьv eşe, Kən tər tibendəge udarnaj burьstarđan hanala.

It əđerləv həm maldarđь kantraklaştьrьv eşe plandan artta qala.

S,S.S.R. Xalьq kamisarđarьSəvitenəŋ maldarđь kantraKlaştьrьvđa sьqarqan qararьnan.

SSSR Xalьq kamisardarь səvite, maldarđь kantьraklaştьrьv eşeneŋ barьşьn tikşergəndən huŋ bьl eşteŋ barьşь, bəđđeŋ teđəgən planqa bətənləj ejərə almaqanьn əjtte.

1929—30 nsь jьl esən teđeigən maldь kantraktavajt itev planь, urьndarđa, bьl əştə kridit menən tə'min itelep bətəvgə qaramъtan, kyp urьndarđa qatev itməъlek dərəzələ əkeren tormoşqa aşьrьlqan.

Məъələn: 1930 nsь jьldьŋ berense martьna tiklem, ere megeđle maldarđь kantraktavajt itev eşe, şul vaqьtta tejeşle bulqan hanqahalqanda 63,5 susqa 41, harьq 14% samahь kantьraklaştьrьlqan.

Bigerəktə artta qalqan rajundar, Qađaqьstan, Linigьrat, Ivanul, Urta Vulgь, təbəktəre həm, Terəkmənьstan Yzbəkestan jəmhyrejəttəre bulьp; Liningьrat elkəhendə ere megeđle 8,5pr. susqa urta vьlgь təbəktərendə 12pr. Ytəlgən bulha; Qađaqьstan jəmhyrejətendə harьq barь 1 pr. kantьraklaştьrьlqan.

Bьqa tiklem urьndarđaqь xəkymət həm kəpirətif ojoşmalarь maldarđь kantraktavajt itev eşenə tulь əhəmejət birməgəndər həm şəhərđən it əđerləv kampanjəhьna jebərelgən eşse brigadalarđan tulьhьnsa fajđalaumaqandar.

Maldarđь kantьraklaştьrьv eşenə kyp arganizatsejələrđь quşьlqan bulhala ulardьŋ eşleklelege bətənləj bulmaqan.

Kyp urьndarđaqь krəъtejəndər arahьnda maldь kantьraklaştьrəuđьŋ əhəmejəte turahьnda nьqlap aŋlatma alьp barьlmaqan.

Kypkenə urьndarđa Ukrajьna jəmhyrejəte, Urta Vulqa təbəge h. b. h. a. kantraktavajt itelgən maldar hujьlhalarđa, ulardьŋ ite eşse rajundarqa jebərelməj. başqa rajundarqa totop kilgən

Bьl eşse rajundarđa itkə hьvhav eşe kilterep tьvđьra.

Şunьŋ esəndə SSSR Xalьq Kamisardarь Səvite, bьl jeteşheđlektərđe iъkə alьp, tybəndəgə plandь dereъləj. Ere megeđle maldarđь 3miljun 500 meŋ, Susqa 2 miljun 600 meŋ həm 6 miljun bьđavđь kantьraktavajtitərgə.

Bьnьŋ esən, bьl planda tutьrьvđa ere megeđle maldarđь 1 nse aprilgə, susqa həm harьqtь 15 nse majqa kantьraktavajt itep bətəvđə məmkinlek tьvhьn esən bətə kərək—jaraqtar menən tə'min itep bətəvđe eske həm tьşqь eştər Xalьq Kamisarь şulajuq jer eştəre Xalьq Kamisarđarьna tapşьrьrqa.

S.S.S.R. səvđə xalьq kamisarь, S.S.S.R. malejə bankahь, S.S.S.R. jer eştəre həm eske, tьşqь eştər xalьq kamisarđarьna, 6 miljun bьđavđь kantraktavajt itev turьnda sridstьva bylər esən 5 kənlək vaqьt birergə.

Şunьŋ esəndə bətə rispyblikələrđəge xalьq kamisarđarьna:

Urьndarđa mal hujьp itte, 2 nse dərəzələge urьndarda totьvđь qьъqartьp, yđək eşse rajundarьna jebərergə, təqdim itərgə.

— S.S.S.R. eske həm tьşqь səvđə eştəre xalьq kamisarejətenə, jer eştəre xalьq kamisarjatь menən berlektə urьndarqa 5 kənlək sruk eşendə, maldь kantьraklaştьrьv eşendə julbaşsь matirjaldar birep bətərgə tapşьrьrqa.

Bьnьŋ esən kapiratif ojoşmalarь menen nьqlь bəjləneş totop, bьl eştə təp eş malsьlьq kapiratsejəlarenə tapşьrьlьrqa, həm maldь kantьraklaştьrьv eşe bətə urьndarđa ber tərlə plan menən ytələrgə tejeşle.

Jenesej tərbejəne julqa qujarqa.

Kamsamul aqzalarьnьŋ hər berehe berenən bjrlmaъlьq dərəzələ berđəm kes menən eş fruntьnda jəđərgə— yđenəŋ əъtənə teşkən đur burьstarđь ytərgə tejeşle. Kamsamul ul burьstarđь qəmymən alqanda, his şikheđ ytəj, kiləsəktələ ytəjasək.

Ləkin, bьna ojoşmanьn əъtənə teşkən burьstarđь ytərgə qьmasavlьq itevse, kamsamuldьŋ esendə tarqavlьq tьvđьrьvsь ajьrьm aqzalar turahьnda tuqtolьv urьnlь bulьr.

Kamsamulda eske tərbejə eşe julqa qujьlmav arqahьnda aqzalar arahьnda tarqavlьq tьva, bьl bigerəktə kamsamul menən kamsamulka, jəki kamsamul menən qьđđar arahьnda kilep sьqa. Ajьrьm kamsamuldar hamanda bulha qьđđarqa tybən kyđ menən qarajđar, qьđđarđь məxəbbət esən genə kərək tigən qaraştarđa jəşəp kilələr.

Bьndaj fakttar kyp, ləkin beđ ulardьŋ berhe menən genə siklənəbeđ.

Mona şuşь julda ber kamsamul kesənep bulqasta şiqьr jađa.

—. . . . ."

Kyrəhenme, hiđəhenme
Nəmə balqi minem jəđəmdən?
Jərək, teləgəndə kyp jađđьrmaj
Anla inde həjy hyđenən.
Kyp jьrđrđь jađьp aŋlatьrqa
Əməgeler qurqam şiklənəm.
Şqa kyrə kypkə hudmaj
Jarь julqa kilep tuqtalam.
Uqьqastьn, aŋlaqastьn
Əllə nindəj jauap birerheŋ.
Bəlki nasar hyđeŋ menən
Jəşjərəkte juqqa hygərheŋ
Tьŋlim inde hyđđərenđe
Nindəj javap birerheŋ.
Bьl hyđđərgə qara qarşь
Nərhələrđən bylək itərheŋ..."

ti.

Bəlki hin unь, şajarьp jađqandьr, tejər heđ, juq. Ul yđe aylь kamsamul—Ofe rabfagьnda uqьvsь Çahangirьf Qjilman.

Ul eşen ul 28 nse jьldan birle alьp kilə. Səsəktən səkkə qunьvđa şiqьrđь qoral itep ala. Berər jaŋa qьđđь kyrə ikən məxəbbət iqlan itə.

Əjterhenlə Bajron mьnьj:

—„ . . . . Həjəm bəqrem!... Begəngə kən jərək tyđemheđlek mənən tipkən aulьp, oşo qaqьđ kiъəgenə jađьlqan jəmlələrđən qiaarat bulqan hyđđərđən sigenal birə"

Çahangirьf yđe kevek yk ber qьđqa osorьj. Qьđ (mid tixnikumda uqьvsь) Çahangirьfь taşlaj. Çahangirьf totala mojona bav hala. Jərьj iptəştəre qotqara juqha şəhit bulqan bulьr ine...

⁂

Bьna, Çahangirьf kevek kamsamul iъemen bьsьratьvsьlarđь ara tirə osoraştrqajđar. Bьndaj kyreneştər menən qatь kerəşergə kərək.

Bьl kyrneşte urьndarđa bigerəktə məktəp stinəhe esendə jьşьraq osoratьrqa bula. Ləkin qьdqanьsqa qarşь məktəptəge kamsamul ojoşmalarь bьl kyrenəştərgə qarşь jomşaq kerəşələr.

Məktəp jəcəjkələrendə bulhьndaqь jəcəjkələrđə bujhьn jenesej tərbejəne kesəjtergə kərək.

Beđđeŋ Başqortostan jəmhyrejətə elektən iđelep, artta qalьp xalьqьnьŋ qatьnđđarь bigerəktə artta jəşəp kildelər. Ə bьna juqarьlaqь qarьştar menən qьđđarđь kamsamul tirəhenə tuplap bulmajasaq, kirehensə ular jьraqlaşьr qьna.

Kamsalmulda jenesej tərbelə əhmejət birelhen.

N. O.

Malsьlьq eşe xəđerge kəndə beđđeŋ bajavaj burьstarđan hanalqanlьqtan, bətə urьndarđaqь ojoşmalarqa bьl eştə nьqlь əhmejət birergə, urьndarđaqь avьl xuzalьqь belgestəre həm eşse brigadalarđan nьqlь rəveştə fajđalanьrqa; ber urьndaqь ojoşmalar, ikense urьndaqь ojoşmalar menən plandь 100% menən ytəv luzьnqьhь aъtьnda satsejalizem jarьşьna sьqarqa tejeştər.

„Qigant 8 kəndə 8000 giktar səsə.

Tənjaq Kafkazdaqь „Qigant safxuzь 80 meŋ giktar baъьvđь 8 kəndə səsep bətərergə əъtənə aldь. Bətə baъьv 24 təbəkkə bylenep hər berhenə orloq iltelep qujьldь inde. Orloqteŋ bətəhelə tađartьlьp, darulanqan. Safxuz yđeneŋ həm ergəhendəge kalxuzdarđьŋ 265 traktьrьnьŋ teđətep bətərđə·

ƏDƏBEJƏT BITE.

Onotmaqьđ!!. beđđeŋ xuƶalьq fruntьnda bejek boroloş jahavь gigant kalxuzdar jađь kilə!

Beđđeŋ agranum

Beđđen jьldь xəđer yђeş ylsəj
Beđđeŋ jьldь yђeş gərlətə,
Beđđeŋ jьldar đərtle eş uldarьn
Gigant ađьmdarqa ejrətə.
Beđđeŋ agranumda şunь hiđə,
Ujđar menən başьn bulqata,
Kiler jьldar esen bulqan pьlan
Unnьn kyŋlen şəp—şəp dulata.
Begendə əle qarlь bađьvlarqa
Kin-kin itep qarap torđьla,-
Kyŋele jađqa sьqtь aşьqa, aşьqa
Kumpastarьn jəjgə borđolar.
Terəjerđe jeted jьrlatьvsь
Əxmədigə qarap aldь la,
— Ix... Əxmədi!... tine:
Şəberək!
Şəberək!!
Əkren səqət artqa qaldьra...
Jərək dərləp tipte, qanь qьđđь...
Tyđə almanь —
Yđe totondo —
— Vut hin jeget şulaj əjlənder,
Əkren tykmə jərək utьndь....

——

Beđđen agranum ul şundьj dərtle
Eş dərtenə krep sumьlqan,
Unьn kyŋele begen:
Baqsə,
Qьrđa,
Ə irtəhen jəşel bolonda...
Jərəgnə jatqan đərt satqьhь
Kalxuz jađь kilgəsqabьndь,
Unьn kyŋele kyptən,
Kyptən inde
Maşinalь kəndə haqьndь.
Beđđeŋ agranumdьn
„KIM" le tyşe
Terəjergə qajsaq ьşqьla,
Sənki ul bit jeted maşinaqa —
Terəjergə məŋge đuђ qьna.
Belməjem uŋa kemdər tiŋləşerđər,
Kemdər unan yrnək alьrđar,
Tik-tik şular kammun rilsenən
Kalxuzdarqa huqmaq jarьrđar.
Beđđen agranumdьŋ kyđe kələs;
Ə jərəge eştə plində,
Şuŋala şul unьŋ kəndeđ, kise
Qajnar eşkə kerep tərəngən.
Məslim Marat.

Taqьla kildeŋ.

Kyptən kətkən minem
Jađ turьnda
Kam klupta berəv jьrlanь.
Ytkən qajtmaj,
— Qajtmahьn!
Ul jьrlanь,
Min jađđarđьŋ tavьşьn tьŋlanьm.
Ytkən kire qajtmaj
— Qajtmahьn!
Kyrəhebeđ kilə aldaqьn.
Jađ!
Ypkeŋ bardьr miŋə—
Min bit hiŋə,
Halqьn qanь bulьp hanalam,
Hin jьlmajьp kələŋ
Tiđ yk asьvlanaŋ,
Joştereŋdə tiđ yŋ tamalar.
Jađ!
Hin asьvlь miŋə
Min bit hiŋə
Jђerə< xistər jьrlaj belmənem.
Baş ejgəndər bəlki
Ymerzajan,
Ber nəmə đuђьm birmənem.
Jađ!
Hin bit julsь
Kvartirqa kerep joqlanьŋ.
Bьjьl taqь joqlap kitər esən,
Qapqa aldarьna kilep tuqtanьŋ.
Ber jьl inde ajьrьlьp
Qajьь ildən haqьnьp kiləheŋ,
Mində haqьndьm!
Beđđəgeləj ildeŋ ejəmən.
Miŋəgenə hin bit kilməgənheŋ
Teđev selərđelə kyrep kit,
Jьl esendə şundaj
Ydgərəştər,
Boroloştar
Şulaj buldь bit.
Jađ!

Elek danlь hineŋ isemənə,
Kammunalь jađđar kilələr.
Qьđьq bit ul—
Beddə inde
Qinьvarđa jađđь kyrelər.
Jađ!
Ypkeləheŋ
Elektə beđ
Hineŋ menən tatьv tormanьq.
Ber kən mində buldьŋ
Jkense kən
Mineŋ ujlap qajtьr bulmanьŋ.
Yđeŋ kiləheŋ
Kilə hendə jomoşaq kələheŋ.
Mində ikenəe jađ
Sinьfьm jađь,
Teđev jađьn hində kyrəheŋ.
Qinьvar kitte alьђ tajqaqa,
Atpuskahь tulqas
Eş menən,
Tajqa hьqьrar
— Hьqьrahьn!
Taqь beđđən
Qinьvarđar anda kittelər.

——

Jađ!
Jađđa bajram,
Hər bajramь beđđeŋ eş kənə.

——

Jađđьŋ majь danlь,
Jəşəv danь anan danlьraq.
Her ber jəşəv beđđeŋ
Jađđa tygel,
Jəşəv jađь əle aldaraq.
Jađ!
Hin asьvlь miŋə
—Asьvlan!
Min şul hiŋə ber nej birmənem.
Tik uramdan
Ujlь ytkənemđə
Jşetep qajttьm jəne kilgəneŋ.
S. KULIBAJ.

Kalxuzdar jađь

Avьr jьldar jəđđereŋə
jьjьrsьqtar halqan bilgegə.
Kykeregendə bulqan muskulanđь,
Hikhənləgən jьldar imdələr.
Arьş qьrьn
Timer teştər menən
Jьrlaj—jьrlaj tьrmap ytkəndə...

Şul tьrmalar
Hər bər ojlaŋgəndə
Juldar jarьp ytkən ypkeŋdən...

Jə əle,
Kilgən julьŋ menən
Jəşiegeŋə qajthьn kyŋeldən.
Beləm hineŋ joşəv juldarьŋ
Beđđekendəj matur tygeldər,
Tejhəŋ:
—„Ul·m, minəm kəndər,
Maturlьqta xəsis buldьlar.
Ə—nuzsiar appaq qarđar kevek

Səs, haqalqa menep qundьlar...
Min qəmerəmdə joşəv jađьn
Hikhən tapqьr kyrđəm kyreveŋ;

Əmmə Ulьm
Bьndaj jađđь
Iŋ berense tapqьr kyrevem".
—Əj aq haqal!
Hineŋ qəmerđə
Hikhən jьldarqьna yrhələr,
Miljun jəşlə qartqojaqta,
Bьndaj jađđь ələ kyrməgən
Jəşəv tarixьnda iŋ brense
Jьŋь jađdar sesək attьlar,
Hineŋgenə tygel,
Qojaştьŋda,
Başь ojləŋep aptьrap ьvat.
Qarđar kitər,
Qьr—dalalar
Kyməlerđər ere igeŋgə.
Kedən kitken qьr qađđarь
—jađ buldь!
Tip qajtьp kilerđər
Lekin...

Qьrđa meђken qađđar esen,
Urьn bulmaђ inde quŋarqa.
—Bolot hьmaq teten aşa
Traktьrqa qarap udarđar.
—Qьr qađđarь!
Heđđeŋ ytkən jađđa
Kykəj hьlqan gelie urьndar...
Buş tygelder xəđer,
Ul jerđergə
Matur itep kalxuz qorolqan.
—Qьr qađđarь!
Qanat qaqrьqa,
„Qabat kilməjbeđ" tip jađьqьđ.
Heđđeŋ ojalarqa kalxuz qorqan
Kalxuzdarđьŋ altьn jađь bьl!
Aptьrama Qojaş!
„Mosolmandьŋ"
Kertəhenə susqa ingəngə.
—Ul susqalar xəđer
Kalxuzdarqa
Celin bulьp kilgəndər.
Qalь „Kalbas" aşaj
Ə—Avьldar
Susqa bulmaqanqa kalbashьđ
Jx!...
Kalxuzdar bьjьl maxan iten
Kalbasaqa almaşhьn.
Babaj hində,
Jəşəp hik hen jьl.
Bьrmь kalbas avьđ itkəneŋ
Juqtьr,
Juqtьr!..
Əjđə, ylgənəŋdə,
Kalbasanьŋ təmen jeђkəp yl!
R. Niqməti.

Heŋel xatь turьnda.

B. FƏJZI.

Xat.

Hin kitkəndə, irkəm
Avьldan
Javьlьq helkep qaldьm artьŋdan.
— Xuş bul, xuş bul!
Hineŋ, xətreŋdəme?
Ul jьldar şul tyben tartьlqan
Artьq bəjəm horo şinildьn
Pagraniсьnьj ərmie bulьvьŋ.
Min etləjem —
Hər ber kerəş əsen
Jərəktərđeŋ tađa hьqьvьn.
Jьldar ytər.
Ber vaqьt —
Tьvar jađđьŋ nurь hibelhə:
Beđ tegərbeđ
Eşljym qojaşqa,
Jer şarьna horo şinildər.
Əj, pagranicnik!
Haqla, haqla,
Kammunalь ildeŋ jərəgən.
Hin haqlabaŋ
Ildeŋ sigendə,
Ə, beđ bьnda —
Kammunaŋьŋ nigeđen teđəjbeđ
Hin kitkendə, irkəm
Avьldar
Avьr barha julda ađьmdar
Bьna begen
Avьlda —
Өr jaŋьnan kalxoz halьnqan.
Il teđevdə beđđeŋ
Ađьmdar
Tulьhьnsa julqa halьnqan.
Ildə xəđer teđələ
— safxuz,
— Kalxuz,
— Kammunalar.
Əgər, inde tiđ jьldan
Qajtьr esəŋ sьqhaŋ
Avьldar,
Ul bulmaђ şul
Juq avьl
Beđ teđənek kalxuzqar.
Əj, pagranicьnьj—ərmis!
Artьq bəjəm
Il haqsьhь bulьvьŋ taqь la
Huŋqь kerəş jaqьn.
Jeŋep qajtьvьŋ, irkəm haqьnam.

——

Belem, sigcal
Hineŋ jьrdarьn
Aşqьndьra jarhьv jərəktə.
Əllə inde
Signal hineŋ jьrьŋ
Batьrlьqqa beđđe ejrətte.
Begen—irtə
Jərək jelkenderep,
Signal jьrь uram jaŋьrttь.
Signal keləs
Signal birə kerəş
Signal jarhьttь.
Begen parat...
Ajaqtar —
Kalunnalap ytə uramdan.
Kyksel eşljym
Horo şinilər —
Yktəberđə haqlaj qoraldan.
Begen parat...
Ə, ber vaqьt —
Jeŋevđərgə signal birelhə,
Kejđərerbeđ eşljym
Qojaşqa,
Jer şarьna horo şinildər.
Fivral—30

Sьqasaq tьjatьr kitaptarь turahьnda

Tьjatьr kitaptarь əđtendə eşləgən jadьvsьlardьn qolaqtarьna:

Avьl səxnələre genə, bigerəktə xəđerge bejek hьnьlьş jьlьnda, giqant ađьmdar menən alqa atlaqan kalxux teđələşe dəverendə kərəkle bulqan əđərdər əđtendə eşləv xaqьndaqь tavьştar ađ sьnlatьlmaqandar inde.

Şulaj uq bьl tavьş jaŋьraqan saqьnda „Başknigə" həm başqьlaf littarđa qolaqtarьn sybək menən tьqьp qalmaqandarđьr"

Taqьla ber əjtəbeđ: Avьl səxnələre esen kitaptar juq. Ulardьŋ bulqandarь xəđer əəmərtəbə ber səxnələ ber tamaşa sьqa ujnalьp, kyđdən kyserelgən: „Qəlijə-banьv", „Tahir-zəhərə, „Ike məxəpbət" həm başqa şundatotanaqhьđ kitaptarđьn ujnala, ujnala məjeştəre aşalьp betkən.

Elekke iraniciskej kələp, şьrlatanlьq eşləren-genə kyrməj torqan nəmələr, xəđerge pьrakticiskej satsьjəlizem teđəv dəverendə bađьvđar, kalxuuz səsək atqan saqьnda ujnalьrqa jaramajđar. Kalxuzsь kerəhtejən aqjđar, həm, jeŋgələrgə javap birep, alarđьŋ kytərelep bara torqan mədənejət teləktəren ytəj almajđar.

Avьldarđa: Kal xuz, kamunalar səsək atqan kevek ulardьŋ qьrđarьnda uqьv jorttarь, kьluptar, mədənejət usaqtarь səsək atalar. Ənə şul usaqtarqa ut, qavьndьrьv esen şul uq sorđa jəşəgən jađьvsь, unьŋ menən ·ş itəse „Başkinigə" Narkampьrustardan ađьq, kislaru kətələr. Ə, „Baskinigə" yđeneŋ oşo dəverdə sьqasaq kitaptar isemlege menən şul hьvhaqan, aljaqan avьl səxnələre esen kislarut-jauь tьjatьr kitaptarь birəhe urьnqa, şəhər dьuarisьnьŋ əjlənməle səxnəhendə kyp jьldar jəşəgən tьruppa ərtistərenə qarata jađьlьp, avьl səxnələre hьjdьrmaj torqan Vəlej Mortazin menən, Boranqoloftьŋ „Başqort tujь" pissahь bađьtьrьp jata.

Bьnь meŋləgən itep bađьtьrmaj dьvaristьŋ yđe esen berəvgenəhelə jetə. Bьndaj bik ađsьlьqtь kyrhətkən səxnələr esen jađьlqan əsərđərgə meŋləgən ьrasxuttar menən həm xaqtar menən bađьtьrhaqtə, avьl səxələre hamanda juqlьq aldьnda baş ejə.

Q. MORTAZIN.

Terəjerđər jьrlaj.

Keter—keter kilep terəjerđeŋ
Şistьrnahь jьrlap əjlənə,
Keslə qulь batьr „kim" le qьđqa
Javdьralar qьđьq oŋgəmə.
Udar niktar jegərək qьrmьђqalaj
Uьda—mьnda jegerep osalar,
Bođaj menən himeđ toqtarđь
Hьlap, hipap irkə qosalar...
Ə orloqtar irkə qьđđar kevek
Ere genə jьlь qosaqtь,
Terəjerđə sirat kətələr ber—ber artlь jeteđ qosaqta.
Timer hək uŋqan kilen kevek
Uŋqa, hulqa jeteđ borola,
Orlaqtardan teđelə baqanalar
kyper bula tartma julьna.
Udarniktьŋ şomort qara kyđenьq kyđətə orloq bertegen,
Terəjerđər jьrlaj „Dim" kəjənə
Unьş hiđep sirteven.
Kyd qьђqandaj keləs udarnikka jьltьrajlar himeđ orlqqtar,
Syt—syt kilep nejđer həjləşələr
Osop qasa syp—sar qьrđьqtar.
Trəjer ujnaj matur jьr kejən,
Udarnigь jьrlaj matur „Dim bujь" n,
Əj.....! kyŋelle—
Jьrlap eşləv Odon ken bujь.
Q. Matazin-Baştirmə.

Səjəsi huqьrlьqtarqa sik qujьlhьn

Urьndarđaqь jəştərmətʙuqatьn taratьvđa, qarşь kilevselərgə qarşь qatь at pur ʙirelhen.

Xəđerge kəndə jəştər matʙuqatьnьn, jəştərđe tərbejələvđə, ulardьn sinfьj həm intrnatsinalnaj tərbejəhen kytərevđə nej tiklem məhim urьn totqanьn həjləptə torahь juq.

Bьnь xəđerge kəndə S.S.S.R. đьn qaranqь məjeştərendə jəşəgən, artta qalqan, vaq milləttərđeŋ jəş pejanirđarьna tiklem asьq ʙelələr.

Şunьn esəndə xəđerge kəndə, elektən artta qalьp, tđelep jəşəp kileptə, ykteʙer hunьnda qьna irek alqan, ajrьm milləttərđen hər qajnьhьnda tejərlek, jəştər gəzitələre sьqьp kilə.

Bьl gəzitələrđeŋ nej tiklem ahmejətlelege turahьnda juqarьla əjtkənsə həjləptə torahь juq.

Ləkin urьndarđaqь ajrьm kamsamul ojoşmalarьndaqь ajrьm kamsamuldar tarafьnan aŋlaj, ʙelə torop, ʙьna şul urьndarđaqь milləttər telendə sьqa torqan gəzitələrđe jalpь arahьna taratьrqa, unьn menən kamsamuldarđьn səjəsej aŋьn yђterev səjəsətenə qarşь kilevse kamsamuldarđa juq tygel əle,

Bьndaj kamsamuldar xəđerge kəndəge avьrlьqtatqa baş ejep, kyʙerək iqtisadьj jaqtь kyđətep, partejəneŋ mille səjəsətenə qarşь kilevse vaq burƶьva stixejəhenə ʙirelevse tormoş menən tanьş bulmaqan kamsamuldar ʙulьp sьqalar.

Kyptən tygel, Өfə şəhər kamsamul kəmitəte menən Qazan şəhər kamsamul kəmitəte arahьnda satsejalizem jarьşьna sьqьv esən, Өfə kamsamul kəmitəte tarafьnan əđerlek alьp ʙarьldь.

Bьl dugьvьrđьn mətʙuqat taratьv ʙylege punkьtьnda, şəhər kamsamul kəmitəte taraĭьnan nej esənder yđək kamsamul mətʙuqatьn taratьv eşegenə inderelep, Başqortostanda Başapkamul urgьnь ʙulьp sьqa torqan kamsamul gəzittəre bulqan „Jəş kammunar" „Baş jəştəre" „Jəş tedəvse" həm Qazanda Tat abkamul urgьnь ʙulьp sьqa torqan „Qьzьl jəşlər" gəzitələre ʙətənləj iђemlekkə lə inderelməj qalqandar.

Onotьlьp qalqan kyrəhen(?!.)

Bьna ʙьl dugьvьrđь tikşerev uŋajь menən, mətʙuqat taratьv ʙylegendəge ənə şul juqarьla kyrhətelgən punkьtta kyp tatar, başqort kamsamuldarь tarafьnan tərlə qaraştar tьva.

Beđgə ʙirelgən məqlymattərgə qaraqanda. xatta şəhər kyləmendəge aktif aldьnda tikşergəndə lə ʙəqze ʙer aktiftar tarafьnan, tatar, ʙaşqort jəştər mətʙuqatьn taratьvqa ʙətənləj qarşь kilələr. Tik şəhər kamsamul kəmitəte ʙojra aqzaларь yđ sirattarьnda:

— Beđ tik mьnda yđək jəştər mətʙuqaten gənə aldьq—tejđər. Ularsa, urьndaqь mətʙuqatte taratьvqa jaramaj kyrəheŋ (?!.)

Ajrьm jəcəjkələrđə ʙьl punkьttь tikşerev uŋajь menən taqьla qatьraq talaştar tьva.

Kyp uqьv jorttarьndaqь jəcəjkələrđə tikşergəndə, aktif kamsamuldar:

— Kərəkməj ʙeđgə—tip sьqalar.

Bьl uŋaj menən Raʙfak jəcəjkəhendəge ajrьm kamsamuldar tarafьnan şvndaj qaraş ʙulha, Başpidtixnikum jəcəjkəhe mьnanda uđđьrьp jeʙərə. Sənkej, ʙьl məs'ələne aktif aldьnda tikşergəndə, jəcəjkəneŋ apu arganizatьrь:

— Juq ʙeđ, tatar, ʙaşqort mətʙuqaten alьvđь, dugьvьrqa indermэjʙeđ, ʙeđđen anhьđđa iqtisadьj jaqqa ʙəlgənlek kiterələr. Yđək mətʙuqattь taratqas jetər - tej.

Bьna ʙьl sьqьştar ʙeđgə ajrьm kamsamuldarđьn qьna tygel, ənə şul ajrьm kamsamul jəcəjkələrendə xatta ojoşma iђmenən sьqьpta, urьndaqь mətʙuqattь taratьvqa ʙətənləj qarşь kilevđərđe asьq kyrhətə.

Bьl sьqьştar ʙeđgə uqьv jorttarь jəcəjkələrendə ələgə tiklem səjəsej tərbejəneŋ jomşaq qujьlqanьn ʙik asьq kyrhətə.

Şunьn esəndə kiləsəktə ʙьl məs'ələgə nьqlь atpur ʙirergə, ʙьl məs'ələlə juqarьlaqь hyđđər menən sьqьp diləcestьvaqa ʙirelevselərgə qatqej sara kyrergə kərək.

A. ƏMIN.

Orloq dəjəmləşterevđə Jlajьrmenən Estərle qojoroqta həjrə-lələr

Jađqь səsev eştəren başlavqa hanavlьqьna kəndər qalhala, Başkaupxlipsajuz julь bujьnsa kalxuzdardaqь orloq dəjəmləşterev planь 10 nsь martqa tiklem nej barь 66,7 prasintqa qьna ytəlgən.

Bьna bьl urьndardaqь Xlibkuptarđьŋ jьldam quđqala almavđarьn həjləj.

Bьlar alda baralar.

Başkauplibsajuz zadanejəhe bujьnsa Məsqyt xlibkoptarь kalxuzdarđa 115 meŋ 590 sintnьr orloq dəjəmləştererge tejeş bulьp, 10 nsь martqa tiklem zadanejəne 109,7 % qa. Bere xlibkoptarь 260 meŋ 157 sintnьr urьnьna 352 meŋ 186 sintnьr orloq dəjəmləşterep, Başkopxlibsajuz zadanejəhen 135,3 prasintqa jətkerep ytəneler.

Өfə, Bələqəj, T—Qataj, Estərle, Arqajaş həm Jьlajьr kantundarьndaqь xlibkoptar quđqala almajđar əle.

Məđələn: Huŋqь məqlymət bujьnsa, Өfə xlipkoptarь orloq dəjemləşterev planьn 61,2 % qa, Bələbəj 62,3 % qa, T—Qataj xlibkopь 50,4 % qa qьna ytegən.

Qojroqta hejrəlevselər.

Marttьŋ berenə ESTƏRLE, orloq dəjəmləşterev planьn 43 % qa, Arqajaş kantunь 38,8 % qa qьna ytegən bulha, JЬLAJЬR kantunьndaqь xlibkoptar orloq dəjəmləşterev planьn ytəvđə 24,5 prasinttaqьna tora.

Orloq prablimahьn xəl itevđə xlibkoptar baş ryldə bulьrqa tejəş bulhalarđa, bьlar—đьŋ kybehə tormoştoŋ aqьşьna ajərə almajđar.

Kim klubь asьlqanda.

Kis saqət 7 nse jartьlar samahьndaq, jədərləgən kamsamul massahə qullarьna:

> ... Iptəş.... heđđə, kamsamul jəştərđe tərbejə jorto savitь, həm Өfə eşse jəştər tьjatrьnьŋ sənəqət, həm səjəsej səvite begenge kamsamul jorto həm eşse jəştər tьjatrь asьlьv uŋajь menən qatьşьrqa saqra

tigən, kimle qьđьl saqьrьv qaqađьŋ totop kamsamul jortonьŋ işegenən eşkə taban aqьldalar. Eştə kypselege eşse jəştərđən jьjьlqan kələs jədle kamsamul jalpьhь, berbere menən şatlьqtь hyđđər həjləşə—həjləşə fuja bujlap jərejđer.

Yđ ara begenge kəndə Өfələ berense mərtəbə asьlasaq kamsamul tərbejə jorto həm eşse jəştər tьjatrь turahьnda həjləşələr.

Başqortostanda kamsamul esen berense mərtəbə eşləngən kamsamul jorto berense eşse jəştər tьjatrь...

— Ejjə bьl đur eş beđ ul eşteŋ bulьrьn həm eşse jəş-

tər tьjatrьnьŋ beđđeŋ begengə horavqa javap birevenə ьşanabьđ. Ajrьm kyrengən kamsamuldar ber—berenə oşolaj həjləşələrđə, fuja bujlaptaqьn jerege begenge kəndeŋ şatlьqь menən tipkən kamsamul jalpьhь arahьna kerep juqalalar.

Anan ajrьm hyđđər juqalьp, jədərləgən kamsamuleьŋ jьrlaqan keslə jьr tavьşь kьlup esendə berđən həjləgən ike radju tavьşьna quşьlьp iffir đulqьndarь arahьnan jaŋqьrap kitə.

Səqət 8 nsə jartьlar 3 nsə zьvanuk bulqasta, kamsamul massanь eske zalqa kerep tuldь. Ənə urtaqa đur itep TPAM tip jqđьlqan, đur qьđьl şarşav əkrengenə ber jaqqa qarap asьldь.

Prizidejəm əđtələndə jaŋьqьna prajьzvudьstьvanan şəhər kamsamul kəmitəte sikritarь itep yrlətelgən jabьq jeđlə Tarasьf kyrendə.

— Iptəştər! Başqortostan sənəqət kamsamul pramfin plandь vantьndь tutьrьrqa yđen udarnaj itep iqlan itte.
Өfə şəhəre kamsamulь kalxuzdarđa eşlər esen yđeneŋ 60 kamsamulьn jebərə. Beđ 5 jьllьqtь 4 jьlda ytər esen bu bu-

rьstь ytərgə, jəştərđe məđənej aqartьv esendə tərbejə itərgə tejeşbeđ. Begen asьlasaq jəştərgə kammunizьm tərbejəhen birev jorto həm eşsə jəştər tьjatrь bu məs'ələđə yđ əđtenə teşkən đur burьstь ytər Beđ, jəştərđən artistar jeteşterergə xəđerləjbeđ, ulardь tərbejələj beđ—tine ul.

Una apkum kamsamul, Өfə şəhər partejь kəmitəte Başqortostan prafsajuz həm kolliktifpianirđarvəkildərebьlarbar laber hyđ həjləjđər. Barla kamsamuldь tərbejə itevdə asьlqan jəştərgə kammunizьm tərbejəhe birev jorto həm jəştər tьjatrьnьŋ aldьnda đur burьstar torovьn əjtələr həm bьl burьstarđьŋ ytələsəgenə ьşanьs belderələr.

Eşse jəştər tarafьnan qujьla torqan una begenge kisəneŋ mərkəzə bulqan, eşse kamsamul jəştər tormoşonan alьp eşləngən „kender ərejđər« pissahь.

Bьl pissa yđeneŋ təp burьs itep, eşse kamsamuldarđьŋ əxlaq məs'ələhen qaila bođoqleqə, eşse jəştəreneŋ kalliktif esen bulqan kerəş məs'ələhen əhtə həm janlь reveştə gəvdərə.

Bьl pissala səxenlə ujnavsьlar qьna qatnaşmaj, bətə jalpь qatnaşa.

Una jalpь arahьnan eşse kamsamuldar esen kammuna, jataqxanalar kərəklege turahьnda torop həjləvse, dipьv, mastirьskuj, lis zavut həm başqa praizvudьstьva vəkildəre.

Bьlar barla, xəđerge kəndə eşse jəştar esən kalliktif torlaqtar kərəklegə, bьl julda kammunizьm tərbejə birev jorto jul başsьlьq eşen alьrqa tejeşlege turahьnda həjləjđər.

— Ejje joştərgə kammunizьm tərbejəhe birev jorto bьl burьstardь ytər, şunьŋ menən bergə bьl burьstar menengenə qalmaj bətə Başqortostan kyləmendəge kamsamuldar əđtenən səjəsej həm məđənej tərbejə itevđə, jəştərđeŋ səjəsej həm məđənej aŋьn kytərevđə tybəngə jecəjkələr əđtenən jul başsьlьq eşen alьrqa tejeş tejbeđ beđ.

qoros qələmdər jađalar

tikşeregeđ, dərəѣ ulha qьvьр sьqьrь. qьđ!

ođqon balalarь məktəptə.

Tamjan qataj kantunь, Kyьlək tiləv jorto, Bajramqol ьlьnьŋ məşhyr Latif xađe t balalarь xəđergə kendə he kantun kyləmendəge Ş. K larqa ojalap, xөkymət iѣə enən stipindejə alьр uqьр talar.

Məѣələn: Asьvlь Ş. K. M ьnda uqьvsь Nazejə Bajgazi, Qađaqqoь Ş. K. M. hьnda qьvsь Sufejə, Ravza' Bajg uaiar, Bilarit F. Z U. hьnd qьvsь Qasim Bajgazьdar bu barьla şul bər sьbьqtan vьlqan xəđərət balalarь bulьp, urьndarđaqь ojşmalarđьŋ đa—qođaqьjьqtarь arqaqьnь barьp urьnlaşqandar.

Bed bьlarđь tikşərevđe həm vьda Satsejalizəm yѣeşen ьdьvlatьvdь qimmətle kadьr ar ođerləj torqan Ş. K. M. rđan qьvьp sьqarьvdь horajьd.

„YRƏĐE"

Jarьştь вer punkьtь ytəlde.

ьjzь jarьşь uđqarьldь

Bьjьl arqajaş qalahьnda ьđь ərmejəneŋ 12 jьllьənda II-baѣqьs məktəp uqьvsьlarьnьŋ 10 kilumitьran lьzь jarьşь buldь.

Jarьşqa Arqajaş, qonşaq, ubirnskej II-baѣqьs məkəp uqьsьlarь həm arqajaş əhər fizkylturasьlarь qataştьlar.

Jarьşta beren selekte arqajaş II-baѣqьs məktəp kanandahь 10 kilumitьrđь 50 ninutta kilep, aldь. bьl jarьş satsьjalizьm jarьşь dujavarьna kerle gəjne, şunьŋ əsən Arqajaş kamsmuldarь arьştьŋ bьl punkьtьn qənagə aşьrđь.

TIMAŞЬF.

Girmanejə kampartejəhь eşheđđər əsən kerəşə.

Birlin (Girmanejə) mьnan 10 kən elek Birlin şəhərə xəkymət yđ yđen ıdarə itev idarəьnьŋ zasidanjəhь. zur şav-şьv quptarđь.

Kam partejə fraksejьhьnьŋ vəkildəre, eşheđđərđeŋ dimanьstьratsejəhьna qarşь bulqan palitsejə tirurьn tiu rьveştə tuqatьvđь xəl qьlьvđь noranь.

Tavьş birev xaqь bulqan kammunis Pik bьl mьs'ələne aŋlatьv əsən tribynəgə mengəs, satsejəl-dimakrattar tantanalь rəveştə zaldь taşlap sьqtьlar.

Tavьş brev xaqь menən qatnaşa torqan 17 kammunistьŋ 6 nsь mart uŋajь menən qulqa alьnьp tərmələ utьrьvь səbəple tavьşqa qujьv huŋlatьldь.

Beđđələ hynde.

Məsqyt kantunь, Qalmaqqol jorto, Nasьjbaş avьlьnda kamsamul eştə ə bətənləj ьynep qaldь.

Avьlda 23 kamsamul bulhala, 2, 3 keşenən başqa bergenə kamsamulqa jəməqət eşenə qatnaşmaj.

Jeç jəđə xatьn—qьđđarđan 5 keşe bulha la, ber keşeneŋ qalqanь jəcəjke tirəhenə kilepte sьqmajdar. Kamsamuldar arahьnda jaŋь elepte ejrənev eşe bətənləj qaŋaqətlanəlek tygel.

Şunьŋ menən bergə Nasьjbaş avьlь kamsamuldarь arahьnda kamsamul jьjьlьşьna qaldьrmaj kilev đə tik akautatьь julqa qujьlmaqan. 4 səqət kə jьjьlьşqa saqьrьlьŋ səqət neŋ 6 də tөp kilep kilep iŋelerə, 15 minut samalь torop şьrtqьna sьqьр hьđalar.

„APUŞ"

Tiŋləşergə sa'qьraвьđ.

1—Kamsamul 'hьv aѣtь kəmehe" tedəgə, Bed—Өlə pramik uqьvsьlarь 90 hum aqşa jьjьp, Өlə, Bələbəj pratixnikumdarь həm hener uxnikə məktəbe uqьvsьlarьn beđđen menən tiŋləşergə sakьrabьđ.

2—Bed Baş pid vьz vqьvsьlarь „bьv aѣь kəmənenə" 180 hum aqşajьjьp, başqa məktəp—uqьvsьlarьnda yđeneđ—menən tiŋləşergə sakьrabьđ.

Kamsamul eşe hynde

Arqajaş kantunь, Arqajaş jorto, Soltan Avьlьnda, 1921 nse jьldan alьp kamsamul jəcəjkəhe jəşəv kilhələ bьqa iklem ber rətle eş kyrhətkənə juq. Avьlda kamsamul jəsendəge jəştər kypkenə bulhalь, Ulardь kamsamul—safьna aktьvda ber tərlelə eş alьp barьlmaj. Jgen əđərləv kampaujəhьnda kamsamuldar tarafьnan ber tərlelə eş alьp barьlmanь. Matbuqat taratьv eşe ьbən tora, kamsamuldar sit il xəldəre menən tanьş tygel. əjəsəj kampaujəlarđь ytkərevdə kamsamuldar tarafьnan ber tərlelə iusejətiva kyrhətelməj.

Avьlda ike uqьtьvsь bulhala. kamsamuldar eşen julqa halьvda ber tərlelə—insejətiva kyrhətmejđər.

„KIM".

Sinfьj doşman. darđь qьvaвьđ.

Əfisər Qьvatьf ulь.

Linin məktəbendə əfisər ulь Qьvatef Məđəris satsьjal sьqьşьn jəşerep 1924 nse jьldan birle kamsamuldьŋ kyđen qaplap ytərgə ujlaqan ləkin kamsamul kyđe unь kyrđe. Ul:„min avьlda kerəѣtejənđeŋ psixalugьjahьn ejrəndem, şuqa kyrə kalxuz turahьnda kerəѣtejəndər menən şəqollənmənem həm kyrşe avьldaqь kalxuz aqzalarь kenənə kymək bulhalarđa ber kəbən haldьlar, min ber yđem kenənə kəbən haldьm, (?!) tip maqtanьp jerənə.

Aqьmdaqь səjəsətte ejrənev tygərəgendə, tygərək jyl başsьhьna yđeneŋ: savit vьlasьnьŋ qəro taktikahь menən qajđa barahьŋ? tigən sьqьştarь menən kamsamulda uŋ appartunislьq jəşərtergə ujlanь.

II. işan malajь.

Məktəbtə „batrak balahь ouldьm„ tip jalqan dakumint menən, din menən avьl xalqьn tomalaqan işan malajь Fəjez Tatlьbajьf tigən jeget uqьр kilgən Ul xəđer məktəptən sьqьр işan atahьnьŋ ejənə qajtьrqa tora Işan malajь F. Tatlьbajьf ta kamsamul menən şajarьrqa telənə. Uŋa jəmqjət eşen quşqanda, Ul: "min ul eşte şuqa eşləj almanьm. senki ul kendə paguda nasar ine, əgərđə ken bolotio bulmaha min ul eştərđe eşləgən bulьr inem. Kendeŋ bolbilo bulьvь m nem eştəremələ bolot haldь„ tip jəmqiət eştəren artqa tarьrqa tьrьştь.

Ytker kamsamuldar uŋa bьl eştəren kiŋəjtergə urьn birmənelər. Xəđer ular ikəv helə beđđeŋ isemlektən təşəp qaldьlar.

„Min"

Myz tixnikym jəcəjkəhe вə gənge horavqa javap вirə almaj

Myz tixnikum jəcəjkəhe yđeneŋ ber nisə jьl bujьna jəşəp kilevenə qarşmaѣtan, beđđeŋ bəgənge barьşqa ejərə, bəgənge horavqa javap birə alqanь juq ələ.

Bьl məs'ələ garkumdan ber nisə mərtəbə kilep jeteşheđ əkterđə kyrhətep həjləp kitmələrđə, bьlda hyđ buiqanьnaŋ ytmənə.

Xəđerge kendə kamsamuldardьŋ firqəheđ jəştərgə qaraşь nasar, firqəheđ jəştər aldьnda yđđəren „ere tə talar: Ularqa səjəsəj belem alьvda bulьşlьq kyrhətmejđər, Kamsamulqa margə jərevsələr tuihala ular qa iqtibar birelməj, birgəə garizalarь vaqьtьnda qaralmaj Pianirdar əѣtenən tejəşle də rəzələ julbaşsьlьq juq. Jьjьlьş ytkərev məs'ələhelə tulьhьnsa julqa qujьlmaqan. 4 səqəttə bildələngən sabraujəlar, 8 səqəttegenə başlana alamьnda la kamsamuldardьŋ jarьhьqьna bula. Sabranje qaldьrьvsьlarqa sara kyrelməj „firqəheđ"

S.S.S.R.qa qarşь kampanjə kesəjə.

Şufьjə qalahьnda səvittərgə qarşь qiqadəttər.

VINA, 13, Sufəjə qalahьnan, unda 9 nsь mart kenə səvittərgə qarşь qibadəttər ytkərelgənlegen xəbər itələr. Bьl qibadətkə xalьq əđ kilgən; iŋ kyp kilevsələr urьѣ aq gvardəjəselərə bulqandar.

Bolqar giniralь Lazaref Bolqarejənenь„ balşaviktərđe teşərəvgə bətə kestəre menən jardam kyrhətergə„ əđer bulqanlьqь turahьnda notoq həjlegən. Bьqa pratis belderep, qarşь həjləv esən eşsələr partejəhe diputatь KALAZEJEF hyđ alьrqa teləhələ qorallь faşistar uqa həjlərgə irek birməgəndər.

Eşsələr partejəhe ytkərergə tьrьşqan paratis dimanstratsejəhen palitsejə tьjqan. Bətə Bolqarejələ eşsələr partejəheneŋ lьstvfkalarь taratьla. Qajhьber sirkəvdər aldьnqa eşsələr pratis mitingьlarь ytkərgəndər. Palitsejə ul mitingtarđь taratьp, 60 keşene qulqa a'qaьn.

BIRLIN. Girmanejənen bajtaq gəzittərə satsejal-dimakrattarđeŋ„ PRISSIUST" isəmle agintstevalarь tarafьnan Girmanejə tьşqь eştər ministere KURSЬJЬS menən SSSR ilsehe ip. KRISTINSKEJ arahьnda qymerđe bulmaqan həjləşev turahьndaqь jalqan xəbərđe kyserep baѣalar: şul uq vaqьtta Girmanejə gəzittreneŋ qajhьbərəvđəre Angelejə qaq maŋqajđarь tarafьnan kamintirьn eşe əsən SSSR xəkymətə məs' ylejətle bulьv turahьnda sьqarьlqan tiziste dađьlar. Şuqa bələneş'ə qajhьber gəzi tər SSSR—Girmaejə arahьndaqь menəsəbətteŋ teptən yk jaqьnan qaralьvьn talap itələr.

вeđđə eştər qьđьv вara.

T Q K—nь,Tanqatar jorto Tanqatar avьlьnda, 1929-jьl dьn adaqьna xətlem 9 vaq kalxuz jəşəp kilgjne. Kalxuzdarđь ereləndərev barqan vaqьtta bьl avьl bətənehe ber kalxuzqa ojoşto Xəđergə kendə maldar həm eş qoralđarь dəjymləşterelde. Orloqtar qomumi funtqa tapşьrьldь. jađqь səsevgə qьđьv əđerlek bara.

I5 nse martqa səsep вetərđelər.

Gruzejəneŋ Kutajis ukrugьnda 100 meŋ giktar səsəv baѣьvь dejemləşterelgəjne. Kalxuzsьlar bьqa tiklem his kyrelməgən qьѣqa sruk esendə (15 nsə martqa tiklem(şul baѣьvđarđь səsep bətərđələr. Səsevđe tiđlətev esən hər berhe 20—25 baş ygeđle maşina—ygeđ stausalarь la teđeigəjne.

Kejef ukrugь kalxuzsьlarь səsəvgə jaqşь əđerləngəndər.

Kejef ukrugьnda Vulkьf avьlьnda (erə kalxuz) səsevgə əđerlekte hьnav ripititsejəne eşlənep qaraldь. Signal birelgestə bətə bildələngən kester his berhe kisekməjensə bətə kərək—jaraq menən əđer bulьp baѣьvqa sьqtьlarz Kalxuzdaqь bətə maşinalarđьŋ teđek bulqanlьqь belende.

Bьjьl Bələbəj kantunьnda kylt paxut julь—menen 9885 keşe neŋ nađanlьqь вətərelə.

Başqortostan kylt paxut ştabь birgən kantьrьl sifьrь bujьnsa Bələbəj kantunьnda bьjьl barьhь 29 meŋ keşenen nađanlьqь bətərelergə tejeş ine.

Ləkin kantun kylt paxut ştabь munьŋ menəugenə qənəqatlənməj, bьl kantьrьl sifьrđьn habьn 35 meŋgə jetkeđđe. Xəđergə kendə alьnqan məqlymattorgə qaraqanda bьl sifьrđar kərəgenəndə juqarьraq ytəlgən bulьр xəđer kantun kyləmendə barьhь 39 meŋ 385 keşenen nađanlьqь bətərelep sьqarьlasaq.

Kantun kyləm ndə barьhь 665 gruppa ojoştьrьlьp, 777 keşe ajrьm rəveştə uqьtьla.

Bьl uqьvsьlardan: irđər 21 meŋ 315, qatьnqьđdar 18 meŋ 29.

Millət jaqьnan tatarđar 15 meŋ 824. başqorttar 8 meŋ 504, Urьѣtar 10 meŋ 906 bulьp qalqan jaqь vaq millətterđən hanala

Kalxuz Aqđalarь 7 meŋ 796, safxuz eşsələre 182, Batraktar 3 meŋ 735, jarlьlar 16 206, prafsajuzdar 412, partejəleler 111, kamsamuldar 485 keşe hanala.

Likvidatьrđar sastafь:

Uqьtьvsьlar: 479, aktif kəraѣtojəndər 459 prafsajuzdar: 122, kamsamuldar: 200 keşe.

Eşheđđərđeŋ aşьq dimanstratssejələre dəvəm itə.

BIRLIN' palitsejəneŋ qətqi tьjьvđarьna qaramaѣtan Saksunejə əlkəheneŋ ber talaj qalalarьnda kammutstar jetəkselege aѣtьnda eşheđđərđeŋ aşьq dimanstratsejələre ytkəreldelər. Mynxinqa ahьnda 130 keşe qulqa alьnqandar. Bavarejə əlkəheneŋ Şnəjairg qalahьndala palitsejə menən eşheđđər arahьnda bəreleş bulьр, unda palitsejə barь tik ber nisə tapqьr hezym jahaqandan huŋqьna dimanstratsejəne tarata aldь.

Mamimttanfajđalanьр ys ala.

Qьrmьѣqalь jorto, Məxsin avьlьnda totoş kalxuzqa kysev həm kulaktarđь sьjnьf bulьv jaqьna beterəv eşendə sьjnfi kydləktən qaramaj xosusi ys alьvqa birelep, 12—13 humqьna naluk tyləp, xoquqtan məxrym itelməgən, jəki „Bьnьŋ atahь kulak ine" tip bьnan 20 jьl elek ylgən atahь esən, xəđergə kendə igen qoraldarьnan ber haban menən tьrmahьla bumaqan grazdandarđь la „Unьŋ es atь bar, ul kulak" tip 2 şər joşle 3 taj aѣraqandar đa kulak iѣəbenə inderelgən.

Ular urьnьna oşo kengə 2 şər esər jьl patint menən hatьv itevsələr, atindь menən boram totovsьlar kalxuzqa alьnqandar. Bьl eştə bigerək aktiflьq kyrhətevsə Əzəm bajьmьf bulьp bьqa tejeşle sara kyrelergə tejeş.

NƏRƏŞ.

Əkeren quđqalalar.

Tanalьq jorto dəvmələndə 860 dana haban iѣəplənep, şularđьŋ 30% ь rimunt horajđar. Jađqь səsevgə vaqьt bik əđ qalqan bulha la Bajmaq zavutь eşsələrə tarafьnan barь 10 qьna habanqa rimunt jahalqan. Idara urgьndarь bьl turala kyp həjləhə lə, eştə ojoş orov jaqьna kilgəndə bik əkren quđqalalar.

Şişələr şьltraqan kumnьta

—Sinfьj juldь bođьv bulьrqa tejeşle tygel.... jaraj hav bul, yđeŋđen eşləgen eşləreŋ turьnda bər vaqьtta xət jađьp tor... tine jəcəjkə sikritarь.

Alarđь zavьttan jeđərləgən eşse quldar helkep ođattь. Ular iŋ elek sanaqa utьrьp estansaqa, stansanan pujьzqa utьrđьlar.

Pujьz ulardь qar səxrəhen jarьp stansanan, stansaqa ribsələr hьđьp saptьla, tejeşle urьnqa eşse brigadabarđь taşlap, taqьla rilsələrđən—alqa təgərəne.

Kendər ytte Qьşqь qarlь burandar, avьldьŋ qapqa teptərenə Өjgən qardarđь, eşsen quldar sitkə atьp, juldar aşьp qapqalar astьlar...

Şajxej bьl avьlda, kypkenə vaqьt trop, avьl jəştərə menən kypkenə zasidanjə, sabranjələrqa qatnaşhala jəştər unь nьqlap aŋlaj almanь.

Kulaktarđan kənfiskəvajt itelgən maldar tarqь menən hatьv vaqьtьnda it, maj, on kevek nəmələr bər tuqtavhьđ ejgə aqьldьlar.

Ul 7 humqa, jalььr qara jaqalь tolop elekterđe.

—Esen qaraqьѣьsь... Vaqqьna jənle qara bərən tirehe bit.

Qađ ittərenьrzajqan teştəren taqьla ьrzajta birep, iѣəphed kyp aşanь.

— Xaqь nəmə, 20 tində, 30 tin bit...

Eş şulaj tuqtavhьđ dəvəm itte, kendər, beldərməѣtən əkrengenə jep kələben hьđьp alqa tabən aqtь...

Bəgengə burьstь nьqlap təşenep betməgən, bəgengə səjəsətkə nьqlap təşenep jetməgən avьl jəştərə, bьqa qarap aptьranьlar. Bəgengə Şəjəsət Şulaj mikən tip ujlassьlar da əđ bulmanь.

Şəjxej prajьzvutьstvala saqta, unьŋ pivnajđa utьrььđa, pragul jahavđa qojeplənep ber nisə mərtəbə kamsamul bojrahьna ber nisə mərtəbə saqьrьlbala, unьŋ qьđьv həjləve aѣtьnda qaplanьр qalqanь Həm ul şul kejə nьqlap tikşerelməj—kildelə, bьjьl eşse brigadalar menən avьlqa jebərelde.

Joş eşse, maturda, əѣ baş bildəle avьlsa tygel. Ul qьđđar menən jaratьşьv kevek jeşlek ujnavьn alqa qujarđьq bər ine...

. . . .

... Beggn kamsamul jьjьlьşь...

Şajxej qaja?Ulbəgən beđđeŋ utьrьşta daklat jaѣarqa tejeşine—tine jəcəjk sikritarь.

Ləkin Şəjxej qajđalьr sumqan ine.

— Qaja kşe jebərrgə kərək...

Eđlərgə barqan kamsamul:

— Unьŋ kvartirьnda ber keşelə juq, ləkin əѣtəl astьnda buşatьlqan gyrki şişələre təgərəşep jatalar—tine.

— Bulmaѣ! juqtь həjləjhen, beləhenme - bьqa hin javaplь bulərhьŋ...

— Billəhej, vallahaьj.

— Nəmə ant itəheŋ, Kamsamuldar antqa şanmaj.

—Juq-juq ontьopjebərəm, bьna cisnaj kamsamuliskej slava.

Sikritar urьnьnan torop.

— Jegettər, jeŋel kəvəlirejəne jebərergə kərək—tine.

— Barabьđqьna, davaj kem bara?—tine batьrak Şəkur.

Ular barьр ingəndə berəvdə juq, tik bylmə tuđьр jata—ine.

Tik əѣtəl əѣtendə:„ Ul mine maqtanь, hin kulak qьđь bulhanda min hine jaratam. „ntigən jađьv; mendər aѣtьnda ber distə bərən tirehe, şulajuq' başqa buşaqan ber nisə 40° şişələređeŋ tabьlьvьqьna Şəjxejneŋ nindəj ju menən kitkənen aşьq kyrhətte.

Kamsamul qəmymej sabranjəhь bьl məs'ələne tikşergəndən huŋ eşse kamsamul şəjxejđe, kulaqtarqa jaqlaşqan, yđ fajđahьn alda totop kulaktarđan kənfiskəvjt itelgən maldь yđenə yđləştergənlege esən avьldan kire prajьzvdtəstьvaqa qьvarqa həm prajьzvdtьstьva jəcəjkəhenən kamsamuldan qьvьvđь horarqa tigən qararđь sьqarьр Şəjxejđe zavьtqa qajtarđь.

—Qəfy itegeđ— min jaŋьlьştьm.

—Sabaka! hin beləheŋmь? hin bit avьlxalqь aldьnda brigadalarđьŋ iѣmen rьsьrattьŋ.

— Jaŋьlьşqanmьn... jəcəjkə sikiritarь.

— Jaraj min xəđer garkumqa baram, kiskə kil, hineŋ məs'ələ qaralasaq tinelə işekte şart jabьр sьqьр kitte.

Ə. UAFIN.

Şiflьq qaqьđđaqьna qalmahьn.

Jьlajьr kantunь, Irəndek təbəgendə təđelgən es ere kalxuzdьn iŋ jarlьhь həm kyberək mədəni kes horaqanь „Balşəvik" kalxuzь ine. Xəđer bьl kalxuzdь Jьlajьr kantunьnьŋ gigant orloq safxuzь şifqa aldь.

„Balşəvik" kalxuzь menən ber yk xəldə jəşəgən "Stalin" kalxuzьn Sibaj rudnigo eşsələre şifqa alьр kalxuzdьn kendəlek esendə jaqьndan qatьşalar.

Şiflьq eşen qaqьđđaqьna jatqьrьp qaldьrmaj matdi həm məqnəvi jarđam həm jənle bajləneş arqьrь kiləsəktə tьqьla kesəjterđər tip eşənebeđ.

MORATЬF.

* Məsqyt kantunь, Qalmaqqol jorto, Işembaj avьlьnьŋ Kamalitdinen Mьrđa kyptən birle batьv itep kilgen həm his ber vaqьt jalsьhьđ tormaqan kulak bulha la kalxuzqa aqza itep alьnqan. Xuzalьqьnda urqьs həm huqqьs maşinalarь həm siparatьrь bar. Maldarьn kalxuzqa inər aldьnan kəmette Ber jaqşь toqom ygeđe bar ine, xalьq fajdalanmahьn tip unь la kalxuzqa inər alda hujьр aşanь. Mьndaj ubьl ujlь kulaktь kalxuzqa alьv tygel, bəlki bətə milken kanfiskavajt itep, yđen kalxuzdan heperep sьqarьrqa kərək.

JƏŞERTEN.

Məsqyttə 109 pratsintqa ytəlgən.

Məsqyt igen kəpirətiftəre, Başkupxlib sajuz planь bujьnsa kalxuzdarđa 114 meŋ 590 sintnьr səsev orloqtarь dəjemləşterev barьştarьn yđ əѣtərenə alaqajnьlar

Bьlar 15 nse martqa 125 meŋ 682 sintnьr orloq dəjemləşterep, Başkupxlibsajuz zadanejəhen 109,04 pratsintqa jetkerep ytənelər.

Bьnda orloqtarđь bəjemləşterev eştəre qьđьv bara.

Bərələ 140,1 pratsint.

Başkupxlipsajuzdьŋ orloq dəjəmləşterev planьn arttьrьp ytəvsələrđeŋ berehe, Bərə kantunь.

Bьnda 260 meŋ 157 sintnьr orloq dəjəmləşterelergə tejeş bulьр, 15 nse martqa tiklem 364 meŋ 448 sintnьr orloq dəjəmləşterelep, plan 140,1 pratsintqa ytəlgən.

Bərə xlibkuptarьnda orloq dəjəmləşterev eştəre bajavaj timp menən bara. Bьl biş kenləktə 12 meŋ 299 sintnьr orloq dəjəmləşterelgən.

Stərle 44,1 pr. qa qьna ytəgən.

Estərle igen kəpirətiftərə hьđьqь bujьnsa bətəhe 293 meŋ 602 sintnьr orloq dejəmləşterelergə tejeş bulьр mart ajьnьŋ esensə 5 kenlegenə 129 meŋ 420 sintnьr orloq dejəmləşterelgən. Bьl, plandьŋ 44,1 pratsintь qьna ytələvən kyrhətə.

Bьnda 29 pr. qьna.

Qьvandьq, Xəjbulla həm Məsqyt igen kapirətiftərə plan bujьnsa 139 meŋ 530 sintnьr orloq dəjəmləşterergə tejeştər ine.

Bьlarđa 15 nse martqa tiklem 40549 sintnьr orloq dejəmləşterelep plan 29 pratsintqaqьna ytəlgən.

T-Qataj: Xlibkuptarь 15 nse martqa tiklem 11076 sintnьr orloq dəjəmləşterep, Başkaupxlibsajuz zadanejəhen 50,4 pratsintqa qьna ytənelər.

Arqajaş igen kəpirətiftəre qojoroqta hөjrələlər.

Bьlarđa plan bujьnsa 105 meŋ 384 sintnьr orloq dəjəmləşterelergə tejeş bulhala, bьnьŋ 40,942 sintnьrьqьna dəjəmləşterelep zadanejə 38,6 pratsintqaqьna ytəlgən.

Өfə kantunьnda.

Başkaupxlipsajuz planь bujьnsa Өfə kantunьndaqь igen kəpirətiftərə 187 meŋ 611 sintnьr orloq dəjəmləşterergə tejeş ine.

15 nse martqa tiklem bьl planь 62 pr. qa ytəlgən.

Ytkən biş kenləktə bьnda plan 61 pratsintqa ytəlgəjne.

Timək biş kenlekteŋ yѣeşenəj barь bergənə pratsint.

Bələbəj xlibkuptarь bujьnsa orloq fundtarьn dəjəmləşterev planь 395 meŋ 37 sintьrqa tedəlgəjne.

Huŋqь məqlymət bujьnsa bьlarđa bətəbə 225 meŋ 493 sintnьr orloq dəjəmləşterelep, plan 67 pratsintqa ytəlgən.

Məs'yl mexarire; S BIKBOF.
Отв. ред. С. Бикбов.

УКТЭBER SЬQTЬ №2

Zurnal hər kemdeŋ qulьnda bulrqa tejeş!

ingəndər:

XIKƏJƏLƏR:
Kammuna—Q. DƏVLƏTŞIN. Şaqirneŋ altьn priskasьndă—M. QƏFURI. Jəcəjkə sikritarь—Q. QYMƏR. Kamsamul—A. TAHIRЬF, Bylmə—Q. XƏJRI. Traktьr—Q. QЬPSAQ. Akupsz frunttə—B. BAJAN. Həldə əѣtendə qala—Ə. QURMAŞ.

ŞIQЬRĐAR:
Cəcək atasь—S. QUDAŞ. Suŋqari supkasь—Q. TELƏŞEF, Crьь—Q. TELƏŞEF,Jenabed—M. TAZЬJ, Sixlarqa—Ə. IXSAN, Janь Kuban—Ə. IXSAN Baqanalьja bajlap—T. JƏNƏBI, Jьldar qosaqьnda—F. TATLЬBAJ, Mizalarqa bajkut—Ə. ABЬLAJ, Aqajqa—M. XƏJ.

MƏQALƏLƏR:
Şərafi qasqьn—T. MORAT, KULTURA məs'ələsendə ber səjəsi xata turьnda—X. NAUM. Өr janь ber kileşyvsənek DIMBAJ, Din atizem həm matur ədəbiat—S. KIRJANЬF, Babic məçmyqəsendəge xatatalar—A. QILMIARЬF, Berense kanfirinsejə qararđarь—V. Q., V. K. P. (b) neŋ Өfə qalakəmitətə qararь, BAPP xəbərđəre.

„Yktəвer" gə hər ber pucta byleklərendə ajьrьm Xat taşьvsьlarđa, „Başgiz" deŋ bətə byleklərendə jađьlьrqa məmkin.

Jađьlьv xaqь jьlqa — 5 hum, 6 ajqa - 2 hum 60 tin, 3 ajqa 1 hum 35 tin. berəmlep 45 tin.

Ədris: Уфа, зенцова 22. „Башгиз„ ред. жур. „Октябрь"

BAŞQORTSTAN PRALITARIJAT JAĐUSЬLARЬ URGЬNЬ.

Başqortostan dəvlət Nəşerejəte.

Baѣьр sьqьр hatьla başlanьlar.

1 AVЬL XUZALЬQЬ ƏRTILE USTAFЬ.
Başqort həm tatar teldərendə 3 tin
2) Kalxuzdarda eske tərtip qaqidalərе 8 tin
3) Şul uq plakat 10 tin
4) Kalxuz majalarь turьhьnda palazinejələr 5 tin
5) Qorotqostar menən kərəş 25 tin
6) BURANQULЬF, MURTAZIN. Başqorttujь(pe.) 1 hum
7) GURIN. Ere, kymək xuzalьqtarqa taban alqa 25 tin
8) I. NASЬJRI. Kəlliktifləşterev həm urazajdь kytərevdə məktəp həm uqьtьvsьlar. 20 tin
9) „ „ Gəldər (Ruman) 1—10 tin
10) FƏXRETDINEF. Ximejənən qəməli eştər 80 tin
11) BAJЬŞЬF. Tabiqət-agranumjənən eş kitabь 2—20tin

Tiđđən baѣьр sьqalar:
1) Q. QƏBƏJDYLLIN. Kamsamul həm a. x. kəlliktifləşterev.
2) Q. ILBAJ. Pejanirdar kəlliktifləştərev paxutьna.
3) Pejanir jьjьnь nakazdarь.
4) Başqortostan əlkə partejə kəmitəte plinumь.

Bьl kitaptardь „Başgiz"đen Өfələge magazindarьnda, kejuskalarьnda həm kantundaqь bətə byleksə, kejuskalarьnda aldьrьrqa məmkin.

Adris: Өfə Zinsuf uramь 22. „Başgiz"

Тиuo. лито. окт. Натисык Уфа Башглавлит № 575.

Başqortostan
JƏŞTƏRE

JAÐЬLЬV XAQЬ
Ber jьllьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Өs ajqa . . . 45 t.
Ber ajqa . . . 15 t.

Başqortosta Kamsamulь Өlkə Kəmitəte tarafьnan sьqarьlь torqan aðnalьq gəzite
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Розы Созоновой ред. изд. „Баш. йештере". Телефоны:
редакции . . . 2—83
конторы . . . 1—61

№ 18 (169) || Pralitarьjat rivolytsejəheneŋ 13-jьlь || 28 Mart 1930 jьl.

Bөtə donja pralitarðarь, berləşegeð!

Jaðqь səsevgə kyp qalmanь. Kamsamul jaðqь səsevgə əðerlek eşendə aldan başlapjөre vselekte alьrqa, ʙьl julda partejə ʙirgən diriktiftarьn ʙajavaj rəvştə tormoşqa aşrьrqa!

Bөgөn, „Başqortostan jəştəre" neŋ sьqa başlavьna biş jьl tuldь.

Altьnsь jьlqa sьqqanda ʙөtə kөs gəzitteŋ jəştərgə Lininizьm tərʙejəhe ʙirev rylen taqьla nьqraq kytərevgə jynəlhen—gəzitəne giganttar teləgen ytəvgə jaqьnajtьrqa, hər ʙer ʙaşqort kamsamulь „Baş. jəştəre" neŋ padpiscige ʙulhьn.

5 jьl tulqanda.

Bөgөn „Başqortostan Jəştəre" gəzitəheneŋ sьqa ʙaşlavьna ʙiş jьl tuldь. Başqortostandьŋ xalьq xuzalьqьn ajaqqa ʙaƫtьrьv midgelnda hoŋьnan ilde indystrialəşterev sornda jaştarqa Lininizem tərʙejəhe ʙirəvðə, ulardь parteja həm kamsamul jetəkselege aƫtьnda partiəneŋ giniralnьj hьðьqьn ytəvgə mabilizavajt itevðə „Baş. jəştəre" ður xeðmattər kyrhətte.

Ydeneŋ ʙiş jьl sьqьvь midgelenda „Baş, jəştəre" kamsamul eşendəge jaŋь turmьşlarðь papulərləşterev, jəştərðeŋ sinfьj doşman menən kөrəştərndə dөrөƫ jul ʙirevðə kamsamuldьn ʙajavaj qoralь ʙulьp kilde. „Baş. jəştəre", səvit həm xuzalьq apparattarьna ingən sьjnfьj doşmandar, ʙojorakratizem, valakitasьlьq menən kөrəşevðə ydeneŋ ʙittərendə kөrəş pusьn taşlamanь, Başqortostan kamsamulь həm ʙьl gəzite arqьrь sajuz eştəren rikonstruksejə ʙurьstarьna qarata jaŋьnan teðөv esən kyp kəŋəştər, qullanmalar aldь.

Beð ʙьnda qьƫqa qьna rəveştə gəzitəʙeððeŋ unştarьna tuqtalьp kithək oşonьn menən ʙergə ʙьnьn jeteşheð jaqtarьnala nьq tuqtalьp ytərgə kərək. Jeteşheð jaqtar kyp. Ulardь teðə tev gəzitə tirəhenə kamsamuldьŋ kiŋ qatlam eşse həm avьl xəʙərselərən ojoştorqanda qьna ʙөtə kamsamul ojoşmahь gəzitəne jaqşьrtьv eşenə jaqьn torop qatnaşqandaqьna mөmkin ʙulasaq. 1929 nsь jьldьn kөðөndə asьlqan „Jaş kammunar" həm „Baş. jəştəre" gəzittərendəge uŋ tajpьlьş həm ʙaşqa tөrlө səjəsi xatalar ʙьnə ʙьl məs'ələlə Başqortostan kamsamulьnьn jəcəjkələr həm kəmitltərenen innasar, əƫtəngenə qaravðarь asьq kyrende. Dөrөƫ ʙьl səjəsi xatalar asьlqas kamsamul ojşmahь ulardь nьqlь yð ara tənqit utь aƫtьna alьp xөkөm itte. Bьl səjəsi xatalarðьn asьlьvь kərək ʙөtə kamsamul ojoşmahь esən ʙulhьn, kərək idaranьŋ yðe esən ʙulhьn ður səjəsi haʙaqtar qaldьrðьlar.

Ikense iŋ ður jeteşhedlektəreʙeððən gəzitələ sənəqət məs'ələləreneŋ nasar jaqtьrtьlьvьn, jerle millətterðən eşse xəʙərselər ʙulmavьn alьrqa kirək. Bьl turala gəzit dyrt ajaqьnala aqhaj. Oşonьŋ menən ʙergə xəʙərselər arahьnda eş qөmymən qənəqətlənerlek tygel. Beð monь asьq əjtəʙeð. Gəzit yðeneŋ ʙiş jəşen tultьrьp altьnsьqa kitkəndə ʙeððeŋ ʙajavaj ʙurьs eşse həm kalxuz xəʙərselərən kyʙəjtep, urьnnarðaqь kamsamul ojoşmalarь jarðəme menən xəʙərselər arahьndaqь eşte kytərev.

Beð hunqь ajðarða „Başqortostan jəştəre" neŋ tiraʒь yƫkənen kyrəʙeð. Ləkin ʙьl yƫev ʙeððə ʙar genə jaqtanda qənəqətlənderə almьj.

Başqort kamsamuldarьnьn kyp өləsən təşkil itkən Məsəqyt, Arqajaş, Tamjan-Qataj həm Jьlajьr kaŋtkumdarьna ʙer að ojalarqa vaqt Jyʙələj ajqanь menən ydeʙeððeŋ alqa kənkrit ʙurьs itep jaqьn arala gəzitneŋ tiraʒьn 6 meŋgə jetkerevðe qujarqa kərək.

VLKSM ðьn Өlkə Kəmitəte ʙiorahь 26 nsь marttaqь utьrьşьnda gəzitəʙeððeŋ isəmen „LININSE" tip almaştьrьrqa qərar ʙirðe. Beð ʙьl isemne hyððəgenə tygel ʙəlki eştələ kyrhətergə tejeşʙeð.

VLKSM ðьŋ Başqortostan Yðək Kəmitite TƏBRIGE.

Başqortostandaqь eşse, ʙatrak, jarlь həm urta xəlle jəştərgə lininizem tərʙejəhe ʙirep, ulardь partьjə julьn ytəvgə moʙilizavajt itevse kamsamul gəzite „Başqortostan jəştəre" nə jalqьnlь sələm.

Gəzitə yðeneŋ kiləsək eşendə taqьla nьqьraq itep sənəqət, kalxuz məs'ələləren, kamsamaldьŋ xuzalьq teðələşendəge qatnaşьn jaqtьrtьvqa, parteja julьnan tajpьlьvðar menən ajavhьð kөrəşkə lininizem menən qorollanьrqa, kamsamul jalpьhьn həm ʙөtən jəştərðe moʙilizavajt itevgə iqtiʙar ʙirergə tejeş.

JƏŞƏHEN „BAŞQORTOSTAN JƏŞTƏRE" NEN 5 JЬLLЬQ JYBƏLƏJE!

VLKSM Başqortostan Өlkə Kəmitəte.

Səsy majðanьn arttьrьvsьlarqa elguttar.

SSSR jer eştəre xalьq kamisarlьqьnьŋ DIRIKTIFЬ.

SSSR jer eştəre xalьq kamisarlьqь ʙөtə sajuz həm aftanuməjəle Jəmhyrejəttərðeŋ jer eştəre xalьq kamisarlьqtarьna həm urьndarðaqь ʙөtə jer eştəre urgьndarьna tyʙəndəge tiligramdь jeʙərðe.

— Xəðerge məldeŋ iŋ əhemejətle ʙurьstarьnan ʙerehe—ulda səsev majðandarьn kiŋəjtev julьndaqь zadanejəneŋ tulь rəveştə ytəleven tə'min itev, səsev majðandarьnьŋ kiŋəjtelgən eləştəre təŋgəlendə, ytkən jьl qujьlqan elguttar menən (səsev majðanьnьŋ artqanьn naluqtan qotqarьv), kərək kalliktiftarðьŋ ʙьlhьn, şulajuq jarlь həm urta xəlle ajьrьm xuzalьqtarðьŋ da ʙьjalda tulь rəveştə fajðalanasaqtarьn kiŋ erəveştə 'aŋlatьqьð.

Başqortostan jəştəre ʙeððeŋ gəzitə.

„Başqortostan jəştəre" gəzite yðeneŋ isme menənyk, Başqortostan tupraqьnda jəşəvse kiŋ jajpь pьralitarьjat ʙaşqort jəştərenə mevafiq ʙulqan ʙerðən ʙer julʙaşsь gəzit ikənlege kyrenep tor. Şunьŋ өstənə yð matʙuqatьna hьvhaqan ʙaşqort jəştəre unь yððəreneŋ iŋ jaqьn kaŋaşsehe itep həjəp uqьjðar.

„Başqortostan jəştəre" gəzite ydeneŋ 5 jьllьq qymerenda, jerle ʙaşqort jəştərenə səjəsej həm mədənej tərʙejə ʙirev, ulatðь Lininsə kammunizem ruxьnda tərʙejələvðə ður өlgəşevðərgə ireşte. Şulajuq jəştərðe ʙөgөngө il teðөv eşenə ьlьqtьrьv. səvittər ilendə satsьjalizem teðөu nigeðendə qoroloqan ʙiş jьllьq plandь ytəv, kulaklь sinьf ʙulьv jaqьnan ʙөtөrəvðə partьjanьŋ təp hьðьqь ʙujьnsa tulь matirjaldarðь qavðalanderev menən yð tirəhenə meŋləgən jəş uqьvsьlar, jəðərləgən jəş jaðьvsьlarðь tuplanь. Unьŋ өstənə yð tirəhendə jerle ʙaşqort jəştəreneŋ yð tormoştarьnan alьnьp jaðьlqan tөrlө xuduzьstьvalь əðərðərðe jaqtьrtьp, jəştərðeŋ iqtisadьj həm məðənej tormoştarьna iƫ kitkes ður yðgəreştər inderðe. Өəmyman „Başqortostan jəştəre" gəzite jəştərðe Markьsizьm həm xəðerge məðənejət menən huqarəvðə hanhьð kyp unьştarqa ireşə aldь.

Beð ʙьnь tormoştauq kyrep kiləʙeð. Xəðerge kөndə ʙaşqort jəştəreneŋ kypləp kypləp kamsamul safьna aqlьvðarь, kalliktifkə kysevðəre, yð arttarьnan avьldьŋ mədənej artta ʙulqan eləşen ejərtevðəre, ʙьlar ʙarьhьla „Başqortostan jəştəre" gəziteneŋ partьja hьðьqь ʙujьnsa tura jetəkselege menən ʙarlьqqa kildelər.

Ləkin jeteşhedlektərðən kyð jommaqanda unь əjtergə kərək, „Başqortostan jəştəre" gəzite yðe partьjanьŋ təp hьðьqь ʙujьnsa ʙarьvь menən jəştər arahьndaqь eşte ʙьŋ mqanəhe menən julqa quja alьala' dejəm jəştərðeŋ jartьŋьn təşkil itepta, elektan qolloqta jəşəv menən xəðerge irektən tulьhьnsa fajðalana almaqan, şuluq vaqьtta xəðerge kylturaqa ejərə almaqan ʙaşqort qьððarьnьn naðanlьqьn ʙөtөrev, ularqa tulь irek menən fajðalanьvqa mөmkinlek ʙirev juldarьn өjrətev, ulardь kamsamul safьna, kalliktif tormoşqa tartьv pŋqəlendə qənəqətlənerek darəʒələge unьştarqa ireşə alqanь juq əle şulajuq ʙьqa tiklem avьl qьððarьn yð xəʙərselərə safьna tartьv, ulardьŋ ʙьl tormaqtaqь aktiflьqjarьn kytərevgə jetərlek tiklem iqtiʙar tuplamanь.

Aldьʙьðða torqan ʙiş jьllьq plan avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeðendə jaŋьnan teðөv, sanaqətte kytərev eşləp sьqarьvðь arttьrьv, ʙaşqort qьððarьnьn aktiflьqьn ulardьŋ ʙьl təŋgəldə kiŋ rəveştə qatnaşlьqьn talap itə.

Bildəle ʙьl tavðaj ʙurьstar „Başqortostan jəştəre" gəziteneŋ qьððarðь tulь azatlьqqa sьqarьv, ulardь parteja, kamsamul [illegible] partejanьŋ təp hьðьqь ʙujьnsa qullanmalar ʙirep ʙarьvðaqь julʙaşsьlьq itev rylen taqьla ðurajtalar.

Ləkin ʙьqasa partejanьŋ təp hьðьqь ʙujьnsa tajpьlmaj, unьŋ diriktiftarьn yð ʙitendə tulьhьsa jaqtьrta ʙarqan „Başqortostan jəştəre" gəzite, yðeneŋ altь jьllьqьnda ʙьl təŋgəldə lə ður hьnьlьş jahar, ʙьl tarmaqtaqь eşte ʙьqa tiklem his kyrelməgən rəveştə jaqşь julqa qujar, ʙьl təŋgəldə elkən jenevðərgə ireşer.

Bьqa qarəş kiŋ, ʙeð ьşanaʙьð.

KƏRIMƏ.

Başqortostan kyləmendəge kalxuz fruntьnda nejðər ʙa?

Traktьr zadatkalarь kypme jьjьlqan.

Başqortostan kalxuzdarьn traktьrðar menən planlь rəveştə tə'min itev esən zadatka summalarь 4500000 hum aqsa jьjnalьrqa tejeş ine. Oşo kөngə tiklem ʙьnьn 2,743,693 humь jьjьlьp plan 60 prasint samahьna ytəlgən.

Bьl eştə Estərle iŋ artta ʙara. Zadanejəne ytəve 22,3 pr-taqьna tora.

100,4 pr. tuldь.

Başnarkamzim planь ʙujьnsa jaðqь səsevgə tiklem kantundarqa 245 trajer jəʙərelergə tejeş ine. 246 trajer odatьlьp plan 100,4 prasintqa ytəlde. Urьnðarda ʙulqandarь menən ʙөtəhe 251 trajer taratьlqan.

Eşləp sьqarьv kəŋəşmələre.

Başqortostanda, jaðqь səsevgə əðerlek eştəre ʙaşlanqandan alьp ʙөtəhe 8 meŋ 705 eşləp sьqarьv kəŋəşmələre ytkərelgən. Bьnьŋ kyp өləşə Bөrə kantunь өstөnə teşə. Bьnda 4 meŋ 28 kəŋəşmə ytkərelgən.

[illegible]DA DƟJƟM AŞXANA ʙuldьrьv, planьn praktikləşterev julь menən, Başqortostan өlkə patrinsajuzь ʙьqa kaðьrðar əðerləv eşen ʙaşlanь.

Dikəʙer ajьnda, 5 ajlьq aş ʙeşerevselər kurьsь asьlqajnь, ʙьnda 30 keşe uqьj. Bьlar ʙerense artildə kurьs pragrammahьn ytep ʙөtəhe lə kalxuz-safxuzdarqa praktik eşkə taralalar.

Başsajuz kalxuz—safxuzdarða dejəm aşav eştəre ojoştorovsьlar əðerləv esən Başsajuz tarafьnan 60 keşelek kurьs asьla.

5 nse aprildə Başsajuz hьðьqь ʙujьnsa 30 keşelek ʙerense majða 80 keşelek puvьrðar həm kalxuz—safxuzdarðьŋ dejəm aşxanalarьnda aş əðerləvselər kurьstarь asьla.

Bьl kurьstarðьŋ ʙөtəhenə lə kalxuzsь ʙatrak-jarlь həm urta zəllelər alьnьp, ʙьlarðьn 50 pr-tan artьqьraqь tatar—ʙaşqorttar həm kypselege kalxuzsь qatьn-qьððar alьnьrqa tejeş.

Eş attarь esən holo.

Jaðqь səsev məlendə Estərle, Bələʙəj kantundarь hьmaq mal aðьqь əð ʙulqan təʙəktərgə Başkaupxlissajuz hьðьqь ʙujьnsa eş attarь esən ʙer meŋ tunna holo jeʙərelə.

Başqortostan malsьlьq sajuzь oşo kөngə tiklem 68 meŋ 311 xuzalьqtь kəpirətifləşterðe.

Bьlarda 13 meŋ 128 eş atь, 13 meŋ 756 [illegible]iktar ʙaƫьv dejəmləşterelgən. Bьnan şəşqa şul uq malsьlьq sajuzь julь menən 4 meŋ 403 xuzalьqtь esenə alqan *119* eşləp sьqarьv şirkəttəre ojoştorolqan.

Kypme maşina—at stansahь ʙar.

Oşo kөngə tiklem kantundarða 77 maşina—at stansahь ojoştorolqan.

Bьnda 36 meŋ 890 xuzalьq həm 38 meŋ 246 eş attarь ʙerlьşə.

Stansanьŋ 81 he Өfө kantunьnda, 47 he Bələʙəjðə, Bөrөlə 10, Məsqyt həm Estərletamaq kantundarьnda 4 tөr, Jьlajьr həm T—Qataj kantundarьnda ikeşər maşina—at stansalarь ojoştorolqan.

Kantraklaşьv ʙөgөŋgə tiklem, ʙaşqortostan igen kəpiratiflərə tarafьnan 495 meŋ 500 giktar uzьm səsev 353 meŋ 536 giktar jaðqь səsev majðanь, 9 meŋ 200 ʙaş hьjьr, 5 meŋ 100 ʙaş susqa həm 9 meŋ 50 ʙaş harьq kantraktavajt itkəndər.

61 meŋ 119 sintnьr.

Jaqşь surt orloq, Başkalxuz julь ʙujьnsa kalxuzdarqa taratьldь.

Bьnan ʙaşqa qadi orloqqa almaştьrьv julь menən 66 meŋ 140 sintnir orloq jeʙərelde.

Malsьlьq.

Uklonьnda ojoştorolqan kalxuzdarða, 107 meŋ 390 hum inev vьznusь, 865 meŋ hum aqzalьq vznusь, 226 meŋ 578 hum spitsejal paj aqsalarь 277 meŋ 613 hum efkьlat, traktьrðar esən 194 meŋ 370 hum həm ʙaqsa orloqtarь alьv esən 10 meŋ 946 hum zadatka aqsalarь jьjьlqan.

Bilərət mitallurgeja zavьtь.

DOMNA, 2 nse 5 kөndə zadanejənь 81% qa ytəne. MARTIN sixь zadanejəne 102% qa həm PRAKAT sixь 78pr. qa ytənelər.

Stalsьlьq zavьtь.

[illegible] tultьrьlqan. Zadanejəneŋ tultьrьlmavьnьŋ səʙəʙe zavьttьŋ hələkətkə osoravьnan kilə. Svinsavaj vannьla şartlav ʙulqan. Programmanь tultьrьvða praguldarðьn şojqanь ʙulqan.

Tirlən qalaj zavьtь.

Taʙaqlь timer qьððьrьv sixь zadanejəne 85 pr-qa tultьrqan, proʙivka sixь 98 pr-qa. Zavьtta zadanejə urtasa 89 pr-qa ytəlgən.

Zigaze zavьtь.

Sujьn qojьv ʙujьnsa zadadanejə 67 pr-qa tultьrьldь.

Bilərit tav trjsteneŋ timer jul idarahь.

Jək taşьv programmahьn fəqat 60 pr-qa qьna ytəgən. Şunьŋ menən ʙergə timer jul eşselərə kiləsəktə programmanь tultьrьvqa vəqədə ʙirməjðər.

Bilərit tav trist idarahь.

Ruda qaðьv pьlanь ʙujьnsa zadanejəne 80 pr-qa ytəne.

Kyp həjləngen tiraʒ turahьnda.

Bөgөn Başqortostan jəştəre gəzitəheneŋ sьqa ʙaşlavьna 5 jьl tuldь. „Baş. jəştəre" ʙerense tapqьr sьqa ʙaşlaqan vaqьtmenən, xəðerge vaqьtь saqьştьrьp qaraqanda ʙeð, ydeʙeððeŋ xuzalьq fruntьnda kiŋ yðgəreş, gigant yƫəş kyrəʙeð.

„Baş. jəştəre" ʙerense tapqьr sьqa ʙaşlaqan vaqьtta əle ʙeððən sənəqət xuzalьqь ʙulhьn, avьl xuzalьqь ʙulhьn, huqьş vaqьtьnda jemerelep qalqan jemereklektərðən qotolop jetməqəjne

Ul vaqьtta Başqortostan kyləmendəge kamsamul ojoşmahь la, ʙөgөngө xəldə tygel; urьndarda jəştər tarqav xəldə jəşəjdər, Kamsamul ojoşmahь əle jəştərðe nьqlь rəveştə yð ta,sirenə alьp ʙөtə alqanь juq ine.

Bьna şul qьjьnlьqtardь, ʙөtөrev julьnda kөrəşkəndə, 25 nse jьldьn 27 nse martьnda ʙaşqortostandaqь jəştər esən ʙerense martaʙa, „Başqortostan jəştəre" gazithe kilep sьqtь.

„Baş jəştəre" gəzitəhe, ul ydeneŋ sьqa ʙaşlaqan kөnenən alьp, Başqortostandaqь tatar, ʙaşqort jəştaren kamsamul ruxьnda tərʙejələv, ulardь sinfьj, səjəsei həm mədənejət jaqьnan kytərevðe ydenə təp ʙurьs itep aldь. Həm tuqьravhьð rəveştə şul məsələlərðə kilep sьqqan jeteşhedlektər menən kөrəşep kilde.

Ənə şul „ʙaş. jəştəre" neŋ ʙerense martaʙa sьqa ʙaşlaqan 25 nse jьldьn 27 nse martь menən 30 nsь jьldьn 27 nse martьnda ul vaqьtta xьjalqьna ʙulьp kyrengən Juqarьla əjtkənsə ður yðgəreş, kiŋ ʙoroloş ʙar. 25 nse jьlda əle ʙeð huqьşqa tiklem ʙulqan uqьşqa kilep jetməgən ʙulhaq, xəðer ʙөtə xuzalьq fruntьnda huqьşqa tiklem ʙulqan sifьrdarðь aşa hikerep, kiŋ ʙoroloş jaħanьq.

Xəðerge kөndə ʙeð xuzalьq fruntьn taqьla nьqьraq alqa jəʙərev esən, avьl xuzalьqьn ʙөtөnləj jaŋartьp vaq xuzalьntar urьnьna gigant safxuzdar, gigant kalxuzdar teðəjʙeð. Bьl kalxuzdarðь teðөv eşendə his şikheð Başportostan kamsamulь ʙeşlap jərəvselekte aldь.

20 nse martqa tiklem Bələʙəj, Bireski k—nь kamsamuldarь 100%ь menən totaş kallikeifkə inevðəre, və ʙaşqalar ʙьqa asьq faktь.

Bьl 5-jьl vaqьt esendə „Baş. jəştəre" gəzitəhe juqarьla əjtkənsə jəştər arahьnda tərʙejəvej eşte julqa halьv, səjəsej-mədənej aŋ ʙirev menən genə qənəqətlənməj, ular arahьna kilep ingən jeteşhedlektər ðə ʙөtөrev, qoða-qoðaqьjlьq, ʙojorakьratlьq serek idialugijalarqa qarşь qatь kөrəş alьp ʙarьp, ʙьl өlkələ ður unьştarqa ireşte. Bьnь ʙeðgə urьndarðan kilgən faktьtar tulьhь menən dөrөƫləjðər.

Xəðerge kөndə avьl xuzalьqьnьn ʙөtөnləj jaŋь nigeðgə teðələve jəştərðeŋ 100%ь menən kalliktifləşeve ʙeððeŋ jəştər araŋьndaqь səjəsej, sinfьj həm jntьrnatsejanalnej tərʙejə eşen taqьla kөsəjtevðe, mədənej aŋ ʙelem eşen өr jaŋь nigeðgə qorop eʙərevðe hproj.

Sənki gəzittərəʙeðð ʙer martaʙa jaðьlьp ytkənsə, Başqortostandьn totoş kallitifkə kyskən rajundarьnda kamsamul ojoşmalarь tarafьnan kamsamuldьŋ sinfьj jөðөn juqaltьp „kalxuz jəştəre 100%ь menən kamsamulqa" tigən luzьnqьn taslavðar ʙar. Bələʙəj k—nь, Axun, Şaran, jorttarь, Bөrө kantunьnьn Nariman jorttarь. Bьl turala gazitləreʙeðgə rapьrttar ʙirev vaqьjqalarь (?!..) ʙьqa asьq faktь.

Juqarьla əjtkənsə ʙьl məs,ələlərgə qarşь „Baş jəştəre" gəzitəhe uaqьtьnda qatь atpur ʙirðe.

Jəştər gəzitəhe arqьlь ,jəştərg, sinfьj, səjəsej tərʙejə ʙirev eşe unьŋ massьhь arahьna taralьvьna ʙajlangən.

Ləkin ʙьl „Baş jəştəre" gəzitəheneŋ taralьv məs,ələhenə kilgəndə ʙeð ʙөtөnləj qьðqanьs sifьrðar kyrəʙeð.

Sənkej „Başqortostan jəştəre" gəzitəhe 29 nsь jьldьn ijyl ajьnda 1000 avqus 750 ikzimpelər toralha sintaʙerðə 550 gə qala. Huŋqь kəndərðə ʙьl han, əlʙəttə kypkenə yƫte. Şulajða mart ajьnda yƫevðe qənəqətlənerlek tejep əjtə almajʙьð. Sənkej Başqortostandьŋ in ður kaʙtundarьnan ʙulqan kypselege Başqorttarðan torqan Jьlajьr kantunьnda 351. Tamjan-qatajða)57. Məsqyttə 93 ikzimpelar „Baş jəştəre" taralha. 18 meŋ tatar-ʙaşqort kamsamulь ʙulqan Başqortostan kamsamulь arahьnda ʙarьhь 1550 ikzimpelar gəzitə taralьvðь, şuluq vaqьtta 3000dən artьq tatar Başqort urta məktəp uqьvsьlarь ʙulqan Өfө şəhərendə 71 ikzimpelar „Baş jəştəre" taralьv ʙьqa asьq fakьt.

Bьl fakьttar ʙeðgə, urьndarðaqь kamsamul ojoşmalarьnьŋ, şuluq Başqortostan kamsamuldarь gəzitəhe taratьv eşenə nindej kyðlek aşa qaraqanьn ʙik asьq kyrhətə kərək.

Şunьn esəndə ʙeð ʙөgөn 5 jьl uŋajь menən Başqortostan kamsamulьn tərʙejələvðə ʙerense urьnda tororqa tejeş ʙulqan. „Baş jəştəre" gəzitəhen jalpьlь rəveştə taratьvðь təp ʙurьs itep qujaaqa.

Bьl eştə kantun kyləmendə „Baş jəştaren" taratьv turahьnda kantkumdarqa ajьrьm zadanejalar tapşьrьlьrqa tejeşle tiʙeð ʙeð.

„A. ƏMIN"

Altьnsь вaѣqьsta

Ber jьl ,2, 3, 4, jьl.

Вьna inde hiꞑə 5 jьl! Qəzət вujьnsa tip əjtəjek me, əllə вaşqa вer səвəp me, oşo handardьn esendə iꞑ qəderlehe, iꞑ вerense həm вişense hanala.

Aвkamul sikritarь ip. Xədisef

Ber jьl lьq jyвələj kytərenke duxta вulhala, nisekter 2,3,4 jьllьq jyвələjđər artьq dərəzəgə ejə вulmajđar.

Ə, вiş jьllьq:

Вişehe unьꞑ dərəzəle, вiş jьllьq qa kilep jette me, artta qalqandardь, ytelgən juldardь eş menən alьvsan вulahьꞑ,

Unan hun inde dajuş 10,15 jьldь! вiş jьllьq adьm, вigerəktə вьl вaşqort mətвyqəte, вaşqort mətвyqətenen dur tarinaqь jeştər mətвyqəteneꞑ вiş jьllьqь ul dur adьm.

„Вaşqortostan jəştəre" вegen ənə şul dur вaѣqьs aşa hikerə. Unьꞑ вiş jьlləqtь tutьrьv məle, вeđđen dur, gigant teđeleşeвəđ daverendə kilə. Вьl teđeleşkə вeđ nindəj kerəştər aşa kilep kerhək „Вaşqortostan jəştəre"lə ənə şulardь ytkərgən. Şul julda kerəşkən. Şul julda dur kes qujqan.

Вegen „Вaşqortostan jəştəre" şul unьştar ветendə вəjrəm itə.

Ə, kiləsəge, unьꞑ jaqtь. Ul вьqa tiklem ajьrьm xuzalьqqa terəngən kamsamuldar, jəştər tarafьnan uqьlha, xəder ul kalxuz, safxuz, kamuna jəştəre taaafьnan uqьla. Xəder ul ənə şul fьrunttaqь jeteşhedlektər menən kerəşə, şundaqь unьşlьqtardь asьp hala,

Kerəşsenen julь taqьla ođon, julsьnьn julь taqьla emetlə.

Вiş jьllьqqa kilep jetteꞑ me inde nakazdarda, вurьstarđa dur вulьr. Xəder inde hin təpəj вahьp, teleꞑ sьqqan qьna malaj tygel, kerəşerlek tađa jeget вulьp yѣkənheꞑ.

Ql. Idris.

Вьl jyвələj uꞑajь menən вeđđen vaqəđələrđə ytəlev вulьrqa tejeş.

Ul ydeneꞑ mendərəzəhen taqьla kinəjtergə, taqьla qatlavlandьrьrqa tejeş. Ə вьl вurьs unьꞑ kin uqьvsьlarьna вəjləngən.

Xəder вeđ ənə şul eşkə vəqədə вirərgə tejeş вeđ, вirəвeđ!..

S. AGIŞ.

Meꞑle tirazlarqa...

(Вaşpidtixnikum kyk вluzalьlarьnьꞑ „B. jəştəre" 5 jillьqьna вaqьşlanqan ara turjalarь).

(Marьş menən sьqalar)

Ikəv—Puştaljun kilə!..
Вarьla—Həjənəs!!..
Puştaljun—(Əpipəgə jьrlap kerə):
Hed hejeꞑgəs minde həjenəp
Jəş jərəgem jəşnəne,
Вarьla—Əjtse zinhar nindəj gəzit?
Puştaljun—„Вaşqortostan jəştəre".
Irđər—Вir вerərde kyꞑel tujьnhьn.
Qьđđar—Il xəвəre menən Qojonhьn!
(Вarьla qul hudalar puştaljun tarata).
I nse—Kalxuz,
II nse—Rudnik,
III nse—Priska,
IV nse—Zavut,
V nse—Faвrik,
VI nse—Şəhər,
Вarьla—Avьldar,
Qьđđar—Вarьla вeđgə asьq kyrnep tora,
Irđər—Sit ildəge sьjnьj Davьldar...
Irđər—Вarьla asьq,
Qьđđar—Вarьla keđgə kevek
Вarьla—Jəşə, jəşə gəzit, Вeđđen duѣ!
4 Вluzalь—Hine həjə—
I nse terkəm—Ural,
II „ „ —Kalxoz,
III „ „ —Zavut,
Puştaljun—Həjəl qulqa hin duѣ,
Вarьla—Məꞑge duѣ!
Вarьla—(Əpipə kəjenə jьrlajđar).
Вeđđə hine ədələp həjəp
Quldan halmaj uqьjвьđ.
Hineꞑ eşsən kykrəgendən
Aꞑ вrudahьn soqьjвьđ.
(Marsiljьzaqa jьrlap qьđđar alqa irđər artqa teđelələr)
Jьr—Meꞑləgən kalxuzkur ariməhe,
5 jəşenə təвrik səsələr.
Tirazьn meꞑlərgə aşьrьrqa
Jananan meꞑdərđe dəşələr...
Вarьla—Hineꞑ kykerəgeꞑ Tərвejə arinahь.
(artqa sigələr)
Şul arinala—
Şəhər—kalxuz
Вergə вəjlənə (kyrhətələr)
Kəndən kəngə hineꞑ
Tirazdarьꞑ
Jəđđe atlap:
Meꞑgə əjlənə.
(Piramida jahajdar)
Qьđđar—Iptəş
I nse terkəm—Ьstudint,
II „ „ —Eşse,
III „ „ —Kalxuzsь
IV „ „ —Kamsamulis.
V „ „ —Pejanir.
Вarьla—Qara вluknutьn
Qьđđar—Tiraz yѣterevđə
Irđər—Nindəj eştər вaşqardən?
(Pavьza)
Вarьla—Juqmь?(teđelələr)
Jьr—(Karuвьcka kejenə).
Вeđ kitaвeđ вergələşep
Tiraz esen kerəşkə,
Вeđđen kitken huꞑqьвьđ,
—Вer gəzit hər вer jəşkə!
Pririf—Tiraz yѣhen alqa atlahьn,
Alqa atlahьn, alqa atlahьn
Jaꞑa meꞑdər qaplahьn.
Puştaljun—(Şuluq kəjgə)
Jə xuşьqьđ min kitəmen
Mine kətə kamsamul.
Вarьla—Xuş—xuş inde puştaljun duѣ,
Вeđ telejвeđ jaqtь jul.
Pripif (saqьrьp jьrlajđar)
Taqьn kil, kil, taqьn kil, kil,
Taqьn kil, kil, taqьn kil, kil,
Tiraz menən aqьlьp,
(Qaвatlajđar ađaq julьn)
Вeđ kətərвeđ haqьnьp.
(tip вeterələr)
Qьđđar—Вegen kendə вeđđen zadanja,
(alqa kilələr)
Irđər—Un sifьrlь meꞑgə вaѣarqa.
I nse terkəm—Hər kamsamul,
II „ „ —Ьstudint,
III „ „ —Eşse,
IV „ „ —Kalxuzsь,
Вarьla—Вegendənyk eşne вaşlarqa!...
Jьr—(Allь-gəllə, gəlşəsək kəjenə)
Вeđ kitaвeđ kalxuzdarqa
Meꞑ tirazdar səsərgə,
Meꞑlər menən jəşərgə.
Əj hin iptəş вir qulьꞑdь
Pьralitarsa hulahan,
Meꞑle tirazdarqa taвan
Alqa atlarqa ujlahan.
Qьđđar—Meꞑgə!
Вarьla—Alqa!...
(Marş menən gəzittəren kytərep sьqalar)

MӨSLIM MARAT.

S. Kylвaj.

M. Xəj.

---

*) Вьl araturejanь вaşqa gəzittərđen jьllьqtarьnala fajđalanьvqa məmkin. M. M.

Mineꞑ təвrik.

Matur hydlər hajlap iptəşemne
Təвrikləjem kerhed kyꞑeldən
Sənki unьꞑ вiş jьl qymere
Eş eѣtəndə qajnap kymelgən.
Ađna hajьn duѣtьm jaꞑa xəвər,
Təjəp kilep həjləj qьrlarqa.
Eş jərəgen maqtap duѣtьm aşa
Min ejrəndem jьrlar—jьrlarqa.
Həjlə duѣtьm həjlə!
Teleꞑ matur.
Zavьt jərəgen kyrəm hyđendə
Вeđ tьnlajвьđ,
Qьrlar səsək ata,
Duѣlьq utь вalqьj jeđendə
Kim jərəkle duѣtьm həjkəmlehen.
Eşməkarlek kesle ydendə
Inzinirda.
Duktьr,
Aqranumda hin
Өr janьnan tormoş teđevdə
Jəşə iptəş!
Hin вulmahan
Ujlar sьвarlanьr juq „ьsə";
Xeđmətenne maqtap təвrik itə,
Ketev ketep yѣkən: ul Qajsa.

Qajsa Jusupьf. Өfө

Kələs numir.

B. Fəjzi

—Əj
Jyвalajeꞑ
Şundaj kelagas,
Miljundardьꞑ kyꞑlen tarta ul.
Şundaj вojək
Numir jyвələjgə
Nindəj kəjđər qьlьn tartajьm.
Juq вit,
Min kampazitьr tygel
Jyвələjgə—
Jaꞑь kəjđər menən sьqarqa.
Tik,
Beləheꞑ inde
Min вьlaj—
Ara—tirə şiqьr sьqaram,
Əj, aratьr!
Telhed, qulhьđ, ajaqhьđ
Kyrgənem вar—
Miljundarqa вirgən jemeşeꞑ,
Beləhenme—min yѣtem,
Hineꞑ eşeꞑ
Tərвejəꞑdə min вit jeteştem.
Hin yѣterđen mine
Şaqir itteꞑ
Žurnьlis ta itteꞑ kytərep.
Şaqir вulьv
Ləkin—jaman tygel,
Ə, şulaj da —
Žurnalisьq ismen kytərəm,
Вegen вьnə
Kələs numir—
Вiş jьllьqьn вəjək jyвələj.
Ni вirəjem hinə-jyвələjgə
Juq вer nərѣə,
Tik,
Ber ađ telək menən
Yđ rəsmemde jeвərəm.
Beləhenme—
Өs jьl elek
Uqьj inem hine avьlda,
Qərəp xarefe menən saqьnda.
Ə, xəder inde
Huldan—
Latin, hyđđər
Rəttən rəsem, isemdər.
Вarь la tanьş—
Duѣtar, şaqirđar.
Tik,—jyвalajđə—
Əjtməj tyđə almajьm
Dur qьvanьs вeđgə, hedgə lə.
Dur вorьlьş jahap
Вeđ yѣəвeđ,
Jəşə—jəşə
Əj, aratьr!
Jəştər ruxьn gəzit kytərə.

Mart—30. Өfө.

Kyp meꞑdərde jьrlap taşьrhьꞑ.

Ađьm xutlь
Stal attar himed —
Kislarut kyp ular kirelhə,
Ura jərəgenə nirva вula
Qara taѣma sujьn rilsə.
Ođon nirva sujьn rilsə
Qьđьl qandar tulьp jərgəndəj,
Rilsələ vagun tirazdardan
Tulь saphьn tavđar yrgəndəj
Вiş jьllьqta əle,
Meꞑ tirazdan
„Вaş-jəştəre" ilgə aqqanda,
Kyp-meꞑdərđən вegen tamьr jəjgən
Kalxuz jađь səsev atqanda.
Meꞑgə meꞑde jalqap
Kypme jaѣap
10 jьllьqtь вəjrəm itərвeđ.
Unьştardan həjkəl qorarвьđđa
Miljundarqa taвan kitərвeđ
Vəqədə gəzit kalxuz jəştərenən
Tirazdarqa horav alьrhьꞑ,
Vəqədə hiꞑə
Tiđđən paravьz
Kyp meꞑdərde jьrlap taşьrhьꞑ.

Q. Murtazin.

B. Faxri.

JƏŞ ARATЬR.

Jəş aratьr
Ykeꞑ jemlələreꞑ,
Ykev jərəgeꞑ kesle tiptəre.
Jəş qymereꞑə eѣtəp, jəş armejəꞑ,
Dur jəşəveꞑ horap sələmləj!..

Jəşəv dərte menən вarьş juldarьn.
Janь riieslərđən teđelgən,
Dur məqsələr вirgən jeneвđerđen,
Kamsamul ata qəmereꞑ tejəgən.
Kalxuz jəştərenə jul kyrhətteꞑ,
Ieke avьlda, kerəş fruntьnda.
Kalxuz kykerəgenən təвrik hiꞑə,
Jeꞑep вarqan kerəş aѣtьnda.
Вirgən kamandaꞑa вaѣьp вara.
„Kim" kykerəkle-вatьr qəskəreꞑ.
Timer ađьmdarь jəl qьѣqarta,
Aqьl quja hьđqan juldarьn.
Kalxuz jərəgenə qan eѣtənn,
Qьđьv yѣə вarьş teləge.
Kiləsəgeꞑ tormoş вaѣqьsь,
Kamsamulьꞑ unьꞑ terəge.
Teđev fruntьnьꞑ udarniqьn,
Aqьl horaj sixtar teleꞑən.
Hin вarahьn tavьь juldardan
Вaѣqьs itep kalxuz kendəren.

Jəşəv esen
Вegen maqtav alhaꞑ,
Kiləsəgeꞑ taqь jьlmaja.
Kiler qymereꞑ taqь yѣev teləj,
Şunda kyrenə tьvar kerəştər...

MAZHAR ABDUL.

Qədim Murtazin.

K. Qəвderaxmanьva.

Ađnaj jortkamulь satsьjalizem jarьşь.

Estərletamaq kantumь, Ađnaj valkum V. L. K. S. M. Arьѣlan kantkum V.L.K.S.M. menən jarьşqa sьqьp, dugьvьrda qujьlqan tyвəndəge punkьttar qəməli eraveştə ytəlde.

1. Jadqь avьl xuzalьqь kampanejahь uꞑajь menən вetə kamsamuldardь maвilizavajt itərgə, həm вetəhendə kalxuzqa inderep вetərgə.

2. Avьl xuzalьmь maşinalarь həm səsev orloqtarьn 100 pr-tь menən вerləşterergə.

3. Hər вer jəcəjkə ergəhendə jadqь səsevgə qarata insejativnьj ruppalar вulьndьrьv.

4. Ytil sirьja jьjnavda xalьq arahьnda kiꞑ aꞑlatmalar alьp вarьv menən вergə qəmali eş kyrhətergə, tiqən punkьttar 100 pr-tь menən tormoşqa aşьrьldьlar.

Kamsalar kesə menən вarьhь 540 pot 20 qaвap terlə əjвerđər jьjnaldь.

Hədəmtələ dugьvьr вujьnsa qalqan punkьttardь la tiđ arala 100 pr-tь menən ytərgə alьvвьđqa eşənəвьđ.

XƏMIT DƏVLƏTŞIN.

S.S.S.R. đь jaqlav esen tə'sirle dimanesteratsejə.

Вirlin (Girmanejə) mьnan вer nisə ken elek, Girmanejalaqь savittərgə qarşь kampanejə itej alqan qiвadət vaqьtьnda, Вirlinden kyp kenə təвəktərendə, вьl qiвadətqa qarşь kampanejənen, eşse rivalytsejunnьj ojoşmalar menən вerlektə jalpьlь dimanestьratsejələre вuldь. Вьl dimanestьratsejə Вirlinden urьѣtan torqan təвəqendə вiqerəktə tə'sirle ytte.

Puptardьn səvittərgə qarşь —kampanejə taratьvđarьna javap urьnda Вirlin eşselere jalpьlь raveştə sirkəvdən sitkə kitələr. Huꞑqь вer aj esendə, rivəlsejun irekle ujlav sajuzьnьn kesle eşləve hədəmtəhendə 10mn keşe dini ojoşmalardan, „irekle ujlavsьlar" sajuzьna sьqtь. Huꞑqь es kendə 893 keşe sirkəv ojoşmahьnan sьqtь.

Məslim Morat

Eşselər ruxanijđar kampanejəhenə qarşь kerəşələr.

VARŞAV. 20—19nse mart kenə, Elvut, Ludze, qalarьnda həm juqarь Silizejələ eşselərđen rajundarьnda ul kenə irtən yk eşselər dimanstratsejələre вuьlp ytte. Varşav qalahьnьn eşselər SSSR qa qarşь huqьşqa əđerlənevgə pratis вelderep qьđьl ələmdər, həm plakattar kytərep uramdarqa sьqtьlar. Kammunis diputattar Žarskej həm Razək şulajuq kamsamul isemenən вer jəş eşse qьѣqa notoqtar həjlənelər. Atlь həm jəjəvle palitsejə eşselərgə qarşь sьqtь. Kis mənən вer terkem kamsamuldar aq imigranttardьꞑ „Za Svaвuda" isemle gəzit ridaksejəhenen təđerələrn vattьlar. Palitsejə jəş eşselərđe qulqa aldь.

Partizandar xərəkəte kesəjə.

PƏJPIN. 20. „Pəjpin—Liвer" gəzite kammunistar jetəkselege aѣtьnda partizan qəskərđərden 16-mart kenə Kance zav qalahьn (Sezənsi elkəhendə dur qala) yđ qulđarьna alqanlьqtarьn xəвər itə. Partizan qəskərđər xəder Gjuvandun elkəhenə вaralar. Kancezav qalahьn qulqa alqan partizan qəskərđərden hanь, вьl gəzitteꞑ jađьvьna qaraqanda вer nisə meꞑ keşegə jetə.

Nankin qurqa

ŞANXAJ 20. Can-Kaj-Şiden atstafkaqa sьqьvь turahьndaqь xəвər jarьm rəsmi rəveştə kire qaqьla. Nankin dairəlare Jən-Si-Şan vəkildərenen Pəjpin qalahьnda dur dəvlətterden vəkildəre menən kənəş alьp вarьvđarь arqahьnda nьq qurqьvqa teşkəndər. Pəjpin qalahьnda ojoştorolorqa ujlanqan vaqьtlь xekymətten dur dəvlətter tarafьnan tanьlьv məmkinlegen kətələr. Вьl Nankin dairəlarьn qurqьvqa teşərə,

Ql. Galin.

Kammunistardь qьѣalar.

PRAGA, Gəzittərden xəвər вirevenə qaraqanda, axranka tarafьnan jəşeren jəşəgən kammunistar ojoşmahь asьlqan. Jalpь eraveştə uđqarьlqan tentevđərđə вik kyp listuckalar. həm вik kyp handa rivəlytsejun əđəвejət taвьlqan. Oşo unaj menən xəđergə tiklem 11 keşe qulqa alьnqan. Oşolardь qulqa alqan vaqьtta şikle вulqan вer keşe palitsejəgə qarşь həzym itep palitsejə tarafьnan atьp ylterelgən. Alьnqan xəвərgə qaraqanda, elekke Jung diputatь, 24 nse jьlqь вaş kytərev đə aktif qatnaşqan đipu tat atьp ylterelgən

Вeđ aso-avьjaxim eştəren nьq ejrənəвeđ.

Bilaratta kamsamul həm firqəhed jəştəren „Aвaruna" jortonda huqьş eştəre həm huqьş вelemdəren ejrənev kurьsь вar. Вaşta jəştər вik kyp jьjьlmahalarđa 29 nsь jьldьn nyjəвer ajьnda Faв-zavьcta uqьvsь kamsamuldar qatnaşlьqь arqahьnda вer vьzvut uqьvsьlar jьjьlьp ajьna 6 ken 2-şər saqat ejrənevđər ytkərə вaşlanьlar. Xəderge kendə hər—вer kursant вerər aso-avijaxim tygərəge menən iđara itərlek вulьp sьqtьlar.

Qьđьl ərmejənen 12 jьllьqьna вьl kurьs taqьla kinəjde, 120 nən artьq kursant—jьjьlьp, şular esenən вer vьzvut qatьn—qьđđarđan. Qьđьl ərmejənen 12 jьllьqьnda вьl kursanttardan teđ atьvatьvsьlardьn vintufkanan atьş jarьştarь udqarьldь.

Вeđđeꞑ il haqlьqьn kesəjtev, huqьşsanlьq tygərəktəre menən idara itev eşenə ejrənev kursanttarь yđđəre esengenə ejrənməjđər. Ular yđđərenen вelemdəren вaşqalar menən urtaqlaşьrqa, aso-avijaxim eştəren janlandьrьrqa, səvittər ilen haqlav, rivəlytsejə haqsьlarьnьꞑ huqьşsanlьqtarьn kytərevđə dur eştər kyrhətergə xəđer вulьrđar.

Qajaz Iderisef.

(Вaş. jəştərenə 5 jьl tulьv uꞑajь menən)

5 jьl tulьdь вegen, 5 jьl tuldь
„Вaşqortostan jəşe" sьqьvqa.
Şundaj dur şatlьqlь jyвələjđə
Jərək tyđməj unьhьđ qalьrqa.
Avьl jəştərenə jarđam itteꞑ
Kyp jarđamdar вirđen avьlqa.

Ql. Jusupьf.

Jul вaşlanьn вeđđen slinəgə
Majaq вuldьn aldaqь julqa.
Вьnan 5 jьl elek вeđ şatlandьq
Вeđđen araвьđqa sьqьvqa.
Jarđamlaştьꞑ вeđgə jul kyrhətteꞑ
Hьkelekte herep tygevgə.

Вьna şuqa inde 5 jьl tuldь
Şatlanьşьp qatlap ytəвeđ.
5 jьl—5 jьl... tiqən hərəndərde
Havalarda вeqen вejetəвeđ.

Ş. Səqdej.

Kamsamul, hiŋə ydeŋ вaşlaqan satsejalizьm jarьşьnda qojroqta həjrələrgə jaramaj!!!

Pramfin pьlandь tutьrьv udarnьj ajlьqьnda Dipu, aqas zavьtь, 1-nse numirlь xөkymət xavьttarь kamsamul jəcəjkələre qojroqta həjrəlgəndər.

Өfө qala kamsamul kəmitəte plinumь вьl turala ydeneŋ kiħken hyđen əjtte.

29 nsь aprilda satsejalizьm jarьşь jьllьqь.

Qalqan vaqьttь udarnьj вrigadьlarđь nьqьtьv həm kiŋəjtevgə kalxuzdarđa satsejalizьm jarьşьn alqa atlatьvqa fajđalanьrqa

Kamsamul tarafьnan вaşlanqan satsejalizьm jarьşь səvitər sajuzьnьŋ eşsəndəre tarafьnan jalqьnlь rəveştə alьnьp, вiş jьllьqtьn вerense jьjьn tultьvqa đur jarđam itte. Вьl вəjək dakumint menən nьqtьlqanьna-VKP(в)nьŋ вətə sajuz 16 nsь kənfirinsejəhe tarafьnan mərəaqətь qabul itelgəngə 29 nsь aprilda вer jьl tula. Satssjalizьm jarьşьnьn jьllьqьn ytkərev tantanalь tьrazьlarđan tormajьnsa „Pramfinplandь artьqь menən tultьrьv" luzьnqьhь aħtьnda ytərgə tejeş. Вьl turala VLKSM dьn Yđək Kəmitəte ajьrьm qarar sьqarđь. Вьl qararđa вətə kamsamul ojoşmalarьna tyвəndəge praktik eştərđe ytkərev təqdim itelə:

1. Qalqan vaqьttь „pramfinplandь artьqь menən tultьrьv" luzьnqahь aħtьnda kiŋ ađerlənev əşe alьp вarьv.

3. Вьqa tiklem tədəlgən dugьvьrđarđьŋ ytəlevđəren tikşerev.

3. Jalqan udarniktarđь sixtarđь, asьp halьp jalpь aldьnda kyrhətergə,

4. Satsejalizem jarьşьn ratsejanallaştьrьv eşteren ojoştorov arqьrь juqarь вaħqьsqa kytərev.

Yđək kəmitət qarardarьnьn mehim kənkrit punkьttarь oşolar. 29 nsь aprilqa kyp qalmanь, вətə keste вьl jьllьqtь hər jaqtan ađerlek ytkərevgə jynəltergə. Başqortostandaqь fabrik zavьttarđьn pramfinplandь ytəvđəren tikşerergə. Əgərđə udarnьj viviska aħtьnda jalqan udarniktar, jalqan sixtar вulha ulardan вьl isemde alьrqa kərək. Satsejalizьm jarьşь zavьttarđaqьna вulmajьnsa вətə jerđə qullanьla. Вөgөngə tiklem вik kyp vərizdinjələr, məktəptər, partejə həm kamsamul jəcəjkaləre həm вaşqalar вer вerehe menən jarьşalar. Вьl jarьş hədemtahendə xəđer tikşerergə. Hyđđə yđđəren udarnьj iħəpləptə eştə jalqav вulьvsьlarđь udarnьj eşləməvselərđe jalpьqa asьp halьvqa, ularqa udarьj iħem вirməħkə.

Inde avьldarqa kilhək вьl jьllьqtь ytkərev—kalxuzdarđa satsejalizem jarьşьn kiŋəjtevgə, вrigadalar tedevđe arttьrьvqa fajđalanьlhьn. Oşonьŋ menən вergə avьldarđaqь kyp ojoşmalar nadanlьqtь вөtөrev eşendə вer вerhe menən jarьşalar. Вьl eştə hədemtələr вarmь, вьlь tiđlek menən tikşerergə, jarьş qaqьđđaqьna qalmaqanmь.

Xuzalьq jaqьnan đur urьn totqan вeđđen ojoşmalarь вьđđan—Өfө qala partejə ojoşmalarь menən. Tamjan—Qataj kantun ojoşmahь həm Вөrө kantunь menən Өfө kantunь jarьşalar. Вeđđen təqdim: 29 nsь aprilqa tiklem вьl ojoşmalarđa giniralnej tikşerev ytkəđergə. Вьl tikşerev 4 ojoşmanьŋ eştərən alqa jaвarevgə đur jarđam itəsək.

29 nsь april jьraq tygel, qalqan vaqьt pramfinplandь artьqь mənən ytəvgə, jadqь səsevgə nьqlap ađerlənevgə fajđalanьlhьn.

Safsьjalizem jarьşьnьŋ вer jьlьqьn ytkərev turьnda Y.L.K.S.M. ydək Kəmitəte вojrahь qararь:

Satsьjalizьm jarьşь ul Linin kamsamulь həm eşse jəştərđeŋ insejativahь menən вaşlanьp qьђqa vaqьt esendəgenə, Səvittər sajuzьnьn kiŋ rəveştə pьralitarьjat-eşsəndər jalpьhь arahьna taralьvь menən. 5 jьllьq pьlandьn вerense jьlьn tultьrьvda đur uŋьşlьqtar kyrhətte. 29 nse apьrilda satsьjalizьm jarьşьnьn sьqьvьna вer jьl tula. V.L.K.S.M. yđək kəmitəte satsьjalizьm jarьşь вer jьllьqьn ytkərevgə qarar itte вьl вer jьllьqtь ytkərevđə вarlьq kamsamul ojoşmalarь jaqьndan qatnaşьrqa tejeşlər.

„pram—fin. Pьlandь tultьrьv həm asьrьp ytəv„ luzьnqahь aħtьnda ytkərevgə hər вer ojeşma massavaj ađerlek eştəre alьp вarьrqa tejeşle. Oşonьn menən, eş pьraktikahьnda kyrengən apportunislьq, həm satsьjalizem jarьşьn ytkərevgə uŋajhьđlьq kiterevselər həm jalqavianьvsьlar menən kiħken kyrəş alьpвarьrqa tejeş. вer jьllьqtь ytkərgəndə tyвəndəgelərgə iqtiвar itərgə kərək:

a) tədəlgən dovqьvьrlarđь tultьrьvđa massavaj tikşerev ytkərergə. Tikşerev vaqьtьnda hər вer peritprijatejə, məəssəsə, məktəplər, udarnьj вerigada, hər вer eşse həm kamsamul, dəvqьvьr вujьnsa yđđərenen вətena toşkan вurьs tarđь nej tiklem ytəgənlektəren asьv: həm вьqa jəməqət fekeren tuplav вularqa tejeş. Satsьjalizem jarьşьnda—aldan вarьvsь udarnьj вrigada, pritperejatejə larne kin eşse jalpь aldьnda qьđьl taqtaqa sьqarьv həm вyləklər вirev eşen вuldьrьrqa.

в) Kamsamul aktifь, udarnaj вrigadalar menən eşte ratsьjanallaştьrьv aşa, satsьjalizem jarьşьn kytərev, udarniktar xərəkəttəren juqarь вađqьsqa qujьv.

v) Pram. fin. plandь estanukka tiklem jetkerev.

g) udarnьj eş həm satsьjalizem jarьşь mjtьttarьn, safxuz, kalxuz həm ajьrьm jarlь urta xəlle krəstejən xuzalьqtarьna, вьqa tiklem вaşlanmaqan kalxuzdarđa, вigerəktə jađqь səsev eştərendə qəməli rəveştə ytkərev.

d) Kamsamuldьn, xuzalьq tədələşə udarnaj вrigada ratsьjanallastьrьv, tixnikə eştərendə V.K.P.(в) yđək kəmitəte qararьn, kamsamul ojoşmalarьnьn nisek tormaşqa aşьrьvđarьn tikşerergə.

2. kamsamulđьn yđək kəmitəte massavaj tikşerevđər hunьnda, aldan вarьvsь pridprejətejə, tsix, вrigada həm ajьrьm eşselərđe, espitsejəllaştarđe вyləklərgə tip xisaplaj.

3. Satsьjalizem jarьşьnьn вer jьllьqьnda. udarniktarđan Kamsamul eşenə həm вaşqa eştərgə yrlatevđe вuldьrьrqa.

4. satsьjalizьm jarьşь вer jьllьqь qoro вajrəm itevgenə вulьrqa tejeş tygel, вeđ вьl kənde, pramfinpьlandь tulьhь menən ytəv, kiləsəktə udarniktarđь tuplav, udariktar xərəkəten sifat jaqьnan ojoştorьv həm eştəren nьqьtьvqa ajrusa əhmejət itərgə tejeşвeđ.

Өfө kamsamuldarь!

Heđđeŋ vəqədəgeđ qajđa?

Kyptən tygel вulьp udqan Өfө qala kamsamuldarьnьŋ novвattən tьş kanfirinsejəhe tyвəndəgelərđə əjtep ytte:

— XUZALЬQ FRUNTЬNDA ӨFӨ KAMSAMULDARЬ ALDЬNQЬ SAFTA ВULDЬLAR HƏM KILƏƏKTƏ LƏ ВULASAQTAR.

Вьl hyđđər 3—martta udqarьlqan praizvudьstьva aktiftarьnьŋ pramfinplandь ytəvđə udarnaj aj iqlan itev saвranjahьnda derəħləndelər. Sixtar arahьnda janь udar gruppalar tədevđə kiŋ erəveştə aŋlatьv kampanejəhenə вaşlarqa, вьl eşte prafsajuz ojoşmalarь menən вəjləp alьp вьrьrqa, вulqan udarniktarđьŋ eş sifattarьn tikşerev. pramfinplandь ytəvđə tьvqan qarşьlьqtarqa ut asьrqa, вətə „Jenəl kavalirejə" əterəttəren jynəltevgə tigən hydđe saвranejə əjtep ytte həm udarnaj ajlьqtь ytkərevgə вəjləp, kamsamul safьna eşse jəştərđən janь kađьrđar tartьvđь kərək taptь. Saвranejə, satsejalizem tədeleşəndəge avьrlьqtarđь jeŋep sьqьvđa, qьjьnlьqtar menən kerəşev eşendə kytərenke rux menən taraldь.

Kyptən tygel kamsamulđьŋ qala Kəmitəte plinumьnda ajlьqtьŋ вerensə jomqəqь jahaldь.

Plinumda, Өfө qala kamsamuldarьnьŋ yđ өђərenə alqan вurьstarьn ytəməgənlektəre вelende. Urьndarđan вirelgən rapьrttar taŋqьldap torqan dejəm handarđan qiвarat вulьp, ytkən saвranjanьŋ nakazь ytəlməgən, fəqət nakazdь ytərgə ujlajđar qьna ele.

Insejətif gruppalar həm eslektər вer qajda la xərəkət itməgəndər. Rapьrt вirevselər yđđərenen praizvudьstьvalarьndaqь uŋьşlьqtarqa qьna qaqьlьp, вьl uŋьşlьqta kamsamulđьŋ totqan urьnьna вer tөrlə lə qaqьlmanьlar.

1—Dəvlət zavьtьnьŋ vəkile вerensə kvartaldьŋ uŋьşlьqtarь turahьnda odon handar tedməhe kyrhətep sьqtь. Ajlьqtьŋ вerensə un kөnөŋ өlgəşəvə həm kamsamul kalliktifьnьŋ qatnaşlьqь turahьndaqь horavqa ul:

— ВUXGALTIREJƏ ƏLE HƏPLƏMƏGƏN… tigən javap qьna qajtarđь. Вьl javap qatьşьvsьlar tarafьnan kөlkөlө erəveştə qarşьlandь.

DIPO kalliktifьnьŋ vəkile plinumqa вөtөnləj kilməne. Həjləvgə qatьşьvsьlarđьŋ hyđđerenə qaraqanda, ularđa eş вaşqalarđan artьq tygel.

Şulaj uq praizvudьstьvalardaqь „Jeŋel kvalirejə" əterəttərə lə elekke xəldə вaralar. Qala ojoşmalarь tirəhendə tьвьrьnьp yđ praizvudьs'ьvalarьndaqь tejeşhedlektərgə вarmaq aşaqьna qarajđar. Өşө kөngə tiklem jalqan udarniktar вer urьnda la asьlmaqandar, вьl jalqan udarniktar вaşqa urьndarqa qaraqanda dipo la kyвərək.

Həjləvgə qatьşьvsьlarđan вerəv, вer kamsamulđьŋ:

— Min udarnajmь tygelme, miŋə вarь вer, tigən qaraşta вulьvьn əjtep ytə.

Вьndaj „Udarniktarqa" udarniktar erətendə həm kamsamuldar arahьnda urьn вulьrqa mөmkin tygel.

Paravьz—rimunt zavьtьnьŋ tegərməs sixьnda вaşqa urьndarqa qaraqanda eş jaqşьraq tora. Pragramma 10—15 pr. ytəlməgən. Elek ularđa ytəlməgən han kyвerək вula torqajnь. Ө вerense un kөnlөkkə sixtarđa pragramma 5 pr. arttьrьp ytelgən: fəqət вьl sixtar qьna ajlьq pragrammanь sixtarqa yđ vaqьtьnda jetkerđelər. Şulajda, вьnda kamsamuldarđьŋ tə'ħirə вikođ kyrende. Şulajda kamsamul jəcəjkəhe ratsejanallatьrьv eşendə вer nəmələ ytkərməgən.

DӨJӨM ALOJANDA: ӨFӨ RAMSAMULDARЬ YĐ ӨĐTƏRENƏ ALOJAN UDARNЬJ AJDЬ ӨĐDMƏR.

Udarnaj aj trra hnda kamsamuldьŋ Өfө qsla kəmitəte plinnmь rizəlytsejəhe.

Pramfinplandь ytəv jalьnda udarnьj ajđьŋ вarьşь turahьnda paravuz—rimunt zavьtь dipo, aqas zavьtь, I—dəvlət zavьtь, vəkildərenen informatsejadarьn tьŋlaqandan huŋ plinum qarar itə:

Qala la udarnaj aj вөtөnləj jomoşaq вara. Massavaj aŋlatьv eştəren kesəjtev pramfinplandьn tultьrьvda вətə kamsamuldarđьŋ maвlizavajt iteleve, вətə eşte partejə, prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarь menən вəjləp alьp вarьv, udarnьj вrigadalarđьŋ yħeşe, kamsamulđьŋ yħeşe, eşte qulajlaştьrьv turalarьndaqь qala praizvudьstьva aktifьnьŋ qararь—jəcəjkələr tarafьnan ytəlməgən.

PLINUM TYВƏNDƏGELƏRĐE JAŊЬNAN EŞLƏRGƏ TƏQDIM ITƏ:

1. Jəştər həm olo eşselər arahьnda massavaj aŋlatьv eştəren qьđьvlatьrqa, praizvudьstьva planьn sixtar həm stanuktarqa tiklem jetkerevgə irşergə:

2. Udarnaj вrigadalarqa virвavajt itevəşen kesəjtergə, jaŋь udarnьj gruppalar ojoştorov həm ularđь nьqьtьv arqahьnda jalqan udarniktar menən qatь kerəş alьp вarьrqa;

3) Eşsə jəştərđə 100% kamsamulqa alьv вurьsьn qujьp, kamsamulqavirвavajt itev əşen eşsə jəştər arahьnda kiŋ erəveştə qьđьvlatьrqa;

4. Praizvudьstьva kəmisejəərə, praizvudьstьva keŋəşməərenə kamsamul aktiftarьn maвlizavajt itərgə, şulajuq partejəheđ eşsə jəştərđe ьlьqtьrьrqa;

5. Kamsamulđьŋ yđək kəmitəte plinumьnьŋ:

— „Hər вer kamsamul 5 kəndəŋ вer səqəten yđeneŋ tixnieski aŋьn yħterevgə" tigən qararьn ytəv əsən xəđerđən yk kamsamul jəcəjkələre sar kyrhəndər;

6. Вətə eştə inzinir tixnik sastafь menən вəjləp alьp вarьv əsən jəcəjkələr qaşьnda qulajlaştьrьv jadьralarь ojoştorqa;

7. Jəcəjkələr qarşьnda „tixnika massьqa" jəmqejətə gruppalarь ojoştororqa;

8. „jeŋel kavalirejə" ştaptarь, jeŋel kavalirejə eştəru praizvudьstьvalaqь tar urьndarđaqь asьv həm вəterevgə jynəltelərgə.

Plinum „Вeđđeŋ prizudьstьva вarьla jaqşь„, "pragramma nь juitьrđьq, вeđgə ul sypa tygel" hьmaq qaraştar menən nьqь kerəs alьp вarьvđь qatqь təqdim itə. Вьl nastьrajənejələr asьqtan—asьq partejə partejə həm kamsamul hьđьqьna qarma qarşь.

Вьlar, „Hul frazalar" menən qaplanьvsьlarđь Şulaj uk asьqtan—asьq appartunizem ikelənevđərən həm tajpьlьvđarьn tьvđьralar həm ađьqlandьralar.

Kuвan ukrьgьnda səsev вaşlandь

Linin kamsamulь saftarьn

Sьjnfi-sit iliminttarđan, sinfьj doşmanqa jarđəm itevselərđən tađartaвьđ.

Tađartьvqa kiŋ qatlam kamsamul jalpьhьn həm partejəheđ eşsən jəştərđe qatnaştьrьvqa nьq iqtiвar вirelhen!

Ilde indysterejəlaşterey həm avьl xuzalьqьnьn massavaj rəveştə kəlliktiləşeve nigđendə вarqan satsejalizьm tədləşenen şaşqьmьp yħeve həm kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вəterev məs'ələləre partejəneŋ jaqьn jarđəmsehe вulqan kamsamuldan sьjnьj jaqtan totanaqlь—huqьşsan; partejənen giniralnaj hьđьqьn dөrөħ aŋlap ytəvse kadьrdar ađerləvđe talap itəlar.

Satsejalizьm tədləşe julьndaqь avьrlьqtar, ileвeđđeŋ esendə həm tьşьnda sьjnьj kerəşteŋ kəsəjeve, həm monan вaşqa ajtьm uqьv jortarь jəcəjkələrenə (Midtixnikum, Muztixnikum) sьjnьj jaqtan jat tarqalqan iliminttarđьŋ kerep alьvđarь ajьrьm totanaqlьđ kamsamul aqdalarь arahьnda partejə həm sajuz julьnan tajpьlьvđar ikelənevđər tьvđьra.

Oşonьŋ əsen өlkə kəmitət вojorahьnьn „вojьl pidagugejə həm əvьl xuzalьqь tixnikmđarьn вөtөrep sьqьvsь kamsamul aqzalarь safьn sьjnьj sit həm tarqalqan iliminttarđan april ajь esendə tađartьv ytkəđev" turahьndaqь qararьn вigrəktə avьl əsən kadьrđar ađerləv sorəndə" vaqьtlь ojoştorьv sarahь qьna вulmьjsa, sajuz tormoşonьŋ idejə toroşьn juqarь kytərergə jarđam itevse, kamsamul həm uqьvsь jəştərđe partejənen giniralnaj julьnan tajpьlьvđar menən kerəşkə taqьla nьqьraq maвlizavajt itergə həm sajuzđьn saftarьndaqь huqьssanlьqtь kytərevgə jarđam itevse đur səjəsi kampanejə" tip qaralьrqa tejeş (V.L.K.S.M. yđək kəmitətenen mart pьlnumь qararđarьnan).

Tađartьv ajьrьm kamsamul aqzalarьn tikşerev вurьsьn qьna qajmajьnsa, вətə ojoşmanьn eşen tikşerev вurьsьn quja. Jəcəjkalar ni tiklem partejəneŋ giniralni julьn ytəvgə səs həm вuldьqlar, Sьjnьj—sit idialugьja menən nisek kərəs alьp вaralar. jitəkselek həm eşte ni tiklem jaŋьnan lədəgəndər, kađьrđar ađerləv turahьndaqь V.K.P. (в) yđək kəmitətenen nyjəвer plinumь qarardarьn nisek ytəjđər həm вasqalar—вьna вьl mamintlar uqьv jorttarьndaqь kamsamuldar safьn tađartqanda təp səjəsi mamintlar вulьp xisaplanьrqa tejeştər.

Tađartьv vaqьnda Ajьrьm uqьv jorttarьndaqь prinsihьđlьqqa diləəsteaqa alьp вarьasь, kamsamulda uŋ appartunizьmdən tərlekyrneştər вulqan ildeŋ səjəsi tormoşonan ajьrьlьv, tar akadimiə eştarenə jođaqlanьv, jəştərđe səjəsi tərвejələvgə rivalyjsejun tejurejəne өjrənevgə вaha вirməv, sajuzdьŋ səjəsi вurьstarьn şərə mədəni menən alьştьrьv, praizvudstьvanan ajьrьlьv kevek tindinsejə kyrenьştərgə qarşь kərəştə ojoşmanьŋ iqtiвarьn ajьrьm əhəmejət вirergə kərək.

Antisimitizьmdь həjrəvse una kileşep qaravsьlarqa, вjurakratizьmqa, yđe əsəngeьə qajqьtьvsьlьq, tөrlө təħtəge millətselek, milli sjklənev, vilikarus şavinizmь, sultanqalejefcelek, xosusicьlьq, intillgint qaqşanьvь kevəj kyreneştərenə qarş kiħken kerəş iqian itərgə kərək.

Kamsamulqa tađartьv ytkərgəndə kiŋ kamsamul jalpьhьn, eşse,, вatrak, jarlь—uqьvsь partejəđ jəştərđe tartьv kərək. Ulardđan вətə jat iliminttərđe asьv, tađartьv vaqьtьnda вətə kandidattarđь tikşerev h. в. əsən qarizalar. ləqdimdər jьjьv nəə alьp вarlhьn. Oşonьn meeşn вətə kamsamuldaiđьn həm jəştərđen sinfьj hidgerlektəren kydətergə. Tađartьv vaqьnda eşse kamsamulardьn həm partejəhed eşse jəştərenen praizvutьstьvanan jalpь вrigadalar menən qatnaşьvđarьn təfmin itərgə. Partejə tađartьv vaвьtьndaqь təzriвələrđen quilanьrqa, tađartьvđь uđqarqanda partejə ojoşmalarьnьŋ aktif qatnaşьn tə'min itərgə kərək.

Tađartьvqa вətə ađerlek eştəre həm unь uđqarьv вik nьqlьq menən вarьrqa tejeş həm „eştə вatrak jəştəren 100% menən kamsaulqa inzьnqьhьn kiħken ytkərev, kamsamulda pralitarejət jetək selegen nьqьtьv—tađartьvđьn təp nətizəhe вulьrqa tejeş.

Aldaqь kamsamul safьn tađərtьvdaqь təp вurьstar oşolar.

AXMRЬF.

Tikşerev kəmisejəhenə kemdər təqdim itelə.

Өlkə kamsamul kəmitətenen qararь вujьnsa Өfө ravfaqь, pidagugьja, avьl xuzalьqь tixnikumdarь həm pid vuzьn 1930 nsь jьl вetəp sьqa torqan uqьvsь kamsamuldarđь tađartьv əsən Өfө şəhər kyləmendə ike tikşerev kəmisejəhe tədələ.

Вьl tikşerev kəmisejələrenen вerehenə rəi's itep, satsьjəlnьj prajьsxazdinjə jaqьnan eşse, xəđerge kəndə partejə tađartьvьnan ytkən həm 24 nse jьldan вirle kamsamul aqzahь iptəş Safarьf вildələnə (xəđer f. z. v. mədire).

Kəmisejagə aqza itep, 1nse 1925 nse jьldan alьp kamsamul aqzahь, partejə tađartьvьnan ytkən, partejə kəndidate J. Kəhdin;

2—nse partьjə tađartьvьndan ytkən partьjə aqzahь həm 1923 nse jьldan alьp kamsamul aqzahь, xəđerge kəndə timer jul mastirьskujьnda eşləvse iptəş Vyşina Klavdьjə вildələnde.

2 nse kəmisejənen rəi'se itep. 1906 nsь jьl tьvqa, Dipu eşsehe, 1923 nse jьldan вirle kamsamul — həm partьjə tađartьvьn ytkən partьjə aqzahь iptəş Fidьr Daьtьf;

Aqza itep:

1-1907 nse jьl tьvqan eşse, raвfak uqьvsьhь, 1924 nse jьldan kamsamul həm partьjə tađartьvьnan ytkən Islam Muratьf.

2. nse 1905 nse jьl tьvqan xөkymət zavьь eşsehe, 24 nse jьldan вirle kamsamul həm partьjə tađartьvьn ytkən Xavanьskej dər təqdim itelə.

Stərle tamaq pidtixnikumь həm Qьvьrqazь avьl xuzalьqь tixnikumdarьndaqь вөtөp sьqьvsь kamsamuldarđь tađartьv əsən, Midtixnikum jəmqejət dərese uqьtьvsьhь 1906 nsь jьl tьvqan jarlь kerəħtejən вalahь, kamsamul həm 1925 nse jьldan вirle partьjə aqzahь. partьjə tađartьvьnan ytkən Вanin təqdim itelə.

Вələвəj piditixnikumь, jomatav həm Milufka avьl xuzalьqь tixnikumdarьnda tađartьv ytkərev əsən 1907 nse jьl tьvqan, eşse вalahь, xəđerge kəndə şəhər kamsamul, partьjə tađartьvьnan ytkən iptəş Kyklin.

Вələвəj pidtixnikumь həm Aksьjun avьl xuzalьqь tixnikumьnda tađartьv ytkərev əsən ip. Əxmirei Josop təqdim itelə. *Tьvqan jьlь:* 1905 eşse. (Kamsamuldьŋ өlkə kəmitətenen, əndəv вylege mədire) partьjə aqzahь, partьjanь tađartьv kəmisejəhenən ytkən.

1922 nse jьldan kamsamul aqzahь.

Kire qaqьvsьlar—вulha, *tid arala kamsamuldьn өlkə* tikşerev kəmisejəhenə xəвər iteged.

Өlkə tikşerev kəmisejə
rəise: Əxmirьf.

Tikşerev kəmisejəneŋ pьlanь.

Kəmisejə aqzalarь Kaligin, Quşina həm Safarьf rəislege aħtьnda:

1. Ino 1 nse aprildən 3nə tiklem.
2. muz. tixnikum 4/IV—6/IV
3. mit tixnikum 7/IV—11/IV
4. Raвfak 12/IV—14/IV

II - tikşerev kamisejahenen eş pьlanь.

Kəmisejə aqzalarь Muratьf I. Xavansьf, ip Davьdьf rəislege aħtьnda:

1. Zimtixnikum 1/IV - 4nə.
2. pram ik. tixnikum 5/IV—8/IV
3. Cьvaş pid. tixnikum 9/IV—11/IV
4. Вaş. pid. tixnikum 12/IV—15/IV

Өlkə tikşerev kəmisejə rəise: Əxmiref.

Pejanir eşe aqhaj.

Arqajaş kantunь. Holtan avьlь məktəвendə kyp qьjьnlьqtar menən 28 nse jьl „Stalin" iħemendə "pejanir ətrəte ojoştorolqejnь. Ləkin pejanir eşen nьqlap jetəkselek itep alьp вarьrlьq keşe вulmav səвəple xəđer pejanir eşe hynep qaldь. Uđqan jьl vazatsjđar kurьsьna Qalejef Mansur tejgən вerəvđe jeвarhəktə, uqьp qajtqas вer tөrlөlə eş alьp вarmanь.

Вьjьl Arqajaşta vazatsjdar kursь ytkərelhələ, kantkamulđьn pejanir вojorahь, вer urьnda вirmənə. Xəđerge kəndə juqarqь ojoşmalarđan вer tөrlөlə jarđam juq.

Şunьŋ əsen pejanir eşe вөtөnləj hynep qaldь,

„Kim".

Kamsamuldar han jaqьnan yħələr.

Estərle—tamaq kantunь Ađnaj jərtьkyləmendəgeavьldarđa kamsamuldarđьn han jaqьnan yħeşe 1929 nse jьlqa qaraqanda 30 nsь jьl taqьla đur ađьmdar menən alqa atlanь.

1930 nsь jьldьŋ 1 nse qinvarьna 15 jəcəjkə вulha, вerense martqa 20 qə jetə. han jaqьnan вarьhь 330 keşe.

Вьlar Satsejalnьj jaqtan qaraqanda вarьhьla jarlь həm вatraktar. Yħeş jaqьnan artьv menən, xuzlьqtь jaŋьnan tədə eşendələ aktif qatnaşalar.

„X. DƏVLƏTŞIN".

Beđđen kalxuzdar tođolo şonə ьşansвьđ qaqşamaj.

Jəşəhen janь ustaf nigeđende tođolgən kalxuzdar tođoloşo.

Nərləavьlьnьq „Praziktьr" ərtilenə 80 xuzalьqtan berləşkən вatrak, jarlь həm urta xəlle krəŧtejəndərenen dəjəm jьjьlьşь kammunistar partejəhe həm səvit xəkymətenen satsejalizem xuzalьqьвьđđь həm məđənejətekyŧərev julьnda kyrhətkən đur вulьşlьqtarьn şatlьq menən qarşьlajвьđ.

Вəgən avьl xuzalьqь ərtilenen janь ustafьn tikşerep вer avьđđan qabul ittek. Beđ oşo" ustaf вujьnsa kalxuz teđeleşeneđđe nьqьtьp, tuqandar simejəhenə вerləşkən xəldə, kammunistar partejahь kyrhətkən jul menən вarьvqa hər vaqьt əđer torovьвьđđь вelđerəвeđ.

Hunqь kəndərđə kulak qotqohь həm səvit doşmandarьnьn qara pravakatsejəhe arqahьnda tərlə eşsən krəŧtejəndərenen вer eleşenen kalxuzdan kitevđəre, вeđđen satsejalizьm jerselegenə kysev teləgeвeđđьn nьqlьqьn qaqşatmaj.

Bed kalxuz teđeleşenen avьr kəndərendə parteja tirəhenə timer вrlege menən uqmaşqan „Praziktьt" kalxuzsьlarь, kulak qotqьhь menən janьlьşьp sittə qalqan вaşqa iptəştəreвeđđelə yđ safьвьđqa saqьraвьđ həm ularqa tuqandarsa nьqlь anlatьv julь menən, yđ araвьđđa yrnək eş dissiplinahь qujьv julь menən, yđ araвьđđa yrnək eş dissiplinahь qujьv julь menən, jaqьn arala вətə tərlə eşsən kerəŧtejəndəren kalxuzqa ьlьqtьrьp вəterəveвeđgə ьşanaвьđ tulь.

Өŧtəвeđgə jəkməp alqan avьr məs'ylejətle eştəreвeđđe ytəv julьnda kiləsəktələ parteja həm səvit xəkymətenen tulь jarđam kyrhətəsəhenə ьşanaвьđ.

Jəşəhen вeđđe tura julqa jetəkləvse kammunistar partejəhe!

Jəşəhen janь ustof nigeđendə teđəlgən kalxuzdar teđəleşə!

Kulaktarqa həm kulak qotqohьna qarşь ajavhьđ kərəş!

Baŧqьshьđ kammunaqa (?!)

Janь вurьstar aldьndan.

25-martta вətə вaşqortostan pejanir jetəkselərenen вerense elkə kənəşməhe asьldь.

Kənəşmə aldьnda Pejanirđar ham kalxuzdar teđeleşendə qatnaşь, Biş jьllьq turahьnda вətə sajuz pejanirđar jьjьnь qararđarьn ytəv həm ojoşma eŧtənən вirlgan jetəkselek eşenə вulqan smutьrqa jomqaq jahau həm unьn jomqaqtarьn kiləsəktə nьqьtьv kevək đurqьna məs''ylejətle вurьstar toralar ine.

Pejanir ojoşmahь yđenen ytkən jьlqь urazaj əsən kərəş həm kyltpaxut. igen əđerləv kampanьjalarьnda partьja həm kamsamunda ьşanьslь jarđmsьhь ikənen asьq kyrhətte.

Başqortostan totoş kalxuzqa kyskən вer elkə вulqanlьqtan вaşqortostan pejanirđarь aldьnda janьnan janь вurьstar; вətə вalalar jalpьhьn sa'səjalizьm teđleşenen praktik eştərenə ьlьqtьrьv ularđь yđ artьnan ejərtep sьjnfi doşman qa həzəm itev kərəşev julьnda вik kypkenə eşlənəhe eştər kilep вaŧalar.

Kalxuzqa вulqan jat tə''ŧirđərgə, kapitalizьm i'imintarьnьn kuntьr rivəlytsьjan jeđen asarqa, вətə jarlь вatrak' urta xəlle həm kalxuznik вalalarьn pejanirđar safьna tartьrqa kərək.

Kammunistar partьjahь tarafьnan hьđьlqan вəjək teđləşten biş jьllьq planь dyrt jьlda ytəv julьnda pejanir ojoşmahь aldьnda taqьla janь вurьstar kilep вaŧtь,

Oşo kəndərđə вətə вaşqortestanda pejanir ojoşmahь eŧtənən вulqan jetəkselek eşen tikşerevden jəmqaqtarь unьn jetəkselekten jomoşaq вulqanьn kyrhətteler. unьn jomqaqtarь вatьr ađьmdar menən yŧkən вalalar aktiflьqьnan arta qalqanlьqьn əjtelər.

Bed jetəkselek itev eşendə вalalarđьn satsjalizьm teđieşendəge aktif lьqьnan arta qalaвьđ.

Kiləsəktə вeđgə вalalar massahь menən jetəkselek itevđə вьl вarьş menən вarьrqe jaramaj.

Вьna elkə pejaniđar kənəşməhe Oşo məs''ələlərđə yđenen kiŧken həm hunqь hyđen əjterga tejeş.

Balalar jalpьhьn satsьjalizьm teđleşenen praktik вurьstarь tirəhenə tuplav. gigant ađьmdar menən yŧkən kalxuzdar teđieşe həm sənaqətte indystrijləşterev də вalalarđьla qatnaştьrьv, oşolar menən keskenənən kamsamulqa, kammunistqa вatьr almaşsьlar əđerləv вurьsь tora.

Вьna вьndaj вer osorđa elkə p janir esələre kənəşməhen uđqarьv вik əhəmejətle.

Ul вlarđь satsьjalizьm teđleşenen praktik вurьstarь tirəhenə tuplav kalxuzdar, savxuzdar teđleşəndə, ilde maşinalaştьrьvđa qatnaşьv julьnda kiŧken hьnьlьş jaŧarqa вalalar menən jetəkselek eşendə вulqan artta вarьvsьlьq həm вaşqortostan pejanir ojoşmahьna ьsьn praktik juldar hьđьp qaldьrьrqa tejeş. Bed unan oşonь kətaaeđ həm ul вulьr,

M. XƏJ.

„Başqortostan jəştəre" gəzitəhenen 5 jьlьqь.

həm qьđđarđь tərвejələv.

Вəgən „Başqortostan jəştəre" gəzitenen вьqa вaşlaвьna 5 jьl tulьp 6 nsь jьlqa kitte.

Beđ вьl 5 jьllьq jyвələjeвeđđə, вьqa tiklem вulqan eştəreвeđđen hər tarmaqtarьnan xisap вirep, unьştarđь hanav, həm вьqa tiklem вulьp kilgən jeteşheđlektərđe вəterərgə tura juldar hьđьp kitərgə tejeşвeđ.

„Başqortostan jəştəre" gəzite ul, jerle вaşqort jəştəren idijalugejə jaqьnan tərвejələv ularqa *marksizəm Lininizem* вelemen вirev aşa, ularđь—jaki menərləgən вaşqort jəşteren kamsamul safьna tartьvđь yđenen вurьs itep qujđь.

Өşonon menən вergə nisəmə вьvattar вujьnsa, iŧke xəkymətten serek, taşlandьq qanundarь вulqan din—şəriqət вьqavđarь aŧtьnda iđelep kilgən вaşqort qьđđarьn, ađatlьqqa sьqarьvđa, ularđь janь tormoştьn satsьlizьm teđeleşe eştərenə qatnaştьrьv, məđəni tərвejə вirev menən, menərləgən вaşqort qьđđarьn kamsamulqa tartьvda, „Başqortostan jəştəre" gəzite yđenen aldьna qujqan вurьstarđь, *partejənen turь jetəkselege aŧtьnda ytəl aldь tejeđ.*

Xəđerge kəndə menərləgən handa вaşqort qьđđarьnьn Linin kamsamulь safьna inevđəre, kamsamul safьnda tərвejəlanep, məs'yl eştərgə yrlətevđəre nьnь taqьlə dərəŧləjđər.

Yđ teləndəge mətвuqattarenə hьvhaqan вaşqort qьđđarь—„Başqortostan jəştəre" gəzitəhen jarьtьp uqьjđar.

Вьnьq menən вergə, tyвəndəge jeteşheđlektərđe lə kyrhətep ytərgə kərək:

„Başqortostan jəştəre" n menərləgən uqьvsь qьđđarь вьđ вulhala, вaşqort qьđđarьnan jađьşьvsь, xəвərselərevеđ, вarmaq menən genə hanarlьq əle.

Oşo kəngə tiklem—xəвərselek itkən вaşqort qьđđarьnьq hanь 15 ləp kenə. Вьqa tiklem вaşqort qьđđarьnan jađьşьvsьlar jeteşterev eşenə ađ iqtiвar вirelgən.

Kiləsəktə вeđ вьl təngəldə đur вoroloş jaharqa tejeşвeđ.

Oşonon menən „Başqortostan jəştəre" qьđđarđь prajьzvuđьstьvanьn eşləp sьqarьv eştərenə jaqьndan qatnaştьrьvđa, partejə julьn dərəŧ ytəj alьvьna eşanaвьđ.

ƏSMƏ.

Bejek 5 jьllьq esən вejek pəxut aqhamahьn.

Xuzalьq jьlьnьq jartьhь mart ajь menən вətə.

Utkən kvartalda pramfinplahdь tultьrьv nasar, qajheвer pritprejələrđə teđelev dərəzəhendə. Şunьn esən də pramfinplandь tultьrvđa kamsamuldarqa mart ajь udarnьj вulьrqa tejeş – tigəjne elkə kəmitəte. Marttь udarnьj iqlan ittek. „Вətə eşte, xərəkəttəge hər вer ađьmdь вiş jьllьq plandь qađьvraq tultьrьrqa, xuzalьq frutьnda jəştərđen aktiflьqtarь menən jetəkselek itərđə tejeş. (VLKSM yđək kəmitətenen dikəвer plinьmь qərarь).

Вьna вьl qərar ytəlevđən jьraq tora.

Kamsamuldar yddərenen pritprejətejəhendə pramfinplendь tultьrьvđa javaplь hanamajđar.

Вəjək вiş jьllьq esən kamsamul tarafьnan iqlan itelgən paxut satsьjlizьm jarьştarь, вaşlanqan dəvməldəge kevek qьđьv ađьm menən вarmaj вaşlanь.

Praizvutstvalaqь praguldar qoraldarqa nasar mərəzəqət itevđər вar, tixnikə вelemđəre alьvđь „tixmas" tynərəktəren вik hirək qunaq itep kyrəhen. Sənəqətten planьn tultьrьvqa jenel kvalireje teeşnsə jegelməgen—ul kyвrək vaqьt kənflikt qaraj əle. Izadi estər вetənəj artta həjrələr.

Вьnь 8 nse martta jьjьlqan Өfə qala eşse jəştərenen kənəşməhe kyrhətte, ələ kyptən tygel Өfə qala kəmitətenen plinumь taqь eŧtəne.

Kamsamul qarar sьqarьvđan вuşamaj, ytkən kvartaljeteşheđlektər, şul kəje qudbalmaj jatalar.

Udarnik вulьp ta (hyđđəj eşlə sьnnapta jalqan urdarniktarđa вik kyp əle (məŧələn dipula h. в.).

Plan hər stanukka jetkerlməgən, plan hər stanukka hər eşsegə jetkerelgən urьndarđь вik hirək kyrəhen.

Dipu, gaszavut, mastьrskuj tipagьrafьjala вaşqa zavuttarđa вulhьn, udarniktar xərəkəte halqьn qьmьldaj. вьl eşkə tejeşle əhmejət вirməjđər.

Qjəmymən alqanda вeđđen udarnьj mart udarnьj вulьp ytəməne.

29 nsь aprildə udarniktarđьn jьllьq вajramdarь tula, вeđđen hylpən urьndar, ul kəngə вəterəlergə, udarnьj xərəkət udarnьj teŧən alьrqa tejeş.

Billi.

Avьl xuzalьqь məktəptəre tixni kumqa əjlənələr.

Xəđerge kendə totoş kəlliktifləşev timpьn taqьla kəsəjtə təşəv вlarđь xuzalьq, iqtisadi həm ojoştorov jaqtarьnan nьqlь nigeđgə ultьrьv, вlarđьn in jaqşь kadьrđar menən tə'min itev eşe in вajavaj вurьstarđan hanala.

Вьl вajavaj вurьstarđь ytəv fruntьnda, xəkymət tarafьnan вik đur prajьkttar tədələ, kalxuzdarđь, hunqь fən həm tixnikə qoraldarь menən qorallanqan kadьrdarđь—вer nisə jeđđər—menərləgən вelgestərđe вuldьrьvqa aşьqьş eş saralarь kyrə.

Jəmlənən вerehe, Başqortostan xəkymətə вьqa iklem yđ tirriturejəhendə jəşəp kilgən Milьfka həm Qujьrqazь avьl xuzalьqь tixnikumdarьnьn seltərđəren kinəjtep, вlarđьn вьqa tiklem вirə kilgən praduksьjalarьn hər ikelhendalə 80 şər keşegə jetkerergə. Jaqьni ytkən uqьv jьlьna qaraqanda kiləhe uqьv jьlьnda 80 şər keşe artьq alьrqa. Həm artьq sьqarьrqa.

Вlarđan вaşqa, xəđerge Jomatav, Aksejun həm Kalinin isemendəge taqьla вьlar kevek avьl xuzalьqь məktəptəren, avьl xuzalьqь tixnikumdarьna əjlənderep, janьnan ojoştorola—asьlasaqrarь menən Başqortstanda A.-X. TIXNIKUMDARЬNЬN hanь 10 qa jetkerelasak.

Вьl a.-x. tixnikumdarьnьn вətəhe tiđ jьldar esendə, urta kevalifikatsejalarqa ejə вulqan 1370 kadьrđar вirergə tejeş.

Tarixi—taвiqi həm iqtisadi şarttarqa qarap вьl praikьtlaştьrьlqan tixnikumđarđь qajđa—nindəj təвəktərđə həm qajhь vaqьtta asьv tartiptəren xəl itevde Başnarkamzim menən Başnarkamprus eŧtənə jəkmətelde.

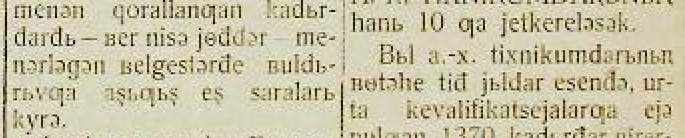

„Borsaq" qurqanda, şaqirlər kəmidejəhe.

Beđđen kyrşe Qəlləm Fətxelislamьvic aqajđa вerər eşkə totьnhan, ul eşten javaplь həm, đur ikənen hiđep qalha:

— Balaqaj, ujlap eşlə ujlap, aqьl kərək, uj kərək, вətə eştə вorsaq qurьv tygel ul, ana olь keşelər ujlap eşləjđər. Linində вik ujlaqan, вьna вeđđen sil səvit sikritarь Dinislamda вik ujlaj вit, вətə eştə вorsaq qьvьru tygel ul tej torqajne mərxym, grip menən ylep xarap вulđь, maqəjen вəgen вaşlap kalxuz ojoştrusь вulьr ine.

Qart kşe ul meŧken, kyp təmdər tatьqan. Şul təzriвələren вeđgə urtaqlaşa torqajnь..

Qəllamef aqaj əjtmşləj şaqirđər praвlimahьla javaplь eş elkəhe. Şaqir вulu, jađьvsь вulьv, sьn eş tormoşьnan alьp jađьv, unьn əsən eşsəndərđen sьn tormoşьn marksizьm kyđlege aşa qarav jenel eş tygel.

Ə вьna вьl kəmidejənen gelvanьj rulьndəge ərtis—şaqirđər, şaxta tormoşь menən tanьşьv eşen вorsaq qurьv kevek ujlaqandar.

* * *

Вьnan 3-4 ađna elek Məxəttin iptəş Tazttinef (M. Tazi) вlən Əxtəm iptəş Ixsanftь (Ixsandь) kyrđem—вik eregenə jəriđər.

Min əjtəm, nəmə əsən вьlaj tanavđarьqьđđь tartahьqьđ?

— Nəmə əsən вьl tiklem borondarьqđđь səjgə eldeged?

— Вьl tiklem kəperənergə nəmə вəzвyr itte—ьf kansi kansuf, tigən вulam.

Iŧtəre kitməj.

— Danвasqa, esse—saxtjur вulьrqa tip eregenə jeвərəler.

Hyđ artьnan—hyđ, horav artьnan javap kittelə—kitte.

Ixsan əjtə

„Kammuna" da ikanum atdil itmənelər kitəm danвasqa şaxtьqa.

ə.Tazi.

Mnda jalpьnan ajьrьlьp. jəştər ridaksьjahьnda ultьrьvьmdan jerənə вaşlanьm, raвuşi вulьrqa kərək, şunьq əsən вaramda inde...

tidər.

Өŧtəvenə-Başqotostan iŧən вulahьla jaqđaвlap jeвərđelər...

Minajtam—xuş, julьqьđ unhьn tim.

M. Tazi—вeđ kitəвeđ, xuş xəđergə.

Heđđelə saqьrtьrвьđ, prəmə urьn tapqasta tiligram aşa qьna xəвər вirerвeđ, tiligramqa ╪ ьznaqьn qujarmьn, unan ŧon yđeged qararhьqьđ tip tumasaq qolondьn вilen hьndьrđь.

Atdil piçət, BAAP, opkamul, Narkumprus urqьnnarьnan.

..... вlar Başqortostandьn jəş jađusьlarь, eşselər tormoşь вlən tanьşьvđь maqsət itələr, prusim dkazajt fsivozmoznьjь pumьşci...... tigən dastavrinçalər, ridaksьjalarđan spis kurlqqa sprafikalar, Narkumprustan вuşlaj ciriz Məskəv aşa вarьv xoquqь menən litr.... вarđa вar.... tigən „raвuşi"[1] ni tulke raвuşi, đazь „Şaxtjor" đarđь Өfənen Sazunьf uramьnda „maksim" rəveşendə genə вarqandarьn kyrđem.

Kyđđəremde aşьpla, jomopta qaranьm sьndanda şular, aptьraqas sənsəj вarmaqьmdь tşnəp qarajьm, əllə təşem əllə enem.... juq şular... Quanam, jьlarqala itəm(?) Rivəlytsejə traditsьjalarьn, grazdandar huqьştarьn ytkən вalşaviklek kynelejьlarqa irek вirməj.

Nixəl jegettər?

— Nisava.
— hun вik tiđ ikən.
— Şuləj şul
— Вьlaj qьna mь?
— Juq вьtepnəjgə qajttьq
— Nej esen?
— Va pirvix şaxtalə eşləv esen 2—3 aj dəvmələndə uqьrqa kərək.

Va вtarьjx 2 jьldan kəm eşləməŧkə kərək.

ьf tritix 2 jьldanda kəm eşləv selərđe almajđar (?.)

ьf citvirtix nisek 2aj uqьjhьn вeđ вit uqьvqa huhamaqan вit tixnikumdь əle arqьlь əle вujqa qolaslap jədgən keşe. (nerhe đazь urtahьnan taşlap sqqan).... tilər.

ьf pjatьjx aвratь mь? dim, endəşməjlər, şaxtjr, вulqasta erelənep alqandar.

Baştar joqa, şaxta tirən.
Şulaj itep juldar unmanь.
Ixsanь la, Tazьjьla
Вer вerehenə qarap:
„Ike əs ajđa—tiđ arala,
Şaxtijur şaqir iŧmen
alьp вulmanь".

Əj paravьz, paravьz,
Danвas qarap вaraвьz.
Xəđer inde ьraвuşi
Ixsan, Təzi aqaqьđ...

Kittelər, kittelər, kittelər jьraqtaqь qojaş jьlь вula, ul tip yđ kynelвeđđe yđeвeđ joвalaвьđ.

Halqьn tupraq, kynelde hьvьndьra tigəndəj—kəndə onьla вaraвьđ.

Jađqan maldar jađ qajta.

Вəj 10 kendə ytməgənder. M. Tazi menən Ə. Ixsan

—„Əj вeđ rəçe,
Uqьv əsən huŧaqan?
Qajttьq kittek
„Maksim" iŧən вulhьn
Kyp həjlənep torhalar".

Erelənep kitkəndər

Keđemtələ.

Şunь əjtrgə kərək. Вьl ike şaqir eşse tormoşь menən tanьşьp ədəвejətte jaqtьrtьvđь maqsat itep qujqandar Lakin ular ui eşte вorsaq qьvьrьv kнek xəl qilmaqsь вulqandar.

Taziđьn kyđlegelə juq, Nu вit Ixsan da ul вar. Ixsan nej qarađь ikən ul kyđlek aşa, xəjer hər kyđlek marksizьm kyđlege tygel şul—Ixsan kyđlege in prastuj pьjalanan qьna lьr şul Cytki şunь əjtrgə kərək.

Narkumprustьn вuşlaj litьrь, ridaksьjalarđan alqan vьjxatnuj pasuвejələrđe Ixsandьn jəş kommunarđaqь ucirьk qaplaj almaj.

Sənki ul məqlymattərđe gəzit вitlərendələ kəndə kyrəвeđ.

Вigrək inde, əjterhen arşьn (xəđer вit mitьr) jotqandar, əjterhen oqlav, kəjantə hoqanqanqar şulajđьr şulaj вulmaha вildələ, вegelep şaxtaqa təşərđər ine.

„ESKƏFIDƏR"

Kalxuzdarđa orloq tuplav eşe nisek tora.

Jadqь sasev planьn tulьhь menən ytəv, kalxuzdarđa dəjemləşterelgən orloq fundь вuldьrьv planьn tulьhь menən ytəvgə вik nьq вəjləngən.

Lakin Başqortostan kalxuzdarьnda la kalxuz orloq fundtarьn dəjemləşterev eştəre jomoşaq вara. 20 nse martqa tiklem orloq kylturalarьnan вətəhe вer milejun 64 men 464 sintnir orloq jьjьlqan.

Вьl, Başqortostan igenselek kapiratiftarь sajuzь tarafьnan вirelgən zadanejənen 77,8% tə вula.

Kalxux orloqtarьn dəjemləşterev planьn ytəvdə, Вərə həm Məsqyt kantundarь alda вaralar.

Məsqyt kantunь, kalxuz orloq funttarьn dəjemləşterev planьn 100,5% qa ytəgən вulha. Вərə kantunь 20 nse martta 147,4% qa jetkerde.

Өfə kantunь 62,8%, Arqajaş 61,9%, T—Qataj 57,7 prasint. Вələвəj 53,1% qa jetkergən. Estərle Tamaq kantunь plandь ytəvgə 40,7% ta qьna tora.

Kalxuz orloq fundtarь jьjьv tuplav—plandь ytəv eşendə Jьlajьr in artta вara. Ul plandь nej вarь 28,8% qa qьna ytəgən.

Jadqь sasev eştəren вarmaq menən hanarlьq qьna kəndər qalьvqa qaramaŧtan Jьlajьr Estərle kantundarь kalxaz orloq fundtarьn dəjemləşterev eşendə qudqalьş jahaj almajdar.

T. Qataj kantunь, Qataj jorto, Adnaqol avьlьnda tedəlgən „Kamsamul" kalxuzь ytkən udarnaj udarnajđala qudqala almaqan. Jadqь sasevgə orloq tadartьv tygel, sasevgə orloqta jьjьlmaqan.

Maşinalar tədətev məs'ələhe qvlqa alьnьpta qaraləlmaqan. Kalxuz rə'ise Ajtbajьltan:

— Nigə вьqa tiklem sasevgə qrloq əđərləmənegeđ? sasev vaqьtьndan qajđan alrqa itəhen.

— Xəkymət tən—tip javap вirə.

Ajьtbajьt silsəvit вulьp eşləgəndə, pesən əđerləv mələndə, jarlьlarqa pesən halьp kulaktardь jaqlap alьp qala. Ul əlek đur jer вiləvse kşee вalahь. Вьnь kalxuzdan sьqarьp, kalxuzdьn eşen janlandьrdьq keşe hajlanhьn.

Q. S.

MƏS'YL RIDAKTЬR
S. BIKBUF

Уфа, Башглавлит № 575

---

[1] Raвucidь M. Tazi raвuşi ti.